

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

χρήσεως από 1^η Ιανουαρίου μέχρι 31^η Δεκεμβρίου 2015

Σύμφωνα με τον Ν. 3556/ 2007

Μάρτιος 2016

Πίνακας Περιεχομένων

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έτους 2015

Επεξηγηματική Έκθεση

Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης

Δήλωση Επιτροπής Αποδοχών

Δήλωση του άρθρου 4 παρ.2 του Ν. 3556/2007

Διαθεσιμότητα Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης

Έκθεση ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας Πειραιώς βάσει των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2015

Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας Πειραιώς βάσει των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2015

Στοιχεία και πληροφορίες της χρήσης από 1 Ιανουαρίου 2015 έως 31 Δεκεμβρίου 2015 (δημοσιευόμενα βάσει του κ.ν. 2190/1920, άρθρο 135 για επιχειρήσεις που συντάσσουν ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, ενοποιημένες και μη, κατά τα ΔΠΧΑ)

Πληροφορίες βάσει του άρθρου 10 του Ν. 3401/ 2005

Έκθεση Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων

Έκθεση Ελέγχου επί της Έκθεσης Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2015

Διεθνές Περιβάλλον και Οικονομικές Εξελίξεις

Το 2015, η **διεθνής οικονομία** χαρακτηρίστηκε κυρίως από τις παρεμβάσεις των Κεντρικών Τραπεζών και τη μεγάλη υποχώρηση των διεθνών τιμών ενέργειας. Το παγκόσμιο ΑΕΠ μεγεθύνθηκε κατά 3,1% από 3,4% το 2014, λόγω επιβράδυνσης στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες (στο 4,0% από 4,6% αντίστοιχα), ενώ η επιτάχυνση ήταν οριακή στις ανεπτυγμένες οικονομίες (στο 1,9% από 1,8% αντίστοιχα). Για το 2016, ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας εκτιμάται ότι θα επιταχυνθεί ελαφρώς στο 3,3%.

Πιο αναλυτικά, η **οικονομία των ΗΠΑ** εξακολούθησε το 2015 να κινείται με τον ίδιο ρυθμό ανάπτυξης 2,4%, όσο και το 2014, αλλά με σχεδόν μηδενικό πληθωρισμό, λόγω της μεγάλης υποχώρησης των διεθνών τιμών ενέργειας. Σημαντικό γεγονός αποτέλεσε η απόφαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (FED) για αύξηση του παρεμβατικού επιτοκίου της από το 0%-0,25% στο 0,25%-0,50% στη συνεδρίαση του Δεκεμβρίου 2015, για πρώτη φορά από τα τέλη του 2008, σηματοδοτώντας την έναρξη της διαδικασίας επιστροφής προς τη νομισματική «κανονικότητα». Για το 2016, ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται ότι θα επιβραδυνθεί στο 2,0%, δεδομένης της απουσίας σημαντικών μοχλών ανάπτυξης και αυξημένης αβεβαιότητας. Η FED εκτιμάται ότι θα προχωρήσει σε πολύ ήπια και βραδεία σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής της.

Επιτάχυνση του ρυθμού μεγέθυνσης σημειώθηκε κατά τη διάρκεια του 2015 στην **οικονομία της Ευρωζώνης** (στο 1,5% από 0,9% το 2014), ενώ παράλληλα ο πληθωρισμός ήταν σχεδόν μηδενικός. Καταλυτικό παράγοντα αποτέλεσε η απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για την αύξηση του μεγέθους του ενεργητικού της, μέσω της αγοράς τίτλων ύψους € 60 δισ, σε μηνιαία βάση, από το Μάρτιο 2015 έως τουλάχιστον το Μάρτιο 2017, στοχεύοντας στη δραστική αντιμετώπιση του ανησυχητικά χαμηλού πληθωρισμού και την επιστροφή του στο επιθυμητό επίπεδο (ελαφρώς χαμηλότερα του 2,0%). Επιπλέον, η ΕΚΤ μείωσε το επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων (deposit facility rate) στο -0,30% στη διάρκεια του 2015. Για το 2016, ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται ότι θα παραμείνει στο επίπεδο του 1,5% και ο πληθωρισμός θα αυξηθεί ελαφρώς. Παράλληλα, η ΕΚΤ προχώρησε στις αρχές Μαρτίου 2016 σε περαιτέρω χαλάρωση της πολιτικής της, μειώνοντας το βασικό επιτόκιο αναχρηματοδότησης στο 0,0% και το επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων στο -0,40%. Το αποτέλεσμα του επικείμενου δημοψηφίσματος για την παραμονή ή μη της Μεγάλης Βρετανίας στην ΕΕ (Brexit), αλλά και σημαντικές εξελίξεις όπως η αντιμετώπιση των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών αναμένεται να φέρουν το θέμα της ευρωπαϊκής ενοποίησης στο προσκήνιο εντός του 2016. Παράλληλα, η επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας της Κίνας το 2015 στο 6,9% (από 7,3% το 2014), επίπεδο που είναι το χαμηλότερο εδώ και περίπου 25 έτη, με εκτίμηση για περαιτέρω επιβράδυνση στο 6,5%, το 2016 αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά την εξαγωγική δραστηριότητα της Ευρωζώνης και άλλων μεγάλων οικονομιών.

Εξελίξεις στην Ελληνική Οικονομία και στο Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα

Το 2015 χαρακτηρίστηκε από έντονες εξελίξεις σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Η καθυστέρηση στην επίτευξη συμφωνίας με τους εταίρους, η διεξαγωγή δημοψηφίσματος, η τραπεζική αργία και η επιβολή περιορισμών ανάληψης και μεταφοράς κεφαλαίων, αλλά και η προκήρυξη πρόωρων εκλογών για δεύτερη φορά εντός του έτους το Σεπτέμβριο 2015, αποτέλεσαν βασικούς παράγοντες αβεβαιότητας.

Στις 19 Αυγούστου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε Μνημόνιο Συνεννόησης με την Ελλάδα, καθώς ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας ESM ενέκρινε περαιτέρω στήριξη συνδεδεμένη με ένα **τρίτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής** τριετούς διάρκειας για τη χώρα. Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η επαναφορά της ελληνικής οικονομίας σε πορεία βιώσιμης ανάπτυξης μέσω περαιτέρω εξυγίανσης των δημοσίων οικονομικών, αύξησης της ανταγωνιστικότητας, ενίσχυσης της απασχόλησης, αλλά και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Η συμφωνία περιλαμβάνει σύμβαση χρηματοδοτικής διευκόλυνσης με τον ESM, με τελικό σκοπό να καλυφθούν συνολικές χρηματοδοτικές ανάγκες έως € 86 δισ. Στο πλαίσιο του προγράμματος η Ελλάδα οφείλει να εφαρμόσει ευρύ πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων σε τέσσερις πυλώνες: αποκατάσταση της δημοσιονομικής

βιωσιμότητας, διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, και εκσυγχρονισμό του κράτους και της δημόσιας διοίκησης.

Οι πυκνές πολιτικοοικονομικές εξελίξεις του 2015 αποτυπώθηκαν στο **δείκτη οικονομικού κλίματος**, ο οποίος τον Αύγουστο υποχώρησε στις 76,1 μονάδες, το χαμηλότερο επίπεδο από τις αρχές του 2009. Ωστόσο, η υπογραφή της συμφωνίας με τους θεσμούς και η επιτυχής ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών συνέβαλαν σημαντικά στην αντιστροφή του αρνητικού κλίματος και στην ταχεία ανάκαμψη των δεικτών εμπιστοσύνης προς το τέλος του έτους. Συνολικά το 2015 ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε στις 89,4 μονάδες από 100 μονάδες το 2014.

Το 2015, με βάση εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία, καταγράφηκε **οριακή ύφεση** της ελληνικής οικονομίας με μείωση του πραγματικού ΑΕΠ κατά -0,3% σε ετήσια βάση, εκτίμηση σαφώς καλύτερη της αναμενόμενης σύμφωνα με το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής (-2,3%). Ταυτόχρονα, το ποσοστό ανεργίας από το 2ο τρίμηνο του 2014 σταθερά αποκλιμακώνεται, διατηρείται όμως σε υψηλό επίπεδο. Ειδικότερα το 2015 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στο 25,2% έναντι 26,5% το 2014. Το 2015 ο πληθωρισμός διατηρήθηκε σε αρνητικό έδαφος για τρίτο κατά σειρά έτος (-1,7%). Σε κλαδικό επίπεδο, ύστερα από μια μακρά περίοδο ύφεσης ο δείκτης παραγωγής στη βιομηχανία αυξήθηκε το 2015, ενώ συγκεκριμένα ο δείκτης στη μεταποίηση βελτιώθηκε για δεύτερο συνεχόμενο έτος.

Τη χρονιά που πέρασε, το **ελληνικό τραπεζικό σύστημα** κλήθηκε να αντιμετωπίσει μεγάλες προκλήσεις, όπως οι υψηλές εκροές καταθέσεων, η περαιτέρω αύξηση του όγκου των σωρευμένων δανείων σε καθυστέρηση, αλλά και γεγονότα πρωτόγνωρα για τη χώρα, όπως η τραπεζική αργία και η επιβολή περιορισμών ανάληψης και μεταφοράς κεφαλαίων. Το τέλος του έτους χαρακτηρίστηκε από τη Συνολική Αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τη διαδικασία της ανακεφαλαιοποίησης των 4 συστημικών τραπεζών. Στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου που ολοκληρώθηκαν στις αρχές Δεκεμβρίου 2015, οι 4 ελληνικές τράπεζες πέτυχαν να συγκεντρώσουν € 10 δισ μέσω έκδοσης κοινών μετοχών, εκ των οποίων € 8 δισ καλύφθηκαν από τον ιδιωτικό τομέα, ενώ οι Τράπεζες Πειραιώς και Εθνική απορρόφησαν επιπρόσθετα κεφάλαια € 4 δισ μέσω υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) για την κάλυψη του δυσμενούς σεναρίου της Συνολικής Αξιολόγησης. Συνολικά η συνεισφορά του ΤΧΣ ανήλθε σε € 5,4 δισ, πολύ μικρότερη της αρχικής εκτίμησης του προγράμματος προσαρμογής που ήταν € 25 δισ.

Η **ανακεφαλαιοποίηση** δημιούργησε σημαντικά αποθέματα πρόσθετων κεφαλαίων, τα οποία βελτιώνουν περαιτέρω την ανθεκτικότητα των ισολογισμών των ελληνικών τραπεζών, ενώ συμβάλλουν στη σταδιακή αποκατάσταση του κλίματος εμπιστοσύνης, τόσο των καταθετών όσο και των επενδυτών, παρά τις δυσμενείς συνθήκες στις διεθνείς αγορές τους πρώτους μήνες του 2016.

Οι **εκροές καταθέσεων** στην ελληνική τραπεζική αγορά που ξεκίνησαν από τον Δεκέμβριο 2014, συνεχίστηκαν έντονα το πρώτο μισό του 2015, τάση που αντισταθμίσθηκε από τα μέτρα διασφάλισης ρευστότητας εκ μέρους του Ευρωσυστήματος, η χρηματοδότηση από το οποίο διαμορφώθηκε στα € 127 δισ στο τέλος Ιουνίου 2015. Ωστόσο, η τάση αυτή αντιστράφηκε μετά το τέλος της τραπεζικής αργίας και έως τα τέλη Δεκεμβρίου η παροχή ρευστότητας μέσω Ευρωσυστήματος παρουσίασε υποχώρηση κατά € 19 δισ σε σχέση με τον Ιούνιο 2015, επιδεικνύοντας σημάδια σταδιακής βελτίωσης του κλίματος στην αγορά και σταθεροποίησης των καταθέσεων.

Αναλυτικότερα, από τις αρχές του Δεκεμβρίου 2014 οι **καταθέσεις** της ελληνικής αγοράς υποχώρησαν κατά € 39 δισ ή -23% στα € 134 δισ τον Δεκέμβριο 2015. Ωστόσο, είναι σημαντικό ότι το κύριο μέρος από τη μείωση της ρευστότητας έχει παραμείνει στη χώρα, με την αύξηση στο «Νόμισμα σε Κυκλοφορία-Μ0» στην Ελλάδα να αποτελεί περίπου το 45% της συνολικής εκροής καταθέσεων ιδιωτικού τομέα από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα από τις αρχές Δεκεμβρίου 2014 μέχρι το Δεκέμβριο 2015. Το «Νόμισμα σε Κυκλοφορία-Μ0» τον Δεκέμβριο 2015 διαμορφώθηκε σε € 48 δισ, αυξημένο κατά € 18 δισ από τις αρχές Δεκεμβρίου 2014.

Όσον αφορά τις **χορηγήσεις** της ελληνικής τραπεζικής αγοράς, ο ετήσιος προσαρμοσμένος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης του εγχώριου ιδιωτικού τομέα το Δεκέμβριο 2015 διαμορφώθηκε σε -2,0% στα € 204 δισ. Ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις της ελληνικής τραπεζικής αγοράς βελτιώθηκε σε 128% τον Δεκέμβριο 2015 από το υψηλό του 137% τον Ιούνιο 2015 συνέπεια των μεγάλων καταθετικών εκροών του 1ου εξαμήνου 2015.

Εξελίξεις που Αφορούν τον Όμιλο Πειραιώς

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, τα σημαντικότερα εταιρικά γεγονότα για τον Όμιλο Πειραιώς κατά τη διάρκεια του 2015, αλλά και έως τη δημοσίευση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων 2015, ήταν τα ακόλουθα:

- στις 7 Ιανουαρίου 2015, αναφορικά με τη διαδικασία άσκησης των warrants, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι, μετά το διακανονισμό των εντολών άσκησης warrants, ασκήθηκαν συνολικά 3.568 warrants επί μετοχών έκδοσης της Τράπεζας και κατοχής του ΤΧΣ. Τα ασκηθέντα warrants αντιστοιχούσαν σε 15.969 κοινές μετοχές, ήτοι στο 0,00026% του τότε συνολικού μετοχικού κεφαλαίου, με αντίστοιχη αύξηση των εν κυκλοφορία μετοχών (free float). Το αναλογούν ποσό το οποίο καταβλήθηκε από τους ασκήσαντες τα warrants προς το ΤΧΣ ήταν € 28.911,87. Σε συνέχεια της 3^{ης} αυτής άσκησης των warrants, το ποσοστό του ΤΧΣ στο τότε μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας παρέμεινε στο 66,93%,
- κατά τη συνεδρίαση του ΔΣ της 21ης Ιανουαρίου 2015 εξελέγη ο κ. Απόστολος Ταμβακάκης ως Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος, σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος Ανεξάρτητου Μη Εκτελεστικού Μέλους κ. Γεωργίου Αλεξανδρίδη,
- κατά τη συνεδρίαση του ΔΣ της 25ης Φεβρουαρίου 2015, έγινε αποδεκτή η παραίτηση του κ. Παναγιώτη Ρουμελιώτη από τη θέση του Αντιπροέδρου και Μη Εκτελεστικού Μέλους ΔΣ, ενώ σε αντικατάστασή του εξελέγη στις 18.03.2015 ο κ. Νικόλαος Χριστοδουλάκης,
- στις 19 Μαρτίου 2015, η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε ότι με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίστηκε ο κ. Γεράσιμος Τσιαπάρας ως εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου στο ΔΣ της Τράπεζας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3723/2008, σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος κ. Αθανάσιου Τσούμα,
- στις 17 Απριλίου 2015, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε το υγιές μέρος της Πανελλήνιας Τράπεζας, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην περαιτέρω αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Η εξαγορασθείσα περίμετρος περιελάμβανε € 504 εκατ. καταθέσεις, € 261 εκατ. δάνεια μετά από προβλέψεις, καθώς και 26 καταστήματα και 163 εργαζόμενους. Το χρηματοδοτικό κενό (funding gap) διαμορφώθηκε σε € 297 εκατ, όπως προσδιορίστηκε από ορκωτό ελεγκτή που ορίστηκε από την ΤτΕ και καλύφθηκε από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΕΜΕ 23/1/26.11.15),
- στις 29 Ιουνίου 2015, οι τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα τέθηκαν σε τραπεζική αργία, ενώ επιβλήθηκαν περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων προς το εξωτερικό και στις αναλήψεις μετρητών. Η τραπεζική αργία έληξε στις 20 Ιουλίου, αλλά οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων προς το εξωτερικό και τις αναλήψεις μετρητών, παρότι ελαστικοποιούνται σταδιακά με την πάροδο του χρόνου, είναι σε ισχύ έως τον χρόνο δημοσίευσης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων 2015, σύμφωνα με τις προβλέψεις των σχετικών Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου,
- σε συνέχεια της επιβολής περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων προς το εξωτερικό και στις αναλήψεις μετρητών, οι οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης προέβησαν σε υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής αξιολόγησης της Τράπεζας Πειραιώς και των υπολοίπων ελληνικών τραπεζών στη διάρκεια του 2015. Στις 29 Ιουνίου 2015, ο οίκος Fitch υποβάθμισε τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση της Τράπεζας σε καθεστώς Restricted Default "RD" από CCC, στις 30 Ιουνίου 2015 ο οίκος Standard & Poor's την υποβάθμισε σε καθεστώς Selective Default "SD" από CCC με αρνητικές προοπτικές, ενώ στις 2 Ιουλίου, ο οίκος Moody's έθεσε την πιστοληπτική της αξιολόγηση Caa3 σε καθεστώς Αναθεώρησης για Υποβάθμιση (Review for Downgrade) από Caa3 με αρνητικές προοπτικές προηγούμενως. Η αναθεώρηση από τον οίκο ολοκληρώθηκε στις 4 Σεπτεμβρίου, ημερομηνία κατά την οποία η πιστοληπτική αξιολόγηση των καταθέσεων της Τράπεζας επιβεβαιώθηκε σε Caa3,

με αρνητικές προοπτικές, ενώ τα ομόλογα κυρίου χρέους και μειωμένης εξασφάλισης της Τράπεζας (senior unsecured και subordinated) υποβαθμίσθηκαν σε διαβάθμιση “C”,

- στις 2 Ιουλίου 2015, αναφορικά με τη διαδικασία άσκησης των warrants, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι δεν ασκήθηκε κανένα warrant επί μετοχών έκδοσής της και κατοχής του ΤΧΣ. Σε συνέχεια της 4ης αυτής περιόδου άσκησης των warrants, το ποσοστό του ΤΧΣ στο τότε μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας παρέμεινε στο 66,93%,
- στις 19 Ιουλίου 2015, η Τράπεζα Πειραιώς, ολοκλήρωσε με επιτυχία το έργο της ενοποίησης των συστημάτων της Πανελλήνιας Τράπεζας, στο ενιαίο περιβάλλον των συστημάτων πληροφορικής, σε διάστημα μόλις 3 μηνών από την εξαγορά του υγιούς τμήματος της Τράπεζας,
- στις 30 Σεπτεμβρίου 2015, ολοκληρώθηκε η διαδικασία επιστροφής στον ΟΔΔΗΧ του συνόλου των Ειδικών Τίτλων που είχε λάβει η Τράπεζα Πειραιώς στο πλαίσιο του Πυλώνα III του Ν.3723/2008 συνολικής ονομαστικής αξίας € 2,2 δισ. Οι εν λόγω τίτλοι είχαν δοθεί στην Τράπεζα Πειραιώς έναντι παροχής δανειακών απαιτήσεων ως εξασφάλιση, μέσω σύμβασης δανεισμού μεταξύ της Τράπεζας Πειραιώς και του Ελληνικού Δημοσίου με ημερομηνία λήξης 22 Απριλίου 2016,
- στις 15 Οκτωβρίου 2015, η Τράπεζα προσκάλεσε τους κατόχους των υφιστάμενων εγγυημένων προνομιούχων, άνευ δικαιώματος ψήφου άνευ δικαιώματος σωρευτικού μερίσματος κυμαινόμενου επιτοκίου Τίτλων Σειράς Α συνολικής αξίας € 200 εκατ. εκδόσεως της Piraeus Group Capital Limited, και των υφιστάμενων μειωμένης εξασφάλισης εξαγοράσιμων κλιμακωτής απόδοσης κυμαινόμενου επιτοκίου Τίτλων εκδόσεως της Piraeus Group Finance PLC συνολικής αξίας € 400 εκατ. λήξης 2016, καθώς και των Τίτλων που εκδόθηκαν από την Piraeus Group Finance PLC συνολικής αξίας € 500 εκατ. 5,00% λήξης 2017 σε προσφορές ανταλλαγής οποιουδήποτε ή όλων από τους παραπάνω Τίτλους με μη μεταβιβάσιμες αποδείξεις εκδόσεως της Τράπεζας. Οι προσφορές αποσκοπούσαν στην ενίσχυση της κεφαλαιακής βάσης της Τράπεζας, η οποία επηρεάστηκε από τις δυσμενείς μακροοικονομικές συνθήκες που επικράτησαν κατά τη διάρκεια του 2015 στην Ελλάδα και επηρέασαν όλα τα ελληνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επιπλέον, οι προσφορές ανταλλαγής που αφορούσαν τους Τίτλους του 2016 και τους Τίτλους Αόριστης Διάρκειας, αντικατόπτριζαν το γεγονός ότι, σε περίπτωση που η κρατική ενίσχυση καθίστατο αναγκαία για την ικανοποίηση οποιουδήποτε μέρους των κεφαλαιακών απαιτήσεων ως αποτέλεσμα της Συνολικής Αξιολόγησης από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM) ή κατ’ άλλο τρόπο, ο επιμερισμός βαρών (burden sharing) θα έπρεπε να επιτευχθεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, διαμέσου εισφορών από κατόχους τίτλων μετοχών, υβριδικών κεφαλαίων και χρεωστικών τίτλων μειωμένης εξασφάλισης της Τράπεζας (βλ. ανακοίνωση: <http://www.piraeusbankgroup.com/el/press-office/press-release/2015/10/announcement>). Επισημαίνεται ότι το αποτέλεσμα της Συνολικής Αξιολόγησης δημοσιεύθηκε λίγες ημέρες αργότερα, ενώ όντως απαιτήθηκε και κρατική ενίσχυση για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών σε συνδυασμό με τη συμβολή κεφαλαίων εκ μέρους του ιδιωτικού τομέα,
- στις 16 Οκτωβρίου 2015, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's υποβάθμισε την πιστοληπτική αξιολόγηση της Τράπεζας σε "D" από "SD" σε συνέχεια της προσφοράς ανταλλαγής τίτλων της Τράπεζας που ανακοινώθηκε στις 15 Οκτωβρίου,
- την 31 Οκτωβρίου 2015 η ΕΚΤ ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της Συνολικής Αξιολόγησης (“Comprehensive Assessment”) που διενήργησε η τελευταία στις τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες. Για την Τράπεζα Πειραιώς ο έλεγχος ποιότητας στοιχείων ενεργητικού (AQR) είχε ως αποτέλεσμα συνολικές προσαρμογές ύψους € 3,2 δισ. Οι κεφαλαιακές ανάγκες που προέκυψαν (προ των δυνατών ενεργειών μετριασμού του κεφαλαιακού ελλείμματος) σε ενοποιημένη βάση, αφού συνυπολογίσθηκαν τα αποτελέσματα του AQR και της άσκησης προσομοίωσης ανέρχονταν συνολικά σε € 2,2 δισ υπό το βασικό σενάριο και € 4,9 δισ υπό το δυσμενές σενάριο. Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τα αποτελέσματα της Συνολικής Αξιολόγησης, (βλ. <http://www.piraeusbankgroup.com/~media/Com/2015/Files/Investor-Relations/Financial-Data/Results-of-Comprehensive-Assessment/2015-10-31-CA-ANNOUNCEMENT-GR-FINAL.pdf>),

- στις 11 Νοεμβρίου 2015 η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της συμφωνίας πώλησης του ποσοστού συμμετοχής (98,5%) που κατείχε στη θυγατρική της στην Αίγυπτο Piraeus Bank Egypt SAE (PBE) στην Al Ahli Bank of Kuwait KSCP (ABK), μετά τη λήψη όλων των απαιτούμενων εγκρίσεων από την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου και τις λοιπές εποπτικές αρχές Αιγύπτου, Κουβέιτ και Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένου του ΤΧΣ. Η ABK κατέβαλε τίμημα USD 149,7 εκατ. για το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας Πειραιώς στην PBE (1,5 φορές τα ίδια κεφάλαια της PBE στις 31 Δεκεμβρίου 2014). Η συναλλαγή βελτίωσε τη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας Πειραιώς, καθώς αύξησε το δείκτη CET-1 κατά περίπου 30 μονάδες βάσης, ενώ ενίσχυσε τη ρευστότητα του Ομίλου κατά περίπου € 140 εκατ.,
- στις 13 Νοεμβρίου 2015, η Τράπεζα γνωστοποίησε ότι, μετά από συζητήσεις με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (Single Supervisory Mechanism, SSM) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με τις ενέργειες που θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη για τη μείωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων που προέκυψαν από τη Συνολική Αξιολόγηση, εγκρίθηκαν δράσεις συνολικού ύψους € 873 εκατ. (€ 602 εκατ. από την Άσκηση Διαχείρισης Παθητικού και € 271 εκατ. από λοιπές δράσεις). Με βάση την εν λόγω έγκριση, το ύψος των κεφαλαιακών αναγκών της Τράπεζας περιορίστηκε σε € 4.662 εκατ. (€ 4.933 εκατ. μείον € 271 εκατ. από λοιπές δράσεις), με αντίστοιχο περιορισμό του ύψους των προς άντληση κεφαλαίων από την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου. Στο ποσό των € 4.662 εκατ. περιλαμβάνονταν και τα κεφάλαια της Άσκησης Διαχείρισης Παθητικού δεδομένου ότι αποτελούσαν μέρος της αύξησης κεφαλαίου,
- στις 15 Νοεμβρίου 2015, πραγματοποιήθηκε Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας Πειραιώς, λαμβάνοντας τις πιο κάτω αποφάσεις και παρέχοντας τις απαιτούμενες εξουσιοδοτήσεις για την υλοποίηση αυτών
(βλ. <http://www.piraeusbankgroup.com/~media/Com/2015/Files/Press-Office/November/Announcement-EOGM-15-11-2015-Gr.pdf>), ήτοι:

1. Την αύξηση της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής μετοχής και την ταυτόχρονη μείωση του συνολικού αριθμού των κοινών μετοχών της Τράπεζας με συνένωση αυτών (reverse split), με αναλογία η οποία δε θα ήταν μικρότερη των εκατό (100) τότε υφιστάμενων κοινών μετοχών για κάθε μία (1) νέα κοινή μετοχή.
2. Τη συνακόλουθη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας με κεφαλαιοποίηση μέρους του αποθεματικού του άρθρου 4 παρ. 4α κ.ν. 2190/1920 προς το σκοπό επίτευξης ακέραιου αριθμού μετοχών.
3. Τη δημιουργία ειδικού αποθεματικού του άρθρου 4 παρ. 4α κ.ν. 2190/1920, με ισόποση μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας δια μείωσης της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής μετοχής μετά το reverse split, χωρίς αλλαγή του συνολικού αριθμού των κοινών μετοχών της Τράπεζας, όπως αυτός θα καθορισθεί με βάση την απόφαση επί του πρώτου θέματος.
4. Την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας στο πλαίσιο του ν. 3864/2010 με την έκδοση νέων κοινών ονομαστικών μετοχών για την άντληση κεφαλαίων μέχρι ποσού € 4.662 εκατ. (ως αποτέλεσμα της απομείωσης των αρχικών κεφαλαιακών απαιτήσεων ύψους € 4.933 εκατ. κατά το ποσό εγκριθεισών από τον SSM ενεργειών ενίσχυσης κεφαλαίων ύψους € 271 εκατ.), η οποία επρόκειτο να καλυφθεί με μετρητά ή/και κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων ή/και εισφορά σε είδος, και με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των παλαιών μετόχων.
5. Την έκδοση ομολογιακού δανείου με υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες (Contingent Convertible Securities) σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 3864/2010 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσας ΠΥΣ έως μέγιστο ποσό € 2.040 εκατ. (ήτοι το 75% της διαφοράς μεταξύ του Δυσμενούς και του Βασικού Σεναρίου του stress test), σε περίπτωση που τα αντληθέντα από την αύξηση κεφάλαια υπολείπονταν του ποσού των € 4.662 εκατ. Το εν λόγω υπό αίρεση ομολογιακό δάνειο θα καλυπτόταν αποκλειστικά από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας χωρίς δικαίωμα προτίμησης των παλαιών μετόχων.
6. Την εξουσιοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου με ισχύ για πέντε (5) έτη:
 - A. (α) να αποφασίζει την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας έως ποσού € 1 δισ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 1 του κ.ν. 2190/1920, προς το σκοπό άντλησης κεφαλαίων ιδίως, αλλά όχι περιοριστικά, ενόψει πληρωμής τόκων ή / και αποπληρωμής εν όλω ή εν μέρει τυχόν καλυφθεισών από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών, και (β) να καθορίζει τους ειδικότερους

όρους της αύξησης, συμπεριλαμβανομένης της τιμής διάθεσης των νέων μετοχών, και να προβαίνει σε κάθε απαραίτητη ενέργεια για την έκδοση και διάθεση αυτών

Β. (α) να αποφασίζει την έκδοση ομολογιακού δανείου με μετατρέψιμες ομολογίες έως ποσό € 1 δισ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3α παρ. 1 του κ.ν. 2190/1920, προς το σκοπό άντλησης κεφαλαίων ιδίως, αλλά όχι περιοριστικά, ενόψει πληρωμής τόκων ή / και αποπληρωμής εν όλω ή εν μέρει τυχόν καλυφθεισών από το ΤΧΣ υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών κατά τα προαναφερθέντα, και (β) να καθορίζει τους ειδικότερους όρους της έκδοσης του ομολογιακού δανείου, συμπεριλαμβανομένης της τιμής διάθεσης των ομολογιών, και να προβαίνει σε κάθε απαραίτητη ενέργεια για την έκδοση και διάθεση αυτών,

- στις 21 Νοεμβρίου 2015 η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της διαδικασίας βιβλίου προσφορών (book-building) σχετικά με την προσφορά € 1.340 εκατ. μέσω έκδοσης νέων κοινών ονομαστικών μετοχών εκδόσεώς της προς θεσμικούς επενδυτές και λοιπούς επιλέξιμους επενδυτές σε μετρητά,
- στις 30 Νοεμβρίου 2015 η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, σύμφωνα με την από 29 Νοεμβρίου 2015 σχετική ανακοίνωση της Επιτροπής (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6193_el.htm),
- στις 2 Δεκεμβρίου 2015 ξεκίνησε η διαπραγμάτευση των 61.019.798 νέων κοινών ονομαστικών μετά ψήφου μετοχών της Τράπεζας Πειραιώς στο Χ.Α. με τη νέα ονομαστική αξία € 0,30 ανά κοινή μετοχή, μετά το reverse split,
- στις 2 Δεκεμβρίου 2015 η Τράπεζα ανακοίνωσε την ολοκλήρωση άντλησης κεφαλαίων συνολικού ποσού € 4,7 δισ, με αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με μετρητά, κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων εξομοιούμενης με καταβολή μετρητών και εισφορά σε είδος ομολόγων ESM, καθώς και έκδοση υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών που καλύφθηκαν αποκλειστικά από το ΤΧΣ,
- στις 3 Δεκεμβρίου 2015 και σε συνέχεια της περάτωσης της περιόδου άσκησης αναφορικά με τις μη μεταβιβάσιμες αποδείξεις και τις επιλογές που έγιναν από τους κατόχους αποδείξεων, οι οποίες εκδόθηκαν, σε αντάλλαγμα εκάστου των ακολούθων εν κυκλοφορία τίτλων, τους εγγυημένους προνομιούχους άνευ δικαιώματος ψήφου άνευ δικαιώματος σωρευτικού μερίσματος κυμαινόμενου επιτοκίου τίτλους Σειράς Α συνολικής αξίας € 200 εκατ. που εκδόθηκαν από την Piraeus Group Capital Limited (XS0204397425), τους μειωμένης εξασφάλισης εξαγοράσιμους, κλιμακωτής απόδοσης κυμαινόμενου επιτοκίου τίτλους λήξης 2016 συνολικής αξίας € 400 εκατ. που εκδόθηκαν από την Piraeus Group Finance PLC (XS0261785504) και τους τίτλους που εκδόθηκαν από την Piraeus Group Finance PLC συνολικής αξίας € 500 εκατ. λήξης Μαρτίου 2017 (XS1048577529), η Τράπεζα ανακοίνωσε τα αναλυτικά αποτελέσματα ([βλ. http://www.piraeusbankgroup.com/el/~/_media/A54585AABB694A5BA479B9E2F5215F59.ashx](http://www.piraeusbankgroup.com/el/~/_media/A54585AABB694A5BA479B9E2F5215F59.ashx)),
- σε συνέχεια της έκδοσης της Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου 43/2.12.2015 (ΦΕΚ Α' 163/2.12.2015), η οποία τροποποίησε την Π.Υ.Σ. 38/9.11.2012 σχετικά με την αναπροσαρμογή των όρων και προϋποθέσεων άσκησης των warrants και συνεπεία της αύξησης της ονομαστικής αξίας της μετοχής και της ταυτόχρονης μείωσης, λόγω συνένωσης, του συνολικού αριθμού των υφιστάμενων μετοχών (reverse split) σε αναλογία μία (1) νέα μετοχή προς εκατό (100) παλαιές μετοχές και της μείωσης της ονομαστικής αξίας εκάστης μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς, που αποφασίσθηκαν στην από 15.11.2015 Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας και εξειδικεύθηκαν από την από 17.11.2015 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ο αριθμός των μετοχών που αντιστοιχεί σε κάθε Warrant και η τιμή ασκήσεως εκάστου Warrant αναπροσαρμόσθηκαν αντιστοίχως,
- στις 3 Δεκεμβρίου 2015, η Τράπεζα ανακοίνωσε την εισαγωγή των 8.672.163.482 νέων κοινών άυλων ονομαστικών μετά ψήφου μετοχών της Τράπεζας ονομαστικής αξίας € 0,30 η κάθε μία, οι οποίες εκδόθηκαν συνεπεία της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, σύμφωνα με την απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των κοινών μετόχων της Τράπεζας στις 15 Νοεμβρίου 2015, όπως αυτή εξειδικεύθηκε με τις από 20 Νοεμβρίου και 2 Δεκεμβρίου 2015 αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των παλαιών μετόχων,

- στις 4 Δεκεμβρίου 2015, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της προσφοράς ανταλλαγής τίτλων της Τράπεζας, αναβάθμισε την πιστοληπτική αξιολόγηση της Τράπεζας σε "SD" από "D" και την πιστοληπτική αξιολόγηση των senior ομολόγων της σε CCC+ από "D",
- από την 1 Ιανουαρίου 2016, τέθηκε σε πλήρη λειτουργική ισχύ ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης Τραπεζών (EME, SRM) για τις τράπεζες της Ευρωζώνης, στον οποίο υπάγεται και η Τράπεζα Πειραιώς. Ο EME διασφαλίζει ότι αν, παρά την αυστηρότερη εποπτεία, μια τράπεζα που υπάγεται στον EME αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες, η εξυγίανσή της θα μπορεί να αντιμετωπιστεί με αποτελεσματικό τρόπο και με ελάχιστο κόστος για τους φορολογουμένους και την πραγματική οικονομία. Ο EME θα εφαρμόζει στην πράξη τους αυστηρούς κανόνες της Οδηγίας για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων (Οδηγία 2014/59). Με βάση τον EME συστάθηκε το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης Τραπεζών στην Ευρωζώνη το οποίο θα βρίσκεται υπό τον έλεγχο του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (ΕΣΕ, SRB). Το ΕΣΕ αποτελείται από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ΕΚΤ και των αρμόδιων εθνικών αρχών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αποφασίζει κατά πόσον και πότε πρέπει να τεθεί μια τράπεζα υπό καθεστώς εξυγίανσης και θα καθορίζει το πλαίσιο για τη χρήση των εργαλείων και του Ταμείου Εξυγίανσης, βασιζόμενη στις συστάσεις του ΕΣΕ,
- στις 5 Ιανουαρίου 2016, αναφορικά με τη διαδικασία άσκησης Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών («Warrants»), η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι δεν ασκήθηκε κανένα Warrant επί μετοχών έκδοσής της και κατοχής του ΤΧΣ. Συνεπώς, τα εκδοθέντα Warrants τα οποία παραμένουν σε ισχύ ανέρχονται σε 843.637.022, ενώ οι μετοχές της Τράπεζας επί των οποίων σύρονται και τις οποίες κατέχει το ΤΧΣ, ανέρχονται σε 37.759.281,
- στις 15 Ιανουαρίου 2016, ο κ. Άνθιμος Θωμόπουλος υπέβαλε την παραίτησή του από τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου της Τράπεζας Πειραιώς,
- στις 18 Ιανουαρίου 2016, η αρμόδια Επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας ανέθεσε στο διεθνή συμβουλευτικό οίκο Egon Zehnder τη συνδρομή του στην επιλογή υποψηφίων που θα προταθούν στο ΔΣ για την πλήρωση της θέσης του Διευθύνοντος Συμβούλου & CEO. Σημειώνεται ότι η διαδικασία αυτή είναι σε εξέλιξη ως τον χρόνο δημοσίευσης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων 2015,
- στις 20 Ιανουαρίου 2016, σε συνέχεια της παραίτησης του Διευθύνοντος Συμβούλου & CEO κ. Άνθιμου Θωμόπουλου, το ΔΣ ανασυγκροτήθηκε σε σώμα και όρισε το μέλος του κ. Σταύρο Λεγκάκο ως Διευθύνοντα Σύμβουλο & CEO, μέχρι την ανάδειξη του νέου Διευθύνοντος Συμβούλου,
- στις 27 Ιανουαρίου 2016, το ΔΣ της Τράπεζας, σε συνέχεια των παραιτήσεων των κ.κ. Ν. Χριστοδουλάκη Μη Εκτελεστικού Αντιπροέδρου ΔΣ και Σ. Γκολέμη, Ανεξάρτητου Μη Εκτελεστικού Μέλους ΔΣ, εξέλεξε ως Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος για το υπόλοιπο της θητείας του ΔΣ τον κ. David Hexter και Μη Εκτελεστικά Μέλη για το υπόλοιπο της θητείας του ΔΣ τους κ.κ. Alexander Blades και Andreas Schultheis. Η αξιολόγηση της καταλληλότητας των νέων μελών από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας παραμένει σε εκκρεμότητα ως τον χρόνο δημοσίευσης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων 2015,
- στις 19 Φεβρουαρίου 2016, η Moody's αναβάθμισε την πιστοληπτική αξιολόγηση του κυρίου χρέους της Τράπεζας Πειραιώς σε 'Ca' με σταθερές προοπτικές από 'C' και επιβεβαίωσε την πιστοληπτική αξιολόγηση των καταθέσεων της σε 'Caa3', αλλάζοντας τις προοπτικές σε σταθερές από αρνητικές.

Εξέλιξη Μεγεθών και Αποτελεσμάτων Ομίλου Πειραιώς 2015

Στα στοιχεία ισολογισμού της 31ης Δεκεμβρίου 2015 του Ομίλου Πειραιώς έχουν ενσωματωθεί τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού του υγιούς τμήματος της Πανελλήνιας Τράπεζας που εξαγοράσθηκαν τον Απρίλιο 2015, ενώ στα στοιχεία αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται τα αποτελέσματά της για την περίοδο 15.04.15 έως 31.12.15.

Επιπλέον, σημειώνεται ότι οι δραστηριότητες της ΑΤΕ Ασφαλιστικής και της θυγατρικής της ΑΤΕ Insurance Romania έχουν χαρακτηριστεί **διακοπτόμενες** καθ' όλο το 2015, τόσο στον ισολογισμό όσο και στα αποτελέσματα. Η καθυστέρηση πώλησης της ΑΤΕ Ασφαλιστικής οφείλεται σε παράγοντες πέραν του ελέγχου της Τράπεζας, η οποία συνεχίζει να διατηρεί τη δέσμευσή της για την υλοποίηση του πλάνου πώλησης της εν λόγω εταιρείας.

Οι προς πώληση δραστηριότητες του Ομίλου στην Κύπρο χαρακτηρίστηκαν ως διακοπτόμενες στις οικονομικές καταστάσεις του Δεκεμβρίου 2015, συνεπώς τα στοιχεία ισολογισμού της 31ης Δεκεμβρίου 2015 τις περιλαμβάνουν στο ενεργητικό διακοπτόμενων δραστηριοτήτων, ενώ τα αποτελέσματα έτους έχουν ταξινομηθεί στο αποτέλεσμα διακοπτόμενων δραστηριοτήτων.

Σε συνέχεια της πώλησης των αιγυπτιακών δραστηριοτήτων κατά το 4ο 3μηνο του 2015, ο ισολογισμός της 31ης Δεκεμβρίου 2015 δεν περιλαμβάνει πλέον τη δραστηριότητα, ενώ το αποτέλεσμα ως τον χρόνο πώλησης ενσωματώνεται στο αποτέλεσμα διακοπτόμενων δραστηριοτήτων.

Σε σχέση με τη χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου Πειραιώς κατά το 2015, το **ενεργητικό** στο τέλος Δεκεμβρίου 2015 διαμορφώθηκε σε € 87,5 δισ.

Οι **καταθέσεις** πελατών του Ομίλου, μετά τη σημαντική πτώση στο 9μηνο 2015 (-30%) λόγω της αβεβαιότητας στη χώρα, ανέκαμψαν το 4ο 3μηνο κατά € 1,8 δισ και διαμορφώθηκαν σε € 39,0 δισ το Δεκέμβριο 2015, αυξημένες κατά 5% έναντι του Σεπτεμβρίου 2015 σε συγκρίσιμη βάση. Η αύξηση αυτή προήλθε κυρίως από την Ελλάδα, όπου οι καταθέσεις αυξήθηκαν κατά € 1,6 δισ στα € 36,1 δισ. Η πτωτική τάση του κόστους των προθεσμιακών καταθέσεων συνεχίσθηκε σε όλη τη διάρκεια του 2015, με το κόστος των νέων προθεσμιακών να διαμορφώνεται σε 0,95% το Δεκέμβριο 2015 έναντι 1,77% ένα έτος νωρίτερα. Οι καταθέσεις των διεθνών δραστηριοτήτων του Ομίλου διαμορφώθηκαν στα € 2,8 δισ.

Η έντονα πτωτική πορεία των καταθέσεων το 1ο ήμισυ του 2015 οδήγησε σε αυξημένη χρήση **ρευστότητας μέσω Ευρωσυστήματος** και επαναφορά στον μηχανισμό έκτακτης άντλησης ρευστότητας ELA, ωστόσο η συμφωνία για το 3^ο πρόγραμμα στήριξης της χώρας σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση της άντλησης κεφαλαίων από τις τράπεζες το Δεκέμβριο 2015, οδήγησε σε αισθητή μείωση της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα που διαμορφώθηκε σε € 32,7 δισ στο τέλος 2015 από € 35,8 δισ στο τέλος Σεπτεμβρίου 2015 (€ 14,1 δισ το Δεκέμβριο 2014).

Τα **δάνεια προ προβλέψεων** του Ομίλου στο τέλος Δεκεμβρίου 2015 διαμορφώθηκαν σε € 68,1 δισ. Το σύνολο των δανείων στην Ελλάδα διαμορφώθηκε στα € 63,9 δισ, εκ των οποίων ποσό € 1 δισ αφορούσε την εκταμίευση εποχικού δανείου προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ για καταβολή κοινοτικών ενισχύσεων προς περίπου 700 χιλιάδες αγρότες. Τα δάνεια από τις διεθνείς δραστηριότητες διαμορφώθηκαν στα € 4,2 δισ στο τέλος του 2015. Ανά πελατειακή κατηγορία, το σύνολο του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου ανήλθε στα € 44,5 δισ, αντιπροσωπεύοντας το 65% του συνολικού χαρτοφυλακίου, ενώ τα δάνεια προς ιδιώτες στα € 23,5 δισ ή 35% επί του συνολικού χαρτοφυλακίου. Το υπόλοιπο των δανείων μετά από προβλέψεις διαμορφώθηκε στα € 50,6 δισ, με τον δείκτη δανείων προς καταθέσεις του Ομίλου Πειραιώς στο 130% με επιβάρυνση εντός του 2015 λόγω των μεγάλων καταθετικών εκροών, ωστόσο με βελτίωση στο τελευταίο τρίμηνο του έτους (138% στα τέλη Σεπτεμβρίου 2015).

Ο **δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών** προς το σύνολο των δανείων του Ομίλου διαμορφώθηκε στο 39,5% στο τέλος Δεκεμβρίου 2015, ενώ στην Ελλάδα ο αντίστοιχος δείκτης καθυστερήσεων έφτασε το 39,4% στο τέλος του 2015. Ο δείκτης κάλυψης των καθυστερήσεων άνω των 90 ημερών από συσσωρευμένες προβλέψεις του Ομίλου διαμορφώθηκε στο 65,0%

και στην Ελλάδα στο 64,9%. Αξίζει να υπογραμμισθούν, τόσο το ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο του δείκτη συσσωρευμένων προβλέψεων προς μεικτές χορηγήσεις του Ομίλου, το οποίο έφτασε το 25,7% στο τέλος του 2015 όσο και το γεγονός ότι το 4ο 3μηνο 2015 σημειώθηκε επιβράδυνση στο ποσό νέων καθυστερήσεων στον Όμιλο και στην Ελλάδα, παρά τις δυσμενείς συνθήκες του οικονομικού περιβάλλοντος, υπό τις εντατικές προσπάθειες του τομέα αναδιάρθρωσεων (Recovery Banking Unit) της Τράπεζας. Συνέπεια ήταν η υποχώρηση του δείκτη δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών στο 39,5% από 40,5% στα τέλη Σεπτεμβρίου 2015, μετά από μακρά περίοδο ανόδου του δείκτη.

Τα **καθαρά έσοδα** του Ομίλου από τόκους διαμορφώθηκαν σε € 1,9 δισ το 2015. Τα καθαρά έσοδα προμηθειών ανήλθαν στα € 0,3 δισ αντίστοιχα, με το 89% να προέρχεται από εργασίες εμπορικής τραπεζικής. Τα καθαρά έσοδα λειτουργίας διαμορφώθηκαν το 2015 στα € 2,4 δισ. Τα συνολικά **έξοδα λειτουργίας** του Ομίλου για το 2015 διαμορφώθηκαν στα € 1,5 δισ. Τα έξοδα περιλαμβάνουν € 110 εκατ. έκτακτα κόστη προγράμματος αποχώρησης εργαζομένων που θα υλοποιηθεί εντός του 2016 (έναρξη υποβολής αιτήσεων στις 23 Μαρτίου 2016). Η Τράπεζα, στο πλαίσιο των δεσμεύσεων του Σχεδίου Αναδιάρθρωσής της, προέβη στο σχηματισμό πρόβλεψης του ως άνω ποσού, το ακριβές ύψος του οποίου θα οριστικοποιηθεί εντός του 2016, αναλόγως της συμμετοχής των εργαζομένων σε αυτό. Επιπρόσθετα, εντός του 2015 στα γενικά διοικητικά έξοδα της Τράπεζας συμπεριλήφθηκε κόστος € 34 εκατ. για το νέο Σκέλος Εξυγίανσης του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων, ενώ σημειώνεται ότι στην εισφορά περιλήφθηκε και η αναλογία της Τράπεζας για την εξυγίανση της Πανελληνίας Συνεταιριστικής Τράπεζας.

Συνέπεια των ως άνω, η **κερδοφορία προ φόρων και προβλέψεων** του Ομίλου για το 2015 διαμορφώθηκε στα € 0,9 δισ, ενώ σε επαναλαμβανόμενη βάση στα € 1,1 δισ. Τα αποτελέσματα του 2015 επιβαρύνθηκαν από σημαντικές προβλέψεις για δάνεια που ανήλθαν σε € 3,5 δισ, θωρακίζοντας έτσι περαιτέρω τον ισολογισμό του Ομίλου και διαμορφώνοντας τις σωρευμένες προβλέψεις στο τέλος του 2015 σε € 17,5 δισ ή 26% του δανειακού χαρτοφυλακίου. Η εξέλιξη αυτή του 2015 συνδέεται κυρίως με τη μεταβολή των συνθηκών της εγχώριας αγοράς και την περαιτέρω πτώση των τιμών ακινήτων. Το σημαντικό ύψος σωρευμένων προβλέψεων δίνει τη δυνατότητα στην Τράπεζα να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα και με μακροπρόθεσμες λύσεις το πρόβλημα των δανείων σε καθυστέρηση, κάτι το οποίο έχει ήδη ξεκινήσει να υλοποιείται μέσω της μονάδας αναδιάρθρωσεων Recovery Banking Unit. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων και στοιχείων ενεργητικού ύψους € 0,4 δισ από € 0,3 δισ το 2014.

Τα **προ φόρων αποτελέσματα** διαμορφώθηκαν σε ζημιές € 2,9 δισ, ενώ τα μετά από φόρους αποτελέσματα του Ομίλου από τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες που αναλογούν στους μετόχους, διαμορφώθηκαν σε ζημιές € 1,9 δισ το 2015.

Τα **ίδια κεφάλαια** του Ομίλου Πειραιώς στο τέλος Δεκεμβρίου 2015 ενισχύθηκαν σε € 10,0 δισ, συνέπεια της επιτυχούς διαδικασίας κεφαλαιακής ενίσχυσης το Δεκέμβριο. Ο συνολικός **δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας** του Ομίλου, σύμφωνα με το πλαίσιο της Βασιλείας III, διαμορφώθηκε στο τέλος Δεκεμβρίου στο 17,5%, όπως και ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών Κατηγορίας I (Common Equity Tier 1), ενώ, λαμβάνοντας υπόψη την επικείμενη μείωση σταθμισμένου ενεργητικού από την πώληση των διακοπτόμενων δραστηριοτήτων, ο δείκτης διαμορφώνεται στο 17,8%. Το τμήμα των εποπτικών κεφαλαίων του Ομίλου που σχετίζεται με αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση βάσει των Ν. 4172/2013, 4302/2014, 4340/2015, στις 31 Δεκεμβρίου 2015 ανερχόταν σε € 4,1 δισ. Ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών Κατηγορίας I (CET I) του Ομίλου, με πλήρη εφαρμογή του εποπτικού πλαισίου το 2024 (fully-loaded), εκτιμάται σε 16,6% λαμβάνοντας υπόψη την επικείμενη μείωση σταθμισμένου ενεργητικού από την πώληση των διακοπτόμενων δραστηριοτήτων, ενώ, αν δεν υπολογιστεί η επίπτωση της σχετικής ως άνω νομοθεσίας, ο ανωτέρω δείκτης εκτιμάται σε 10,7% για το 2024 που λήγει η μεταβατική περίοδος.

Το **δίκτυο καταστημάτων** του Ομίλου στο τέλος του Δεκεμβρίου 2015 αριθμούσε 989 μονάδες, με 709 καταστήματα στην Ελλάδα και 280 σε 7 χώρες στο εξωτερικό. Το δίκτυο καταστημάτων στην Ελλάδα μειώθηκε στη διάρκεια του 2015 κατά 120 μονάδες, ως αποτέλεσμα του προγράμματος εξορθολογισμού σε συνέχεια των εξαγορών. Το **ανθρώπινο δυναμικό** του Ομίλου το οποίο απασχολείται σε συνεχιζόμενες κύριες δραστηριότητες στις 31 Δεκεμβρίου 2015 αριθμούσε 19.279 άτομα, από τα οποία 15.599 στην Ελλάδα και 3.680 στο εξωτερικό.

Στο τέλος Δεκεμβρίου 2015, οι συνεχιζόμενες **διεθνείς δραστηριότητες** του Ομίλου αποτελούσαν το 6% του ενεργητικού του, το 28% του δικτύου καταστημάτων του και το 19% του ανθρώπινου δυναμικού του.

Συναλλαγές Μεταξύ Συνδεδεμένων Μερών

Σχετικά με τις **συναλλαγές της Τράπεζας με συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα**, όπως μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και Διοίκησης της Τράπεζας, σημειώνεται ότι αυτές δεν ήταν σημαντικές για το έτος 2015, ενώ σε κάθε περίπτωση σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στις οικονομικές καταστάσεις 2015 του Ομίλου (περαιτέρω πληροφορίες σημείωση 46).

Μετοχικό Κεφάλαιο

Κατά την 31.12.2015 το **μετοχικό κεφάλαιο** της Τράπεζας ανερχόταν σε ποσό € 2.619.954.984 διαιρούμενο σε 8.733.183.280 κοινές ονομαστικές με ψήφο μετοχές ονομαστικής αξίας € 0,30 η καθεμία. Οι κοινές μετοχές της Τράπεζας Πειραιώς είναι άυλες και εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3864/2010 και της ΠΥΣ 38/2012 σε συνδυασμό με την ΠΥΣ 6/2013, το ΤΧΣ έχει εκδώσει 843.637.022 τίτλους παραστατικούς δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (warrants) στους ιδιώτες επενδυτές, που συμμετείχαν στην αύξηση του 2013.

Εφαρμογή Σχεδίου Αναδιάρθρωσης

Το **Σχέδιο Αναδιάρθρωσης** της Τράπεζας Πειραιώς εγκρίθηκε αρχικώς από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούλιο του 2014. Παρά τις θετικές ενδείξεις κατά τη διάρκεια του 2014, τα γεγονότα που οδήγησαν στη συμφωνία για το πρόγραμμα στήριξης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) για την Ελλάδα τον Αύγουστο 2015 μετέβαλαν τα δεδομένα και τις προβλέψεις, βάσει των οποίων είχαν εγκριθεί τα σχέδια αναδιάρθρωσης των ελληνικών τραπεζών.

Το πρόγραμμα στήριξης του ESM που συμφωνήθηκε για την Ελλάδα περιλαμβάνει χρηματοδότηση για την κάλυψη ενδεχόμενων κεφαλαιακών αναγκών του τραπεζικού τομέα. Καθώς η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης χρήζει έγκρισης σύμφωνα με τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και επί τη βάση ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης, η Τράπεζα εντός του Νοεμβρίου 2015 υπέβαλε αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το οποίο και εγκρίθηκε από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις 29 Νοεμβρίου 2015 από την τελευταία.

Οι νέες δεσμεύσεις, βάσει του αναθεωρημένου σχεδίου, δεν παρεκκλίνουν από τις βασικές δεσμεύσεις του εγκεκριμένου το 2014 σχεδίου αναδιάρθρωσης, ενώ ευθυγραμμίζονται με τους μεσοπρόθεσμους στρατηγικούς και χρηματοοικονομικούς στόχους της Τράπεζας. Περαιτέρω, βάσει του αναθεωρημένου σχεδίου αναδιάρθρωσης, η στοχοθεσία της Τράπεζας επικεντρώνεται στις δραστηριότητές της στην Ελλάδα. Το αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας βασίσθηκε στις μακροοικονομικές παραδοχές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και σε ρυθμιστικές παραδοχές και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες βασικές δεσμεύσεις αναδιάρθρωσης:

- τη μείωση του αριθμού των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα, με μέγιστο αριθμό τα 650 καταστήματα μέχρι τις 31.12.2017,
- τον περαιτέρω περιορισμό του αριθμού των υπαλλήλων στην Ελλάδα μέχρι τις 31.12.2017 έναντι της αρχικής δέσμευσης για μέγιστο αριθμό τους 15.350,
- τη μείωση του συνολικού λειτουργικού κόστους στην Ελλάδα με μέγιστο ποσό τα € 1,1 δισ για τη χρήση 2017,
- τη μείωση μέχρι την 31.12.2018 του κόστους χρηματοδότησης της Τράπεζας μέσω της μείωσης του κόστους των καταθέσεων που αντλούνται στην Ελλάδα, ώστε να αποκατασταθεί η κερδοφορία προ προβλέψεων της Τράπεζας,
- τη μείωση του δείκτη δανείων μετά από προβλέψεις προς καταθέσεις για τις τραπεζικές δραστηριότητες στην Ελλάδα στο 115% κατά ανώτατο όριο μέχρι την 31.12.2018,
- ο ρυθμός αύξησης των δανείων προ προβλέψεων ετησίως δεν μπορεί να είναι υψηλότερος από το ρυθμό αύξησης της αγοράς, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,
- την περαιτέρω μείωση, μέχρι την 30.06.2018, του χαρτοφυλακίου των στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας στην αλλοδαπή,

- την εκποίηση των δραστηριοτήτων της ΑΤΕ Ασφαλιστικής και της ΑΤΕ Ασφαλιστικής Ρουμανίας μέχρι τις 31.12.2016,
- την εκποίηση του χαρτοφυλακίου εισηγμένων μετοχών μέχρι την 30.06.2016 και μη εισηγμένων μέχρι την 31.12.2017 για επενδύσεις άνω των 5 εκατ. ευρώ (με την επιφύλαξη μερικών εξαιρέσεων),
- την αποχή από την αγορά τίτλων μη επενδυτικής διαβάθμισης μέχρι την 30.06.2017 (με την επιφύλαξη μερικών εξαιρέσεων),
- την εφαρμογή ορίου στις αποδοχές των υπαλλήλων και διοικητικών στελεχών της Τράπεζας,
- ορισμένες άλλες δεσμεύσεις, που περιλαμβάνουν τους περιορισμούς: (α) πληρωμής μερισμάτων σε κοινές μετοχές της Τράπεζας μέχρι i) την 31.12.2017 ή ii) την αποπληρωμή των υβριδικών κεφαλαιακών μέσων που έχουν χορηγηθεί από κρατική ενίσχυση, ήτοι των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών κατοχής του ΤΧΣ ύψους € 2.040 εκατ., (β) δυνατότητας της Τράπεζας να προβεί σε κάποιες εξαγορές εκτός αν δοθεί κατ' εξαίρεση έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή αν το τίμημα εξαγοράς είναι μικρότερο ενός ανώτατου ορίου.

Σημειώνεται ότι οι βασικές μακροοικονομικές παραδοχές που διέπουν τα στοιχεία του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας Πειραιώς ήταν σύμφωνες με τις υποθέσεις του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής της Ελλάδας, κατά τον χρόνο κατάρτισης του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης. Το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης υλοποιείται μέχρι σήμερα σύμφωνα με τις αναληφθείσες δεσμεύσεις και μέσα στα χρονικά όρια που έχουν τεθεί.

Περιγραφή των Κυριότερων Κινδύνων και Αβεβαιοτήτων για το 2016

Το Πλαίσιο Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κινδύνων που αντιμετωπίζει ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς παρουσιάζεται αναλυτικά στη σημείωση 3 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της 31ης Δεκεμβρίου 2015. Ειδικότερα, κατά τη χρονιά που πέρασε, οι σημαντικότερες δράσεις βελτίωσης του Πλαισίου Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου ήταν οι ακόλουθες:

- επικαιροποίηση της Πολιτικής και των Διαδικασιών Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου Τράπεζας Πειραιώς,
- διενέργεια έργου προετοιμασίας (Gap Analysis) για την αξιολόγηση SREP υπό το πρότυπο των οδηγιών της ΕΒΑ προς τις εποπτικές αρχές (EBA/GL/2014/13 Guidelines on common procedures and methodologies for the supervisory review and evaluation process),
- επέκταση διαδικασιών και υποδομών για την συλλογή και διαχείριση συμβάντων και ζημιών λειτουργικού κινδύνου,
- εξέλιξη μεθόδων ελέγχου και μείωσης (mitigation) λειτουργικού κινδύνου (Σχέδιο Επιχειρησιακής Συνέχειας, ασφαλιστικές καλύψεις, εντατική παρακολούθηση επιπέδου κινδύνων και έργων βελτίωσης υποδομών),
- υλοποίηση διαγνωστικού έργου βελτιστοποίησης σταθμισμένου ενεργητικού και χρήσης εποπτικών κεφαλαίων,
- λειτουργία νέας αναβαθμισμένης ενδο-ομιλικής πλατφόρμας για την υποστήριξη των λειτουργιών υπολογισμού και αναφορών κεφαλαιακών απαιτήσεων (Moody's Risk Authority),
- υλοποίηση έργου αυτοματοποιημένων αναφορών για τις ανάγκες εποπτικών υποβολών αναφορών (COREP και FINREP) μέσω της νέας πλατφόρμας,
- επικαιροποίηση του πλαισίου διαδικασίας αξιολόγησης επάρκειας εσωτερικού κεφαλαίου (ICAAP) υπό τον Πυλώνα II της Βασιλείας,
- ανάπτυξη και επικύρωση Πολιτικής Υλοποίησης και Παρακολούθησης Πλαισίου Διάθεσης Ανάλυσης Κινδύνων,
- ολοκλήρωση σχεδιασμού με στόχο τη μετάβαση στην προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο (IRB),
- διενέργεια ανεξάρτητων αξιολογήσεων και τακτική παρακολούθηση της εξέλιξης της ποιότητας των εγκεκριμένων πιστοδοτικών ανοιγμάτων (post-approval), καθώς και των πρακτικών παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου.

Η οικονομική και πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα παραμένει ο πρωταρχικός παράγοντας κινδύνου για τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο εν γένει, αλλά και ειδικότερα για την Τράπεζα Πειραιώς. Ενδεχόμενες αρνητικές εξελίξεις στον τομέα αυτό θα είχαν επίπτωση στη ρευστότητα της Τράπεζας, την ποιότητα του δανειακού της χαρτοφυλακίου, τα αποτελέσματα και την κεφαλαιακή της βάση. Ταυτόχρονα, ενδεχόμενες νομοθετικές ρυθμίσεις σε σχέση με το πλαίσιο που αφορά στη διαχείριση ληξιπρόθεσμων οφειλών στην Ελλάδα θα μπορούσαν υπό προϋποθέσεις να επηρεάσουν δυσμενώς την ικανότητα της Τράπεζας να ανακτήσει οφειλές μέσω ρευστοποίησης καλυμμάτων, με επίδραση στους δείκτες ποιότητας δανειακού χαρτοφυλακίου και σχετικής κάλυψης από

προβλέψεις. Τέλος, το προσφυγικό-μεταναστευτικό ζήτημα που βιώνει η χώρα, σε συνδυασμό με τις γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή, συνιστούν αστάθμητους παράγοντες που, εάν κλιμακωθούν, ενδέχεται να έχουν αρνητική επίδραση στην οικονομία και στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Εκτιμήσεις για την Εξέλιξη των Δραστηριοτήτων του Ομίλου Πειραιώς κατά το 2016

Καθώς βρισκόμαστε στις αρχές του 2016, σε μια αναμφίβολα ρευστή συγκυρία για το εγχώριο και διεθνές οικονομικό και γενικότερο περιβάλλον, με ψύχραιμη ματιά επικεντρωνόμαστε σε όλες τις σημαντικές δυνατότητες και ευκαιρίες ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας που με βεβαιότητα υπάρχουν, με ορίζοντα τα επόμενα 2 με 4 έτη.

Η ευρωπαϊκή ενίσχυση προς την ελληνική οικονομία είναι σημαντική και δεν περιορίζεται στο πρόγραμμα στήριξης που προαναφέρθηκε: μέχρι το 2020 η ελληνική οικονομία μπορεί να επωφεληθεί σημαντικά τόσο από την εισροή περίπου € 36 δισ από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, όσο και από το Επενδυτικό Πρόγραμμα για την Ευρώπη (συνολικού ύψους πανευρωπαϊκά άνω των € 300 δισ ως το 2017) εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων. Παράλληλα, επενδύσεις στην Ελλάδα στηρίζονται τόσο από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, όσο και από τη χρηματοδότηση διεθνών χρηματοοικονομικών οργανισμών όπως η EBRD, η οποία πρόσφατα τοποθετήθηκε και μετοχικά στις 4 μεγαλύτερες ελληνικές τράπεζες (€ 70 εκατ. στην Τράπεζα Πειραιώς).

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, αλλά και η Τράπεζα Πειραιώς, διήλθαν ίσως τη μεγαλύτερη δοκιμασία των τελευταίων χρόνων κατά τη διάρκεια του 2015, λόγω της δριμείας επιδείνωσης της ρευστότητας από την ανησυχία για τις εξελίξεις στη χώρα, της τραπεζικής αργίας και των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων. Οι συνέπειες αν και αρνητικές, έως τώρα έχουν αποδειχθεί διαχειρίσιμες.

Βασικά ζητήματα προς διαχείριση για το 2016 παραμένουν η βελτίωση της ποιότητας ενεργητικού με νέες λύσεις στο πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η ενίσχυση της ρευστότητας μέσω της σταδιακής επιστροφής των καταθέσεων και η επάνοδος σε κερδοφόρα αποτελέσματα με συνεχή βελτίωση των πηγών εσόδων, αλλά και της λειτουργικής αποτελεσματικότητας. Ακόμη, αναμένεται να συνεχισθεί η προσπάθεια περαιτέρω απομόχλευσης των δραστηριοτήτων εξωτερικού, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης. Τα ζητήματα αυτά θα απασχολήσουν τόσο το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας όσο και τη διοικητική ομάδα, υπό την καθοδήγηση του νέου Διευθύνοντος Συμβούλου, η εκλογή του οποίου αναμένεται εντός της προσεχούς περιόδου.

Με την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης είναι εφικτή η περαιτέρω επιτάχυνση της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου της Τράπεζας Πειραιώς εντός των νέων συνθηκών αγοράς, καθώς και η υλοποίηση ενεργειών που, εκτός από την πρώτη θέση στην ελληνική τραπεζική αγορά, θα την εδραιώσουν ως πρωτοπόρο, καινοτόμο και κορυφαία Τράπεζα της χώρας, προς όφελος των πελατών, των μετόχων και των εργαζομένων της. Στην κατεύθυνση αυτή η Τράπεζα Πειραιώς θα συνεχίσει να κινείται δυναμικά και να υποστηρίζει συστηματικά την προσπάθεια ανάταξης της ελληνικής οικονομίας, ενισχύοντας κάθε υγιή πρωτοβουλία, με στόχο την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στη χώρα.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Μιχάλης Γ. Σάλλας

Πρόεδρος Δ.Σ.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η παρούσα επεξηγηματική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Πειραιώς προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της περιέχει πληροφορίες κατά την 31.12.2015 αναφορικά με τα ζητήματα της παραγράφου 7 του άρθρου 4 του Ν. 3556/2007.

1) Πληροφορίες για το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας Πειραιώς

Κατά την 31.12.2015 το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανερχόταν σε ποσό ευρώ δύο δισεκατομμυρίων εξακοσίων δέκα εννέα εκατομμυρίων εννιακοσίων πενήντα τεσσάρων χιλιάδων εννιακοσίων ογδόντα τεσσάρων ευρώ (€ 2.619.954.984), διαιρούμενο σε οκτώ δισεκατομμύρια επτακόσια τριάντα τρία εκατομμύρια εκατόν ογδόντα τρεις χιλιάδες διακόσιες ογδόντα (8.733.183.280) κοινές ονομαστικές με ψήφο μετοχές ονομαστικής αξίας τριάντα λεπτά (€ 0,30) καθεμία. Οι κοινές μετοχές της Τράπεζας Πειραιώς είναι άυλες και εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Ν.3864/2010 που προβλέπουν ειδικά δικαιώματα για τις κοινές μετοχές που κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) (βλ. κατωτέρω) κάθε κοινή μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς, παρέχει στο μέτοχο όλα τα δικαιώματα που προβλέπει ο νόμος και το καταστατικό της και ειδικότερα:

- Δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση.
- Δικαίωμα επί του μερίσματος από τα κέρδη της Τράπεζας. Μετά την αφαίρεση μόνο του τακτικού αποθεματικού, ποσοστό 35% των καθαρών κερδών διανέμεται από τα κέρδη κάθε χρήσης στους μετόχους ως πρώτο μέρισμα, ενώ η χορήγηση πρόσθετου μερίσματος αποφασίζεται από τη Γενική Συνέλευση. Η ημερομηνία προσδιορισμού δικαιούχων μετόχων ανακοινώνεται στην Τακτική ΓΣ. Το μέρισμα καταβάλλεται στο μέτοχο περίπου εντός επτά εργασίμων ημερών από την ημερομηνία προσδιορισμού δικαιούχων όπως ειδικότερα ανακοινώνεται μέσω του Τύπου. Το δικαίωμα είσπραξης του μερίσματος παραγράφεται και το αντίστοιχο ποσό περιέρχεται στο Δημόσιο μετά την παρέλευση 5 ετών από το τέλος του έτους κατά το οποίο ενέκρινε τη διανομή του η Γενική Συνέλευση.

Σημειώνεται ότι για όσο διάστημα η Τράπεζα υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 3723/2008 και του Ν.3864/2010, η διανομή δεν μπορεί να υπερβεί το κατά τα ανωτέρω πρώτο μέρισμα.

Επιπλέον, μέχρι είτε (i) την 31.12.2017 είτε (ii) την αποπληρωμή των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών έκδοσης της Τράπεζας που καλύφθηκαν από το ΤΧΣ στο πλαίσιο παροχής κεφαλαιακής ενίσχυσης, (όποιο εκ των δύο επέλθει νωρίτερα), η Τράπεζα δεν μπορεί να προβεί σε διανομή μερίσματος.

- Δικαίωμα στο προϊόν της εκκαθάρισης ή, αντίστοιχα, της απόσβεσης κεφαλαίου που αντιστοιχεί στη μετοχή, εφόσον αυτό αποφασισθεί από τη Γενική Συνέλευση. Η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας διατηρεί όλα τα δικαιώματά της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης.

Σημειώνεται ότι για όσο διάστημα το ΤΧΣ συμμετέχει στην Τράπεζα ως μέτοχος ικανοποιείται από το προϊόν της εκκαθάρισης προνομιακά έναντι όλων των άλλων μετόχων.

- Δικαίωμα προτίμησης σε κάθε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας που πραγματοποιείται με μετρητά και έκδοση νέων μετοχών, εφόσον δεν αποφασίσει διαφορετικά η Γενική Συνέλευση που εγκρίνει την αύξηση.
- Δικαίωμα λήψης αντιγράφου των οικονομικών καταστάσεων και των εκθέσεων των ορκωτών ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Η ευθύνη των μετόχων της Τράπεζας περιορίζεται στην ονομαστική αξία των μετοχών που κατέχουν.

- 2) Η μεταβίβαση των κοινών μετοχών της Τράπεζας Πειραιώς γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υπάρχει στο καταστατικό της οποιοσδήποτε περιορισμός για τη μεταβίβασή τους.

Η διάθεση των μετοχών που κατέχει το ΤΧΣ γίνεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3864/2010 και της ΠΥΣ 38/9.11.2012, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου (ΑΜΚ) της Τράπεζας που αποφασίστηκε κατά την από 23/04/2013 Β' Επαναληπτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3864/2010 και της ΠΥΣ 38/9.11.2012 σε συνδυασμό με την ΠΥΣ 6/5.6.2013, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), για τις κοινές μετοχές που ανέλαβε στο πλαίσιο της ΑΜΚ, εξέδωσε 849.195.130 τίτλους παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (warrants) στους ιδιώτες επενδυτές που συμμετείχαν σε αυτήν. Κάθε warrant ενσωματώνει το δικαίωμα του κατόχου του να αγοράσει από το ΤΧΣ (σε τιμή που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 3 της ΠΥΣ 38/9.11.2012, όπως τροποποιήθηκε από την ΠΥΣ 43/2.12.2015) προκαθορισμένο αριθμό κοινών μετοχών της Τράπεζας τις οποίες απέκτησε το ΤΧΣ λόγω της συμμετοχής του στην ΑΜΚ. Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 3 της ΠΥΣ 38/9.11.2012, με την επιφύλαξη των μεταβιβάσεων που λαμβάνουν χώρα συνεπεία άσκησης των warrants, το ΤΧΣ δεν δύναται να μεταβιβάσει τις υποκείμενες στα warrants μετοχές, για περίοδο 36 μηνών από την ημερομηνία έκδοσης των τίτλων. Μετά την λήξη της ως άνω περιόδου 36 μηνών και έως την τελική ημερομηνία άσκησης των warrants (54 μήνες από την έκδοσή τους), το ΤΧΣ δύναται να μεταβιβάζει τις υποκείμενες στα warrants μετοχές εφόσον έχει τηρήσει τη διαδικασία γνωστοποίησης και πρόσκλησης των κατόχων warrants που περιγράφεται στην παρ. 7 του άρθρου 3 της ΠΥΣ 38/9.11.2012.

- 3) Σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια του Ν. 3556/2007.

Κατά την 31.12.2015 το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) κατείχε άμεσα ποσοστό 26,42% του συνολικού αριθμού των δικαιωμάτων ψήφου της Τράπεζας.

Περαιτέρω, η "Paulson & Co. Inc.", από 08.12.2015 κατείχε (έμμεσα) 796.960.850 δικαιώματα ψήφου που αντιστοιχούν σε ισάριθμες κοινές, ονομαστικές, μετά ψήφου, άυλες μετοχές (9,12% επί του συνόλου δικαιωμάτων ψήφου της Τράπεζας) και τίτλους παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (Warrants), οι οποίοι, εφόσον ασκηθούν πλήρως, αντιστοιχούν σε 1.214.567 δικαιώματα ψήφου (0,01% επί του συνόλου δικαιωμάτων ψήφου της Τραπέζης). Συνεπώς, τα δικαιώματα ψήφου που αντιστοιχούν σε κοινές μετοχές και Warrants, εφόσον αυτά ασκηθούν πλήρως, ανέρχονται συνολικά σε 798.175.417 ή σε ποσοστό 9,13% επί του συνόλου δικαιωμάτων ψήφου της Τραπέζης. Η "Paulson & Co. Inc." είναι εταιρία συμβούλων επενδύσεων, εγγεγραμμένη στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των Ηνωμένων Πολιτειών σύμφωνα με τον νόμο περί Συμβούλων Επενδύσεων του 1940, παρέχει επενδυτικές συμβουλές και διαχειρίζεται επενδυτικά κεφάλαια.

Κανένας άλλος μέτοχος (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) δεν κατείχε σε ατομική βάση άμεσα ή έμμεσα ποσοστό μεγαλύτερο από 5% του συνολικού αριθμού των κοινών μετοχών της Τράπεζας Πειραιώς.

- 4) Οι κοινές μετοχές που κατέχει το ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας παρέχουν τα ειδικά δικαιώματα του άρθρου 10 του Ν. 3864/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων:

1. το δικαίωμα του ΤΧΣ να διορίζει έναν εκπρόσωπό του, με συγκεκριμένες αρμοδιότητες, στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας και πιο συγκεκριμένα:

(α) το δικαίωμα να ζητεί τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων

(β) το δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας:

i) σχετικής με τη διανομή μερισμάτων και την πολιτική παροχών και πρόσθετων απολαβών (bonus) προς τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και για όσους έχουν τη θέση ή εκτελούν καθήκοντα γενικού διευθυντή, καθώς και για τους αναπληρωτές τους

ii) εφόσον η υπό συζήτηση απόφαση δύναται να θέσει σε κίνδυνο τα συμφέροντα των καταθετών ή να επηρεάσει σοβαρά τη ρευστότητα ή τη φερεγγυότητα ή την εν γένει συνετή και εύρυθμη λειτουργία της Τράπεζας (όπως επιχειρηματική στρατηγική, διαχείριση στοιχείων ενεργητικού κλπ)

iii) που αφορά εταιρικές πράξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 7Α του Ν. 3864/2010 και η οποία απόφαση δύναται να επηρεάσει σημαντικά τη συμμετοχή του Ταμείου στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας

(γ) το δικαίωμα να ζητεί την αναβολή επί τρεις εργάσιμες ημέρες της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας προκειμένου να λάβει οδηγίες από την Εκτελεστική Επιτροπή του Ταμείου. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί έως το πέρας της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας

(δ) το δικαίωμα να ζητεί τη σύγκληση του Διοικητικού Συμβουλίου

(ε) το δικαίωμα να εγκρίνει τον Οικονομικό Διευθυντή

2. το δικαίωμα πρόσβασης στα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας με στελέχη ή συμβούλους της επιλογής του

3. το δικαίωμα να προβαίνει σε αξιολόγηση του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας, των μελών του ΔΣ και των επιτροπών αυτού βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, και σε περίπτωση μη πλήρωσης των εν λόγω κριτηρίων να προβαίνει, υπό προϋποθέσεις, στη σύγκληση Γενικής Συνέλευσης των μετόχων ή/και τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης

4. το δικαίωμα προνομιακής ικανοποίησης από το προϊόν της εκκαθάρισης σε περίπτωση εκκαθάρισης της Τράπεζας.

Πέραν των ανωτέρω, με την από 27.11.2015 Σύμβαση Πλαισίου Συνεργασίας μεταξύ της Τράπεζας και του ΤΧΣ (Relationship Framework Agreement / RFA), ρυθμίζονται οι σχέσεις της Τράπεζας με το ΤΧΣ για όσο χρόνο το τελευταίο κατέχει μετοχές ή υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες της Τράπεζας. Δυνάμει του RFA, το ΤΧΣ έχει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα δικαιώματα:

- ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ συμμετέχει στις Επιτροπές ΔΣ της Τράπεζας, δηλαδή στις Επιτροπές Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων, Αποδοχών, Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ. καθώς και στην Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού, Επιπλέον, Παρατηρητής που έχει ορίσει το ΤΧΣ παρίσταται χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του ΔΣ και των ανωτέρω Επιτροπών,
- ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ δύναται να ζητά την προσθήκη θεμάτων ημερήσιας διάταξης στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών της Τράπεζας στις οποίες συμμετέχει,
- ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ δύναται να ζητά την προσθήκη θεμάτων ημερήσιας διάταξης σε γενική συνέλευση που συγκαλεί το ΔΣ της Τράπεζας,
- το ΤΧΣ διατυπώνει την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του αναφορικά με έναν αριθμό θεμάτων που χαρακτηρίζονται ως ουσιώδη, μεταξύ των οποίων: (α) το σχέδιο αναδιάρθρωσης και οποιεσδήποτε τροποποιήσεις αυτού, (β) σημαντικές σε αξία συναλλαγές και εταιρικούς μετασχηματισμούς καθώς και (γ) η πολιτική διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων καθώς και τυχόν τροποποιήσεις, αναθεωρήσεις ή παρεκκλίσεις από αυτήν,
- το ΤΧΣ δύναται να επισκοπεί την ετήσια αξιολόγηση του Διοικητικού Συμβουλίου. Επιπλέον, το ΤΧΣ, με τη βοήθεια ανεξάρτητου συμβούλου διεθνούς κύρους και εμπειρίας και εξειδίκευσης, θα προβεί στην αξιολόγηση του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 3864/2010. Βάσει της αξιολόγησης αυτής, το ΤΧΣ δύναται προβεί σε συγκεκριμένες προτάσεις για βελτιώσεις και τυχόν αλλαγές στο πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας,

- Το ΤΧΣ παρακολουθεί την υλοποίηση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης και του πλαισίου διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων της Τράπεζας καθώς και την απόδοση της Τράπεζας σε σχέση με αυτά.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων του ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ λαμβάνει υπόψη του την επιχειρηματική αυτονομία του πιστωτικού ιδρύματος.

Δεν υφίστανται άλλες κοινές μετοχές της Τράπεζας Πειραιώς που να παρέχουν στους κατόχους τους ειδικά δικαιώματα.

- 5) Δεν προβλέπονται στο καταστατικό της Τράπεζας περιορισμοί του δικαιώματος ψήφου που απορρέει από τις κοινές μετοχές της. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7Α παρ. 2 περ. α) και παρ. 3 του Ν. 3864/2010, το ΤΧΣ ασκεί το δικαίωμα ψήφου που αντιστοιχεί στις μετοχές που ανέλαβε κατά την ανωτέρω αναφερόμενη ΑΜΚ του 2013 μόνο για τις αποφάσεις τροποποίησης του καταστατικού, περιλαμβανομένης της αύξησης ή μείωσης κεφαλαίου ή της παροχής σχετικής εξουσιοδότησης στο διοικητικό συμβούλιο, συγχώνευσης, διάσπασης, μετατροπής, αναβίωσης, παράτασης της διάρκειας, ή διάλυσης, μεταβίβασης στοιχείων του ενεργητικού, περιλαμβανομένης της πώλησης θυγατρικών, ή για όποιο άλλο θέμα απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία κατά τα προβλεπόμενα στον Κ.Ν.2190/1920. Για τους σκοπούς υπολογισμού της απαρτίας και της πλειοψηφίας στη Γενική Συνέλευση, οι ανωτέρω μετοχές του ΤΧΣ δεν λαμβάνονται υπ' όψιν κατά τη λήψη αποφάσεων για θέματα άλλα από τα προαναφερόμενα.

Για τα δικαιώματα του ΤΧΣ που αντιστοιχούν σε μετοχές που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο παροχής κεφαλαιακής ενίσχυσης κατά την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας τον Δεκέμβριο του 2015 υπό τον τροποποιημένο νόμο Ν. 3864/2010 δεν ισχύουν οι παραπάνω περιορισμοί.

- 6) Δεν έχουν γνωστοποιηθεί στην Τράπεζα συμφωνίες μεταξύ των μετόχων της, σχετικά με περιορισμούς στη μεταβίβαση των κοινών μετοχών της ή στην άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου.
- 7) Κανόνες διορισμού και αντικατάστασης μελών Δ.Σ. και τροποποίησης καταστατικού.

Σύμφωνα με το καταστατικό της Τράπεζας αν κάποιο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου παραιτηθεί, πεθάνει ή εκπέσει από το αξίωμα του με οποιοδήποτε τρόπο, ή κηρυχθεί έκπτωτο με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου λόγω αδικαιολόγητης απουσίας από τις συνεδριάσεις επί τρεις συνεχείς μήνες, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να συνεχίσει τη διαχείριση και εκπροσώπηση της Τράπεζας χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών εφόσον τα εναπομείναντα μέλη είναι τουλάχιστον εννέα (9). Σε περίπτωση που τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μειωθούν κάτω από εννέα, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να εκλέξει αντικαταστάτες για το υπόλοιπο της θητείας του μέλους ή των μελών που αντικαθίστανται προκειμένου το Διοικητικό Συμβούλιο να έχει και πάλι τουλάχιστον εννέα (9) μέλη. Η απόφαση της εκλογής υποβάλλεται στη δημοσιότητα του άρθρου 7β του κ.ν. 2190/1920, όπως εκάστοτε ισχύει, και ανακοινώνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο στην αμέσως προσεχή Γενική Συνέλευση, η οποία μπορεί να αντικαταστήσει τους εκλεγέντες ακόμα κι αν δεν έχει αναγραφεί σχετικό θέμα στην ημερήσια διάταξη. Πάντως, οι πράξεις του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου που έχει εκλεγεί με τον τρόπο αυτό θεωρούνται έγκυρες ακόμη και αν το μέλος αντικατασταθεί από τη Γενική Συνέλευση.

Οι κανόνες που προβλέπει το καταστατικό της Τράπεζας για το διορισμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της και την τροποποίηση των διατάξεών του δεν διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στον Κ.Ν. 2190/1920.

Ο εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ορίζεται και αντικαθίσταται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας με απόφασή του, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 2 του ν. 3864/2010, ορίζει έναν εκπρόσωπό του στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας με τις ανωτέρω αναφερόμενες αρμοδιότητες.

Εποπτική αξιολόγηση καταλληλότητας μελών ΔΣ από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ): Σύμφωνα με το άρθρο 93 παρ.1 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.468/2014 της ΕΚΤ, η επιλογή ή αντικατάσταση

μελών του Δ.Σ. ή ανανέωση της θητείας τους τελεί υπό την προϋπόθεση της θετικής αξιολόγησης της καταλληλότητάς τους από τον SSM.

Επιπλέον, για όσο το ΤΧΣ κατέχει κοινές μετοχές ή υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες της Τράπεζας, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να πληρούν τα κριτήρια του Ν.3864/2010 και υπόκεινται στην προβλεπόμενη στις διατάξεις αυτού αξιολόγηση.

- 8) Δεν υφίσταται άλλη εν ισχύ εξουσιοδότηση προς το Διοικητικό Συμβούλιο να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 1 στοιχ. β) του Κ.Ν. 2190/1920, πλην της παρασχεθείσας από την Έκταση Γενική Συνέλευση των μετόχων της 15-11-2015 εξουσιοδότησης προς το Διοικητικό Συμβούλιο να αποφασίζει με την απαιτούμενη κατά νόμο απαρτία και πλειοψηφία, την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας έως του ποσού του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ (€ 1.000.000.000,00) σύμφωνα με τις διατάξεις του άρ.13 παρ.1 του ΚΝ 2190/1920 και να καθορίζει τους ειδικότερους όρους της αύξησης, συμπεριλαμβανομένης της τιμής διάθεσης των νέων μετοχών και γενικότερα να προβαίνει σε κάθε απαραίτητη ενέργεια για την έκδοση και διάθεση αυτών. Η εν λόγω εξουσιοδότηση έχει πενταετή ισχύ.
- 9) Σύμφωνα με το άρθρο 28 Ν. 3756/2009 (ΦΕΚ Α' 53/31.3.2009) δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών για όσο διάστημα η Τράπεζα υπάγεται στις διατάξεις του Ν.3723/2008. Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 16Γ του Ν.3864/2010, κατά το χρονικό διάστημα συμμετοχής του ΤΧΣ στο κεφάλαιο της Τράπεζας δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών χωρίς τη συναίνεση του ΤΧΣ. Τέλος, κατά το χρονικό διάστημα ισχύος και εφαρμογής του εγκριθέντος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, η Τράπεζα δεν μπορεί να προβεί σε αγορά ιδίων μετοχών εκτός και εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παράσχει την κατ' εξαίρεση συναίνεσή της.
- 10) Δεν υφίστανται συμφωνίες, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Τράπεζας κατόπιν δημόσιας πρότασης.
- 11) Δεν υπάρχουν συμφωνίες της Τράπεζας με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ή με το προσωπικό της, οι οποίες να προβλέπουν αποζημίωσή τους σε περίπτωση αποχώρησής τους εξαιτίας διατύπωσης δημόσιας πρότασης.

Μιχάλης Γ. Σάλλας

Πρόεδρος Δ.Σ.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Η παρούσα έκθεση εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας Πειραιώς προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της περιέχει πληροφορίες αναφορικά με τα ζητήματα της παραγράφου 3 εδ. δ του άρθρου 43α του κ.ν. 2190/1920 κατά την ημερομηνία αναφοράς της 31/12/2015.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ & ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Η Τράπεζα Πειραιώς, ως εταιρεία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, εφαρμόζει τις διατάξεις για την εταιρική διακυβέρνηση εισηγμένων εταιρειών που περιέχονται στο ν. 3016/2002, επιπλέον δε, ως χρηματοπιστωτικός οργανισμός που εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος, η Τράπεζα εφαρμόζει τις αυστηρότερες ειδικές διατάξεις του Ν. 4261/2014 και της Π.Δ./Τ.Ε. 2577/9.3.2006 για τις αρχές λειτουργίας και τα κριτήρια αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Περαιτέρω, η Τράπεζα Πειραιώς έχει καταρτίσει και εφαρμόζει Εσωτερικό Κανονισμό Εταιρικής Διακυβέρνησης και Λειτουργίας ο οποίος αποτελεί εσωτερικό έγγραφο της Τράπεζας και λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Καταστατικού της, το οποίο αποτελεί τον ιεραρχικά υπέρτερο κανονισμό λειτουργίας της. Στον Εσωτερικό Κανονισμό Εταιρικής Διακυβέρνησης και Λειτουργίας ενσωματώνονται οι κανόνες που απορρέουν από το υποχρεωτικό θεσμικό πλαίσιο (ν. 3016/2002, ν. 4261/2014, Π.Δ./Τ.Ε. 2577/9.3.2006, απόφαση υπ' αριθμ. 5/204/14.11.2000 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, οι διατάξεις του Κανονισμού του Χρηματιστηρίου Αθηνών, κ.λπ.) και υιοθετούνται οι βέλτιστες διεθνείς πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης συμπεριλαμβανομένων των Αρχών Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ. Τόσο το Καταστατικό της Τράπεζας όσο και ο Εσωτερικός Κανονισμός Εταιρικής Διακυβέρνησης και Λειτουργίας της, ο οποίος έχει υποβληθεί εγγράφως στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.piraeusbankgroup.com.

Βασικοί στόχοι του Κανονισμού είναι:

- i) η διασφάλιση της διαφάνειας, αρτιότητας, λειτουργικότητας και αποτελεσματικότητας του υφιστάμενου συστήματος εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας,
- ii) η ενίσχυση της εμπιστοσύνης προς την Τράπεζα των ημεδαπών και αλλοδαπών επενδυτών, των μετόχων, των εργαζομένων και των πελατών της,
- iii) η διαρκής συμμόρφωση της Τράπεζας με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, οι οποίες ρυθμίζουν την οργάνωση και λειτουργία της, καθώς και τις δραστηριότητές της,
- iv) η διαμόρφωση πλαισίου αυτορρύθμισης της λειτουργίας της Τράπεζας με τη θέσπιση δεσμευτικών κανόνων για τη διοίκηση, τα στελέχη και το προσωπικό της, οι οποίοι λειτουργούν συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου και θεσπίζονται με γνώμονα την ενίσχυση της χρηστής και υπεύθυνης διοίκησης και λειτουργίας της Τράπεζας.

Η οργανωτική δομή της Τράπεζας ευθυγραμμίζεται με τις εκάστοτε ισχύουσες αρχές του θεσμικού πλαισίου, το οποίο διέπει τη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων, και είναι διαρθρωμένη κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των κύριων επιχειρησιακών τομέων στους οποίους δραστηριοποιείται. Η διασφάλιση αποτελεσματικής οργανωτικής δομής και ο σαφής καθορισμός των αρμοδιοτήτων και ορίων ευθύνης κάθε υπηρεσιακής μονάδας της Τράπεζας αποτελούν τη βάση, στην οποία στηρίζονται η λειτουργία και οι εργασίες της Τράπεζας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στο σχεδιασμό σαφούς οργανωτικής διάρθρωσης με ευκρινείς, διαφανείς και συνεπείς γραμμές ευθύνης, στη θέσπιση αποτελεσματικών και αναλυτικών διαδικασιών διεξαγωγής των εργασιών της Τράπεζας και επαρκών μηχανισμών ελέγχου αυτών, καθώς και στον

εντοπισμό, διαχείριση, παρακολούθηση και αναφορά των κινδύνων, τους οποίους αναλαμβάνει ή ενδέχεται να αναλάβει η Τράπεζα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της.

Βασικό μέλημα της Τράπεζας αποτελεί, επίσης, η ανάπτυξη και η συνεχής αναβάθμιση, τόσο σε ατομικό όσο και σε επίπεδο Ομίλου, του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της, το οποίο αποτελεί σύνολο επαρκώς τεκμηριωμένων και λεπτομερώς καταγεγραμμένων ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών, ενσωματώνει τις βέλτιστες αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης και καλύπτει σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα και συναλλαγή της Τράπεζας, συντελώντας στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία της.

Στον Εσωτερικό Κανονισμό Εταιρικής Διακυβέρνησης & Λειτουργίας γίνεται αναλυτική αναφορά στις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των βασικών οργάνων της Τράπεζας, ιδίως αναφορικά με το Διοικητικό Συμβούλιο, την Επιτροπή Ελέγχου, την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, την Επιτροπή Αποδοχών, την Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ., την Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού, την Εκτελεστική Επιτροπή Ομίλου και τις Μονάδες Διαχείρισης Κινδύνων και Κανονιστικής Συμμόρφωσης.

Τέλος, στο πλαίσιο της υπαγωγής της στις διατάξεις του Ν.3864/2010, έχει υπογραφεί μεταξύ της Τράπεζας και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) Σύμβαση Πλαισίου Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement- RFA). Το RFA καθορίζει τη σχέση μεταξύ της Τράπεζας και του ΤΧΣ για θέματα που άπτονται μεταξύ άλλων, (α) της εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας, (β) του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης και της παρακολούθησής αυτού (γ) της παρακολούθησής της υλοποίησης του πλαισίου διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων και της απόδοσης της Τράπεζας σε σχέση με αυτό, (δ) των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του εκπροσώπου του ΤΧΣ στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας (ε) της συγκατάθεσης του ΤΧΣ για σημαντικά θέματα, καθώς και (στ) της παρακολούθησής του προφίλ κινδύνου σε σχέση με την εγκεκριμένη Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνων και Κεφαλαίων της Τράπεζας.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας Πειραιώς είναι το ανώτατο όργανο της Τράπεζας και είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων, για την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι διαδικασίες και οι κανόνες σύγκλησης, συμμετοχής και λήψης αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση, καθώς και οι αρμοδιότητες αυτής, ρυθμίζονται αναλυτικά από τις διατάξεις του καταστατικού της Τράπεζας και του κ.ν. 2190/1920.

Η Τράπεζα διασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των μετόχων της που βρίσκονται στην ίδια θέση. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Ν.3864/2010 για τα ειδικά δικαιώματα των κοινών μετοχών που κατέχει το ΤΧΣ, κάθε κοινή μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς παρέχει στο κάτοχο αυτής όλα τα δικαιώματα που προβλέπει ο νόμος και το καταστατικό της, και ιδίως:

- Το δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση.
- Το δικαίωμα επί του μερίσματος από τα κέρδη της Τράπεζας. Μετά την αφαίρεση μόνο του τακτικού αποθεματικού, ποσοστό 35% των καθαρών κερδών διανέμεται από τα κέρδη κάθε χρήσης στους μετόχους ως πρώτο μέρισμα, ενώ η χορήγηση πρόσθετου μερίσματος αποφασίζεται από τη Γενική Συνέλευση. Κατ' εξαίρεση, για όσο διάστημα η Τράπεζα υπάγεται στις διατάξεις των Ν. 3864/2010 και 3723/2008, η διανομή δεν μπορεί να υπερβεί το κατά τα ανωτέρω πρώτο μέρισμα. Η ημερομηνία προσδιορισμού δικαιούχων μετόχων ανακοινώνεται στην Τακτική Γενική Συνέλευση. Το μέρισμα καταβάλλεται στο μέτοχο περίπου εντός επτά (7) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία προσδιορισμού δικαιούχων όπως ειδικότερα ανακοινώνεται μέσω του Τύπου. Το δικαίωμα είσπραξης του μερίσματος παραγράφεται και το αντίστοιχο ποσό περιέρχεται στο Δημόσιο μετά την παρέλευση πέντε (5) ετών από το τέλος του έτους κατά το οποίο ενέκρινε τη διανομή του η Γενική Συνέλευση.

- Το δικαίωμα στο προϊόν της εκκαθάρισης ή, αντίστοιχα, της απόσβεσης κεφαλαίου που αντιστοιχεί στη μετοχή, εφόσον αυτό αποφασισθεί από τη Γενική Συνέλευση. Η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας διατηρεί όλα τα δικαιώματά της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης. Σημειώνεται ότι το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ικανοποιείται προνομιακά από το προϊόν της εκκαθάρισης έναντι των άλλων μετόχων, για όσο διάστημα συμμετέχει ως μέτοχος στην Τράπεζα.
- Το δικαίωμα προτίμησης σε κάθε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας που πραγματοποιείται με μετρητά και έκδοση νέων μετοχών, εφόσον δεν αποφασίσει διαφορετικά η Γενική Συνέλευση που αποφασίζει την αύξηση.
- Το δικαίωμα λήψης αντιγράφου των οικονομικών καταστάσεων και των εκθέσεων των ορκωτών ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Τα δικαιώματα της μειοψηφίας ρυθμίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 39 επ. του κ.ν. 2190/1920.

Οι κοινές μετοχές που κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας παρέχουν σε αυτό τα ειδικά δικαιώματα του άρθρου 10 του Ν.3864/2010.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

1. Διοικητικό Συμβούλιο

Η διάρκεια της θητείας των μελών του παρόντος Δ.Σ. της Τράπεζας είναι τριετής και λήγει την 16.05.2017, παρατείνεται δε μέχρι την Τακτική Συνέλευση που συνέρχεται μετά τη λήξη της θητείας τους.

Η Τράπεζα, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Καταστατικού της, όπως αυτό ισχύει μέχρι σήμερα, διοικείται από Δ.Σ. που αποτελείται από εννέα (9) έως δεκαεννέα (19) μέλη. Η Γενική Συνέλευση κατά την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να εκλέξει ως μέλη και μη μετόχους της Τράπεζας. Σήμερα το Δ.Σ. αποτελείται από δεκαπέντε (15) μέλη, περιλαμβανομένων και των Εκπροσώπων του Ελληνικού Δημοσίου και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Αν κάποιο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου παραιτηθεί, πεθάνει ή εκπέσει από το αξίωμα του με οποιοδήποτε τρόπο, ή κηρυχθεί έκπτωτο με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου λόγω αδικαιολόγητης απουσίας από τις συνεδριάσεις επί τρεις (3) συνεχείς μήνες, το Διοικητικό Συμβούλιο δύναται να συνεχίσει τη διαχείριση και εκπροσώπηση της Τράπεζας χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών εφόσον τα εναπομείναντα μέλη είναι τουλάχιστον εννέα (9). Σε περίπτωση που τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μειωθούν κάτω από εννέα (9) το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να εκλέξει αντικαταστάτες για το υπόλοιπο της θητείας του μέλους που αντικαθίσταται τουλάχιστον μέχρι του αριθμού των εννέα (9). Η απόφαση της εκλογής υποβάλλεται στη δημοσιότητα του άρθρου 7β του κ.ν.2190/1920, όπως εκάστοτε ισχύει, και ανακοινώνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο στην αμέσως προσεχή Γενική Συνέλευση. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το νέο εποπτικό πλαίσιο του Ενιαίου Μηχανισμού Εποπτείας (SSM) από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, κάθε νέο μέλος του Δ.Σ. υπόκειται στη διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας και καταλληλότητας του από τον SSM. Επιπλέον, για όσο διάστημα η Τράπεζα υπόκειται στις διατάξεις του Ν. 3864/2010, τα μέλη του ΔΣ πρέπει να πληρούν τα κριτήρια και υπόκεινται στην αξιολόγηση του άρθρου 10 αυτού.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αμέσως μετά την εκλογή του συνέρχεται και συγκροτείται σε σώμα εκλέγοντας Πρόεδρο και έναν ή περισσότερους Αντιπροέδρους και Διευθύνοντες ή Εντεταλμένους Συμβούλους μεταξύ των μελών του.

1.1 Σύνθεση

Το ΔΣ της Τράπεζας Πειραιώς, το οποίο εξελέγη από την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 16ης Μαΐου 2014, είχε κατά την 31/12/2015 την παρακάτω σύνθεση, όπως αυτή διαμορφώθηκε έπειτα από μεταβολές (παραιτήσεις, αντικαταστάσεις μελών), την ανασυγκρότηση του ΔΣ σε σώμα και τον ορισμό των εκτελεστικών και μη εκτελεστικών μελών, σύμφωνα με το Νόμο 3016/2002:

1. Σάλλας Μιχάλης, Πρόεδρος Δ.Σ, Μη Εκτελεστικό Μέλος
2. Λεκκάκος Σταύρος, Αντιπρόεδρος Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος
3. Χριστοδουλάκης Νικόλαος, Αντιπρόεδρος Δ.Σ. , Μη Εκτελεστικό Μέλος
4. Ταμβακάκης Απόστολος, Αντιπρόεδρος Δ.Σ., Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
5. Θωμόπουλος Άνθιμος, Διευθύνων Σύμβουλος & CEO, Εκτελεστικό Μέλος
6. Απαλαγάκη Χαρίκλεια, Εντεταλμένη Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
7. Αθανασίου Αργυρώ, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
8. Βασιλάκης Ευύχιος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
9. Γεωργάνας Ιάκωβος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
10. Γκολέμης Στυλιανός, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
11. Κυριαζής Χαρίτων, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
12. Παππάς Πέτρος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
13. Φουρλής Βασίλειος, Μη Εκτελεστικό Μέλος

Στο πλαίσιο της υπαγωγής της Τράπεζας στις διατάξεις του Ν. 3723/2008 για την «Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης», και με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ΓΔΟΠ 0000234 ΕΞ 2015/Χ.Π. 268/05.03.2015 ορίσθηκε ο κ. Γεράσιμος Τσιαπάρας ως Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας. Επιπλέον, στο Διοικητικό Συμβούλιο ορίσθηκε η κα Αικατερίνη Μπερίτση ως Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, σύμφωνα με το Ν. 3864/2010. Οι αρμοδιότητες αυτών καθορίζονται στους Ν. 3723/2008 και 3864/2010 αντίστοιχα.

Κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας το ΔΣ έχει την κατωτέρω σύνθεση, όπως αυτή διαμορφώθηκε συνεπεία μεταβολών (παραιτήσεων, αντικαταστάσεων μελών) και της ανασυγκρότησης αυτού σε σώμα:

1. Σάλλας Μιχάλης, Πρόεδρος Δ.Σ, Μη Εκτελεστικό Μέλος
2. Ταμβακάκης Απόστολος, Αντιπρόεδρος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
3. Λεκκάκος Σταύρος, Διευθύνων Σύμβουλος & C.E.O., Εκτελεστικό Μέλος
4. Απαλαγάκη Χαρίκλεια, Εντεταλμένη Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
5. Αθανασίου Αργυρώ, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
6. Βασιλάκης Ευύχιος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
7. Γεωργάνας Ιάκωβος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
8. Κυριαζής Χαρίτων, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
9. Παππάς Πέτρος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
10. Φουρλής Βασίλειος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
11. Blades Alexander, Μη Εκτελεστικό Μέλος
12. Hexter David, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
13. Schultheis Andreas, Μη Εκτελεστικό Μέλος

Στο Διοικητικό Συμβούλιο μετέχουν επίσης οι ορισθέντες Εκπρόσωποι:

- Μπερίτση Αικατερίνη, Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, σύμφωνα με το Ν. 3864/2010.
- Τσιαπάρas Γεράσιμος, Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με το Ν. 3723/2008.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας περιλαμβάνει έντεκα (11) μη εκτελεστικά μέλη εκ των οποίων οι κ.κ. Ταμβακάκης Απόστολος, Αθανασίου Αργυρώ, Κυριαζής Χαρίτων, Παππάς Πέτρος και Hexter David είναι ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3016/2002 περί εταιρικής διακυβέρνησης.

Σημειώνεται ότι εκκρεμεί η αξιολόγηση της καταλληλότητας των νέων μελών από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ), καθώς και η αξιολόγηση του συνόλου των μελών του ΔΣ από το ΤΧΣ κατά τους ορισμούς του Ν.3864/2010.

1.2 Λειτουργία

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Καταστατικού της Τράπεζας, το Διοικητικό Συμβούλιο εκπροσωπεί την Τράπεζα και είναι αρμόδιο να αποφασίζει, χωρίς κανένα περιορισμό, για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση της Τράπεζας, τη διαχείριση της περιουσίας της και την επιδίωξη γενικά των σκοπών της. Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν δικαιούται να αποφασίζει για θέματα τα οποία σύμφωνα με το νόμο ή το καταστατικό ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Καταστατικού της, η Τράπεζα εκπροσωπείται από το Δ.Σ., το οποίο δύναται να αναθέτει εγγράφως με απόφασή του την εκπροσώπηση της Τράπεζας, καθώς και την άσκηση όλων ή ορισμένων από τις εξουσίες του ή αρμοδιότητές του, εκτός από αυτές που απαιτούν συλλογική ενέργεια, σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα μέλη ή όχι του Δ.Σ., καθορίζοντας ταυτόχρονα και την έκταση των εξουσιών που τους ανατίθενται. Βάσει των παραπάνω διατάξεων του Καταστατικού, το Δ.Σ. καθορίζει το σύστημα εκπροσώπησης της Τράπεζας, καθώς και τα όρια εντός των οποίων μπορούν να ενεργούν οι εξουσιοδοτημένοι εκπρόσωποι.

Στον Εσωτερικό Κανονισμό Εταιρικής Διακυβέρνησης & Λειτουργίας της Τράπεζας αναφέρεται ότι πρώτηστη υποχρέωση και καθήκον των μελών του Δ.Σ. είναι η διαρκής επιδίωξη της ενίσχυσης της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας της Τράπεζας και η προάσπιση του γενικού εταιρικού συμφέροντος. Αναφέρεται, επίσης, ότι το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την κατάρτιση και έγκριση τεκμηριωμένης Επιχειρησιακής Στρατηγικής με χρονικό ορίζοντα τουλάχιστον ενός έτους και σαφείς επιχειρησιακούς στόχους, τόσο για την ίδια την Τράπεζα όσο και για τον Όμιλο.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3864/2010, ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας τα εξής ειδικά δικαιώματα:

(α) το δικαίωμα να ζητεί τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων

(β) το δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας:

- i) σχετικής με τη διανομή μερισμάτων και την πολιτική παροχών και πρόσθετων απολαβών (bonus) προς τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και για όσους έχουν τη θέση ή εκτελούν καθήκοντα γενικού διευθυντή, καθώς και για τους αναπληρωτές τους
- ii) εφόσον η υπό συζήτηση απόφαση δύναται να θέσει σε κίνδυνο τα συμφέροντα των καταθετών ή να επηρεάσει σοβαρά τη ρευστότητα ή τη φερεγγυότητα ή την εν γένει συνετή και εύρυθμη λειτουργία του πιστωτικού ιδρύματος (όπως επιχειρηματική στρατηγική, διαχείριση στοιχείων ενεργητικού κλπ)

iii) που αφορά εταιρικές πράξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 7^Α του Ν. 3864/2010 και η οποία απόφαση δύναται να επηρεάσει σημαντικά τη συμμετοχή του Ταμείου στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας

(γ) το δικαίωμα να ζητεί την αναβολή επί τρεις εργάσιμες ημέρες της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας προκειμένου να λάβει οδηγίες από την Εκτελεστική Επιτροπή του Ταμείου. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί έως το πέρας της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας

(δ) το δικαίωμα να ζητεί τη σύγκληση του Διοικητικού Συμβουλίου

(ε) το δικαίωμα να εγκρίνει τον Οικονομικό Διευθυντή

Κατά την άσκηση των καθηκόντων του ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ λαμβάνει υπόψη του την επιχειρηματική αυτονομία του πιστωτικού ιδρύματος.

Πέραν των ανωτέρω, δυνάμει του RFA, το ΤΧΣ έχει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα δικαιώματα:

- ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ συμμετέχει στις Επιτροπές ΔΣ της Τράπεζας, δηλαδή στις Επιτροπές Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων, Αποδοχών, Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ. καθώς και στην Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού. Επιπλέον, Παρατηρητής που έχει ορίσει το ΤΧΣ παρίσταται χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του ΔΣ και των ανωτέρω Επιτροπών,.
- ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ δύναται να ζητά την προσθήκη θεμάτων ημερήσιας διάταξης στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών της Τράπεζας στις οποίες συμμετέχει,
- ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ δύναται να ζητά την προσθήκη θεμάτων ημερήσιας διάταξης σε Γενική Συνέλευση που συγκαλεί το ΔΣ της Τράπεζας,
- το ΤΧΣ διατυπώνει την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του αναφορικά με έναν αριθμό θεμάτων που χαρακτηρίζονται ως ουσιώδη, μεταξύ των οποίων: (α) το σχέδιο αναδιάρθρωσης και οποιεσδήποτε τροποποιήσεις αυτού, (β) η πολιτική συνδεδεμένων οφειλετών (connected borrowers) και τυχόν τροποποιήσεις, αναθεωρήσεις ή παρεκκλίσεις από αυτή, (γ) σημαντικές σε αξία συναλλαγές και εταιρικοί μετασχηματισμοί καθώς και (δ) η πολιτική διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων καθώς και τυχόν τροποποιήσεις, αναθεωρήσεις ή παρεκκλίσεις από αυτήν,
- το ΤΧΣ δύναται να επισκοπεί την ετήσια αξιολόγηση του Διοικητικού Συμβουλίου. Επιπλέον, το ΤΧΣ, με τη βοήθεια ανεξάρτητου συμβούλου διεθνούς κύρους και εμπειρίας και εξειδίκευσης, θα προβεί στην αξιολόγηση του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 3864/2010. Βάσει της αξιολόγησης αυτής, το ΤΧΣ δύναται να προβεί σε συγκεκριμένες προτάσεις για βελτιώσεις και τυχόν αλλαγές στο πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας.
- Το ΤΧΣ παρακολουθεί την υλοποίηση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης και του πλαισίου διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων της Τράπεζας καθώς και την απόδοση της Τράπεζας σε σχέση με αυτά.

2. Επιτροπές

Στο πλαίσιο της συνεχούς βελτίωσης του οργανωτικού σχήματος της Τράπεζας και του Ομίλου, έχουν ανατεθεί εξειδικευμένα θέματα στις παρακάτω κύριες επιτροπές και συμβούλια:

A) Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου

1) Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee)

Η Επιτροπή αποτελείται από Μη Εκτελεστικά Μέλη του Δ.Σ και σε αυτή μετέχει, με πλήρη δικαιώματα ψήφου, η Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Επικουρείται από εκτελεστικό γραμματέα και γραμματέα και η

λειτουργία της διέπεται από την ΠΔΤΕ 2577/2006. Συνέρχεται τέσσερις (4) τουλάχιστον φορές το χρόνο ή συχνότερα, εάν το απαιτούν οι περιστάσεις. Κατά το 2015, η Επιτροπή Ελέγχου συνεδρίασε δεκατέσσερις (14) φορές και όλες οι αποφάσεις της ελήφθησαν ομόφωνα.

Οι κυριότερες αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου είναι:

- η επίβλεψη και αξιολόγηση των διαδικασιών κατάρτισης των δημοσιευμένων ετήσιων και περιοδικών οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου, της Τράπεζας και των θυγατρικών της εταιριών,
- η επίβλεψη του διενεργούμενου από τους τακτικούς ορκωτούς ελεγκτές - λογιστές ελέγχου των ετήσιων και η επισκόπηση των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου και η σε τακτική βάση συνεργασία μαζί τους,
- η υποβολή πρότασης προς το Διοικητικό Συμβούλιο για την επιλογή των τακτικών ορκωτών ελεγκτών λογιστών. Η Επιτροπή υποβάλλει επίσης, όποτε το κρίνει σκόπιμο, πρόταση για την αντικατάσταση ή την εναλλαγή τους,
- η διασφάλιση της ανεξαρτησίας των ορκωτών ελεγκτών-λογιστών, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία,
- η υποβολή προτάσεων για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που έχουν διαπιστωθεί και η παρακολούθηση της εφαρμογής των μέτρων που αποφασίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο,
- η υποβολή προτάσεων για τις ειδικές περιοχές όπου επιβάλλεται η διενέργεια πρόσθετων ελέγχων από τους εσωτερικούς ή εξωτερικούς ελεγκτές,
- η παρακολούθηση και η ετήσια αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ) σε ατομική βάση και σε επίπεδο Ομίλου, με βάση τα σχετικά στοιχεία και πληροφορίες του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου (ΕΕΟ),
- η αξιολόγηση του έργου του ΕΕΟ, με έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με το βαθμό ανεξαρτησίας του, την ποιότητα και το εύρος των ελέγχων που διενεργεί, τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται από μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος, των συστημάτων και του επιπέδου των κινδύνων και την εν γένει αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του,
- ο προσδιορισμός του εύρους κάλυψης και η επιλογή και ανάθεση περιοδικά, τουλάχιστον ανά τριετία, σε ορκωτούς, πλην των τακτικών, ελεγκτές-λογιστές της αξιολόγησης της επάρκειας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου,
- η παρακολούθηση και αξιολόγηση σε ετήσια βάση, του έργου της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου και
- η παρακολούθηση και αξιολόγηση σε ετήσια βάση, της Έκθεσης του Αρμόδιου Διευθυντικού Στελέχους (ΑΔΣ) για το Ξέπλυμα Χρήματος και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων της για το 2015, η Επιτροπή Ελέγχου μεταξύ άλλων:

- Εξέτασε και ενέκρινε τις οικονομικές καταστάσεις, πριν από τη δημοσίευσή τους, συζητώντας και ζητώντας διευκρινίσεις επί των ακολουθούμενων λογιστικών αρχών.
- Συζήτησε με τη Διοίκηση θέματα που αφορούν τις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων που υιοθετήθηκαν, ύστερα από τις συστάσεις των Εσωτερικών και Εξωτερικών Ελεγκτών, καθώς και των Εποπτικών Αρχών.
- Εξέτασε και συζήτησε εκθέσεις και πληροφορίες σχετικά με το ΣΕΕ, μέσα από τις υποβληθείσες Τριμηνιαίες Εκθέσεις του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου.
- Εξέτασε και ενέκρινε την ανάληψη πρόσθετων ελεγκτικών και μη ελεγκτικών έργων από τον τακτικό ελεγκτή.
- Ενέκρινε την αμοιβή του τακτικού ελεγκτή.
- Παρακολούθησε την υλοποίηση του Ετήσιου Σχεδίου Δράσης του Εσωτερικού Ελέγχου για το έτος 2015.
- Παρακολούθησε την υλοποίηση του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου, για το έτος 2015.

- Έλαβε γνώση της ανάλυση του Προγράμματος Δράσης του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου για το έτος 2016, ενέκρινε την εφαρμογή του και το υπέβαλε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας για την έγκρισή του.
- Έλαβε γνώση της ανάλυσης του Προγράμματος Δράσης της Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου για το έτος 2016, ενέκρινε την εφαρμογή του και το υπέβαλε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας για την έγκρισή του.
- Προέβη στην ετήσια αυτό- αξιολόγησή της.

Η Επιτροπή Ελέγχου αξιολογεί θετικά το γεγονός ότι η συνεχής ενδυνάμωση του ΣΕΕ, εξακολουθεί να αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για το Διοικητικό Συμβούλιο και τη Διοίκηση του Ομίλου, και ότι υφίσταται διαδικασία ανάπτυξης και ενσωμάτωσης κατάλληλων ελεγκτικών μηχανισμών, με στόχο την περαιτέρω βελτίωση της διαχείρισης των λειτουργικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο Όμιλος στο σύνολο των λειτουργιών του.

Σημειώνεται ότι, η τελική αξιολόγηση της Επιτροπής Ελέγχου σχετικά με την λειτουργία του ΣΕΕ θα υποβληθεί στην Τράπεζα της Ελλάδας - σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΔΤΕ 2577/9.3.2006 - εντός του πρώτου εξαμήνου του 2016, συνοδευόμενη από την αντίστοιχη Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης του ΣΕΕ, η οποία συντάσσεται από τον Τομέα Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου και υποβάλλεται στη Διοίκηση και στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Ελέγχου.

Εντός του 2015, η Επιτροπή Ελέγχου ανέθεσε σε εξωτερικούς ελεγκτές, το έργο για την «Αξιολόγηση της Επάρκειας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου για την περίοδο 1/1/2013 – 31/12/2015». Το έργο θα ολοκληρωθεί εντός του Ιουνίου του 2016 και θα αποσταλεί στην ΤτΕ έως την 30.06.2016.

Στη Γενική Συνέλευση των Μετόχων την 16^η Μαΐου 2014 εκλέχθηκαν, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 37 του Ν. 3693/2008, οι κάτωθι ως μέλη της Επιτροπής Ελέγχου, σύμφωνα με την 2577/2006 Πράξη Διοικητή Τραπεζής Ελλάδος.

- 1) Χαρίτων Κυριαζής
- 2) Γεώργιος Αλεξανδρίδης
- 3) Ιάκωβος Γεωργάνας
- 4) Στυλιανός Γκολέμης

Σημειώνεται ότι στην Επιτροπή Ελέγχου συμμετέχει και η Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας κα Μπερίτση Αικατερίνη.

Κατά την 31/12/2015 και την ημερομηνία σύνταξης της παρούσας, η σύνθεση της Επιτροπής Ελέγχου έχει την παρακάτω σύνθεση, όπως αυτή διαμορφώθηκε έπειτα από μεταβολές (παραιτήσεις, αντικαταστάσεις μελών, κτλ):

Πρόεδρος	Κυριαζής Χαρίτων, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ
Μέλη	Ταμβακάκης Απόστολος, Ανεξάρτητος Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος ΔΣ
	Γεωργάνας Ιάκωβος, Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ
	Παππάς Πέτρος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Στην Επιτροπή συμμετέχει, με πλήρη δικαιώματα ψήφου, η κα Αικατερίνη Μπερίτση, Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Εκτελεστική Γραμματέας: Κουτκιά Χριστίνα

Γραμματέας: Βυζαντινού Νίνα

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρίσταται και ο Παρατηρητής του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

2) Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management Committee)

Σκοπός

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management Committee), έχει την ευθύνη άσκησης των καθηκόντων που καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, ώστε να είναι σε θέση να υποβοηθή το Δ.Σ. στο έργο του σε σχέση ιδίως με:

- την ύπαρξη της κατάλληλης στρατηγικής για την ανάληψη των κινδύνων και τον καθορισμό αποδεκτών ανωτάτων ορίων ανάληψης κινδύνου, καθώς επίσης και την εποπτεία της εφαρμογής τους
- την καθιέρωση αρχών και κανόνων που θα διέπουν την διαχείριση κινδύνων όσον αφορά την αναγνώριση, πρόβλεψη, μέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αντιμετώπισή τους,
- την ανάπτυξη εσωτερικού συστήματος διαχείρισης κινδύνων και την ενσωμάτωση κατάλληλων πολιτικών διαχείρισης κινδύνων στη λήψη των επιχειρηματικών αποφάσεων,
- τη συμμόρφωση της Τράπεζας και του Ομίλου μέσω αυστηρών και αξιόπιστων διαδικασιών με όσα προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία διαχείρισης κινδύνων.

Επίσης, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων ελέγχει την ανεξαρτησία, επάρκεια και αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου.

Σύνθεση

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας και αποτελείται από μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής δεν μπορεί να είναι κατώτερος των τριών (3) μελών και συνολικά δεν πρέπει να υπερβαίνει το 40% (με στρογγυλοποίηση στον πλησιέστερο ακέραιο) του συνολικού αριθμού των μελών του Δ.Σ. Τουλάχιστον το ένα τρίτο (1/3) των μελών (με στρογγυλοποίηση στον πλησιέστερο ακέραιο) πρέπει να πληρούν τα κριτήρια ανεξαρτησίας μελών Δ.Σ. σύμφωνα με τον Νόμο 3016/2002 και τη σχετική Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2005/162/EC.

Στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων συμμετέχουν, με πλήρη δικαιώματα ψήφου ο εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) και ο εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου στο Δ.Σ. της Τράπεζας.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και πρέπει να διαθέτει σημαντική εμπειρία στην εμπορική τραπεζική και κατά προτίμηση στη διαχείριση κινδύνων και κεφαλαίου, καθώς επίσης και εξοικείωση με το τοπικό και διεθνές κανονιστικό πλαίσιο. Η ιδιότητα του Προέδρου του ΔΣ είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του Προέδρου της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων ενώ ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα και Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου της Τράπεζας.

Τα μέλη της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων θα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς γνώσεις και προηγούμενη εμπειρία στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή στον κλάδο της εμπορικής τραπεζικής, με τουλάχιστον ένα μέλος εξειδικευμένο στους τομείς Διαχείρισης Κινδύνων και Κεφαλαιακής Επάρκειας, καθώς και εξοικείωση με το τοπικό και διεθνές κανονιστικό πλαίσιο.

Η Επιτροπή επικουρείται από Εκτελεστικό Γραμματέα και Γραμματέα. Εκτελεστικός Γραμματέας ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο ο Επικεφαλής του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου (Chief Risk Officer Ομίλου), ο οποίος ασκεί τα καθήκοντα που εκάστοτε προβλέπονται από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο (σήμερα Πράξη Διοικητή Τράπεζας Ελλάδος 2577/2006).

Κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του αναφέρεται απευθείας στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και υπόκειται στον έλεγχο της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου.

Θητεία

Η θητεία των μελών της Επιτροπής δεν μπορεί να υπερβαίνει τη θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου (τριών ετών), αλλά το Διοικητικό Συμβούλιο δικαιούται να τα παύει ή να τα αντικαθιστά οποτεδήποτε.

- Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου συνεπάγεται αυτοδίκαια και την απώλεια της ιδιότητας του μέλους της Επιτροπής.
- Τα μέλη της Επιτροπής εναλλάσσονται εφόσον συμπληρώσουν δύο συναπτές τριετίες (δηλ. χρόνο ίσο προς δύο πλήρεις θητείες Δ.Σ.) ως μέλη της Επιτροπής. Μεταγενέστερος επαναδιορισμός τους δεν αποκλείεται.

Σύγκληση

Η Επιτροπή συνεδριάζει, με πρόσκληση του Προέδρου της, όσες φορές κρίνει απαραίτητο για επιτέλεση της αποστολής της, αλλά πάντως όχι λιγότερο από μία φορά το μήνα. Κάθε μέλος της Επιτροπής έχει το δικαίωμα να ζητήσει γραπτώς τη σύγκληση της Επιτροπής για τη συζήτηση συγκεκριμένων θεμάτων.

Η Επιτροπή δικαιούται να προσκαλεί στις συνεδριάσεις της και όσους υπαλλήλους, στελέχη ή σύμβουλους της Τράπεζας κρίνει σκόπιμο ή χρήσιμο.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Προκειμένου να ληφθεί απόφαση από την Επιτροπή απαιτείται απαρτία με τη συμμετοχή άνω του 50% των μελών της. Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται με πλειοψηφία 2/3 των παρόντων μελών στα οποία συνυπολογίζονται και τα μέλη που συμμετέχουν μέσω τηλεδιάσκεψης ή με χρήση άλλων τεχνολογικών μέσων. Με την επιφύλαξη επίτευξης απαρτίας κατά τα ανωτέρω, μέλος της Επιτροπής μπορεί να συμμετέχει στη συνεδρίαση μέσω τηλεδιάσκεψης ή, σε περίπτωση κωλύματος, να εξουσιοδοτήσει εγγράφως άλλο μέλος προκειμένου να το εκπροσωπήσει σε συγκεκριμένη συνεδρίαση της Επιτροπής και να ψηφίσει για λογαριασμό του στα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Κανένα μέλος δεν μπορεί να εκπροσωπεί παραπάνω από ένα μέλος της Επιτροπής.

Δεν επιτρέπεται η παρουσία, συμμετοχή και ψηφοφορία μέλους της Επιτροπής κατά τη συζήτηση θέματος για το οποίο έχει σύγκρουση συμφερόντων. Δεν εμπíπτουν στην παραπάνω απαγόρευση οι αποφάσεις που αφορούν καθορισμό πολιτικής, διαδικασιών, όρων ή κριτηρίων διαχείρισης κινδύνων ή άλλα θέματα γενικής εφαρμογής.

Σε όλες τις συνεδριάσεις της Επιτροπής τηρούνται πρακτικά, τα οποία επικυρώνονται από τον Πρόεδρο και τον Εκτελεστικό Γραμματέα της Επιτροπής. Ο Εκτελεστικός Γραμματέας είναι αρμόδιος να συλλέγει υλικό και πληροφορίες που είναι χρήσιμες ή αναγκαίες για το έργο της Επιτροπής· προετοιμάζει τα θέματα που θα συζητηθούν από την Επιτροπή· έχει την ευθύνη τήρησης των πρακτικών και του αρχείου αποφάσεων της Επιτροπής· διενεργεί την αλληλογραφία της Επιτροπής με τις υπηρεσιακές μονάδες και το Διοικητικό Συμβούλιο· και παρακολουθεί την κοινοποίηση των αποφάσεων της Επιτροπής σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου. Ο Εκτελεστικός Γραμματέας υποβοηθείται από υπαλλήλους της Τράπεζας.

Καθήκοντα και Αρμοδιότητες

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων έχει ως αποστολή:

- (α) να διασφαλίζει ότι η Τράπεζα έχει μια καλά καθορισμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων και διάθεσης ανάληψης κινδύνων. Η διάθεση ανάληψης κινδύνων της Τράπεζας θα πρέπει να διαρθρώνεται μέσα από μια σειρά ποσοτικών

και ποιοτικών θέσεων για συγκεκριμένες κατηγορίες κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών επιπέδων ανοχής (ανά χαρτοφυλάκιο, τομέα, γεωγραφική περιοχή, πιστοληπτική ικανότητα κλπ.)

- (β) να διασφαλίζει ότι καλύπτονται αποτελεσματικά όλες οι μορφές κινδύνων (περιλαμβανομένου του λειτουργικού κινδύνου) που συνδέονται με τη δραστηριότητα της Τράπεζας
- (γ) να διασφαλίζει ότι η διάθεση ανάληψης κινδύνου της Τράπεζας είναι σαφέστατα γνωστοποιημένη σε όλη την Τράπεζα και αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία θεσπίζονται οι επιμέρους πολιτικές διαχείρισης κινδύνων και τα όρια κινδύνων σε επίπεδο Ομίλου, επιχειρησιακό και περιφερειακό.
- (δ) να διασφαλίζει τον ενοποιημένο έλεγχο διαχείρισης κινδύνων, την εξειδικευμένη αντιμετώπισή τους και τον απαιτούμενο συντονισμό στο επίπεδο της Τράπεζας και του Ομίλου της.

Για την εκπλήρωση του σκοπού της η Επιτροπή αναλαμβάνει τα ακόλουθα καθήκοντα και αρμοδιότητες:

- Διαμορφώνει τη στρατηγική ανάληψης πάσης μορφής κινδύνων και διαχείρισης κεφαλαίων με τρόπο που να ανταποκρίνεται στους επιχειρηματικούς στόχους της Τράπεζας, τόσο σε επίπεδο μητρικής εταιρείας όσο και σε επίπεδο Ομίλου
- Μεριμνά για την ανάπτυξη εσωτερικού συστήματος διαχείρισης κινδύνων και την ενσωμάτωσή του στη διαδικασία λήψης των επιχειρηματικών αποφάσεων (π.χ. αποφάσεων που αφορούν την εισαγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών, την προσαρμοσμένη ανάλογα με τον κίνδυνο τιμολόγηση προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και τον υπολογισμό της αποδοτικότητας και την κατανομή κεφαλαίων σε συνάρτηση με τον κίνδυνο) σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων της Τράπεζας και των ενοποιούμενων θυγατρικών της.
- Καθορίζει τις αρχές που πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των κινδύνων ως προς την αναγνώριση, πρόβλεψη, μέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αντιμετώπισή τους, σε συνέπεια με την εκάστοτε ισχύουσα επιχειρηματική στρατηγική και την επάρκεια των διαθέσιμων πόρων.
- Καθορίζει το είδος, την ποσότητα, τη μορφή και τη συχνότητα των πληροφοριών που πρέπει να λαμβάνει σχετικά με θέματα κινδύνων.
- Αξιολογεί ετησίως με βάση την ετήσια έκθεση του επικεφαλής του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων και του σχετικού αποσπάσματος της έκθεσης της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου:
 - την επάρκεια και αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου της και ιδίως τη συμμόρφωση προς το καθορισμένο επίπεδο ανοχής κινδύνου
 - την καταλληλότητα των ορίων, την επάρκεια των προβλέψεων και την εν γένει επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανομένων κινδύνων
- Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται διορθωτικές ενέργειες στο Δ.Σ. σε περίπτωση που διαπιστώνει αδυναμία υλοποίησης της στρατηγικής που έχει διαμορφωθεί για τη διαχείριση κινδύνων της Τράπεζας ή αποκλίσεις ως προς την εφαρμογή της.
- Διαμορφώνει το κατάλληλο εσωτερικό περιβάλλον, με σκοπό να διασφαλίζεται ότι κάθε στέλεχος και υπάλληλος της Τράπεζας αντιλαμβάνεται τη φύση των κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές του στο πλαίσιο εκτέλεσης των καθηκόντων του, αναγνωρίζει την ανάγκη αποτελεσματικής και έγκαιρης αντιμετώπισής τους και διευκολύνει την εφαρμογή των εσωτερικών ελεγκτικών διαδικασιών που θέτει η Διοίκηση της Τράπεζας.
- Διατυπώνει, ετησίως ή και συχνότερα αν απαιτηθεί, προτάσεις αναθεώρησης και διορθωτικές ενέργειες στο Δ.Σ. σχετικά με τη Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνων και διάθεσης ανάληψης κινδύνων, συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης της καταλληλότητας του επιχειρηματικού σχεδίου / σχεδίου αναδιάρθρωσης της Τράπεζας στο πλαίσιο της ανάληψης κινδύνων.
- Εξασφαλίζει την επάρκεια των διαθέσιμων πόρων σε τεχνικά μέσα, όπως τις κατάλληλες μεθοδολογίες, εργαλεία μοντελοποίησης, πηγές δεδομένων και ικανό προσωπικό για να εκτιμηθούν: α) οι πιθανές αλλαγές στην ποιότητα

του ενεργητικού υπό διαφορετικές παραδοχές (μακροοικονομικές και αγοράς) και β) οι κίνδυνοι που αυτές οι αλλαγές μπορεί να θέσουν την οικονομική σταθερότητα του ιδρύματος.

- Προβαίνει ετησίως σε επισκόπηση της εκάστοτε ισχύουσας Πιστωτικής Πολιτικής και εγκρίνει τροποποιήσεις της στις περιπτώσεις όπου ζητείται η τροποποίηση της εγκεκριμένης διάθεσης ανάληψης κινδύνου (risk appetite).
- Εξασφαλίζει κατάλληλους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχων για την παρακολούθηση και την αποτελεσματική διαχείριση των προβληματικών περιουσιακών στοιχείων, καθορισμένα έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει:
 - μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs)
 - δάνεια υπό αναδιάρθρωση ή καθεστώς επαναδιαπραγμάτευσης
 - ανοίγματα που έχουν διαγραφεί για λογιστικούς σκοπούς, αλλά για τα οποία η Τράπεζα επιδιώκει ακόμα μερική ή πλήρη ανάκτηση.
- Δίνει έμφαση στην ανάπτυξη των κατάλληλων συστημάτων έγκαιρου εντοπισμού, ώστε να εντοπιστούν οι οφειλότες που πλησιάζουν τα όρια των δυνατοτήτων τους ως προς την τήρηση των υποχρεώσεων τους.
- Ομοίως, εξασφαλίζει ότι η Τράπεζα αναπτύσσει, διατηρεί και ανανεώνει συνεχώς κατάλληλο σύνολο λύσεων για τη μείωση των καθυστερήσεων και τη διατήρηση της αξίας του δανειακού χαρτοφυλακίου της.
- Ελέγχει την τιμολόγηση των προσφερόμενων υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική ανάληψης κινδύνων του ιδρύματος. Όταν η τιμολόγηση δεν απηχεί με ακρίβεια τους κινδύνους σύμφωνα με το επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική ανάληψης κινδύνων, η Επιτροπή υποβάλλει διορθωτικό σχέδιο στο Δ.Σ
- Προκειμένου να συμβάλλει στη διαμόρφωση ορθών πολιτικών και πρακτικών αποδοχών, και με την επιφύλαξη των καθηκόντων της Επιτροπής Αποδοχών, εξετάζει κατά πόσον τα κίνητρα που προβλέπει το σύστημα αποδοχών λαμβάνουν υπόψη τον κίνδυνο, το κεφάλαιο, τη ρευστότητα και τα προβλεπόμενα κέρδη.
- Προβαίνει σε κάθε άλλη ενδεχόμενη ενέργεια για αποτελεσματική επιτέλεση της αποστολής της.

Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων (ΤΔΚ)

Βασική ευθύνη της Επιτροπής αποτελεί η επισκόπηση – συνεχής παρακολούθηση των δραστηριοτήτων του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με τις παρακάτω αρμοδιότητες ως προς τον Τομέα:

- Διασφαλίζει ότι ο ΤΔΚ αναπτύσσει εργαλεία μέτρησης και μεθοδολογίες για την σταθμισμένη ως προς τον κίνδυνο μέτρηση αποδοτικότητας και τιμολόγηση προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπλέον, η Επιτροπή μέσω του ΤΔΚ επιβλέπει την εφαρμογή τους.
- Εγκρίνει τις εισηγήσεις του ΤΔΚ Ομίλου σχετικά με την υιοθέτηση κατάλληλων τεχνικών προσαρμογής των κινδύνων στα αποδεκτά επίπεδα.
- Προβλέπει για τη διενέργεια τουλάχιστον μία φορά κάθε ημερολογιακό έτος προσομοιώσεων καταστάσεων κρίσης (stress tests) για κίνδυνο αγοράς, πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο ρευστότητας καθώς και για λειτουργικό κίνδυνο με χρήση ανάλογων τεχνικών.
- Θεσπίζει κατάλληλες στρατηγικές και πολιτικές για τη διαχείριση των κινδύνων που αναλαμβάνει η Τράπεζα (συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ρευστότητας), καθορίζοντας, μετά από εισήγηση του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου:
 - τα εκάστοτε αποδεκτά ανώτατα όρια ανάληψης κινδύνων ανά κατηγορία αντισυμβαλλόμενου, κλάδο, χώρα, νόμισμα, είδος πιστοδοτήσεων, μορφή χρηματοπιστωτικών τίτλων, βαθμίδα/βαθμίδες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, δραστηριότητα ή προϊόν, χρονική διάρκεια κλπ,
 - τα ανώτατα επιτρεπτά όρια για τις παρακάμψεις (overrides) των συστημάτων αξιολόγησης

- τα κατώτατα επιτρεπτά όρια ανάληψης κινδύνων για τα κρίσιμα σημεία (cut offs) στα συστήματα αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας
 - το Σχέδιο Αντιμετώπισης Καταστάσεων Κρίσης Ρευστότητας (Contingency Funding Plan) σε επίπεδο Ομίλου και το ετήσιο Σχέδιο Χρηματοδότησης (Funding Plan) σε επίπεδο Ομίλου, και επίσης, ενημερώνεται από τον ΤΔΚ Ομίλου, παρακολουθεί και πρωτίστως εγκρίνει ενδεχόμενες έκτακτες παρεκκλίσεις από τα εν λόγω όρια.
- Εγκρίνει τις εισηγήσεις του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου αναφορικά με το σχεδιασμό, την τεκμηρίωση, την περιοδική επαναξιολόγηση και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας του Εσωτερικού Κεφαλαίου της Τράπεζας (ΔΑΕΕΚ), στο πλαίσιο της οποίας καθορίζονται στόχοι ως προς τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της Τράπεζας, ανάλογοι με τους αναλαμβανόμενους ή δυνητικούς κινδύνους σε ατομικό και σε επίπεδο Ομίλου και το περιβάλλον λειτουργίας της και καθορίζονται οι πολιτικές που αφορούν το ύψος, τη διαχείριση και την κατανομή των κεφαλαίων της σε σχέση με τους ως άνω κινδύνους.
 - Λαμβάνει και αξιολογεί τις υποβαλλόμενες αναφορές του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου, τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση ενημερώνει το Δ.Σ. σχετικά με τους σημαντικότερους ανειλημμένους κινδύνους, το περίγραμμα κινδύνων και ανοιγμάτων της Τράπεζας και διαβεβαιώνει για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους.
 - Διασφαλίζει την πρόσβαση του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου σε όλες τις δραστηριότητες και μονάδες, καθώς και σε όλα τα στοιχεία και πληροφορίες του Ομίλου που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση του έργου του.
 - Ειδικότερα, αναφορικά με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, εισηγείται στο Δ.Σ. προς έγκριση τα βασικά σημεία των διαδικασιών εσωτερικής διαβάθμισης και της εκτίμησης των παραμέτρων κινδύνου και εποπτεύει για τη συνεπή εφαρμογή των σχετικών εποπτικών διατάξεων.
 - Αξιολογεί ετησίως την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιακών μονάδων Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας καθώς και την επάρκεια και την καταλληλότητα των επικεφαλής τους. Ομοίως, αξιολογεί με βάση τις αναφορές και εκθέσεις των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου και Κανονιστικής Συμμόρφωσης την αποτελεσματικότητα των αντίστοιχων μονάδων των θυγατρικών του Ομίλου, καθώς και την επάρκεια και την καταλληλότητα των επικεφαλής τους.

Εξωτερικός Έλεγχος

Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την παροχή στοιχείων προς τους εξωτερικούς ελεγκτές για θέματα τα οποία άπτονται των αρμοδιοτήτων της όπως:

- Ο Κανονισμός Λειτουργίας της Επιτροπής - Τροποποιήσεις
- Η Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης Κινδύνων
- Οι Αναφορές προς την Επιτροπή και οι Αποφάσεις της Επιτροπής

Λοιπές Αρμοδιότητες

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, συνεπικουρούμενος από τον Εκτελεστικό Γραμματέα, έχει την ευθύνη για τον συντονισμό όλων των Επιτροπών Διαχείρισης Κινδύνων των θυγατρικών της Τράπεζας.

Υποστήριξη Επιτροπής

- Για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων της, η Επιτροπή υποστηρίζεται από τις υπηρεσιακές μονάδες της Τράπεζας και δικαιούται να προσλαμβάνει εξωτερικούς συμβούλους και να καθορίζει τους όρους συνεργασίας μαζί τους. Η αμοιβή αυτών θα βαρύνει τον προϋπολογισμό της Διοίκησης.
- Στα μέλη της Επιτροπής παρέχεται πλήρης και άνευ όρων πρόσβαση σε εκείνα τα πληροφοριακά συστήματα και εξειδικευμένα εργαλεία που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα και τις εταιρείες του Ομίλου και είναι απαραίτητα

για την εκτέλεση των καθηκόντων της Επιτροπής, τόσο σε επίπεδο πρωτογενών δεδομένων όσο και σε επίπεδο διοικητικής πληροφόρησης.

Εισηγήσεις και Κοινοποιήσεις

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της η Επιτροπή παρουσιάζει στο ΔΣ τα αποτελέσματα των ενεργειών και δραστηριοτήτων της:

- Η Επιτροπή ενημερώνει με έγγραφη έκθεση το Δ.Σ. για τα αποτελέσματα του έργου της τουλάχιστον μία φορά ανά έτος σε εύλογο χρόνο.
- Παράλληλα, ο Πρόεδρος της Επιτροπής ενημερώνει ενδιάμεσα το Δ.Σ. για το έργο της Επιτροπής στο πλαίσιο των συνεδριάσεων του Δ.Σ.
- Η Επιτροπή διατυπώνει εγγράφως στο Δ.Σ. τις προτάσεις και εισηγήσεις της που αφορούν διορθωτικές ενέργειες σε περίπτωση που διαπιστώνει αδυναμία υλοποίησης της στρατηγικής που έχει εγκριθεί για τη διαχείριση κινδύνων ή αποκλίσεις ως προς την εφαρμογή της.
- Διατυπώνει γνώμη αναφορικά με τις αποδοχές του CRO προκειμένου να εγκριθούν από την Επιτροπή Αποδοχών.
- Υποβάλλει εισήγηση στο ΔΣ σχετικά με τη συνολική παρούσα και μελλοντική στρατηγική ανάληψης κινδύνων, υποβοηθώντας το ΔΣ, το οποίο έχει την εν γένει αρμοδιότητα ως προς τους κινδύνους, στην επίβλεψη της υλοποίησης από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη της εν λόγω στρατηγικής.

Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας της Επιτροπής

Η Επιτροπή σε ετήσια βάση επανεκτιμά τους κανόνες λειτουργίας της και τις αρμοδιότητές της και εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο τις τροποποιήσεις εκείνες που θεωρεί χρήσιμες.

Σύνθεση Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων :

Κατά την 31/12/2015, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων είχε την κατωτέρω αναφερόμενη σύνθεση:

Πρόεδρος Ταμβακάκης Απόστολος, Ανεξάρτητος Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος ΔΣ

Αν/τής Προέδρου Λεκκάκος Σταύρος, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος Δ.Σ

Μέλη Χριστοδουλάκης Νικόλαος, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος Δ.Σ

Βασιλάκης Ευτύχιος, Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Αθανασίου Αργυρώ, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Στην Επιτροπή συμμετέχουν, με πλήρη δικαιώματα ψήφου, η κα Αικατερίνη Μπερίτση, Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και ο κ. Γεράσιμος Τσιαπάρας, Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου. Στην Επιτροπή παρίσταται επίσης και ο Πρόεδρος της Ανώτατης Επιτροπής Πιστοδοτήσεων κ. Θεόδωρος Μυλωνάς.

.

Κατά την ημερομηνία σύναξης της παρούσας και συνεπεία μεταβολών (παραιτήσεων/ αντικαταστάσεων μελών), η σύνθεση της Επιτροπής έχει ως εξής:

Πρόεδρος : Ταμβακάκης Απόστολος, Ανεξάρτητος Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος Δ.Σ.

Μέλη Αθανασίου Αργυρώ, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Βασιλάκης Ευτύχιος, Μη Εκτελεστικό Μέλος, Δ.Σ.

Hexter David, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Schultheis Andreas, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Στην Επιτροπή συμμετέχουν, με πλήρη δικαιώματα ψήφου, η κα Αικατερίνη Μπερίτση, Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και ο κ. Γεράσιμος Τσιαπάρας, εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου.

Επίσης παρίστανται ο Πρόεδρος της Ανώτατης Επιτροπής Πιστοδοτήσεων κ. Θεόδωρος Μυλωνάς και οι Παρατηρητές του Monitoring Trustee και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Εκτελεστικός Γραμματέας: Μάντακας Γεώργιος, Γενικός Διευθυντής, Chief Risk Officer

Γραμματέας: Ζαπάντη Μαίρη, Εταιρικός Γραμματέας

3) Επιτροπή Αποδοχών

Σύνθεση – Λειτουργία

- Η Επιτροπή Αποδοχών απαρτίζεται από τρία (3) έως έξι (6) μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία στην πλειοψηφία τους, περιλαμβανομένου του Προέδρου της, πρέπει να είναι ανεξάρτητα, κατά την έννοια του άρθρου 4 του ν.3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110), όπως ισχύει. Ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ και ο εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου συμμετέχουν επίσης ως μέλη της Επιτροπής Αποδοχών. Τουλάχιστον ένα (1) μέλος της Επιτροπής πρέπει να έχει επαρκή εξειδίκευση στη διαχείριση κινδύνων και σε ελεγκτικά θέματα προκειμένου να διασφαλίζει την ευθυγράμμιση της πολιτικής αποδοχών με το προφίλ κινδύνου της Τράπεζας.
- Τα μέλη της Επιτροπής Αποδοχών δεν επιτρέπεται να κατέχουν παράλληλες θέσεις ή ιδιότητες ή να διενεργούν συναλλαγές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με την αποστολή της Επιτροπής. Η συμμετοχή στην Επιτροπή Αποδοχών δεν αποκλείει τη δυνατότητα συμμετοχής και σε άλλες επιτροπές του Δ.Σ.
- Τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται, παύονται και αντικαθίστανται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου συνεπάγεται αυτοδίκαια και την απώλεια της ιδιότητος του μέλους της Επιτροπής.
- Ο Γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται από την Επιτροπή, η οποία έχει δικαίωμα να τον αντικαταστήσει οποτεδήποτε.
- Η Επιτροπή συνεδριάζει με πρόσκληση του Προέδρου της όσες φορές κρίνει απαραίτητο για επιτέλεση της αποστολής της, αλλά πάντως όχι λιγότερο από μία φορά σε κάθε ημερολογιακό έτος. Κάθε μέλος της Επιτροπής έχει το δικαίωμα να ζητήσει γραπτώς τη σύγκληση της Επιτροπής για τη συζήτηση συγκεκριμένων θεμάτων. Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής μπορούν να διενεργούνται και με χρήση τεχνολογιών διάσκεψης.
- Προκειμένου να ληφθεί απόφαση από την Επιτροπή απαιτείται απαρτία τουλάχιστον δύο (2) μελών της. Με την επιφύλαξη επίτευξης απαρτίας κατά τα ανωτέρω, μέλος της Επιτροπής μπορεί σε περίπτωση κωλύματος να εξουσιοδοτήσει εγγράφως άλλο μέλος προκειμένου να το εκπροσωπήσει σε συγκεκριμένη συνεδρίασή της και να ψηφίσει για λογαριασμό του στα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Κανένα μέλος δεν μπορεί να εκπροσωπεί παραπάνω από ένα άλλο μέλος της Επιτροπής.
- Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών.
- Η Επιτροπή δικαιούται να προσκαλεί στις συνεδριάσεις της και όσους υπαλλήλους, στελέχη ή σύμβουλους της Τράπεζας κρίνει σκόπιμο ή χρήσιμο.
- Ο Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας δεν συμμετέχει και δεν παρίσταται στη συνεδρίαση της Επιτροπής Αποδοχών όταν οι αποδοχές του τίθενται ως αντικείμενο συζήτησης. Δεν εμπίπτουν στην παραπάνω απαγόρευση οι αποφάσεις που αφορούν καθορισμό πολιτικής, προγραμμάτων, όρων ή κριτηρίων για παροχές ή αποδοχές ή άλλα θέματα γενικής εφαρμογής.
- Σε όλες τις συνεδριάσεις της Επιτροπής τηρούνται πρακτικά, τα οποία επικυρώνονται από τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα της Επιτροπής.
- Για την υποβοήθηση του έργου της, η Επιτροπή υποστηρίζεται από τις υπηρεσιακές μονάδες της Τράπεζας (ιδίως τις Μονάδες Ανθρώπινου Δυναμικού και Εσωτερικού Ελέγχου) και δικαιούται να προσλαμβάνει εξωτερικούς συμβούλους και να καθορίζει τους όρους συνεργασίας μαζί τους. Η, αμοιβή αυτών θα βαρύνει τον προϋπολογισμό της Διοίκησης.

- Η Επιτροπή σε ετήσια βάση επανεκτιμά τους κανόνες λειτουργίας της και τους συμπληρώνει ή αναθεωρεί με τις τροποποιήσεις εκείνες που θεωρεί χρήσιμες.

Αποστολή - Αρμοδιότητες

Η Επιτροπή Αποδοχών, ως επιτροπή του Δ.Σ., είναι αρμόδια για τη διαμόρφωση, έλεγχο εφαρμογής και περιοδική αναθεώρηση της πολιτικής αποδοχών της Τράπεζας σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ 2650/2012, λαμβανομένων υπ' όψιν και των διατάξεων των νόμων 3723/2008, 3864/2010 και 4261/2014, ως ισχύουν.

Η Επιτροπή Αποδοχών, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, λαμβάνει υπόψη τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα των μετόχων, των επενδυτών και άλλων εμπλεκόμενων μερών στην Τράπεζα καθώς και το δημόσιο συμφέρον, προσανατολίζεται δε στη μακροπρόθεσμα συνετή και χρηστή διαχείριση της Τράπεζας και την αποτροπή ή την ελαχιστοποίηση καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων που αποβαίνουν σε βάρος αυτής της διαχείρισης.

Ειδικότερα, η Επιτροπή Αποδοχών :

- (α) Προετοιμάζει αποφάσεις σχετικά με τις αποδοχές που λαμβάνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο, οι οποίες πρέπει να ανταποκρίνονται στις εξουσίες, τα καθήκοντα, την εξειδίκευση, την απόδοση και τις ευθύνες των μελών του, και έχουν επίπτωση στους αναλαμβανόμενους κινδύνους και στη διαχείριση αυτών για την Τράπεζα και επιβλέπει την τήρηση των αποφάσεων αυτών
- (β) Εισηγείται διορθωτικές ενέργειες σε περίπτωση που διαπιστώνει αδυναμία υλοποίησης της πολιτικής αποδοχών που έχει διαμορφωθεί ή αποκλίσεις ως προς την εφαρμογή της,
- (γ) Υποβάλλει προτάσεις στα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου σχετικά με τις αποδοχές της Διοίκησης, ιδίως των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και των υψηλότερα αμειβόμενων υπαλλήλων της Τράπεζας,
- (δ) Ενημερώνει, συμβουλεύει και υποβοηθά τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου σε θέματα διαμόρφωσης, αναθεώρησης και επίβλεψης εφαρμογής της πολιτικής αποδοχών,
- (ε) Μεριμνά, ώστε κατά την αξιολόγηση των μηχανισμών που έχουν υιοθετηθεί για την ευθυγράμμιση της πολιτικής αποδοχών με τους κινδύνους, να λαμβάνονται υπόψη όλα τα είδη των κινδύνων, η ρευστότητα και η κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας,
- (στ) Εποπτεύει άμεσα τις αποδοχές των ανώτερων στελεχών στη Διαχείριση Κινδύνων και στην Κανονιστική Συμμόρφωση Ομίλου.
- (ζ) Αναζητά εξωτερικό έλεγχο/επιβεβαίωση της πολιτικής αμοιβών από αναγνωρισμένη εξειδικευμένη εταιρεία συμβούλων,
- (η) Λαμβάνει και αξιολογεί τις περιοδικά υποβαλλόμενες, τουλάχιστον σε ετήσια βάση, αναφορές του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου, με τις οποίες η εν λόγω Μονάδα υποβάλλει τις διαπιστώσεις της από τον κεντρικό και ανεξάρτητο εσωτερικό έλεγχο της πολιτικής αποδοχών που αυτή διενεργεί, καθώς και τις προτάσεις της για τυχόν αναθεώρηση της εφαρμοζόμενης πολιτικής αποδοχών, με γνώμονα ιδίως την αποτροπή της δημιουργίας κινήτρων για την ανάληψη υπερβολικού κινδύνου ή άλλων ασυμβίβαστων με τους στόχους της Τράπεζας συμπεριφορών.
- (θ) Συνεργάζεται με άλλες Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Διοίκησης σε περίπτωση που οι δραστηριότητές τους ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στο σχεδιασμό και την ορθή λειτουργία της πολιτικής και πρακτικής των αποδοχών (π.χ. Επιτροπή Ελέγχου, Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου) και εγκρίνει τις αποζημιώσεις των Επικεφαλής των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων, μετά από εισήγηση των Επιτροπών Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνου αντίστοιχα.
- (ι) Διασφαλίζει την προσήκουσα συμβουλευτική συμβολή των αρμόδιων μονάδων της Τράπεζας (Μονάδων Διαχείρισης Κινδύνων, Κανονιστικής Συμμόρφωσης, Εσωτερικής Επιθεώρησης, Διαχείρισης Προσωπικού,

Στρατηγικού Σχεδιασμού) στη διαμόρφωση, αναθεώρηση και συνεπή εφαρμογή της πολιτικής αποδοχών, καθώς και των εξωτερικών εμπειρογνομώνων, όταν κρίνεται αναγκαίο από το Διοικητικό Συμβούλιο.

- (κ) Διασφαλίζει ότι η αμοιβή του προσωπικού των μονάδων εσωτερικής λειτουργίας της Τράπεζας (π.χ. διαχείριση κινδύνων, εσωτερικός έλεγχος, κανονιστική συμμόρφωση, οικονομικού ελέγχου) δεν συνδέεται με την επίδοση των επιχειρηματικών μονάδων τις οποίες εποπτεύουν.

Επίσης, η Επιτροπή Αποδοχών:

- (α) Διαμορφώνει και εισηγείται στο Δ.Σ. την εκάστοτε πολιτική Αποδοχών και παροχών για τα εκτελεστικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας και διαμορφώνει την πρόταση του Δ.Σ. προς τη Γενική Συνέλευση των μετόχων σε σχέση με την ετήσια αμοιβή των εκτελεστικών μελών της Διοίκησης η οποία αξιολογείται με βάση συγκριτικά στοιχεία για στελέχη ιδίου ή αντιστοίχου επιπέδου.
- (β) Προβλέπει τη διενέργεια επίσημης αξιολόγησης πιθανών σεναρίων, με σκοπό να διαπιστώσει την επίπτωση στο σύστημα αποδοχών ενδεχόμενων μελλοντικών γεγονότων είτε εντός είτε εκτός της Τράπεζας, καθώς και τη διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων (backtests).
- (γ) Παρέχει, εφόσον απαιτείται, επαρκή πληροφόρηση στη Γενική Συνέλευση των μετόχων για τις δραστηριότητες τις οποίες ασκεί.
- (δ) Διασφαλίζει ότι η Τράπεζα διαθέτει σαφή, καλά τεκμηριωμένα και διαφανή πολιτική αμοιβών, η οποία γνωστοποιείται σε ετήσια βάση. Η πολιτική αμοιβών είναι συνεπής προς την επιχειρησιακή στρατηγική, το προφίλ και τη διάθεση ανάληψης κινδύνων της Τράπεζας και δεν ενθαρρύνει την ανάληψη υπερβολικών και βραχυπρόθεσμων κινδύνων.
- (ε) Μελετά και υποβάλλει προτάσεις στο ΔΣ για προγράμματα μεταβλητών αποδοχών των ανώτερων στελεχών, συνδεδεμένα με κίνητρα και ύπαρξη ρήτρας επιστροφής (clawback), μετά από προηγούμενη αξιολόγηση των προβλεπόμενων στόχων απόδοσης με βάση τους κινδύνους, την οποία διενεργεί η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων.
- (στ) Παρέχει ετησίως δήλωση συμμόρφωσης της πολιτικής αποδοχών προς το ν. 3723/2008, το Ν. 4261/2014, το Ν. 3864/2010 και την ΠΔ/ΤΕ 2650/2012, στο πλαίσιο της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης.
- (ζ) Διασφαλίζει ότι η εν γένει εφαρμογή από το εποπτευόμενο ίδρυμα της πολιτικής αποδοχών και των διαδικασιών που καθορίζονται από τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου υπόκειται σε κεντρικό και ανεξάρτητο εσωτερικό έλεγχο και αναθεώρηση, που ασκείται από τη Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης ή ανάλογο εντεταλμένο όργανο, τουλάχιστον σε ετήσια βάση.
- (η) Γνωμοδοτεί πριν από την πρόσληψη υψηλόβαθμων στελεχών όταν οι αμοιβές τους αποκλίνουν από εκείνες που προβλέπει η εκάστοτε ισχύουσα πολιτική αποδοχών.

Στην Επιτροπή Αποδοχών παρέχεται ακώλυτα πρόσβαση :

- (α) σε συμβουλευτικές αναφορές που διαμορφώνονται από τις Επιτροπές Διοίκησης και από τις Μονάδες Διαχείρισης Κινδύνων, Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εσωτερικού Ελέγχου, καθώς και από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, οι οποίες έχουν διαμορφωθεί κατά τρόπο ανεξάρτητο από τις συμβουλευτικές αναφορές των ανώτερων διοικητικών στελεχών και δεν παρέχονται για λογαριασμό των εν λόγω στελεχών,
- (β) σε όλα τα σημεία και τις πληροφορίες που αφορούν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων των μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σχετικά με τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της πολιτικής αποδοχών, και
- (γ) σε όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες που διαθέτουν οι Μονάδες Διαχείρισης Κινδύνων, Εσωτερικής Επιθεώρησης, Κανονιστικής Συμμόρφωσης κατά τρόπο που δεν παρεμβάλλει εμπόδια στις συνήθεις δραστηριότητες της Τράπεζας.

Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής αφορούν τόσο στην Τράπεζα Πειραιώς όσο και σε όσες θυγατρικές της περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Σύνθεση Επιτροπής Αποδοχών:

Κατά την 31/12/2015, η Σύνθεση της Επιτροπής Αποδοχών είχε ως κατωτέρω:

Πρόεδρος	Κυριαζής Χαρίτων, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ
Μέλη	Λεκκάκος Σταύρος, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος ΔΣ
	Παππάς Πέτρος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ
	Φουρλής Βασίλειος, Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ
	Αθανασίου Αργυρώ, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Στην Επιτροπή συμμετέχουν, με πλήρη δικαιώματα ψήφου, η κα Αικατερίνη Μπερίτση, Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και ο κ. Γεράσιμος Τσιαπάρας, Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου.

Κατά την ημερομηνία σύστασης της παρούσας, η σύνθεση της Επιτροπής έχει διαμορφωθεί, συνεπεία μεταβολών (παραιτήσεων/ αντικαταστάσεων κλπ) μελών, ως κατωτέρω:

Πρόεδρος	Κυριαζής Χαρίτων, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλη	Παππάς Πέτρος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
	Αθανασίου Αργυρώ, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
	Φουρλής Βασίλειος, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Στην Επιτροπή συμμετέχουν, με πλήρη δικαιώματα ψήφου, η κα Μπερίτση Αικατερίνη, Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και ο κ. Γεράσιμος Τσιαπάρας, Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου.

Επίσης, στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρίστανται οι Παρατηρητές του Monitoring Trustee και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Εκτελεστικός Γραμματέας: Κωνσταντίνος Γεωργίου, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής

Γραμματέας: Ζαπάντη Μαρία, Εταιρικός Γραμματέας

4) Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ.

Σύνθεση Επιτροπής

Η Επιτροπή αποτελείται από τρία (3) έως έξι (6) μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. μεταξύ των οποίων και ο εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Σκοπός – Αρμοδιότητες

Η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ. συστάθηκε με την υπ.αρ. 1069/21.06.2006 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου αρχικά ως «Επιτροπή Διαδοχής & Αναπλήρωσης Μελών Δ.Σ.», σε συνέχεια της Πράξης Διοικητή Τράπεζας Ελλάδος 2577/2006 σύμφωνα με την οποία το Διοικητικό Συμβούλιο πιστωτικού ιδρύματος οφείλει να διαθέτει, ως σύνολο, επαρκείς γνώσεις και εμπειρία τουλάχιστον για τις σημαντικότερες των δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος, ούτως ώστε να έχει τη δυνατότητα άσκησης εποπτείας επί του συνόλου των λειτουργιών είτε άμεσα είτε μέσω των Επιτροπών που θεσμοθετούνται υποχρεωτικά ή κατά τη διακριτική ευχέρεια του πιστωτικού ιδρύματος με βάση την ως άνω ΠΔΤΕ 2577/2006. Με την υπ' αρ. 1349/23.07.2014 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου η εν λόγω Επιτροπή μετονομάστηκε σε «Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ.»

Η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ.:

α) εντοπίζει και προτείνει, για έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο ή από τη Γενική Συνέλευση, υποψηφίους για τις κενές θέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, αξιολογεί το συνδυασμό ευρύτητας γνώσεων ανά αντικείμενο, δεξιοτήτων και εμπειριών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Επίσης, προβαίνει στην περιγραφή των επιμέρους δεξιοτήτων και προσόντων που κατά την κρίση της απαιτούνται για την πλήρωση των θέσεων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και εκτιμά τον χρόνο που πρέπει να αφιερώνεται στην αντίστοιχη θέση. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων θέτει στόχο για την εκπροσώπηση του ανεπαρκώς εκπροσωπούμενου φύλου στο Διοικητικό Συμβούλιο και εκπονεί πολιτική ως προς τον τρόπο με τον οποίο θα αυξηθεί ο αριθμός των προσώπων του ανεπαρκώς εκπροσωπούμενου φύλου στο Διοικητικό Συμβούλιο προκειμένου να υλοποιηθεί ο στόχος αυτός,

β) περιοδικά και τουλάχιστον ετησίως αξιολογεί τη δομή, το μέγεθος, τη σύνθεση και την απόδοση του Διοικητικού Συμβουλίου και απευθύνει συστάσεις προς αυτό σχετικά με τυχόν αλλαγές που κρίνει σκόπιμες,

γ) περιοδικά και τουλάχιστον ετησίως αξιολογεί τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την εμπειρία ανά αντικείμενο μεμονωμένων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και του Διοικητικού Συμβουλίου ως συνόλου και υποβάλλει σχετικές αναφορές στο Διοικητικό Συμβούλιο,

δ) επανεξετάζει περιοδικά την πολιτική που εφαρμόζει το Διοικητικό Συμβούλιο για την επιλογή και το διορισμό ανώτερων διοικητικών στελεχών και απευθύνει συστάσεις προς αυτό,

ε) ελέγχει και διαπιστώνει τη συνδρομή των κριτηρίων ανεξαρτησίας, προκειμένου μέλος του Δ.Σ. να χαρακτηρίζεται ως «ανεξάρτητο». Κατά την εφαρμογή και διαπίστωση συνδρομής των κριτηρίων ανεξαρτησίας, η Επιτροπή προκρίνει την ουσία έναντι του τύπου. Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή σταθμίζει τα κριτήρια ανεξαρτησίας ή την έλλειψη κάποιου εξ αυτών προκειμένου να αποφανθεί ότι το υποψήφιο μέλος πληροί στην ουσία τις απαιτήσεις ανεξαρτησίας, ιδίως αν η εν γένει συμμετοχή του και ο τρόπος άσκησης των καθηκόντων του δεν δημιουργούν καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων και δεν θέτουν σε αμφισβήτηση την ελεύθερη και αντικειμενική, προς το συμφέρον της Τράπεζας, κρίση του.

Η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ., κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, λαμβάνει υπόψη, σε διαρκή βάση και στο βαθμό που είναι δυνατό, την ανάγκη να διασφαλισθεί ότι κατά τη λήψη των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου δεν βαρύνει ουσιαδώς η βούληση ενός ατόμου ή μιας μικρής ομάδας κατά τρόπο που θίγει τα συμφέροντα της Τράπεζας ως συνόλου.

Η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ., μπορεί να χρησιμοποιεί οποιουσδήποτε πόρους κρίνει κατάλληλους, περιλαμβανομένων των εξωτερικών συμβούλων, της παρέχεται δε η δέουσα χρηματοδότηση για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού.

Το Διοικητικό Συμβούλιο με σχετική απόφασή του έχει θεσπίσει τα κριτήρια επιλογής για τη θέση του Προέδρου Δ.Σ., του Διευθύνοντος Συμβούλου καθώς και για τα υποψήφια μέλη του ως ακολούθως:

1 Κριτήρια επιλογής για τη θέση Προέδρου ΔΣ ή και Διευθύνοντος Συμβούλου

Τα πρόσωπα που θα επιλεγούν θα αξιολογούνται με βάση τα εξής χαρακτηριστικά:

Σπουδές: Κατ' ελάχιστο κάτοχοι πτυχίου ανωτάτου πανεπιστημιακού ιδρύματος στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Σελίδα 20 από 30

Στην Επιτροπή συμμετέχει, με πλήρη δικαιώματα ψήφου η κα Αικατερίνη Μπερίτση, Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Επίσης, στις συνεδριάσεις παρίσταται ο Παρατηρητής του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Εκτελεστικός Γραμματέας, Λιακόπουλος Γεώργιος, Νομικός Σύμβουλος Διοίκησης Ομίλου

Γραμματέας, Ζαπάντη Μαίρη, Εταιρικός Γραμματέας

B) Επιτροπές Στρατηγικής Κατεύθυνσης

1) Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού

Αρμοδιότητες

Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Παρακολουθεί σε τακτική βάση, αναλύει και λαμβάνει αποφάσεις για θέματα στρατηγικών επιλογών της Τράπεζας (π.χ. αυξήσεις ή μειώσεις κεφαλαίου, εξαγορές, συγχωνεύσεις, επενδύσεις ή ρευστοποιήσεις στρατηγικών συμμετοχών, στρατηγικές συνεργασίες κ.λ.π.), αναθέτει σε στελέχη ειδικές αποστολές για την επιτυχία των στόχων και, όταν απαιτείται, διατυπώνει σχετική εισήγηση στο Δ.Σ. της Τράπεζας.
- Χαράσσει τους άξονες του Επιχειρηματικού Σχεδίου, στο πλαίσιο των οποίων η Εκτελεστική Επιτροπή συντάσσει τον ετήσιο Προϋπολογισμό, που εγκρίνει το Δ.Σ.
- Εισηγείται τα παραπάνω θέματα για να περιληφθούν στην ημερήσια διάταξη του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης της Τράπεζας.
- Παρακολουθεί, εισηγείται, αποφασίζει για κάθε θέμα στρατηγικής σημασίας για τον Όμιλο.
- Σε περίπτωση κρίσης έχει αρμοδιότητες Επιτροπής Διαχείρισης Κρίσεων και έχει την εποπτεία και επίβλεψη των ενεργειών ανάκαμψης. Επίσης, έχει την αρμοδιότητα ενεργοποίησης και εφαρμογής του εκάστοτε ισχύοντος Σχεδίου Ανάκαμψης (Recovery Plan), που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 66 ν. 4261/2014 και την ΠΔ/ΤΕ 2648/19.01.2012, όπως εκάστοτε ισχύουν.

Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Στρατηγικού Σχεδιασμού αφορούν τόσο την Τράπεζα Πειραιώς όσο και τις θυγατρικές του Ομίλου.

Συνεδριάσεις

Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού συνεδριάζει μια φορά το μήνα, σε τόπο και ώρα και με την ημερήσια διάταξη που ορίζει ο Πρόεδρος αυτής και ανακοινώνεται από τη Γραμματέα στα μέλη.

Ο Πρόεδρος με απόφασή του μπορεί να συγκαλεί εκτάκτως την Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού ή να μεταβάλλει την ημέρα ή τη συχνότητα των τακτικών συνεδριάσεων.

Κάθε μέλος της Επιτροπής Στρατηγικού Σχεδιασμού έχει δικαίωμα να φέρει θέματα προς συζήτηση εντός του πλαισίου αρμοδιοτήτων του. Τα θέματα τίθενται υπόψη του Προέδρου της, ο οποίος τα περιλαμβάνει στην ημερήσια διάταξη επόμενων τακτικών ή έκτακτων συνεδριάσεων της Επιτροπής.

Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής μπορούν να διεξάγονται και με χρήση τεχνολογιών διάσκεψης που δεν απαιτούν τη φυσική παρουσία όλων των μελών στον ίδιο χώρο.

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Στρατηγικού Σχεδιασμού μπορούν να παρίστανται, εκτός των μελών της, οι υπηρεσιακοί υπεύθυνοι διαφόρων θεμάτων που εισάγονται προς συζήτηση ή και άλλα στελέχη ή σύμβουλοι της Τράπεζας την παρουσία των οποίων επιθυμεί η Επιτροπή.

Σε όλες τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Στρατηγικού Σχεδιασμού τηρούνται πρακτικά, τα οποία επικυρώνονται από τον Πρόεδρο και τη Γραμματέα της Επιτροπής.

Λήψη αποφάσεων

Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού αποφασίζει με απαρτία τουλάχιστον του ημίσεως των μελών της και πλειοψηφία 2/3 των παρόντων μελών.

Τροποποίηση

Η Πράξη Σύστασης και αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Στρατηγικού Σχεδιασμού αποτελεί τμήμα του Εσωτερικού Κανονισμού Εταιρικής Διακυβέρνησης και η τροποποίησή της γίνεται με Πράξη του Προέδρου του Δ.Σ., κατ' ανάθεση σχετικής αρμοδιότητας από το Διοικητικό Συμβούλιο (απόφαση ΔΣ 1253/9.2.2011).

Σύνθεση Επιτροπής Στρατηγικού Σχεδιασμού:

Κατά την 31/12/2015, η σύνθεση της Επιτροπής είχε ως εξής:

Πρόεδρος	Σάλλας Μιχάλης, Πρόεδρος ΔΣ
Αναπληρωτής Προέδρου	Ταμβακάκης Απόστολος, Ανεξάρτητος Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος ΔΣ
Μέλη	Λεκκάκος Σταύρος, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος ΔΣ
	Χριστοδουλάκης Νικόλαος, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος ΔΣ
	Θωμόπουλος Άνθιμος, Διευθύνων Σύμβουλος & CEO
	Γεωργίου Κων/νος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Κασελάκη Ευτυχία, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Μίλης Ηλίας, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Παπασπύρου Σπύρος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Πουλόπουλος Γεώργιος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Σγουροβασιλάκης Ιωάννης, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Λοϊζίδης Κωνσταντίνος, Head of Corporate Development
	Μάνος Αλέξανδρος, Chief Transformation Officer

Κατά την ημερομηνία σύνταξης της παρούσας, η σύνθεση της Επιτροπής έχει διαμορφωθεί συνεπεία μεταβολών (παραιτήσεις/ αντικαταστάσεις κλπ μελών) ως εξής:

Πρόεδρος	Σάλλας Μιχάλης, Πρόεδρος Δ.Σ.
Αν/τής Προέδρου	Ταμβακάκης Απόστολος, Ανεξάρτητος Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος Δ.Σ.
Μέλη	Λεκκάκος Σταύρος, Διευθύνων Σύμβουλος και CEO, Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
	Γεωργίου Κωνσταντίνος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Κασελάκη Ευτυχία, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Μίλης Ηλίας, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Παπασπύρου Σπυρίδων, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Πουλόπουλος Γεώργιος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Σγουροβασιλάκης Ιωάννης, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
	Λοϊζίδης Κωνσταντίνος, Head of Corporate Development

Μάνος Αλέξανδρος, Σύμβουλος Διοίκησης

Στην Επιτροπή συμμετέχει με πλήρη δικαιώματα ψήφου η κα Αικατερίνη Μπερίση, Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρίστανται επίσης οι Παρατηρητές του Monitoring Trustee και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Γραμματέας Ζαπάνη Μαίρη, Εταιρικός Γραμματέας

Γ) Εκτελεστικές & Διοικητικές Επιτροπές

1) Εκτελεστική Επιτροπή Ομίλου

Λειτουργία

Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά κάθε δεύτερη Δευτέρα, με πρόσκληση του Προέδρου της και εκτάκτως όποτε συγκαλείται από τον Πρόεδρο αυτής. Η πρόσκληση καθορίζει την Ημερήσια Διάταξη, τον τόπο και το χρόνο συνεδρίασης. Κάθε μέλος της Επιτροπής έχει δικαίωμα να ζητήσει γραπτώς τη σύγκληση της Επιτροπής για τη συζήτηση συγκεκριμένων θεμάτων.

Προκειμένου να ληφθεί απόφαση από την Εκτελεστική Επιτροπή Ομίλου απαιτείται απαρτία τουλάχιστον του 50% των μελών της με αυτοπρόσωπη παρουσία είτε στο χώρο συνεδρίασης της Επιτροπής είτε σε άλλο χώρο με χρήση τεχνολογιών διάσκεψης. Με την επιφύλαξη επίτευξης απαρτίας κατά τα ανωτέρω, μέλος της Επιτροπής μπορεί, σε περίπτωση κωλύματος, να εξουσιοδοτήσει εγγράφως ένα από τα λοιπά μέλη της Επιτροπής προκειμένου να το εκπροσωπήσει σε συγκεκριμένη συνεδρίαση της Επιτροπής και να ψηφίσει για λογαριασμό του στα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης.

Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται με πλειοψηφία 2/3 των παρόντων και εκπροσωπούμενων μελών.

Δεν επιτρέπεται η παρουσία, συμμετοχή και ψηφοφορία μέλους της Επιτροπής κατά τη συζήτηση του θέματος για το οποίο έχει σύγκρουση συμφερόντων. Δεν εμπίπτουν στην παραπάνω απαγόρευση οι αποφάσεις που αφορούν καθορισμό πολιτικής, διαδικασιών, όρων ή κριτηρίων διαχείρισης κινδύνων ή άλλα θέματα γενικής εφαρμογής.

Η Επιτροπή δικαιούται να προσκαλεί στις συνεδριάσεις της και όσους, στελέχη, υπαλλήλους ή συμβούλους της Τράπεζας κρίνει σκόπιμο ή χρήσιμο.

Σε όλες τις συνεδριάσεις της Επιτροπής τηρούνται πρακτικά, τα οποία υπογράφονται από τον Πρόεδρο, τον Εκτελεστικό Γραμματέα και το Γραμματέα της Επιτροπής.

Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες της Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου αφορούν τόσο στην Τράπεζα Πειραιώς όσο και στις ενοποιούμενες θυγατρικές της.

Με εξουσιοδότηση από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Πειραιώς, η Εκτελεστική Επιτροπή Ομίλου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες, τις οποίες μπορεί να εκχωρεί ή να αναθέτει σε διοικητικές επιτροπές, σε μέλη της Επιτροπής ή σε στελέχη της Τράπεζας.

1. Παρακολουθεί την εφαρμογή του Επιχειρηματικού Σχεδίου (Business Plan) και του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης (Restructuring Plan) της Τράπεζας και του Ομίλου και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για την επίτευξη των στόχων που περιλαμβάνονται εκεί. Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής στην έναρξη κάθε τριμήνου ο CFO του Ομίλου και ο επικεφαλής του Επιχειρηματικού Σχεδιασμού παρουσιάζουν στην Επιτροπή αναφορά με την πρόοδο υλοποίησης τόσο του Business Plan, όσο και του Restructuring Plan και επισημαίνουν τυχόν σημεία τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.
2. Χαράσσει τις κατευθύνσεις του Προϋπολογισμού και εισηγείται τον Ετήσιο Προϋπολογισμό στο Διοικητικό Συμβούλιο.
3. Στην αρχή εκάστου έτους ο επικεφαλής κάθε επιχειρηματικής δραστηριότητας ή τομέα υποστήριξης παρουσιάζει στην Εκτελεστική Επιτροπή συνοπτικά το Business Plan των περιοχών ευθύνης του μαζί με συνοπτικά στοιχεία του προϋπολογισμού του και στο τέλος εκάστου εξαμήνου συνοπτικό απολογισμό υλοποίησής του.
4. Ο CFO παρουσιάζει στην Επιτροπή στο δεύτερο δεκαπενθήμερο εκάστου τριμήνου την εξέλιξη των μεγεθών του τρέχοντος προϋπολογισμού του προηγούμενου τριμήνου και επισημαίνει τυχόν αποκλίσεις στην Επιτροπή ώστε να γίνουν οι κατάλληλες διορθωτικές παρεμβάσεις με ευθύνη των καθ' ύλην αρμοδίων στελεχών. Εποπτεύει και παρακολουθεί την πορεία των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου στο εσωτερικό και εξωτερικό.
Ο επικεφαλής του International Banking παρουσιάζει ανά τρίμηνο την εξέλιξη των μεγεθών του προϋπολογισμού και επισημαίνει τυχόν αποκλίσεις στην Επιτροπή ώστε να γίνουν οι κατάλληλες διορθωτικές παρεμβάσεις με ευθύνη των καθ' ύλην αρμοδίων στελεχών.
5. Εγκρίνει την οργανωτική διάρθρωση της Τράπεζας και τις αλλαγές στο Οργανόγραμμα.
6. Συγκροτεί διοικητικές επιτροπές και καθορίζει τη σύνθεση και τις αρμοδιότητές τους.
7. Εγκρίνει, συμπληρώνει ή τροποποιεί λογιστικές αρχές του Ομίλου μετά από εισήγηση της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών.
8. Αποφασίζει την πολιτική επιτοκίων και το πλαίσιο τιμολόγησης προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει η Τράπεζα.
9. Εγκρίνει την εισαγωγή νέων, καθώς και τη σημαντική διαφοροποίηση υφιστάμενων προϊόντων και υπηρεσιών της Τράπεζας καθώς και των προϊόντων ρυθμίσεων και καθορίζει την πολιτική τιμολόγησής τους πριν την έναρξη διάθεσής τους σε πελάτες.
10. Εγκρίνει τη στρατηγική marketing και τις χορηγίες και παρακολουθεί την υλοποίηση και την αποτελεσματικότητά τους.
Ο επικεφαλής του Marketing παρουσιάζει στην αρχή εκάστου έτους τη στρατηγική του Marketing της Τράπεζας, καθώς και σε κατάλληλο χρόνο τα αποτελέσματα των ποιοτικών ερευνών και των μετρήσεων ικανοποίησης των πελατών.
11. Εγκρίνει τη στρατηγική τεχνολογικών υποδομών του Ομίλου.
Ο επικεφαλής του Τομέα Τεχνολογίας του Ομίλου παρουσιάζει στην αρχή εκάστου έτους τη στρατηγική τεχνολογίας του Ομίλου.
12. Εγκρίνει την έναρξη συνεργασιών σε τομείς ή κλάδους της οικονομίας, μετά από σχετική εισήγηση των επικεφαλής των αρμόδιων επιχειρηματικών μονάδων ή μονάδων υποστήριξης.
13. Εγκρίνει αρχές και κανόνες Πιστωτικής Πολιτικής, καθώς και τους κανονισμούς, εγχειρίδια, πολιτικές και διαδικασίες Πιστωτικής Πολιτικής που τίθενται σε ισχύ σε εφαρμογή των αρχών αυτών καθώς και τις τυχόν τροποποιήσεις τους, μετά από σύμφωνη γνώμη του Chief Risk Officer, πλην των τροποποιήσεων του Risk Appetite, οι οποίες εγκρίνονται από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων .

14. Παρακολουθεί και εποπτεύει την εφαρμογή των κανόνων και προγραμμάτων Εταιρικής Διακυβέρνησης και αποφασίζει τη λήψη μέτρων κανονιστικής συμμόρφωσης μετά από εισήγηση αρμοδίων Μονάδων ή Επιτροπών.
15. Εγκρίνει τα προγράμματα ανθρώπινου δυναμικού (εθελούσιας εξόδου, αμοιβών, ασφαλιστικών και λοιπών παροχών), στο πλαίσιο πάντοτε της εγκεκριμένης Πολιτικής Προσωπικού (ΠΔΤΕ 2650/2012) κατ' ανάθεση της σχετικής αρμοδιότητας του άρθρου 3 §2 ν. 3016/2002 από το Διοικητικό Συμβούλιο.
16. Εγκρίνει προαγωγές στελεχών σε βαθμό ανώτερο του Διευθυντή.
17. Καθορίζει, εντός του εύρους των δικών της εγκριτικών ορίων, τα εγκριτικά όρια των διοικητικών επιτροπών και στελεχών της Τράπεζας για θέματα που δεν άπτονται της έγκρισης πιστοδοτήσεων.
18. Ενημερώνει μέσω του Προέδρου της το Διοικητικό Συμβούλιο, σε τριμηνιαία τουλάχιστον βάση, ότι η λειτουργία της Επιτροπής είναι σύμφωνη με την επιχειρησιακή στρατηγική και τη στρατηγική κινδύνων της Τράπεζας.
19. Εγκρίνει τις πράξεις που αναφέρονται στον συνημμένο Πίνακα και εντός των ορίων που καθορίζονται εκεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

	Εγκριτική Αρμοδιότητα	Εγκριτικό Κλίμακιο	
		Εκτελεστική Επιτροπή	Διοικητικό Συμβούλιο
(α)	Αγορά ή πώληση πάγιων περιουσιακών στοιχείων.	πάνω από το όριο της Επιτροπής Δαπανών & Προϋπολογισμού και μέχρι €150 εκ ανά περίπτωση	€150 εκ και άνω ανά περίπτωση
(β)	Ειδικά στις περιπτώσεις: αγοραπωλησίας, μίσθωσης, παραχώρησης χρήσης ή εκμετάλλευσης ακινήτου ή άλλων παγίων, όταν η συναλλαγή γίνεται με αντισυμβαλλόμενο ή αφορά μετοχές της εταιρείας του ακινήτου, στην οποία μετέχει ως μέλος της διοίκησης ή ως μέτοχος αυτής με ποσοστό άνω του 20% κάποιο μέλος του Δ.Σ. ή της Εκτελεστικής Επιτροπής, εκτός εάν συμμετέχει στη διοίκηση της εταιρείας εκπροσωπώντας την Τράπεζα.	πάνω από €5 εκ (όριο της Επιτροπής Δαπανών Προϋπολογισμού) και μέχρι €50 εκ ανά περίπτωση	€50 εκ και άνω ανά περίπτωση
(γ)	Διενέργεια επενδύσεων ή ρευστοποιήσεων σε μετοχικούς τίτλους και χρεόγραφα παντός είδους και εκδότη	μέχρι 10% των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας ανά περίπτωση	άνω του 10% των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας ανά περίπτωση
(δ)	Επιχειρηματικές συμμετοχές στρατηγικού ή μη χαρακτήρα (απόκτηση, μεταβολή θέσης, έξοδος)	μέχρι 10% των εποπτικών ιδίων	άνω του 10% των εποπτικών ιδίων

	Εγκριτική Αρμοδιότητα	Εγκριτικό Κλιμάκιο	
		Εκτελεστική Επιτροπή	Διοικητικό Συμβούλιο
		κεφαλαίων της Τράπεζας ανά περίπτωση	κεφαλαίων της Τράπεζας ανά περίπτωση και μέχρι του εκάστοτε ισχύοντος κανονιστικού ορίου

Σύνθεση Εκτελεστικής Επιτροπής:

Κατά την 31/12/2015, η σύνθεση της Εκτελεστικής Επιτροπής είχε ως ακολούθως:

Πρόεδρος	Θωμόπουλος Άνθιμος, Διευθύνων Σύμβουλος & CEO
Αντιπρόεδροι	Μίλης Ηλίας, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Παπασπύρου Σπύρος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
Μέλη	Γεωργίου Κων/νος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Κασελάκη Ευτυχία, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Πουλόπουλος Γεώργιος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Σγουροβασιλάκης Ιωάννης, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Μάντακας Γεώργιος, Chief Risk Officer

Στην Επιτροπή παρίσταται και ο Πρόεδρος της Ανώτατης Επιτροπής Πιστοδοτήσεων κ. Θεόδωρος Μυλωνάς.

Κατά την ημερομηνία σύνταξης της παρούσας, η σύνθεση της Επιτροπής έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πρόεδρος	Λεκκάκος Σταύρος, Διευθύνων Σύμβουλος & CEO
Αντιπρόεδροι	Μίλης Ηλίας, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Παπασπύρου Σπύρος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
Μέλη	Γεωργίου Κωνσταντίνος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Κασελάκη Ευτυχία, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Πουλόπουλος Γεώργιος, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Σγουροβασιλάκης Ιωάννης, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Μάντακας Γεώργιος, Chief Risk Officer

Στην Επιτροπή παρίσταται και ο Πρόεδρος της Ανώτατης Επιτροπής Πιστοδοτήσεων κ. Θεόδωρος Μυλωνάς.

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρίσταται ως παρατηρητής ο Monitoring Trustee που έχει ορισθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Γραμματέας Σταμπουλέλλη Αικατερίνη, Manager

3. Σύστημα εσωτερικού ελέγχου (ΣΕΕ)

Ο Όμιλος παρακολουθεί συστηματικά την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του υφιστάμενου Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και υλοποιεί άμεσα τις ενδεχόμενες ενέργειες που απαιτούνται για τη διαρκή αντιμετώπιση και μείωση του Λειτουργικού Κινδύνου. Παράλληλα, ο Όμιλος ελέγχει με κατάλληλους μηχανισμούς έγκαιρης προειδοποίησης, τη συνεπή

εφαρμογή του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στις Μονάδες, καθώς και την πλήρη συμμόρφωση όλων των εμπλεκομένων με τις αρχές και τους στόχους του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Βασικό μέλημα της Τράπεζας αποτελεί η ανάπτυξη και η συνεχής αναβάθμιση, τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ομίλου, του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της, το οποίο αποτελεί σύνολο λεπτομερώς καταγεγραμμένων ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών που καλύπτουν σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα και συναλλαγή της και συντελούν στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία της.

Η Τράπεζα έχει θεσπίσει ένα ισχυρό Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου για τη διαφύλαξη των περιουσιακών της στοιχείων, τη ξεχωριστή και αναλυτική τήρηση και φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων των πελατών της και τη διασφάλιση των συμφερόντων των μετόχων της. Τα μέλη του Δ.Σ. έχουν την τελική ευθύνη για τη διατήρηση του Συστήματος, την παρακολούθηση και αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικής εφαρμογής του. Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου αποσκοπεί στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων που απειλούν την Τράπεζα και όχι απαραίτητα στην εξάλειψή τους.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας υποστηρίζεται, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, από ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης (MIS – Management Information System) και επικοινωνίας, καθώς και μηχανισμούς, οι οποίοι αλληλοσυμπληρώνονται και αποτελούν ένα ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχου τόσο της οργανωτικής δομής και των δραστηριοτήτων της Τράπεζας..

Υπεύθυνοι για την τήρηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου είναι οι:

- Εσωτερικός Ελεγκτής
- Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee)
- Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου)

Τα μέλη του Δ.Σ. αξιολογούν την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του Συστήματος σε ετήσια βάση και χαράζουν τη στρατηγική για τη βελτίωσή του με βάση σχετική έκθεση που τους υποβάλλει η Διοίκηση της Τράπεζας και τις επ' αυτής παρατηρήσεις της Επιτροπής Ελέγχου. Η αξιολόγηση της επάρκειας του Συστήματος σε επίπεδο Τράπεζας και επίπεδο Ομίλου ανατίθεται περιοδικά και τουλάχιστον ανά τριετία, ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου, σε τρίτους, πλην των τακτικών, ορκωτών ελεγκτές λογιστές. Η σχετική έκθεση αξιολόγησης γνωστοποιείται στην Τράπεζα της Ελλάδος εντός του πρώτου εξαμήνου του έτους μετά από τη λήξη της τριετίας.

Εσωτερικός Ελεγκτής

Ο Εσωτερικός Ελεγκτής, ως όργανο εσωτερικού ελέγχου που προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3016/2002 «Για την Εταιρική Διακυβέρνηση», είναι κατά την άσκηση των καθηκόντων του ανεξάρτητος, δεν υπάγεται ιεραρχικά σε καμία υπηρεσιακή μονάδα της Τράπεζας και εποπτεύεται από ένα έως τρία μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. που ορίζονται από το Δ.Σ. και συμμετέχουν στην Επιτροπή Ελέγχου. Ο Εσωτερικός Ελεγκτής ορίζεται από το Δ.Σ. και δεν μπορεί να είναι μέλος του Δ.Σ. της Τράπεζας ή διευθυντικό στέλεχος ή συγγενής με μέλος του Δ.Σ. ή διευθυντικό στέλεχος μέχρι και δευτέρου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας. Τα αυτά ισχύουν επί τυχόν πλειονότητας εσωτερικών ελεγκτών. Ο Εσωτερικός Ελεγκτής εποπτεύει την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου).

Ο Εσωτερικός Ελεγκτής κατά την άσκηση των καθηκόντων του δικαιούται να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, εγγράφου, αρχείου, τραπεζικού λογαριασμού και χαρτοφυλακίου της Τράπεζας και να έχει πρόσβαση σε οποιαδήποτε

υπηρεσία της. Για τη διευκόλυνση του έργου του Εσωτερικού Ελεγκτή, τα μέλη του Δ.Σ. οφείλουν να συνεργάζονται και να του παρέχουν κάθε αναγκαία πληροφορία, η δε διοίκηση της Τράπεζας οφείλει να του παρέχει κάθε απαραίτητο προς τούτο μέσο.

Η Τράπεζα υποχρεούται να ενημερώνει την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για οποιαδήποτε μεταβολή στο πρόσωπο του επικεφαλής και των προϊσταμένων Τομέων και Ομάδων του Εσωτερικού Ελέγχου ή την οργάνωση του Εσωτερικού Ελέγχου εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη μεταβολή αυτή. Η μεταβολή στο πρόσωπο του Εσωτερικού Ελεγκτή ανακοινώνεται, επίσης, άμεσα στο Χ.Α. και την Τράπεζα της Ελλάδος.

4. Κανονιστική Συμμόρφωση

Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου (Group Compliance Division) συγκροτήθηκε στο πλαίσιο εφαρμογής των κανόνων του εποπτικού πλαισίου ΒΑΣΙΛΕΙΑ II και των διατάξεων της Π.Δ./Τ.Ε. 2577/9.3.2006 ως διοικητικά ανεξάρτητη μονάδα, η οποία είναι επιφορτισμένη με την υλοποίηση της πολιτικής που θεσπίζει το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας για τη συμμόρφωσή της προς το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο. Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου αναφέρεται στο Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, έχει δυνατότητα απρόσκοπτης πρόσβασης σε όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εκπλήρωση των καθηκόντων της, και διευθύνεται από επιλεγμένο πρόσωπο (Chief Compliance Officer) με επαρκείς γνώσεις των τραπεζικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων.

Οι κύριες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου είναι οι εξής:

- Θεσπίζει και εφαρμόζει κατάλληλες διαδικασίες και εκπονεί σχετικό ετήσιο Πρόγραμμα Κανονιστικής Συμμόρφωσης, με στόχο να επιτυγχάνεται η έγκαιρη και διαρκής συμμόρφωση της Τράπεζας και του Ομίλου προς το εκάστοτε ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο και τις διατάξεις της Πολιτικής Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου, την οποία έχει θεσπίσει η Τράπεζα, και να υφίσταται ανά πάσα στιγμή πλήρης εικόνα για το βαθμό επίτευξης του στόχου αυτού.
- Εξασφαλίζει ότι η Τράπεζα Πειραιώς και ο Όμιλός της συμμορφώνονται με το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο ρυθμίζει την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Για το σκοπό αυτό, ελέγχει τη συμμόρφωση των οργανωτικών μονάδων της Τράπεζας με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ως άνω πλαίσιο, καθώς και από την Πολιτική Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου την οποία έχει θεσπίσει η Τράπεζα, και δομεί κατάλληλο περιβάλλον για τον έγκαιρο εντοπισμό, αποτροπή, διερεύνηση και αναφορά παρόμοιων προσπαθειών.
- Ενημερώνει τη Διοίκηση της Τράπεζας και το Διοικητικό Συμβούλιο, διά των ετήσιων αναφορών της, για θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης, και, ιδίως, για κάθε διαπιστωθείσα σημαντική παράβαση του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου ή για τυχόν σημαντικές ελλείψεις στην τήρηση των υποχρεώσεων που αυτό επιβάλλει.
- Σε περίπτωση τροποποιήσεων του εκάστοτε ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου παρέχει, με τη συνδρομή των νομικών υπηρεσιών της Τράπεζας ή και των κατά τόπους νομικών συμβούλων των θυγατρικών εξωτερικού, σχετικές οδηγίες για την αντίστοιχη προσαρμογή των εσωτερικών διαδικασιών και του εσωτερικού κανονιστικού πλαισίου που εφαρμόζονται από τις υπηρεσιακές μονάδες της Τράπεζας, καθώς και από τα καταστήματα και τις θυγατρικές εταιρείες εσωτερικού και εξωτερικού κατά περίπτωση.
- Διασφαλίζει, με κατάλληλες διαδικασίες, την τήρηση των προθεσμιών για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται από το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο και παρέχει για το σκοπό αυτό σχετική έγγραφη διαβεβαίωση προς το Διοικητικό Συμβούλιο μέσω των ετήσιων αναφορών της.

- Διασφαλίζει τη διαρκή ενημέρωση των υπαλλήλων για τις εξελίξεις στο σχετικό με τις αρμοδιότητές τους ρυθμιστικό πλαίσιο, με τη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών, ενημερωτικών σημειωμάτων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε συνεργασία με την αρμόδια μονάδα του Τομέα Ανθρωπίνου Δυναμικού Ομίλου.
- Συντονίζει το έργο των υπευθύνων κανονιστικής συμμόρφωσης (compliance officers) των εταιρειών του Ομίλου, ώστε όλες οι εταιρείες του Ομίλου να συμμορφώνονται πλήρως προς τις εφαρμοστέες εκάστοτε διατάξεις και προς τις διατάξεις του Ν. 2656/1998 για καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές.
- Υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος μέχρι τη λήξη του πρώτου ημερολογιακού εξαμήνου κάθε έτους έκθεση επί των θεμάτων αρμοδιότητάς της.

Η Τράπεζα ενημερώνει την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για οποιαδήποτε μεταβολή στο πρόσωπο του επικεφαλής της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη μεταβολή αυτή. Αντίστοιχα, η μεταβολή αυτή ανακοινώνεται άμεσα και στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

5. Διαχείριση κινδύνων

Η Τράπεζα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείριση των κινδύνων, σε ατομικό και επίπεδο Ομίλου, με γνώμονα τη διατήρηση της σταθερότητας και συνέχειας των εργασιών της. Στο πλαίσιο αυτό, τα αρμόδια όργανα της Τράπεζας μεριμνούν για την καταγραφή και τακτική επαναξιολόγηση της Επιχειρησιακής Στρατηγικής της αναφορικά με την ανάληψη, παρακολούθηση και διαχείριση των κινδύνων και τη διάκριση των συναλλαγών και πελατών κατά επίπεδο κινδύνου, τον καθορισμό των εκάστοτε αποδεκτών ανωτάτων ορίων ανάληψης κινδύνου συνολικά για κάθε είδους κινδύνου και την περαιτέρω εξειδίκευση καθενός εκ των ως άνω ορίων, καθώς και τη θέσπιση ορίων παύσης ζημιογόνων δραστηριοτήτων ή άλλων διορθωτικών ενεργειών.

Η Τράπεζα μεριμνά, επίσης, για τη θέσπιση αξιόπιστων, αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων πολιτικών και διαδικασιών για την αξιολόγηση και διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των ιδίων κεφαλαίων, τα οποία κρίνονται εκάστοτε από τη Διοίκηση της Τράπεζας κατάλληλα για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων που αναλαμβάνει ή ενδέχεται να αναλάβει η Τράπεζα. Οι ως άνω πολιτικές και διαδικασίες υπόκεινται σε τακτική εσωτερική επανεξέταση και αξιολόγηση από τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου, με στόχο να διασφαλίζεται ότι αυτές παραμένουν πλήρεις, επαρκείς και ανάλογες με τη φύση, την έκταση και την πολυπλοκότητα των εκάστοτε δραστηριοτήτων της Τράπεζας.

Στη διαδικασία του σχεδιασμού, της παρακολούθησης και της διαχείρισης κινδύνων, καθώς και της αξιολόγησης της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανόμενων κινδύνων εμπλέκονται οι ακόλουθες οργανωτικές μονάδες:

- Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, στην οποία ανατίθενται από το Διοικητικό Συμβούλιο αρμοδιότητες σχετικές με τη διαχείριση κινδύνων κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις της Π.Δ./Τ.Ε. 2577/2006, ούτως ώστε να καλύπτονται αποτελεσματικά για όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της Τράπεζας όλες οι μορφές κινδύνων, και να διασφαλίζεται ο ενοποιημένος έλεγχός τους, η εξειδικευμένη αντιμετώπισή τους και ο απαιτούμενος συντονισμός σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου.
- Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου, ο οποίος είναι υπεύθυνος για το σχεδιασμό, την εξειδίκευση και υλοποίηση της πολιτικής της Τράπεζας σε θέματα διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαιακής επάρκειας, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία καλύπτει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της Τράπεζας για όλες τις μορφές κινδύνων.

- Ο Τομέας Πίστης Ομίλου, ο οποίος συνιστά την δευτερογενή αξιολόγηση της ανάληψης του πιστωτικού κινδύνου κατά την εγκριτική διαδικασία (δεύτερη γραμμή άμυνας) και είναι αρμόδιος για την κατάρτιση και την συντήρηση της Πιστωτικής Πολιτικής.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Στοιχείων Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO) είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση της στρατηγικής ανάπτυξης των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του Ομίλου, ανάλογα με τα εκάστοτε ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα και τις εξελίξεις του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με στόχο τη διασφάλιση της υψηλής ανταγωνιστικότητας και αποδοτικότητας, με παράλληλη διατήρηση των αναλαμβανόμενων επιχειρηματικών κινδύνων σε προκαθορισμένα όρια. Η Επιτροπή είναι εννεαμελής, με Πρόεδρο τον Διευθύνοντα Συμβούλο & C.E.O. της Τράπεζας. Μέλη της Επιτροπής είναι ένας εκ των Αντιπροέδρων του Δ.Σ. Ανώτεροι Γενικοί Διευθυντές, Γενικοί Διευθυντές, καθώς και άλλα στελέχη της Ανώτατης Διοίκησης της Τράπεζας. Η Επιτροπή επικουρείται από Εκτελεστικό Γραμματέα. Η Επιτροπή συνεδριάζει σε μηνιαία βάση και κύριες αρμοδιότητές της Επιτροπής είναι η υλοποίηση της στρατηγικής της Τράπεζας στην ανάπτυξη στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, η διαχείριση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού με παράλληλη άσκηση τιμολογιακής πολιτικής σε προϊόντα και υπηρεσίες, η έγκριση για την εισαγωγή νέων καταθετικών ή δανειακών προϊόντων, η παρακολούθηση της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με τους κινδύνους, η εξέταση των σεναρίων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κρίσης και η λήψη αποφάσεων για τη διατήρηση της διαθέσιμης ρευστότητας του Ομίλου σε αποδεκτά επίπεδα.

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου είναι διοικητικά ανεξάρτητη μονάδα σε σχέση με μονάδες της Τράπεζας, οι οποίες έχουν εκτελεστικές αρμοδιότητες ή αρμοδιότητες για την πραγματοποίηση και λογιστικοποίηση συναλλαγών και επιτελεί τις αρμοδιότητες της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων κατά τις διατάξεις της Π.Δ.Τ.Ε. 2577/9.3.2006, καθώς και της Μονάδας Ελέγχου Πιστωτικού Κινδύνου κατά τις διατάξεις της Π.Δ.Τ.Ε. 2589/20.8.2007 και Π.Δ.Τ.Ε. 2594/20.8.2007 αντίστοιχα, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν. Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου εποπτεύεται από τον Chief Risk Officer Ομίλου ο οποίος αναφέρεται για τα θέματα της αρμοδιότητάς του στη Διοίκηση και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, ή / και μέσω αυτής στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας.

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων, υπόκειται στον έλεγχο του Τομέα Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου ως προς την επάρκεια και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων.

Για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της, τα αρμόδια στελέχη του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου έχουν πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες και μονάδες της Τράπεζας, καθώς και σε όλα τα στοιχεία και πληροφορίες της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου της, τα οποία είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

Ο επικεφαλής του Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, και η τοποθέτησή του, καθώς και η τυχόν αντικατάστασή του γνωστοποιούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Μιχάλης Γ. Σάλλας

Πρόεδρος Δ.Σ.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

Σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της Επιτροπής Αποδοχών, δηλώνουμε ότι η Πολιτική Αποδοχών της Τράπεζας, η οποία εγκρίθηκε κατά την από 22.05.2015 συνεδρίαση της Επιτροπής Αποδοχών και την από 27.05.2015 συνεδρίαση του ΔΣ, είναι εναρμονισμένη με τις διατάξεις του Ν. 4261/2014 «Πρόσβαση στη δραστηριότητα και προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων», του Ν. 3864/2010 «Περί Ιδρύσεως Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας», του Ν. 3723/2008 «Περί ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης» καθώς και την υπ' αριθμ. 2650/19.01.2012 Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ Ν. 3556/2007

Εξ' όσων γνωρίζουμε, οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις 2015, οι οποίες καταρτίσθηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως της Τράπεζας Πειραιώς, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, καθώς και ότι η ετήσια έκθεση 2015 του Διοικητικού Συμβουλίου απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Τράπεζας Πειραιώς καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Μιχάλης Γ. Σάλλας

Απόστολος Σ. Ταμβακάκης

Σταύρος Μ. Λεγκάκος

Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ανεξάρτητος
Μη εκτελεστικός Αντιπρόεδρος

Διευθύνων Σύμβουλος & CEO

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2015, στην οποία περιλαμβάνονται:

- Η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου
- Η Επεξηγηματική Έκθεση
- Η Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης
- Η Δήλωση Επιτροπής Αποδοχών
- Η Δήλωση του άρθρου 4 παρ.2 του Ν. 3556/ 2007
- Η Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή
- Οι Ενοποιημένες Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις τις 31^{ης} Δεκεμβρίου 2015
- Οι Ατομικές Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις τις 31^{ης} Δεκεμβρίου 2015
- Τα Στοιχεία και Πληροφορίες της χρήσης 2015
- Οι Πληροφορίες βάσει του άρθρου 10 του Ν. 3401/ 2005
- Η Έκθεση Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων
- Η Έκθεση Ελέγχου επί της Έκθεσης Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων

είναι αναρτημένη στο διαδίκτυο στη διεύθυνση <http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/financial-statements>

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους μετόχους της «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.»

Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.», οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2015, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως και συγκεντρωτικού συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.» και των θυγατρικών αυτής κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2015 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έμφαση Θέματος

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη στη γνώμη μας, εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 2.1 των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων όπου γίνεται αναφορά στις ουσιώδεις αβεβαιότητες που απορρέουν από τις υφιστάμενες οικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα και τις τρέχουσες εξελίξεις οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

- α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43α (παρ.3δ) του κ.ν. 2190/1920.
- β) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α (παρ.3α), 108 και 37 του κ.ν. 2190/1920.

Πράιςγουωτερχαους Κούπερς
Ανώνυμος Ελεγκτική Εταιρεία
Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές
Λ. Κηφισίας 268
152 32 Χαλάνδρι
ΑΜ ΣΟΕΛ 113

Αθήνα, 31 Μαρτίου 2016

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

Δημήτρης Σούρμπης
ΑΜ ΣΟΕΛ 16891

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2015

Βάσει των Διεθνών Προτύπων
Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε. την 30^η Μαρτίου 2016 και έχουν αναρτηθεί στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.piraeusbankgroup.com

Πίνακας Περιεχομένων των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

	Σελίδα
Καταστάσεις	
Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων	2
Ενοποιημένη Κατάσταση Συγκεντρωτικού Συνολικού Εισοδήματος	3
Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	4
Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια	5
Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών	6
 Σημειώσεις επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων	
1 Γενικές πληροφορίες για τον Όμιλο	7
2 Γενικές λογιστικές αρχές του Ομίλου	7
2.1 Βάση κατάρτισης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	7
2.2 Ενοποίηση	14
2.3 Ξένα νομίσματα	17
2.4 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων	18
2.5 Αναγνώριση του αναβαλλόμενου αποτελέσματος της πρώτης ημέρας (deferred day one profit and loss)	21
2.6 Έσοδα και έξοδα τόκων	21
2.7 Έσοδα και έξοδα προμηθειών	22
2.8 Έσοδα από μερίσματα	22
2.9 Χρηματοπιστωτικά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων	22
2.10 Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων & δανεισμός χρεογράφων	23
2.11 Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	24
2.12 Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων	25
2.13 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	26
2.14 Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	28
2.15 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	29
2.16 Άυλα στοιχεία ενεργητικού	29
2.17 Ενσώματα πάγια στοιχεία	31
2.18 Επενδύσεις σε ακίνητα	32
2.19 Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού και διακοπτόμενες δραστηριότητες	33
2.20 Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	34
2.21 Μισθώσεις	34
2.22 Ταμείο και χρηματικά διαθέσιμα	36
2.23 Προβλέψεις	36
2.24 Συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων	36
2.25 Παροχές σε εργαζομένους	37
2.26 Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενοι φόροι	38
2.27 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους, υβριδικά κεφάλαια και λοιπά δανειακά κεφάλαια	39
2.28 Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος	39

Σημειώσεις επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων	Σελίδα
2.29 Τιτλοποιήσεις	39
2.30 Επιμέτρηση εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	40
2.31 Μετοχικό κεφάλαιο και ίδιες μετοχές	41
2.32 Συναλλαγές συνδεδεμένων μερών	41
2.33 Σύνταξη οικονομικών αναφορών ανά τομέα δραστηριότητας	42
2.34 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων	42
2.35 Συγκριτικά στοιχεία και στρογγυλοποιήσεις	42
3 Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων	43
3.1 Πλαίσιο διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου	44
3.2 Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων	58
3.3 Πρόβλεψη απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	70
3.4 Ρυθμίσεις δανείων	73
3.5 Χρεωστικοί τίτλοι και άλλα αξιόγραφα	76
3.6 Συγκέντρωση κινδύνου χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	77
3.7 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	79
3.8 Κίνδυνος αγοράς	81
3.9 Κίνδυνος συναλλάγματος	82
3.10 Κίνδυνος επιτοκίου	84
3.11 Κίνδυνος ρευστότητας	87
3.12 Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	91
3.13 Εύλογες αξίες στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	92
3.14 Υπηρεσίες θεματοφυλακής	97
3.15 Κεφαλαιακή επάρκεια	97
3.16 Κίνδυνος που σχετίζεται με την αναγνώριση απαιτήσεων (Tax Credits) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου	99
4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	100
5 Ανάλυση κατά τομέα	105
6 Καθαρά έντοκα έσοδα	109
7 Καθαρά έσοδα προμηθειών	110
8 Έσοδα από μερίσματα	110
9 Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	110
10 Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	110
11 Λοιπά αποτελέσματα	111
12 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	111
13 Έξοδα διοίκησης	112
14 Αποτελέσματα και στοιχεία ισολογισμού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	112
15 Φόρος εισοδήματος	114
16 Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή	117
17 Ανάλυση λοιπών συνολικών εσόδων	117
18 Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	118

Σημειώσεις επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων	Σελίδα
19 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	119
20 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	119
21 Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	120
22 Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	121
23 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	121
24 Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	123
25 Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	125
26 Επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες	126
27 Άυλα στοιχεία ενεργητικού	141
28 Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	142
29 Επενδύσεις σε ακίνητα	144
30 Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	145
31 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	145
32 Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	146
33 Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	147
34 Υποχρεώσεις προς πελάτες	147
35 Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	148
36 Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια	149
37 Λοιπές υποχρεώσεις	150
38 Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	151
39 Αναβαλλόμενοι φόροι	152
40 Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	154
41 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις	159
42 Μετοχικό κεφάλαιο και υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	160
43 Λοιπά αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	163
44 Μέρισμα ανά μετοχή	164
45 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	165
46 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	165
47 Μεταβολές στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών και συγγενών εταιρειών	167
48 Αμοιβές Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	174
49 Ολοκλήρωση του επιμερισμού του κόστους εξαγοράς των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε.	174
50 Αναμόρφωση οικονομικών πληροφοριών συγκριτικών χρήσεων	175
51 Γνωστοποιήσεις του Νόμου 4151/2013	178
52 Γνωστοποιήσεις του Νόμου 4261/2014	178
53 Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού	184

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	6	2.967.477	3.367.703
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	6	(1.090.257)	(1.414.826)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ		1.877.220	1.952.877
Έσοδα προμηθειών	7	345.167	351.228
Έξοδα προμηθειών	7	(39.509)	(37.335)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ		305.659	313.893
Έσοδα από μερίσματα	8	8.200	13.606
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε			
εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	9	71.362	(106.694)
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	10	38.068	74.688
Λοιπά αποτελέσματα	11	92.599	203.333
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		2.393.107	2.451.704
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	12	(771.908)	(736.722)
Έξοδα διοίκησης	13	(588.995)	(591.727)
Αποσβέσεις	27, 28	(111.778)	(114.541)
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ		(1.472.681)	(1.442.989)
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ		920.426	1.008.714
Απομείωση αξίας δανείων	23	(3.486.807)	(3.708.839)
Απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων	31	(157.515)	(165.321)
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών	26, 43	(27.180)	(87.367)
Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού	27, 28	(120.299)	(54.373)
Απομείωση αξίας διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	30	(9.342)	(2.150)
Λοιπές προβλέψεις	38	(36.470)	(9.592)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	26	(12.766)	4.696
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ		(2.929.953)	(3.014.232)
Φόρος εισοδήματος	15	1.068.562	1.068.985
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		(1.861.390)	(1.945.248)
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	14	(34.606)	(26.746)
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ		(1.895.996)	(1.971.994)
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής		(1.858.220)	(1.938.349)
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας		(3.170)	(6.899)
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής		(34.628)	(26.738)
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	22		(8)
Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής (σε €):			
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
- Βασικά και Προσαρμοσμένα	16	(0,8369)	(1,1990)
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες			
- Βασικά και Προσαρμοσμένα	16	(0,0156)	(0,0165)

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Κέρδη/ (ζημίες) μετά φόρων (Α)		(1.861.390)	(1.945.248)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:			
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	17	78.662	(152.846)
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	17	(11.784)	(12.309)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	17	25.282	(40.725)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Β)	17	92.160	(205.880)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Α)+(Β)		(1.769.231)	(2.151.127)
- Αναλογούνται στους ιδιοκτήτες μητρικής		(1.770.526)	(2.144.279)
- Αναλογούνται στα δικαιώματα μειοψηφίας		1.295	(6.849)
ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Κέρδη/ (ζημίες) μετά φόρων (Γ)		(34.606)	(26.746)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:			
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	17	3.520	1.986
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	17	(10.800)	12.863
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	17	2.076	(272)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Δ)	17	(5.204)	14.577
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Γ)+(Δ)		(39.810)	(12.170)
- Αναλογούνται στους ιδιοκτήτες μητρικής		(35.478)	(12.307)
- Αναλογούνται στα δικαιώματα μειοψηφίας		(4.332)	138

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	18	3.644.821	3.837.541
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	19	179.523	297.109
Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	21	240.398	299.562
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	20	437.678	508.928
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	22	641	64.299
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	23	50.591.193	57.143.022
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	24	2.739.687	2.533.587
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	25	16.985.336	14.400.421
Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα	24	182	27.180
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	30	34.089	38.022
Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	31	847.386	844.994
Επενδύσεις σε ακίνητα	29	1.035.911	989.504
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες	26	297.738	298.672
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	28	1.474.160	1.435.942
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	27	274.159	313.072
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	39	5.074.769	4.018.745
Λοιπές απαιτήσεις	31	2.076.129	1.934.171
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	14	1.594.414	304.925
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		87.528.216	89.289.696
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	32	34.490.583	23.690.330
Υποχρεώσεις προς πελάτες	34	38.951.880	54.732.834
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	33	2.499	1.853
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	20	445.819	544.026
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	35	102.314	661.350
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις		51.737	32.566
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	39	31.499	37.772
Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	40	192.780	211.944
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	38	182.500	42.733
Λοιπές υποχρεώσεις	37	1.571.196	1.275.911
Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια	36	-	232.381
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες	14	1.484.883	503.753
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		77.507.690	81.967.454
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	42	2.619.955	1.830.594
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	42	13.074.688	11.393.315
Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	42	2.040.000	-
Μείον: Ίδιες μετοχές	42	(460)	-
Λοιπά αποθεματικά	43	(7.766)	(111.240)
Ποσά που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια και συνδέονται με στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	43	21.863	18.787
Αποτελέσματα εις νέον	43	(7.840.635)	(5.921.295)
Ίδια Κεφάλαια αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής		9.907.644	7.210.161
Δικαιώματα μειοψηφίας		112.882	112.081
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		10.020.526	7.322.242
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		87.528.216	89.289.696

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΣΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Σημείωση	Αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής							ΣΥΝΟΛΟ
		Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Ίδιες Μετοχές	Λοιπά Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Δικαιώματα μειοψηφίας	
Υπόλοιπο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2014		2.271.770	10.008.734	0	(113)	100.709	(3.957.192)	118.990	8.542.898
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	17, 43					(191.499)		196	(191.303)
Αποτελέσματα μετά από φόρους	43						(1.965.087)	(6.907)	(1.971.994)
Σύνολο αναγνωρισμένων καθαρών εσόδων χρήσης 2014		0	0	0	0	(191.499)	(1.965.087)	(6.711)	(2.163.297)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	42	308.824	1.441.176						1.750.000
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	42		(56.595)						(56.595)
Επαναγορά προνομιούχων μετοχών	42	(750.000)							(750.000)
Μερίσματα προηγούμενης χρήσης κοινών μετοχών								(162)	(162)
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών	42, 43				113		(52)		61
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	43					(1.664)	1.664		0
Εξαγορές, πωλήσεις, απορροφήσεις, εκκαθαρίσεις και μεταβολές ποσοστών	43						(628)	(34)	(662)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2014		1.830.594	11.393.314	0	0	(92.453)	(5.921.295)	112.082	7.322.242
Υπόλοιπο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2015		1.830.594	11.393.314	0	0	(92.453)	(5.921.295)	112.082	7.322.242
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	17, 43					86.845		111	86.955
Αποτελέσματα μετά από φόρους	43						(1.892.848)	(3.148)	(1.895.996)
Σύνολο αναγνωρισμένων καθαρών εσόδων χρήσης 2015		0	0	0	0	86.845	(1.892.848)	(3.037)	(1.809.041)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	42	2.601.649		2.040.000					4.641.649
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	42		(130.915)						(130.915)
Μείωση ονομαστικής αξίας κοινών μετοχών	42	(1.812.288)	1.812.288						0
Μερίσματα προηγούμενης χρήσης κοινών μετοχών								(95)	(95)
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών	42, 43				(460)		(1.412)		(1.873)
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	43					28.347	(28.347)		0
Εξαγορές, πωλήσεις και μεταβολές ποσοστών	43					(8.643)	3.268	3.932	(1.443)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015		2.619.955	13.074.687	2.040.000	(460)	14.096	(7.840.635)	112.882	10.020.526

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων			
Κέρδη/ (Ζημίες) προ φόρων		(2.929.953)	(3.014.232)
Προσαρμογή κερδών/ ζημιών προ φόρων:			
Προστίθενται: προβλέψεις και απομειώσεις		3.837.613	4.027.642
Προστίθενται: αποσβέσεις	27, 28	111.778	114.541
Προστίθενται: παροχές μετά τη συνταξιοδότηση και εκτίμηση δαπανών κόστους αποχώρησης	12	133.191	78.108
(Κέρδη)/ ζημίες από αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων			
αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		103.660	(94.691)
(Κέρδη)/ ζημίες από επενδυτικές δραστηριότητες		(15.826)	(51.010)
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη μεταβολή σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων			
		1.240.463	1.060.358
Μεταβολές λειτουργικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων:			
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των διαθεσίμων στην Κεντρική Τράπεζα		(331.900)	(199.419)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		74.557	(108.084)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους		8.599	1.295.539
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πιστωτικά ιδρύματα		(13.638)	(27.160)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες		1.963.344	1.653.056
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών		63.658	(57.176)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των λοιπών στοιχείων ενεργητικού		(334.010)	61.151
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα		10.727.463	(2.587.008)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		513	1.304
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πελάτες		(14.200.642)	(9.442)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των λοιπών υποχρεώσεων		301.213	794
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν την καταβολή φόρου εισοδήματος			
		(500.382)	1.083.914
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε		(19.317)	(11.919)
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες		(519.699)	1.071.996
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων			
Αγορά ενσώματων παγίων στοιχείων	28, 29	(257.372)	(309.329)
Πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων		44.106	65.386
Αγορά άυλων στοιχείων ενεργητικού	27	(36.702)	(45.693)
Αγορά διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	30	(12.270)	(6.929)
Πώληση διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού		10.024	9.541
Αγορά χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	24	(8.557.045)	(7.017.298)
Πώληση/ λήξη χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	24	8.277.097	5.662.292
Εξαγορές θυγατρικών εταιρειών, εξαιρουμένων των ταμειακών διαθεσίμων που αποκτήθηκαν		(43.905)	(185)
Πωλήσεις θυγατρικών εταιρειών, εξαιρουμένων των ταμειακών διαθεσίμων που πωλήθηκαν		(134.795)	-
Ιδρύσεις, εξαγορές και συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου συγγενών εταιρειών		(58.887)	(1.291)
Πωλήσεις συγγενών εταιρειών		32.563	1.261
Είσπραξη μερισμάτων		8.197	13.500
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από συνεχιζόμενες επενδυτικές δραστηριότητες		(728.989)	(1.628.745)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων			
Έκδοση/ (αποπληρωμή) πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων		(346.143)	305.500
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	42	1.340.000	1.750.000
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	42	(130.915)	(76.481)
Επαναγορά προνομιούχων μετοχών	42	-	(750.000)
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών και δικαιωμάτων προτίμησης		(1.873)	61
Λοιπές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		21.519	14.465
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες		882.589	1.243.544
Συναλλαγματικές διαφορές του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων		4.897	59.669
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Α)		(361.202)	746.465
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπτόμενες λειτουργικές δραστηριότητες		193.580	(5.427)
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπτόμενες επενδυτικές δραστηριότητες		(220.596)	35.744
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπτόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες		-	-
Συναλλαγματικές διαφορές του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων		(2.459)	(1.116)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων από διακοπτόμενες δραστηριότητες (Β)		(29.475)	29.202
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης χρήσης (Γ)	45	2.664.133	1.888.466
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα κατά την μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Πανελληνίας Τράπεζας (Δ)		3.303	-
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης (Α)+(Β)+(Γ)+(Δ)	45	2.276.758	2.664.133

1 Γενικές πληροφορίες για τον Όμιλο

Η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. λειτουργεί ως ανώνυμη τραπεζική εταιρεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 περί ανώνυμων εταιρειών, τις διατάξεις του Ν. 4261/2014 περί πιστωτικών ιδρυμάτων και τις διατάξεις των λοιπών συναφών νομοθετημάτων. Σύμφωνα με τον καταστατικό της σκοπό η Τράπεζα μπορεί να διενεργεί κάθε εργασία ή δραστηριότητα, η οποία επιτρέπεται ή επιβάλλεται στις τράπεζες από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

Η Τράπεζα Πειραιώς (μητρική εταιρεία) έχει έδρα στην Ελλάδα. Η διεύθυνση της έδρας της είναι Αμερικής 4, Αθήνα. Η Τράπεζα Πειραιώς και οι θυγατρικές της (αποκαλούμενες μαζί ως “ο Όμιλος”) αναπτύσσουν δραστηριότητες στη Νοτιοανατολική και Δυτική Ευρώπη. Ο Όμιλος απασχολεί συνολικά 20.719 άτομα, εκ των οποίων 520 άτομα αντιστοιχούν σε μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε., ΑΤΕ Insurance Romania S.A. και Όμιλος εταιρειών Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ).

Η μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς συμμετέχει, πέραν του Γενικού Δείκτη του Χ.Α., σε μία σειρά από άλλους δείκτες, όπως FTSE/X.A. (Large Cap, Banks), FTSE (All World, Emerging Europe, Mid Cap, Med 100), MSCI (Emerging Markets, EM EMEA, Greece), Euro Stoxx (TMI, TMI Banks, All Europe, Greece TM) και S&P (Global BMI, Eurozone BMI, Greece BMI), Dow Jones Sustainability Index (Emerging Markets).

2 Γενικές λογιστικές αρχές του Ομίλου

Οι λογιστικές αρχές του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς, που ακολουθούνται κατά τη σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, παρατίθενται παρακάτω. Οι λογιστικές αρχές εφαρμόζονται με συνέπεια για όλες τις χρήσεις που παρουσιάζονται.

2.1 Βάση κατάρτισης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Οι παρούσες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.), που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συγκεκριμένα σύμφωνα με τα πρότυπα και τις διερμηνείες, που εκδόθηκαν και ήταν σε ισχύ, κατά το χρόνο σύνταξης των εν λόγω ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς καταρτίζονται σε ευρώ. Στις επισυναπτόμενες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις τα κονδύλια παρουσιάζονται σε χιλιάδες ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά) και οι στρογγυλοποιήσεις πραγματοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα.

Βασική αρχή κατάρτισης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων αποτελεί το ιστορικό κόστος, το οποίο αναπροσαρμόζεται με τις αποτιμήσεις του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, που αποτελούν μέρος του εμπορικού χαρτοφυλακίου, των παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, καθώς και των επενδύσεων σε ακίνητα. Η κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαιτεί την υιοθέτηση εκτιμήσεων, αρχών και παραδοχών, οι οποίες επηρεάζουν την αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, την αναγνώριση ενδεχόμενων υποχρεώσεων, καθώς και την καταχώρηση των εσόδων και εξόδων στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Αρχή της Συνεχιζόμενης Δραστηριότητας

Οι ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Η Διοίκηση της Τράπεζας, αξιολογώντας το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα, την κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου και την ρευστότητά του, εκτιμά ότι ο Όμιλος θα συνεχίσει απρόσκοπτα τη λειτουργία του για το ορατό μέλλον, όπως αναλυτικά αναφέρεται κάτωθι:

Μακροοικονομικό περιβάλλον

Το ευμετάβλητο μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τις πολιτικές εξελίξεις, παραμένει ο κύριος παράγοντας κινδύνου για τον ελληνικό τραπεζικό τομέα. Η ενισχυμένη πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα κατά το 2015 κορυφώθηκε στις 28 Ιουνίου 2015, με την επιβολή ελέγχου κεφαλαίων και την τραπεζική αργία στη χώρα. Η τραπεζική αργία διήρκησε 3 εβδομάδες, ενώ οι τράπεζες επαναλειτούργησαν στις 20 Ιουλίου 2015 και τα μέτρα ελέγχου κεφαλαίων άρχισαν σταδιακά να χαλαρώνουν. Ο έλεγχος κεφαλαίων περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ένα εβδομαδιαίο όριο ανάληψης μετρητών (€ 420) ανά πελάτη και περιορισμούς στη μεταφορά κεφαλαίων και στις πληρωμές στο εξωτερικό, επηρεάζοντας κυρίως τις συναλλαγές με ξένους προμηθευτές και πιστωτές. Οι έλεγχοι κεφαλαίων, παρότι είναι πολύ αυστηροί, εκτιμάται ότι έχουν μάλλον περιορισμένες και βραχυπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία, κυρίως λόγω των κάτωθι παραγόντων:

- α) Τη σημαντική αύξηση του φυσικού χρήματος σε κυκλοφορία στην ελληνική οικονομία, που έλαβε χώρα από το τέλος Νοεμβρίου 2014 μέχρι τα τέλη Ιουνίου 2015.
- β) Τη δυνατότητα εκτέλεσης ηλεκτρονικών συναλλαγών, χωρίς περιορισμούς, μέσω εναλλακτικών καναλιών και δικτύων εντός της χώρας, η οποία δόθηκε από την πρώτη στιγμή της επιβολής των ελέγχων κεφαλαίου, μειώνοντας σημαντικά την επίδραση για τους συναλλασσόμενους και την οικονομία.
- γ) Την προετοιμασία της πλειοψηφίας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των μεγαλύτερων που δραστηριοποιούνται διεθνώς) για το ενδεχόμενο κεφαλαιακών ελέγχων και ως εκ τούτου, τις μικρότερες των αρχικώς αναμενόμενων διαταραχών στη λειτουργία τους.
- δ) Τις περιορισμένες επιπτώσεις στον τουρισμό. Οι αρχικές ανησυχίες σχετικά με σημαντικές επιπτώσεις στον τουρισμό δεν επαληθεύτηκαν, καθώς το 2015 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις αυξήθηκαν για τρίτο κατά σειρά έτος κατά 6,0% στα € 14,2 δις και οι αφίξεις τουριστών κατά 7,0% στα 23,6 εκατ.

Το 2015 το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 0,3% (σημαντικά καλύτερα από την πρόβλεψη του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής για -2,3%), ενώ το ποσοστό ανεργίας το πρώτο εννεάμηνο του έτους – αν και παρέμεινε υψηλό – περιορίστηκε στο 25,1% έναντι 26,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2014.

Στις 8 Ιουλίου 2015, η Ελλάδα υπέβαλε επίσημο αίτημα για στήριξη σταθερότητας - με τη μορφή δανειακής διευκόλυνσης - στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ), που θα χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη των δανειακών υποχρεώσεων της, καθώς και για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού της συστήματος. Ένα ξεχωριστό αίτημα για οικονομική βοήθεια εστάλη στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στις 23 Ιουλίου 2015. Οι Ελληνικές αρχές ψήφισαν μια σειρά νομοθετικών πράξεων στις 11, στις 15 και στις 22 Ιουλίου 2015 και στις 14 Αυγούστου 2015. Στις 19 Αυγούστου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε Μνημόνιο Συνεννόησης (ΜΣ) με την Ελλάδα, μετά την έγκριση του Συμβουλίου των Διοικητών του ΕΜΣ για περαιτέρω στήριξη της σταθερότητας, που συνοδεύεται από ένα τρίτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής. Το νέο πρόγραμμα εγκρίθηκε από μεγάλη πλειοψηφία στο κοινοβούλιο (74%). Επιπλέον, οι Ελληνικές αρχές υπέγραψαν Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης (Financial

Assistance Facility Agreement) με τον ΕΜΣ με σκοπό να καθοριστούν οι όροι χρηματοδότησης του δανείου. Το συνολικό ύψος των δανείων από τον ΕΜΣ ανέρχεται έως € 86 δις (περίοδος: Αύγουστος 2015 - Αύγουστος 2018). Η εκταμίευση των κεφαλαίων συνδέεται με την πρόοδο στην ικανοποίηση προϋποθέσεων, που έχουν καθορισθεί στη συμφωνία.

Η πρώτη εκταμίευση κεφαλαίων στο πλαίσιο του προγράμματος ύψους € 13 δις έγινε στις 20 Αυγούστου 2015, ώστε να καλυφθούν οι χρηματοδοτικές ανάγκες του Ελληνικού δημοσίου, να τακτοποιηθούν οι πληρωμές που ήταν σε καθυστέρηση, καθώς και να αποπληρωθεί το βραχυπρόθεσμο δάνειο γέφυρα ύψους € 7,16 δις, το οποίο εκταμιεύτηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (EFSM) στις 20 Ιουλίου 2015. Επιπλέον, στις 20 Αυγούστου 2015, ένα πρόσθετο ποσό €10 δις κατέστη άμεσα διαθέσιμο σε διακριτό λογαριασμό στον ΕΜΣ, για την πιθανή ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και για κόστη εξυγίανσης. Στις 16 Οκτωβρίου 2015, στις 19 Νοεμβρίου 2015 και στις 15 Δεκεμβρίου 2015 ολοκληρώθηκε η ψήφιση μιας σειράς προαπαιτούμενων μέτρων οδηγώντας στην εκταμίευση των σχετικών δόσεων. Συνολικά έως το τέλος 2015, η Ελλάδα μέσω του ΕΜΣ είχε λάβει € 21,4 δις, εκ των οποίων τα € 16 δις αφορούσαν κονδύλια για την κάλυψη χρηματοδοτικών αναγκών και € 5,4 δις για την ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος, που ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2015, σε συνέχεια της ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων της Συνολικής Αξιολόγησης της ΕΚΤ στις 31/10/2015.

Ωστόσο, κρίσιμο σημείο αποτελεί η ολοκλήρωση της 1^{ης} αξιολόγησης του 3^{ου} ελληνικού προγράμματος προσαρμογής και η διασφάλιση της απρόσκοπτης εκταμίευσης των υπολειπόμενων δόσεων, καθώς έχουν ήδη ξεκινήσει οι αποπληρωμές εξυπηρέτησης του χρέους για το 2016. Η ολοκλήρωση της αξιολόγησης αναμένεται να οδηγήσει σε βελτίωση του οικονομικού κλίματος, συμβάλλοντας στην υλοποίηση αποκρατικοποιήσεων, στη σταδιακή απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων, στην επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς του ΑΕΠ, στην αποδοχή των ελληνικών ομολόγων ως ενέχυρο από την ΕΚΤ και στη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ. Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση αποτελεί προαπαιτούμενο για την έναρξη των συζητήσεων αναφορικά με το χρέος.

Η Διοίκηση της Τράπεζας παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και αξιολογεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα την αρνητική επίδραση που πιθανώς να έχουν στις εργασίες της.

Κεφαλαιακή επάρκεια

Σύμφωνα με τη δήλωση του Eurogroup σχετικά με το πρόγραμμα του ΕΜΣ για την Ελλάδα στις 14 Αυγούστου του 2015, το συνολικό κονδύλι των € 86 δις περιλαμβάνει ένα απόθεμα έως € 25 δις για τον τραπεζικό τομέα, με σκοπό την αντιμετώπιση κεφαλαιακών αναγκών, καθώς και του κόστους εξυγίανσης. Η πρώτη δόση των € 10 δις διατέθηκε σε διακριτό λογαριασμό στον ΕΜΣ, ως μέρος της δόσης των € 23 δις του προγράμματος, που καταβλήθηκε στις 20 Αυγούστου 2015. Η συμφωνία περιλάμβανε την Συνολική Αξιολόγηση - Comprehensive Assessment (δηλαδή έλεγχο της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου και άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων), που διενεργήθηκε από την ΕΚΤ/ Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (Single Supervisory Mechanism – SSM) με σκοπό την ποσοτικοποίηση των κεφαλαιακών ελλειμμάτων, τα οποία συμπεριελήφθησαν στο προαναφερθέν απόθεμα, μετά τη εφαρμογή του νομικού πλαισίου (όπως θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων – “Bank Recovery and Resolution Directive”).

Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της Συνολικής Αξιολόγησης από τα αρμόδια ευρωπαϊκά εποπτικά όργανα (ΕΚΤ/ SSM), πραγματοποιήθηκε στις 31 Οκτωβρίου 2015. Αναφορά στα αποτελέσματα της Συνολικής Αξιολόγησης γίνεται στη σημείωση 3.1.11.

Με βάση τα αποτελέσματα της Συνολικής Αξιολόγησης η Τράπεζα ολοκλήρωσε τον Δεκέμβριο του 2015 την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου ύψους € 4,6 δις με κύριο σκοπό:

- Την κάλυψη των κεφαλαιακών της αναγκών, όπως προσδιορίστηκαν από την Συνολική Αξιολόγηση της ΕΚΤ,

- Τη σημαντική ενίσχυση της κεφαλαιακής της βάσης και
- Την ενδυνάμωση της εικόνας και του κύρους της Τράπεζας, συμβάλλοντας έτσι στην αναμενόμενη επανάκτηση μέρους των απολεσθέντων καταθέσεων στην Ελλάδα το 1^ο εξάμηνο 2015 και στη μείωση της εξάρτησης από το Ευρωσύστημα και ειδικότερα από τον ELA για χρηματοδότηση.

Η Διοίκηση της Τράπεζας ενημερώθηκε εγγράφως από τις εποπτικές αρχές (SSM) ότι θα διενεργηθεί επιτόπιος έλεγχος με σκοπό την αξιολόγηση της ακρίβειας του υπολογισμού των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας. Ο έλεγχος θα ξεκινήσει εντός του Μαρτίου 2016 και η Διοίκηση της Τράπεζας, στην παρούσα φάση, δεν μπορεί να εκτιμήσει το αποτέλεσμα του προαναφερθέντος ελέγχου.

Ρευστότητα

Κατά τη χρήση 2015, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα άντλησε ρευστότητα από τον έκτακτο μηχανισμό ρευστότητας (ELA) για να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες, που προέκυψαν λόγω α) της απόφασης της ΕΚΤ να αναστείλει την αποδοχή τίτλων εκδόσεως ή εγγύησης Ελληνικού Δημοσίου για πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, β) της περιορισμένης πρόσβασης στις διεθνείς αγορές μέσω συμφωνιών επαναγοράς (repo), καθώς και γ) της σημαντικής μείωσης των εγχώριων καταθέσεων στο 1^ο εξάμηνο 2015, εξαιτίας της αβεβαιότητας που επικράτησε στη χώρα.

Στη χρήση 2015, οι καταθέσεις της εγχώριας αγοράς (ιδιωτικός και δημόσιος τομέας) μειώθηκαν κατά € 39 δις και διαμορφώθηκαν σε € 134 δις. Η έκθεση όλων των Ελληνικών τραπεζών στο Ευρωσύστημα αυξήθηκε από € 45 δις στο τέλος του Νοεμβρίου 2014 (δεν υπήρχε συμμετοχή του ELA) σε € 108 δις στο τέλος Δεκεμβρίου 2015, από τα οποία ποσό € 69 δις καλύφθηκε από τον έκτακτο μηχανισμό ρευστότητας ELA (η παροχή ρευστότητας από τον ELA χορηγείται σε κεφαλαιακά επαρκή πιστωτικά ιδρύματα με εξασφάλιση αποδεκτά στοιχεία του ενεργητικού και αξιολογείται τακτικά από την ΕΚΤ). Μετά την επαναλειτουργία των τραπεζών στις 20 Ιουλίου 2015, δεδομένων των διοικητικών μέτρων ελέγχου κεφαλαίων (capital controls) οι καταθέσεις πελατών παρουσιάζουν σταθεροποίηση με ελαφρά ανοδική τάση, ενώ η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα παρουσιάζει καθοδική τάση έναντι του μέγιστου σημείου των € 127 δις στις 30 Ιουνίου 2015.

Ειδικότερα, εντός του 2^{ου} εξαμήνου 2015, μειώθηκε η έκθεση στο Ευρωσύστημα του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς κατά περίπου € 4,5 δις, υποβοηθούμενη και από την επιτυχή ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας στο τέλος του 2015, η οποία συνετέλεσε τόσο στην κεφαλαιακή της ενίσχυση όσο και στην αύξηση του αποθέματος αποδεκτών εγγυήσεων προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, λόγω της λήψης ομολόγων έκδοσης ESM, αξίας € 680 εκατ., κατόπιν τήρησης της διαδικασίας ενεργοποίησης του Ταμείου. Επίσης, στο πλαίσιο της Άσκησης Διαχείρισης Παθητικού, ο Όμιλος μείωσε τις υποχρεώσεις του σε μακροπρόθεσμο δανεισμό, μετριάζοντας ταυτόχρονα και τις συνολικές κεφαλαιακές του ανάγκες. Τέλος, με τη σταθεροποίηση των συνθηκών στον τραπεζικό κλάδο στο τέλος του 2^{ου} εξαμήνου του 2015, ο Όμιλος επανήλθε στη διατραπεζική αγορά Repo με συναλλαγές repo ύψους € 1,7 δις. Σχετική με τη διαχείριση της ρευστότητας είναι η σημείωση 3.11.

Η Διοίκηση της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τη θέσπιση του νέου οικονομικού προγράμματος προσαρμογής, την παροχή ρευστότητας στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα από το Ευρωσύστημα, καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, εκτιμά ότι θα μπορέσει να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτικές της ανάγκες.

Νέα Λογιστικά Πρότυπα, Διερμηνείες και Τροποποιήσεις

Ακολουθούν τα νέα λογιστικά πρότυπα, οι διερμηνείες, καθώς και οι τροποποιήσεις στα υφιστάμενα λογιστικά πρότυπα που έχουν εκδοθεί και είναι υποχρεωτικά για την κλειόμενη χρήση (ενότητα Α) ή για μεταγενέστερες χρήσεις (ενότητες Β και Γ).

(Α) Η ακόλουθη διερμηνεία και οι βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και έχουν ισχύ από 1.1.2015.

- **Διερμηνεία 21 «Εισφορές» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η διερμηνεία ορίζει το λογιστικό χειρισμό μιας υποχρέωσης πληρωμής εισφοράς, που έχει επιβληθεί από την κυβέρνηση και δεν αφορά σε φόρο εισοδήματος. Η διερμηνεία διευκρινίζει πως το δεσμευτικό γεγονός βάσει του οποίου σχηματίζεται η υποχρέωση καταβολής εισφοράς προκύπτει από τη σχετική νομοθεσία η οποία προκαλεί την πληρωμή της εισφοράς. Η εν λόγω τροποποίηση δεν έχει σημαντική επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2011 – 2013 (Δεκέμβριος 2013)

- **Δ.Π.Χ.Α. 3 (Τροποποίηση), «Συνενώσεις επιχειρήσεων» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει, ότι τόσο τα σχήματα υπό κοινό έλεγχο, όσο και οι κοινοπραξίες είναι εκτός του πεδίου εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 3.
- **Δ.Π.Χ.Α. 13 (Τροποποίηση), «Επιμέτρηση εύλογης αξίας» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει, ότι η εξαίρεση του Δ.Π.Χ.Α. 13 για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας μίας ομάδας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων σε συμφημισμένη βάση, αφορά σε όλες τις συμβάσεις εντός του πεδίου εφαρμογής του Δ.Λ.Π. 39.
- **Δ.Λ.Π. 40 (Τροποποίηση), «Επενδύσεις σε ακίνητα» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση αφορά στην αλληλεπίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 3 και του Δ.Λ.Π. 40 κατά την ταξινόμηση ενός ακινήτου ως επενδυτικό ακίνητο, διευκρινίζοντας ότι τα εν λόγω πρότυπα δεν είναι αμοιβαίως αποκλειόμενα.

Οι ανωτέρω βελτιώσεις δεν έχουν σημαντική επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

(Β) Οι ακόλουθες τροποποιήσεις και βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και έχουν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. έως τον Δεκέμβριο 2015. Η εφαρμογή τους δεν είναι υποχρεωτική κατά το 2015 και δεν έχουν υιοθετηθεί πρόωρα από τον Όμιλο:

- **Δ.Λ.Π. 19 (Τροποποίηση), «Παροχές σε Εργαζομένους» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση επιτρέπει την αναγνώριση των εισφορών αφαιρετικά στο κόστος προϋπηρεσίας στην περίοδο που αναφέρονται, όταν το ύψος των εν λόγω εισφορών είναι ανεξάρτητο από τα έτη προϋπηρεσίας.
- **Δ.Π.Χ.Α. 11 (Τροποποίηση), «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση παρέχει καθοδήγηση σχετικά με το λογιστικό χειρισμό κατά την απόκτηση μίας από κοινού ελεγχόμενης δραστηριότητας, η οποία συνιστά «επιχείρηση».

- **Δ.Λ.Π. 16 (Τροποποίηση) και Δ.Λ.Π. 38 (Τροποποίηση), «Διευκρίνιση για Αποδεκτές Μεθόδους Απόσβεσης» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει τις αποδεκτές μεθόδους απόσβεσης.
- **Δ.Λ.Π. 27 (Τροποποίηση), «Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση επιτρέπει τη χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης για τη λογιστικοποίηση επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις.
- **Δ.Λ.Π. 1 (Τροποποίηση) «Παρουσίαση Οικονομικών Καταστάσεων» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η εν λόγω τροποποίηση παρέχει διευκρινίσεις αναφορικά με τη δομή των οικονομικών καταστάσεων και τις γνωστοποιήσεις των λογιστικών πολιτικών, καθώς και την παρουσίαση των στοιχείων των λοιπών συνολικών εσόδων, που προκύπτουν από επενδύσεις που λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Επίσης, η τροποποίηση διευκρινίζει ότι οι κατ' ελάχιστον απαιτούμενες γνωστοποιήσεις από κάποιο Δ.Π.Χ.Α. δύναται να μην παρατεθούν στις οικονομικές καταστάσεις, εάν αυτές θεωρούνται ασήμαντες.

Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2010 – 2012 (Δεκέμβριος 2013)

- **Δ.Π.Χ.Α. 2 (Τροποποίηση), «Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει τον ορισμό των προϋποθέσεων ωρίμανσης.
- **Δ.Π.Χ.Α. 3 (Τροποποίηση), «Συνενώσεις επιχειρήσεων» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Σκοπός της συγκεκριμένης τροποποίησης είναι η αποσαφήνιση του λογιστικού χειρισμού του ενδεχόμενου τιμήματος σε μια συνένωση επιχειρήσεων.
- **Δ.Π.Χ.Α. 8 (Τροποποίηση), «Λειτουργικοί τομείς» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση απαιτεί τη γνωστοποίηση των εκτιμήσεων της Διοίκησης αναφορικά με τη συνάθροιση των προς παρουσίαση λειτουργικών τομέων.
- **Δ.Π.Χ.Α. 13 (Τροποποίηση), «Επιμέτρηση εύλογης αξίας» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις, χωρίς ονομαστικά επιτόκια, μπορούν να λογιστικοποιηθούν στην αξία του τιμολογίου, όταν η επίδραση της προεξόφλησης δεν είναι σημαντική.
- **Δ.Λ.Π. 16 (Τροποποίηση), «Ενσώματα πάγια» και Δ.Λ.Π. 38 «Άυλα περιουσιακά στοιχεία» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Σκοπός της τροποποίησης είναι να διευκρινιστούν οι απαιτήσεις για τη μέθοδο της επανεκτίμησης των παγίων.
- **Δ.Λ.Π. 24 (Τροποποίηση), «Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι μια εταιρεία, που παρέχει υπηρεσίες σε βασικά διοικητικά στελέχη της επιχείρησης, αποτελεί συνδεδεμένο μέρος της επιχείρησης.

Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2012 – 2014 (Σεπτέμβριος 2014)

- **Δ.Π.Χ.Α. 5 (Τροποποίηση), «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Τα περιουσιακά στοιχεία διατίθενται είτε μέσω πώλησης είτε με διανομή στους ιδιοκτήτες. Η εν λόγω τροποποίηση διευκρινίζει, ότι η αλλαγή από τη μία μέθοδο διάθεσης στην άλλη δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως ένα νέο σχέδιο διάθεσης και συνεπώς δεν λογιστικοποιείται ως αλλαγή.
- **Δ.Π.Χ.Α. 7 (Τροποποίηση), «Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η εν λόγω τροποποίηση παρέχει πρόσθετες οδηγίες, με σκοπό η Διοίκηση να μπορεί να προσδιορίσει εάν οι όροι μίας συμφωνίας για την εξυπηρέτηση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού που έχει μεταβιβαστεί, συνιστούν συνεχιζόμενη ανάμειξη. Επιπρόσθετα, διευκρινίζεται ότι οι επιπλέον γνωστοποιήσεις βάσει Δ.Π.Χ.Α. 7, που αφορούν στον συμψηφισμό χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων δεν απαιτούνται για όλες τις ενδιάμεσες περιόδους, εκτός εάν απαιτείται και από το Δ.Λ.Π. 34.
- **Δ.Λ.Π. 19 (Τροποποίηση), «Παροχές σε εργαζομένους» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει πως ο προσδιορισμός του επιτοκίου προεξόφλησης των υποχρεώσεων παροχών προσωπικού μετά την έξοδο από την υπηρεσία, εξαρτάται από το νόμισμα στο οποίο παρουσιάζονται οι εν λόγω υποχρεώσεις και όχι από τη χώρα στην οποία αυτές προκύπτουν.
- **Δ.Λ.Π. 34 (Τροποποίηση), «Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η σχετική τροποποίηση διευκρινίζει ότι οι απαιτούμενες πληροφορίες βάσει του Δ.Λ.Π. 34 πρέπει να παρουσιάζονται στις γνωστοποιήσεις των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων. Στην περίπτωση δε, που αυτές παρουσιάζονται σε σημεία της ενδιάμεσης χρηματοοικονομικής αναφοράς εκτός των γνωστοποιήσεων, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται διασταυρούμενες παραπομπές.

(Γ) Τα ακόλουθα νέα Δ.Π.Χ.Α., τροποποιήσεις και βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αλλά δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. έως τον Δεκέμβριο 2015 και δεν εφαρμόζονται από τον Όμιλο:

- **Δ.Π.Χ.Α. 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).** Το Δ.Π.Χ.Α. 16 εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αντικαθιστά το Δ.Λ.Π. 17. Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές γνωστοποιούν πληροφόρηση που παρουσιάζει την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις, ενώ εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο απαιτεί την αναγνώριση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων από τον μισθωτή για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μη σημαντικής αξίας. Το πρότυπο δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **Δ.Λ.Π. 12 (Τροποποίηση), «Αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε μη πραγματοποιηθείσες ζημιές» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2017).** Η τροποποίηση διευκρινίζει τον λογιστικό χειρισμό σχετικά με την αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε μη

πραγματοποιηθείσες ζημιές που έχουν προκύψει από δάνεια που επιμετρώνται στην εύλογη αξία. Η τροποποίηση δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» και μεταγενέστερες τροποποιήσεις στο Δ.Π.Χ.Α. 9 και Δ.Π.Χ.Α. 7 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Το Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» περιλαμβάνει διατάξεις αναφορικά με την ταξινόμηση και την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, καθώς και το αναθεωρημένο μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε αντικατάσταση του υφιστάμενου μοντέλου των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνονται οι αναθεωρημένες διατάξεις που αφορούν στη λογιστική αντιστάθμισης, οι οποίες ευθυγραμμίζουν το λογιστικό χειρισμό των σχέσεων αντιστάθμισης με τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων. Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς έχει ξεκινήσει ειδικό έργο για την εφαρμογή του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) 9. Μέρος του εν λόγω έργου είναι και η αξιολόγηση της επίπτωσης από την εφαρμογή του προτύπου. Στην παρούσα φάση δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αξιολόγησης των επιπτώσεων από την εφαρμογή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει υιοθετήσει το Δ.Π.Χ.Α. 9.
- **Δ.Π.Χ.Α. 15 «Έσοδο από Συμβόλαιο με Πελάτες» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Το πρότυπο θεσμοθετεί τις αρχές, που πρέπει να εφαρμόζονται προκειμένου να παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, σχετικά με τη φύση, το ποσό, τη χρονική στιγμή και την αβεβαιότητα των εσόδων και των ταμειακών ροών, που προκύπτουν από ένα συμβόλαιο με έναν πελάτη.
- **Δ.Π.Χ.Α. 10, Δ.Π.Χ.Α. 12 και Δ.Λ.Π. 28 (Τροποποίηση) «Εταιρείες επενδύσεων: Εφαρμογή της απαλλαγής από την υποχρέωση ενοποίησης» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση παρέχει διευκρινίσεις, όσον αφορά την εφαρμογή της απαλλαγής των εταιρειών επενδύσεων και των θυγατρικών τους από την υποχρέωση ενοποίησης.
- **Δ.Λ.Π. 7 (Τροποποιήσεις) «Γνωστοποιήσεις» (εμφανίζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1^η Ιανουαρίου 2017).** Οι τροποποιήσεις εισάγουν υποχρεωτικές γνωστοποιήσεις που παρέχουν τη δυνατότητα στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές των υποχρεώσεων που προέρχονται από χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.2 Ενοποίηση

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν την Τράπεζα Πειραιώς, τις θυγατρικές και τις συγγενείς εταιρείες της.

A. Συμμετοχές σε θυγατρικές

Θυγατρικές εταιρείες είναι οι εταιρείες, στις οποίες ο Όμιλος ασκεί έλεγχο άμεσα ή έμμεσα μέσω άλλων θυγατρικών εταιρειών. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις», ο Όμιλος ελέγχει μία εταιρεία εάν υπάρχουν αθροιστικά τα ακόλουθα:

- (α) εξουσία επί της εταιρείας,
- (β) έκθεση ή δικαιώματα σε μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή του στην εταιρεία και
- (γ) δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την εξουσία του επί της εταιρείας για να επηρεάσει το ύψος των αποδόσεών της.

Για την αξιολόγηση ύπαρξης εξουσίας επί της εταιρείας λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα ψήφου, τα δυνητικά δικαιώματα ψήφου, καθώς και οποιαδήποτε συμφωνία (π.χ. παραχώρηση διοίκησης) μεταξύ του Ομίλου και της εταιρείας ή μεταξύ Ομίλου και τρίτων, που κατέχουν δικαιώματα της εταιρείας. Τα προαναφερθέντα δικαιώματα λαμβάνονται υπόψη μόνο όταν είναι ουσιαστικά, δηλαδή μόνον όταν ο Όμιλος έχει στην πράξη την ικανότητα να τα εξασκήσει. Επιπρόσθετα, τα εν λόγω δικαιώματα θα πρέπει να δίνουν στον Όμιλο τη δυνατότητα να κατευθύνει τις συναφείς δραστηριότητες της εταιρείας, ήτοι τις δραστηριότητες που επηρεάζουν σημαντικά τις αποδόσεις της.

Επιπλέον των ανωτέρω, απαραίτητες προϋποθέσεις για την ύπαρξη ελέγχου σε μία εταιρεία είναι η έκθεση του Ομίλου σε μεταβλητές αποδόσεις (μερίσματα, κεφαλαιακά κέρδη, αμοιβή βάσει απόδοσης) από τη συμμετοχή του στην εταιρεία, καθώς και η δυνατότητα του Ομίλου να χρησιμοποιήσει την εξουσία του σε μία εταιρεία για να κατευθύνει τις δραστηριότητες, που επηρεάζουν σημαντικά τις αποδόσεις της εταιρείας.

Σημειώνεται ότι η διαδικασία αξιολόγησης άσκησης ελέγχου των δομημένων εταιρειών (structured entities) είναι ίδια με αυτή των υπολοίπων εταιρειών, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

Οι θυγατρικές εταιρείες ενοποιούνται με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης από την ημερομηνία που αποκτάται ο έλεγχος, ενώ με την απώλεια του ελέγχου παύουν να ενοποιούνται. Ο Όμιλος επανεξετάζει τουλάχιστον σε κάθε τρίμηνο τις συμμετοχές του σε θυγατρικές εταιρείες.

Όλες οι εξαγορές επιχειρήσεων καταχωρούνται με βάση τη μέθοδο εξαγοράς του Δ.Π.Χ.Α. 3 κατά την ημερομηνία που ο Όμιλος αποκτά τον έλεγχο. Για συνενώσεις επιχειρήσεων, ο Όμιλος αναγνωρίζει τυχόν υπεραξία κατά την ημερομηνία απόκτησης ελέγχου και την επιμετρά ως τη διαφορά του (α) από το (β), όπου:

- (α) το σύνολο:
 - i. της εύλογης αξίας του τιμήματος για την απόκτηση του ελέγχου, καθώς και της αξίας της μειοψηφίας, και
 - ii. της εύλογης αξίας της προηγούμενης επένδυσης του Ομίλου στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση κατά την ημερομηνία της εξαγοράς, στην περίπτωση εξαγορών επιχειρήσεων, που λαμβάνουν χώρα σταδιακά.
- (β) η διαφορά μεταξύ των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και των αναληφθεισών υποχρεώσεων, επιμετρημένων σε εύλογες αξίες κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

Τα δικαιώματα μειοψηφίας αποτιμώνται κατά την ημερομηνία απόκτησης ελέγχου είτε με το ποσοστό συμμετοχής τους επί της καθαρής θέσης είτε στην εύλογη αξία τους.

Στην περίπτωση εξαγοράς, όπου το συνολικό τίμημα, όπως ορίζεται από το (α), είναι χαμηλότερο της αξίας, όπως ορίζεται από το (β), ο Όμιλος αναγνωρίζει στα αποτελέσματα το κέρδος που προκύπτει κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

Οι σχετιζόμενες με την εξαγορά δαπάνες περιλαμβάνουν αμοιβές για συμβουλευτικές, νομικές, λογιστικές και λοιπές επαγγελματικές υπηρεσίες, καθώς και τα έξοδα έκδοσης ομολόγων και μετοχών στο πλαίσιο της εξαγοράς. Οι εν λόγω δαπάνες καταχωρούνται ως έξοδα στις περιόδους που πραγματοποιούνται, με εξαίρεση τα έξοδα έκδοσης ομολόγων και μετοχών που λογιστικοποιούνται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατάξεις των προτύπων Δ.Λ.Π. 32 και Δ.Λ.Π. 39 αντίστοιχα.

Κατά την απώλεια του ελέγχου σε θυγατρική, η επένδυση που διακρατείται αντιμετωπίζεται με βάση τις διατάξεις των σχετικών Δ.Π.Χ.Α. Η εύλογη αξία της επένδυσης κατά την ημερομηνία απώλειας του ελέγχου θεωρείται η εύλογη αξία κατά την αναγνώριση

της επένδυσης ως χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39. Ο Όμιλος γνωστοποιεί στις οικονομικές καταστάσεις το κέρδος ή τη ζημία από την αναγνώριση της διακρατούμενης επένδυσης στην εύλογη αξία.

Οι διεταιρικές συναλλαγές, τα διεταιρικά υπόλοιπα, καθώς και τα κέρδη/ ζημίες μεταξύ των εταιρειών του Ομίλου, απαλείφονται πλήρως κατά την ενοποίηση.

Στοιχεία ενεργητικού, τα οποία κατέχονται από τις θυγατρικές με την ιδιότητα του θεματοφύλακα, δεν περιλαμβάνονται στην Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.

Οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου ακολουθούν τις λογιστικές αρχές, που έχουν υιοθετηθεί από τον Όμιλο, στο πλαίσιο αναφοράς των προς ενοποίηση οικονομικών στοιχείων τους.

Β. Συναλλαγές και δικαιώματα μειοψηφίας

Οι μεταβολές στο ποσοστό ελέγχου του Ομίλου σε θυγατρική εταιρεία, που δεν καταλήγουν σε απώλεια του ελέγχου, λογιστικοποιούνται ως συναλλαγές με τους μετόχους μειοψηφίας. Τυχόν διαφορά μεταξύ της προσαρμογής των δικαιωμάτων μειοψηφίας και της εύλογης αξίας του τιμήματος, που καταβλήθηκε ή εισπράχθηκε, καταχωρείται απευθείας στα ίδια κεφάλαια, που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας.

Αντίθετα, όποτε οι συναλλαγές αυτές οδηγούν σε απώλεια ελέγχου της θυγατρικής εταιρείας, ο Όμιλος αναγνωρίζει στα αποτελέσματα το κέρδος ή τη ζημία από την πώληση.

Γ. Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες

Συγγενείς είναι οι εταιρείες, στις οποίες ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 28, αλλά δεν ασκεί έλεγχο. Γενικά, ουσιώδης επιρροή προκύπτει όταν ο Όμιλος κατέχει μεταξύ 20% και 50% επί των δικαιωμάτων ψήφου. Η ύπαρξη και η επιρροή δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου, που είναι άμεσα εξασκήσιμα ή μετατρέψιμα, λαμβάνεται υπόψη στην αξιολόγηση της άσκησης ουσιώδους επιρροής από τον Όμιλο.

Οι συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Οι συγγενείς εταιρείες αρχικά καταχωρούνται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης στο κόστος, το οποίο αυξάνεται ή μειώνεται με την αναλογία του Ομίλου στα αποτελέσματα της συγγενούς εταιρείας μετά την ημερομηνία εξαγοράς. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες του Ομίλου περιλαμβάνουν την υπεραξία, που δημιουργήθηκε κατά την εξαγορά (μείον όποια απομείωση αξίας). Ο Όμιλος ελέγχει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, εάν υπάρχει ένδειξη, ότι μία επένδυση σε συγγενή εταιρεία έχει υποστεί απομείωση. Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη, διενεργείται έλεγχος απομείωσης (impairment test), συγκρίνοντας το ανακτήσιμο ποσό της επένδυσης με τη λογιστική αξία της επένδυσης. Στην περίπτωση που η λογιστική αξία της επένδυσης υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία, απομειώνεται η λογιστική αξία στην ανακτήσιμη.

Η ζημία απομείωσης, που έχει αναγνωριστεί σε προηγούμενες χρήσεις, μπορεί να αντιστραφεί μόνο στην περίπτωση κατά την οποία υπάρχει μεταβολή στις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό του ανακτήσιμου ποσού της επένδυσης, από την τελευταία φορά που είχε αναγνωριστεί ζημία απομείωσης. Στην περίπτωση αυτή, η λογιστική αξία της επένδυσης αυξάνεται μέχρι το ανακτήσιμο ποσό και η εν λόγω αύξηση αποτελεί αντιστροφή της ζημίας απομείωσης.

Το μερίδιο του Ομίλου στα μετά την εξαγορά αποτελέσματα των συγγενών εταιρειών καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης και το μερίδιο στα μετά την εξαγορά αποθεματικά καταχωρείται στα αποθεματικά του Ομίλου. Οι σωρευτικές μεταβολές των

αποθεματικών/ αποτελεσμάτων προσαρμόζουν τη λογιστική αξία της επένδυσης στις συγγενείς εταιρείες. Όταν το μερίδιο του Ομίλου στις ζημίες μιας συγγενούς εταιρείας ισούται ή υπερβαίνει το ποσό της συμμετοχής του σε αυτήν, ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει περαιτέρω ζημίες, εκτός εάν έχει αναλάβει σχετικές υποχρεώσεις ή έχει κάνει πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς.

Τα σημαντικά κέρδη και οι ζημίες από συναλλαγές μεταξύ των συγγενών εταιρειών και του Ομίλου απαλείφονται κατά το ποσοστό, που κατέχει ο Όμιλος στις συγγενείς εταιρείες.

Οι λογιστικές αρχές των συγγενών επιχειρήσεων έχουν τροποποιηθεί στο πλαίσιο αναφοράς των προς ενοποίηση οικονομικών στοιχείων τους, όπου αυτό ήταν απαραίτητο και εφικτό, ώστε να συμβαδίζουν με αυτές που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

Κέρδη ή ζημίες από πωλήσεις ποσοστού συμμετοχής σε συγγενείς εταιρείες αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης. Στην περίπτωση απώλειας της ουσιώδους επιρροής σε συγγενή εταιρεία, ο Όμιλος επιμετρά στην εύλογη αξία όποια διακρατούμενη επένδυση από τη συγγενή εταιρεία. Η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της επένδυσης και της εύλογης αξίας της κατά την ημερομηνία απώλειας της ουσιώδους επιρροής αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Ως εύλογη αξία της εταιρείας που παύει να είναι συγγενής, θεωρείται η εύλογη αξία, η οποία προσδιορίστηκε κατά την αναγνώριση της επένδυσης ως χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39.

2.3 Ξένα νομίσματα

(α) Νόμισμα προσμέτρησης και αναφοράς

Τα κονδύλια τα οποία συμπεριλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις της εκάστοτε θυγατρικής εξωτερικού, προσμετρώνται στο νόμισμα του κύριου οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο η θυγατρική λειτουργεί (το νόμισμα προσμέτρησης). Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται σε ευρώ (νόμισμα προσμέτρησης και αναφοράς), που είναι το νόμισμα της χώρας στην οποία έχει την έδρα της η μητρική.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο νόμισμα προσμέτρησης με τη συναλλαγματική ισοτιμία κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Οι συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν από την εκκαθάριση τέτοιου είδους συναλλαγών και από τη μετατροπή με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες στο τέλος της χρήσης των νομισματικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα, καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης. Τα μη νομισματικά στοιχεία, που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα, καταχωρούνται στο ιστορικό κόστος, χρησιμοποιώντας τη συναλλαγματική ισοτιμία κατά την ημερομηνία συναλλαγής, εκτός από τις κατηγορίες των μη νομισματικών στοιχείων, που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες.

(γ) Θυγατρικές εταιρείες

Τα αποτελέσματα χρήσης και η οικονομική θέση όλων των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου (εκ των οποίων καμία δεν λειτουργεί σε υπερπληθωριστική οικονομία), που έχουν νόμισμα προσμέτρησης διαφορετικό από το νόμισμα αναφοράς, μετατρέπονται στο νόμισμα αναφοράς ως ακολούθως: τα αποτελέσματα χρήσης μετατρέπονται σε ευρώ με τη μέση ισοτιμία της χρήσης των αντίστοιχων νομισμάτων προσμέτρησης σε ευρώ, ενώ τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού ενσωματώνονται με βάση τη συναλλαγματική ισοτιμία κατά την ημερομηνία κατάρτισης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Τα ίδια κεφάλαια της θυγατρικής εταιρείας μετατρέπονται σε ευρώ με την ιστορική ισοτιμία.

Οι διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά τη μετατροπή σε ευρώ των οικονομικών καταστάσεων θυγατρικών εξωτερικού, από τη χρήση των συναλλαγματικών ισοτιμιών κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και των μέσων ισοτιμιών της περιόδου, καθώς και από την επανεκτίμηση των εκ μεταφοράς ιδίων κεφαλαίων των θυγατρικών εταιρειών με την ισοτιμία της ημερομηνίας των οικονομικών καταστάσεων, καταχωρούνται απευθείας στα ίδια κεφάλαια σε ειδικό αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών.

Η καθαρή επένδυση σε θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου περιλαμβάνει εκτός από τις καταβολές κεφαλαίου και τυχόν δάνεια που έχουν χορηγηθεί από τον Όμιλο, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει πρόθεση άμεσου διακανονισμού των δανείων αυτών και ότι βάσιμα εκτιμάται ότι θα ανανεώνονται συνεχώς στην περίπτωση όπου έχουν βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα ή κατά τη λήξη στην περίπτωση μακροπρόθεσμου δανεισμού. Κατά την ενοποίηση, οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή σε ευρώ των καθαρών επενδύσεων σε εταιρείες εξωτερικού, καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια. Κατά την πώληση της καθαρής επένδυσης στη θυγατρική ή την τακτοποίηση τυχόν δανείων που περιλαμβάνονται στην καθαρή επένδυση, οι σχετικές συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης.

Η προκύπτουσα υπεραξία και οι προσαρμογές σε εύλογες αξίες των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού εξαγοραζόμενης θυγατρικής εξωτερικού αντιμετωπίζονται ως στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της θυγατρικής εξωτερικού και μετατρέπονται στο νόμισμα αναφοράς κατά την ημερομηνία κατάρτισης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση την εκάστοτε συναλλαγματική ισοτιμία της ημερομηνίας αναφοράς.

2.4 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα με σκοπό την επίτευξη κερδών εντός των προεγκεκριμένων ορίων των αρμόδιων οργάνων του, την αντιστάθμιση κινδύνων, καθώς και την εξυπηρέτηση πελατειακών αναγκών. Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα, στα οποία υπεισέρχεται ο Όμιλος, περιλαμβάνουν κυρίως συμβάσεις ανταλλαγής, προθεσμιακά συμβόλαια, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης και δικαιώματα προαίρεσης.

Οι συμβάσεις ανταλλαγής (swaps) είναι συμβατικές συμφωνίες μεταξύ δύο αντισυμβαλλόμενων (εξωχρηματιστηριακές) για την ανταλλαγή ταμειακών ροών, λόγω μεταβολής σε επιτόκια, τιμές συναλλάγματος, μετοχικούς δείκτες, τιμές προϊόντων. Στην περίπτωση συμβάσεων ανταλλαγής πιστωτικού κινδύνου (credit default swaps) συμφωνείται η ανταλλαγή πληρωμών βάσει των ονομαστικών αξιών των πιστωτικών μέσων (π.χ. ομόλογα ή δάνεια), που αποτελούν το αντικείμενο των συμφωνιών αυτής της κατηγορίας, όταν λαμβάνουν χώρα καθορισμένα πιστωτικά γεγονότα.

Τα προθεσμιακά συμβόλαια (FX forwards) είναι συμβατικές συμφωνίες μεταξύ δύο αντισυμβαλλόμενων (εξωχρηματιστηριακές) για την αγορά ενός νομίσματος έναντι κάποιου άλλου. Οι συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps) είναι συμβατικές συμφωνίες για την ανταλλαγή ταμειακών ροών επιτοκίων σε καθορισμένη τιμή και ημερομηνία στο μέλλον.

Τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) είναι συμβατικές υποχρεώσεις για την είσπραξη ή πληρωμή ενός καθαρού ποσού σύμφωνα με τις μεταβολές στην τιμή ή στο επιτόκιο του υποκείμενου χρηματοοικονομικού μέσου (underlying financial instrument). Τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης διαπραγματεύονται σε τυποποιημένα ποσά σε οργανωμένες αγορές και υπόκεινται σε καθημερινό διακανονισμό του λογαριασμού περιθωρίου.

Τα δικαιώματα προαίρεσης (options) είναι συμβατικές συμφωνίες, οι οποίες ενέχουν το δικαίωμα αλλά όχι την υποχρέωση για τον αγοραστή να αγοράσει ή να πωλήσει ένα ορισμένο ποσό ενός χρηματοοικονομικού μέσου ή ξένου νομίσματος, σε καθορισμένη

τιμή ή επιτόκιο, σε μία μελλοντική ημερομηνία. Τα δικαιώματα προαίρεσης διαπραγματεύονται είτε σε οργανωμένες αγορές είτε εξωχρηματιστηριακά (OTC).

Οι ονομαστικές αξίες των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων δεν αποτελούν απαραίτητα τα ποσά των σχετικών μελλοντικών ταμειακών ροών ούτε τις τρέχουσες εύλογες αξίες των υποκείμενων μέσων και για το λόγο αυτό δεν υποδηλώνουν την έκθεση του Ομίλου στον πιστωτικό κίνδυνο, στον κίνδυνο αγοράς ή στον κίνδυνο ρευστότητας. Η ονομαστική αξία είναι η αξία του υποκείμενου τίτλου του παραγώγου και αποτελεί τη βάση για τη μέτρηση της εύλογης αξίας των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων. Οι μεταβολές στις εύλογες αξίες καθορίζονται από τις μεταβολές στην τιμή ή το επιτόκιο του υποκείμενου τίτλου και αντανακλούν το ποσό που πρέπει να πληρωθεί (υποχρέωση) ή να εισπραχθεί (απαίτηση).

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα αρχικά καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία σύναψης του συμβολαίου (trade date) και κατόπιν αποτιμώνται καθημερινά στην εύλογη αξία τους. Στην έναρξή τους έχουν συνήθως μικρή ή μηδενική αξία. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές και από μοντέλα αποτίμησης, όπου οι αγοραίες τιμές δεν είναι διαθέσιμες.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, που διαπραγματεύονται εξωχρηματιστηριακά, προσδιορίζεται σύμφωνα με μοντέλα αποτίμησης. Τα εν λόγω μοντέλα λαμβάνουν υπόψη, τόσο τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου (Credit Valuation Adjustment “CVA”), με τον οποίο ο Όμιλος διατηρεί ανοικτή θέση, όσο και τον πιστωτικό κίνδυνο που αφορά στον ίδιο τον Όμιλο (Debit Valuation Adjustment “DVA”). Η εκτίμηση του CVA/ DVA εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την ύπαρξη εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων (CSA agreement). Σημειώνεται πως στις περιπτώσεις όπου δεν υφίστανται σχετικές εξασφαλίσεις, αξιολογούνται παράμετροι, όπως το ποσό του ανοίγματος, η μέση διάρκεια του παραγώγου, το κόστος κινδύνου του αντισυμβαλλόμενου, καθώς και το επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (risk free rate), ως προεξοφλητικό επιτόκιο της αντίστοιχης μέσης διάρκειας του παραγώγου. Επιπρόσθετα, αναφορικά με την αποτίμηση των ανοιγμάτων προς το Δημόσιο γίνεται διαχωρισμός των παραγώγων, ανάλογα με το δίκαιο από το οποίο διέπονται οι σχετικές συμβάσεις των παραγώγων, σε συνδυασμό με την ύπαρξη ή μη συμφωνίας International Swaps and Derivatives Association (ISDA).

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων εμφανίζονται στα «Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών». Όταν η εύλογη αξία είναι θετική, τα παράγωγα αποτελούν στοιχεία ενεργητικού, ενώ όταν η εύλογη αξία είναι αρνητική αποτελούν υποχρεώσεις.

Τα παράγωγα που είναι ενσωματωμένα σε άλλα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται ως ξεχωριστά παράγωγα, όταν οι κίνδυνοι και τα χαρακτηριστικά τους δεν είναι στενά συνδεδεμένα με αυτά του κυρίου συμβολαίου και το κύριο συμβόλαιο δεν λογίζεται στην εύλογη αξία μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα παράγωγα παρουσιάζονται στην εύλογη αξία και οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

Λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων

Ο Όμιλος έχει θεσμοθετήσει πολιτική για την αντιστάθμιση κινδύνων συμβατή με τις διατάξεις του αναθεωρημένου Δ.Λ.Π. 39. Για τον καθορισμό της σχέσης αντιστάθμισης και τη λογιστικοποίησή της βάσει των διατάξεων του Δ.Λ.Π. 39 πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα:

- Τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας της σχέσης αντιστάθμισης (hedge effectiveness) κατά την έναρξή της.

- Δυνατότητα υπολογισμού της αποτελεσματικότητας της σχέσης αντιστάθμισης καθ' όλη τη διάρκειά της. Η αποτελεσματικότητα της σχέσης αντιστάθμισης πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 80%-125% καθ' όλη τη διάρκειά της και υπολογίζεται σε όλες τις περιπτώσεις, ακόμη και όταν τα χαρακτηριστικά του μέσου αντιστάθμισης είναι αντίστοιχα των χαρακτηριστικών του αντισταθμιζόμενου στοιχείου.
- Αναλυτική καταγραφή των σχέσεων αντιστάθμισης (μέσο αντιστάθμισης, αντισταθμιζόμενο στοιχείο, σκοπός και στρατηγική της σχέσης αντιστάθμισης).

Η μέθοδος αναγνώρισης του προκύπτοντος κέρδους ή ζημίας από την αποτίμηση σε εύλογη αξία εξαρτάται από το κατά πόσο το παράγωγο προορίζεται ως μέσο αντιστάθμισης κινδύνου, και αν ναι, από τη φύση του αντισταθμιζόμενου στοιχείου. Ο Όμιλος καταχωρεί ορισμένα παράγωγα: α) ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας αναγνωρισμένων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων ή β) ως μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου μεταβολής των ταμειακών ροών από αναγνωρισμένα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων. Ορισμένα παράγωγα δεν πληρούν τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμισης. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων αυτών αναγνωρίζονται απευθείας στο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

Ο Όμιλος, κατά τη σύναψη της συναλλαγής, καθορίζει τη σχέση μεταξύ των μέσων αντιστάθμισης και των στοιχείων που αντισταθμίζονται, καθώς και το είδος του κινδύνου που αντισταθμίζεται. Επίσης, ελέγχει κατά τη σύναψη της αντιστάθμισης και σε συνεχή βάση την αποτελεσματικότητα της σχέσης αντιστάθμισης.

Οι σχέσεις αντιστάθμισης διακρίνονται στους ακόλουθους τύπους:

(i) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας (Fair value hedge)

Μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων, που προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας, αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, όπως και οι μεταβολές της εύλογης αξίας των αντισταθμισμένων στοιχείων, οι οποίες οφείλονται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται.

Αν η αντιστάθμιση παύσει να πληροί τα κριτήρια της λογιστικής αντιστάθμισης, το ποσό της αναπροσαρμογής της λογιστικής αξίας ενός αντισταθμισμένου στοιχείου, για το οποίο χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, αποσβένεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μέχρι τη λήξη του. Το ποσό της αναπροσαρμογής της λογιστικής αξίας ενός αντισταθμισμένου μετοχικού τίτλου καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης κατά την πώληση.

(ii) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών (Cash flow hedge)

Το αποτελεσματικό τμήμα της μεταβολής της εύλογης αξίας των παραγώγων, που προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών, αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια. Το κέρδος ή η ζημία του μη αποτελεσματικού τμήματος αναγνωρίζεται απευθείας στο λογαριασμό αποτελεσμάτων. Ποσά που έχουν σωρευθεί στα ίδια κεφάλαια μεταφέρονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων στις περιόδους, κατά τις οποίες το αντισταθμισμένο στοιχείο επιδρά στο κέρδος ή τη ζημία.

Όταν ένα μέσο αντιστάθμισης λήξει ή πωληθεί ή όταν η αντιστάθμιση δεν πληροί πλέον τα κριτήρια της αντισταθμιστικής λογιστικής, τα σωρευμένα κέρδη ή ζημίες στα ίδια κεφάλαια κατά τη στιγμή εκείνη, παραμένουν στα ίδια κεφάλαια και όταν η προβλεπόμενη συναλλαγή αναγνωριστεί, τότε αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων. Όταν μια προβλεπόμενη συναλλαγή δεν αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθεί, το σωρευμένο κέρδος ή ζημία στα ίδια κεφάλαια μεταφέρεται απευθείας στο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

(iii) Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης (Net investment hedge)

Οι αντισταθμίσεις καθαρών επενδύσεων σε θυγατρικές εξωτερικού αντιμετωπίζονται παρόμοια με τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών, δηλαδή, οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία του μέσου αντιστάθμισης σχετικά με το αποτελεσματικό τμήμα της αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια, ενώ το κέρδος ή η ζημία σχετικά με το μη αποτελεσματικό τμήμα αναγνωρίζεται απευθείας στο λογαριασμό αποτελεσμάτων. Σωρευμένα κέρδη και ζημίες στα ίδια κεφάλαια μεταφέρονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων κατά την πώληση της θυγατρικής εξωτερικού.

2.5 Αναγνώριση του αναβαλλόμενου αποτελέσματος της πρώτης ημέρας (deferred day one profit and loss)

Η καλύτερη ένδειξη για την εύλογη αξία κατά την αρχική καταχώρηση ενός χρηματοοικονομικού μέσου είναι η τιμή της συναλλαγής (π.χ. η εύλογη αξία του τιμήματος που πληρώθηκε ή εισπράχθηκε, όπως αυτή υπολογίζεται σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 13), εκτός αν η εύλογη αξία αυτού του μέσου είτε αποδεικνύεται από τη σύγκριση με άλλες τρέχουσες συναλλαγές της αγοράς για το ίδιο μέσο είτε βασίζεται σε τεχνική αποτίμησης, όπου οι μεταβλητές περιλαμβάνουν μόνο δεδομένα από παρατηρήσιμες αγορές.

Ο Όμιλος έχει συνάψει συναλλαγές, για τις οποίες η εύλογη αξία προσδιορίζεται σύμφωνα με μοντέλα αποτίμησης, όπου οι μεταβλητές δεν είναι όλες τιμές ή επιτόκια της αγοράς. Ένα τέτοιο χρηματοοικονομικό μέσο καταχωρείται αρχικά στην τιμή της συναλλαγής, η οποία είναι η καλύτερη ένδειξη για την εύλογη αξία, παρά το γεγονός ότι η αξία που προκύπτει από ένα σχετικό μοντέλο αποτίμησης μπορεί να διαφέρει. Η διαφορά ανάμεσα στην τιμή της συναλλαγής και στην τιμή, που προκύπτει σύμφωνα με το μοντέλο της αποτίμησης, συχνά αποκαλούμενη ως «αναβαλλόμενο αποτέλεσμα πρώτης ημέρας» (deferred day one profit and loss), δεν αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο χρόνος αναγνώρισης του «αναβαλλόμενου αποτελέσματος της πρώτης ημέρας» προσδιορίζεται κατά περίπτωση. Είτε αποσβένεται στη διάρκεια της συναλλαγής είτε αναβάλλεται, έως ότου η εύλογη αξία του μέσου να μπορεί να προσδιοριστεί, χρησιμοποιώντας μεταβλητές από την αγορά είτε αναγνωρίζεται με τον διακανονισμό της συναλλαγής. Το χρηματοοικονομικό μέσο καταχωρείται στην εύλογη αξία, προσαρμοζόμενο για το «αναβαλλόμενο αποτέλεσμα της πρώτης ημέρας». Μεταγενέστερες αλλαγές στην εύλογη αξία καταχωρούνται αμέσως στην κατάσταση αποτελεσμάτων, χωρίς αντιλογισμό των «αναβαλλόμενων αποτελεσμάτων της πρώτης ημέρας».

2.6 Έσοδα και έξοδα τόκων

Τα έσοδα και έξοδα τόκων αναγνωρίζονται σε δεδουλευμένη βάση στην κατάσταση αποτελεσμάτων για όλα τα τοκοφόρα στοιχεία του ισολογισμού, χρησιμοποιώντας το πραγματικό επιτόκιο.

Τα έσοδα ή έξοδα συναλλαγών, που σχετίζονται με τη δημιουργία χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων στο αναπόσβεστο κόστος, όπως είναι τα δάνεια, «αναβάλλονται» και αποσβένονται στη διάρκεια ζωής των μέσων αυτών, με βάση το πραγματικό επιτόκιο. Τα έσοδα ή έξοδα αυτά απεικονίζονται ως έσοδα ή έξοδα από τόκους στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Το πραγματικό επιτόκιο προεξοφλεί ακριβώς τις αναμενόμενες μελλοντικές εισπράξεις ή πληρωμές κατά τη διάρκεια ζωής ενός χρηματοπιστωτικού μέσου ή μέχρι την επόμενη ημερομηνία αναπροσαρμογής του επιτοκίου του, ώστε η αξία προεξόφλησης να

ισούται με τη λογιστική του αξία, συμπεριλαμβανομένων και τυχόν εσόδων ή εξόδων συναλλαγών, που έχουν εισπραχθεί ή πληρωθεί.

Τα δάνεια, που έχουν υποστεί απομείωση, λογιστικοποιούνται στο ανακτήσιμο ποσό τους και κατά συνέπεια το έσοδο από τόκους αναγνωρίζεται με βάση το πραγματικό επιτόκιο, που χρησιμοποιήθηκε για την προεξόφληση των ταμειακών ροών, με σκοπό την επιμέτρηση της ζημίας απομείωσης.

2.7 Έσοδα και έξοδα προμηθειών

Τα έσοδα και έξοδα προμηθειών αναγνωρίζονται σε δεδουλευμένη βάση, κατά το χρόνο που παρέχονται οι σχετικές υπηρεσίες προς τους πελάτες ή τον Όμιλο.

Οι προμήθειες από κοινοπρακτικά δάνεια καταχωρούνται ως έσοδα, με την προϋπόθεση ότι έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της κοινοπραξίας και ο Όμιλος δεν κρατά μέρος του δανείου ή κρατά ένα μέρος με την ίδια πραγματική απόδοση, όπως και οι άλλοι συμμετέχοντες. Οι προμήθειες που προκύπτουν από διαπραγματεύσεις ή από συμμετοχή σε διαπραγματεύσεις για λογαριασμό τρίτων, όπως για παράδειγμα ο διακανονισμός για εξαγορά μετοχών ή άλλων χρεογράφων ή η αγορά/πώληση εταιρειών, αναγνωρίζονται κατά την ολοκλήρωση της υποκείμενης συναλλαγής.

2.8 Έσοδα από μερίσματα

Το έσοδο από μερίσματα καταχωρείται, όταν κατοχυρώνεται το δικαίωμα για την είσπραξη του μερίσματος.

2.9 Χρηματοπιστωτικά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων

Τα χρηματοπιστωτικά μέσα, που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, περιλαμβάνουν:

(α) χρεόγραφα του εμπορικού χαρτοφυλακίου, που αποκτώνται με σκοπό την βραχυπρόθεσμη πώληση ή αποτελούν μέρος ενός υπό διαχείριση χαρτοφυλακίου, για το οποίο υπάρχει ένδειξη επίτευξης κέρδους από βραχυπρόθεσμες μεταβολές των τιμών και

(β) χρηματοπιστωτικά μέσα, τα οποία κατά την αρχική αναγνώριση κατηγοριοποιούνται ως αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων (όπως οι συμβάσεις ανταλλαγής στοιχείων ενεργητικού), όταν:

- αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των διακυμάνσεων, που θα προέκυπταν, εάν τα εν λόγω χρηματοπιστωτικά μέσα τηρούνταν στο κόστος εξαγοράς τους και τα σχετιζόμενα με αυτά παράγωγα ως διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς ή,
- μία ομάδα χρηματοπιστωτικών στοιχείων ενεργητικού τυγχάνει διαχείρισης σύμφωνα με την τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων ή επενδύσεων και αναφέρεται στη Διοίκηση σε εύλογη αξία ή,
- εμπεριέχουν ενσωματωμένα παράγωγα, τα οποία επηρεάζουν σημαντικά τις ταμειακές ροές.

Τα χρηματοπιστωτικά μέσα, που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία και στη συνέχεια αποτιμώνται σε εύλογες αξίες με βάση τις τρέχουσες τιμές. Τα έξοδα από τη συναλλαγή καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Όλα τα πραγματοποιηθέντα κέρδη/ζημίες από την πώληση των χρεογράφων εμπορικού χαρτοφυλακίου και των χρηματοπιστωτικών μέσων που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, καθώς και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες από την αποτίμησή τους στην εύλογη αξία, συμπεριλαμβάνονται στα «Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών».

Οι αγορές και οι πωλήσεις των χρηματοπιστωτικών μέσων, που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία συναλλαγής, ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται για την αγορά ή πώληση των μέσων αυτών. Ο τόκος, που προκύπτει από τη διακράτηση των ομολόγων του εμπορικού χαρτοφυλακίου, καταχωρείται στους «Τόκους και εξομοιούμενα έσοδα». Τα μερίσματα από μετοχές του εμπορικού χαρτοφυλακίου συμπεριλαμβάνονται στα «Έσοδα από μερίσματα».

2.10 Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων & δανεισμός χρεογράφων

Τα χρεόγραφα, τα οποία πωλούνται με βάση τις συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων (repos), αναταξινομούνται ως στοιχεία ενεργητικού σε ενέχυρο στις οικονομικές καταστάσεις, όταν ο αποδέκτης έχει το δικαίωμα, βάσει συμβολαίου, να πωλήσει ή να επανεκχωρήσει το ενεχυριασμένο στοιχείο. Η υποχρέωση προς το αντισυμβαλλόμενο μέρος περιλαμβάνεται στις «Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα» ή στις «Υποχρεώσεις προς πελάτες».

Τα χρεόγραφα, τα οποία αγοράζονται και επαναπωλούνται με βάση τις συμβάσεις αγοράς και επαναπώλησης (reverse repos), καταχωρούνται ως «Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών». Οι «Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών» αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος κτήσης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής αγοράς των εν λόγω χρεογράφων λογίζεται ως τόκος και αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της σύμβασης με βάση το πραγματικό επιτόκιο.

Χρεόγραφα εκχωρημένα από τον Όμιλο σε αντισυμβαλλόμενους εμφανίζονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου ως στοιχεία ενεργητικού, στην περίπτωση που ο Όμιλος διατηρεί κατ' ουσία τους κινδύνους και τα οφέλη, που απορρέουν από την κατοχή των εν λόγω χρεογράφων.

Χρεόγραφα εκχωρημένα στον Όμιλο από αντισυμβαλλόμενους δεν εμφανίζονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου, παρά μόνο στην περίπτωση πτώχευσης του αντισυμβαλλόμενου. Στην περίπτωση πώλησης των χρεογράφων σε τρίτο, ο Όμιλος αναγνωρίζει το εισπραχθέν τίμημα και την αντίστοιχη υποχρέωση επιστροφής των χρεογράφων στην εύλογη αξία στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

2.11 Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο

A. Διακρατούμενο έως τη λήξη χαρτοφυλάκιο

Το διακρατούμενο ως τη λήξη είναι το χαρτοφυλάκιο που ο Όμιλος έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να κρατήσει ως τη λήξη. Το χαρτοφυλάκιο των χρεογράφων που διακρατείται ως τη λήξη λογιστικοποιείται αρχικά στην εύλογη αξία (η οποία εμπεριέχει και το κόστος συναλλαγών). Στη συνέχεια, τα χρεόγραφα του διακρατούμενου ως τη λήξη χαρτοφυλακίου αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος κτήσης χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου μείον τις σωρευμένες απομειώσεις αξίας.

Ένα στοιχείο του ενεργητικού έχει υποστεί απομείωση, αν η λογιστική του αξία υπερβαίνει τη ρευστοποιήσιμη αξία του. Το ποσό της απομείωσης των στοιχείων ενεργητικού, που λογιστικοποιούνται στο αποσβέσιμο κόστος κτήσης, υπολογίζεται ως η διαφορά της λογιστικής αξίας του στοιχείου ενεργητικού και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του στοιχείου αυτού. Η απομείωση αξίας επιβαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης. Αντικειμενικές ενδείξεις, ότι ένα διακρατούμενο έως τη λήξη χρεόγραφο έχει απομειωθεί ή είναι μη εισπραξιμο, είναι αυτές που αναφέρονται στη σημείωση 2.13.

Αν ο Όμιλος πωλήσει ή μεταφέρει μέρος του διακρατούμενου ως τη λήξη χαρτοφυλακίου πριν από τη λήξη του, τότε το σύνολο του διακρατούμενου έως τη λήξη χαρτοφυλακίου πρέπει να μεταφερθεί στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο.

Το διακρατούμενο έως τη λήξη χαρτοφυλάκιο μετά τη μεταφορά του στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο αποτιμάται στην εύλογη αξία, απεικονίζοντας την προκύπτουσα υπεραξία ή υποαξία στο αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου. Στην περίπτωση αυτή, δεν θα είναι δυνατή η κατηγοριοποίηση ενός στοιχείου ενεργητικού στο διακρατούμενο ως τη λήξη χαρτοφυλάκιο για τα επόμενα δύο έτη.

Οι ακόλουθες περιπτώσεις πωλήσεων ή μεταφορών αποτελούν εξαίρεση στον ως άνω λογιστικό χειρισμό με βάση το Δ.Λ.Π. 39:

- τα χρεόγραφα του διακρατούμενου ως τη λήξη χαρτοφυλακίου βρίσκονται πολύ κοντά στη λήξη τους έτσι ώστε όποιες αλλαγές στο επιτόκιο της αγοράς να μην επηρεάζουν την εύλογη αξία τους,
- η πώληση ή η μεταφορά των χρεογράφων λαμβάνει χώρα αφού έχει εισπραχθεί το σύνολο του αρχικού κεφαλαίου,
- η πώληση ή η μεταφορά των χρεογράφων οφείλεται σε γεγονός μεμονωμένο, μη αναμενόμενο κατά την απόκτησή τους, πέραν του ελέγχου του Ομίλου και μη επαναλαμβανόμενο.

Οι συνήθεις αγορές και πωλήσεις των χρεογράφων του διακρατούμενου έως τη λήξη χαρτοφυλακίου αναγνωρίζονται με βάση την ημερομηνία της συναλλαγής, ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει τα χρεόγραφα.

B. Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο

Το διαθέσιμο προς πώληση είναι το χαρτοφυλάκιο χρεογράφων, για το οποίο δεν υπάρχει καθορισμένος χρονικός ορίζοντας διακράτησης και μπορεί να ρευστοποιηθεί ανάλογα με τις ανάγκες ρευστότητας, τις μεταβολές των επιτοκίων ή των τιμών. Η αρχική κατηγοριοποίηση χρεογράφων στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο δεν είναι δεσμευτική και συνεπώς επιτρέπεται η μεταγενέστερη αλλαγή κατηγοριοποίησης.

Οι συνήθεις αγορές και πωλήσεις των χρεογράφων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου αναγνωρίζονται με βάση την ημερομηνία της συναλλαγής, ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει τα χρεόγραφα.

Τα χρεόγραφα του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων συναλλαγής, που είναι άμεσα σχετιζόμενα με την απόκτηση των χρεογράφων) και μετέπειτα αποτιμώνται σε εύλογες αξίες, με βάση τις τρέχουσες τιμές ή τις αξίες που προκύπτουν από μοντέλα αποτίμησης, όπου τρέχουσες τιμές δεν είναι διαθέσιμες, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 39. Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες, που προκύπτουν από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των προαναφερόμενων χρεογράφων, καταχωρούνται σε ειδικό αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια. Κατά την πώληση των χρεογράφων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, τα αντίστοιχα σωρευμένα κέρδη/ζημίες μεταφέρονται από το ειδικό αποθεματικό στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο Όμιλος εξετάζει για κάθε περίοδο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων την ύπαρξη ενδείξεων μόνιμης απομείωσης (σημαντικές ή παρατεταμένες μειώσεις της εύλογης αξίας σε σχέση με το κόστος κτήσης) των χρεογράφων αυτών, χρησιμοποιώντας διάφορα μοντέλα αποτίμησης. Σημαντική ή παρατεταμένη μείωση εύλογης αξίας ορίζεται ως:

- α) η μείωση στην εύλογη αξία κάτω του κόστους της επένδυσης για ποσοστό μεγαλύτερο του 40%, ή
- β) η επί δωδεκάμηνο μείωση της εύλογης αξίας σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% της αξίας κτήσης.

Ειδικά για τις μετοχές τα χρησιμοποιούμενα μοντέλα, περιλαμβάνουν αποτίμηση με βάση την τιμή προς την εσωτερική λογιστική αξία (P/BV), την τιμή προς τα κέρδη ανά μετοχή (P/E) ή την απόκλιση από την χρηματιστηριακή τους αξία, για μετοχές που έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά με εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά.

Όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι το διαθέσιμο προς πώληση στοιχείο ενεργητικού έχει υποστεί μόνιμη απομείωση, η σωρευμένη ζημία, που έχει αναγνωριστεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρεται στα αποτελέσματα. Η ζημία αυτή είναι η διαφορά μεταξύ του κόστους κτήσης και της τρέχουσας αξίας, αφού αφαιρεθεί τυχόν ζημία απομείωσης, που αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα σε προηγούμενη περίοδο.

Η ζημία απομείωσης των μετοχών του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, που έχει καταχωρηθεί στα αποτελέσματα, δεν μπορεί να αντιστραφεί. Αντίθετα, η ζημία απομείωσης των ομολόγων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου μπορεί να αντιστραφεί στα αποτελέσματα, στην περίπτωση μόνον, που η αύξηση της τρέχουσας αξίας του διαθέσιμου προς πώληση ομολόγου μπορεί να συνδεθεί με γεγονός, που συνέβη μετά την αρχική αναγνώριση απομείωσης αξίας στα αποτελέσματα.

2.12 Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων

Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων, εκτός παραγώγων, από το χαρτοφυλάκιο «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» στις κατηγορίες «Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα» ή «Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» επιτρέπεται, εφόσον συντρέχουν σπάνιες οικονομικές συνθήκες, τα στοιχεία αυτά δεν διακρατούνται πλέον με σκοπό την πώλησή τους στο άμεσο μέλλον και πληρούν τα χαρακτηριστικά της κατηγορίας στην οποία μεταφέρονται.

Αναταξινόμηση από την κατηγορία «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» ή «Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» στην κατηγορία «Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες» επιτρέπεται,

εφόσον τα στοιχεία πληρούν τον ορισμό των δανείων και απαιτήσεων κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησής τους και υπάρχει πρόθεση και δυνατότητα διακράτησής τους στο άμεσο μέλλον ή μέχρι τη λήξη τους. Ο Όμιλος έχει ορίσει τις ακόλουθες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται, έτσι ώστε να αποδεικνύεται η πρόθεση και δυνατότητα διακράτησης των εν λόγω χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στο άμεσο μέλλον ή μέχρι τη λήξη τους:

- το επιχειρησιακό πλάνο δεν πρέπει να περιλαμβάνει την επίτευξη κέρδους από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις στις τιμές,
- δεν πρέπει να υπάρχει πρόθεση πώλησης του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού εντός έξι μηνών και
- δεν πρέπει να υφίσταται εσωτερικός ή εξωτερικός περιορισμός στη δυνατότητα του Ομίλου για διακράτηση του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που μεταφέρονται ως ανωτέρω, ήτοι από την κατηγορία «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» ή «Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» στην κατηγορία «Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες», η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία μεταφοράς θεωρείται το νέο αποσβέσιμο κόστος κατά την ημερομηνία αυτή. Το κέρδος ή η ζημία από την αποτίμηση, που είχε αναγνωρισθεί στο αποτέλεσμα ή στο αποθεματικό διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου μέχρι την ημερομηνία της αναταξινόμησης, δεν αναστρέφεται. Το νέο πραγματικό επιτόκιο των χρηματοοικονομικών στοιχείων που μεταφέρονται στις κατηγορίες «Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες» και «Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα» προσδιορίζεται με βάση τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές κατά την ημέρα της αναταξινόμησης.

Αναταξινόμηση από την κατηγορία «Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» στην κατηγορία «Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα» επιτρέπεται, εφόσον τα στοιχεία πληρούν τα σχετικά χαρακτηριστικά και υπάρχει πρόθεση και δυνατότητα διακρατήσεώς τους μέχρι τη λήξη.

2.13 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνουν μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία με σταθερές ή καθορισμένες πληρωμές, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές και δεν εμπίπτουν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία είτε κατηγοριοποιούνται ως στοιχεία του χαρτοφυλακίου «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» είτε κατά την αρχική τους αναγνώριση αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
- χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία ο Όμιλος κατά την αρχική τους αναγνώριση κατηγοριοποιεί ως διαθέσιμα προς πώληση,
- χρηματοοικονομικά στοιχεία για τα οποία είναι πιθανόν να μην ανακτηθεί όλο το ποσό της αρχικής επένδυσης, για λόγους που δεν σχετίζονται με την αδυναμία αποπληρωμής του αντισυμβαλλόμενου.

Τα δάνεια που εκταμιεύονται από τον Όμιλο καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία, η οποία εμπεριέχει το κόστος συναλλαγής και μεταγενέστερα επιμετρώνται στην αποσβέσιμη αξία τους, εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι τόκοι των δανείων συμπεριλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου ως «Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα».

Όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο Όμιλος δεν θα μπορέσει να εισπράξει όλα τα οφειλόμενα ποσά, που ορίζονται στους συμβατικούς όρους των δανείων, σχηματίζεται πρόβλεψη για απομείωση της αξίας. Το ποσό της σωρευμένης πρόβλεψης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο του δανείου.

Ένα δάνειο έχει υποστεί απομείωση αξίας, όταν η λογιστική του αξία είναι μεγαλύτερη από το αναμενόμενο ανακτήσιμο ποσό του.

Ο Όμιλος σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων εξετάζει, αν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις, ότι ένα δάνειο ή ομάδα δανείων έχουν υποστεί απομείωση της αξίας τους. Εάν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις, υπολογίζεται το ανακτήσιμο ποσό του δανείου ή της ομάδας δανείων και σχηματίζεται πρόβλεψη για απομείωση της αξίας τους. Το ποσό της πρόβλεψης καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αντικειμενικές ενδείξεις, ότι ένα δάνειο ή μία ομάδα δανείων έχουν απομειωθεί ή είναι μη εισπράξιμα, αποτελούν οι ακόλουθες:

- i. Σημαντική οικονομική δυσχέρεια του πιστούχου.
- ii. Αθέτηση των όρων δανειακής σύμβασης (π.χ. παράλειψη ή καθυστέρηση στις πληρωμές τόκου ή κεφαλαίου).
- iii. Συμφωνία με τον Όμιλο για κάποια ρύθμιση, για οικονομικούς ή νομικούς λόγους, που σχετίζονται με την οικονομική δυσχέρεια του πιστούχου, την οποία ο Όμιλος δεν θα εξέταζε κάτω από διαφορετικές συνθήκες.
- iv. Πιθανότητα πτώχευσης ή οικονομικής αναδιοργάνωσης του πιστούχου.
- v. Στοιχεία τα οποία δείχνουν, από την ημερομηνία αρχικής καταχώρησης των δανείων αυτών και ύστερα, την ύπαρξη μετρήσιμης μείωσης στις εκτιμώμενες μελλοντικές εισπράξεις μίας ομάδας δανείων, παρότι η μείωση αυτή δεν μπορεί να εντοπιστεί ακόμη, εξετάζοντας κάθε δάνειο της ομάδας ξεχωριστά, περιλαμβάνοντας:
 - Δυσμενείς μεταβολές στο καθεστώς αποπληρωμής των υπολοίπων των πιστούχων της ομάδας (π.χ. αύξηση του αριθμού των καθυστερημένων πληρωμών λόγω προβλημάτων του κλάδου), ή
 - Οικονομικές συνθήκες σε εθνική ή τοπική κλίμακα, που σχετίζονται με καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση των δανείων της ομάδας (π.χ. αύξηση του ποσοστού ανεργίας σε μία γεωγραφική περιοχή πιστούχων, μείωση της αξίας των ακινήτων, που έχουν ληφθεί ως εξασφάλισης στην ίδια περιοχή ή δυσμενείς αλλαγές στις συνθήκες λειτουργίας ενός κλάδου, οι οποίες επηρεάζουν τους πιστούχους, που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη ομάδα).

Η εκτίμηση της ύπαρξης απομείωσης διενεργείται εξατομικευμένα σε επίπεδο δανείου, για τις χορηγήσεις που ο Όμιλος θεωρεί σημαντικές και για αυτές που δεν θεωρεί σημαντικές σε επίπεδο ομάδας δανείων. Οι χορηγήσεις που έχουν αξιολογηθεί σε ατομική βάση και για τις οποίες δεν υπήρξαν ενδείξεις απομείωσης, σημαντικές ή όχι, κατατάσσονται σε ομάδες δανείων με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου και αξιολογούνται σε συλλογική βάση.

Για το σκοπό εκτίμησης της απομείωσης αξίας σε συλλογική βάση, οι χορηγήσεις ομαδοποιούνται σύμφωνα με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου (π.χ. κατηγορία καθυστέρησης οφειλέτη, κλάδος οικονομικής δραστηριότητας οφειλέτη, μονάδα διαχείρισης επιχειρηματικής χορήγησης, κατηγορία εξασφάλισης, είδος εξασφάλισης, νόμισμα δανείου και άλλους σχετικούς παράγοντες). Αυτά τα χαρακτηριστικά σχετίζονται με την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών για ομάδες τέτοιων δανείων, υποδηλώνοντας τη δυνατότητα του οφειλέτη να αποπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οφειλές, σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους των υπό αξιολόγηση χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Οι μελλοντικές ταμειακές ροές μίας ομάδας δανείων, που εξετάζονται συλλογικά για απομείωση αξίας, εκτιμώνται στη βάση των συμβατικών ταμειακών ροών των στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου και σύμφωνα με ιστορικότητα απωλειών για περιουσιακά στοιχεία με χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου παρόμοια με αυτά για τον Όμιλο. Τα ιστορικά δεδομένα ζημιών προσαρμόζονται σύμφωνα με τις τρέχουσες παρατηρήσεις, έτσι ώστε να αντανakλούν τις τρέχουσες συνθήκες, οι οποίες δεν επηρέασαν την περίοδο, στην οποία αναφέρονται τα ιστορικά δεδομένα ζημιών και παράλληλα, για να αφαιρέσουν τις επιδράσεις συνθηκών της ιστορικής περιόδου, που δεν υφίστανται σήμερα.

Οι εκτιμήσεις για τις μεταβολές στις μελλοντικές ταμειακές ροές ομάδων δανείων αντανακλούν και είναι ευθέως ανάλογες με τις μεταβολές στα δεδομένα από περίοδο σε περίοδο (για παράδειγμα, μεταβολές στους δείκτες ανεργίας, στο επίπεδο των τιμών, στην κανονικότητα ή μη των αποπληρωμών ή οποιοδήποτε άλλοι παράγοντες είναι ενδεικτικοί μεταβολών στην πιθανότητα απωλειών για τον Όμιλο, καθώς και στο ύψος αυτών των μεταβολών).

Η μεθοδολογία και οι παραδοχές, που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών, επανεξετάζονται τακτικά από τον Όμιλο.

Αν σε μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της σχηματιζόμενης πρόβλεψης μειωθεί και η μείωση σχετίζεται με αντικειμενικά γεγονότα, που συνέβησαν μετά το σχηματισμό της πρόβλεψης, όπως για παράδειγμα βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου, τότε η πρόβλεψη μειώνεται και η διαφορά καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ως ρυθμισμένα χαρακτηρίζονται όλα τα δάνεια στα οποία πραγματοποιήθηκε μετατροπή των συμβατικών όρων και προϋποθέσεων ή αναχρηματοδότηση των οφειλών πιστούχου με ευνοϊκότερους όρους λόγω τρέχουσας ή αναμενόμενης οικονομικής δυσκολίας, που δεν εφαρμόζονται σε πιστούχους παρόμοιου προφίλ κινδύνου.

Οι τόκοι των ρυθμισμένων δανείων συμπεριλαμβάνονται στους «Τόκους και εξομοιούμενα έσοδα» στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα δάνεια, που είναι σε καθεστώς ρύθμισης, ελέγχονται για απομείωση της αξίας τους, σύμφωνα με την πολιτική απομείωσης και σχηματισμού προβλέψεων, που αναφέρεται στην παρούσα ενότητα.

Σχετική με την πολιτική ρύθμισης δανείων είναι η ενότητα 3.1.12.

2.14 Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους

Οι επενδυτικοί τίτλοι που κατηγοριοποιούνται στις απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα με σταθερές ή προκαθορισμένες ταμειακές ροές, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά και δεν εμπίπτουν στις παρακάτω κατηγορίες:

- i. χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία είτε κατηγοριοποιούνται στο χαρτοφυλάκιο «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» είτε κατά την αρχική τους αναγνώριση αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
- ii. χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία ο Όμιλος κατά την αρχική τους αναγνώριση τα κατηγοριοποιεί ως διαθέσιμα προς πώληση,
- iii. χρηματοοικονομικά στοιχεία για τα οποία είναι πιθανό να μην ανακτηθεί όλο το ποσό της αρχικής επένδυσης για λόγους που δεν σχετίζονται με την αδυναμία αποπληρωμής του αντισυμβαλλόμενου.

Οι απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους αποτιμούνται στο αναπόσβεστο κόστος, ενώ σε κάθε περίοδο αναφοράς διενεργείται έλεγχος για πιθανή απομείωση της αξίας τους.

2.15 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή μέρος αυτού αποαναγνωρίζεται όταν:

- τα συμβατικά δικαιώματα για τη λήψη των ταμειακών ροών, που απορρέουν από το εν λόγω χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, έχουν λήξει,
- ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει τα συμβατικά δικαιώματα για τη λήψη των ταμειακών ροών που προκύπτουν από το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, καθώς και τους κινδύνους και τα οφέλη που σχετίζονται με την κατοχή του εν λόγω στοιχείου,
- ο Όμιλος έχει διατηρήσει τα συμβατικά δικαιώματα για τη λήψη των ταμειακών ροών, αλλά έχει επίσης αναγνωρίσει την υποχρέωση να καταβάλλει τις σχετικές ταμειακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια,
- Ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει τόσο τα συμβατικά δικαιώματα για τη λήψη των ταμειακών ροών όσο και τον έλεγχο του εν λόγω στοιχείου, χωρίς όμως να έχει μεταβιβάσει ούτε να έχει διατηρήσει τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κατοχή του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Εάν, σε αντίθετη περίπτωση, ο Όμιλος διατηρήσει τον έλεγχο του μεταβιβασθέντος στοιχείου, το στοιχείο αναγνωρίζεται στο βαθμό της συνεχιζόμενης ανάμειξης.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Μία χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή λήγει.

Στις περιπτώσεις όπου, μία υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση αντικαθίσταται από μία άλλη από τον ίδιο δανειστή με σημαντικά διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται σημαντικά, αυτή η αλλαγή θεωρείται ως αποαναγνώριση της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας, με τη διαφορά μεταξύ των λογιστικών υπολοίπων να αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

2.16 Άυλα στοιχεία ενεργητικού

2.16.1 Υπεραξία

Για συνενώσεις επιχειρήσεων, ο Όμιλος αναγνωρίζει τυχόν υπεραξία κατά την ημερομηνία της εξαγοράς και την επιμετρά ως τη διαφορά του (α) από το (β), όπου:

- (α) το σύνολο:
- i. της εύλογης αξίας του τιμήματος για την απόκτηση του ελέγχου, καθώς και της αξίας της μειοψηφίας, και
 - ii. της εύλογης αξίας της προηγούμενης συμμετοχής του Ομίλου στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση κατά την ημερομηνία της εξαγοράς, στην περίπτωση εξαγορών επιχειρήσεων που λαμβάνουν χώρα σταδιακά.
- (β) της διαφοράς μεταξύ των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και των αναληφθεισών υποχρεώσεων επιμετρημένων σε εύλογες αξίες κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

Στην περίπτωση εξαγοράς όπου το συνολικό τίμημα όπως ορίζεται από το (α), είναι χαμηλότερο της αξίας όπως ορίζεται από το (β), ο Όμιλος αναγνωρίζει το κέρδος ή τη ζημία που προκύπτει στα αποτελέσματα κατά την ημερομηνία εξαγοράς. Ο Όμιλος, σε κάθε περίπτωση, επανεξετάζει εάν ορθά έχει αναγνωρίσει τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν πριν την καταχώρηση του κέρδους στα αποτελέσματα.

Η θετική υπεραξία που προκύπτει από την εξαγορά επιχείρησης αναγνωρίζεται στο κόστος ως άυλο πάγιο στοιχείο του ενεργητικού και εξετάζεται σε κάθε χρήση για απομείωση αξίας. Σε περίπτωση απώλειας ελέγχου θυγατρικής εταιρείας, στο κέρδος ή τη ζημία από την πώληση συμπεριλαμβάνεται και το ποσό της υπεραξίας, που σχετίζεται με την πωληθείσα θυγατρική.

Κατά τη διαδικασία ελέγχου απομείωσης της αξίας της, η υπεραξία κατανέμεται σε Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών (Μ.Δ.Τ.Ρ.), σύμφωνα με τους επιχειρηματικούς τομείς που παρουσιάζονται στη σημείωση 27. Όταν σε μια Μ.Δ.Τ.Ρ. προκύψει ζημία λόγω απομείωσης της αξίας της, η ζημία αυτή καταρχήν μειώνει τη λογιστική αξία της υπεραξίας, που έχει κατανεμηθεί στη μονάδα αυτή και εν συνεχεία μειώνει αναλογικά την αξία των στοιχείων ενεργητικού, που ανήκουν στην εν λόγω Μ.Δ.Τ.Ρ. Αντιστροφή της υπεραξίας απαγορεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 36.

2.16.2 Λογισμικό

Η δαπάνη για αγορά λογισμικού, το οποίο θα επιφέρει μελλοντικά οικονομικά οφέλη στον Όμιλο για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους, καταχωρείται ως άυλο στοιχείο του ενεργητικού. Η συντήρηση των προγραμμάτων λογισμικού αναγνωρίζεται ως έξοδο, όταν πραγματοποιείται η δαπάνη.

Αντίθετα, οι δαπάνες που βελτιώνουν ή επιμηκύνουν την απόδοση των προγραμμάτων λογισμικού πέραν των αρχικών τεχνικών προδιαγραφών ή αντίστοιχα τα έξοδα μετατροπής λογισμικού, ενσωματώνονται στο κόστος κτήσεως του λογισμικού, με απαραίτητη προϋπόθεση να μπορούν να μετρηθούν με αξιοπιστία.

Το λογισμικό αποσβένεται στις περισσότερες περιπτώσεις σε 3-4 χρόνια, με εξαίρεση το λογισμικό κεντρικών μηχανογραφικών εφαρμογών, η ωφέλιμη ζωή του οποίου, εξετάζεται κατά περίπτωση. Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού εξετάζονται και γίνονται τυχόν προσαρμογές στην ωφέλιμη ζωή του λογισμικού.

Το λογισμικό εξετάζεται για τυχόν απομείωση, όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν, ότι η λογιστική του αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας του, το λογισμικό απομειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό.

2.16.3 Λοιπά άυλα στοιχεία ενεργητικού

Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο ενεργητικού αναγνωρίζεται, όταν αναμένεται να προκύψουν μελλοντικές οικονομικές ωφέλειες από τη χρήση του. Στο κόστος του άυλου περιουσιακού στοιχείου συμπεριλαμβάνεται και κάθε άμεσο κόστος, που απαιτείται για τη δημιουργία, την παραγωγή και την προετοιμασία για τη σωστή λειτουργία του. Παραδείγματα άμεσου κόστους είναι:

- Το κόστος προσωπικού, το οποίο είναι δυνατόν να εξακριβωθεί και να αποδοθεί άμεσα στο συγκεκριμένο άυλο στοιχείο.
- Οι αμοιβές εξωτερικών συνεργατών, που αφορούν στη δημιουργία του άυλου περιουσιακού στοιχείου.

Τα λοιπά άυλα στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν επίσης, άυλα στοιχεία ενεργητικού, που αναγνωρίστηκαν κατά τον επιμερισμό του κόστους εξαγοράς νέων θυγατρικών εταιρειών. Τα λοιπά άυλα στοιχεία δύναται να περιλαμβάνουν πελατολόγιο, δίκτυο καταστημάτων και εμπορικά σήματα.

Τα στοιχεία αυτά αποσβένονται κατά βάση σε 5-10 χρόνια, ανάλογα με την ωφέλιμη ζωή του κάθε στοιχείου, η οποία εξετάζεται κατά περίπτωση. Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού εξετάζονται και γίνονται τυχόν προσαρμογές στην ωφέλιμη ζωή των λοιπών άυλων παγίων.

Τα ανωτέρω στοιχεία εξετάζονται για τυχόν απομείωση, όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν, ότι η λογιστική τους αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας τους, τα λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία απομειώνονται στο ανακτήσιμο ποσό.

2.17 Ενσώματα πάγια στοιχεία

Ο Όμιλος κατέχει ενσώματα πάγια στοιχεία με σκοπό τη χρήση τους στη λειτουργική δραστηριότητα ή τη χρήση τους για διοικητικούς σκοπούς. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία περιλαμβάνουν: οικόπεδα, ιδιοχρησιμοποιούμενα κτίρια, βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, εξοπλισμό, έπιπλα και μεταφορικά μέσα.

Τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποτιμώνται στο ιστορικό κόστος, μειωμένο κατά τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις σωρευμένες απομειώσεις αξίας. Στο ιστορικό κόστος περιλαμβάνονται δαπάνες, που συνδέονται άμεσα με την αγορά των ενσώματων στοιχείων. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία εξετάζονται για τυχόν απομείωση αξίας, όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες παρέχουν ενδείξεις, ότι η λογιστική αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη. Η λογιστική αξία ενός ενσώματου παγίου στοιχείου μειώνεται στην ανακτήσιμη αξία, όταν η λογιστική αξία είναι μεγαλύτερη από την εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία. Η ανακτήσιμη αξία είναι η μεγαλύτερη μεταξύ της εύλογης αξίας του ενσώματου παγίου στοιχείου, μειωμένης κατά τις δαπάνες για την πώλησή του και της αξίας λόγω χρήσης (value in use).

Ο Όμιλος εφαρμόζει το Δ.Λ.Π. 23 «Κόστος Δανεισμού», σύμφωνα με το οποίο το κόστος δανεισμού μεταφέρεται σε αύξηση του κόστους του σχετικού περιουσιακού στοιχείου, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του Δ.Λ.Π. 23. Συγκεκριμένα, οι προϋποθέσεις του Δ.Λ.Π. 23 αναφέρουν ότι: α) το κόστος δανεισμού πρέπει να σχετίζεται άμεσα με την απόκτηση, κατασκευή ή παραγωγή ενός περιουσιακού στοιχείου, που απαιτεί σημαντική χρονική περίοδο προετοιμασίας για τη χρήση, για την οποία προορίζεται ή για την πώλησή του και β) το κόστος δανεισμού θα είχε αποφευχθεί, εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η δαπάνη για το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο.

Οι μεταγενέστερες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται στην αξία του παγίου, ή αναγνωρίζονται ως ξεχωριστό πάγιο ανάλογα με την περίπτωση, μόνο όταν πιθανολογείται, ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στον Όμιλο και οι δαπάνες αυτές μπορούν να αποτιμηθούν αξιόπιστα. Όλες οι υπόλοιπες δαπάνες επισκευών και συντηρήσεων καταχωρούνται στα αποτελέσματα, κατά τη χρήση στην οποία πραγματοποιούνται.

Τα οικόπεδα δεν αποσβένονται. Οι αποσβέσεις των υπολοίπων ενσώματων παγίων υπολογίζονται χρησιμοποιώντας την ευθεία μέθοδο, με βάση την εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων, ως εξής:

- Εξοπλισμός και συστήματα υπολογιστών: 3-5 χρόνια

- Βελτιώσεις επί μισθωμένων ακινήτων: χαμηλότερη διάρκεια μεταξύ ωφέλιμης ζωής και διάρκειας μίσθωσης
- Λοιπός εξοπλισμός και έπιπλα: 5-10 χρόνια
- Μεταφορικά μέσα: 6-9 χρόνια
- Ιδιοχρησιμοποιούμενα κτίρια: 25-50 χρόνια

Η διενέργεια αποσβέσεων αρχίζει με την έναρξη χρήσης του ενσώματου παγίου στοιχείου και διακόπτεται μόνο με την πώληση του εν λόγω στοιχείου. Στην περίπτωση όπου το ενσώματο πάγιο παύει να χρησιμοποιείται, συνεχίζεται η απόσβεσή του μέχρι να αποσβεσθεί πλήρως.

Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού εξετάζονται και γίνονται τυχόν προσαρμογές, τόσο στην ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων, όσο και στην υπολειμματική αξία τους. Τα κέρδη ή οι ζημιές από εκποιήσεις παγίων περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα χρήσης και προσδιορίζονται από τη διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της αναπόσβεστης αξίας του παγίου.

2.18 Επενδύσεις σε ακίνητα

Τα ακίνητα που κατέχονται με σκοπό τη μακροπρόθεσμη εκμίσθωση ή την απόκτηση υπεραξίας και δεν μισθώνονται στην Τράπεζα ή σε θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, κατατάσσονται ως επενδύσεις σε ακίνητα. Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν οικόπεδα, κτίρια ή τμήματα κτιρίων, οικόπεδα και κτίρια λειτουργικής μίσθωσης, καθώς και κτίρια χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Τα ακίνητα, που κατέχονται από τον μισθωτή με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, μπορούν να κατηγοριοποιηθούν και να λογιστικοποιηθούν στις οικονομικές καταστάσεις του μισθωτή ως επενδύσεις σε ακίνητα, όταν πληρούται ο ορισμός των επενδύσεων σε ακίνητα.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα καταχωρούνται αρχικά στο κόστος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών εξόδων συναλλαγής.

Μετά την αρχική καταχώρηση, οι επενδύσεις σε ακίνητα καταχωρούνται στην εύλογη αξία, όπως αυτή εκτιμάται από εκτιμητή. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές ή αναπροσαρμόζεται, αν κρίνεται απαραίτητο, αναλόγως της φύσης, της τοποθεσίας και της κατάστασης του συγκεκριμένου παγίου. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 13, η επιμέτρηση της εύλογης αξίας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ικανότητα δημιουργίας οφελών από τη μέγιστη και βέλτιστη χρήση του περιουσιακού στοιχείου ή από την πώλησή του σε τρίτον, που θα χρησιμοποιήσει το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο κατά τη μέγιστη και βέλτιστη χρήση του. Εάν η πληροφόρηση για τις εύλογες αξίες δεν είναι διαθέσιμη, χρησιμοποιούνται μέθοδοι, όπως:

- i. Μέθοδος συγκριτική ή στοιχείων κτηματαγοράς: Με αυτήν, η αξία που δίδεται στο προς εκτίμηση ακίνητο, προσδιορίζεται κατόπιν σύγκρισης των αξιών ακινήτων που έχουν ομοειδή χαρακτηριστικά.
- ii. Μέθοδος εναπομένουσας αξίας: Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται κυρίως για τον υπολογισμό της αξίας οικοπέδων κατάλληλων για αξιοποίηση ή ακινήτων που χρήζουν ανακαίνισης. Υπολογίζεται η αξία του τελικού προϊόντος της ανάπτυξης από την οποία αφαιρείται το κόστος της ανάπτυξης, καθώς και το προσδοκώμενο κέρδος. Το αποτέλεσμα της αφαίρεσης αυτής αποτελεί την εναπομένουσα αξία του ακινήτου. Με την εφαρμογή του τύπου της προεξόφλησης επί της εναπομένουσας αξίας, βρίσκεται η παρούσα αξία του προς εκτίμηση ακινήτου.
- iii. Μέθοδος υπολειμματικού κόστους αντικατάστασης: Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο υπολογίζεται η τρέχουσα αξία της γης και στη συνέχεια υπολογίζεται η αξία για την κατασκευή των κτισμάτων εκ νέου. Εφαρμόζεται συντελεστής απόσβεσης με βάση

τον οποίο απομειώνεται η αξία κατασκευής των κτισμάτων εκ νέου. Οι δύο αξίες, δηλαδή η αξία γης και η αναπόσβεστη αξία κτισμάτων, προστίθενται και προκύπτει η τρέχουσα αξία του ακινήτου.

- iv. Επενδυτική μέθοδος: Ο σκοπός της μεθόδου αυτής είναι να υπολογίσει την κεφαλαιακή αξία του δικαιώματος, που έχει ένας επενδυτής να λαμβάνει κάποιο ετήσιο εισόδημα από ένα συγκεκριμένο ακίνητο.

Αυτές οι μέθοδοι επανεξετάζονται ετησίως από εκτιμητές. Οι επενδύσεις σε ακίνητα που υπόκεινται σε βελτιώσεις για συνέχιση της χρήσης τους ως επενδύσεις σε ακίνητα ή για τις οποίες η αγορά είναι λιγότερο ενεργή, εξακολουθούν να αποτιμώνται σε εύλογες αξίες. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα αντανakλούν εισοδήματα από τρέχουσες μισθώσεις, καθώς και παραδοχές για μελλοντικές μισθώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Οι εύλογες αξίες αντανakλούν επίσης, οποιεσδήποτε εκροές αναμένονται για τις επενδύσεις σε ακίνητα.

Μερικές από αυτές τις εκροές καταχωρούνται στις υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις οικοπέδων και κτιρίων, που κατατάσσονται στις επενδύσεις σε ακίνητα.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται στη λογιστική αξία του ακινήτου, μόνο όταν είναι πιθανόν, ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη, τα οποία σχετίζονται με το ακίνητο, θα εισρεύσουν στον Όμιλο και το κόστος του ακινήτου μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα. Όλες οι άλλες δαπάνες βελτίωσης και συντήρησης καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της χρήσης, στην οποία πραγματοποιούνται.

Για τα ακίνητα που δεν εκτιμώνται από εκτιμητές, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με μεθοδολογία που βασίζεται σε τιμές από πραγματοποιηθείσες εκτιμήσεις.

Μεταβολές στην εύλογη αξία καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Εάν μία επένδυση σε ακίνητο μετατραπεί σε ιδιοχρησιμοποιούμενη, κατηγοριοποιείται στα ενσώματα πάγια και η εύλογη αξία της κατά την ημερομηνία της αλλαγής θεωρείται ως το νέο κόστος.

Τα ακίνητα που κατασκευάζονται ή αναπτύσσονται για μελλοντική χρήση ως επενδύσεις σε ακίνητα κατατάσσονται στα ενσώματα πάγια και καταχωρούνται στο κόστος μέχρι να ολοκληρωθεί η κατασκευή ή η ανάπτυξή τους, οπότε και αλλάζουν κατηγορία και λογιστικοποιούνται ως επενδύσεις σε ακίνητα.

2.19 Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού και διακοπτόμενες δραστηριότητες

Στα «Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού» περιλαμβάνονται μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού, τα οποία: α) είναι διαθέσιμα για άμεση πώληση στην παρούσα κατάστασή τους, β) η πώλησή τους είναι πιθανή, γ) η Διοίκηση έχει δεσμευθεί για την πώληση και δ) το κόστος τους θα ανακτηθεί από την πώληση και όχι από τη χρήση τους. Η πώληση των στοιχείων αυτών θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός 12 μηνών από την κατηγοριοποίησή τους ως «Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού».

Τα διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ λογιστικής και εύλογης αξίας (αφαιρουμένων των εξόδων για την πώλησή τους). Τα στοιχεία της κατηγορίας αυτής δεν αποσβένονται. Κέρδη/ζημιές από την πώληση των διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Μια διακοπτόμενη δραστηριότητα του Ομίλου, αφορά σε διακριτή επιχειρηματική δραστηριότητα του Ομίλου η οποία έχει πωληθεί ή έχει κατηγοριοποιηθεί ως διακρατούμενη προς πώληση και:

- αντιπροσωπεύει μια ξεχωριστή κύρια επιχειρηματικότητα ή τις δραστηριότητες μιας γεωγραφικής περιοχής,
- είναι μέρος ενός συντονισμένου προγράμματος πώλησης μιας ξεχωριστής κύριας επιχειρηματικότητας ή των δραστηριοτήτων μιας γεωγραφικής περιοχής, ή
- αποτελεί θυγατρική, που αποκτήθηκε με αποκλειστικό σκοπό την μεταπώλησή της.

Τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων των διακοπτόμενων δραστηριοτήτων παρουσιάζονται διακριτά από τα υπόλοιπα στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεων, σε ξεχωριστή γραμμή και δεν συμψηφίζονται μεταξύ τους. Ομοίως, τα κέρδη/ζημιές μετά από φόρους από διακοπτόμενες δραστηριότητες παρουσιάζονται σε ξεχωριστή γραμμή της ενοποιημένης κατάστασης αποτελεσμάτων. Τα ποσά της συγκριτικής χρήσης στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων και στην ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών αναμορφώνονται για σκοπούς συγκρισιμότητας.

2.20 Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού

Τα ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού περιλαμβάνουν ακίνητα της Τράπεζας, που έχουν αποκτηθεί από πλειστηριασμούς προς πλήρη ή μερική ικανοποίηση των απαιτήσεων της Τράπεζας και που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του Δ.Λ.Π. 40, καθώς και ακίνητα των θυγατρικών της τα οποία πωλούνται σταδιακά ως μέρος των δραστηριοτήτων τους. Τα ακίνητα αυτά λογιστικοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 2 ως αποθέματα και αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος κτήσης των ακινήτων καθορίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, μείον τα έξοδα πώλησης.

2.21 Μισθώσεις

A. Ο Όμιλος ως μισθωτής

Λειτουργικές μισθώσεις

Οι συμβάσεις μισθώσεων παγίων στοιχείων, από τις οποίες προκύπτει, ότι ο εκμισθωτής διατηρεί ένα σημαντικό μέρος από τους κινδύνους και τα οφέλη, που σχετίζονται με τα μισθωμένα πάγια, καταχωρούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Το μισθωμένο πάγιο δεν καταχωρείται ως στοιχείο ενεργητικού στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Οι πληρωμές, που πραγματοποιούνται για συμβάσεις λειτουργικών μισθώσεων, καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στη διάρκεια της λειτουργικής μίσθωσης.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Μισθώσεις, στις οποίες ο Όμιλος διατηρεί ουσιαστικά το σύνολο από τους κινδύνους και τα οφέλη, που σχετίζονται με τα μισθωμένα πάγια, καταχωρούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις.

Στην περίπτωση που ο Όμιλος είναι μισθωτής παγίων μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα μισθωμένα αυτά πάγια αναγνωρίζονται ως ενσώματα πάγια (στην ανάλογη κατηγορία παγίων) και η αντίστοιχη υποχρέωση για καταβολή των μισθωμάτων προς τον εκμισθωτή ως στοιχείο του παθητικού.

Τα ενσώματα μισθωμένα πάγια αρχικά καταχωρούνται στη μικρότερη αξία, μεταξύ της εύλογης αξίας του μισθωμένου παγίου και της παρούσας αξίας των μελλοντικών μισθωμάτων. Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα μισθωμένα πάγια αποσβένονται στην ωφέλιμη ζωή του παγίου, εάν είναι μεγαλύτερη από τη διάρκεια της μίσθωσης, μόνο στην περίπτωση όπου εκτιμάται ότι τα μισθωμένα πάγια θα έρθουν στην κυριότητα του Ομίλου στο τέλος της μίσθωσης. Κάθε πληρωμή μισθώματος διαχωρίζεται σε κεφάλαιο και τόκο. Το ποσό του μισθώματος, που αφορά κεφάλαιο, μειώνει την υποχρέωση, ενώ ο τόκος καταχωρείται ως έξοδο στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

B. Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Λειτουργικές μισθώσεις

Στην περίπτωση που ο Όμιλος εκμισθώνει πάγια σε τρίτους με συμβάσεις λειτουργικής μίσθωσης, τα πάγια αυτά εμφανίζονται και αποτιμώνται στις οικονομικές καταστάσεις, όπως και τα λοιπά πάγια της ίδιας κατηγορίας. Τα έσοδα μισθωμάτων του Ομίλου αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Στις περιπτώσεις που ο Όμιλος εκμισθώνει ενσώματα πάγια, για τα οποία συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, η παρούσα αξία των καταβληθέντων μισθωμάτων καταχωρείται ως απαίτηση. Η διαφορά μεταξύ της συνολικής απαίτησης και της παρούσας αξίας της απαίτησης καταχωρείται ως μη δεδουλευμένο χρηματοοικονομικό έσοδο. Οι εισπράξεις μισθωμάτων διαχωρίζονται και μειώνουν τη συνολική απαίτηση από μισθώματα, ενώ το αναλογούν έσοδο τόκων αναγνωρίζεται σε δεδουλευμένη βάση στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Γ. Συμβάσεις πώλησης και επαναμίσθωσης

Μία συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης συνεπάγεται την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου και την εν συνεχεία επαναμίσθωση του ίδιου περιουσιακού στοιχείου. Ο λογιστικός χειρισμός μιας συναλλαγής πώλησης και επαναμίσθωσης εξαρτάται από το είδος της σχετικής μίσθωσης.

Αν μία συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης καταλήξει σε χρηματοδοτική μίσθωση, οποιαδήποτε θετική διαφορά ανάμεσα στο τίμημα πώλησης του περιουσιακού στοιχείου και στη λογιστική αξία του, δεν θα αναγνωριστεί άμεσα ως έσοδο από τον πωλητή - μισθωτή αλλά ως έσοδο επόμενων χρήσεων, το οποίο θα μεταφέρεται τμηματικά στα αποτελέσματα καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

Αν μία συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης καταλήξει σε λειτουργική μίσθωση και είναι φανερό ότι η συναλλαγή αυτή έχει γίνει στην εύλογη αξία, τότε οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται αμέσως. Αν η τιμή πώλησης του περιουσιακού στοιχείου διαφέρει από την εύλογη αξία του, τότε οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται αμέσως στα αποτελέσματα χρήσης. Εξαιρέση αποτελούν οι περιπτώσεις διαφοροποίησης των μελλοντικών μισθωμάτων. Έτσι, εάν προκύπτει μεν ζημία, η οποία όμως αντισταθμίζεται από οφέλη, που προκύπτουν από χαμηλότερα μελλοντικά μισθώματα, σε σχέση με τις τρέχουσες τιμές, τότε η ζημία αυτή παραμένει στον ισολογισμό και αποσβένεται αναλογικά με τα μισθώματα σε ολόκληρη την προβλεπόμενη διάρκεια χρήσης του περιουσιακού στοιχείου. Ομοίως, το κέρδος που θα προκύψει, στην περίπτωση που η τιμή πώλησης του περιουσιακού στοιχείου είναι μεγαλύτερη από την εύλογη αξία του, λόγω αυξημένων μελλοντικών μισθωμάτων, παραμένει ως έσοδο επόμενων περιόδων και αποσβένεται καθ' όλη την προβλεπόμενη διάρκεια χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

2.22 Ταμείο και χρηματικά διαθέσιμα

Το ταμείο και τα χρηματικά διαθέσιμα εμπεριέχουν υπόλοιπα με ληκτότητα μικρότερη των τριών μηνών από την ημέρα απόκτησής τους, όπως μετρητά, μη δεσμευμένα χρηματικά διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα, χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι υποχρεωτικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα δεν είναι διαθέσιμες για χρήση καθημερινών δραστηριοτήτων από τον Όμιλο και συνεπώς δεν συμπεριλαμβάνονται στα υπόλοιπα με ληκτότητα μικρότερη των τριών μηνών.

2.23 Προβλέψεις

Προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν: α) ο Όμιλος έχει μία παρούσα υποχρέωση (νομική ή τεκμαιρόμενη), ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος, β) το ενδεχόμενο ότι μία εκροή πόρων θα απαιτηθεί για το διακανονισμό της υποχρέωσης είναι περισσότερο πιθανό από το ενδεχόμενο να μην απαιτηθεί και γ) το ποσό της υποχρέωσης μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα. Εάν δεν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, τότε δεν αναγνωρίζεται πρόβλεψη.

Στην περίπτωση πλήθους όμοιων υποχρεώσεων, η πιθανότητα ότι θα απαιτηθεί εκροή κατά τον διακανονισμό των υποχρεώσεων αυτών, καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των εν λόγω υποχρεώσεων ως μια ενιαία κατηγορία. Η πρόβλεψη καταχωρείται, ακόμα και αν η πιθανότητα εκροής για μία υποχρέωση από το σύνολο των υποχρεώσεων είναι μικρή.

Οι προβλέψεις προσμετρώνται στην παρούσα αξία των δαπανών, που αναμένεται να απαιτηθούν για τον διακανονισμό της υποχρέωσης, χρησιμοποιώντας ένα επιτόκιο, που αντανάκλα τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για τη χρονική αξία του χρήματος και τους συναφείς με την υποχρέωση κινδύνους. Η αύξηση της πρόβλεψης λόγω της παρόδου του χρόνου καταχωρείται ως έξοδο στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Το ύψος της πρόβλεψης αποτελεί την καλύτερη εκτίμηση του τιμήματος, που απαιτείται για τον διακανονισμό της υποχρέωσης, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων, που σχετίζονται με την υποχρέωση. Το ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης επανεξετάζεται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.

2.24 Συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων

Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων είναι συμβόλαια, τα οποία απαιτούν από τον εκδότη να κάνει συγκεκριμένες πληρωμές προς αποζημίωση του κομιστή για ζημία, που έχει υποστεί, επειδή ένας συγκεκριμένος χρεώστης αδυνατεί να προβεί σε πληρωμές όταν πρέπει, σύμφωνα με τους όρους ενός πιστωτικού μέσου. Τέτοια συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων δίνονται από τράπεζες, χρηματοοικονομικά ιδρύματα και άλλους φορείς για λογαριασμό πελατών, ώστε να διασφαλίζονται δάνεια, υπεραναλήψεις και άλλες τραπεζικές εργασίες.

Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία στις οικονομικές καταστάσεις, την ημέρα που δόθηκε η εγγύηση. Μετά την αρχική καταχώρηση, οι υποχρεώσεις της Τράπεζας στο πλαίσιο τέτοιων συμβολαίων καταχωρούνται στη μεγαλύτερη αξία μεταξύ: α) της αρχικής, μείον τις υπολογισμένες αποσβέσεις, ώστε να αναγνωρισθεί με την ευθεία μέθοδο στην κατάσταση αποτελεσμάτων το έσοδο από προμήθειες, που έχει καταστεί δεδουλευμένο στη διάρκεια του συμβολαίου και β) της βέλτιστης εκτίμησης της απαιτούμενης δαπάνης για το διακανονισμό τυχόν χρηματοοικονομικής

υποχρέωσης κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στην εμπειρία και την κρίση της Διοίκησης από παρόμοιες πράξεις στο παρελθόν και το ιστορικό προηγούμενων ζημιών.

Οποιαδήποτε μεταβολή σε υποχρέωση, που σχετίζεται με εγγυήσεις, μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.25 Παροχές σε εργαζομένους

A. Χρηματοδοτούμενα προγράμματα μετά την έξοδο από την υπηρεσία

Τα προγράμματα συνταξιοδότησης, που υιοθετούνται από τον Όμιλο, χρηματοδοτούνται μέσω πληρωμών σε ασφαλιστικές εταιρίες ή σε κοινωνικά ασφαλιστικά ιδρύματα.

Οι υποχρεώσεις του Ομίλου για συνταξιοδότηση σχετίζονται, τόσο με προγράμματα καθορισμένων εισφορών, όσο και με προγράμματα καθορισμένων παροχών.

Τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών περιλαμβάνουν την καταβολή εισφορών σε Κρατικά Ταμεία (π.χ. Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων) και σε ασφαλιστικές εταιρείες, με αποτέλεσμα να μην ανακύπτει νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση του Ομίλου σε περίπτωση που το Κρατικό Ταμείο ή η ασφαλιστική εταιρεία περιέλθει σε αδυναμία καταβολής των προβλεπόμενων παροχών στον ασφαλιζόμενο. Οι εργοδοτικές εισφορές που αναλογούν σε κάθε έτος, περιλαμβάνονται στις δαπάνες προσωπικού και επιβαρύνουν αντίστοιχα την κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα προγράμματα καθορισμένων παροχών είναι προγράμματα συνταξιοδότησης με βάση τα οποία καταβάλλεται στον εργαζόμενο παροχή ανάλογα με τα χρόνια προϋπηρεσίας, την ηλικία και το μισθό. Η διαφορά με τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών είναι ότι ο εργοδότης φέρει την ευθύνη για την καταβολή των συμφωνημένων παροχών στον εργαζόμενο, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων από τα ασφαλιστικά ταμεία-οργανισμούς.

Η υποχρέωση που καταχωρείται στον Ισολογισμό, σχετικά με προγράμματα καθορισμένων παροχών, είναι η παρούσα αξία της υποχρέωσης κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, μείον την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος.

Η υποχρέωση των καθορισμένων παροχών υπολογίζεται ετησίως από ανεξάρτητους αναλογιστές με τη μέθοδο «προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας υποχρέωσης» (projected unit credit method).

Αναλογιστικά κέρδη και ζημιές

Τα αναλογιστικά κέρδη/ζημιές αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου κατά τη χρονική περίοδο που αυτά πραγματοποιούνται. Η ανακύκλιση των εν λόγω κερδών/ζημιών στα αποτελέσματα δεν είναι δυνατή.

Κόστος προϋπηρεσίας

Το κόστος προϋπηρεσίας είναι η μεταβολή στην παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών, που προκύπτει από τροποποίηση ή περικοπή προγραμμάτων. Το εν λόγω κόστος αναγνωρίζεται απευθείας στα αποτελέσματα κατά την περίοδο, που τροποποιείται το πρόγραμμα.

B. Μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα μετά την έξοδο από την υπηρεσία

Ο Όμιλος παρέχει μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα στους συνταξιοδοτούμενους υπαλλήλους. Η θεμελίωση δικαιώματος συμμετοχής σε αυτά τα προγράμματα βασίζεται συνήθως στα χρόνια προϋπηρεσίας του υπαλλήλου μέχρι την συνταξιοδότησή του και στη συμπλήρωση ενός κατώτερου αριθμού ετών προϋπηρεσίας.

Τα αναμενόμενα κόστη αυτών των προγραμμάτων λογιστικοποιούνται, εφαρμόζοντας μεθοδολογία παρόμοια με αυτή που χρησιμοποιείται στα χρηματοδοτούμενα προγράμματα καθορισμένων παροχών. Αυτές οι υποχρεώσεις αποτιμώνται σε ετήσια βάση από ανεξάρτητους αναλογιστές.

2.26 Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενοι φόροι

Ο φόρος εισοδήματος, με βάση τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή, αναγνωρίζεται ως έξοδο στην τρέχουσα χρήση. Ο αναβαλλόμενος φόρος επί των φορολογικών ζημιών αναγνωρίζεται ως στοιχείο ενεργητικού, αν είναι πιθανόν ότι τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν για τον συμψηφισμό των ζημιών αυτών.

Οι αναβαλλόμενοι φόροι υπολογίζονται με βάση τη μέθοδο της πλήρους υποχρέωσης (liability method) για όλες τις προσωρινές διαφορές, που προκύπτουν από τη φορολογική βάση των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων και από την αντίστοιχη λογιστική αξία τους. Οι αναβαλλόμενοι φόροι καθορίζονται με τη χρήση των ισχυόντων φορολογικών συντελεστών ή των φορολογικών συντελεστών που τίθενται σε ισχύ κατά την ημερομηνία Ισολογισμού και αναμένεται να εφαρμοστούν κατά την ημερομηνία κατά την οποία η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση θα χρησιμοποιηθεί και η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση θα τακτοποιηθεί.

Οι βασικές προσωρινές διαφορές προκύπτουν από τις αποσβέσεις των ενσώματων ακινητοποιήσεων, την αναγνώριση προμηθειών με βάση το πραγματικό επιτόκιο, τις διαφορές κατά την αποτίμηση των χρεογράφων μεταξύ της λογιστικής και φορολογικής βάσης, την επανεκτίμηση των διαφόρων στοιχείων ενεργητικού (όπως των επενδύσεων σε ακίνητα), την απομείωση αξίας απαιτήσεων και ομολόγων και από την αναγνώριση της υποχρέωσης από παροχές σε εργαζομένους κατά τη συνταξιοδότηση. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται για όλες τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές όταν εκτιμάται ότι οι προσωρινές αυτές διαφορές θα αντιστραφούν στο μέλλον και ότι επίσης θα υπάρξει φορολογητέο αποτέλεσμα έναντι του οποίου η προσωρινή διαφορά μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Ο αναβαλλόμενος φόρος που αναγνωρίζεται επί: α) της αποτίμησης των χρεογράφων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου και β) της αποτίμησης των παραγώγων αντιστάθμισης ταμειακών ροών, που αναγνωρίστηκαν απευθείας στην καθαρή θέση, πιστώνεται ή χρεώνεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια. Κατά την πώληση του χρεογράφου ή κατά την τμηματική αναγνώριση της αποτίμησης του παραγώγου στα αποτελέσματα, το μέρος του αναβαλλόμενου φόρου που αντιστοιχεί, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Επίσης, ο αναβαλλόμενος φόρος που αναλογεί στα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές της υποχρέωσης από παροχές σε εργαζομένους κατά τη συνταξιοδότηση, καθώς και στην μελλοντική μεταβολή των αναλογιστικών κερδών/ζημιών, κατά τον χρόνο που αυτά πραγματοποιούνται, αναγνωρίζεται απευθείας στην καθαρή θέση.

Ο Όμιλος συμψηφίζει τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις μόνο όταν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις από το Δ.Λ.Π. 12. Ειδικότερα, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις συμψηφίζονται μόνο σε επίπεδο νομικής οντότητας, όταν και μόνο όταν: α) οι ενοποιούμενες πλήρως εταιρείες έχουν ένα νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίσουν τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις έναντι τρεχουσών φορολογικών υποχρεώσεων και β) οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις αφορούν σε φόρους εισοδήματος, που επιβάλλονται από την ίδια φορολογική αρχή.

2.27 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους, υβριδικά κεφάλαια και λοιπά δανειακά κεφάλαια

α) Αρχική αναγνώριση και επιμέτρηση:

Οι υποχρεώσεις από έκδοση πιστωτικών τίτλων, υβριδικών κεφαλαίων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων λογιστικοποιούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους (έσοδο από την έκδοσή τους, μείον τα πραγματοποιηθέντα έξοδα έκδοσής τους).

β) Επιμέτρηση μετά την αρχική αναγνώριση:

Μετά την αρχική αναγνώριση, οι πιστωτικοί τίτλοι και τα δανειακά κεφάλαια απεικονίζονται στο αποσβέσιμο κόστος. Όποια διαφορά, μεταξύ του εσόδου από την έκδοση (μείον το κόστος έκδοσης) και της αξίας αποπληρωμής, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα για όλη τη διάρκεια των τίτλων με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι υποχρεώσεις από τίτλους και δανειακά κεφάλαια του Ομίλου περιλαμβάνουν μεσοπρόθεσμους τίτλους (EMTN), ομολογιακά δάνεια από τιτλοποίηση στεγαστικών, καταναλωτικών και επιχειρηματικών δανείων, υβριδικά κεφάλαια και κεφάλαια μειωμένης εξασφάλισης.

Εάν ο Όμιλος εξαγοράσει τους τίτλους ή τα δανειακά κεφάλαια, που έχει εκδώσει, τότε οι τίτλοι ή τα κεφάλαια αποαναγνωρίζονται από την Κατάσταση Οικονομικής Θέσης και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της υποχρέωσης και της αναμενόμενης εκταμίευσης καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης.

2.28 Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος

Οι λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία, ενώ μεταγενέστερα επιμετρώνται στην αποσβέσιμη αξία τους και περιλαμβάνουν υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα και υποχρεώσεις προς πελάτες.

2.29 Τιτλοποιήσεις

Ο Όμιλος τιτλοποιεί περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού. Τα στοιχεία αυτά αγοράζονται από εταιρείες ειδικού σκοπού, οι οποίες εν συνεχεία εκδίδουν ομόλογα σε επενδυτές. Ο Όμιλος ενοποιεί τις εταιρείες ειδικού σκοπού, εάν ασκεί έλεγχο ή έχει διακρατήσει σημαντικό μέρος των κινδύνων τους. Στην περίπτωση αυτή, τα ομόλογα που εκδίδονται για το σκοπό της τιτλοποίησης

περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού εμφανίζονται στον Ισολογισμό στο αναπόσβεστο κόστος τους, εκτός εάν οι εκδοθέντες τίτλοι ιδιοκατέχονται.

2.30 Επιμέτρηση εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Εύλογη αξία είναι η τιμή στην οποία θα πωληθεί ένα στοιχείο ενεργητικού ή στην οποία θα μεταφερθεί μια υποχρέωση μεταξύ αντισυμβαλλομένων μερών υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης, και ανεξάρτητα εάν η τιμή είναι άμεσα παρατηρήσιμη ή έχει προσδιοριστεί με μέθοδο αποτίμησης.

Οι μέθοδοι αποτίμησης, που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, μεγιστοποιούν τη χρήση παρατηρήσιμων μεταβλητών και ελαχιστοποιούν της χρήση μη παρατηρήσιμων. Οι παρατηρήσιμες μεταβλητές αναφέρονται σε στοιχεία της αγοράς, που προκύπτουν από ανεξάρτητες πηγές. Οι μη παρατηρήσιμες μεταβλητές αντανakλούν τις εκτιμήσεις του Ομίλου για την αγορά.

Οι μεταβλητές των μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, κατηγοριοποιούνται σε 3 επίπεδα ιεραρχίας, ως ακολούθως:

1ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται βάσει εισηγμένων τιμών (άνευ προσαρμογών) σε οργανωμένες αγορές για πανομοιότυπα στοιχεία ενεργητικού ή υποχρεώσεων. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει μετοχές και ομόλογα διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστήρια ή σε χρηματαγορές, καθώς και παράγωγα, όπως συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures).

2ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών εκτός των εισηγμένων τιμών, που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1, που θεωρούνται άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμες. Το επίπεδο αυτό περιλαμβάνει εξωχρηματιστηριακά παράγωγα (OTC), ομόλογα και έντοκα γραμμάτια, η αποτίμηση των οποίων βασίζεται σε καμπύλες επιτοκίων, που έχουν προκύψει με βάση τις τιμές διαπραγμάτευσης ομολόγων, προερχόμενες από αξιόπιστες πηγές (π.χ. Bloomberg, Reuters), καθώς και σε άλλες παραμέτρους, τιμές αποτίμησης και υποδείγματα τιμολόγησης παραγώγων.

3ο Επίπεδο

Η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Το επίπεδο 3 περιλαμβάνει μετοχές του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα καθώς και επενδυτικά ακίνητα. Οι μετοχές, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και τα επενδυτικά ακίνητα του επιπέδου 3 δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά ή δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές από τρίτους διαπραγματευτές για να προσδιοριστεί η εύλογη αξία τους.

Η αποτίμηση των μετοχών του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των εν λόγω μετοχών χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτά μοντέλα και τεχνικές αποτίμησης, κατά περίπτωση, όπως: μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, υπολογισμού των δικαιωμάτων προαίρεσης, συγκρίσιμες συναλλαγές, εκτιμήσεις της εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού (π.χ. παγίων στοιχείων) και καθαρή αξία του ενεργητικού και των μεριδίων. Ο Όμιλος, με βάση την πρότερη εμπειρία του, προσαρμόζει περαιτέρω, όπου κριθεί απαραίτητο, τις σχετικές αξίες προκειμένου να απεικονίζονται οι τρέχουσες συνθήκες που επικρατούν. Η εύλογη αξία των μετοχών του Ομίλου του επιπέδου 3 λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση όπου προκύπτουν ενδείξεις απομείωσης της αξίας των εν λόγω μετοχών, ενώ σε αντίθετη περίπτωση αυτές τηρούνται στο κόστος κτήσης.

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα παρακολουθούνται στην εύλογη αξία. Η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται βάσει τεχνικών αποτίμησης με βασικές παραμέτρους α) την υποκείμενη μετοχή, β) τη διακύμανση της υποκείμενης μετοχής, γ) τα επιτόκια και δ) τα πιστωτικά περιθώρια.

Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτές μέθοδοι αποτίμησης από εκτιμητές, οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά στην ενότητα 2.18 «Επενδύσεις σε ακίνητα» των λογιστικών αρχών του Ομίλου.

Το επίπεδο 3 μπορεί να περιλαμβάνει επίσης κάθε άλλο στοιχείο ενεργητικού ή υποχρέωσης, που πρέπει να αποτιμάται σε εύλογη αξία υπό την προϋπόθεση ότι η βάση προσδιορισμού της εύλογης αξίας δεν πληροί τις προϋποθέσεις κατάταξης στα προηγούμενα επίπεδα ιεράρχησης.

Το συγκεκριμένο μοντέλο ιεραρχίας (επίπεδα 1-3) απαιτεί την χρησιμοποίηση παρατηρήσιμων δεδομένων, όποτε είναι διαθέσιμα. Ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη παρατηρήσιμα δεδομένα στις αποτιμήσεις του, όποτε αυτό είναι εφικτό.

2.31 Μετοχικό κεφάλαιο και ίδιες μετοχές

Στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου περιλαμβάνονται, εκτός από τις κοινές μετοχές, οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης τον Δεκέμβριο 2015. Οι εν λόγω υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες έχουν τα χαρακτηριστικά των ιδίων κεφαλαίων με βάση τις προβλεπόμενες οικείες διατάξεις του ΔΛΠ 32. Ειδική αναφορά γίνεται στη σημείωση 42.

Τα έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου καταχωρούνται αφαιρετικά των Ιδίων Κεφαλαίων.

Τα μερίσματα, που αναλογούν στις κοινές μετοχές, αναγνωρίζονται ως υποχρέωση κατά την περίοδο, στην οποία εγκρίνονται από την Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας. Τυχόν προμερίσματα αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας, όταν εγκριθούν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Το κόστος απόκτησης ιδίων μετοχών, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων απόκτησής τους, εμφανίζεται αφαιρετικά των Ιδίων Κεφαλαίων, μέχρι την ακύρωση ή την πώλησή τους. Τα κέρδη/ζημιές από την πώληση των ιδίων μετοχών καταχωρούνται απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια. Ο αριθμός των ιδίων μετοχών, που κατέχονται από τον Όμιλο, δεν μειώνει τον αριθμό των μετοχών, που βρίσκονται σε κυκλοφορία. Οι ίδιες μετοχές, που κατέχονται από την Τράπεζα δεν ενσωματώνουν δικαίωμα είσπραξης μερίσματος. Οι ειδικές διατάξεις βάσει των οποίων δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας αναφέρονται στη σημείωση 42.

2.32 Συναλλαγές συνδεδεμένων μερών

Ως συνδεδεμένα μέρη νοούνται: α) τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης της Τράπεζας, β) τα πλησιέστερα μέλη και οικονομικά εξαρτώμενα μέλη (σύζυγοι, τέκνα, κ.ά.) των μελών Δ.Σ. και Διοίκησης, γ) οι εταιρείες οι οποίες συναλλάσσονται με τον Όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς, εφόσον η συνολική συμμετοχή σε αυτές (μελών Δ.Σ. και Διοίκησης καθώς και των εξαρτώμενων/ πλησιέστερων μελών τους) υπερβαίνει αθροιστικά το 20%, δ) οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας, ε) οι συγγενείς εταιρείες της Τράπεζας και στ) το

Τ.Χ.Σ. Δεν περιλαμβάνονται στα συνδεδεμένα μέρη οι εταιρείες με τις οποίες ενδεχόμενα το Τ.Χ.Σ. να θεωρείται συνδεδεμένο μέρος. Συναλλαγές παρόμοιας φύσεως γνωστοποιούνται συγκεντρωτικά. Όλες οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη διέπονται από τους συνήθεις όρους και συνθήκες αγοράς.

2.33 Σύνταξη οικονομικών αναφορών ανά τομέα δραστηριότητας

Η οικονομική πληροφόρηση των τομέων δραστηριότητας του Ομίλου γνωστοποιείται σύμφωνα με τις εσωτερικές αναφορές προς το όργανο της Διοίκησης (Εκτελεστική Επιτροπή), το οποίο έχει την ευθύνη της λήψης αποφάσεων αναφορικά με τις δραστηριότητες του Ομίλου και είναι αρμόδιο για να προβεί στον επιμερισμό πόρων στους τομείς δραστηριότητας, καθώς και στην αξιολόγησή τους.

Όλες οι συναλλαγές ανάμεσα στους επιχειρηματικούς τομείς διεξάγονται σε όρους αγοράς, ενώ οι δαπάνες και τα έσοδα μεταξύ των επιχειρηματικών τομέων απαλείφονται σε ενοποιημένο επίπεδο.

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται σε τέσσερις κύριους επιχειρηματικούς τομείς: Λιανική Τραπεζική, Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων, Επενδυτική Τραπεζική, Διαχείριση Κεφαλαίων & Treasury. Τα έσοδα και οι δαπάνες, που αφορούν άμεσα κάθε τομέα, λαμβάνονται υπόψη, προκειμένου να καθοριστεί η απόδοση των επιχειρηματικών τομέων.

2.34 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης, όταν και μόνο όταν, ο Όμιλος έχει ένα νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των αναγνωρισμένων ποσών και προτίθεται να διακανονίσει το καθαρό ποσό ή να αναγνωρίσει την απαίτηση και να διακανονίσει την υποχρέωση ταυτόχρονα.

2.35 Συγκριτικά στοιχεία και στρογγυλοποιήσεις

Στις περιπτώσεις που κρίθηκε απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία των προηγούμενων χρήσεων αναμορφώθηκαν, για να καταστούν ομοειδή με τα στοιχεία της τρέχουσας χρήσης. Σχετική είναι η σημείωση 50.

Διαφορές που παρουσιάζονται, μεταξύ των ποσών στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και των αντίστοιχων ποσών στις σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

3 Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Η συνετή εφαρμογή και διαρκής εξέλιξη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων αποτελεί προτεραιότητα και συνυπολογίζεται στη χάραξη των ετήσιων επιχειρηματικών σχεδίων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ), έχει τη συνολική ευθύνη για την ανάπτυξη και την επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων. Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, ως επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου συνεδριάζει σε μηνιαία βάση ή/και εκτάκτως, διαμορφώνει τη στρατηγική ανάληψης κινδύνων και διαχείρισης κεφαλαίων σε συνάρτηση με τους επιχειρηματικούς στόχους του Ομίλου, ενώ αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων, καθώς και την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Στο πλαίσιο αυτό, τα επιχειρηματικά σχέδια και στόχοι δύνανται να προσαρμοσθούν σε τυχόν τρέχουσες εξελίξεις, ικανές να μεταβάλουν το προφίλ κινδύνου του Ομίλου.

Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων αξιολογείται και εξελίσσεται διαρκώς λαμβάνοντας υπόψη τη βάση ιστορικών δεδομένων της Τράπεζας, τη δυναμική των αγορών, την εναρμόνιση με εποπτικές απαιτήσεις και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Την ευθύνη για το σχεδιασμό, την εξειδίκευση και την υλοποίηση του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του ΔΣ, έχει ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου. Ο επικεφαλής του τομέα αναφέρεται απευθείας στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του ΔΣ.

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου συνίσταται από τις παρακάτω Διευθύνσεις:

- Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου Ομίλου,
- Κεφαλαιακής Διαχείρισης Ομίλου,
- Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς, Ρευστότητας και Λειτουργικού Κινδύνου Ομίλου,
- Group Risk Coordination και
- Corporate Credit Control.

Οι δραστηριότητες του Τομέα υπόκεινται στον ανεξάρτητο έλεγχο της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία αξιολογεί την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων.

Ο Όμιλος διαθέτει αρμοδίως εγκεκριμένη Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνων & Κεφαλαίου (Risk & Capital Strategy), η οποία περιλαμβάνει καθορισμένο Πλαίσιο Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνων (Risk Appetite Framework) και συγκεκριμένα αφορά στην Τράπεζα Πειραιώς και στο σύνολο των θυγατρικών εταιρειών του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Η Στρατηγική του Ομίλου λαμβάνει υπόψη τις τρέχουσες ειδικές συνθήκες, παρέχει κατευθυντήριες γραμμές και αποτελεί το θεμέλιο για τη διαμόρφωση και τον καθορισμό μιας ευρύτερης κουλτούρας διαχείρισης κινδύνων, βάσει των επιχειρηματικών στόχων και των δεσμεύσεων, που έχει αναλάβει ο Όμιλος προς τις εποπτικές αρχές.

Η αποτελεσματικότητα της Στρατηγικής παρακολουθείται με παράλληλη αξιολόγηση:

- των οικονομικών αποτελεσμάτων του Ομίλου έναντι των επιχειρησιακών του στόχων και
- του προφίλ κινδύνου του Ομίλου σε σχέση με τις ποιοτικές και ποσοτικές διατυπώσεις (qualitative and quantitative statements) του Πλαισίου Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνων.

3.1 Πλαίσιο διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου

3.1.1 Στρατηγικές και διαδικασίες για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου

Οι δραστηριότητες του Ομίλου είναι συνυφασμένες με την ανάληψη πιστωτικού κινδύνου. Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος πραγματοποίησης χρηματοοικονομικής ζημιάς για τον Όμιλο, ο οποίος απορρέει από το ενδεχόμενο αδυναμίας των αντισυμβαλλομένων να εκπληρώσουν τις συμβατικές/ συναλλακτικές τους υποχρεώσεις. Ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί την πιο σημαντική πηγή κινδύνου για τον Όμιλο και για τον λόγο αυτό η αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείρισή του αποτελεί πρωταρχικό μέλημα της Διοίκησης. Η συνολική έκθεση του Ομίλου στον πιστωτικό κίνδυνο προέρχεται κατά κύριο λόγο από τις πιστοδοτήσεις της Επιχειρηματικής και της Ιδιωτικής Πίστης, τις επενδυτικές δραστηριότητες του Ομίλου, τις συναλλαγές στην εξωχρηματιστηριακή αγορά, τις πράξεις διαπραγμάτευσης στις αγορές παραγώγων, καθώς επίσης και από το διακανονισμό συναλλαγών. Ο βαθμός του κινδύνου, που εμπεριέχεται σε κάθε πιστωτικό άνοιγμα, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι γενικότερες συνθήκες της οικονομίας και της αγοράς, η χρηματοοικονομική θέση των οφειλετών, το ύψος, το είδος και η διάρκεια των ανοιγμάτων, καθώς και η ύπαρξη καλυμμάτων και εξασφαλίσεων.

Η εφαρμογή της πιστωτικής πολιτικής, η οποία περιγράφει τις αρχές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου, διασφαλίζει την ενιαία και αποτελεσματική αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου. Στον Όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς εφαρμόζεται ενιαία πολιτική και πρακτική αναφορικά με τις μεθόδους αξιολόγησης και τις διαδικασίες έγκρισης, ανανέωσης και παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων. Όλα τα πιστοδοτικά όρια αναθεωρούνται ή/ και ανανεώνονται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, ενώ τα αρμόδια εγκριτικά κλιμάκια καθορίζονται με βάση το ύψος και την κατηγορία του συνολικού πιστωτικού κινδύνου, που αναλαμβάνει ο Όμιλος για κάθε οφειλέτη ή ομάδα οφειλετών, που σχετίζονται μεταξύ τους (έννοια ενός οφειλέτη).

Στον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου λειτουργεί ξεχωριστή Διεύθυνση Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου με αντικείμενο τη διαρκή παρακολούθηση, τον έλεγχο και τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου των ανοιγμάτων του Ομίλου έναντι επιχειρήσεων, ιδιωτών, πιστωτικών ιδρυμάτων, κεντρικών κυβερνήσεων και χωρών.

3.1.2 Μέτρηση και συστήματα αναφοράς του πιστωτικού κινδύνου

Κεντρική θέση στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου κατέχει η αξιόπιστη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου. Η διαρκής ανάπτυξη υποδομών, συστημάτων και μεθοδολογιών για την ποσοτικοποίηση και την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την έγκαιρη και αποτελεσματική υποστήριξη της Διοίκησης και των επιχειρηματικών μονάδων στη λήψη αποφάσεων, τον καθορισμό πολιτικών και την εκπλήρωση των εποπτικών απαιτήσεων.

α) Δάνεια και απαιτήσεις

Για την παρακολούθηση και μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου, που σχετίζεται με τα δάνεια και τις απαιτήσεις του Ομίλου σε επίπεδο αντισυμβαλλομένου:

– αξιολογείται συστηματικά η πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη και εκτιμάται το ενδεχόμενο αθέτησης των συμβατικών του υποχρεώσεων και

– εκτιμάται με βάση τα υφιστάμενα καλύμματα και εξασφαλίσεις το πιθανό ποσοστό ανάκτησης, το οποίο ενδέχεται να εισπράξει ο Όμιλος στην περίπτωση, που ο πιστούχος αθετήσει τις υποχρεώσεις του. Οι εν λόγω συνιστώσες μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου είναι ενσωματωμένες στις καθημερινές λειτουργικές δραστηριότητες του Ομίλου.

(i) Συστηματική αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας πελατών και εκτίμηση ενδεχόμενης αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων

Ο Όμιλος αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα των αντισυμβαλλομένων και εκτιμά το ενδεχόμενο αθέτησης των συμβατικών τους υποχρεώσεων, χρησιμοποιώντας υποδείγματα πιστοληπτικών διαβαθμίσεων (ratings), προσαρμοσμένα στις κατηγορίες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αντισυμβαλλομένων. Τα υποδείγματα αυτά έχουν αναπτυχθεί εσωτερικά και συνδυάζουν τη χρηματοοικονομική και στατιστική ανάλυση με την κρίση των αρμοδίων στελεχών, ενώ υποβάλλονται σε αξιολόγηση, όπου είναι εφικτό, μέσω της αντιπαραβολής τους με εξωτερικά διαθέσιμη πληροφόρηση.

Βάσει πολιτικής, η διαβάθμιση για κάθε πιστούχο εφαρμόζεται κατά τον καθορισμό των πιστοδοτικών ορίων και ανανεώνεται συστηματικά σε ετήσια βάση. Επικαιροποίηση των διαβαθμίσεων γίνεται ακόμη και στις περιπτώσεις, όπου προκύπτουν νέες πληροφορίες, οι οποίες μπορούν να διαφοροποιήσουν σημαντικά τον ενεχόμενο πιστωτικό κίνδυνο. Ο Όμιλος επικυρώνει τουλάχιστον σε ετήσια βάση την προβλεπτική ικανότητα των υποδειγμάτων πιστοληπτικής αξιολόγησης, που χρησιμοποιούνται τόσο στην Επιχειρηματική όσο και στην Ιδιωτική Πίστη, εξασφαλίζοντας έτσι τη δυνατότητα ορθής απεικόνισης του ενεχόμενου πιστωτικού κινδύνου και επιτρέποντας την έγκαιρη λήψη ενεργειών για την αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων.

Επιχειρηματική Πίστη

Οι πιστούχοι της Επιχειρηματικής Πίστης κατηγοριοποιούνται σε πιστοληπτικές διαβαθμίσεις (credit rating grades), οι οποίες αντιπροσωπεύουν διαφορετικούς βαθμούς πιστωτικού κινδύνου και συνδέονται με διαφορετικές πιθανότητες αθέτησης. Για κάθε βαθμίδα αντιστοιχεί και διαφορετική πολιτική συνεργασίας με τις επιχειρήσεις-πιστούχους.

Η ταξινόμηση και η πολιτική πιστοδότησης ανά διαβάθμιση των επιχειρηματικών πιστούχων παρουσιάζονται με λεπτομέρεια σε σχετικό κεφάλαιο του Εγχειριδίου Πιστωτικής Πολιτικής και Πρακτικής για το Επιχειρηματικό Χαρτοφυλάκιο. Η κλίμακα διαβάθμισης αποτελείται συνολικά από 23 βαθμίδες από τις οποίες 19 βαθμίδες αντιστοιχούν σε πιστούχους, οι οποίοι δεν έχουν παρουσιάσει αθέτηση υποχρέωσης, 1 βαθμίδα αντιστοιχεί σε πιστούχους με ενήμερες πιστοδοτήσεις αυξημένου κινδύνου (special mention), 1 βαθμίδα αντιστοιχεί σε πιστούχους σε ρύθμιση και 2 βαθμίδες σε πιστούχους σε αθέτηση.

Στον κάτωθι πίνακα παρατίθενται οι ενέργειες της πιστωτικής πολιτικής ανά βαθμίδα πιστούχου:

RATING	ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ
1 2 3 4	Excellent (Άριστη)	Ανάπτυξη Συνεργασίας
5 6 7	Very Strong (Πολύ Ισχυρή)	Ανάπτυξη Συνεργασίας
8 9 10	Strong (Ισχυρή)	Ανάπτυξη Συνεργασίας
11 12	Good (Καλή)	Ανάπτυξη της συνεργασίας ανάλογη της ανάπτυξης της επιχείρησης
13	Satisfactory (Ικανοποιητική)	Ανάπτυξη της συνεργασίας με εξασφαλίσεις ή διατήρηση της συνεργασίας
14	Adequate (Μέτρια)	Προσεκτική ανάπτυξη της συνεργασίας με επαρκείς εξασφαλίσεις ή διατήρηση της συνεργασίας με επαρκείς εξασφαλίσεις
15	Marginal (Οριακή)	Ανάπτυξη της συνεργασίας με ισχυρές εξασφαλίσεις ή διατήρηση με επαρκείς εξασφαλίσεις ή περιορισμός της συνεργασίας
16	Weak (Αδύναμη)	Διατήρηση της συνεργασίας με ισχυρές εξασφαλίσεις ή περιορισμός της συνεργασίας
17	Very Weak (Πολύ Αδύναμη)	Περιορισμός της συνεργασίας με ισχυρές εξασφαλίσεις και ενδεχόμενος χαρακτηρισμός/ υποβάθμιση ή Διακοπή της συνεργασίας
18	Poor (Χαμηλή)	Ενδεχόμενος χαρακτηρισμός/ υποβάθμιση ή Διακοπή της συνεργασίας
19	Very Poor (Πολύ Χαμηλή)	Ενδεχόμενος χαρακτηρισμός/ υποβάθμιση ή Διακοπή της συνεργασίας
20	Special Mention (Ειδικής Αναφοράς)	Ενδεχόμενη Αναδιάρθρωση της πιστοδότησης. Λήψη πρόσθετων ισχυρών εξασφαλίσεων ή Διακοπή της συνεργασίας. Συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων
21	Restructured (Ρύθμιση)	Συστηματική παρακολούθηση της εξυπηρέτησης της ρύθμισης
22	Substandard (Προσωρινή καθυστέρηση)	Είσπραξη ή ρύθμιση της πιστοδότησης με επιχειρηματικές ή δικαστικές διαδικασίες. Συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων
23	Doubtful/Loss (Οριστική καθυστέρηση/Ζημία)	Είσπραξη της απαίτησης κυρίως με δικαστικές διαδικασίες. Συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων

Για την ταξινόμηση σε βαθμίδες, η Τράπεζα εφαρμόζει υποδείγματα (GSM έκδοση), που διαφοροποιούνται ανάλογα με τον τύπο και το μέγεθος της επιχείρησης.

Συγκεκριμένα:

- Πιστούχοι/επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των € 2,5 εκατ. ταξινομούνται με την χρήση του υποδείγματος MRA >€ 2,5 εκατ.
- Πιστούχοι/επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και κύκλο εργασιών έως € 2,5 εκατ. ταξινομούνται με την χρήση του υποδείγματος MRA <€ 2,5 εκατ.
- Πιστούχοι που αποτελούν ειδικές περιπτώσεις (π.χ. νεοσύστατες επιχειρήσεις χωρίς πλήρη οικονομικά στοιχεία, κοινοπραξίες τεχνικών εταιρειών, ασφαλιστικές εταιρίες, φυσικά πρόσωπα, ατομικές επιχειρήσεις που δεν εντάσσονται στο χαρτοφυλάκιο πιστοδοτήσεων ιδιωτών), ταξινομούνται με το εμπειρικό υπόδειγμα "Manual Rating".
- Για τις πιστοδοτήσεις ειδικού δανεισμού (specialised lending) που αφορούν στην ποντοπόρο ναυτιλία (object finance) η Τράπεζα έχει αναπτύξει και εφαρμόζει διακριτό υπόδειγμα πιστοληπτικής αξιολόγησης (slotting criteria model), το οποίο είναι ευθυγραμμισμένο με τα κριτήρια ειδικής δανειοδότησης της μεθόδου εσωτερικών διαβαθμίσεων (M.E.Δ.) της Βασιλείας.
- Για τις μικρές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας χρησιμοποιείται εσωτερικά ανεπτυγμένο σύστημα αξιολόγησης (Β' μοντέλο).

Η Τράπεζα έχει προβεί στην αυτοματοποίηση των ασκήσεων επικύρωσης των παραπάνω υποδειγμάτων για επαρκέστερη και άμεση παρακολούθηση της προβλεπτικής τους ικανότητας.

Το υπόδειγμα Moody's Risk Advisor (MRA), το οποίο χρησιμοποιείται ως υπόδειγμα αξιολόγησης του κινδύνου από πιστοδοτήσεις σε μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις (ESM έκδοση), εφαρμόζεται από το 2005 και στις θυγατρικές του Ομίλου, που δραστηριοποιούνται στον χρηματοπιστωτικό τομέα στην Ελλάδα, ενώ από το 2006 εφαρμόζεται και σε όλες τις θυγατρικές τράπεζες του Ομίλου στο εξωτερικό.

Για τις θυγατρικές τράπεζες εξωτερικού αξίζει να σημειωθεί ότι κάθε χρόνο επιτυγχάνεται περαιτέρω πρόοδος αναφορικά με τη διαδικασία ανάπτυξης και υλοποίησης υποδειγμάτων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας.

Η κλίμακα πιστοληπτικής διαβάθμισης για τα επιχειρηματικά δάνεια η οποία χρησιμοποιείται για την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 7 είναι η ακόλουθη:

1. Ικανοποιητικής Διαβάθμισης (Standard monitoring)
2. Υπό παρακολούθηση (Special monitoring)

Οι βαθμίδες πιστοληπτικής διαβάθμισης α) 1-19 των υποδειγμάτων MRA και Manual Rating και β) 1-7 του υποδείγματος Β' αντιστοιχίζονται στην κατηγορία «Ικανοποιητικής Διαβάθμισης (Standard monitoring)». Η κατηγορία «Υπό παρακολούθηση (Special monitoring)», συμπεριλαμβάνει πιστούχους βάσει των κατηγοριών ειδικού χαρακτηρισμού με διαβάθμιση 20, 21, 22, 23.

Ιδιωτική πίστη

Αναφορικά με το χαρτοφυλάκιο ιδιωτών, εφαρμόζονται διαφορετικά υποδείγματα αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας πελατών, που καλύπτουν διαφορετικά στάδια του πιστωτικού κύκλου, ως εξής:

1) Υποδείγματα αιτήσεων (Application Scorecards)

Τα υποδείγματα αιτήσεων έχουν βασιστεί αποκλειστικά σε ιστορικά στοιχεία αιτήσεων και συμπεριφοράς και έχουν προκύψει από στατιστική ανάλυση (logistic regression). Είναι προσαρμοσμένα στους πελάτες της Τράπεζας και διαφοροποιούνται βάσει προϊόντος και βάσει σκοπού. Έτσι η Τράπεζα έχει σε λειτουργία 9 μοντέλα αιτήσεων βάσει προϊόντος και 3 μοντέλα βάσει σκοπού στα στεγαστικά δάνεια.

2) Υποδείγματα συμπεριφοράς (Behavior Scorecards)

Τα υποδείγματα συμπεριφοράς έχουν βασιστεί αποκλειστικά σε ιστορικά στοιχεία συμπεριφοράς των πελατών σε προϊόντα της Τράπεζας και έχουν προκύψει από στατιστική ανάλυση (logistic regression). Είναι προσαρμοσμένα στους πελάτες της Τράπεζας και διαφοροποιούνται βάσει προϊόντος και κατάστασης εξυπηρέτησης του δανείου (bucket and days past due). Έτσι η Τράπεζα έχει 2 κατηγορίες μοντέλων, τα συμπεριφορικά υποδείγματα μικρής καθυστέρησης (early bucket behavior scores - bucket 0-2) και συμπεριφορικά υποδείγματα μεγάλης καθυστέρησης (late bucket behavior scores - bucket 3+). Συνολικά η Τράπεζα έχει 23 υποδείγματα συμπεριφοράς.

3) Εσωτερικά υποδείγματα αξιολόγησης πληροφοριών Τειρεσία Α.Ε. (Internal Bureau Scorecard)

Υπάρχει επίσης ένα υπόδειγμα που αφορά στη συμπεριφορά των πελατών της Τράπεζας στην αγορά τη στιγμή της αίτησης. Έχει και αυτό βασιστεί αποκλειστικά σε ιστορικά στοιχεία και έχει προκύψει από στατιστική ανάλυση (logistic regression). Είναι προσαρμοσμένο στους πελάτες της Τράπεζας και δεν διαφοροποιείται βάσει προϊόντος.

4) Συνολικά (Overall) υποδείγματα αίτησης

Πρόκειται για τα υποδείγματα που συμμετέχουν στην εγκριτική διαδικασία (origination process) και τα οποία στην ουσία αποτελούν συνδυασμό των τριών προαναφερθέντων μοντέλων. Έτσι όταν ένας πελάτης κάνει μία αίτηση αξιολογείται το δημογραφικό προφίλ του (application score), η συμπεριφορά του στα προϊόντα της Τράπεζας, αν είναι ήδη υφιστάμενος πελάτης (behavior score), καθώς και η συμπεριφορά του σε προϊόντα της αγοράς (bureau score). Πρόκειται για 5 υποδείγματα, που διαφοροποιούνται βάσει κατηγορίας προϊόντος, έχουν βασιστεί σε ιστορικά στοιχεία αιτήσεων και συμπεριφοράς και έχουν προκύψει και αυτά από στατιστική ανάλυση (logistic regression).

Επιπλέον υπάρχουν τέσσερα μοντέλα αξιολόγησης της συμπεριφοράς των πελατών μετά την καταγγελία, με σκοπό την αύξηση της εισπραξιμότητας (180+dpd) (recovery models).

Επιπρόσθετα, χρησιμοποιείται και το υπόδειγμα αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας της Τειρεσίας Α.Ε., η οποία λαμβάνει υπόψη το σύνολο των ανοιγμάτων των δανειοληπτών στην ελληνική αγορά. Η χρήση του συγκεκριμένου υποδείγματος βελτίωσε την απόδοση των υφιστάμενων υποδειγμάτων.

Η πιστωτική πολιτική, αν και διαφοροποιείται μεταξύ ενυπόθηκων και μη ενυπόθηκων δανείων Λιανικής Τραπεζικής, εντούτοις βασίζεται, επιπροσθέτως των προαναφερθέντων υποδείγμάτων πιστοληπτικής ικανότητας (credit scoring) και σε μια σειρά πιστωτικών κριτηρίων, που λαμβάνονται υπόψη στην εγκριτική διαδικασία και προσδιορίζουν, τόσο την προθυμία, όσο και την ικανότητα του αιτούντος να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του, όπως:

- Ελάχιστα επίπεδα εισοδήματος,
- Μηνιαίο Διαθέσιμο Εισόδημα (MDI)
- Πιστωτική ιστορία πελάτη,
- Είδος, ποσό και σημαντικότητα δυσμενών στοιχείων,
- Ανώτατα επίπεδα σχέσης δανείου προς αξία εξασφάλισης (LTV) (για τα ενυπόθηκα δάνεια), σε συνδυασμό με το σκοπό του δανείου.

Τα προαναφερθέντα εσωτερικά υποδείγματα αποτελούν και τις βασικές συνιστώσες, οι οποίες χρησιμοποιούνται στα υποδείγματα εκτίμησης παραμέτρων κινδύνων της Τράπεζας Πειραιώς (υποδείγματα εκτίμησης Πιθανότητας Αθέτησης και Ζημίας σε περίπτωση Αθέτησης) για το σύνολο των προϊόντων Ιδιωτικής Πίστης αλλά και της Επιχειρηματικής Πίστης. Τα εν λόγω υποδείγματα εξετάζονται ενδελεχώς κατ' ελάχιστο ανά εξάμηνο ως προς:

- τη σταθερότητα της διαβάθμισης των πληθυσμών,
- κατά πόσο η διαχρονική μεταβολή των παραμέτρων κινδύνου είναι στατιστικώς σημαντική,
- τη διαχωριστική τους ικανότητα.

(iii) Ποσοστό ανάκτησης με βάση τα υφιστάμενα καλύμματα και εξασφαλίσεις

Παράλληλα με την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων, ο Όμιλος κατά τον καθορισμό και την ανανέωση των πιστοδοτικών ορίων εκτιμά και το ποσοστό ανάκτησης σε σχέση με το άνοιγμα (recovery rate) στην περίπτωση που οι πιστούχοι αδυνατούν να εκπληρώσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται με βάση το είδος της πιστοδότησης και την ύπαρξη ή όχι συνδεδεμένων καλυμμάτων και εξασφαλίσεων. Κατά πάγια τακτική, όσο χαμηλότερη είναι η πιστοληπτική διαβάθμιση ενός πιστούχου, τόσο ισχυρότερα είναι τα απαιτούμενα καλύμματα και οι εξασφαλίσεις, προκειμένου το ποσοστό ανάκτησης να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερο σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων του πιστούχου προς τον Όμιλο.

β) Χρεόγραφα

Ο Όμιλος διατηρεί χαρτοφυλάκιο κυβερνητικών, τραπεζικών και εταιρικών χρεογράφων, με ελληνικές και διεθνείς εκδόσεις, ομόλογα εκδόσεως του EFSF, καθώς και ομόλογα εκδόσεως του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) που εισφέρθηκαν από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας κατά τη συμμετοχή του στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς και κατά την κάλυψη της έκδοσης των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών στο 4ο τρίμηνο 2015. Για την ορθή διαχείριση και παρακολούθηση των κινδύνων, όλες οι θέσεις σε χρεόγραφα υπόκεινται σε θεσπισμένα και εγκεκριμένα όρια, σύμφωνα με τις πολιτικές και διαδικασίες του Ομίλου. Σχετική με τις απαιτήσεις από EFSF ομόλογα και ESM ομόλογα είναι η σημείωση 24.

Για τη μέτρηση και την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου ο οποίος σχετίζεται με τα χρεόγραφα, χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο οι διαβαθμίσεις εξωτερικών οργανισμών πιστοληπτικής αξιολόγησης, όπως για παράδειγμα εκείνες της Moody's, της Standard & Poor's ή της Fitch. Το ύψος της έκθεσης του Ομίλου στον πιστωτικό κίνδυνο χρεογράφων και άλλων εντόκων γραμματίων παρακολουθείται ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των ΔΠΧΑ.

3.1.3 Προσαρμοσμένη έναντι κινδύνου τιμολόγηση (Risk Based Pricing)

Τα υποδείγματα που εφαρμόζονται στην αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών αποτέλεσαν βασικά εργαλεία στη μεθοδολογία υπολογισμού της προσαρμοσμένης έναντι κινδύνου τιμολόγησης (Risk Based Pricing), που αναπτύχθηκε και θα εφαρμοστεί τόσο στο επιχειρηματικό, όσο και στο χαρτοφυλάκιο ιδιωτών στον Όμιλο.

Μέσω της συνεκτίμησης του πιστωτικού κινδύνου στην τιμολόγηση των δανείων ο Όμιλος στοχεύει στη δημιουργία αποθεμάτων εσόδων για την κάλυψη των αναμενόμενων και μη αναμενόμενων κινδύνων, καθώς και στην πληρέστερη και ορθότερη αποτύπωση της κερδοφορίας των παρεχόμενων υπηρεσιών του. Παράλληλα ενισχύει την διάχυση της κουλτούρας διαχείρισης κινδύνων σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα.

3.1.4 Διαχείριση σημαντικής συγκέντρωσης κινδύνου

Η συγκέντρωση έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο μπορεί να προέλθει από δύο τύπους ατελούς διαφοροποίησης των κινδύνων μέσα σε ένα χαρτοφυλάκιο: (α) τη συγκέντρωση σε μεγάλους οφειλέτες (name concentration) και (β) την κλαδική συγκέντρωση (sector concentration). Η συγκέντρωση σε μεγάλους οφειλέτες σχετίζεται με την ατελή διαφοροποίηση του κινδύνου που απορρέει από την υψηλή έκθεση σε μεμονωμένους αντισυμβαλλόμενους ή ομάδες συνδεδεμένων αντισυμβαλλόμενων. Η κλαδική συγκέντρωση πηγάζει από υψηλή έκθεση σε ομάδες πελατών, που επηρεάζονται από κοινούς παράγοντες όπως το μακροοικονομικό περιβάλλον, η γεωγραφική θέση, ο κλάδος δραστηριότητας, το νόμισμα, κ.α.

Στον Όμιλο, ο κίνδυνος συγκέντρωσης παρακολουθείται τόσο σε επίπεδο κλάδου οικονομικής δραστηριότητας του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου (ανοιγμάτων εντός και εκτός ισολογισμού), βάσει της πρωτοβάθμιας κατηγοριοποίησης NACE II, όσο και σε ατομικό επίπεδο, εξετάζοντας τα ανοίγματα των μεγαλύτερων πελατών. Για την αξιολόγηση του κινδύνου συγκέντρωσης χρησιμοποιείται ο δείκτης Herfindahl-Hirschman (HHI).

Επίσης, υφίσταται σύστημα ανωτάτων ορίων ανά πιστοληπτική διαβάθμιση αντισυμβαλλομένου, όπου εφαρμόζεται παράλληλα με τα υφιστάμενα πιστωτικά όρια ανά αντισυμβαλλόμενη τράπεζα, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα συγκεντρωτικής παρακολούθησης και διαχείρισης του αναλαμβανόμενου κινδύνου αντισυμβαλλομένου, καθώς και τη διατήρηση των υφισταμένων επιχειρηματικών σχέσεων.

Πέραν της συμμόρφωσης με τα εποπτικά όρια, ο Όμιλος θέτει συγκεκριμένα όρια για τον κίνδυνο συγκέντρωσης, τα οποία αναθεωρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ανάλογα με τα οικονομικά γεγονότα, που λαμβάνουν χώρα και μεταβάλλουν τη δομή του (Ενεργητικό, Ιδία Κεφάλαια κ.α.). Τα όρια αυτά είναι απόλυτα (απόλυτο ύψος θέσης) ή/ και σχετικά (σε σχέση με το κεφάλαιο). Για την αντιμετώπιση του υψηλού κινδύνου συγκέντρωσης, οι ενέργειες που γίνονται αφορούν σε:

- Μείωση των ανωτάτων ορίων.
- Περιορισμό της έκθεσης στους συγκεκριμένους κλάδους/ πελάτες.
- Μεταφορά του κινδύνου, με αγορά προστασίας (πιστωτικά παράγωγα, εγγυήσεις κ.α.).
- Επαναπροσδιορισμό του εσωτερικού κεφαλαίου.

3.1.5 Κίνδυνος χώρας

Ο κίνδυνος χώρας συνοψίζει και αντανακλά: (α) τον κίνδυνο επέλευσης μείωσης της αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού του Ομίλου που μπορεί να προκληθεί από την αδυναμία της κυβέρνησης μιας χώρας (στην οποία ο Όμιλος έχει πραγματοποιήσει επενδυτικά ανοίγματα) να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις της σε ξένο νόμισμα (sovereign risk) και (β) τον κίνδυνο επιβολής περιορισμών στη μετατροπή και στην μεταφορά κεφαλαίων σε ξένο νόμισμα εκτός χώρας (transfer risk).

Μέσω των διασυνοριακών του ανοιγμάτων, ο Όμιλος υπόκειται και στον πιστωτικό κίνδυνο χωρών, ο οποίος συνδέεται άμεσα με τις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτές. Για τον έγκαιρο και αποτελεσματικό έλεγχο του εν λόγω κινδύνου, ο Όμιλος έχει δημιουργήσει και εφαρμόζει ένα εξειδικευμένο πλαίσιο αξιολόγησης και διαχείρισης, βάσει του οποίου θεσπίζονται, παρακολουθούνται και αξιολογούνται σε τακτή βάση (τουλάχιστον ετήσια) ανώτατα όρια έκθεσης στον κίνδυνο χωρών. Κατά την αξιολόγηση του κινδύνου, χρησιμοποιούνται (ποσοτικά και ποιοτικά) κριτήρια, τα οποία λαμβάνουν υπόψη, τόσο την εξέλιξη των παραμέτρων κινδύνου, όσο και το ύψος/διάρθρωση των ανοιγμάτων του Ομίλου.

3.1.6 Κίνδυνος αντισυμβαλλομένου

Η παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου αποτελεί βασικό πυλώνα της Διαχείρισης Κινδύνων. Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου ορίζεται ως ο κίνδυνος αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων του αντισυμβαλλομένου σε μία συναλλαγή μέχρι και τον τελικό διακανονισμό των χρηματοροών της και πηγάζει από τη δραστηριοποίηση του Ομίλου σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, καθώς επίσης και σε διατραπεζικές χρηματοδοτικές συναλλαγές.

Για την αποτελεσματική διαχείριση του εν λόγω κινδύνου, υφίσταται διαδικασία καθορισμού, αναθεώρησης και παρακολούθησης πιστωτικών ορίων, καθώς επίσης και ανώτατα όρια σε επίπεδο πιστοληπτικής διαβάθμισης αντισυμβαλλομένων. Τα όρια αντισυμβαλλομένου καλύπτουν όλο το φάσμα των χρηματοοικονομικών προϊόντων στα οποία δραστηριοποιείται ο Όμιλος στη διατραπεζική αγορά και με επιχειρηματικούς πελάτες. Η παρακολούθηση των πιστωτικών ορίων αντισυμβαλλομένου πραγματοποιείται με ημερήσια συχνότητα. Ο καθορισμός των ορίων πραγματοποιείται σε ονομαστικά ποσά ή σε μονάδες κινδύνου, αναλόγως της συναλλαγής και η αναθεώρησή τους τουλάχιστον ετησίως. Παράλληλα, ο Όμιλος με σκοπό τη βέλτιστη διαχείριση των εν λόγω κινδύνων και δεδομένων των αυξημένων συνθηκών κινδύνου λόγω της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, έχει θεσπίσει και εφαρμόζει πολιτική άμεσης ακύρωσης ή άμεσης μείωσης εγκεκριμένων πιστωτικών ορίων σε περιπτώσεις υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων της.

Ο Όμιλος με στόχο τον περιορισμό του μέγιστου δυνητικού κινδύνου, την παρακολούθηση της συγκέντρωσης και την ορθολογικότερη διαμόρφωση του προφίλ κινδύνου του Ομίλου, εφαρμόζει σύστημα ανωτάτων ορίων ανάληψης πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου ανά κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης. Η αναθεώρηση των ανωτάτων ορίων πραγματοποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (εξάμηνο).

Με κύριο γνώμονα τη βέλτιστη διαχείριση, ο Όμιλος χρησιμοποιεί τεχνικές απομείωσης πιστωτικού κινδύνου, έχοντας συνάψει νομικές συμβάσεις με τους αντισυμβαλλομένους, όπως International Swap Derivatives Association (ISDA), Credit Support Annex (CSA) και Global Master Repurchase Agreement (GMRA). Σύμφωνα με το παραπάνω πλαίσιο, τίθενται οι όροι αναφορικά με τον διακανονισμό των καθαρών ποσών, που προκύπτουν μετά τον συμψηφισμό των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων, καθώς και τη διμερή ανταλλαγή εξασφαλίσεων με ημερήσια συχνότητα σύμφωνα με τη τρέχουσα αξία των συναλλαγών. Επιπροσθέτως, για την παρακολούθηση και διαχείριση των ποσών υπό εκκαθάριση, ο Όμιλος έχει θεσπίσει όριο μέγιστου επιτρεπτού ποσού ημερήσιου διακανονισμού (Daily Settlement Limit).

3.1.7 Διαχείριση ορίων και τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου

Ο Όμιλος διαχειρίζεται, ελέγχει και περιορίζει το ύψος και τη συγκέντρωση του πιστωτικού κινδύνου, εφαρμόζοντας σύστημα πιστοδοτικών ορίων. Τα πιστοδοτικά όρια προσδιορίζουν τη μέγιστη αποδεκτή ανάληψη κινδύνου ανά αντισυμβαλλόμενο, ανά ομάδα αντισυμβαλλομένων, ανά βαθμίδα πιστοληπτικής αξιολόγησης, ανά προϊόν, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και ανά χώρα. Επιπρόσθετα, όρια θεσπίζονται και εφαρμόζονται έναντι ανοιγμάτων προς πιστωτικά ιδρύματα. Η συνολική έκθεση του Ομίλου στον πιστωτικό κίνδυνο οφειλετών, συμπεριλαμβανομένων και των πιστωτικών ιδρυμάτων, ελέγχεται περαιτέρω και με την εφαρμογή υπο-ορίων, τα οποία καλύπτουν ανοίγματα εντός και εκτός ισολογισμού.

Για τον καθορισμό των ορίων πελατών λαμβάνονται υπόψη τυχόν καλύμματα ή εξασφαλίσεις, που μειώνουν το ύψος του αναλαμβανόμενου κινδύνου. Ο Όμιλος κατατάσσει τον κίνδυνο των πιστοδοτήσεων του σε κατηγορίες κινδύνου ανάλογα με το είδος των συνδεδεμένων καλυμμάτων ή εξασφαλίσεων και τη δυνατότητα ρευστοποίησής τους. Τα ανώτατα πιστοδοτικά όρια, που μπορούν να εγκριθούν ανά κατηγορία κινδύνου, καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Στον Όμιλο Πειραιώς καμία πιστοδότηση δεν εγκρίνεται από ένα μόνο πρόσωπο, με εξαίρεση τα καταναλωτικά δάνεια και τις πιστωτικές κάρτες, εφόσον τηρούνται τα κριτήρια που ορίζονται στην πιστωτική πολιτική, καθώς κατά κανόνα απαιτείται η έγκριση τριών στελεχών. Ανάλογα με το ύψος του κινδύνου έχουν οριστεί εγκριτικά κλιμάκια, ο ρόλος των οποίων στη διαμόρφωση της συνολικής ποιότητας του χαρτοφυλακίου πιστοδοτήσεων του Ομίλου είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Τα πιστοδοτικά όρια στον Όμιλο Πειραιώς έχουν διάρκεια ισχύος μέχρι δώδεκα μήνες και υπόκεινται σε ετησία ή συχνότερη αναθεώρηση. Τα αρμόδια ή τα ανώτερα εγκριτικά κλιμάκια μπορούν, όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι, να επιλέξουν διάρκεια ισχύος των πιστοδοτικών ορίων μικρότερη των δώδεκα μηνών. Η παρακολούθηση των εκκρεμών υπολοίπων έναντι των θεσπισμένων ορίων πραγματοποιείται σε ημερήσια βάση, ενώ τυχόν υπερβάσεις αναφέρονται και αντιμετωπίζονται εγκαίρως.

Στις παραγράφους που ακολουθούν, περιγράφονται και άλλες τεχνικές, οι οποίες χρησιμοποιούνται στον Όμιλο για τον έλεγχο και τον περιορισμό του πιστωτικού κινδύνου.

α) Καλύμματα και εξασφαλίσεις

Παράλληλα με την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων, ο Όμιλος εκτιμά κατά τον καθορισμό και την ανανέωση των πιστοδοτικών ορίων και το ποσοστό ανάκτησης σε σχέση με το άνοιγμα (recovery rate) στην περίπτωση που οι πιστούχοι αδυνατούν να εκπληρώσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται με βάση το είδος της πιστοδότησης και την ύπαρξη ή όχι συνδεδεμένων καλυμμάτων και εξασφαλίσεων.

Κατά πάγια τακτική, όσο χαμηλότερη είναι η πιστοληπτική διαβάθμιση ενός πιστούχου, τόσο ισχυρότερα είναι τα απαιτούμενα καλύμματα και οι εξασφαλίσεις, προκειμένου το ποσοστό ανάκτησης να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερο, σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων του πιστούχου προς τον Όμιλο.

Ο Όμιλος λαμβάνει καλύμματα ή/ και εξασφαλίσεις έναντι των πιστοδοτήσεων σε πελάτες, μειώνοντας το συνολικό πιστωτικό κίνδυνο και διασφαλίζοντας την έγκαιρη αποπληρωμή των απαιτήσεων τους.

Για το σκοπό αυτό, έχει προσδιορίσει και ενσωματώσει στην πιστωτική του πολιτική, κατηγορίες αποδεκτών καλυμμάτων και εξασφαλίσεων. Ο Όμιλος θεωρεί ως καλύμματα τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία, τα οποία ενεχυριάζονται για την ομαλή αποπληρωμή των πάσης φύσεως πιστοδοτήσεων, ενώ ως εξασφαλίσεις θεωρεί τα στοιχεία, που δεν είναι άμεσα ρευστοποιήσιμα. Τα κυριότερα είδη καλυμμάτων και εξασφαλίσεων είναι τα ακόλουθα:

- Ενέχυρα επί καταθέσεων,
- Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου,
- Εγγυήσεις ΤΕΜΠΕ,
- Εγγυητικές επιστολές τραπεζών,
- Ενέχυρα επί μεριδίων μετοχικών ή μεικτών Α/Κ, μετοχών, ομολόγων ή εντόκων γραμματίων,
- Ενέχυρα επί επιταγών,
- Προσημειώσεις/ υποθήκες ακινήτων,
- Υποθήκες πλοίων,
- Απαιτήσεις έναντι Τρίτων.

Η αποτίμηση των συνδεδεμένων καλυμμάτων ή/ και εξασφαλίσεων πραγματοποιείται αρχικά κατά τη στιγμή της έγκρισης της πιστοδότησης με βάση την τρέχουσα ή την εύλογη αξία τους, και επανεκτιμάται σε τακτά χρονικά διαστήματα ανάλογα με το είδος. Για τη διαχείριση και παρακολούθηση των καλυμμάτων και των εξασφαλίσεων, χρησιμοποιείται μηχανογραφική εφαρμογή στην Τράπεζα, η οποία παρέχει τη δυνατότητα άντλησης στοιχείων σε διαφορετικά επίπεδα. Καλύμματα ή εξασφαλίσεις δεν λαμβάνονται γενικά έναντι ανοιγμάτων προς πιστωτικά ιδρύματα.

β) Πιστοδοτικές δεσμεύσεις

Ο Όμιλος προβαίνει σε δεσμεύσεις πιστοδοτήσεων προς πελάτες, διασφαλίζοντας τη μελλοντική χρηματοδότησή τους όταν και εφόσον απαιτηθεί. Οι δεσμεύσεις πιστοδοτήσεων ενέχουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο με τα δάνεια και τις απαιτήσεις του Ομίλου και αφορούν κατά κύριο λόγο ενέγγυες πιστώσεις και εγγυητικές επιστολές. Η εναπομένουσα διάρκεια των πιστοδοτικών δεσμεύσεων αναλύεται και παρακολουθείται συστηματικά, καθώς σε γενικές γραμμές, δεσμεύσεις με μεγαλύτερη διάρκεια ενέχουν μεγαλύτερο βαθμό κινδύνου από εκείνες με μικρότερη διάρκεια.

3.1.8 Πολιτική απομείωσης και σχηματισμού προβλέψεων

Ο Όμιλος εξετάζει συστηματικά αν υπάρχουν βάσιμες και αντικειμενικές ενδείξεις ότι μία απαίτηση έχει υποστεί απομείωση της αξίας της. Για το σκοπό αυτό διενεργεί σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων έλεγχο απομείωσης της αξίας των δανείων του (impairment test), σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τη μεθοδολογία που περιγράφονται στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, και σχηματίζει ανάλογες προβλέψεις.

Μία απαίτηση έχει υποστεί απομείωση όταν η λογιστική της αξία είναι μεγαλύτερη από το αναμενόμενο ανακτήσιμο ποσό της. Το ανακτήσιμο ποσό προσδιορίζεται από το σύνολο της παρούσας αξίας των εισπράξεων και της παρούσας αξίας από τη ρευστοποίηση τυχόν καλυμμάτων ή εξασφαλίσεων σε περίπτωση αδυναμίας του πιστούχου να αποπληρώσει το δάνειο. Όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο Όμιλος δεν θα μπορέσει να εισπράξει όλα τα οφειλόμενα ποσά σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους μιας απαίτησης, σχηματίζεται πρόβλεψη για την απομείωση της αξίας της απαίτησης. Το ποσό της πρόβλεψης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του ανακτήσιμου ποσού της απαίτησης.

Ο Όμιλος, σύμφωνα και με το ΔΛΠ 39, θεωρεί ως βάσιμες και αντικειμενικές ενδείξεις ότι μία απαίτηση ή μία ομάδα απαιτήσεων έχει απομειωθεί, τα κριτήρια που αναφέρονται στην ενότητα 2.13.

Η εκτίμηση ύπαρξης απομείωσης και ο σχηματισμός προβλέψεων διενεργείται εξατομικευμένα σε επίπεδο δανείου για όλες τις χορηγήσεις που ο Όμιλος θεωρεί σημαντικές και συλλογικά σε επίπεδο ομάδας δανείων για όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις. Σημαντικές για την Τράπεζα θεωρούνται οι χορηγήσεις οι οποίες σε επίπεδο πιστούχου ξεπερνούν το € 1 εκατ., ενώ για τον Όμιλο η σημαντικότητα εξαρτάται από τα μεγέθη των δανειακών χαρτοφυλακίων της κάθε θυγατρικής εταιρείας. Η εκτίμηση για απομείωση διενεργείται συλλογικά για απαιτήσεις (χαρτοφυλάκια απαιτήσεων) με κοινά χαρακτηριστικά κινδύνου, οι οποίες σε ατομική βάση δεν θεωρούνται σημαντικές. Επίσης, συλλογικά αξιολογούνται και οι απαιτήσεις που σε ατομική βάση δεν έχουν υποστεί απομείωση.

3.1.9. Συλλογική αξιολόγηση απομείωσης για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο

Όλα τα δάνεια που δεν αξιολογούνται μεμονωμένα για απομείωση καθώς και τα δάνεια που υπόκεινται σε ατομική αξιολόγηση από την οποία όμως δεν προέκυψε ζημιά απομείωσης, αξιολογούνται σε συλλογική βάση.

Για τον σκοπό εκτίμησης της απομείωσης αξίας σε συλλογική βάση, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ομαδοποιούνται σύμφωνα με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου. Παραδείγματα κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου είναι:

- Κατηγορία καθυστέρησης οφειλέτη,
- Κλάδος Οικονομικής δραστηριότητας οφειλέτη,
- Μονάδα Διαχείρισης Επιχειρηματικής χορήγησης,
- Κατηγορία εξασφάλισης,
- Χαρακτηρισμός δανείων ως ρυθμισμένα.

Αυτά τα χαρακτηριστικά σχετίζονται με την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών για ομάδες τέτοιων στοιχείων ενεργητικού, υποδηλώνοντας τη δυνατότητα του οφειλέτη να αποπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οφειλές σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους των υπό αξιολόγηση χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Οι μελλοντικές ταμειακές ροές μίας ομάδας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που εξετάζονται συλλογικά για απομείωση αξίας, εκτιμώνται στη βάση των συμβατικών ταμειακών ροών των στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου και σύμφωνα με ιστορικότητα απωλειών για περιουσιακά στοιχεία με χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου παρόμοια με αυτά για τον Όμιλο. Τα ιστορικά δεδομένα ζημιών προσαρμόζονται σύμφωνα με τις τρέχουσες παρατηρήσεις, αφενός για να αντανakλούν τις τρέχουσες συνθήκες οι οποίες δεν επηρέασαν την περίοδο στην οποία αναφέρονται τα ιστορικά δεδομένα ζημιών και αφετέρου, για να αφαιρέσουν τις επιδράσεις συνθηκών της ιστορικής περιόδου που δεν υφίστανται κατά την διενέργεια της αξιολόγησης.

Σημειώνεται ότι χρησιμοποιούνται εξελιγμένα στατιστικά μοντέλα πιστωτικού κινδύνου για την εκτίμηση της πιθανότητας αθέτησης των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών και των ζημιών απομείωσης, λαμβάνοντας υπόψη και μακροοικονομικές μεταβλητές (όπως ΑΕΠ, δείκτης ανεργίας, κλπ).

3.1.10. Συλλογική αξιολόγηση απομείωσης για το χαρτοφυλάκιο ιδιωτικής πίστης

Για το σχηματισμό των αναγκών κατά τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικών Αναφορών (ΔΠΧΑ) συλλογικών απομειώσεων της αξίας των δανείων του χαρτοφυλακίου Λιανικής Τραπεζικής της Τράπεζας Πειραιώς, αφαιρούνται καταρχήν από το συνολικό χαρτοφυλάκιο δανείων της Λιανικής Τραπεζικής, τα δάνεια, για τα οποία έχουν σχηματιστεί εξατομικευμένες απομειώσεις της αξίας τους χωρίς όμως να αφαιρούνται τα δάνεια για τα οποία δεν προέκυψε ποσό εξατομικευμένης απομείωσης αξίας.

Εν συνεχεία, γίνεται τμηματοποίηση (segmentation) του εναπομένοντος χαρτοφυλακίου σε επί μέρους υποχαρτοφυλάκια, έτσι ώστε τα δάνεια που εντάσσονται στο κάθε υποχαρτοφυλάκιο (segment) να έχουν τη μεγαλύτερη δυνατή ομοιογένεια και ομοιομορφία από πλευράς χαρακτηριστικών τους. Οι βασικές παράμετροι που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία τμηματοποίησης του χαρτοφυλακίου και ένταξης στα επιμέρους υποχαρτοφυλάκια είναι οι ακόλουθες:

- το προϊόν (Στεγαστικό, Καταναλωτικό, Κάρτα),
- η κατάσταση εξυπηρέτησης του δανείου,
- χαρακτηρισμός δανείων ως ρυθμισμένα,
- το είδος των εξασφαλίσεων/καλυμμάτων του δανείου,
- το νόμισμα του δανείου.

Προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσό της απομείωσης αξίας για κάθε υποχαρτοφυλάκιο, ποσοτικοποιούνται όχι μόνο τα ιδιαίτερα στοιχεία του, αλλά και η επίδραση στην τελική διαμόρφωσή τους, των βασικών μακροοικονομικών παραμέτρων όπως η μεταβολή του ΑΕΠ και τα επίπεδα ανεργίας.

Αν σε μεταγενέστερη περίοδο το ποσό της σχηματιζόμενης πρόβλεψης μειωθεί (τόσο στο επιχειρηματικό όσο και στο χαρτοφυλάκιο Ιδιωτικής Πίστης) και η μείωση σχετίζεται με αντικειμενικά γεγονότα που συνέβησαν μετά το σχηματισμό της πρόβλεψης, τότε η πρόβλεψη μειώνεται και η διαφορά καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

3.1.11 Άσκηση συνολικής αξιολόγησης (AQR & Stress tests)

Η Τράπεζα Πειραιώς συμμετείχε στην άσκηση συνολικής αξιολόγησης των τεσσάρων Ελληνικών συστημικών τραπεζών, που διενεργήθηκε στο πλαίσιο εποπτείας τους από την ΕΚΤ, τα αποτελέσματά της οποίας δημοσιοποιήθηκαν στις 31/10/2015.

Η άσκηση πραγματοποιήθηκε με σημείο αναφοράς τον προσωρινό ισολογισμό της 30ης Ιουνίου 2015 και περιελάμβανε: (i) επισκόπηση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού («Asset Quality Review-AQR») που συνιστά λεπτομερή αξιολόγηση της λογιστικής αξίας του εγχώριου δανειακού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας και (ii) άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) υπό τις παραδοχές «βασικού» και «δυσμενούς» σεναρίου.

Ο έλεγχος της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού είχε ως αποτέλεσμα συνολικές προσαρμογές ύψους € 3,2 δις.

Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι, σε ενοποιημένη βάση, προκύπτουν για την Τράπεζα κεφαλαιακές ανάγκες (προ των δυνατών ενεργειών μετριασμού του κεφαλαιακού ελλείμματος) ίσες με το μέγιστο των κάτωθι:

- I. € 2.213 εκατ. υπό το «βασικό» σενάριο, αφού συνυπολογισθούν τα αποτελέσματα του AQR και της άσκησης προσομοίωσης,
- II. € 4.933 εκατ. υπό το «δυσμενές» σενάριο, αφού συνυπολογισθούν τα αποτελέσματα του AQR και της άσκησης προσομοίωσης.

Η Τράπεζα Πειραιώς κατέθεσε αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Νοεμβρίου 2015. Η Τράπεζα Πειραιώς ολοκλήρωσε με επιτυχία την ανακεφαλαιοποίηση για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών της τον Δεκέμβριο του 2015.

Σχετική αναφορά για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου γίνεται στη σημείωση 42.

3.1.12 Ρυθμίσεις και πολιτική ρύθμισης δανείων

Ο Όμιλος εφάρμοσε τα τεχνικά πρότυπα του EBA ITS (European Banking Authority, Implementing Technical Standards) που αφορούν στα ρυθμισμένα δάνεια, εναρμονιζόμενο με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 42/30.5.14 της Τράπεζας της Ελλάδος που αφορά στο «Πλαίσιο εποπτικών υποχρεώσεων για τη διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων».

Η εναρμόνιση της πολιτικής ρύθμισης δανείων του Ομίλου με τους σχετικούς ορισμούς της EBA και τις οδηγίες της ΤτΕ, υποστηρίχθηκε με νέες δομές και διαδικασίες, ανάπτυξη συστημάτων πληροφορικής και τροποποίηση υφιστάμενων εφαρμογών, με στόχο την αποτελεσματική και αξιόπιστη διαχείριση των δανείων σε καθυστέρηση, με τη διενέργεια βιώσιμων ρυθμίσεων και την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων τύπων ρυθμίσεων.

Ως ρυθμισμένα χαρακτηρίζονται όλα τα δάνεια στα οποία πραγματοποιήθηκε μετατροπή των συμβατικών όρων και προϋποθέσεων ή αναχρηματοδότηση των οφειλών πιστούχου με ευνοϊκότερους όρους λόγω τρέχουσας ή αναμενόμενης οικονομικής δυσκολίας, που δεν εφαρμόζονται σε πιστούχους παρόμοιου προφίλ κινδύνου.

Προκειμένου ένα ρυθμισμένο δάνειο να αποχαρακτηριστεί από ρυθμισμένο, απαιτείται να περάσουν τουλάχιστον 2 έτη από τη στιγμή του χαρακτηρισμού του, να μην υπάρχουν καθυστερήσεις, ανησυχία για πλήρη αποπληρωμή, απομείωση ή εκ νέου ρύθμιση και να υφίστανται τακτές ουσιώδεις καταβολές τουλάχιστον στο διάστημα των τελευταίων 12 μηνών.

Τα δάνεια που είναι σε καθεστώς ρύθμισης, ελέγχονται για απομείωση της αξίας τους είτε σε μεμονωμένο είτε σε συλλογικό επίπεδο, σύμφωνα με την πολιτική απομείωσης και σχηματισμού προβλέψεων της Τράπεζας, χωρίς καμία διαφοροποίηση από τα δάνεια που δεν είναι σε καθεστώς ρύθμισης.

Ο Τομέας Αναδιρθρώσεων & Διαχείρισης Προβληματικού Χαρτοφυλακίου Ομίλου (RBU), διαχειρίζεται τα σε καθυστέρηση δάνεια, με στόχο την εύρεση της κατάλληλης βιώσιμης ρύθμισης για κάθε πιστούχο, την εξασφάλιση δίκαιης αντιμετώπισης των πιστούχων και τη μεγιστοποίηση της αξίας για τον Όμιλο. Στην κατεύθυνση αυτή χρησιμοποιούνται εξειδικευμένα ανά είδος πιστούχου εργαλεία, όπως "δέντρα αποφάσεων", πιλοτικές μετρήσεις και αξιολογήσεις αποτελεσμάτων σε επιλεγμένα δείγματα του χαρτοφυλακίου και εφαρμόζονται κατάλληλες διαδικασίες και τύποι ρυθμίσεων και αναδιρθρώσεων ανάλογα με τις ημέρες καθυστέρησης και τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.

Το «Συμβούλιο Εποπτείας και Διαχείρισης Καθυστερήσεων (ΣΕΚ)» που έχει μεταξύ άλλων την ευθύνη της στρατηγικής διαχείρισης των δανείων σε καθυστέρηση, συνεργάζεται με την μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων για την αμοιβαία κατανόηση και ανάπτυξη της κατάλληλης μεθοδολογίας αναφορικά με την αξιολόγηση των κινδύνων του χαρτοφυλακίου αρμοδιότητας RBU. Η υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων παρακολουθεί τη διαδικασία των ρυθμίσεων και αξιολογεί τους σχετικούς κινδύνους ανά χαρτοφυλάκιο και τύπο ρύθμισης. Ο Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων ενημερώνεται κατ' ελάχιστο σε τριμηνιαία βάση για την εξέλιξη του χαρτοφυλακίου αρμοδιότητας RBU και εκφράζει τη γνώμη του στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων.

3.1.13 Διαγραφές

Η Τράπεζα και οι θυγατρικές της προβαίνουν σε διαγραφές απαιτήσεων έναντι των σχετικών προβλέψεων που έχουν ληφθεί για απομείωση της αξίας τους, είτε στις περιπτώσεις που βάσιμα εκτιμούν ότι αυτές είναι ανεπίδεκτες είσπραξης και αφού έχουν εξαντληθεί όλες οι προσπάθειες είσπραξής τους, είτε στο πλαίσιο εφαρμογής τύπων ρύθμισης, είτε στο πλαίσιο συμβιβαστικής εξόφλησης, εφόσον αιτιολογημένα κρίνεται προς το συμφέρον της Τράπεζας και των θυγατρικών της. Οι διαγραφές απαιτήσεων εγκρίνονται από τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας και των θυγατρικών της ή εξουσιοδοτημένα από αυτά όργανα. Εξαιρουμένων των περιπτώσεων συμβιβαστικής εξόφλησης, η Τράπεζα και οι θυγατρικές της συνεχίζουν την παρακολούθηση των απαιτήσεων που διαγράφουν για τυχόν αναβίωση των δυνατοτήτων είσπραξης. Σε περίπτωση που μεταγενέστερα της διαγραφής εισπραχθεί κάποιο ποσό, αυτό άγεται απευθείας προς όφελος των αποτελεσμάτων.

3.2 Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων

Τα κονδύλια προ προβλέψεων για τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, τις συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών, καθώς και τις απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους συνοψίζονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015			31 Δεκεμβρίου 2014		
	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους
A) Δάνεια και απαιτήσεις χωρίς καθυστέρηση ή απομείωση αξίας	179.523	641	16.979.825	297.109	64.299	14.395.269
B) Δάνεια και απαιτήσεις σε καθυστέρηση χωρίς απομείωση αξίας	-	-	5.511	-	-	5.152
Γ) Δάνεια και απαιτήσεις με απομείωση αξίας	-	-	23.846	-	-	23.846
Σύνολο	179.523	641	17.009.181	297.109	64.299	14.424.266

Ακολουθεί η ποιοτική διαβάθμιση των κονδυλίων "Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων" και "Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών" για την κατηγορία χωρίς καθυστέρηση ή απομείωση αξίας:

Διαβαθμίσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Εξαιρετικής σταθερότητας	40	46.753
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	137.629	216.328
Ειδικής αναφοράς	41.854	34.028
Σύνολο	179.523	297.109

Διαβαθμίσεις συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	641	64.299
Σύνολο	641	64.299

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται οι "Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους" προ και μετά προβλέψεων. Σχετική με την πιστοληπτική διαβάθμιση των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους είναι η σημείωση 3.5.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	17.009.181	14.424.266
Μείον: Προβλέψεις για απομείωση αξίας απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους	(23.846)	(23.846)
Μετά προβλέψεων	16.985.336	14.400.421

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις κατά πελατών συνοψίζονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015			
	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων και προσαρμογών	Ατομική πρόβλεψη για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	Συλλογική πρόβλεψη για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών μετά προβλέψεων και προσαρμογών
A) Δάνεια και απαιτήσεις χωρίς καθυστέρηση ή απομείωση αξίας	30.108.697	-	(638.934)	29.469.764
B) Δάνεια και απαιτήσεις σε καθυστέρηση χωρίς απομείωση αξίας	8.485.059	-	(662.469)	7.822.590
Γ) Δάνεια και απαιτήσεις με απομείωση αξίας	29.477.243	(11.341.367)	(4.837.038)	13.298.839
Σύνολο	68.070.999	(11.341.367)	(6.138.440)	50.591.193

	31 Δεκεμβρίου 2014			
	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων και προσαρμογών	Ατομική πρόβλεψη για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	Συλλογική πρόβλεψη για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών μετά προβλέψεων και προσαρμογών
A) Δάνεια και απαιτήσεις χωρίς καθυστέρηση ή απομείωση αξίας	33.939.568	-	(286.907)	33.652.661
B) Δάνεια και απαιτήσεις σε καθυστέρηση χωρίς απομείωση αξίας	9.480.064	-	(283.887)	9.196.176
Γ) Δάνεια και απαιτήσεις με απομείωση αξίας	29.563.790	(11.523.160)	(3.746.446)	14.294.185
Σύνολο	72.983.422	(11.523.160)	(4.317.240)	57.143.022

Σημειώνεται ότι οι σχηματισμένες, κατά την ημερομηνία εξαγοράς τους από την Τράπεζα Πειραιώς, προβλέψεις για απομείωση δανείων του Ομίλου της πρώην ATEbank, των ελληνικών τραπεζικών δραστηριοτήτων Κυπριακών Τραπεζών (Τράπεζας Κύπρου, Cyprus Popular Bank, Ελληνικής Τράπεζας), της Millennium Bank A.E., της Γενικής Τράπεζας A.E. και της Πανελληνίας Τράπεζας A.E. έχουν μειώσει τα δάνεια προ προβλέψεων της σημείωσης 23, καθώς βάσει του ΔΠΧΑ 3 είχαν περιληφθεί στην προσαρμογή των δανείων σε εύλογη αξία κατά τη διαδικασία επιμερισμού κόστους. Ωστόσο, για σκοπούς παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7, η προαναφερόμενη προσαρμογή αποτελεί μέρος των προβλέψεων.

3.2.1. Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών με βάση την ποιότητά τους (απομειωμένα ή μη – προβλέψεις απομείωσης - αξία εξασφαλίσεων)

31/12/2015	Μη απομειωμένα Δ&Α		Απομειωμένα Δ&Α		Συνολική αξία προ απομείωσης	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης		Συνολική Καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		
Ιδιώτες	12.224.303	3.465.024	382.456	7.474.347	23.546.130	(306.551)	(4.064.265)	19.175.313	14.955.433
Στεγαστικά	9.668.172	2.827.190	258.219	3.986.689	16.740.270	(151.999)	(1.551.646)	15.036.625	13.577.280
Καταναλωτικά	1.966.249	598.835	120.016	2.734.895	5.419.995	(150.631)	(1.924.283)	3.345.081	1.376.727
Πιστωτικές κάρτες	588.352	37.105	2.378	748.937	1.376.773	(2.377)	(586.738)	787.658	-
Λοιπά	1.531	1.894	1.842	3.826	9.093	(1.545)	(1.598)	5.949	1.425
Επιχειρηματικά	16.524.354	5.015.964	18.425.169	3.178.747	43.144.234	(11.032.608)	(2.073.696)	30.037.930	20.902.220
Μεγάλες επιχειρήσεις	8.434.861	1.828.027	6.977.043	43.247	17.283.178	(4.202.646)	(162.615)	12.917.917	6.911.191
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	8.089.493	3.187.937	11.448.126	3.135.500	25.861.056	(6.829.962)	(1.911.082)	17.120.012	13.991.029
Δημόσιος τομέας	1.360.040	4.071	14.939	1.586	1.380.635	(2.207)	(478)	1.377.950	1.235.552
Ελλάδα	1.356.164	4.014	14.718	1.586	1.376.481	(2.207)	(449)	1.373.825	1.233.258
Άλλες χώρες	3.876	57	221	-	4.154	-	(29)	4.125	2.294
Σύνολο	30.108.697	8.485.059	18.822.563	10.654.681	68.070.999	(11.341.367)	(6.138.440)	50.591.193	37.093.205

31/12/2014	Μη απομειωμένα Δ&Α		Απομειωμένα Δ&Α		Συνολική αξία προ απομείωσης	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης		Συνολική Καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		
Ιδιώτες	13.246.743	3.842.574	475.078	7.310.801	24.875.195	(302.186)	(3.602.735)	20.970.274	16.012.714
Στεγαστικά	10.267.174	3.080.078	298.768	3.764.171	17.410.191	(160.051)	(1.010.892)	16.239.248	14.459.796
Καταναλωτικά	2.316.544	699.815	170.612	2.774.748	5.961.719	(137.565)	(1.982.628)	3.841.527	1.547.881
Πιστωτικές κάρτες	656.717	59.907	3.909	767.833	1.488.366	(3.890)	(607.616)	876.860	1.069
Λοιπά	6.307	2.773	1.790	4.049	14.919	(680)	(1.599)	12.640	3.967
Επιχειρηματικά	18.469.861	5.601.751	20.106.704	1.646.860	45.825.176	(11.212.627)	(713.309)	33.899.240	22.769.986
Μεγάλες επιχειρήσεις	8.953.342	1.801.831	6.787.591	41.056	17.583.820	(3.489.547)	(65.661)	14.028.613	7.432.756
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	9.516.519	3.799.920	13.319.112	1.605.804	28.241.356	(7.723.080)	(647.649)	19.870.627	15.337.230
Δημόσιος τομέας	2.222.964	35.739	20.895	3.453	2.283.050	(8.347)	(1.196)	2.273.508	2.069.619
Ελλάδα	2.160.748	35.520	20.729	3.453	2.220.450	(8.345)	(611)	2.211.493	2.059.200
Άλλες χώρες	62.216	219	166	-	62.601	(1)	(585)	62.015	10.419
Σύνολο	33.939.568	9.480.064	20.602.677	8.961.113	72.983.422	(11.523.160)	(4.317.240)	57.143.022	40.852.318

Από τις απαιτήσεις κατά πελατών (προ προβλέψεων), ποσό € 3.681 εκατ. (2014: € 3.857 εκατ.) αφορά χορηγήσεις σταθερού επιτοκίου, ενώ ποσό € 64.390 εκατ. (2014: € 69.127 εκατ.) αφορά χορηγήσεις κυμαινόμενου επιτοκίου.

Στα απομειωμένα δάνεια Καταναλωτικής Πίστης ταξινομούνται δάνεια με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών (συμπεριλαμβανομένης της Οριστικής Καθυστέρησης). Στα απομειωμένα δάνεια Στεγαστικής Πίστης συμπεριλαμβάνονται όλα τα δάνεια σε Οριστική καθυστέρηση, καθώς και εκείνα που βρίσκονται σε 90+ ημέρες καθυστέρησης και έχουν LTV>80%. Παράλληλα όλα τα δάνεια για τα οποία λαμβάνεται ατομική πρόβλεψη θεωρούνται απομειωμένα.

Στην περίπτωση των στεγαστικών δανείων της Τράπεζας, η «αξία εξασφαλίσεων» αφορά κυρίως την εύλογη αξία ακινήτων, για τα οποία η Τράπεζα έχει στην κατοχή της την πρώτη (Α') προσημείωση ή υποθήκη. Όταν η αξία του εξασφαλιστικού ακινήτου ξεπερνά το υπόλοιπο του δανείου, το ποσό της περιορίζεται στο ύψος του δανείου.

3.2.2. Ποιοτική διαβάθμιση των χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

31/12/2015	Ικανοποιητικής Διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο των χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	Αξία εξασφαλίσεων
Ιδιώτες	12.224.303	0	12.224.303	8.766.234
Στεγαστικά	9.668.172	-	9.668.172	8.132.154
Καταναλωτικά	1.966.249	-	1.966.249	633.282
Πιστωτικές κάρτες	588.352	-	588.352	-
Λοιπά	1.531	-	1.531	799
Επιχειρηματικά	14.175.965	2.348.390	16.524.354	8.298.902
Μεγάλες επιχειρήσεις	7.308.900	1.125.961	8.434.861	3.517.545
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	6.867.064	1.222.429	8.089.493	4.781.358
Δημόσιος τομέας	1.357.232	2.808	1.360.040	1.230.073
Ελλάδα	1.353.355	2.808	1.356.164	1.227.977
Λοιπές χώρες	3.876	-	3.876	2.096
Σύνολο	27.757.499	2.351.198	30.108.697	18.295.210

31/12/2014	Ικανοποιητικής Διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο των χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	Αξία εξασφαλίσεων
Ιδιώτες	13.246.743	0	13.246.743	9.569.757
Στεγαστικά	10.267.174	-	10.267.174	8.805.287
Καταναλωτικά	2.316.544	-	2.316.544	761.459
Πιστωτικές κάρτες	656.717	-	656.717	884
Λοιπά	6.307	-	6.307	2.126
Επιχειρηματικά	15.748.522	2.721.339	18.469.861	9.370.316
Μεγάλες επιχειρήσεις	7.939.704	1.013.639	8.953.342	3.765.506
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	7.808.819	1.707.700	9.516.519	5.604.809
Δημόσιος τομέας	2.186.396	36.567	2.222.964	2.049.745
Ελλάδα	2.160.179	568	2.160.748	2.039.689
Λοιπές χώρες	26.217	35.999	62.216	10.056
Σύνολο	31.181.661	2.757.907	33.939.568	20.989.817

3.2.3. Ανάλυση ενηλικίωσης των καθυστερημένων και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά κατηγορία δανείων

31/12/2015	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Σύνολο των καθυστερημένων και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα		Λοιπές Χώρες
1-29 ημέρες	1.229.849	286.887	18.837	878	328.363	975.060	2.461	-	2.842.335
30-59 ημέρες	685.792	151.909	10.723	579	366.601	454.144	1.436	-	1.671.184
60-89 ημέρες	355.717	160.039	7.545	179	324.455	558.117	42	-	1.406.094
90-179 ημέρες	120.792	-	-	259	408.251	178.286	-	-	707.588
180-360 ημέρες	133.192	-	-	-	91.857	142.508	-	57	367.613
>360 ημέρες	301.848	-	-	-	284.605	592.581	75	-	1.179.109
Καταγγελμένα	-	-	-	-	23.894	287.242	-	-	311.136
Σύνολο	2.827.190	598.835	37.105	1.894	1.828.027	3.187.937	4.014	57	8.485.059
Αξία εξασφαλίσεων	2.365.887	229.113	0	109	1.156.312	2.469.200	311	0	6.220.932

31/12/2014	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Σύνολο των καθυστερημένων και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα		Λοιπές Χώρες
1-29 ημέρες	1.263.161	378.038	33.007	1.835	469.509	1.203.411	7.369	172	3.356.503
30-59 ημέρες	724.791	182.333	15.922	387	258.358	542.436	13.367	45	1.737.639
60-89 ημέρες	460.360	139.444	10.978	248	325.545	676.085	9.207	2	1.621.868
90-179 ημέρες	213.441	-	-	303	118.711	182.248	1.657	-	516.360
180-360 ημέρες	204.172	-	-	-	152.692	256.857	-	-	613.720
>360 ημέρες	214.154	-	-	-	412.241	655.413	181	-	1.281.989
Καταγγελμένα	-	-	-	-	64.775	283.470	3.739	-	351.985
Σύνολο	3.080.078	699.815	59.907	2.773	1.801.831	3.799.920	35.520	219	9.480.064
Αξία εξασφαλίσεων	2.678.237	257.230	40	1.246	1.275.886	2.907.723	5.154	213	7.125.728

3.2.4 Απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών:

3.2.4.1 Συμφωνία των απομειωμένων Δ&Α ανά κατηγορία δανείων

	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2015	4.062.938	2.945.360	771.742	5.838	6.828.647	14.924.917	24.182	166	29.563.790
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	30.336	4.334	509	-	12.130	59.293	-	-	106.602
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπόμενες δραστηριότητες	(44.118)	(35.850)	(1.954)	(243)	(40.966)	(273.706)	-	-	(396.838)
Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της χρήσης	606.190	398.129	116.713	1.018	929.743	2.214.550	7.318	399	4.274.061
Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(357.543)	(242.409)	(72.105)	(1.490)	(309.976)	(680.568)	(1.268)	(271)	(1.665.630)
Εισπράξεις από απομειωμένα δάνεια	(74.205)	(41.191)	(31.197)	(281)	(415.627)	(523.813)	(12)	(74)	(1.086.400)
Διαγραφές απομειωμένων Δ&Α	(22.520)	(175.488)	(30.288)	(96)	(229.498)	(384.572)	-	-	(842.462)
Αναξινομήσεις απομειωμένων δανείων	229	723	(2.064)	1.111	659.018	(645.101)	(13.917)	-	0
Αποαναγνώριση απομειωμένων δανείων	-	(131)	(28)	(201)	(499.051)	(193.757)	-	-	(693.168)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	43.600	1.435	(13)	11	85.870	86.384	-	-	217.288
Σύνολο απομειωμένων Δ&Α 31.12.2015	4.244.908	2.854.912	751.315	5.667	7.020.290	14.583.627	16.304	221	29.477.243
Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(1.354.882)	(1.756.849)	(572.169)	(2.998)	(4.214.750)	(8.274.349)	(2.408)	(0)	(16.178.404)
Υπόλοιπο απομειωμένων Δ&Α της 31.12.2015 (Καθαρή Αξία)	2.890.026	1.098.063	179.146	2.669	2.805.540	6.309.278	13.896	221	13.298.839

Τα ποσά που αναφέρονται στην γραμμή «Αναξινομήσεις Απομειωμένων Δανείων» στον ανωτέρω πίνακα, αφορούν σε μεταφορές ορισμένων δανείων μεταξύ των μικρομεσαίων και των μεγάλων επιχειρήσεων, που διενεργούνται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης των πελατών, όσον αφορά την εκπλήρωση των κριτηρίων κατάταξης στις εν λόγω κατηγορίες επιχειρήσεων.

	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2014	1.828.886	2.807.769	751.096	10.936	7.927.540	9.995.742	30.224	-	23.352.192
Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της χρήσης	2.496.646	672.190	104.131	3.532	1.612.283	5.186.785	7.742	168	10.083.477
Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(184.328)	(143.724)	(6.883)	(4.182)	(274.261)	(485.340)	(1.883)	-	(1.100.601)
Εισπράξεις από απομειωμένα δάνεια	(74.524)	(158.889)	(39.839)	(394)	(479.749)	(704.421)	(462)	-	(1.458.278)
Διαγραφές απομειωμένων Δ&Α	(5.909)	(234.531)	(37.087)	(14)	(517.860)	(306.560)	-	(1)	(1.101.961)
Αναξινομήσεις απομειωμένων δανείων	1.415	2.627	-	(4.043)	(1.318.796)	1.330.234	(11.439)	-	0
Αποαναγνώριση απομειωμένων δανείων	-	(1.425)	-	-	(118.989)	(22.936)	-	-	(143.350)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	750	1.343	324	3	(1.521)	(68.587)	-	(1)	(67.689)
Σύνολο απομειωμένων Δ&Α 31.12.2014	4.062.938	2.945.360	771.742	5.838	6.828.647	14.924.917	24.182	166	29.563.790
Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(1.116.917)	(1.873.908)	(607.858)	(2.183)	(3.493.211)	(8.166.703)	(8.824)	(1)	(15.269.605)
Υπόλοιπο απομειωμένων Δ&Α της 31.12.2014 (Καθαρή Αξία)	2.946.021	1.071.452	163.883	3.656	3.335.436	6.758.214	15.358	165	14.294.185

3.2.4.2. Ανάλυση ενηλικίωσης των απομειωμένων Δ&Α ανά κατηγορία δανείων

31/12/2015	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	
Χωρίς καθυστέρηση	126	84	2	1	975.922	1.073.569	530	-	2.050.234
1-29 ημέρες	343	776	-	25	75.226	278.320	-	220	354.910
30-59 ημέρες	-	129	-	-	73.116	102.534	-	-	175.779
60-89 ημέρες	196	477	-	159	131.642	150.070	-	-	282.543
90-179 ημέρες	143.588	61.516	7.906	25	104.441	466.437	1.357	-	785.270
180-360 ημέρες	163.781	64.314	11.862	-	256.533	324.511	556	-	821.558
>360 ημέρες	403.320	204.451	13.831	1.264	845.068	1.792.143	1.603	-	3.261.679
Καταγγελμένα	2.178.671	766.316	145.547	1.195	343.591	2.121.694	9.851	-	5.566.865
Καθαρή αξία απομειωμένων Δ&Α	2.890.026	1.098.063	179.147	2.670	2.805.540	6.309.277	13.896	220	13.298.840
Αξία εξασφαλίσεων	3.079.239	514.332	0	518	2.237.335	6.740.471	4.970	198	12.577.063

31/12/2014	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	
Χωρίς καθυστέρηση	5.122	3.388	-	91	1.034.490	1.033.745	87	-	2.076.923
1-29 ημέρες	1.412	3.267	2	-	188.128	199.321	-	74	392.203
30-59 ημέρες	834	1.810	-	3	20.580	78.173	-	1	101.401
60-89 ημέρες	2.926	3.227	2	-	72.540	267.452	-	-	346.146
90-179 ημέρες	174.425	77.467	9.228	65	211.618	404.644	1.274	90	878.810
180-360 ημέρες	182.254	85.779	8.533	862	461.019	454.688	77	-	1.193.213
>360 ημέρες	219.659	152.857	21.793	1.384	1.011.234	1.948.538	1.612	-	3.357.075
Καταγγελμένα	2.359.390	743.657	124.327	1.252	335.826	2.371.653	12.309	-	5.948.414
Καθαρή αξία απομειωμένων Δ&Α	2.946.021	1.071.451	163.884	3.656	3.335.436	6.758.213	15.358	165	14.294.185
Αξία εξασφαλίσεων	2.976.272	529.193	145	594	2.391.364	6.824.697	14.357	150	12.736.772

Η διαφορά μεταξύ καθαρής αξίας και εξασφαλίσεων σχετίζεται με την ανακτησιμότητα, που εκτιμάται βάσει των ιστορικών στοιχείων εισπραξιμότητας, για τα δάνεια που αξιολογούνται συλλογικά και των αναμενόμενων ταμειοροών για τα δάνεια που αξιολογούνται εξατομικευμένα.

3.2.5 Δείκτης δανείου προς αξία εξασφάλισης

Ακολουθεί η σχέση μεταξύ του δανείου και της αξίας του ακινήτου που κατέχεται ως εξασφάλιση.

31/12/2015	Στεγαστικά δάνεια (προ προβλέψεων)	Δάνεια για αγορά ακινήτων για εμπορική χρήση (προ προβλέψεων)
Μικρότερο από 50%	3.617.377	398.344
50%-70%	2.742.706	300.159
71%-80%	1.454.032	131.457
81%-90%	1.362.946	234.366
91%-100%	1.345.385	252.583
101%-120%	2.220.616	155.842
121%-150%	2.020.303	274.697
Μεγαλύτερο από 150%	1.976.904	1.314.531
Συνολική αξία Δ&Α	16.740.270	3.061.980
Μέσος Όρος του Δείκτη	85%	175%

31/12/2014	Στεγαστικά δάνεια (προ προβλέψεων)	Δάνεια για αγορά ακινήτων για εμπορική χρήση (προ προβλέψεων)
Μικρότερο από 50%	4.464.443	308.563
50%-70%	3.398.198	446.425
71%-80%	1.831.248	165.566
81%-90%	1.692.861	281.401
91%-100%	1.513.796	159.382
101%-120%	2.184.234	292.192
121%-150%	1.489.854	377.602
Μεγαλύτερο από 150%	835.556	1.096.055
Συνολική αξία Δ&Α	17.410.191	3.127.186
Μέσος Όρος του Δείκτη	80%	158%

Τα "Δάνεια για αγορά ακινήτων για εμπορική χρήση", καθώς και ο "Μέσος όρος του δείκτη" έχουν αναμορφωθεί με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2014 στο πλαίσιο των έργων ορθότερης απεικόνισης δεδομένων στα οποία προέβη η Τράπεζα Πειραιώς κατά το τελευταίο εξάμηνο του 2015, κατόπιν των πολλαπλών μεταπτώσεων στα συστήματά της.

3.2.6 Ανάκτηση εξασφαλίσεων

Οι ανακτηθείσες εξασφαλίσεις, που παρουσιάζονται παρακάτω στη γραμμή “Ακίνητη Περιουσία” αφορούν σε ακίνητα, τα οποία περιλαμβάνονται στα κονδύλια της κατάστασης οικονομικής θέσης “Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού” και “Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού” :

31/12/2015	Αξία ανακτηθεισών εξασφαλίσεων	Εκ των οποίων: εντός της χρήσης	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	Εκ της οποίας: εντός της χρήσης	Καθαρή αξία ανακτηθεισών εξασφαλίσεων	Καθαρή Αξία Πώλησης	Καθαρό Κέρδος ή ζημία από τη πώληση
Ακίνητη Περιουσία	882.276	206.569	(174.372)	(81.498)	707.904	38.041	(9.467)
- Αστικά Ακίνητα	494.018	112.812	(82.348)	(58.054)	411.670	26.892	(4.943)
- Εμπορικά ακίνητα	388.257	93.757	(92.024)	(23.444)	296.233	11.150	(4.523)
Λοιπές εξασφαλίσεις	31.727	2.246	(21.543)	(5.788)	10.185	6.105	89
Χρηματοοικονομικά μέσα	85.310	85.310	-	-	85.310	-	-

Πέραν των ανωτέρω εξασφαλίσεων, εντός του 2015 περιήλθαν στην κυριότητα του Ομίλου για την ίδια αιτία και ακίνητα συνολικής αξίας € 26,4 εκατ., τα οποία όμως, λόγω των διαφορετικών χαρακτηριστικών τους, ταξινομήθηκαν, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τα ΔΠΧΑ στο χαρτοφυλάκιο των επενδυτικών ακινήτων.

31/12/2014	Αξία ανακτηθεισών εξασφαλίσεων	Εκ των οποίων: εντός της χρήσης	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	Εκ της οποίας: εντός της χρήσης	Καθαρή αξία ανακτηθεισών εξασφαλίσεων	Καθαρή Αξία Πώλησης	Καθαρό Κέρδος ή ζημία από τη πώληση
Ακίνητη Περιουσία	837.388	179.197	(89.967)	(7.322)	747.421	13.866	(197)
- Αστικά Ακίνητα	412.458	98.897	(23.263)	(4.824)	389.195	9.343	(174)
- Εμπορικά ακίνητα	424.930	80.300	(66.704)	(2.497)	358.226	4.523	(24)
Λοιπές εξασφαλίσεις	46.453	8.650	(9.673)	(5.905)	36.780	11.881	(972)

Ο Όμιλος χορηγεί δάνεια με εξασφάλιση ακίνητα και σε περίπτωση μη εξυπηρέτησής τους προβαίνει σε αποκτήσεις των σχετικών ακινήτων, όταν αυτό κρίνεται ως η βέλτιστη λύση, από τις αρμόδιες μονάδες της Τράπεζας και των θυγατρικών της, που έχουν εξουσιοδοτηθεί προς το σκοπό αυτό.

Στο πλαίσιο αυτό, αξιολογούνται κάθε φορά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε ακινήτου (όπως ενδεικτικά το είδος και η κατάσταση του ακινήτου, η τοποθεσία, οι δυνατές χρήσεις του κλπ) και το κόστος απόκτησής του σε σχέση με την αξία μεταγενέστερης πώλησής του ή με το όφελος ιδιόχρησης.

Η ανωτέρω αξιολόγηση εντάσσεται στην εκάστοτε στρατηγική του Ομίλου και εναρμονίζεται με τους στόχους του για την κερδοφορία, τη ρευστότητα και την κεφαλαιακή επάρκεια.

Ειδικά για την Τράπεζα, η υποδοχή και η διαχείριση των ακινήτων από πλειστηριασμούς, γίνεται από τη Μονάδα Τεχνικών Έργων και Ακίνητης Περιουσίας με βάση εγκεκριμένες εσωτερικές διαδικασίες. Από την ίδια Μονάδα επανεξετάζεται περιοδικά η βέλτιστη χρήση των αποκτηθέντων ακινήτων.

Τα ακίνητα που κρίνεται ότι πρέπει να πωληθούν προωθούνται από το Τμήμα Αξιοποίησης Ακινήτων της ανωτέρω Μονάδας στο δίκτυο καταστημάτων της Τράπεζας, σε μεσιτικά γραφεία ή σε εξειδικευμένες θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, ενώ τα ακίνητα προς ενοικίαση ή ιδιόχρηση (από την Τράπεζα ή εταιρείες του Ομίλου) προωθούνται στο Τμήμα Εκμισθώσεων της ίδιας Μονάδας, που επιλαμβάνεται για την ενοικιάσή τους και την παρακολούθηση των σχετικών μισθώσεων. Επιπλέον, ειδικά ακίνητα που μπορούν να αξιοποιηθούν με περαιτέρω επενδύσεις, εξετάζονται μεμονωμένα.

Τα ανωτέρω αποτελούν τη βασική πολιτική και το πλαίσιο διαδικασιών του Ομίλου σε συνθήκες ομαλής λειτουργίας της αγοράς ακινήτων. Ωστόσο, λόγω της συνεχιζόμενης ύφεσης, ο Όμιλος εξετάζει και εναλλακτικά σενάρια για μαζική εκποίηση των ακινήτων ή τη συνεισφορά τους σε διάφορα επενδυτικά σχήματα, σε συνεργασία με εξωτερικούς επενδυτικούς συμβούλους, σε μια προσπάθεια εξορθολογισμού του ενεργητικού του.

3.2.7. Ανάλυση των ληφθεισών εξασφαλίσεων και εγγυήσεων

31/12/2015	Αξία εξασφαλίσεων				Αξία εγγυήσεων
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματικές εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	
Ιδιώτες	14.536.312	255.278	163.843	14.955.433	5.621
Επιχειρηματικά	17.739.302	982.911	2.180.008	20.902.220	10.756.842
Δημόσιος τομέας	7.060	3.511	1.224.980	1.235.552	1.649
Σύνολο	32.282.674	1.241.700	3.568.831	37.093.205	10.764.112

31/12/2014	Αξία εξασφαλίσεων				Αξία εγγυήσεων
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματικές εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	
Ιδιώτες	15.502.412	327.517	182.784	16.012.714	15.051
Επιχειρηματικά	18.867.343	1.474.665	2.427.978	22.769.986	9.973.840
Δημόσιος τομέας	10.642	8.394	2.050.583	2.069.619	2.662
Σύνολο	34.380.397	1.810.575	4.661.345	40.852.318	9.991.553

Η αξία εγγυήσεων περιλαμβάνει κυρίως προσωπικές ή εταιρικές εγγυήσεις.

3.3 Πρόβλεψη απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

3.3.1 Μεταβολή της συσσωρευμένης πρόβλεψης απομείωσης ανά κατηγορία δανείων (συμπεριλαμβανομένων των προσαρμογών)

	Στεγαστικά Δάνεια	Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	Πιστωτικές Κάρτες	Ιδιώτες	Επιχειρηματικά	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο Έναρξης 1.1.2015	1.170.942	2.122.472	611.506	3.904.920	11.925.937	9.543	15.840.400
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(20.092)	(29.619)	(2.029)	(51.739)	(174.863)	(576)	(227.178)
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών	24	-	-	24	14.106	-	14.130
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	14.624	1.624	493	16.741	94.641	-	111.382
Έξοδο χρήσης	620.564	192.859	25.745	839.167	2.653.749	(6.109)	3.486.807
Διαγραφές	(22.564)	(184.089)	(36.670)	(243.324)	(636.894)	-	(880.217)
Προβλέψεις αποαναγνωρισθέντων δανείων	-	(354)	(29)	(383)	(702.388)	-	(702.772)
Επίδραση πραγματικού επιτοκίου (unwinding)	(78.171)	(60.415)	(9.988)	(148.573)	(179.448)	(173)	(328.194)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	18.317	35.581	86	53.984	111.465	-	165.449
Υπόλοιπο 31.12.2015	1.703.644	2.078.057	589.115	4.370.816	13.106.305	2.686	17.479.807

	Στεγαστικά Δάνεια	Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	Πιστωτικές Κάρτες	Ιδιώτες	Επιχειρηματικά	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο Έναρξης 1.1.2014	735.991	2.194.833	622.867	3.553.691	10.173.949	20.212	13.747.853
Έξοδο χρήσης	522.222	218.786	34.533	775.542	2.992.037	(10.708)	3.756.870
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	516.069	214.251	34.526	764.846	2.954.953	(10.960)	3.708.839
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	6.153	4.536	7	10.696	37.084	252	48.032
Διαγραφές	(22.403)	(236.556)	(37.188)	(296.147)	(824.000)	(1)	(1.120.148)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(22.403)	(235.052)	(33.118)	(290.573)	(823.779)	(1)	(1.114.353)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(1.504)	(4.070)	(5.574)	(222)	-	(5.795)
Προβλέψεις αποαναγνωρισθέντων δανείων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-	(1.425)	-	(1.425)	(232.863)	-	(234.287)
Επίδραση πραγματικού επιτοκίου (unwinding) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(65.805)	(51.194)	(7.099)	(124.098)	(163.516)	-	(287.614)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	938	(1.973)	(1.607)	(2.643)	(19.670)	39	(22.273)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	874	(3.001)	(2.230)	(4.357)	(28.205)	-	(32.562)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	64	1.028	623	1.715	8.535	39	10.288
Υπόλοιπο 31.12.2014	1.170.942	2.122.472	611.506	3.904.920	11.925.937	9.543	15.840.400

3.3.2 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, απομειωμένα δάνεια και προβλέψεις απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή

31.12.2015	Ελλάδα			Λοιπή Ευρώπη			Λοιπές Χώρες		
	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης
Ιδιώτες	22.452.231	7.663.478	(4.197.380)	1.093.899	193.325	(173.436)	0	0	0
Στεγαστικά	16.243.563	4.175.394	(1.663.833)	496.706	69.514	(39.812)	-	-	-
Καταναλωτικά	4.855.532	2.743.593	(1.952.689)	564.463	111.318	(122.225)	-	-	-
Πιστωτικές κάρτες	1.346.478	740.633	(579.271)	30.294	10.682	(9.844)	-	-	-
Λοιπά	6.657	3.857	(1.588)	2.436	1.811	(1.556)	-	-	-
Επιχειρηματικά	39.601.653	19.618.449	(12.148.142)	3.542.582	1.985.467	(958.163)	0	0	0
Γεωργία-Κτηνοτροφία	1.249.520	377.948	(256.123)	110.623	65.035	(34.001)	-	-	0
Βιομηχανία/ Βιοτεχνία	6.729.560	3.116.853	(1.736.858)	482.296	264.097	(125.109)	-	-	0
Ενέργεια	1.011.831	66.803	(38.264)	72.653	21.964	(13.397)	-	-	0
Εμπορικές εταιρείες	6.179.652	3.435.286	(2.132.737)	675.490	342.930	(182.340)	-	-	0
Ναυτιλία	2.786.490	687.153	(364.460)	-	-	-	-	-	-
Ακτοπλοΐα	320.130	139.728	(56.236)	-	-	-	-	-	-
Κατασκευές	4.724.337	3.184.404	(1.838.710)	586.372	415.509	(228.105)	-	-	0
Μεταφορές και Logistics	1.143.355	564.038	(444.313)	167.006	78.485	(49.111)	-	-	0
Τουρισμός	3.151.426	1.025.768	(489.404)	62.181	29.773	(8.877)	-	-	0
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	2.745.104	1.964.955	(1.406.841)	105.312	72.669	(14.133)	-	-	0
Επιχειρήσεις Εκμετάλλευσης Ακινήτων	2.522.596	1.561.875	(838.733)	689.198	321.294	(146.497)	-	-	0
Χρηματοδότηση έργων	1.379.644	267.447	(197.208)	188.968	122.475	(73.185)	-	-	-
Λοιπές	5.658.008	3.226.191	(2.348.256)	402.484	251.239	(83.407)	-	-	0
Δημόσιος Τομέας	1.376.481	16.304	(2.656)	4.154	221	(29)	0	0	0
Σύνολο	63.430.364	27.298.231	(16.348.178)	4.640.635	2.179.013	(1.131.629)	0	0	0

Σημειώνεται ότι μετά την πώληση του Ομίλου της Piraeus Bank Egypt, ο Όμιλος δεν διαθέτει δάνεια σε λοιπές χώρες κατά την 31.12.2015.

31.12.2014	Ελλάδα			Λοιπή Ευρώπη			Λοιπές Χώρες		
	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης
Ιδιώτες	23.225.677	7.415.196	(3.594.135)	1.532.965	359.694	(299.087)	116.554	10.989	(11.699)
Στεγαστικά	16.731.308	3.940.116	(1.067.380)	677.081	122.822	(103.560)	1.802	-	(2)
Καταναλωτικά	5.046.667	2.713.473	(1.926.121)	810.779	220.947	(182.487)	104.273	10.940	(11.585)
Πιστωτικές κάρτες	1.437.930	757.748	(599.100)	39.957	13.945	(12.295)	10.478	49	(111)
Λοιπά	9.772	3.860	(1.534)	5.147	1.979	(745)	-	-	-
Επιχειρηματικά	40.116.207	18.995.270	(10.555.283)	5.224.365	2.659.802	(1.285.801)	484.604	98.491	(84.852)
Γεωργία-Κτηνοτροφία	1.271.654	354.493	(190.439)	124.390	56.202	(17.865)	4.536	-	(9)
Βιομηχανία/ Βιοτεχνία	6.811.669	3.023.744	(1.578.688)	610.740	285.887	(127.927)	188.505	56.010	(52.895)
Ενέργεια	1.176.669	67.891	(33.286)	100.621	32.517	(12.122)	1.635	1.554	(1.555)
Εμπορικές εταιρείες	6.174.008	3.249.927	(1.952.151)	912.418	408.176	(212.127)	37.227	3.423	(3.593)
Ναυτιλία	3.182.421	844.658	(399.124)	21.943	489	(177)	-	-	-
Ακτοπλοΐα	293.649	100.484	(38.350)	-	-	-	-	-	-
Κατασκευές	4.720.169	2.884.011	(1.530.885)	986.102	666.339	(301.337)	44.044	7.876	(5.098)
Μεταφορές και Logistics	1.057.394	525.827	(348.247)	240.193	59.985	(33.096)	61.448	1.045	(1.429)
Τουρισμός	3.058.222	974.756	(385.344)	145.810	49.120	(20.775)	45.719	7.110	(5.082)
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	2.892.727	2.214.299	(1.325.686)	147.764	69.966	(39.050)	49.428	8.821	(5.114)
Επιχειρήσεις Εκμετάλλευσης Ακινήτων	2.526.254	1.439.016	(637.370)	871.380	437.167	(220.359)	33.526	7.653	(5.622)
Χρηματοδότηση έργων	1.186.695	257.739	(191.353)	394.233	243.619	(126.662)	-	-	-
Λοιπές	5.764.677	3.058.425	(1.944.359)	668.770	350.334	(174.305)	18.535	4.998	(4.454)
Δημόσιος Τομέας	2.220.450	24.182	(8.956)	11.523	166	(153)	51.078	0	(434)
Σύνολο	65.562.334	26.434.648	(14.158.374)	6.768.853	3.019.662	(1.585.041)	652.236	109.480	(96.984)

3.3.3. Ανάλυση εσόδων από τόκους, με βάση την ποιότητα των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά κατηγορία δανείων

2015	Έσοδα από μη απομειωμένα Δ&Α	Έσοδα από απομειωμένα Δ&Α	Σύνολο εσόδων από τόκους
Ιδιώτες	663.416	202.037	865.453
Επιχειρηματικά	1.325.334	461.879	1.787.212
Δημόσιος τομέας	20.759	328	21.087
Σύνολο εσόδων από τόκους	2.009.509	664.244	2.673.753

2014	Έσοδα από μη απομειωμένα Δ&Α	Έσοδα από απομειωμένα Δ&Α	Σύνολο εσόδων από τόκους
Ιδιώτες	779.602	202.354	981.956
Επιχειρηματικά	1.528.056	553.617	2.081.673
Δημόσιος τομέας	28.518	264	28.782
Σύνολο εσόδων από τόκους	2.336.177	756.235	3.092.411

3.4 Ρυθμίσεις δανείων

Σχετική με την πολιτική ρυθμίσεων είναι η σημείωση 3.1.12.

3.4.1. Ανάλυση ρυθμισμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά είδος ρύθμισης

Είδη Ρύθμισης	Ρυθμισμένα Δάνεια (Καθαρή Αξία)	
	31/12/2015	31/12/2014
Μετάθεση πληρωμής τόκου	277.286	321.928
Πρόγραμμα μειωμένων πληρωμών	2.806.663	2.285.335
Παροχή περιόδου χάριτος	680.934	1.058.444
Επέκταση διάρκειας δανείου	1.030.447	834.983
Κεφαλαιοποίηση καθυστερούμενων δόσεων	886.967	886.871
Συνδυασμός μέτρων ρύθμισης	3.896.575	3.262.669
Λοιπά	742.521	1.250.300
Συνολική καθαρή αξία	10.321.393	9.900.531

3.4.2. Ανάλυση ρυθμίσεων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, με βάση την πιστωτική τους ποιότητα

31/12/2015	Συνολικό Ποσό Δ&Α	Συνολικό Ποσό Ρυθμισμένων Δ&Α	% Ρυθμισμένων Δ&Α
Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	30.108.697	4.994.784	16,59%
Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	8.485.059	2.830.938	33,36%
Απομειωμένα	29.477.243	6.149.486	20,86%
Συνολική αξία (προ απομείωσης)	68.070.999	13.975.208	20,53%
Ατομική πρόβλεψη απομείωσης	(11.341.367)	(2.721.162)	23,99%
Συλλογική πρόβλεψη απομείωσης	(6.138.440)	(932.653)	15,19%
Συνολική καθαρή αξία	50.591.193	10.321.393	20,40%
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	37.093.205	8.262.239	22,27%
Αξία μετά από απομειώσεις και ληφθείσες εξασφαλίσεις	13.497.988	2.059.154	15,26%

31/12/2014	Συνολικό Ποσό Δ&Α	Συνολικό Ποσό Ρυθμισμένων Δ&Α	% Ρυθμισμένων Δ&Α
Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	33.939.568	4.308.410	12,69%
Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	9.480.064	2.669.556	28,16%
Απομειωμένα	29.563.790	5.107.988	17,28%
Συνολική αξία (προ απομείωσης)	72.983.422	12.085.954	16,56%
Ατομική πρόβλεψη απομείωσης	(11.523.160)	(1.909.705)	16,57%
Συλλογική πρόβλεψη απομείωσης	(4.317.240)	(275.719)	6,39%
Συνολική καθαρή αξία	57.143.022	9.900.531	17,33%
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	40.852.318	7.133.613	17,46%
Αξία μετά από απομειώσεις και ληφθείσες εξασφαλίσεις	16.290.704	2.766.918	16,98%

3.4.3. Συμφωνία Ρυθμισμένων Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών

	31/12/2015
Υπόλοιπο έναρξης	9.900.531
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(101.286)
Δ&Α που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της περιόδου	4.553.713
Αποπληρωμές Δ&Α (μερικώς ή ολικώς)	(759.135)
Δ&Α που εξήλθαν από το καθεστώς της ρύθμισης εντός της περιόδου	(2.676.263)
Ζημιά απομείωσης	(744.110)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	147.944
Υπόλοιπο τέλους	10.321.393

Δεν έχει περιληφθεί η συμφωνία των ρυθμισμένων δανείων για τη χρήση 2014, καθώς εντός της χρήσης αυτής τα ρυθμισμένα δάνεια υπολογίστηκαν σύμφωνα με τα νέα πρότυπα. Ειδικότερα, εντός του 2014, η Τράπεζα εφάρμοσε τα τεχνικά πρότυπα του EBA ITS (European Banking Authority, Implementing Technical Standards) που αφορούν στα ρυθμισμένα δάνεια, εναρμονιζόμενα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 42/30.5.14 της Τράπεζας της Ελλάδος που αφορά στο «Πλαίσιο εποπτικών υποχρεώσεων για τη διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων». Ως εκ τούτου, ήταν πρακτικά αδύνατη η παραγωγή αναμορφωμένων στοιχείων για τα ρυθμισμένα δάνεια για τη χρήση 2013.

3.4.4. Ρυθμισμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ανά κατηγορία

	31/12/2015	31/12/2014
Ιδιώτες	3.111.074	2.656.485
Στεγαστικά	2.459.114	2.038.349
Καταναλωτικά	651.865	617.803
Πιστωτικές κάρτες	70	-
Λοιπά	24	333
Επιχειρηματικά	7.208.319	7.241.540
Μεγάλες επιχειρήσεις	3.116.011	2.990.154
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	4.092.307	4.251.387
Δημόσιος Τομέας	2.001	2.505
Ελλάδα	2.001	370
Λοιπές χώρες	-	2.136
Συνολική καθαρή αξία	10.321.393	9.900.531

3.4.5. Ρυθμισμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ανά γεωγραφική περιοχή

	31/12/2015	31/12/2014
Ελλάδα	9.814.980	9.295.921
Λοιπή Ευρώπη	506.413	602.237
Λοιπές χώρες	-	2.373
Συνολική καθαρή αξία	10.321.393	9.900.531

3.4.6. Ανταλλαγές χρέους με απόκτηση συμμετοχής

Η Τράπεζα Πειραιώς, σε ορισμένες περιπτώσεις συμφωνιών αναδιάρθρωσης χρεών, συμμετέχει σε συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με απόκτηση συμμετοχής σε μια προσπάθεια να καταστούν οι επιχειρήσεις βιώσιμες και να μπορούν να εξυπηρετηθούν οι υποχρεώσεις τους προς την Τράπεζα. Οι ανταλλαγές χρέους με απόκτηση συμμετοχής αναφέρονται σε συναλλαγές, στις οποίες ο δανειολήπτης και η Τράπεζα επαναδιαπραγματεύονται τους όρους του δανείου, με στόχο την πλήρη ή μερική μείωση του δανείου με την παράλληλη έκδοση συμμετοχικών τίτλων στην Τράπεζα. Οι εν λόγω συμφωνίες αναδιάρθρωσης χρεών οδηγούν στην απόκτηση ελέγχου ή ουσιώδους επιρροής ή μειοψηφικής συμμετοχής από την Τράπεζα επί του δανειολήπτη.

Παρατίθενται αναλυτικοί πίνακες με τις ανταλλαγές χρέους με μετοχές που έλαβαν χώρα το 2014 και το 2015:

2015				
A/A	Επωνυμία Εταιρείας	Αποκτηθέν ποσοστό	Ημερομηνία απόκτησης	Κόστος απόκτησης συμμετοχής (€ εκατ)
1	ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ Α.Ε.Γ.Ε.	33,85%	31/3/2015	20,73
2	ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Ε.	33,10%	7/10/2015	25,72
3	ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	1,00%	18/2/2015	1,17

2014				
A/A	Επωνυμία Εταιρείας	Αποκτηθέν ποσοστό	Ημερομηνία απόκτησης	Κόστος απόκτησης συμμετοχής (€ εκατ)
1	ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΘΕΑΜΑΤΩΝ Α.Ε.Τ.Ε.	100,00%	3/11/2014	19,81
2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΑΜΑΤΩΝ Α.Ε.	87,13%	3/11/2014	16,52
3	FLEXOPACK	0,18%	11/12/2014	0,05
4	MARFIN INVESTMENT GROUP Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	17,78%	18/9/2014	90,00

Οι κεφαλαιοποιήσεις δανείων θυγατρικών και συγγενών εταιρειών αναφέρονται στη σημείωση 47.

3.5 Χρεωστικοί τίτλοι και άλλα αξιόγραφα

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει ανάλυση των ομολόγων και εντόκων γραμμάτων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, καθώς και των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους ανά κατηγορία πιστωτικής διαβάθμισης κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015, σύμφωνα με τις διαβαθμίσεις της Standard & Poor's ή τα ισοδύναμά τους:

31 Δεκεμβρίου 2015	Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια επενδυτικού χαρτοφυλακίου	Σύνολο
AAA	56	2.719.362	23.643	2.743.061
AA- έως AA+	-	14.244.680	43.372	14.288.052
A- έως A+	-	-	-	0
BBB- έως BBB+	149.894	-	155.207	305.101
BB- έως BB+	34.050	-	13.464	47.514
Λιγότερο από BB-	50.351	5.511	2.127.143	2.183.006
Μη διαβαθμισμένα	-	15.783	182	15.965
Σύνολο	234.351	16.985.336	2.363.012	19.582.698

Τα χρεόγραφα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου με πιστωτική διαβάθμιση μικρότερη από BB- περιλαμβάνουν κυρίως ομόλογα κι έντοκα γραμμάτια του ελληνικού δημοσίου.

31 Δεκεμβρίου 2014	Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια επενδυτικού χαρτοφυλακίου	Σύνολο
AAA	-	-	-	0
AA- έως AA+	-	14.268.783	129.163	14.397.947
A- έως A+	-	-	-	0
BBB- έως BBB+	172.949	-	67.158	240.108
BB- έως BB+	13.498	-	1.140	14.638
Λιγότερο από BB-	111.808	131.638	2.042.579	2.286.024
Μη διαβαθμισμένα	-	-	335	335
Σύνολο	298.255	14.400.421	2.240.375	16.939.051

3.6 Συγκέντρωση κινδύνου χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο

α) Γεωγραφικοί τομείς

Ο παρακάτω πίνακας κατηγοριοποιεί σε γεωγραφικές περιοχές τις λογιστικές αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο. Η έκθεση πιστωτικού κινδύνου έχει βασιστεί στη χώρα εγκατάστασης των εταιρειών του Ομίλου.

	Ελλάδα	Υπόλοιπη Ευρώπη	Λοιπές Χώρες	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	41.886	137.637	-	179.523
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	437.007	671	-	437.678
Ομόλογα και έντοκα γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	50.462	183.889	-	234.351
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	47.082.186	3.509.006	-	50.591.193
Δάνεια προς ιδιώτες	18.254.850	920.463	-	19.175.313
- Στεγαστικά	14.579.730	456.895	-	15.036.625
- Καταναλωτικά - προσωπικά δάνεια	2.907.913	443.118	-	3.351.030
- Πιστωτικές κάρτες	767.207	20.451	-	787.658
Δάνεια προς επιχειρήσεις και προς το Δημόσιο Τομέα	28.827.336	2.588.543	-	31.415.879
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	16.979.825	5.511	-	16.985.336
Ομόλογα και έντοκα γραμμάτια επενδυτικού χαρτοφυλακίου	2.046.297	316.715	-	2.363.012
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	-	641	-	641
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.979.468	76.619	886	2.056.973
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	68.617.131	4.230.689	886	72.848.706
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	69.958.210	6.077.041	823.006	76.858.257

β) Τομείς δραστηριότητας

Ο παρακάτω πίνακας κατηγοριοποιεί σε τομείς δραστηριότητας τις λογιστικές αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο. Η κατανομή πραγματοποιήθηκε βάσει του κλάδου δραστηριότητας των αντισυμβαλλομένων.

	Χρηματο-πιστωτικά ιδρύματα	Βιομηχανία /Βιοτεχνία	Οικοδομικές /Κατασκευαστικές	Επιχειρήσεις Εκμετάλλευσης Ακινήτων	Project Finance	Εμπορικές εταιρείες	Δημόσιος τομέας	Ναυτιλία	Ξενοδοχεία	Γεωργία-Κτηνοτροφία	Ενέργεια, Μεταφορές & Logistics	Λοιποί τομείς	Ιδιώτες	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	179.523	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	179.523
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	17.187	1.068	-	808	27.886	131	347.370	2.966	-	-	14.034	26.228	-	437.678
Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	56	-	-	-	-	-	234.295	-	-	-	-	-	-	234.351
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	1.429.442	5.349.890	3.243.893	2.226.564	1.298.219	4.540.066	1.377.950	2.685.924	2.715.325	1.070.019	1.849.760	3.628.828	19.175.313	50.591.193
Δάνεια προς ιδιώτες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19.175.313	19.175.313
Δάνεια προς επιχειρήσεις/ Δημόσιο τομέα	1.429.442	5.349.890	3.243.893	2.226.564	1.298.219	4.540.066	1.377.950	2.685.924	2.715.325	1.070.019	1.849.760	3.628.828	-	31.415.879
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	5.012	5.511	-	-	-	-	16.964.042	-	-	-	-	10.771	-	16.985.336
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	641	641
Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης επενδυτικού χαρτοφυλακίου	4.740	-	-	182	-	-	2.370.610	-	-	-	-	-	-	2.375.533
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	184.441	26.202	4.452	4.903	9	29.256	1.124.088	1.520	137	57	644	466.785	214.477	2.056.973
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	1.820.401	5.382.670	3.248.345	2.232.458	1.326.114	4.569.453	22.418.356	2.690.410	2.715.463	1.070.076	1.864.438	4.132.612	19.390.431	72.861.227
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	2.362.902	5.885.026	3.919.374	2.568.891	1.310.455	5.003.993	20.613.486	3.072.461	2.838.648	1.192.398	2.225.152	4.674.192	21.221.502	76.888.480

Στα δάνεια του Δημοσίου τομέα ύψους 1,4 δις ευρώ κατά την 31/12/2015 περιλαμβάνεται και το εποχικό δάνειο προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ ύψους 1 δις ευρώ. Στο κονδύλι “Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης επενδυτικού χαρτοφυλακίου” του ανωτέρω πίνακα περιλαμβάνονται και οι λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης. Για το λόγο αυτό, αναμορφώθηκε το συνολικό κονδύλι για τον Δημόσιο Τομέα για τη συγκριτική χρήση 2014.

Τομείς δραστηριότητας στοιχείων εκτός Ισολογισμού	Χρηματο-πιστωτικά ιδρύματα	Βιομηχανία /Βιοτεχνία	Οικοδομικές /Κατασκευαστικές	Επιχειρήσεις Εκμετάλλευσης Ακινήτων	Project Finance	Εμπορικές εταιρείες	Δημόσιος τομέας	Ναυτιλία	Ξενοδοχεία	Γεωργία-Κτηνοτροφία	Ενέργεια, Μεταφορές & Logistics	Λοιποί τομείς	Ιδιώτες	Σύνολο
Εγγυητικές Επιστολές	519.017	411.235	1.112.000	23.096	166.216	213.248	2.173	-	100.583	15.105	112.153	289.361	243	2.964.431
Ενέγγυες Πιστώσεις	6	12.589	-	-	-	6.624	-	-	-	30	-	11.067	-	30.316
Μη ανακλητά χρησιμοποιούμενα πιστωτικά όρια	25.778	36.680	12.547	11.898	12.803	55.846	-	-	15.636	5.730	45.864	40.008	105.274	368.064
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	544.801	460.504	1.124.548	34.994	179.019	275.718	2.173	0	116.219	20.866	158.017	340.436	105.516	3.362.810
Εγγυητικές Επιστολές	388.338	510.635	1.201.262	40.412	96.706	247.576	12.321	-	98.435	16.363	159.095	369.583	1.295	3.142.021
Ενέγγυες Πιστώσεις	156	28.704	1.799	-	-	10.567	-	-	-	-	-	9.484	-	50.710
Μη ανακλητά χρησιμοποιούμενα πιστωτικά όρια	25.154	63.617	14.322	1.713	5.477	70.163	65	158	7.451	8.058	116.934	73.874	126.203	513.189
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	413.648	602.956	1.217.383	42.124	102.184	328.306	12.386	158	105.885	24.421	276.029	452.940	127.498	3.705.919

Η παρουσίαση των χρησιμοποιήτων πιστωτικών ορίων της χρήσης 2014 άλλαξε για λόγους συγκρισιμότητας και αφορά στις μη ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις.

3.7 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 7, γνωστοποιείται η επίδραση ή η πιθανή επίδραση που έχουν συμφωνίες για διακανονισμό χρηματοοικονομικών μέσων στη χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου. Ειδικότερα, στις γνωστοποιήσεις περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- i. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων, που συμψηφίζονται σύμφωνα με τα κριτήρια του ΔΛΠ 32 και το καθαρό ποσό που προκύπτει παρουσιάζεται στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου, όταν υπάρχει νόμιμο δικαίωμα συμψηφισμού και πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού αυτών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης.
- ii. Οι συναλλαγές που εμπίπτουν σε συμβάσεις ISDA και παρόμοιες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού ανεξάρτητα εάν αυτές συμψηφίζονται ή όχι στον ισολογισμό.

Ο Όμιλος δεν έχει συμψηφίσει κανένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού και υποχρεώσεων την 31/12/2015 και 31/12/2014, δεδομένου ότι τα κριτήρια συμψηφισμού που αναφέρονται στην πρώτη περίπτωση (i) δεν πληρούνται.

Οι πίνακες που ακολουθούν απεικονίζουν τα αναγνωρισθέντα στις 31/12/2015 και 31/12/2014 χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία υπόκεινται σε κύριες ή παρεμφερείς συμβάσεις συμψηφισμού [περίπτωση (ii)], καθώς επίσης και την καθαρή επίδραση που θα επέφερε στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου η πλήρης εξάσκηση των δικαιωμάτων συμψηφισμού («καθαρό ποσό»). Οι εν λόγω πίνακες περιλαμβάνουν κυρίως τα εξής χρηματοοικονομικά στοιχεία: α) Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (IRSs) και συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων σε ξένο νόμισμα (cross currency interest rate swaps), για τα οποία υπάρχουν συμβάσεις ISDA και β) διαπραγματευτικά repos που καλύπτονται από GMRA.

31/12/2015	Συναφή ποσά που δεν συμψηφίστηκαν στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
	Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού (ποσό προς συμψηφισμό)	Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων (ποσό που συμψηφίστηκε)	Καθαρή αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	Ληφθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	Ληφθείσες χρηματικές εγγυήσεις	Καθαρό ποσό
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	434.328	-	434.328	236.289	-	198.039
Σύνολο	434.328	0	434.328	236.289	0	198.039
31/12/2015	Συναφή ποσά που δεν συμψηφίστηκαν στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
	Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων (ποσό προς συμψηφισμό)	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού (ποσό που συμψηφίστηκε)	Καθαρή αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων υποχρεώσεων	Δοθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	Δοθείσες χρηματικές εγγυήσεις	Καθαρό ποσό
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	450.660	-	450.660	-	444.667	5.993
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων	1.705.549	-	1.705.549	-	1.428	1.704.121
Σύνολο	2.156.209	0	2.156.209	0	446.095	1.710.114
31/12/2014	Συναφή ποσά που δεν συμψηφίστηκαν στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
	Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού (ποσό προς συμψηφισμό)	Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων (ποσό που συμψηφίστηκε)	Καθαρή αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	Ληφθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	Ληφθείσες χρηματικές εγγυήσεις	Καθαρό ποσό
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	488.454	-	488.454	-	-	488.454
Σύνολο	488.454	0	488.454	0	0	488.454
31/12/2014	Συναφή ποσά που δεν συμψηφίστηκαν στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
	Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων (ποσό προς συμψηφισμό)	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού (ποσό που συμψηφίστηκε)	Καθαρή αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων υποχρεώσεων	Δοθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	Δοθείσες χρηματικές εγγυήσεις	Καθαρό ποσό
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	542.818	-	542.818	-	542.818	-
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων	8.627.546	-	8.627.546	-	1.660	8.625.887
Σύνολο	9.170.364	0	9.170.364	0	544.477	8.625.887

3.8 Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς αφορά την πιθανότητα απωλειών λόγω μεταβολής στο επίπεδο ή στη μεταβλητότητα των τιμών αγοράς, όπως είναι οι τιμές μετοχών, επιτοκίων ή συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας έχει εγκρίνει ενιαία πολιτική διαχείρισης κινδύνου αγοράς, η οποία εφαρμόζεται στον Όμιλο και περιγράφει τους βασικούς ορισμούς που αφορούν στη διαχείριση του κινδύνου αγοράς και καθορίζει τους ρόλους και τις ευθύνες των εμπλεκόμενων μονάδων και στελεχών.

Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς εφαρμόζει σύγχρονες και ευρέως αποδεκτές τεχνικές για τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς. Συγκεκριμένα, υπολογίζονται δείκτες ευαισθησίας, όπως η μέτρηση PV100 (δυσμενής επίπτωση στην καθαρή τρέχουσα αξία όλων των στοιχείων ισολογισμού έναντι παράλληλης μετατόπισης των καμπυλών επιτοκίων κατά 100 μ.β. σε όλα τα νομίσματα), καθώς και η Αξία σε Κίνδυνο (Value at Risk), η οποία ενσωματώνει το σύνολο των παραγόντων κινδύνου.

Για κάθε δραστηριότητα που ενέχει κίνδυνο αγοράς έχουν θεσπιστεί κατάλληλα όρια ανά είδος κινδύνου, τα οποία ελέγχονται σε συστηματική βάση. Η διαχείριση του κινδύνου αγοράς δεν περιορίζεται στις δραστηριότητες διαπραγμάτευσης του χαρτοφυλακίου συναλλαγών αλλά καλύπτει το σύνολο των στοιχείων ισολογισμού.

Η εκτίμηση Αξίας σε Κίνδυνο (Value at Risk) είναι η εκτίμηση της μέγιστης δυνητικής μείωσης (ζημίας) στην καθαρή τρέχουσα αξία ενός χαρτοφυλακίου, που μπορεί να συμβεί σε ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα και για ένα συγκεκριμένο επίπεδο εμπιστοσύνης (confidence level). Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς εφαρμόζει τις ακόλουθες τρεις μεθόδους για τον υπολογισμό του Value at Risk:

α) την παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk, με χρονικό ορίζοντα μιας ημέρας και επίπεδο εμπιστοσύνης 99% με ιστορικές παρατηρήσεις δυο ετών και ίση στάθμιση μεταξύ των παρατηρήσεων,

β) την παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value at Risk με δεδομένα αγοράς στα οποία λαμβάνονται υπόψη με μεγαλύτερη βαρύτητα οι πρόσφατες παρατηρήσεις (μεταβλητότητες και συντελεστές συσχέτισης που υπολογίζονται με τη μεθοδολογία εκθετικής εξομάλυνσης) και

γ) την παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value at Risk με τη χρήση μεταβλητοτήτων και συντελεστών συσχέτισης που αφορούν σε περίοδο κρίσης (Stressed Value at Risk), ώστε να εκτιμάται η δυνητική επίπτωση στις σημερινές θέσεις.

Η μεθοδολογία Value at Risk δεν μπορεί να καλύψει εκτίμηση οικονομικών απωλειών που μπορεί να προκύψουν από ακραίες συνθήκες αγοράς και γι' αυτό το λόγο οι μετρήσεις συνοδεύονται από έναν αριθμό σεναρίων προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης. Τα σενάρια αυτά βασίζονται στους κύριους παράγοντες κινδύνου που μπορεί να επηρεάσουν την αξία των στοιχείων του ισολογισμού.

Ο Όμιλος εφαρμόζει πρόγραμμα εκ των υστέρων ελέγχου (back-testing) για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών της Τράπεζας, για τις εκτιμήσεις του μεγέθους Αξίας-σε-Κίνδυνο. Σε καθημερινή βάση συγκρίνεται η τιμή Value-at-Risk όπως αυτή υπολογίζεται, με την αντίστοιχη μεταβολή στην αξία του χαρτοφυλακίου, λόγω μεταβολής των τιμών της αγοράς.

Η τιμή Value-at-Risk στις 31/12/2015 ήταν για το σύνολο του χαρτοφυλακίου συναλλαγών του Ομίλου € 3,81 εκατ. Η εκτίμηση αυτή αναλύεται σε € 2,81 εκατ. τιμή Value-at-Risk για τον επιτοκιακό κίνδυνο και € 2,68 εκατ. για τον συναλλαγματικό κίνδυνο. Με τη διάρθρωση του χαρτοφυλακίου συναλλαγών στις 31/12/2015, επιτυγχάνεται μείωση € 1,68 εκατ. στη συνολική τιμή Value-at-Risk, λόγω του βαθμού διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου.

Η τιμή Value-at-Risk στις 31/12/2014 ήταν για το σύνολο του χαρτοφυλακίου συναλλαγών του Ομίλου € 4,15 εκατ. Η εκτίμηση αυτή αναλύεται σε € 3,33 εκατ. τιμή Value-at-Risk για τον επιτοκιακό κίνδυνο, € 2,64 εκατ. για τον συναλλαγματικό κίνδυνο και € 0,07 εκατ. για τον κίνδυνο εμπορευμάτων. Με τη διάρθρωση του χαρτοφυλακίου συναλλαγών στις 31/12/2014, επιτυγχάνεται μείωση € 1,88 εκατ. στη συνολική τιμή Value-at-Risk, λόγω του βαθμού διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου.

Κατά το 2015 η τιμή Value-at-Risk του χαρτοφυλακίου συναλλαγών του Ομίλου μειώθηκε λόγω της μείωσης σε θέσεις Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου.

Τα παραπάνω συνοψίζονται στον ακόλουθο πίνακα :

Ποσά σε € εκατ.	Χαρτοφυλάκιο Συναλλαγών Ομίλου - Συνολικό VaR	VaR Επιτοκιακός Κίνδυνος	VaR Κίνδυνος Μετοχών	VaR Συναλλαγ- ματικός Κίνδυνος	VaR Κίνδυνος Εμπορευμάτων	Μείωση Λόγω Διαφοροποίησης Χαρτοφυλακίου
2015	3,81	2,81	0	2,68	0	-1,68
2014	4,15	3,33	0	2,64	0,07	-1,88

3.9 Κίνδυνος συναλλάγματος

Ο Όμιλος εκτίθεται στις επιδράσεις της μεταβολής των ισοτιμιών των διαφόρων νομισμάτων που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική του θέση και τις ταμειακές του ροές. Η Διοίκηση θέτει όρια στην έκθεση του Ομίλου στις μεταβολές του συναλλάγματος τα οποία παρακολουθούνται καθημερινά. Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τη συναλλαγματική έκθεση του Ομίλου την 31/12/2015. Παρουσιάζονται σε λογιστικές αξίες τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις ανά νόμισμα, ενώ περιλαμβάνονται και οι θέσεις σε παράγωγα οι οποίες μειώνουν σημαντικά τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο:

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	EUR	USD	GBP	JPY	CHF	Λοιπά Νομίσματα	Σύνολο
Κίνδυνος συναλλάγματος στοιχείων ενεργητικού							
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	3.022.283	117.135	45.880	6.983	23.655	428.885	3.644.821
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	87.957	52.901	2.175	-	36.490	-	179.523
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	419.707	2.990	-	-	14.322	658	437.678
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	90.512	2.155	-	-	-	147.731	240.398
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	-	-	-	-	-	641	641
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	44.533.139	2.926.787	63.072	107.588	2.307.765	652.842	50.591.193
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	16.979.825	5.511	-	-	-	-	16.985.336
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	2.611.596	26.357	-	-	-	101.916	2.739.869
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.986.470	41.110	85	53	7	29.247	2.056.973
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	1.348.786	36.822	8.366	97	32.522	6.731	1.433.324
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	71.080.274	3.211.769	119.579	114.720	2.414.762	1.368.652	78.309.756
Κίνδυνος συναλλάγματος υποχρεώσεων							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	34.410.857	9.231	110	-	28.210	42.176	34.490.583
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	2.499	-	-	-	-	-	2.499
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	408.028	36.557	1	-	-	1.233	445.819
Υποχρεώσεις προς πελάτες	35.631.588	1.480.754	117.877	3.774	19.767	1.698.120	38.951.880
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	102.314	-	-	-	-	-	102.314
Λοιπές υποχρεώσεις	1.048.871	3.668	-	-	64.621	454.037	1.571.196
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες	798.589	151.162	21.988	24	1.187	9.606	982.557
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	72.402.745	1.681.372	139.976	3.798	113.785	2.205.172	76.546.848
Καθαρή χρηματοοικονομική θέση στοιχείων ενεργητικού - υποχρεώσεων	(1.322.471)	1.530.397	(20.397)	110.922	2.300.977	(836.520)	1.762.909
Καθαρή θέση μη-χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού - υποχρεώσεων	(2.181.686)	33.561	723	-	(14.327)	779.189	(1.382.540)
Καθαρή θέση στοιχείων εκτός ισολογισμού	3.414.127	(1.555.204)	19.002	(110.465)	(2.203.290)	60.926	(374.904)
Συνολική συναλλαγματική θέση	(90.030)	8.754	(673)	457	83.360	3.596	5.464
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	EUR	USD	GBP	JPY	CHF	Λοιπά Νομίσματα	Σύνολο
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	72.051.786	3.805.612	127.489	165.307	2.583.387	2.283.916	81.017.497
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	75.249.694	2.636.208	170.016	3.767	56.747	3.022.254	81.138.685
Καθαρή θέση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού - υποχρεώσεων	(3.197.908)	1.169.405	(42.527)	161.540	2.526.639	(738.338)	(121.188)
Καθαρή θέση μη-χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού - υποχρεώσεων	(416.812)	144.119	712	(46.536)	5.052	577.474	264.009
Καθαρή θέση στοιχείων εκτός ισολογισμού	3.596.675	(1.365.156)	19.389	(107.852)	(2.472.713)	221.066	(108.592)
Συνολική συναλλαγματική θέση	(18.045)	(51.633)	(22.426)	7.152	58.978	60.202	34.229

3.10 Κίνδυνος επιτοκίου

Ο Επιτοκιακός Κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος μίας αρνητικής επίπτωσης στην οικονομική θέση του Ομίλου, εξαιτίας της έκθεσής του σε μεταβολές στις αγορές επιτοκίων. Η αποδοχή, οριοθέτηση και κατάλληλη διαχείριση αυτού του κινδύνου θεωρείται αναπόσπαστο μέρος των τραπεζικών εργασιών και μπορεί να αποτελέσει μία σημαντική πηγή κερδοφορίας και αύξησης της αξίας του Ομίλου.

Αλλαγές στις τιμές των επιτοκίων επηρεάζουν τα αποτελέσματα του Ομίλου, μεταβάλλοντας το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα, καθώς και την αξία άλλων εσόδων ή εξόδων ευαίσθητων σε μεταβολές επιτοκίων. Οι μεταβολές των επιτοκίων επηρεάζουν επίσης την αξία των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων, αφού η παρούσα αξία μελλοντικών χρηματοροών (και σε ορισμένες περιπτώσεις οι ίδιες οι χρηματοροές) μεταβάλλεται όταν τα επιτόκια αλλάζουν. Συνεπώς, μία αποτελεσματική διαδικασία διαχείρισης κινδύνων, η οποία εκτιμά, παρακολουθεί και συντελεί στη διατήρηση του επιτοκιακού κινδύνου μέσα σε αποδεκτά όρια (μέσω αποτελεσματικής αντιστάθμισης, όπου αυτή κρίνεται απαραίτητη), είναι επιτακτική για την οικονομική ασφάλεια του Ομίλου.

Ο Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς εφαρμόζει πολιτική διαχείρισης επιτοκιακού κινδύνου που υιοθετεί τεχνικές αποτιμήσεων που βασίζονται στην Ανάλυση Επιτοκιακού Ανοίγματος (Interest Rate Gap Analysis).

Σύμφωνα με αυτήν, τα στοιχεία απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατανέμονται σε χρονικές περιόδους ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια μέχρι την λήξη τους (περίπτωση στοιχείων σταθερού επιτοκίου), ή σύμφωνα με την ημερομηνία του επόμενου επαναπροσδιορισμού του επιτοκίου τους (περίπτωση στοιχείων κυμαινόμενου επιτοκίου).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το βαθμό έκθεσης του Ομίλου στον επιτοκιακό κίνδυνο, σύμφωνα με την Ανάλυση Επιτοκιακού Ανοίγματος. Σε περιπτώσεις όπου για οποιοσδήποτε απαιτήσεις ή υποχρεώσεις δεν υπάρχει τακτική συμβατική ημερομηνία λήξης (ανοιχτοί αλληλόχρεοι λογαριασμοί) ή ημερομηνία επαναπροσδιορισμού επιτοκίου (καταθέσεις όψεως ή ταμειυτηρίου), τότε αυτές κατατάσσονται στην χρονική περίοδο μέχρι ένα μήνα.

Στον πίνακα, οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται σε € με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες της 31/12/2015.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Άτοκα	Σύνολο
Ενεργητικό							
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	3.426.558	17	86	58.335	274	159.550	3.644.821
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	142.331	36.289	-	-	-	903	179.523
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	401	230	-	-	-	11	641
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	30.060	-	5.755	148.184	50.351	6.047	240.398
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	39.095.789	6.632.915	3.586.843	774.500	501.145	-	50.591.193
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	-	-	-	9.796.898	7.188.438	-	16.985.336
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	10.742	966.271	740.938	506.533	138.529	376.857	2.739.869
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	17.360	4.491	6.408	-	64	2.028.651	2.056.973
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	42.723.242	7.640.213	4.340.030	11.284.449	7.878.801	2.572.019	76.438.754
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	31.738.698	45.893	5.979	2.700.006	-	8	34.490.583
Υποχρεώσεις προς πελάτες	30.629.388	4.900.861	3.162.496	163.478	516	95.141	38.951.880
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	-	-	2.499	-	-	2.499
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	45.749	56.162	245	157	-	-	102.314
Λοιπές υποχρεώσεις	7.719	121	50.948	49.953	279.312	1.183.143	1.571.196
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	62.421.554	5.003.038	3.219.668	2.916.092	279.828	1.278.292	75.118.472
Καθαρή ονομαστική αξία παραγώγων	(85.505)	(338.921)	(85.410)	0	0	0	(509.836)
Συνολικό άνοιγμα επιτοκιακού κινδύνου	(19.783.817)	2.298.254	1.034.952	8.368.357	7.598.973	1.293.727	810.447

Ακολουθούν τα συγκριτικά στοιχεία για την προηγούμενη χρήση:

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Άτοκα	Σύνολο
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	47.973.680	8.798.846	19.002.808	1.705.846	615.013	2.412.376	80.508.569
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	55.229.626	9.672.391	10.553.415	3.719.780	245.998	1.173.448	80.594.659
Καθαρή ονομαστική αξία παραγώγων	(73.846)	109.341	53.914	5.955	(70.000)	-	25.364
Συνολικό άνοιγμα επιτοκιακού κινδύνου	(7.329.792)	(764.204)	8.503.307	(2.007.980)	299.015	1.238.928	(60.727)

Παράλληλα, στον Όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς, ως μέγεθος εκτίμησης του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζεται και η μεταβολή της καθαρής παρούσας αξίας των στοιχείων ενεργητικού – υποχρεώσεων, αναφορικά με μεταβολή των επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης (PV100).

Η Ανάλυση Επιτοκιακού Ανοίγματος επιτρέπει την εκτίμηση του επιτοκιακού κινδύνου μέσω του δείκτη “Επιτοκιακών Αποτελεσμάτων σε Κίνδυνο”, ο οποίος εκφράζει την αρνητική επίπτωση στο προβλεπόμενο ετήσιο επιτοκιακό αποτέλεσμα από μια παράλληλη σε όλες τις διάρκειες μεταβολή των επιτοκίων σε όλα τα νομίσματα.

Τόσο για το PV100, όσο και για τα “Επιτοκιακά Αποτελέσματα σε Κίνδυνο”, έχουν θεσπιστεί κατάλληλα όρια, τα οποία ελέγχονται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Επιπλέον, σε τακτά χρονικά διαστήματα υπολογίζεται η επίπτωση στην αξία του χαρτοφυλακίου ομολόγων, μιας μεταβολής στα πιστωτικά περιθώρια (credit spreads) τόσο για τους εκδότες κρατικών ομολόγων (government issuers), όσο και για τους εταιρικούς εκδότες (corporate issuers).

Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς αποτιμά πιθανές οικονομικές απώλειες αναφορικά με υποθετικά σενάρια κρίσης στις αγορές των επιτοκίων. Τα πιθανά σενάρια κρίσης περιλαμβάνουν έντονες μεταβολές στα επίπεδα των επιτοκίων, αλλαγές στην κλίση και το σχήμα των καμπυλών επιτοκίων, ή μεταβολές στη μεταβλητότητα των τιμών αγοράς.

3.11 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς αναγνωρίζει ότι η αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας συμβάλλει ουσιαστικά στην ικανότητα εκπλήρωσης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, χωρίς τον κίνδυνο να προκύψουν σημαντικές οικονομικές απώλειες.

Ο κίνδυνος ρευστότητας που διατρέχει ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι ο κίνδυνος αδυναμίας εκπλήρωσης των χρηματοοικονομικών του υποχρεώσεων, όταν αυτές γίνουν απαιτητές, λόγω έλλειψης απαραίτητης ρευστότητας.

Στις μονάδες του Ομίλου εφαρμόζεται ενιαία Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας. Η πολιτική αυτή είναι σύμφωνη με διεθνώς εφαρμοσμένες πρακτικές και εποπτικές διατάξεις και είναι προσαρμοσμένη στις επιμέρους δραστηριότητες και οργανωτικές δομές του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς.

Η πολιτική αυτή περιγράφει τους βασικούς ορισμούς και μεθοδολογίες αποτίμησης του κινδύνου ρευστότητας, καθορίζει τους ρόλους και τις υπευθυνότητες των εμπλεκόμενων μονάδων και στελεχών και περιγράφει οδηγίες για το χειρισμό καταστάσεων κρίσης ρευστότητας. Η πολιτική επικεντρώνεται στις ανάγκες ρευστότητας που αναμένεται να προκύψουν για το χρονικό διάστημα μιας εβδομάδας και ενός μήνα, αναφορικά με υποθετικά σενάρια κρίσης ρευστότητας.

Επιπλέον, η πολιτική ορίζει και ένα Σχέδιο Διαχείρισης Καταστάσεων Κρίσης Ρευστότητας, το οποίο τίθεται σε εφαρμογή σε περίπτωση κρίσης ρευστότητας. Μία τέτοια κρίση μπορεί να οφείλεται είτε σε συγκεκριμένο γεγονός που σχετίζεται με δραστηριότητες του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς, είτε με τις γενικότερες συνθήκες των αγορών. Στο σχέδιο καταγράφονται συγκεκριμένες συνθήκες ενεργοποίησής του, καθώς και ενδείξεις αυξημένης ετοιμότητας.

Από το Νοέμβριο του 2014 ο Όμιλος εποπτεύεται απευθείας από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) σε συνεργασία με την Τράπεζα Ελλάδος.

Ο Όμιλος Πειραιώς υπολογίζει τους δείκτες Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio) και Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio) σε μηνιαία και τριμηνιαία βάση αντίστοιχα όπως ορίζει ο ευρωπαϊκός κανονισμός CRR 575/2013 στο πλαίσιο της εφαρμογής της Βασιλείας III σε ευρωπαϊκό επίπεδο και της εναρμόνισης του ευρωπαϊκού εποπτικού πλαισίου (Single Rulebook). Από την 1/10/2015 ισχύει σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία το όριο του πρώτου δείκτη ρευστότητας Liquidity Coverage Ratio στα επίπεδα του 60%. Ο δείκτης του Ομίλου Πειραιώς εξαιτίας των συνθηκών της ελληνικής οικονομίας και ως εκ τούτου της χρήσης του μηχανισμού έκτακτης ρευστότητας δεν ικανοποιεί το όριο αυτό.

Επιπρόσθετα, συνεχίζεται η παρακολούθηση των υποχρεωτικών δεικτών ρευστότητας, «Δείκτης Ρευστών Διαθεσίμων» και «Δείκτης Ασυμφωνίας Ληκτότητας Απαιτήσεων – Υποχρεώσεων», όπως αυτοί ορίζονται σύμφωνα με την Πράξη Διοικητή 2614/07.04.2009, με θέμα το πλαίσιο ελέγχου από την Τράπεζα της Ελλάδος της επάρκειας ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Τα επίπεδα των δεικτών κοινοποιούνται στις αρμόδιες Διαχειριστικές Μονάδες, ενώ όλα τα σχετικά σχόλια και εκτιμήσεις της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς και Λειτουργικού Κινδύνου συμπεριλαμβάνονται στην παρουσίαση της συνεδρίασης της Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού – Υποχρεώσεων (ALCO).

Επιπλέον, ο Όμιλος εφαρμόζει σενάρια προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης (Stress Testing) και αξιολογεί την επίπτωσή τους επί της θέσης και επί των υποχρεωτικών δεικτών ρευστότητας.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου 2015 οι καταθέσεις του Ομίλου Πειραιώς μειώθηκαν κατά € 16.000 εκατ. εξαιτίας της αυξημένης πολιτικής και οικονομικής αβεβαιότητας. Η διαφυγή καταθέσεων παρατηρήθηκε σε ολόκληρο το ελληνικό τραπεζικό σύστημα καταλήγοντας στην επιβολή ελέγχων μεταφοράς κεφαλαίων από πλευράς της κυβέρνησης. Η επιβολή αυτή είχε ως αποτέλεσμα να διακοπεί η διαφυγή καταθέσεων με το συνολικό ποσό καταθέσεων στις 31/12/2015 να διαμορφώνεται στο ύψος των € 38.952 εκατ. έναντι € 54.730 εκατ. το 2014.

Επιπλέον, το πρώτο εξάμηνο του 2015 σταμάτησε και η δραστηριότητα στην διατραπεζική αγορά Repo με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί επιπλέον χρηματοδοτικό κενό σε σχέση με τις 31/12/2014. Στο τέλος του δεύτερου εξαμήνου με την σταθεροποίηση των συνθηκών στο τραπεζικό κλάδο, ο Όμιλος Πειραιώς επανήλθε στην διατραπεζική αγορά Repo με συναλλαγές repo ύψους € 1.706 εκατ. (2014: € 8.935 εκατ.).

Το χρηματοδοτικό κενό από την διαφυγή καταθέσεων και διατραπεζικής αγοράς καλύφθηκε από το μηχανισμό έκτακτης ρευστότητας (ELA) με χρηματοδότηση ύψους € 16.700 εκατ. με ημερομηνία αναφοράς 31/12/2015. Η χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ύψους € 15.980 εκατ. κινήθηκε σε ελαφρώς αυξημένα επίπεδα σε σχέση με το Δεκέμβριο 2014 (€ 14.100 εκατ.). Η Τράπεζα αντλεί χρηματοδότηση από την ΕΚΤ μέσω της παραχώρησης ως εξασφαλίσεων, κυρίως, ομολόγων εκδόσεως του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) και ομολόγων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας. Εντός της χρήσης 2015, αυξήθηκε το απόθεμα αποδεκτών εξασφαλίσεων προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, τόσο λόγω α) της λήψης ομολόγων έκδοσης ESM, ονομαστικής αξίας € 680 εκατ., από τη συμμετοχή του ΤΧΣ στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας όσο και β) της λήψης ομολόγων έκδοσης ESM, ονομαστικής αξίας € 2.040 εκατ. στο πλαίσιο της αποκλειστικής κάλυψης από το ΤΧΣ, της έκδοσης των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών από την Τράπεζα. Σχετικές με την άντληση χρηματοδότησης έναντι ενεχύρων από το Ευρωσύστημα είναι οι σημειώσεις 32 και 41.

Στο τέλος του 2015 ο Όμιλος ολοκλήρωσε με επιτυχία την αύξηση κεφαλαίου, συνεισφέροντας στη βελτίωση της ρευστότητας. Επιπλέον κατά το 2015, σημαντική μείωση παρατηρήθηκε στο κόστος καταθέσεων.

α) Ταμειακές ροές εκτός παραγώγων

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται, κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, οι πληρωτέες ταμειακές ροές από τον Όμιλο από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων με βάση τις εναπομένουσες συμβατικές ημερομηνίες λήξης. Τα ποσά που αναφέρονται είναι οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές. Ο Όμιλος διαχειρίζεται τον κίνδυνο ρευστότητας βάσει των εκτιμώμενων μη προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα έχουν μετατραπεί σε ευρώ με βάση τις τρέχουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Ρευστότητα υποχρεώσεων						
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	31.734.086	6.926	3.669	2.753.329	18.729	34.516.737
Υποχρεώσεις προς πελάτες	30.676.914	4.833.889	3.231.656	182.936	103.626	39.029.021
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	-	-	2.499	-	2.499
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	53	140	725	102.338	-	103.257
Λοιπές υποχρεώσεις	1.046.856	82.543	63.842	97.223	281.834	1.572.298
Συνολικές υποχρεώσεις (συμβατικές ημερομηνίες λήξης)	63.457.909	4.923.498	3.299.891	3.138.325	404.189	75.223.812
Σύνολο ενεργητικού (αναμενόμενες ημερομηνίες λήξης)	5.218.738	2.938.240	5.445.539	31.184.545	37.765.113	82.552.175

Στις "Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα" στην χρονική ζώνη 'έως 1 μήνα' εμφανίζονται η χρηματοδότηση μέσω μηχανισμού έκτακτης ρευστότητας (ELA) και η χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), καθώς έχουν συμβατική λήξη εντός μιας εβδομάδας.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Ρευστότητα υποχρεώσεων						
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	20.964.384	27.912	4.950	2.736.183	3.881	23.737.311
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33.896.217	9.630.887	10.722.590	767.920	2.283	55.019.897
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	-	-	1.853	-	1.853
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	9.185	25.747	215.248	497.921	-	748.101
Λοιπά δανειακά κεφάλαια	8.926	-	3.553	219.373	-	231.852
Υβριδικά κεφάλαια	867	-	191	1.097	23.595	25.750
Λοιπές υποχρεώσεις	47.310	86.563	74.779	99.932	985.875	1.294.460
Συνολικές υποχρεώσεις (συμβατικές ημερομηνίες λήξης)	54.926.888	9.771.109	11.021.312	4.324.280	1.015.635	81.059.223
Σύνολο ενεργητικού (αναμενόμενες ημερομηνίες λήξης)	14.630.955	3.227.228	7.515.035	26.396.573	38.885.404	90.655.195

β) Ταμειακές ροές παραγώγων

βι) Παράγωγα που εκκαθαρίζονται με συμψηφισμό

Τα παράγωγα προϊόντα του Ομίλου που εκκαθαρίζονται με συμψηφισμό περιλαμβάνουν: α) παράγωγα συναλλάγματος: εξω-χρηματιστηριακά δικαιώματα προαίρεσης σε συνάλλαγμα, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης συναλλάγματος, δικαιώματα προαίρεσης σε συνάλλαγμα διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστηριακή αγορά και β) παράγωγα επιτοκίου: συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων, προθεσμιακές συμφωνίες επιτοκίων, εξωχρηματιστηριακά δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίου, λοιπά συμβόλαια επιτοκίων, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επιτοκίων διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστηριακή αγορά και δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίου διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστηριακή αγορά.

Οι παρακάτω πίνακες αναλύουν, κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, τις συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές των παραγώγων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του Ομίλου που εκκαθαρίζονται με συμψηφισμό σύμφωνα με την εναπομένουσα χρονική περίοδο μέχρι την λήξη τους βάσει του συμβολαίου.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
-Παράγωγα συναλλάγματος	-	-	-	-	-	0
-Παράγωγα επιτοκίου	250	1.473	(228)	8.516	7.147	17.158
-Λοιπά παράγωγα	-	-	2	-	-	2
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση εύλογης αξίας						
-Παράγωγα συναλλάγματος	-	-	-	-	-	0
-Παράγωγα επιτοκίου	-	-	-	-	-	0
Σύνολο	250	1.473	(226)	8.516	7.147	17.160

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
-Παράγωγα συναλλάγματος	14	(5)	(135)	-	-	(126)
-Παράγωγα επιτοκίου	826	1.618	(1.277)	9.600	9.401	20.168
-Λοιπά παράγωγα	-	2	-	-	-	2
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση εύλογης αξίας						
-Παράγωγα συναλλάγματος	-	-	-	-	-	0
-Παράγωγα επιτοκίου	-	-	-	-	-	0
Σύνολο	840	1.615	(1.412)	9.600	9.401	20.044

βii) Παράγωγα που εκκαθαρίζονται χωρίς συμψηφισμό

Τα παράγωγα προϊόντα του Ομίλου που εκκαθαρίζονται χωρίς συμψηφισμό περιλαμβάνουν: α) παράγωγα συναλλάγματος: προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος, συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων, β) παράγωγα επιτοκίου: διανομισματικές συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και γ) δικαιώματα προαίρεσης.

Οι παρακάτω πίνακες αναλύουν, κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία (ενεργητικού και υποχρεώσεις) που εκκαθαρίζονται χωρίς συμψηφισμό σύμφωνα με την εναπομένουσα χρονική περίοδο μέχρι την λήξη τους βάσει του συμβολαίου. Οι συνολικές εκροές και συνολικές εισροές για κάθε κατηγορία παραγώγου και ομάδας ληκτότητας γνωστοποιούνται ως μη προεξοφλημένες ροές βάσει συμβολαίου.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
-Παράγωγα συναλλάγματος						
Εκροή	(823.466)	(514.018)	(2.098.203)	(1.222.021)	(144.887)	(4.802.595)
Εισροή	813.895	502.448	1.924.215	1.055.583	119.116	4.415.258

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
-Παράγωγα συναλλάγματος						
Εκροή	(1.999.470)	(582.767)	(397.951)	(2.530.225)	(220.205)	(5.730.619)
Εισροή	1.995.215	581.504	378.828	2.430.496	199.112	5.585.154

βiii) Στοιχεία εκτός Ισολογισμού

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Εγγυητικές Επιστολές	122.102	78.106	619.620	2.139.952	4.652	2.964.431
Ενέγγυες Πιστώσεις	10.631	14.617	4.839	-	229	30.316
Μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια	32.538	10.868	99.807	154.875	69.975	368.064

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Εγγυητικές Επιστολές	122.663	160.310	799.124	2.024.479	35.444	3.142.020
Ενέγγυες Πιστώσεις	16.130	29.307	3.568	1.706	-	50.710
Μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια	85.639	14.491	175.700	126.229	111.131	513.189

Η παρουσίαση των αχρησιμοποίητων πιστωτικών ορίων της χρήσης 2014 άλλαξε για λόγους συγκρισιμότητας και αφορά στις μη ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις.

3.12 Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 7, ο Όμιλος μεταβιβάζει το σύνολο ή μέρος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εάν και μόνο εάν (α) μεταβιβάζει τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή (β) διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, αλλά αναλαμβάνει συμβατική υποχρέωση να καταβάλει τις ταμειακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες σε μία συμφωνία.

Ο Όμιλος, στο πλαίσιο της συνήθους δραστηριότητάς του, μεταβιβάζει χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε τρίτους ή σε οχήματα ειδικού σκοπού, τα οποία όμως δεν αποαναγνωρίζονται από τον ισολογισμό του, καθώς ο Όμιλος διατηρεί έκθεση στους κινδύνους και στα οφέλη που απορρέουν από τα χρηματοοικονομικά αυτά στοιχεία ενεργητικού. Σημειώνεται ότι, ο Όμιλος δεν έχει μεταβιβάσει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, τα οποία να αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις στο βαθμό της συνεχιζόμενης συμμετοχής του.

Ακολουθούν πίνακες όπου παρουσιάζεται η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβασθεί και συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στο σύνολό τους στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης, καθώς και των υποχρεώσεων που σχετίζονται με τα εν λόγω στοιχεία:

31/12/2015	Μεταβιβασθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού			Σχετιζόμενες υποχρεώσεις		
	Λογιστική αξία	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ: ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ: ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΠΑΝΑΓΟΡΑΣ	Λογιστική αξία	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ: ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ: ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΠΑΝΑΓΟΡΑΣ
Χρεόγραφα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	31.492	-	22.785	25.892	-	22.193
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	1.223.063	-	30.762	534.445	-	27.954
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (προ προβλέψεων)	30.875.157	6.108.753	-	13.151.046	1.897.006	-
Χρεωστικοί τίτλοι	16.898.862	-	1.666.333	16.953.511	-	1.655.405
Σύνολο	49.028.574	6.108.753	1.719.880	30.664.893	1.897.006	1.705.552

31/12/2014	Μεταβιβασθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού			Σχετιζόμενες υποχρεώσεις		
	Λογιστική αξία	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ: ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ: ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΠΑΝΑΓΟΡΑΣ	Λογιστική αξία	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ: ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ: ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΠΑΝΑΓΟΡΑΣ
Χρεόγραφα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	114.442	-	36.929	90.289	-	37.301
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	1.395.809	-	314.082	1.265.045	-	311.730
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (προ προβλέψεων)	10.270.972	6.224.232	-	2.709.291	135.607	-
Χρεωστικοί τίτλοι	14.268.783	-	8.530.585	14.170.772	-	8.461.441
Σύνολο	26.050.006	6.224.232	8.881.596	18.235.398	135.607	8.810.472

Τιτλοποίηση απαιτήσεων

Ο Όμιλος τιτλοποιεί στεγαστικά, επιχειρηματικά και καταναλωτικά δάνεια, καθώς και πιστωτικές κάρτες και ανοικτούς αλληλόχρεους λογαριασμούς, μέσω εταιρειών ειδικού σκοπού, πλήρως ενοποιούμενων από την Τράπεζα, με σκοπό την άντληση ρευστότητας. Οι εν λόγω εταιρείες ειδικού σκοπού έχουν προβεί σε έκδοση τίτλων. Ο Όμιλος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη από τα εν λόγω χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, ως εκ τούτου δεν προβαίνει στην αποαναγνώρισή τους από την Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.

Άντληση ρευστότητας μέσω Ευρωσυστήματος και πράξεις repo

Ο Όμιλος αντλεί ρευστότητα από το Ευρωσύστημα μέσω ενεχυρίασης τίτλων. Επίσης προβαίνει σε συμφωνίες επαναγοράς τίτλων. Οι εν λόγω τίτλοι δεν αποαναγνωρίζονται από τον ισολογισμό, καθώς ο Όμιλος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις αποδόσεις των τίτλων.

3.13 Εύλογες αξίες στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

α) Στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν τηρούνται σε εύλογες αξίες

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τις λογιστικές και εύλογες αξίες για τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν τηρούνται σε εύλογες αξίες στον ενοποιημένο ισολογισμό.

Στοιχεία Ενεργητικού	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	179.523	297.109	179.523	297.109
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	50.591.193	57.143.022	48.749.756	56.297.826
- Δάνεια προς ιδιώτες	19.175.313	20.970.274	18.108.320	20.838.404
- Δάνεια προς επιχειρήσεις	30.037.930	33.899.240	29.280.616	33.185.914
- Δάνεια Δημοσίου τομέα	1.377.950	2.273.508	1.360.820	2.273.508
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	16.985.336	14.400.421	17.286.346	14.767.831
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	641	64.299	641	64.299
Διακρατούμενα ως τη λήξη χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	182	27.180	182	27.180

Υποχρεώσεις	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	34.490.583	23.690.330	34.490.583	23.690.330
Υποχρεώσεις προς πελάτες	38.951.880	54.732.834	38.951.880	54.732.834
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	102.314	661.350	75.354	532.149
Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια	0	232.381	0	193.378
Υποχρεώσεις προς χρηματοδοτικές μισθώσεις	347.702	326.117	347.702	326.117

Η εύλογη αξία κατά την 31/12/2015 των δανείων και απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, των συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών, των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα, των υποχρεώσεων προς πελάτες και των υποχρεώσεων προς χρηματοδοτικές μισθώσεις που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος δεν διαφέρει ουσιωδώς από την αντίστοιχη λογιστική, καθώς πρόκειται κατά κανόνα για βραχυπρόθεσμες συναλλαγές που φέρουν επιτόκια αγοράς, τα επιτόκια αναπροσαρμόζονται τακτικά και λόγω της μικρής διάρκειάς τους προεξοφλούνται με το χωρίς κίνδυνο επιτόκιο.

Η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών έχει προσδιοριστεί με μοντέλο προεξόφλησης χρηματοροών (discounted cash flow model), στο οποίο χρησιμοποιούνται κατάλληλες καμπύλες επιτοκίων προεξόφλησης και λαμβάνονται υπόψη προσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο.

Οι εύλογες αξίες των χρεογράφων του επενδυτικού χαρτοφυλακίου και των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους βασίζονται σε τιμές που καθορίζονται από την αγορά. Όπου οι αγοραίες τιμές δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία έχει καθοριστεί με βάση τις τιμές άλλων χρεογράφων με παρόμοια χαρακτηριστικά ή με τη μέθοδο της προεξόφλησης χρηματοροών (discounted cash flow model).

Η εύλογη αξία των πιστωτικών τίτλων σε κυκλοφορία βασίζεται σε τιμές αγοράς. Όπου αυτές δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία έχει καθοριστεί με βάση τις τιμές άλλων χρεογράφων με παρόμοια χαρακτηριστικά (λήξη, απόδοση) ή με τη μέθοδο της προεξόφλησης χρηματοροών.

Η εύλογη αξία των λοιπών δανειακών και υβριδικών κεφαλαίων βασίζεται σε τιμές αγοράς. Όταν δεν υπάρχουν αξιόπιστες τιμές αγοράς, γίνεται προεξόφληση χρηματοροών με κατάλληλες καμπύλες επιτοκίων.

Στους ακόλουθους πίνακες παρουσιάζεται η κατάταξη της εύλογης αξίας στα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που τηρούνται στο αποσβέσιμο κόστος με βάση τα επίπεδα ιεράρχησης του Δ.Π.Χ.Α 13 κατά την 31/12/2015 και 31/12/2014:

Ανάλυση εύλογων αξιών σε επίπεδα κατά την 31/12/2015	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού			
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	-	48.749.756	48.749.756
-Δάνεια προς ιδιώτες	-	18.108.320	18.108.320
-Δάνεια προς επιχειρήσεις	-	29.280.616	29.280.616
-Δάνεια Δημοσίου Τομέα	-	1.360.820	1.360.820
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	17.286.346	-	17.286.346
Υποχρεώσεις			
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	75.354	-	75.354
Υβριδικά Κεφάλαια και Λοιπά δανειακά κεφάλαια	-	-	0

Ανάλυση εύλογων αξιών σε επίπεδα κατά την 31/12/2014	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού			
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	-	56.297.826	56.297.826
-Δάνεια προς ιδιώτες	-	20.838.404	20.838.404
-Δάνεια προς επιχειρήσεις	-	33.185.914	33.185.914
-Δάνεια Δημοσίου Τομέα	-	2.273.508	2.273.508
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	14.767.831	-	14.767.831
Υποχρεώσεις			
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	532.149	-	532.149
Υβριδικά Κεφάλαια και Λοιπά δανειακά κεφάλαια	193.378	-	193.378

β) Στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που τηρούνται σε εύλογες αξίες

Το Δ.Π.Χ.Α. 7 ιεραρχεί τις μεθόδους αποτίμησης ανάλογα με το αν οι πληροφορίες που λαμβάνονται υπόψη σε κάθε μέθοδο είναι παρατηρήσιμες ή όχι. Ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη παρατηρήσιμα δεδομένα στις αποτιμήσεις του όποτε αυτό είναι εφικτό. Οι παρατηρήσιμες πληροφορίες αναφέρονται σε στοιχεία της αγοράς που προκύπτουν από ανεξάρτητες πηγές. Οι μη παρατηρήσιμες πληροφορίες αντανakλούν τις εκτιμήσεις του Ομίλου για την αγορά. Αυτές οι δύο διαφορετικές πηγές πληροφόρησης έχουν δημιουργήσει τα παρακάτω επίπεδα προσδιορισμού της εύλογης αξίας:

1ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται βάσει εισηγμένων τιμών (άνευ προσαρμογών) σε οργανωμένες αγορές για πανομοιότυπα στοιχεία ενεργητικού ή υποχρεώσεων. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει μετοχές και ομόλογα διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστήρια ή σε χρηματαγορές, καθώς και παράγωγα, όπως futures.

2ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών εκτός των εισηγμένων τιμών που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1, που θεωρούνται άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμες. Το επίπεδο αυτό περιλαμβάνει εξωχρηματιστηριακά παράγωγα (OTC) και ομόλογα, η αποτίμηση των οποίων βασίζεται σε καμπύλες επιτοκίων ή τιμές προερχόμενες από αξιόπιστες πηγές (π.χ. Bloomberg, Reuters).

3ο Επίπεδο

Η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Το επίπεδο 3 περιλαμβάνει μετοχές του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, καθώς και επενδυτικά ακίνητα. Οι μετοχές, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και τα επενδυτικά ακίνητα του επιπέδου 3 δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά ή δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές από τρίτους διαπραγματευτές για να προσδιοριστεί η εύλογη αξία τους.

Μετοχές του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου

Η αποτίμηση διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των εν λόγω μετοχών χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτά μοντέλα και τεχνικές αποτίμησης, κατά περίπτωση, όπως: μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, υπολογισμού των δικαιωμάτων προαίρεσης, συγκρίσιμες συναλλαγές, εκτιμήσεις της εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού (π.χ. παγίων στοιχείων) και καθαρή αξία του ενεργητικού και των μεριδίων. Ο Όμιλος, με βάση την πρότερη εμπειρία του, προσαρμόζει περαιτέρω, όπου κριθεί απαραίτητο, τις σχετικές αξίες προκειμένου να απεικονίζονται οι τρέχουσες συνθήκες που επικρατούν. Η εύλογη αξία των μετοχών του Ομίλου του επιπέδου 3 λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση όπου προκύπτουν ενδείξεις απομείωσης της αξίας των εν λόγω μετοχών, ενώ σε αντίθετη περίπτωση αυτές τηρούνται στο κόστος κτήσης.

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Στο επίπεδο 3 των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνονται ενσωματωμένα παράγωγα μετατρέψιμων ομολογιακών δανείων, έκδοσης Marfin Investment Group και Νηρέυς Α.Ε.

Τα εν λόγω παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα παρακολουθούνται στην εύλογη αξία. Η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται βάσει τεχνικών αποτίμησης με βασικές παραμέτρους α) την υποκείμενη μετοχή, β) τη διακύμανση της υποκείμενης μετοχής, γ) τα επιτόκια και δ) τα πιστωτικά περιθώρια.

Επενδυτικά ακίνητα

Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτές μέθοδοι αποτίμησης από εκτιμητές, οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά στην ενότητα 2.18 «Επενδύσεις σε ακίνητα» των λογιστικών αρχών του Ομίλου. Για τα επενδυτικά ακίνητα του Ομίλου δεν διενεργήθηκε ανάλυση ευαισθησίας λόγω του σημαντικού αριθμού των ακινήτων και των διαφορετικών χαρακτηριστικών τους. Η κίνηση των επενδύσεων σε ακίνητα του επιπέδου 3 αποτυπώνεται στη σημείωση 29.

Στη συνέχεια παρατίθεται η ανάλυση των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποτιμώνται σε εύλογη αξία στα τρία προαναφερόμενα επίπεδα:

Στοιχεία Ενεργητικού & Υποχρεώσεων αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες κατά την 31.12.2015	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	2	435.480	2.197	437.678
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών				
- Ομόλογα	50.462	159.278	-	209.740
- Έντοκα γραμμάτια	24.611	-	-	24.611
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	6.046	1	-	6.047
Αξιόγραφα Διαθέσιμα προς Πώληση				
- Ομόλογα	468.420	224.960	-	693.380
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	142.863	3.044	230.951	376.857
- Έντοκα γραμμάτια	1.621.695	47.754	-	1.669.449
Υποχρεώσεις				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	-	445.819	-	445.819
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	2.499	-	-	2.499

Στοιχεία Ενεργητικού & Υποχρεώσεων αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες κατά την 31.12.2014	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	-	490.440	18.488	508.928
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών				
- Ομόλογα	111.808	172.949	-	284.757
- Έντοκα γραμμάτια	13.498	-	-	13.498
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	923	384	-	1.307
Αξιόγραφα Διαθέσιμα προς Πώληση (AFS)				
- Ομόλογα	493.355	90.789	-	584.144
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	133.204	2.415	184.773	320.392
- Έντοκα γραμμάτια	1.527.670	101.381	-	1.629.051
Υποχρεώσεις				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	2	544.024	-	544.026
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	1.853	-	-	1.853

Ο Όμιλος εξετάζει τη μεταφορά μεταξύ των επιπέδων ιεράρχησης της εύλογης αξίας στο τέλος της κάθε περιόδου αναφοράς.

Από τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποτιμώνται σε εύλογη αξία την 31/12/2015 και την 31/12/2014, δεν μεταφέρθηκε ποσό εντός των χρήσεων 2015 και 2014 από το επίπεδο 1 στο επίπεδο 2 και αντίστροφα.

Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων - απαιτήσεων, καθώς και των μετοχών του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου του επιπέδου 3 κατά την 31/12/2015 και 31/12/2014:

Κίνηση στοιχείων επιπέδου 3 (2015)	Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	Διαθέσιμες προς πώληση Μετοχές & Άλλοι τίτλοι μεταβλ. απόδοσης
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2015	18.488	184.772
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών	-	311
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(16.370)
Κέρδος/ (ζημιά) χρήσης	(17.549)	-
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	69.452
Αγορές	1.258	5.107
Μόνιμη απομείωση	-	(12.062)
Διαθέσεις	-	(16)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	(244)
Υπόλοιπο λήξης 31/12/2015	2.197	230.950

Κίνηση στοιχείων επιπέδου 3 (2014)	Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	Διαθέσιμες προς πώληση Μετοχές & Άλλοι τίτλοι μεταβλ. απόδοσης
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2014	-	194.427
Κέρδος/ (ζημιά) χρήσης	2.448	(255)
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	36
Αγορές	35.000	(240)
Μόνιμη απομείωση	-	(9.904)
Διαθέσεις	(18.960)	(151)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	859
Υπόλοιπο λήξης 31/12/2014	18.488	184.772

Η ανάλυση ευαισθησίας του 3ου επιπέδου των διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων και των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων – απαιτήσεων παρουσιάζεται στους κάτωθι πίνακες:

	31/12/2015	
Ανάλυση ευαισθησίας του 3ου Επιπέδου ιεράρχησης: (ποσά σε € εκατ.)	Ευνοϊκές αλλαγές	Μη ευνοϊκές αλλαγές
Κατάσταση Αποτελεσμάτων		
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	-	(22)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	5	(5)
Κατάσταση Ιδίων Κεφαλαίων		
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	16	(1)

	31/12/2014	
Ανάλυση ευαισθησίας του 3ου Επιπέδου ιεράρχησης: (ποσά σε € εκατ.)	Ευνοϊκές αλλαγές	Μη ευνοϊκές αλλαγές
Κατάσταση Αποτελεσμάτων		
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	-	(21)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	4	(5)
Κατάσταση Ιδίων Κεφαλαίων		
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	25	(5)

Η εκτίμηση της μεταβολής της αξίας των μετοχών του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου του επιπέδου 3 προσεγγίστηκε με διάφορες μεθόδους, όπως:

- την καθαρή αξία του ενεργητικού (NAV),
- την προεξόφληση των μελλοντικών μερισμάτων λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις του εκδότη και το σχετικό κόστος κεφαλαίου,
- τις τιμές κλεισίματος αντίστοιχων διαπραγματεύσιμων κατηγοριών μετοχών ή δεικτών ομοειδών εισηγμένων εταιρειών,
- την αναμορφωμένη καθαρή θέση λαμβάνοντας υπόψη τις εύλογες αξίες των στοιχείων του ενεργητικού (π.χ. παγίων στοιχείων) και των σχετικών παρατηρήσεων των ορκωτών ελεγκτών της εταιρείας.

Επίσης, έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες που ενδέχεται να αναπροσαρμόζουν τις αξίες αυτές, όπως ο κλάδος και το επιχειρηματικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται οι εταιρείες, οι τρέχουσες εξελίξεις αλλά και οι προοπτικές. Επίσης, ο Όμιλος, βάσει της πρότερης εμπειρίας του, προσαρμόζει περαιτέρω, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο, τις αξίες έτσι ώστε να εκτιμηθούν οι ενδεχόμενες μεταβολές.

3.14 Υπηρεσίες θεματοφυλακής

Ο Όμιλος παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής προς τρίτους για πλήθος χρηματοοικονομικών προϊόντων. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν διαδικασίες όπως φύλαξη αξιών, εκκαθάριση χρηματιστηριακών συναλλαγών επί αξιών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, διενέργεια εταιρικών πράξεων, είσπραξη εισοδήματος κτλ, για λογαριασμό ιδιωτών, εταιρειών και θεσμικών επενδυτών. Τα εν λόγω χρηματοοικονομικά προϊόντα προς φύλαξη, καθώς και το έσοδο που προκύπτει από αυτά για τους τρίτους, δεν αποτελούν ιδιοκτησία του Ομίλου και ως εκ τούτου δεν περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες ενέχουν μόνο λειτουργικούς κινδύνους καθώς ο Όμιλος δεν παρέχει καμία εγγύηση στους κατόχους των περιουσιακών στοιχείων για την απόδοση των τοποθετήσεών τους και συνεπώς δε διατρέχει κανένα πιστωτικό κίνδυνο αναφορικά με τις ανωτέρω υπηρεσίες.

3.15 Κεφαλαιακή επάρκεια

Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς, ακολουθεί από την 1η Ιανουαρίου 2014 το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο "CRD IV" (εφαρμογή της Βασιλείας III από την Ε.Ε.), όπως αυτή αποτυπώθηκε στην οδηγία 2013/36/ΕΕ (CRD) και στον Κανονισμό 575/2013 (CRR). Η οδηγία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον νόμο 4261/2014.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο απαιτεί από κάθε Τραπεζικό Όμιλο να διαθέτει σε ενοποιημένη βάση ένα ελάχιστο επίπεδο εποπτικών ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το ύψος των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Οι ελάχιστοι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, βάσει του άρθρου 92 του CRR, διαμορφώνονται ως εξής:

- Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET1 ratio): 4,5%
- Δείκτης Κεφαλαίου της Κατηγορίας 1 (Tier 1 ratio): 6%
- Συνολικός Δείκτης κεφαλαίου (CAD ratio): 8%.

Από τις 4/11/2014, στο πλαίσιο λειτουργίας του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM), ο Όμιλος υπόκειται στην άμεση εποπτεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Οι βασικοί στόχοι του Ομίλου σχετικά με τη διαχείριση της κεφαλαιακής του επάρκειας είναι:

- η συμμόρφωση με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι αναλαμβανόμενων κινδύνων, σύμφωνα με το εποπτικό πλαίσιο
- η διαφύλαξη της δυνατότητας του Ομίλου να συνεχίσει απρόσκοπτα τις δραστηριότητές του, έτσι ώστε να προσφέρει αποδόσεις και οφέλη στους μετόχους και να διασφαλίσει την εμπιστοσύνη των συναλλασσόμενων
- η διατήρηση μίας ισχυρής και σταθερής κεφαλαιακής βάσης, η οποία να στηρίζει τα επιχειρηματικά σχέδια της Διοίκησης του Ομίλου και
- η διατήρηση και ενίσχυση των υφιστάμενων υποδομών, πολιτικών, διαδικασιών και μεθοδολογιών για την επαρκή κάλυψη των εποπτικών του αναγκών, στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ακολουθεί η ανάλυση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων και οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς για την 31/12/2014 και την 31/12/2015, όπως υπολογίστηκαν βάσει των κανόνων του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου και μετά την εφαρμογή, όπου αυτό απαιτείται, των μεταβατικών διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μετοχικό κεφάλαιο	2.619.955	1.830.594
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	13.074.688	11.393.315
Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	2.040.000	-
Μείον: Ίδιες μετοχές	(460)	-
Αποθεματικό διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	43.779	(38.384)
Τακτικό αποθεματικό και λοιπά αποθεματικά	(29.683)	(54.069)
Αποτελέσματα εις νέον	(7.840.635)	(5.921.295)
Δικαιώματα μειοψηφίας	112.882	112.081
Μείον: Άυλα πάγια στοιχεία	(275.031)	(313.873)
Σύνολο εποπτικών προσαρμογών των κυρίων βασικών ιδίων κεφαλαίων	(296.039)	(123.647)
Σύνολο κυρίων βασικών ιδίων κεφαλαίων	9.449.455	6.884.722
Υβριδικά κεφάλαια	-	16.373
Σύνολο εποπτικών προσαρμογών των βασικών ιδίων κεφαλαίων	-	(16.373)
Σύνολο βασικών ιδίων κεφαλαίων (Α)	9.449.455	6.884.722
Υποχρεώσεις από μειωμένης εξασφάλισης δάνεια	-	216.008
Σύνολο εποπτικών προσαρμογών των συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων	-	(140.405)
Σύνολο συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων (Β)	0	75.603
Εποπτικά κεφάλαια (Α) + (Β)	9.449.455	6.960.325
Σύνολο σταθμισμένου έναντι των κινδύνων ενεργητικού (εντός & εκτός ισολογισμού στοιχεία)	54.035.697	55.719.654
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET 1)	17,5%	12,4%
Δείκτης Κεφαλαίου της Κατηγορίας 1 (Tier I)	17,5%	12,4%
Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (CAD Ratio)	17,5%	12,5%

Κατά τη διάρκεια του 2015, σε συνέχεια της συμφωνίας μεταξύ της Ελλάδος και των Θεσμών, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εποπτείας (ΕΕΜ) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας διενήργησε Συνολική Αξιολόγηση τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάζονται στη σημείωση 3.1.11.

Ο Όμιλος, μέσω συντονισμένων ενεργειών με τις εποπτικές αρχές και μίας σειρά ιδίων πρωτοβουλιών (αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, πώληση θυγατρικών, άσκηση διαχείρισης παθητικού), ολοκλήρωσε με επιτυχία την πλήρη κάλυψη των κεφαλαιακών του αναγκών. Σχετική αναφορά γίνεται στη σημείωση 42.

3.16 Κίνδυνος που σχετίζεται με την αναγνώριση απαιτήσεων (Tax Credits) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου

Για τον υπολογισμό των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου, λαμβάνονται υπόψη οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που έχουν αναγνωρισθεί με βάση τις οικείες διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α. Κατά την 31/12/2015, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις του Ομίλου ανέρχονταν σε περίπου € 5,1 δις (31/12/2014: € 4,0 δις).

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, ο Όμιλος προβαίνει στην επανεκτίμηση της αξίας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, γεγονός που είναι πιθανό να οδηγήσει στη μεταβολή του υπολοίπου τους στην κατάσταση οικονομικής θέσης και κατά επέκταση να επιδράσει στον υπολογισμό των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας.

Με βάση την ισχύουσα οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις («CRD IV»), οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αναγνωρίζονται με βάση τα Δ.Π.Χ.Α. και στηρίζονται στη μελλοντική κερδοφορία του Ομίλου, αφαιρούνται από το Δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 («CET1») εάν υπερβαίνουν συγκεκριμένα όρια. Σύμφωνα όμως με τις διατάξεις του άρθρου 27Α του νέου ΚΦΕ (Ν. 4172/2013), όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 4302/2014 και αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 4 του Ν. 4340/2015, περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επιτρέπεται υπό προϋποθέσεις στα πιστωτικά ιδρύματα, από το 2017 και μετά, να μετατρέψουν τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, προερχόμενες από τις ζημίες του προγράμματος ανταλλαγής ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου «PSI» και από συσσωρευμένες προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου οι οποίες έχουν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις (Tax Credits) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω απαιτήσεις δεν αφαιρούνται από τον CET1 αλλά προσμετρώνται στο σταθμισμένο ενεργητικό του Ομίλου με βάση τους ισχύοντες συντελεστές.

Κατά την 31/12/2015, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις του Ομίλου, που πληρούσαν τα κριτήρια των ανωτέρω νομοθετικών διατάξεων ανέρχονταν σε € 4,1 δις, εκ των οποίων ποσό € 1,4 δις αφορούσε τον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στο υπολειπόμενο αναπόσβεστο ποσό της χρεωστικής διαφοράς από τη συμμετοχή στο PSI και ποσό € 2,7 δις τον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στις διαφορές των κατά Δ.Π.Χ.Α. συσσωρευμένων προβλέψεων απομείωσης δανείων από τις αντίστοιχες φορολογικές προβλέψεις.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων καθώς και η ενδεχόμενη μετατροπή τους σε απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (Tax Credits) μπορεί να επηρεαστούν αρνητικά από: α) τη μελλοντική μείωση των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος, β) την δυσμενή αλλαγή των κανονισμών που διέπουν τον χειρισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στα εποπτικά κεφάλαια και γ) την τυχόν δυσμενή αλλαγή στην ερμηνεία των προαναφερθέντων τροποποιήσεων της νομοθεσίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στην περίπτωση όπου κάποιος από τους ανωτέρω κινδύνους λάβει χώρα, αυτό πιθανόν θα έχει δυσμενή επίπτωση στην επάρκεια των εποπτικών κεφαλαίων του Ομίλου.

4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Η κατάρτιση των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαιτεί τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών από τη Διοίκηση, που επηρεάζουν την εφαρμογή των λογιστικών αρχών και των δημοσιευμένων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων. Τα απολογιστικά στοιχεία ενδέχεται να διαφέρουν από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις.

Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις όπου ο Όμιλος, κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών, προβαίνει σε λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές είναι οι κάτωθι:

4.1. Απομείωση δανείων και λοιπών απαιτήσεων

Ο Όμιλος σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων εξετάζει αν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι μία απαίτηση ή ομάδα απαιτήσεων έχει υποστεί απομείωση αξίας. Εάν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις, υπολογίζεται το ανακτήσιμο ποσό της απαίτησης ή της ομάδας απαιτήσεων και σχηματίζεται πρόβλεψη για απομείωση της αξίας των απαιτήσεων. Το ποσό της πρόβλεψης καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι εκτιμήσεις, οι παραδοχές και η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται εξετάζονται τακτικά προκειμένου οι αποκλίσεις ανάμεσα στις εκτιμώμενες απομειώσεις και τις πραγματικές ζημίες από την αδυναμία είσπραξης των απαιτήσεων να μην είναι σημαντικές. Σχετική με την προσαρμογή στις εκτιμήσεις αναφορικά με τον έλεγχο απομείωσης της αξίας των δανείων, που διενήργησε ο Όμιλος το 2015, είναι η σημείωση 23 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

4.2. Εύλογη αξία εξωχρηματιστηριακών παραγώγων προϊόντων

Η εύλογη αξία παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες εξω-χρηματιστηριακές αγορές (Over The Counter), με διαπραπeticούς αντισυμβαλλόμενους, προσδιορίζεται με κοινώς αποδεκτά υποδείγματα αποτίμησης.

Τα εν λόγω υποδείγματα κάνουν πλήρη χρήση παρατηρήσιμων τιμών και στοιχείων αγοράς. Στις περιπτώσεις που αυτό δεν είναι εφικτό, απαιτούνται εκτιμήσεις και παραδοχές της Διοίκησης αναφορικά με τις παραμέτρους που επηρεάζουν την εύλογη αξία των παραγώγων. Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές αυτές επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και όταν οι συνθήκες των αγορών μεταβάλλονται σημαντικά.

Η εύλογη αξία των παραγώγων προϊόντων συμπεριλαμβάνει τις προσαρμογές έναντι πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου και της Τράπεζας σε μια διμερή συναλλαγή παραγώγου (CVA/DVA).

Ο υπολογισμός των πιστωτικών προσαρμογών λαμβάνει υπόψη την μελλοντική αναμενόμενη πιστωτική έκθεση, η οποία εκτιμάται χρησιμοποιώντας τεχνικές προσομοίωσης για τις μελλοντικές αξίες του παραγώγου συμβολαίου, τις εν ισχύ συμφωνίες συμψηφισμού (ISDA-Nettings) και τις ληφθείσες εξασφαλίσεις με βάση τις ισχύουσες συμβάσεις ISDA-CSA.

Επιπρόσθετα ο υπολογισμός των πιστωτικών προσαρμογών βασίζεται στους συντελεστές αναμενόμενων ζημιών (LGD) και στις καμπύλες πιθανότητας πιστωτικών αθετήσεων (PD), της Τράπεζας και του εκάστοτε αντισυμβαλλομένου, όπως αυτά εξάγονται από τις τιμές αγοράς των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης (Credit Default Swap Market).

Στην περίπτωση που οι τελευταίες δεν είναι διαθέσιμες από την αγορά ή οι διαθέσιμες τιμές αγοράς κρίνονται μη αξιόπιστες λόγω πολύ χαμηλής ρευστότητας, τότε ο υπολογισμός βασίζεται σε ισοδύναμες (proxy) πιστωτικές καμπύλες και συντελεστές ζημιών που είναι εγκεκριμένα από την Διοίκηση.

Τα μοντέλα εύλογης αξίας εφαρμόζονται με συνέπεια από περίοδο σε περίοδο, εξασφαλίζοντας έτσι την συγκρισιμότητα και την συνέχεια της αποτίμησης διαχρονικά.

4.3. Απομείωση του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου και συγγενών εταιρειών

Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο

Το διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο απεικονίζεται σε εύλογη αξία, οι μεταβολές της οποίας καταχωρούνται στο αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου. Απομείωση της αξίας του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου μετοχών και ομολόγων αναγνωρίζεται, όταν η μείωση της εύλογης αξίας, σε σχέση με το κόστος κτήσης, είναι σημαντική ή παρατεταμένη στην περίπτωση των μετοχών ή υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις αδυναμίας αποπληρωμής του εκδότη στην περίπτωση των ομολόγων. Στην περίπτωση αυτή, το αποθεματικό μεταφέρεται στα ενοποιημένα αποτελέσματα.

Σημαντική ή παρατεταμένη μείωση εύλογης αξίας ορίζεται (α) η μείωση στην εύλογη αξία κάτω του κόστους της επένδυσης για ποσοστό μεγαλύτερο του 40% ή (β) η επί δωδεκάμηνο μείωση της εύλογης αξίας σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% της αξίας κτήσης.

Εκτιμήσεις χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρεογράφων, που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά. Για τα χρεόγραφα αυτά, η εύλογη αξία που υπολογίζεται από διάφορα οικονομικά μοντέλα αποτίμησης, συνυπολογίζεται μαζί με εκτιμήσεις για κλαδικές διακυμάνσεις και προοπτικές, καθώς και με την οικονομική κατάσταση των εκδοτών των εν λόγω χρεογράφων.

Συγγενείς εταιρείες

Ο Όμιλος εξετάζει για απομείωση την αξία των επενδύσεών του σε συγγενείς εταιρείες, συγκρίνοντας το ανακτήσιμο ποσό της εκάστοτε επένδυσης (την υψηλότερη αξία μεταξύ της αξίας λόγω χρήσης και της εύλογης αξίας μείον τα κόστη της πώλησης) με τη λογιστική της αξία.

Στις περιπτώσεις αυτές, χρησιμοποιείται παρόμοια μεθοδολογία με αυτή που περιγράφεται ανωτέρω για τις μετοχές του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, ενώ λαμβάνεται υπόψη και η παρούσα αξία των υπολογιζόμενων μελλοντικών ταμιακών ροών, που αναμένεται να δημιουργηθούν από τη συγγενή εταιρεία. Το ποσό της μόνιμης απομείωσης της αξίας της επένδυσης, που προκύπτει από την αξιολόγηση, καταχωρείται στα αποτελέσματα.

4.4. Προσδιορισμός εύλογης αξίας ακινήτων

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία, η οποία προσδιορίζεται σε συνεργασία με εκτιμητές.

Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα εξετάζονται για απομείωση αξίας όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες παρέχουν ενδείξεις, ότι η λογιστική αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη. Η ανακτήσιμη αξία είναι η μεγαλύτερη μεταξύ της εύλογης αξίας του ενσώματου παγίου στοιχείου, μειωμένης κατά τις δαπάνες για την πώλησή του και της αξίας λόγω χρήσης.

Τα αποθέματα ακινήτων αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, μείον τα έξοδα πώλησης.

Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές ή αναπροσαρμόζεται, αν κρίνεται απαραίτητο, αναλόγως της φύσης, της τοποθεσίας και της κατάστασης του ακινήτου. Εάν η πληροφόρηση για τις εύλογες αξίες δεν είναι διαθέσιμη, χρησιμοποιούνται μέθοδοι εκτίμησης. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα αντανakλούν εισοδήματα από τρέχουσες μισθώσεις, καθώς και παραδοχές για μελλοντικά μισθώματα, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς.

Για τα ακίνητα, των οποίων η αξία δεν κρίνεται μεμονωμένα σημαντική, η εύλογη αξία ενδέχεται να προσδιορίζεται με την εφαρμογή των ιδίων ως άνω μεθοδολογιών ή με την αναγωγή των συμπερασμάτων των εκτιμήσεων, σε ομάδες επενδύσεων, που έχουν ομοειδή χαρακτηριστικά.

Την 31/12/2015, για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των ακινήτων της Τράπεζας επιλέχθηκε δείγμα επενδυτικών, ιδιοχρησιμοποιούμενων και αποθεμάτων ακινήτων. Η διενέργεια των αποτιμήσεων για τα ακίνητα αυτά ανατέθηκε σε ανεξάρτητους εκτιμητές. Στη συνέχεια έγινε αναγωγή των αποτελεσμάτων των εκτιμήσεων στον υπόλοιπο πληθυσμό ακινήτων βάσει της κατηγορίας, του είδους και της τοποθεσίας των ακινήτων.

Την 31/12/2015, οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου εφάρμοσαν τις διαδικασίες της Τράπεζας αναφορικά με την αποτίμηση των ακινήτων τους, προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες της κάθε μίας εταιρείας.

4.5. Υποχρεώσεις προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

Ο προσδιορισμός της παρούσας αξίας των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών βασίζεται σε αναλογιστική μελέτη που διενεργείται στο τέλος κάθε χρήσης από ανεξάρτητους αναλογιστές. Οι βασικές εκτιμήσεις και παραδοχές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της αναλογιστικής μελέτης είναι το επιτόκιο προεξόφλησης, η μελλοντική εξέλιξη των αποδοχών και των συντάξεων, καθώς και ο ρυθμός αύξησης των τιμών. Για τον καθορισμό του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου λαμβάνονται υπόψη τα επιτόκια εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστοληπτικής αξιολόγησης, με διάρκεια ανάλογη των αντίστοιχων υποχρεώσεων και ίδιου νομίσματος.

4.6. Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Ο Όμιλος αναγνωρίζει προβλέψεις, στις περιπτώσεις όπου υφίσταται παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση, η οποία έχει προκληθεί από γεγονότα, που έχουν λάβει χώρα στο παρελθόν και είναι σχεδόν βέβαιο, πως για την τακτοποίησή της απαιτείται μία εκροή πόρων, που μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Αντίθετα, στις περιπτώσεις όπου η πιθανότητα εκροής πόρων για την τακτοποίηση της υποχρέωσης είναι απόμακρη ή το ποσό της εκροής πόρων δεν μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα, δεν σχηματίζεται πρόβλεψη αλλά γνωστοποιείται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις το σχετικό γεγονός.

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, ο Όμιλος προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις και παραδοχές αναφορικά με την αξιολόγηση της πιθανότητας τακτοποίησης της υποχρέωσης, τη δυνατότητα αξιόπιστης επιμέτρησης του ύψους της εκροής που απαιτείται για τον διακανονισμό της εν λόγω υποχρέωσης, καθώς και για το χρόνο τακτοποίησής της.

Ειδικότερα, για τις σημαντικές υποθέσεις όπου εκτιμάται ότι ο διακανονισμός των υποχρεώσεων θα λάβει χώρα σε σημαντικά μεταγενέστερο χρόνο σε σχέση με την ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων, με συνέπεια η επίδραση από τη διαχρονική αξία του χρήματος να είναι σημαντική, η πρόβλεψη προσμετράται στην παρούσα αξία των δαπανών, που αναμένεται να απαιτηθούν για το διακανονισμό των υποχρεώσεων. Για την εκτίμηση του προεξοφλητικού επιτοκίου λαμβάνονται υπόψη οι

τρέχουσες συνθήκες της αγοράς για τη διαχρονική αξία του χρήματος, καθώς και οι κίνδυνοι που συνδέονται με τη συγκεκριμένη υποχρέωση. Επιπρόσθετα, το χρησιμοποιούμενο προεξοφλητικό επιτόκιο δεν λαμβάνει υπόψη τυχόν φόρους.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος στην περίπτωση των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων, έχει υιοθετήσει την αναλυτική αξιολόγησή τους, κάθε φορά που συντάσσονται οικονομικές καταστάσεις, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες εκτιμήσεις της Νομικής Υπηρεσίας της Τράπεζας και των θυγατρικών της ή ακόμα και εξειδικευμένων ανεξάρτητων Νομικών Συμβούλων, στις περιπτώσεις όπου το υπό εξέταση ποσό είναι σημαντικό.

4.7. Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενων φόρων εισοδήματος

Ο Όμιλος αναγνωρίζει αναβαλλόμενους φόρους επί των προσωρινών φορολογικών διαφορών, λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για τα εισοδήματα, που αποτελούν αντικείμενο του φόρου, διαχωρίζοντάς τα από αυτά που απαλλάσσονται και συνεκτιμώντας παράλληλα τα μελλοντικά οφέλη αλλά και τις υποχρεώσεις από φόρους.

Κατά τη διαδικασία υπολογισμού και αξιολόγησης της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, λαμβάνονται υπόψη οι κατάλληλες εκτιμήσεις της Διοίκησης για την εξέλιξη των φορολογικών αποτελεσμάτων του Ομίλου στο ορατό μέλλον.

Οι εκτιμήσεις της Διοίκησης για τη μελλοντική εξέλιξη των φορολογικών αποτελεσμάτων του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη το από 29 Νοεμβρίου 2015 εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης, βασίζονται σε μία σειρά παραδοχές, εκ των οποίων ορισμένες σχετίζονται με την πορεία της ελληνικής οικονομίας, ενώ ορισμένες άλλες με ενέργειες ή αλλαγές, που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και επηρεάζουν τη μελλοντική εξέλιξη των αποτελεσμάτων του Ομίλου.

Επιπρόσθετα, συνεξετάζεται η φύση των προσωρινών διαφορών και των φορολογικών ζημιών και η δυνατότητα ανάκτησής τους, σε σχέση με το εκάστοτε ισχύον φορολογικό καθεστώς για τον συμψηφισμό τους με κέρδη επόμενων χρήσεων (π.χ. πενταετία) ή με άλλες ειδικότερες ρυθμίσεις, όπως για παράδειγμα αυτές, που έχουν θεσπιστεί από την ελληνική νομοθεσία και με τις οποίες προβλέπεται η προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί συγκεκριμένων προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και όρους.

4.8. Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες

Στα «Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες», ο Όμιλος εντάσσει τα στοιχεία ενεργητικού των θυγατρικών εταιρειών που πληρούν τις προϋποθέσεις κατάταξης ως διακοπτόμενες δραστηριότητες με βάση τις οικείες διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 5. Για τις εν λόγω θυγατρικές εταιρείες, η Διοίκηση της Τράπεζας προβαίνει σε εκτιμήσεις αναφορικά με τη δυνατότητα ολοκλήρωσης της συναλλαγής, ήτοι πώλησης της θυγατρικής εταιρείας, εντός διαστήματος ενός έτους από την αρχική κατηγοριοποίηση, όπως προβλέπεται από το Δ.Π.Χ.Α. 5.

4.9. Αναγνώριση υπεραξίας/αρνητικής υπεραξίας

Η λογιστική μέθοδος εξαγοράς (acquisition method) χρησιμοποιείται από τον Όμιλο για τη λογιστικοποίηση των εξαγορών. Ο Όμιλος για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, καθώς και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων των εξαγοραζόμενων δραστηριοτήτων, χρησιμοποιεί τη μέθοδο επιμερισμού του κόστους αγοράς (purchase price allocation)

εφαρμόζοντας τις προβλεπόμενες διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων». Στο πλαίσιο αυτό, ο Όμιλος χρησιμοποιεί εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.

Στην περίπτωση προκύπτουσας υπεραξίας, ο Όμιλος διενεργεί έλεγχο απομείωσης της αξίας της σε ετήσια βάση ή όποτε υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης, συγκρίνοντας τη λογιστική αξία της κάθε μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών (cash generating unit), συμπεριλαμβανομένης της σχετικής υπεραξίας, με το αντίστοιχο ανακτήσιμο ποσό. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, ο Όμιλος προβαίνει σε εκτιμήσεις για τον καθορισμό του ανακτήσιμου ποσού (recoverable amount), οι οποίες περιλαμβάνουν βασικές παραδοχές της Διοίκησης για την περίοδο των εκτιμώμενων ταμειακών ροών, τις ταμειακές ροές, τον ρυθμό ανάπτυξής τους (growth rate), καθώς και το επιτόκιο προεξόφλησης. Οι εν λόγω παραδοχές γνωστοποιούνται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου, στην περίπτωση υπεραξιών που κρίνονται σημαντικές σε σχέση με τη συνολικά σχηματισμένη υπεραξία, με βάση τις σχετικές διατάξεις του Δ.Λ.Π. 36. Σχετική με την υπεραξία είναι η σημείωση 27 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

4.10. Ελληνικό Δημόσιο

Η Διοίκηση της Τράπεζας προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις και παραδοχές αναφορικά με τη πορεία της Ελληνικής οικονομίας. Η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας δημιουργεί αβεβαιότητες που ενδέχεται να έχουν επίδραση στην πιστοληπτική ικανότητα του Ελληνικού δημοσίου. Αναφορά στις εκτιμήσεις της Διοίκησης για τις οικονομικές εξελίξεις γίνεται στη σημείωση 2.

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, η συνολική λογιστική αξία των απαιτήσεων του Ομίλου από το Ελληνικό Δημόσιο είναι:

	2015	2014
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	347.370	393.286
Ομόλογα και έντοκα γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	50.351	110.151
Δάνεια προς επιχειρήσεις/ Δημόσιος τομέας	1.373.825	2.211.493
Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης επενδυτικού χαρτοφυλακίου	2.034.992	1.867.552
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.113.843	977.559
Σύνολο	4.920.381	5.560.041

5 Ανάλυση κατά τομέα

α) Επιχειρηματικοί τομείς

Ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει τους ακόλουθους επιχειρηματικούς τομείς:

Λιανική Τραπεζική – Ο τομέας περιλαμβάνει εργασίες εμπορικής τραπεζικής της Τράπεζας και των θυγατρικών της εταιρειών που απευθύνονται σε νοικοκυριά, καθώς και σε μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις (καταθέσεις, χορηγήσεις, κίνηση κεφαλαίων, εισαγωγές – εξαγωγές, εγγυητικές επιστολές κ.α.).

Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων – Ο τομέας περιλαμβάνει εργασίες εμπορικής τραπεζικής της Τράπεζας και των θυγατρικών της εταιρειών που απευθύνονται σε μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς επίσης και σε ναυτιλιακές εταιρείες, οι οποίες εξυπηρετούνται από κεντρικές υπηρεσίες, λόγω των εξειδικευμένων αναγκών τους (καταθέσεις, χορηγήσεις, ομολογιακά δάνεια, χρηματοδότηση έργων, κίνηση κεφαλαίων, εισαγωγές – εξαγωγές, εγγυητικές επιστολές κ.α.).

Επενδυτική Τραπεζική – Ο τομέας περιλαμβάνει εργασίες επενδυτικής τραπεζικής της Τράπεζας και των θυγατρικών της εταιρειών (συμβουλευτικές και επενδυτικές υπηρεσίες, αναδοχές, χρηματιστηριακές συναλλαγές κ.α.).

Διαχείριση Κεφαλαίων και Treasury – Ο τομέας περιλαμβάνει εργασίες διαχείρισης περιουσίας τρίτων, καθώς και για ίδιο λογαριασμό, της Τράπεζας και των θυγατρικών της εταιρειών (εργασίες wealth management, αμοιβαία κεφάλαια, διαχείριση διαθεσίμων).

Λοιποί τομείς – Οι λοιποί τομείς περιλαμβάνουν εργασίες της Τράπεζας και των θυγατρικών της εταιρειών που δεν συμπεριλαμβάνονται σε κάποιον από τους προηγούμενους τομείς (εργασίες κεντρικών υπηρεσιών, εργασίες real estate, υπηρεσίες πληροφορικής κ.α.).

Με βάση το ΔΠΧΑ 8, ο καθορισμός των επιχειρηματικών τομέων προκύπτει από τις εσωτερικές αναφορές που αποστέλλονται στην Εκτελεστική Επιτροπή, βάσει των οποίων παρακολουθείται και αξιολογείται η απόδοση του κάθε τομέα. Κρίσιμα στοιχεία αποτελούν η εξέλιξη των μεγεθών και των αποτελεσμάτων ανά τομέα.

Παρατίθεται ανάλυση των αποτελεσμάτων και των λοιπών στοιχείων κατά επιχειρηματικό τομέα του Ομίλου:

1/1-31/12/2015	Λιανική Τραπεζική	Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων	Επενδυτική Τραπεζική	Διαχείριση Κεφαλαίων & Treasury	Λοιποί τομείς	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.491.306	619.472	764	116.143	(350.465)	1.877.220
Καθαρά έσοδα προμηθειών	251.897	35.737	3.116	11.394	3.515	305.659
Λοιπά έσοδα	81.271	3.462	3.669	54.033	67.794	210.229
Σύνολο καθαρών εσόδων	1.824.474	658.672	7.549	181.569	(279.156)	2.393.107
Αποσβέσεις	(39.436)	(2.986)	(344)	(2.762)	(66.250)	(111.778)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	(1.113.591)	(96.839)	(10.660)	(64.222)	(75.591)	(1.360.903)
Αποτελέσματα προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	671.447	558.848	(3.455)	114.585	(420.998)	920.426
Απομείωση αξίας δανείων	(2.557.116)	(929.691)	-	-	-	(3.486.807)
Απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων	(45.390)	(647)	(488)	-	(110.990)	(157.515)
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών	-	-	-	-	(27.180)	(27.180)
Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού	(14.630)	-	-	-	(105.669)	(120.299)
Απομείωση αξίας διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	-	-	-	-	(9.342)	(9.342)
Λοιπές προβλέψεις	(6.247)	(3.154)	(345)	-	(26.724)	(36.470)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	-	-	-	-	(12.766)	(12.766)
Αποτελέσματα προ φόρων	(1.951.936)	(374.645)	(4.288)	114.585	(713.669)	(2.929.953)
Φόρος εισοδήματος						1.068.562
Αποτελέσματα μετά από φόρο εισοδήματος από συνεχιζόμενες δραστηριότητες						(1.861.390)
Αποτελέσματα μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες						(34.606)
Αποτελέσματα μετά από φόρο εισοδήματος						(1.895.996)
Λοιπά στοιχεία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015						
Σύνολο ενεργητικού	42.188.993	12.780.445	62.519	21.168.524	11.327.734	87.528.216
Σύνολο υποχρεώσεων	38.280.576	1.613.651	36.393	35.642.757	1.934.313	77.507.690
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	175.066	22.148	244	1.802	113.577	312.837

1/1-31/12/2014	Λιανική Τραπεζική	Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων	Επενδυτική Τραπεζική	Διαχείριση Κεφαλαίων & Treasury	Λοιποί τομείς	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.338.750	721.069	1.172	95.224	(203.338)	1.952.877
Καθαρά έσοδα προμηθειών	240.755	49.532	8.116	13.616	1.874	313.893
Λοιπά έσοδα	51.587	163.986	1.819	(49.450)	16.992	184.934
Σύνολο καθαρών εσόδων	1.631.092	934.587	11.107	59.389	(184.472)	2.451.704
Αποσβέσεις	(42.539)	(3.651)	(393)	(1.458)	(66.499)	(114.541)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	(1.104.815)	(97.890)	(11.588)	(63.730)	(50.426)	(1.328.449)
Αποτελέσματα προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	483.737	833.046	(874)	(5.799)	(301.396)	1.008.714
Απομείωση αξίας δανείων	(2.896.232)	(810.373)	(2.234)	-	-	(3.708.839)
Απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων	(6.261)	(4.904)	-	-	(154.156)	(165.321)
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών	-	-	-	-	(87.367)	(87.367)
Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού	(42.502)	-	-	-	(11.871)	(54.373)
Απομείωση αξίας διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	(1.440)	(710)	-	-	-	(2.150)
Λοιπές προβλέψεις	(3.233)	(355)	-	-	(6.004)	(9.592)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	-	-	-	-	4.696	4.696
Αποτελέσματα προ φόρων	(2.465.931)	16.704	(3.108)	(5.799)	(556.099)	(3.014.232)
Φόρος εισοδήματος						1.068.985
Αποτελέσματα μετά από φόρο εισοδήματος από συνεχιζόμενες δραστηριότητες						(1.945.248)
Αποτελέσματα μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες						(26.746)
Αποτελέσματα μετά από φόρο εισοδήματος						(1.971.994)
Λοιπά στοιχεία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014						
Σύνολο ενεργητικού	45.906.984	14.001.730	43.403	18.838.195	10.499.383	89.289.696
Σύνολο υποχρεώσεων	49.893.731	2.469.649	59.440	26.063.068	3.481.565	81.967.454
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	186.835	24.296	158	40.316	108.498	360.103

Στους ανωτέρω πίνακες, τα έντοκα έσοδα παρουσιάζονται μετά την αφαίρεση των εντόκων εξόδων, καθώς η Διοίκηση βασίζεται πρωτίστως στα καθαρά έντοκα έσοδα προκειμένου να αξιολογήσει την απόδοση του κάθε τομέα.

Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες περιλαμβάνουν προσθήκες άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού, που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια των περιόδων αναφοράς από τους επιμέρους επιχειρηματικούς τομείς. Οι διεταιρικές συναλλαγές μεταξύ των επιχειρηματικών τομέων πραγματοποιούνται σε συνήθεις όρους συναλλαγών.

Στο ενεργητικό των επιχειρηματικών τομέων «Λιανική τραπεζική» και «Τραπεζική μεγάλων επιχειρήσεων» περιλαμβάνονται οι παρακάτω χορηγήσεις, τις οποίες διαχειρίζεται η ειδική μονάδα της Τράπεζας «Αναδιάρθρωσεις & διαχείριση προβληματικού χαρτοφυλακίου (Recovery Business Unit)» που συστάθηκε στο έτος 2014.

31 Δεκεμβρίου 2015	Υπόλοιπο προ προβλέψεων και προσαρμογών	Σωρευμένες προβλέψεις και προσαρμογές	Υπόλοιπο μετά από προβλέψεις και προσαρμογές
Επιχειρηματικά	19.037.227	(9.853.613)	9.183.614
Στεγαστικά	4.748.082	(1.344.007)	3.404.075
Καταναλωτικά	3.357.285	(2.161.579)	1.195.706
Σύνολο	27.142.594	(13.359.199)	13.783.394

31 Δεκεμβρίου 2014	Υπόλοιπο προ προβλέψεων και προσαρμογών	Σωρευμένες προβλέψεις και προσαρμογές	Υπόλοιπο μετά από προβλέψεις και προσαρμογές
Επιχειρηματικά	17.516.163	(8.380.185)	9.135.978
Στεγαστικά	4.585.295	(1.030.602)	3.554.693
Καταναλωτικά	3.373.641	(2.131.069)	1.242.572
Σύνολο	25.475.099	(11.541.856)	13.933.243

Στο σύνολο υποχρεώσεων περιλαμβάνονται καταθέσεις πελατών της μονάδας «Αναδιάρθρωσεις & διαχείριση προβληματικού χαρτοφυλακίου (Recovery Business Unit)» ύψους € 426.154 χιλ. (31/12/2014: € 430.828 χιλ.).

β) Γεωγραφικοί τομείς

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται σε 3 γεωγραφικές περιοχές. Η Ελλάδα είναι η χώρα δραστηριοποίησης της Τράπεζας Πειραιώς. Οι δραστηριότητες στην Ελλάδα περιλαμβάνουν όλους τους επιχειρηματικούς τομείς.

Στην υπόλοιπη Ευρώπη, οι χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος είναι η Αλβανία, η Βουλγαρία, η Ρουμανία, η Σερβία, η Ουκρανία, η Κύπρος, η Μεγάλη Βρετανία, το Λουξεμβούργο και η Γερμανία.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη γεωγραφική κατανομή των καθαρών εσόδων και μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου όπως προβλέπεται από το Δ.Π.Χ.Α. 8. Ο επιμερισμός έχει βασιστεί στη χώρα εγκατάστασης των θυγατρικών.

31 Δεκεμβρίου 2015	Καθαρά Έσοδα	Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού
Ελλάδα	2.115.108	2.363.650
Υπόλοιπη Ευρώπη	231.194	389.878
Λοιπές χώρες	46.805	30.702
Σύνολο συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων	2.393.107	2.784.231
Διακοπτόμενες Δραστηριότητες	125.005	87.567

31 Δεκεμβρίου 2014	Καθαρά Έσοδα	Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού
Ελλάδα	2.148.874	2.253.549
Υπόλοιπη Ευρώπη	301.793	401.535
Λοιπές χώρες	1.037	83.435
Σύνολο συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων	2.451.704	2.738.518
Διακοπτόμενες Δραστηριότητες	110.690	45.630

Το κόστος άντλησης ρευστότητας μέσω πιστωτικών τίτλων, τιτλοποιήσεων δανείων, κεφαλαίων μειωμένης εξασφάλισης και υβριδικών κεφαλαίων περιλαμβάνεται στα καθαρά έσοδα της Ελλάδας.

Στις διακοπτόμενες δραστηριότητες της χρήσης 2015 περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα των εταιρειών ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε., ΑΤΕ Insurance Romania S.A., των εταιρειών του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ, καθώς και των εταιρειών του Ομίλου της Piraeus Bank Egypt S.A.E. μέχρι την ημερομηνία πώλησής τους.

Στις διακοπτόμενες δραστηριότητες της χρήσης 2015 περιλαμβάνονται τα μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού των εταιρειών ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε., ΑΤΕ Insurance Romania S.A. και των εταιρειών του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ.

6 Καθαρά έντοκα έσοδα

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		
Τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης	168.430	172.697
Τόκοι δανείων πελατών και πράξεων προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων	2.673.824	3.093.879
Τόκοι δανείων και απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	110.928	87.211
Λοιποί τόκοι έσοδα	14.295	13.917
Σύνολο τόκων και εξομοιούμενων εσόδων	2.967.477	3.367.703
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		
Τόκοι καταθέσεων πελατών και πράξεων προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων	(430.684)	(1.017.222)
Τόκοι πιστωτικών τίτλων σε κυκλοφορία και λοιπών δανειακών κεφαλαίων	(23.929)	(25.930)
Τόκοι υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα	(482.077)	(208.808)
Εισφορά Ν. 128	(151.154)	(156.434)
Λοιποί τόκοι έξοδα	(2.413)	(6.431)
Σύνολο τόκων και εξομοιούμενων εξόδων	(1.090.257)	(1.414.826)
Καθαρά έντοκα έσοδα	1.877.220	1.952.877

7 Καθαρά έσοδα προμηθειών

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Έσοδα προμηθειών		
Εμπορική τραπεζική	309.286	306.690
Επενδυτική τραπεζική	13.715	23.325
Διαχείριση κεφαλαίων	22.167	21.213
Σύνολο εσόδων προμηθειών	345.167	351.228
Έξοδα προμηθειών		
Εμπορική τραπεζική	(36.142)	(31.956)
Επενδυτική τραπεζική	(2.140)	(3.965)
Διαχείριση κεφαλαίων	(1.226)	(1.414)
Σύνολο εξόδων προμηθειών	(39.509)	(37.335)
Καθαρά έσοδα προμηθειών	305.659	313.893

8 Έσοδα από μερίσματα

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Μερίσματα χρεογράφων διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	8.117	13.595
Μερίσματα χρεογράφων εμπορικού χαρτοφυλακίου	83	11
	8.200	13.606

9 Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κέρδη μείον ζημιές συναλλάγματος	8.425	(60.506)
Κέρδη μείον ζημιές μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων	179	(37)
Κέρδη μείον ζημιές παραγώγων	18.643	(46.770)
Κέρδη μείον ζημιές ομολόγων και εντόκων γραμματίων	44.544	1.889
Κέρδη μείον ζημιές υποχρεώσεων αποτιμώμενων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	(429)	-
Σύνολο αποτελεσμάτων από χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου (Α)	71.362	(105.425)
Κέρδη μείον ζημιές μετοχών αποτιμώμενων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών (Β)	0	(1.269)
Σύνολο (Α) + (Β)	71.362	(106.694)

Κατά τη χρήση του 2015 τα «Κέρδη μείον ζημιές παραγώγων» περιλαμβάνουν κυρίως κέρδη € 17,2 εκατ. από συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίου. Επιπλέον, τα «Κέρδη μείον ζημιές ομολόγων» περιλαμβάνουν κέρδη κυρίως € 26,4 εκατ. από επαναγορές μεσομακροπρόθεσμων τίτλων (EMTN) και € 10,7 εκατ. επί ομολόγων και γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου.

10 Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κέρδη μείον ζημιές μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	27	62.883
Κέρδη μείον ζημιές ομολόγων διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	(20)	11.645
Κέρδη μείον ζημιές από πώληση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών	38.062	160
Σύνολο	38.068	74.688

Τα αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου διαμορφώθηκαν σε κέρδη ύψους € 38,1 εκατ. για τη χρήση 2015, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην πώληση της θυγατρικής εταιρείας Piraeus Bank Egypt και της συγγενούς εταιρείας AIK Banka.

Οι απομειώσεις του επενδυτικού χαρτοφυλακίου εμφανίζονται στην «Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου» στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων. Σχετική αναφορά γίνεται στη σημείωση 24 και στη σημείωση 43.

11 Λοιπά αποτελέσματα

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Έσοδα/ (έξοδα) από δραστηριότητες διαχείρισης ακινήτων (είσπραξη ενοικίων και αποτέλεσμα από αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων)	(7.883)	(43.080)
Έσοδα από τη δραστηριότητα της ΕΤΒΑ ΒΙΠΕ	2.797	5.880
Έσοδα από δραστηριότητες λειτουργικής μίσθωσης	37.202	24.116
Λοιπά έσοδα τραπεζικών εργασιών	15.281	1.337
Κέρδη από κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων στο πλαίσιο της άσκησης διαχείρισης παθητικού	17.629	-
Λοιπά κονδύλια	27.572	215.081
Σύνολο	92.599	203.333

Τα «Λοιπά αποτελέσματα» της χρήσης 2015 εμφανίζονται σημαντικά χαμηλότερα από τα αντίστοιχα του 2014, καθώς το συγκεκριμένο κονδύλι για τη χρήση 2014 επηρεάστηκε κυρίως από: α) το κέρδος ύψους € 144 εκατ. που προέκυψε από την αντικατάσταση του ενός εκ των δυο αποκτηθέντων δανείων εταιρειών του ομίλου της MIG, έναντι συνολικού τιμήματος € 165 εκατ. με ΜΟΔ έκδοσης MIG και β) ποσό € 39 εκατ. περίπου που προέκυψε από την αναγνώριση πρόσθετης αξίας επί εξαγορασθέντων δανείων λόγω απόκτησης πρόσθετων εξασφαλίσεων.

Τα «Έσοδα/Έξοδα από δραστηριότητες διαχείρισης ακινήτων» περιλαμβάνουν και τα αποτελέσματα αποτίμησης επενδυτικών ακινήτων, τα οποία διαμορφώθηκαν για τη χρήση του 2015 σε ζημιές € 16,2 εκατ.

Οι απαιτήσεις του Ομίλου από λειτουργικές μισθώσεις αναλύονται ως εξής:

Απαιτήσεις από λειτουργικές μισθώσεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μέχρι 1 έτος	27.375	25.055
Από 1 έτος έως 5 έτη	98.657	69.556
Μετά από 5 έτη	1.575.281	1.804.697
	1.701.313	1.899.309

Το μεγαλύτερο μέρος των απαιτήσεων από λειτουργικές μισθώσεις συνδέεται κυρίως με τις μελλοντικές απαιτήσεις από τα μισθώματα της Picas A.E. από τη διαχείριση του κτιρίου Citylink. Οι απαιτήσεις από λειτουργικές μισθώσεις της χρήσης 2014 αναμορφώθηκαν για σκοπούς συγκρισιμότητας με τη χρήση 2015.

12 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Μισθοί και ημερομίσθια	(492.347)	(501.621)
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	(123.031)	(130.427)
Λοιπές δαπάνες προσωπικού	(23.339)	(26.565)
Δαπάνες προγράμματος αποχώρησης (σημείωση 40)	(7.724)	(64.761)
Δαπάνες παροχών μετά τη συνταξιοδότηση (σημείωση 40)	(15.466)	(13.347)
Εκτίμηση δαπανών κόστους αποχώρησης	(110.000)	-
Σύνολο	(771.908)	(736.722)

Ο αριθμός προσωπικού του Ομίλου την 31/12/2015 ήταν 20.719 (Δεκέμβριος 2014: 22.372), εκ των οποίων 520 άτομα αντιστοιχούν σε μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε., ΑΤΕ Insurance Romania S.A και όμιλος εταιρειών Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ).

Στο πλαίσιο του από 29 Νοεμβρίου 2015 εγκεκριμένου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας Πειραιώς, η Τράπεζα έχει δεσμευθεί για την περαιτέρω μείωση του προσωπικού της και του προσωπικού των θυγατρικών της με σκοπό την επίτευξη ωφελειών στο λειτουργικό κόστος. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα προέβη στο σχηματισμό πρόβλεψης ύψους € 110 εκατ. την 31/12/2015 για Πρόγραμμα Αποχωρήσεων (Εθελουσίας Εξόδου). Το τελικό ύψος της δαπάνης θα προσδιορισθεί το 2016 κατά την οριστικοποίηση του αριθμού των εργαζομένων που θα συμμετάσχουν σε αυτό.

13 Έξοδα διοίκησης

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Ενοίκια	(60.852)	(80.085)
Φόροι - τέλη	(93.803)	(96.370)
Έξοδα προβολής και διαφήμισης	(44.402)	(47.497)
Εξυπηρέτηση - προώθηση τραπεζικών προϊόντων	(43.267)	(48.078)
Αμοιβές και δαπάνες τρίτων	(103.200)	(96.477)
Έξοδα φύλαξης και συντήρησης παγίων	(46.113)	(52.447)
Έξοδα τηλεπικοινωνιών και ηλεκτρικής ενέργειας	(31.376)	(37.097)
Εισφορές κάλυψης καταθέσεων, επενδύσεων και σκέλους εξυγίανσης	(90.264)	(48.060)
Λοιπά διάφορα έξοδα	(75.718)	(85.616)
Σύνολο	(588.995)	(591.727)

Η αύξηση του κονδυλίου «Εισφορές κάλυψης καταθέσεων, επενδύσεων και σκέλους εξυγίανσης» στη χρήση 2015, οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εισφορών προς το ΤΕΚΕ.

Τα διαθέσιμα του Σκέλους Εξυγίανσης (ΣΕ) του ΤΕΚΕ, ως Ταμείου Εξυγίανσης για τα πιστωτικά ιδρύματα, προέρχονται από τακτικές εκ των προτέρων εισφορές, έκτακτες εκ των υστέρων εισφορές και εναλλακτικά μέσα χρηματοδότησης σύμφωνα με τον Ν. 4335/2015. Τα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα κατά τον χρόνο χορήγησης των δανείων στο ΣΕ, καταβάλλουν εισφορές με τις οποίες το ΣΕ αποπληρώνει τις υποχρεώσεις του από δάνεια για σκοπούς εξυγίανσης.

Στη χρήση 2015, το συνολικό ποσό των εισφορών ύψους € 90,3 εκατ. αφορούν στην α) ετήσια εισφορά για το Σκέλος Εξυγίανσης (ΣΕ) που ανέρχεται σε ποσό περίπου € 43,5 εκατ., β) τακτική εκ των προτέρων εισφορά στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Εξυγίανσης για το έτος 2015 ύψους περίπου € 21,2 εκατ., γ) συμπληρωματική εισφορά για την κάλυψη της χρηματοδότησης των μέτρων εξυγίανσης συνεταιριστικής Τράπεζας ύψους περίπου € 12,9 εκατ. και δ) ποσό € 12,7 εκατ., που αφορά τις εισφορές των θυγατρικών εταιρειών εξωτερικού. Στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν.3746/2009, για το ενεργητικό του ΤΕΚΕ που τίθεται προς εξυπηρέτηση του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων, δεν προέκυψε εισφορά για το έτος 2015 όπως και για το προηγούμενο έτος 2014.

14 Αποτελέσματα και στοιχεία ισολογισμού από διακοπτόμενες δραστηριότητες

Στις χρήσεις 2015 και 2014 περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα των εταιρειών ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε., ΑΤΕ Insurance Romania S.A., τα αποτελέσματα των εταιρειών του Ομίλου της Piraeus Bank Egypt S.A.E. έως την ημερομηνία πώλησής τους (10/11/2015) και τα αποτελέσματα των εταιρειών του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ.

Σχετική αναφορά για τη διαδικασία πώλησης της εταιρείας ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε. και των εταιρειών του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ γίνεται στη σημείωση 26Β.

Σχετική αναφορά για την ολοκλήρωση της πώλησης των εταιρειών του Ομίλου της Piraeus Bank Egypt S.A.E. γίνεται στις σημειώσεις 26Β και 47.

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Καθαρά έσοδα από τόκους	64.118	49.364
Καθαρά έσοδα προμηθειών	16.298	19.401
Έσοδα από μερίσματα	918	1.842
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	1.471	2.269
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	505	306
Λοιπά αποτελέσματα	41.695	37.507
Σύνολο καθαρών εσόδων	125.005	110.690
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(50.018)	(48.614)
Έξοδα διοίκησης	(26.983)	(22.298)
Αποσβέσεις	(7.114)	(7.853)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων	(84.116)	(78.764)
Λοιπές προβλέψεις και απομειώσεις	(69.178)	(55.464)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	(162)	325
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων	(28.451)	(23.213)
Φόρος εισοδήματος	(6.155)	(3.533)
Κέρδη/ (ζημιές) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(34.606)	(26.746)

Τα ακόλουθα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων στις 31/12/2015 αφορούν τις εταιρείες ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε., ΑΤΕ Insurance Romania S.A. και τις εταιρείες του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ. Αντίστοιχα, τα ακόλουθα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων στις 31/12/2014 αφορούν τις εταιρείες ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε. και ΑΤΕ Insurance Romania S.A.:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	211.043	304
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	10.143	4.086
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	5	-
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	6.589	5.687
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	632.547	-
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	407.951	65.243
Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα	23.877	21.971
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	36.518	-
Επενδύσεις σε ακίνητα	21.199	1.848
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	65.497	42.981
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	872	800
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	73.523	63.922
Λοιπές απαιτήσεις	104.649	98.083
Σύνολο Ενεργητικού	1.594.414	304.925

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα	1.785	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	950.150	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	16	22
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος	6.393	4.302
Υποχρεώσεις για παροχές μετά την συνταξιοδότηση	4.226	5.595
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	491.691	473.266
Λοιπές υποχρεώσεις	30.622	20.570
Σύνολο Υποχρεώσεων	1.484.883	503.753

15 Φόρος εισοδήματος

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Τρέχων φόρος	(29.306)	(21.121)
Αναβαλλόμενος φόρος (σημείωση 39)	1.098.629	1.090.075
Προβλέψεις για φορολογικές διαφορές	(760)	30
Σύνολο	1.068.562	1.068.985

Σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν.4172/2013), όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4334/2015 (ΦΕΚ Α'80/16-07-2015) και ισχύει σήμερα, θεσπίστηκε αυξημένος συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των ελληνικών νομικών προσώπων από 26% σε 29% για το φορολογικό έτος 2015 και εφεξής. Η παρακράτηση φόρου για τα μερίσματα που θα εγκριθούν προς διανομή από την 1/1/2014 και μεταγενέστερα έχει ορισθεί σε 10%. Η ανωτέρω μεταβολή του φορολογικού συντελεστή επηρέασε θετικά τα αποτελέσματα (φόροι) της χρήσης 2015 κατά € 0,5 δις περίπου (3^ο τρίμηνο 2015), αυξάνοντας ισόποσα και το ύψος του αναβαλλόμενου φόρου, που είχε αναγνωρισθεί στις οικονομικές καταστάσεις.

Για τις θυγατρικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες, ο φόρος έχει υπολογιστεί με τους αντίστοιχους ισχύοντες ονομαστικούς φορολογικούς συντελεστές για τις χρήσεις 2014 και 2015 (Βουλγαρία: 10%, Ρουμανία: 16%, Αίγυπτος: 25% και για φορολογητέο εισόδημα που υπερβαίνει το 1.000.000 EGP επιπλέον 5%, για την χρήση 2014, ενώ για τη χρήση 2015 ο φορολογικός συντελεστής μειώνεται από 25% σε 22,5% για το σύνολο του φορολογητέου εισοδήματος, Σερβία: 15%, Ουκρανία: 18%, Κύπρος: 12,5%, Αλβανία: 15% και Ηνωμένο Βασίλειο: 20% από 1/4/2015, 21% από 1/4/2014 έως 31/3/2015 και 23% έως 31/3/2014).

Το έσοδο φόρου της χρήσης 2015 συνολικού ύψους € 1,1 δις, επηρεάστηκε κυρίως από τον επανυπολογισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων με τον νέο (αυξημένο) φορολογικό συντελεστή για την Τράπεζα και τις ελληνικές θυγατρικές της, που προαναφέρθηκε, από τον αναβαλλόμενο φόρο που σχετίζεται με τις φορολογικές ζημιές της περιόδου αυτής, καθώς και από τις επιπλέον προβλέψεις για την απομείωση της αξίας των δανείων που καταχωρήθηκαν στις κατά ΔΠΧΑ οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με τις φορολογικές προβλέψεις. Σχετική αναφορά γίνεται και στη σημείωση 39.

Ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις συνολικού ύψους € 5,1 δις, βάσει των κατάλληλων εκτιμήσεων της Διοίκησης για τη μελλοντική εξέλιξη των φορολογικών αποτελεσμάτων του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη το από 29 Νοεμβρίου 2015 εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης και συνεκτιμώντας μια σειρά άλλων παραγόντων για την ανακτησιμότητά τους (π.χ. τη φύση των προσωρινών φορολογικών διαφορών, τους χρονικούς περιορισμούς για το συμψηφισμό των ζημιών, κ.λ.π.).

Τα μέτρα που έχουν ήδη εφαρμοστεί στο πλαίσιο του υφιστάμενου σχεδίου αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, καθώς και εκείνα που προβλέπονται στο αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης, θα επιτρέψουν στην Τράπεζα να αποκαταστήσει πλήρως τη μελλοντική κερδοφορία της και να ξεπεράσει τις συνέπειες της παρατεταμένης οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27Α του νέου ΚΦΕ (Ν. 4172/2013), όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 4302/2014 και αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 4 του Ν. 4340/2015, περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων («ΑΦΑ»), επιτρέπεται υπό προϋποθέσεις στα πιστωτικά ιδρύματα, από το 2017 και μετά, να μετατρέψουν τις ΑΦΑ, προερχόμενες από τις ζημίες του PSI και από συσσωρευμένες προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου οι οποίες έχουν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, σε απαίτηση (Tax Credit) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Ως βασική προϋπόθεση συνίσταται η ύπαρξη λογιστικής ζημίας ξεκινώντας από το φορολογικό έτος 2016 και μετά. Η απαίτηση θα συμψηφίζεται με τον φόρο εισοδήματος. Το μη συμψηφιζόμενο μέρος αναγνωρίζεται άμεσα ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο. Στην περίπτωση αυτή, η Τράπεζα υποχρεούται στην έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών (δικαιώματα μετατροπής) υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου που αντιστοιχούν σε κοινές μετοχές συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με το 100% του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης φορολογικής απαίτησης και στο σχηματισμό ισόποσου ειδικού αποθεματικού προοριζόμενο αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού του κεφαλαίου. Οι κοινοί μέτοχοι θα έχουν δικαίωμα προτίμησης επί των ανωτέρω δικαιωμάτων. Το εν λόγω αποθεματικό θα κεφαλαιοποιηθεί και θα εκδοθούν κοινές μετοχές υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της Τράπεζας της 19/12/2014 ενέκρινε την ένταξή της στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, σχετικά με την προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επί προσωρινών διαφορών σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου και παράλληλα εξουσιοδότησε το Διοικητικό της Συμβούλιο να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων.

Κατά την 31/12/2015, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις του Ομίλου, που πληρούσαν τα κριτήρια του ανωτέρω Νόμου ανέρχονταν σε € 4,1 δις, εκ των οποίων ποσό € 1,4 δις αφορούσε τον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στο υπολειπόμενο αναπόσβεστο ποσό της χρεωστικής διαφοράς από τη συμμετοχή στο PSI και ποσό € 2,7 δις τον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στις διαφορές των κατά Δ.Π.Χ.Α. συσσωρευμένων προβλέψεων απομείωσης δανείων από τις αντίστοιχες φορολογικές προβλέψεις.

Ο φόρος που αναλογεί στα αποτελέσματα προ φόρων του Ομίλου, διαφέρει από το ποσό, που θα προέκυπτε, αν εφαρμόζονταν οι επιμέρους ισχύοντες φορολογικοί συντελεστές των εταιρειών του Ομίλου, ως εξής:

	2015	2014
Αποτελέσματα προ φόρων	(2.929.953)	(3.014.232)
Φόρος που αντιστοιχεί	849.686	783.700
Εισόδημα μη υποκείμενο σε φόρο (φόρος που αναλογεί)	32.648	6.999
Μη εκπιπτόμενα έξοδα και απομειώσεις (φόρος που αναλογεί)	(301.122)	(210.820)
Επίδραση εφαρμογής διαφορετικών φορολογικών συντελεστών μητρικής και θυγατρικών	4.656	1.724
Επίδραση στον αναβαλλόμενο φόρο από την νομοθετημένη μεταβολή του φορολογικού συντελεστή	451.052	1.870
Επίδραση αποτελεσμάτων από συμμετοχές σε συγγενείς	(3.702)	1.305
Χρήση προηγούμενων μη αναγνωρισθεισών φορολογικών ζημιών	36.104	495.187
Επίδραση από αναβαλλόμενο φόρο που εκτιμάται ότι δεν θα συμψηφιστεί	-	(11.010)
Προβλέψεις για φορολογικές διαφορές	(760)	30
Φόρος εισοδήματος	1.068.562	1.068.985

Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό

Από τη χρήση 2011 μέχρι και τη χρήση 2013, ο φορολογικός έλεγχος της Τράπεζας, όπως και των υπολοίπων Ελληνικών Ανωνύμων Εταιρειών, διενεργήθηκε από τον ίδιο ελεγκτή, που διενεργεί τον τακτικό έλεγχο, ο οποίος υποχρεούται στην έκδοση σχετικής «Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης». Η έκθεση αυτή υποβάλλεται στο Υπουργείο Οικονομικών, και εφόσον αυτή εκδοθεί χωρίς επιφύλαξη δεν διενεργείται καταρχήν, πλήρης φορολογικός έλεγχος, επιφυλασσομένων των κριτηρίων επιλογής υποθέσεων προς έλεγχο από την Φορολογική Διοίκηση.

Από την χρήση 2014 και εντεύθεν, οι Ελληνικές Ανώνυμες Εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης, των οποίων οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις ελέγχονται υποχρεωτικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», σύμφωνα με τα προβλεπόμενα του άρθρου 65Α του Ν.4174/2013. Η φορολογική αρχή διατηρεί το δικαίωμα να προχωρήσει σε φορολογικό έλεγχο εντός του θεσπισθέντος πλαισίου όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 36 του Ν.4174/2013.

Ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Η Τράπεζα Πειραιώς έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές και έχει περαιώσει οριστικά όλες τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις, μέχρι και τη χρήση του 2010.

Για τις χρήσεις 2011 και 2012, σύμφωνα με το άρθρο 82 παρ. 5 του Ν.2238/1994, έχει ολοκληρωθεί ο φορολογικός έλεγχος της Τράπεζας και έχει εκδοθεί η σχετική «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» από την εταιρεία PricewaterhouseCoopers Α.Ε. χωρίς επιφύλαξη και ευρήματα. Ο φορολογικός έλεγχος για την χρήση 2013 έχει ολοκληρωθεί και η σχετική «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης», έχει εκδοθεί και υποβληθεί στο Υπουργείο Οικονομικών, διατυπώνεται δε, θέμα έμφασης, αναφορικά με τις διατάξεις που εφαρμόστηκαν για την φορολογική αντιμετώπιση των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού ελληνικών υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με βάση τις οποίες στοιχειοθετείται η απαλλαγή από φορολογικές επιβαρύνσεις.

Για τη χρήση του 2014, ολοκληρώθηκε ο φορολογικός έλεγχος της Τράπεζας από την PricewaterhouseCoopers Α.Ε. και εκδόθηκε η «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» χωρίς να διατυπώνεται επιφύλαξη και ευρήματα, ενώ για τη χρήση 2015 διενεργείται ήδη από την PricewaterhouseCoopers Α.Ε. ο φορολογικός έλεγχος, χωρίς να έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Όσον αφορά στις ημεδαπές θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς που υποχρεούνται σε έλεγχο από Ορκωτό Ελεγκτή, με βάση τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, ο φορολογικός έλεγχος των εταιρειών αυτών για τη χρήση 2014 έχει ολοκληρωθεί και έχει εκδοθεί η σχετική «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης». Για τη χρήση 2015 διενεργείται ήδη από τους νόμιμους ελεγκτές των εταιρειών ο φορολογικός έλεγχος, χωρίς να έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

Οι ανέλεγκτες χρήσεις των θυγατρικών και συγγενών εταιρειών του Ομίλου παρατίθενται στη σημείωση 26 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Για τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις, σχηματίζονται προβλέψεις κατά περίπτωση και κατά εταιρεία, έναντι φορολογικών διαφορών που ενδεχομένως να προκύψουν κατά την οριστικοποίηση του ελέγχου.

Η Διοίκηση δεν αναμένει να προκύψουν σημαντικές φορολογικές υποχρεώσεις κατά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου, πέραν αυτών, που καταχωρήθηκαν και απεικονίζονται ήδη στις οικονομικές καταστάσεις.

16 Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή

Τα βασικά κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας τα κέρδη (ζημίες) μετά φόρων που αναλογούν στους κοινούς μετόχους της μητρικής με το μέσο σταθμισμένο αριθμό κοινών μετοχών, που βρισκόταν σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της χρήσης, εξαιρώντας το μέσο αριθμό ιδίων μετοχών, που είχε στην κατοχή του ο Όμιλος. Δεν συντρέχει λόγος που να διαφοροποιεί τα προσαρμοσμένα απο τα βασικά κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή.

Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1.858.220)	(1.938.349)
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών	2.220.348.109	1.616.698.818
Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (σε €) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(0,8369)	(1,1990)

Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή από διακοπτόμενες δραστηριότητες	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(34.628)	(26.738)
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών	2.220.348.109	1.616.698.818
Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (σε €) από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(0,0156)	(0,0165)

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 33, ο μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών για τη συγκριτική χρήση του 2014, έχει προσαρμοστεί με συντελεστή 27,6294 προκειμένου να απεικονιστεί στα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή η επίπτωση της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, που πραγματοποιήθηκε κατά το 4^ο τρίμηνο του 2015 σε τιμή διάθεσης χαμηλότερη της τρέχουσας. Για την απεικόνιση της επίπτωσης της σύμπτυξης μετοχών (reverse split) στα αποτελέσματα ανά μετοχή, ο μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών της συγκριτικής χρήσης προσαρμόστηκε με συντελεστή 1/100 (σημείωση 42).

17 Ανάλυση λοιπών συνολικών εσόδων

Α. Συνεχιζόμενες δραστηριότητες

1/1-31/12/2015	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων	107.417	(28.756)	78.662
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	(11.784)	-	(11.784)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	20.624	4.659	25.282
Λοιπά συνολικά έσοδα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	116.257	(24.097)	92.160

1/1-31/12/2014	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων	(206.289)	53.443	(152.846)
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	(12.309)	-	(12.309)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	(40.796)	71	(40.725)
Λοιπά συνολικά έσοδα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(259.394)	53.514	(205.880)

Β. Διακοπτόμενες δραστηριότητες

1/1-31/12/2015	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων	3.520	-	3.520
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	(10.800)	-	(10.800)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	2.139	(63)	2.076
Λοιπά συνολικά έσοδα από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(5.141)	(63)	(5.204)

1/1-31/12/2014	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων	3.584	(1.598)	1.986
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	12.863	-	12.863
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	(272)	-	(272)
Λοιπά συνολικά έσοδα από διακοπτόμενες δραστηριότητες	16.174	(1.598)	14.577

18 Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ταμείο	620.512	757.102
Λογαριασμοί ανταποκριτών και όψεως σε τράπεζες	665.366	331.838
Υπόλοιπα στην Κεντρική Τράπεζα	544.068	1.107.012
Επιταγές εισπρακτέες - Γραφείο Συμψηφισμού Κεντρικής Τράπεζας	74.580	185.832
Συμπεριλαμβανόμενα στο Ταμείο και Χρηματικά διαθέσιμα κάτω των 90 ημερών (σημείωση 45)	1.904.526	2.381.784
Δεσμευμένες καταθέσεις	1.172.785	1.028.484
Υποχρεωτικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα	567.510	427.274
Σύνολο	3.644.821	3.837.541

Οι υποχρεωτικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα και οι δεσμευμένες καταθέσεις δεν είναι διαθέσιμες για χρήση καθημερινών δραστηριοτήτων από τον Όμιλο. Τα ποσά των δεσμευμένων καταθέσεων αποτελούν κυρίως παρασχεθείσες εγγυήσεις σε πιστωτικά ιδρύματα. Οι λογαριασμοί ανταποκριτών και όψεως σε τράπεζες έχουν κυμαινόμενο επιτόκιο.

19 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Τοποθετήσεις σε Τράπεζες	140.189	168.067
Επιταγές εισπρακτέες	56	6
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων	-	94.226
Συμπεριλαμβανόμενα στο Ταμείο και χρηματικά διαθέσιμα κάτω των 90 ημερών (σημείωση 45)	140.246	262.298
Τοποθετήσεις σε Τράπεζες	39.278	34.810
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων άνω των 90 ημερών	39.278	34.810
Σύνολο απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	179.523	297.109

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων μέχρι ενός έτους	140.879	242.888
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων πάνω από ένα έτος	38.644	54.221
Σύνολο	179.523	297.109

Το σύνολο των απαιτήσεων από πιστωτικά ιδρύματα είναι κυμαινόμενου επιτοκίου.

20 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που κατέχει ο Όμιλος περιλαμβάνουν συμβόλαια συναλλάγματος, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επιτοκίου, συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος ή/και επιτοκίου, δικαιώματα προαίρεσης αγοράς/πώλησης συναλλάγματος ή/και επιτοκίου ή/και μετοχών.

Οι ονομαστικές και οι εύλογες αξίες των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχονταν στο τέλος του 2015 και του 2014, παρουσιάζονται παρακάτω:

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Ονομαστικές αξίες	Εύλογες Αξίες	
		Ενεργητικού	Υποχρεώσεων
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς			
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps)	3.564.636	422.977	416.065
Συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps)	1.121.064	58	554
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος (FX forwards)	95.246	521	145
Δικαιώματα προαίρεσης (options) και λοιπά παράγωγα	31.457	1.047	490
Διανομισματικές συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	3.157.077	10.849	28.564
		435.452	445.819
Ενσωματωμένα παράγωγα			
Καταθέσεις/ δάνεια πελατών συνδεμένες με δικαιώματα προαίρεσης	958	29	-
Λοιπά ενσωματωμένα παράγωγα	172.607	2.197	-
Σύνολο αναγνωρισμένων παραγώγων στοιχείων ενεργητικού/ υποχρεώσεων		437.678	445.819

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Εύλογες Αξίες	
	Ενεργητικού	Υποχρεώσεων
Μέχρι ενός έτους	7.816	4.316
Πάνω από ένα έτος	429.862	441.503
Σύνολο	437.678	445.819

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Ονομαστικές αξίες	Εύλογες Αξίες	
		Ενεργητικού	Υποχρεώσεων
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς			
Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures)	70.000	-	-
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps)	3.050.173	478.453	497.181
Συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps)	1.074.771	691	4.827
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος (FX forwards)	145.415	770	378
Δικαιώματα προαίρεσης (options) και λοιπά παράγωγα	968.923	1.195	647
Διανομισματικές συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	3.145.012	9.309	40.992
		490.420	544.026
Ενσωματωμένα παράγωγα			
Καταθέσεις/ δάνεια πελατών συνδεδεμένες με δικαιώματα προαίρεσης	4.512	21	-
Λοιπά ενσωματωμένα παράγωγα	161.836	18.488	-
Σύνολο αναγνωρισμένων παραγώγων στοιχείων ενεργητικού/ υποχρεώσεων		508.928	544.026

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Εύλογες Αξίες	
	Ενεργητικού	Υποχρεώσεων
Μέχρι ενός έτους	3.021	6.734
Πάνω από ένα έτος	505.907	537.292
	508.928	544.026

Στις συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων για εμπορικούς σκοπούς συμπεριλαμβάνονται κατά βάση συμβάσεις με την πελατεία και οι αντίθετές τους, που συνάπτονται με άλλες τράπεζες για την κάλυψη της Τράπεζας (back to back συμβάσεις).

21 Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ομόλογα Εκδόσεως Δημοσίου άλλων κρατών	1.278	2.630
Έντοκα γραμμάτια άλλων κρατών	24.611	13.498
Συμπεριλαμβανόμενα στο ταμείο και χρηματικά διαθέσιμα κάτω των 90 ημερών (σημείωση 45)	25.889	16.129
Ομόλογα Εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου	50.351	110.151
Ομόλογα Εκδόσεως Δημοσίου άλλων κρατών	158.055	171.953
Ομόλογα εταιρειών	-	23
Ομόλογα τραπεζών	56	-
Σύνολο άνω των 90 ημερών	208.462	282.127
Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών	6.034	915
Μετοχές εισηγμένες σε χρηματιστήρια εξωτερικού	12	8
Αμοιβαία κεφάλαια	1	384
Σύνολο	6.047	1.307
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	240.398	299.562

Από τα ανωτέρω χρεόγραφα του εμπορικού χαρτοφυλακίου της 31/12/2015, ποσό € 234 εκατ. είναι σταθερού επιτοκίου (2014: € 296 εκατ.), ενώ δεν υπάρχουν χρεόγραφα μεταβλητού επιτοκίου (2014: € 1 εκατ.) και ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου (2014: € 2 εκατ.).

Τα χρεόγραφα σε ενέχυρο εμφανίζονται στη σημείωση 41.

22 Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών- Ιδιωτών	641	57.725
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών - Επιχειρήσεων	-	6.574
Σύνολο συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών	641	64.299

23 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Στεγαστικά δάνεια	16.298.876	16.983.421
Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	4.266.710	4.815.884
Πιστωτικές κάρτες	1.027.000	1.139.086
Δάνεια προς ιδιώτες	21.592.586	22.938.392
Δάνεια προς επιχειρήσεις/ Δημόσιο τομέα	38.357.729	42.035.727
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών (προ προβλέψεων)	59.950.315	64.974.118
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(9.359.122)	(7.831.096)
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	50.591.193	57.143.022

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών μέχρι ενός έτους	6.353.396	16.035.711
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών πάνω από ένα έτος	44.237.797	41.107.311
	50.591.193	57.143.022

Σημειώνεται ότι τα επιμέρους κονδύλια των δανείων έχουν επηρεαστεί από την αναπροσαρμογή σε εύλογη αξία, στο πλαίσιο της άσκησης επιμερισμού του κόστους των δραστηριοτήτων που αποκτήθηκαν.

Σημειώνεται ότι οι σχηματισμένες, κατά την ημερομηνία εξαγοράς τους από την Τράπεζα Πειραιώς, προβλέψεις για απομείωση δανείων του Ομίλου της πρώην ATEbank, των ελληνικών τραπεζικών δραστηριοτήτων Κυπριακών Τραπεζών (Τράπεζας Κύπρου, Cyprus Popular Bank, Ελληνικής Τράπεζας), της Millennium Bank A.E., της Γενικής Τράπεζας A.E. και της Πανελληνίας Τράπεζας A.E., έχουν μειώσει τα δάνεια προ προβλέψεων στον παραπάνω πίνακα, καθώς βάσει του ΔΠΧΑ 3 είχαν περιληφθεί στην προσαρμογή των δανείων σε εύλογη αξία κατά τη διαδικασία επιμερισμού κόστους. Ωστόσο, για σκοπούς παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7, η προαναφερόμενη προσαρμογή αποτελεί μέρος των προβλέψεων.

Κίνηση πρόβλεψης (απομείωσης) δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Σύνολο Δανείων προς Ιδιώτες	Δάνεια προς επιχειρήσεις και Δημόσιο τομέα	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2014	308.904	1.033.401	273.677	1.615.982	4.092.791	5.708.773
Έξοδο χρήσης	522.222	218.786	34.533	775.542	2.981.328	3.756.870
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	516.069	214.251	34.526	764.846	2.943.992	3.708.839
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	6.153	4.536	7	10.696	37.336	48.032
Διαγραφές δανείων	(22.403)	(236.556)	(37.188)	(296.147)	(824.001)	(1.120.148)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(22.403)	(235.052)	(33.118)	(290.573)	(823.780)	(1.114.353)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(1.504)	(4.070)	(5.574)	(222)	(5.795)
Προβλέψεις αποαναγνωρισθέντων δανείων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-	(1.425)	-	(1.425)	(232.863)	(234.287)
Επίδραση πραγματικού επιτοκίου (unwinding) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(65.805)	(51.194)	(7.099)	(124.098)	(163.516)	(287.614)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	1.255	(1.294)	(1.697)	(1.737)	9.240	7.503
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	1.191	(2.323)	(2.320)	(3.452)	666	(2.786)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	64	1.028	623	1.715	8.574	10.289
Υπόλοιπο την 31/12/2014	744.173	961.718	262.226	1.968.117	5.862.979	7.831.096
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2015	744.173	961.718	262.226	1.968.117	5.862.979	7.831.096
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(20.092)	(29.619)	(2.029)	(51.739)	(175.439)	(227.178)
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών	24	-	-	24	14.106	14.130
Έξοδο χρήσης	620.564	192.859	25.745	839.167	2.647.640	3.486.807
Διαγραφές δανείων	(22.564)	(184.089)	(36.670)	(243.324)	(636.894)	(880.217)
Προβλέψεις αποαναγνωρισθέντων δανείων	-	(354)	(29)	(383)	(702.389)	(702.772)
Επίδραση πραγματικού επιτοκίου (unwinding)	(78.171)	(60.415)	(9.988)	(148.573)	(179.620)	(328.194)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	18.317	35.581	86	53.984	111.465	165.449
Υπόλοιπο την 31/12/2015	1.262.251	915.680	239.342	2.417.273	6.941.849	9.359.122

Στη χρήση 2015, η Διοίκηση της Τράπεζας αξιολόγησε τις πληροφορίες και τα δεδομένα της οικονομίας, όπως το ΑΕΠ, την απασχόληση, την πορεία της κτηματαγοράς και τους επιβληθέντες περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων. Ως αποτέλεσμα, η Τράπεζα προχώρησε στην προσαρμογή των εκτιμήσεών της στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της απομείωσης αξίας του δανειακού χαρτοφυλακίου, προκειμένου να αντανakλώνται καλύτερα οι τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και το μακροοικονομικό περιβάλλον. Ειδικότερα, η Τράπεζα προσαρμοσε τις μεταβλητές των μοντέλων υπολογισμού των συλλογικών προβλέψεων στα νέα δεδομένα της οικονομίας, τα οποία λήφθηκαν υπόψη και κατά τον προσδιορισμό του ανακτήσιμου ποσού των δανείων σε εξατομικευμένη βάση και κατ'επέκταση τον υπολογισμό των απαιτούμενων εξατομικευμένων προβλέψεων. Επίσης, η Τράπεζα έλαβε υπόψη τα αποτελέσματα της Επισκόπησης της Ποιότητας των Στοιχείων Ενεργητικού ("AQR") της χρήσης 2015, και στο βαθμό που εναρμονίζονται με τις προβλέψεις των Δ.Π.Χ.Α., ενσωματώθηκαν στα μοντέλα υπολογισμού των προβλέψεων του δανειακού χαρτοφυλακίου αλλά και στην προαναφερθείσα προσαρμογή στις εκτιμήσεις της Διοίκησης. Αναφορά στα αποτελέσματα του AQR γίνεται στη σημείωση 3.1.11.

Τα δάνεια σε πελάτες περιλαμβάνουν και απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις:

Ακαθάριστες επενδύσεις σε χρηματοδοτικές μισθώσεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μέχρι ένα έτος	453.620	699.335
Από 1 έτος έως 5 έτη	363.321	605.164
Περισσότερο από 5 έτη	1.976.385	1.770.823
	2.793.325	3.075.322
Μη δεδουλευμένα χρηματοοικονομικά έσοδα	(387.925)	(472.342)
Καθαρές επενδύσεις σε χρηματοδοτικές μισθώσεις	2.405.400	2.602.980

Οι καθαρές επενδύσεις σε χρηματοδοτικές μισθώσεις αναλύονται ως εξής:

Καθαρές επενδύσεις σε χρηματοδοτικές μισθώσεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μέχρι ένα έτος	417.465	654.005
Από 1 έτος έως 5 έτη	260.569	478.093
Περισσότερο από 5 έτη	1.727.365	1.470.882
	2.405.400	2.602.980

24 Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου

α) Χρεόγραφα διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ομόλογα εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου	400.776	310.799
Ομόλογα εκδόσεως Δημοσίου άλλων κρατών	287.864	272.335
Ομόλογα εταιρειών	-	782
Ομόλογα τραπεζών	4.740	228
Έντοκα γραμμάτια εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου	1.621.695	1.526.530
Έντοκα γραμμάτια εκδόσεως Δημοσίου άλλων κρατών	47.754	102.521
Σύνολο ομολογιών και άλλων τίτλων σταθερής απόδοσης (Α)	2.362.830	2.213.195
Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών	63.639	49.530
Μετοχές εισηγμένες σε χρηματιστήρια εξωτερικού	1.802	24.938
Μη εισηγμένες μετοχές	233.269	166.205
Αμοιβαία Κεφάλαια	65.626	49.495
Λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	12.521	30.223
Σύνολο μετοχών και άλλων τίτλων μεταβλητής απόδοσης (Β)	376.857	320.392
Σύνολο διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου (Α) + (Β)	2.739.687	2.533.587

Από τα ανωτέρω ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της 31/12/2015, ποσό € 741 εκατ. είναι σταθερού επιτοκίου (2014: € 755 εκατ.), ποσό € 1.622 εκατ. αφορά σε ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου (2014: € 1.457 εκατ.), ενώ δεν υπάρχουν ομόλογα μεταβλητού επιτοκίου (2014: € 1 εκατ.).

Η κίνηση του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	2.533.587	1.377.750
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(201.436)	-
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών/ τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	2.814	-
Προσθήκες	8.556.969	7.162.184
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8.556.969	7.017.203
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	144.981
Διαθέσεις/ λήξεις	(8.249.460)	(5.795.169)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(8.249.460)	(5.636.757)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(158.412)
Μεταβολές στην εύλογη αξία	95.486	(171.388)
Μεταφορές στις συγγενείς εταιρείες (σημείωση 26)	(1.000)	(31.667)
Απομείωση αξίας	-	(10.042)
Συναλλαγματικές διαφορές	2.727	1.919
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	2.739.687	2.533.587

β) Χρεόγραφα διακρατούμενου έως τη λήξη χαρτοφυλακίου

Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ομόλογα εκδόσεως Δημοσίου άλλων κρατών	-	27.073
Ομόλογα εταιρειών	182	106
Σύνολο διακρατούμενου έως τη λήξη χαρτοφυλακίου	182	27.180

Από τα ανωτέρω διακρατούμενα έως τη λήξη ομόλογα, ποσό € 0,2 εκατ. είναι μεταβλητού επιτοκίου (2014: € 7,0 εκατ.), ενώ είναι μηδενικά τα ποσά σταθερού επιτοκίου (2014: € 20,2 εκατ.).

Κίνηση του διακρατούμενου έως τη λήξη χαρτοφυλακίου	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	27.180	58.041
Προσθήκες	76	101
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	76	95
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	6
Πώληση/ λήξη χρεογράφων	(27.637)	(31.303)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(27.637)	(25.535)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(5.768)
Συναλλαγματικές διαφορές	564	341
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	182	27.180

Στη χρήση 2015, το κονδύλι «Πώληση/Λήξη χρεογράφων» οφείλεται κυρίως σε λήξεις ομολόγων θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου. Στη χρήση 2014 το κονδύλι «Πώληση/Λήξη χρεογράφων» αφορά κυρίως σε πωλήσεις ομολόγων. Οι εν λόγω πωλήσεις πληρούν τις προϋποθέσεις του ΔΛΠ 39 και δεν συντρέχει λόγος για την εφαρμογή των ειδικότερων διατάξεων του εν λόγω προτύπου για αναταξινόμηση (tainting provisions).

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου έως ένα έτος	1.717.768	1.765.456
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου πάνω από ένα έτος	645.243	474.918
Σύνολο χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	2.363.012	2.240.375

25 Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους εταιρειών	16.282	5.152
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους Τραπεζών	28.858	23.846
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους εκδόσεως άλλων κρατών, EFSF ομόλογα και ESM ομόλογα	16.964.042	14.395.269
Σύνολο απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους	17.009.181	14.424.266
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους	(23.846)	(23.846)
Σύνολο απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους (μετά από προβλέψεις)	16.985.336	14.400.421

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους μέχρι ενός έτους	-	126.486
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους πάνω από ένα έτος	16.985.336	14.273.935
	16.985.336	14.400.421

Η αύξηση του κονδυλίου «Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους εκδόσεως άλλων κρατών, EFSF Ομόλογα και ESM ομόλογα» στη χρήση 2015, αφορά α) στη συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς, που πραγματοποιήθηκε στο 4ο τρίμηνο 2015, με την εισφορά σε είδος ομολόγων εκδόσεως του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) ονομαστικής αξίας € 680 εκατ. καθώς και β) στην κάλυψη με ομόλογα εκδόσεως του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) ονομαστικής αξίας € 2.040 εκατ., αποκλειστικά από το ΤΧΣ, της έκδοσης των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών από την Τράπεζα. Σχετική είναι η σημείωση 42.

26 Επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες

Οι επενδύσεις του Ομίλου Πειραιώς σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες από συνεχιζόμενες και διακοπτόμενες δραστηριότητες είναι οι εξής:

Α) Θυγατρικές εταιρείες (μέθοδος ολικής ενσωμάτωσης) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾
1.	Tirana Bank I.B.C. S.A.	Τραπεζικές υπηρεσίες	98,83%	Αλβανία	2014-2015
2.	Piraeus Bank Romania S.A.	Τραπεζικές υπηρεσίες	100,00%	Ρουμανία	2007-2015
3.	Piraeus Bank Beograd A.D.	Τραπεζικές υπηρεσίες	100,00%	Σερβία	2013-2015
4.	Piraeus Bank Bulgaria A.D.	Τραπεζικές υπηρεσίες	99,98%	Βουλγαρία	2010-2015
5.	JSC Piraeus Bank ICB	Τραπεζικές υπηρεσίες	99,99%	Ουκρανία	2015
6.	Piraeus Leasing Romania IFN S.A.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	Ρουμανία	2003-2015
7.	Tirana Leasing S.A.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	Αλβανία	2012-2015
8.	Πειραιώς Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Χρηματοδοτικές εργασίες	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
9.	Piraeus Group Capital Ltd	Έκδοση πιστωτικών τίτλων	100,00%	Ηνωμένο Βασίλειο	-
10.	Piraeus Leasing Bulgaria EAD	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	Βουλγαρία	2008-2015
11.	Piraeus Group Finance PLC	Έκδοση πιστωτικών τίτλων	100,00%	Ηνωμένο Βασίλειο	2014-2015
12.	Πειραιώς Factoring A.E.	Πρακτόρευση απαιτήσεων	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
13.	Picar A.E.	Διαχείριση χώρων City Link	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
14.	Bulfina S.A.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Βουλγαρία	2008-2015
15.	Γενική Εταιρεία Κατασκευών και Αναπτύξεων Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & συμμετοχών	66,66%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
16.	Πειραιώς Direct Services A.E.	Παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
17.	Οικιστική Ανάπτυξη Κομοτηνής Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
18.	Πειραιώς Real Estate A.E.	Τεχνική και κατασκευαστική εταιρεία	100,00%	Ελλάδα	2013-2015
19.	ND Αναπτυξιακή Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
20.	Property Horizon A.E.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
21.	ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.	Ανάπτυξη/ διαχείριση βιομηχανικών περιοχών	65,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
22.	Πειραιώς Development A.E.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
23.	Πειραιώς Asset Management A.E.Δ.Α.Κ.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
24.	Πειραιώς Buildings A.E.	Ανάπτυξη ακινήτου	100,00%	Ελλάδα	2010-2015
25.	Estia Mortgage Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
26.	Euroinvestment & Finance Public Ltd	Χρηματοεπενδυτικές, κτηματικές εργασίες	90,89%	Κύπρος	2006-2015

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾
27.	Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη Ltd	Εταιρεία εκμετάλλευσης ακινήτων	50,66%	Κύπρος	2009-2015
28.	Φιλοκτηματική Δημόσια Ltd	Ανάπτυξη γης και κτηματικής περιουσίας	53,31%	Κύπρος	2009-2015
29.	Φιλοκτηματική Εργοληπτική Ltd	Τεχνική & κατασκευαστική εταιρεία	53,31%	Κύπρος	2008-2015
30.	ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε.	Οργάνωση, εκμετάλλευση και διοίκηση νοσηλευτικών μονάδων	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
31.	Πειραιώς Green Investments Α.Ε.	Εταιρεία συμμετοχών	100,00%	Ελλάδα	2013-2015
32.	New Up Dating Development Κτημ., Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική & αναπτυξιακή εταιρεία	100,00%	Ελλάδα	2008-2010, 2013-2015
33.	Sunholdings Properties Company Ltd	Ανάπτυξη γης και κτηματικής περιουσίας	26,66%	Κύπρος	2008-2015
34.	Polytropon Properties Limited	Ανάπτυξη γης και κτηματικής περιουσίας	39,98%	Κύπρος	2008-2015
35.	Capital Investments & Finance S.A.	Εταιρεία επενδύσεων	100,00%	Λιβερία	-
36.	Vitria Investments S.A.	Εταιρεία επενδύσεων	100,00%	Παναμάς	-
37.	Piraeus Insurance Brokerage EOOD	Μεσιτεία ασφαλειών	99,98%	Βουλγαρία	2007-2015
38.	Trieris Real Estate Management Ltd	Διαχείριση της Trieris Real Estate Ltd	100,00%	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	-
39.	Piraeus Real Estate Consultants S.R.L.	Τεχνική & κατασκευαστική εταιρεία	100,00%	Ρουμανία	2007-2015
40.	Πειραιώς Leasing Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	Ελλάδα	2013-2015
41.	Multicollection Α.Ε.	Αξιολόγηση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων	51,00%	Ελλάδα	2009-2015
42.	Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε.	Βραχυχρόνια & μακροχρόνια λειτουργική μίσθωση οχημάτων	94,00%	Ελλάδα	2009-2010, 2013-2015
43.	Piraeus Rent Doo Beograd	Λειτουργικές μισθώσεις	100,00%	Σερβία	2007-2015
44.	Estia Mortgage Finance II PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
45.	Piraeus Leasing Doo Beograd	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	Σερβία	2007-2015
46.	Piraeus Real Estate Bulgaria EOOD	Τεχνική & κατασκευαστική εταιρεία	100,00%	Βουλγαρία	2007-2015
47.	Piraeus Real Estate Egypt LLC	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Αίγυπτος	2007-2015
48.	Πειραιώς Πρακτορειακή Ασφαλιστικών Εργασιών Α.Ε.	Πρακτορειακή - ασφαλιστική	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
49.	Piraeus Capital Management Α.Ε.	Αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
50.	Axia Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
51.	Praxis I Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
52.	Axia Finance III PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
53.	Praxis II Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
54.	Axia III APC LIMITED	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾
55.	Praxis II APC LIMITED	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
56.	ΠΡΟΣΠΕΚΤ Ν.Ε.Π.Α.	Διαχείριση σκαφών αναψυχής	100,00%	Ελλάδα	-
57.	R.E Anodus Ltd	Εταιρεία συμβουλευτικών υπηρεσιών για real estate και συμμετοχών	100,00%	Κύπρος	2009-2015
58.	Πλειάδες Estate A.E.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
59.	Solum Limited Liability Company	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	99,00%	Ουκρανία	2009-2015
60.	O.F. Investments Ltd	Εταιρεία επενδύσεων	100,00%	Κύπρος	2010-2015
61.	ΔΙ.ΒΙ.ΠΑ.ΚΑ. Α.Ε.	Φορέας διοίκησης και διαχείρισης βιομηχανικού πάρκου Καστοριάς	57,53%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
62.	Piraeus Equity Partners Ltd	Εταιρεία συμμετοχών	100,00%	Κύπρος	2011-2015
63.	Piraeus Equity Advisors Ltd	Συμβουλευτική εταιρεία επενδύσεων	100,00%	Κύπρος	2009-2015
64.	ΑΧΑΪΑ Clauss Estate A.E.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	75,27%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
65.	Piraeus Equity Investment Management Ltd	Διαχείριση κεφαλαίων	100,00%	Κύπρος	2009-2015
66.	Piraeus FI Holding Ltd	Εταιρεία συμμετοχών	100,00%	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	-
67.	Piraeus Master GP Holding Ltd	Επενδυτική συμβουλευτική	100,00%	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	-
68.	Piraeus Clean Energy GP Ltd	Γενικός εταίρος της Piraeus Clean Energy LP	100,00%	Κύπρος	2009-2015
69.	Piraeus Clean Energy LP	Επενδυτικό Κεφάλαιο σε ΑΠΕ	100,00%	Ηνωμένο Βασίλειο	2010-2015
70.	Piraeus Clean Energy Holdings Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	100,00%	Κύπρος	2010-2015
71.	Kosmopolis A' A.E. Εκμ/σης εμπ. κέντρων - παροχής υπηρεσιών	Διαχείριση εμπορικού κέντρου	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
72.	Zibeno Investments Ltd	Εταιρεία συμμετοχών	83,00%	Κύπρος	2011-2015
73.	Bulfinace E.A.D.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Βουλγαρία	2008-2015
74.	Zibeno I Energy S.A.	Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας μέσω ΑΠΕ και Συμβατικών Πηγών Ενέργειας	83,00%	Ελλάδα	2013-2015
75.	Asset Management Bulgaria EOOD	Ταξιδιωτικές υπηρεσίες, ενοικιάσεις και διαχείριση ακίνητης περιουσίας	99,98%	Βουλγαρία	2012-2015
76.	Arigeo Energy Holdings Ltd	Εταιρεία συμμετοχών σε ΑΠΕ	100,00%	Κύπρος	2012-2015
77.	Proiect Season Residence SRL	Ανάπτυξη ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ρουμανία	2012-2015
78.	Piraeus Jeremie Technology Catalyst Management A.E.	Διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών	100,00%	Ελλάδα	2013-2015
79.	KPM Energy Εταιρεία Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας Α.Ε.	Παραγωγή και εκμετάλλευση ηλεκτρικής ενέργειας μέσω ΑΠΕ	80,00%	Ελλάδα	2013-2015
80.	Piraeus Asset Management Europe S.A.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων	100,00%	Λουξεμβούργο	-
81.	Γενική Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών & Συμβούλων Α.Ε.	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	100,00%	Ελλάδα	2010-2015
82.	Special Financial Solutions A.E.	Παροχή συμβουλών, συμβουλευτικών, μελετητικών, οργανωτικών και επιμορφωτικών υπηρεσιών	100,00%	Ελλάδα	2010-2015

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾
83.	Γενική Ενημέρωσης και Ρύθμισης Α.Ε.	Αξιολόγηση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων	100,00%	Ελλάδα	2010-2015
84.	Solum Enterprise LLC	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	99,00%	Ουκρανία	2012-2015
85.	General Business Management Investitii SRL	Ανάπτυξη Οικοδομικών Σχεδίων	100,00%	Ρουμανία	2013-2015
86.	Κέντρο Βιώσιμης Επιχειρηματικότητας Εξέλιξη Α.Ε.	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες - Ξενοδοχεία - Επαγγελματική Κατάρτιση & Εκπαίδευση	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
87.	Πειραιώς Μεσίτες Ασφαλ. και Αντασφαλ. Εργασιών Α.Ε.	Μεσίτεια ασφαλειών - αντασφαλειών	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
88.	Mille Fin Α.Ε.	Εμπορία Οχημάτων	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
89.	Special Business Services Α.Ε.	Παροχή συμβουλών, συμβουλευτικών, μελετητικών, οργανωτικών και επιμορφωτικών υπηρεσιών	100,00%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
90.	Kion Mortgage Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
91.	Kion Mortgage Finance No.3 PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
92.	Kion CLO Finance No.1 PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο	-
93.	R.E. Anodus Two Ltd	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	99,09%	Κύπρος	2013-2015
94.	Sinitem Llc	Αγοραπωλησίες ακινήτων	98,01%	Ουκρανία	2013-2015
95.	Beta Asset Management Eood	Ενοικίαση και διαχείριση ακινήτων	99,98%	Βουλγαρία	2013-2015
96.	Linklife Food & Entertainment Hall Α.Ε.	Εκμετάλλευση χώρων εστίασης	100,00%	Ελλάδα	2014-2015
97.	R.E. Anodus SRL	Ανάπτυξη real estate	99,09%	Ρουμανία	2013-2015
98.	Εντροπία Κτηματική Α.Ε.	Εταιρεία εκμετάλλευσης ακινήτων	66,70%	Ελλάδα	2010-2015
99.	Tellurion Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	100,00%	Κύπρος	2013-2015
100.	Tellurion Two Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	99,09%	Κύπρος	2013-2015
101.	Akinita Ukraine LLC	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	99,09%	Ουκρανία	2014-2015
102.	Daphne Real Estate Consultancy SRL	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	99,09%	Ρουμανία	2014-2015
103.	Rhesus Development Projects SRL	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	99,09%	Ρουμανία	2014-2015
104.	Varna Asset Management EOOD	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	99,98%	Βουλγαρία	2014-2015
105.	Piraeus Real Estate Tirana Sh.P.K.	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	100,00%	Αλβανία	2014-2015
106.	Priam Business Consultancy SRL	Ανάπτυξη real estate	99,18%	Ρουμανία	2014-2015
107.	Marathon 1 Greenvale Rd LLC	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	99,95%	Η.Π.Α.	2012-2015
108.	Cielo Conculancy Sh.P.K.	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	99,09%	Αλβανία	2014-2015
109.	Edificio Enterprise Sh.P.K.	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	99,09%	Αλβανία	2014-2015
110.	Tierra Projects Sh.P.K.	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	99,09%	Αλβανία	2014-2015
111.	Trastor Α.Ε.Ε.Α.Π.	Εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας	91,71%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
112.	Πειραιώς ACT Services Α.Ε.	Λογιστικές και φορολογικές υπηρεσίες	100,00%	Ελλάδα	2013-2015

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾
113.	A.C.T. B.A.S. A.E.	Παροχή συμβουλ. υπηρεσιών επί μισθοδοτικών και εργατικών θεμάτων	100,00%	Ελλάδα	2011-2015
114.	ETBA Διαχείρισης Α.Κ.Ε.Σ. Α.Ε.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	65,00%	Ελλάδα	-
115.	ETBA Αναπτυξιακή Α.Ε.	Πραγματοποίηση επενδύσεων και ανάπτυξη δράσεων, σύμφωνα με τις αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης	65,00%	Ελλάδα	-
116.	Rembo A.E.	Απόκτηση και εκμετάλλευση ακινήτων	91,71%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
117.	Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	Ελλάδα	2008-2010, 2013-2015
118.	Alecsandri Estates SRL	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	74,32%	Ρουμανία	2009-2015
119.	Gama Asset Management EOOD	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	99,98%	Βουλγαρία	-
120.	Delta Asset Management EOOD	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	99,98%	Βουλγαρία	2015
121.	Besticar Limited	Εταιρεία Συμμετοχών	99,98%	Κύπρος	-
122.	Besticar Bulgaria EOOD	Διαχείριση απαιτήσεων	99,98%	Βουλγαρία	2012-2015
123.	Besticar EOOD	Διαχείριση προβληματικών απαιτήσεων	99,98%	Βουλγαρία	2012-2015

Σημείωση ⁽¹⁾: Μετά την κοινοποίηση της εγκυκλίου ΠΟΛ.1034/2016 και την κατάργηση της 18μηνης προθεσμίας προκειμένου να καταστούν οι χρήσεις 2011, 2012 & 2013 οριστικά ελεγχμένες φορολογικά, ενδέχεται να προκύψει φορολογικός έλεγχος σε κάποιες εταιρείες από τις ανωτέρω, εάν εμπίπτουν στα κριτήρια επιλογής ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 80 του Ν. 3842/2010.

Οι εταιρείες με αρίθμηση 25, 44, 50 - 55 και 90 - 92 αποτελούν οχήματα ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση δανείων και έκδοση πιστωτικών τίτλων. Οι εταιρείες με αρίθμηση 33 και 34, οι οποίες στον παραπάνω πίνακα εμφανίζονται με ποσοστά μικρότερα του 50%, αποτελούν θυγατρικές του Ομίλου λόγω πλειοψηφίας στα Διοικητικά Συμβούλια των εταιρειών.

Επίσης, κατά την 31/12/2015 σε καθεστώς εκκαθάρισης ήταν οι εταιρείες με αρίθμηση 24, 35, 36, 41 και 91- 92. Τα αποτελέσματα των εταιρειών με αρίθμηση 91 και 92 περιλαμβάνονται στα ατομικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς. Τα αποτελέσματα της εταιρείας με αρίθμηση 117 περιλαμβάνονται στα ατομικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς για την περίοδο 1/1- 31/7/2015, ενώ για την περίοδο 1/8 - 31/12/2015 η εταιρεία ενοποιήθηκε ως θυγατρική εταιρεία.

Οι θυγατρικές εταιρείες, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στην ενοποίηση είναι οι ακόλουθες: α) «MABE Α.Ε.», β) «Ελληνική Βιομηχανία Αλουμίνας Α.Ε.», γ) «ΕΛΣΥΠ Α.Ε.», δ) «Blue Wings Ltd», ε) «Συνεδριακό Κέντρο Πειραιώς» και η θυγατρική του «Το Μουσείο Ε.Π.Ε», στ) «Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς», ζ) «Procas Holding Ltd», η) «Phoebe Investments SRL», θ) «Core investments Project SRL», ι) «Amaryllis Investments Consultancy SRL», ια) «Torborg Maritime Inc.», ιβ) «Isham Marine Corp.», ιγ) «Cybele Management Company», ιδ) «Alegre Shipping Ltd», ιε) «Maximus Chartering Co.», ιστ) «Lantana Navigation Corp.», ιζ) «Pallas Shipping SA», ιη) «Zephyros Marine INC.», ιθ) «Bayamo Shipping Co.», κ) «Sybil Navigation Co.», κα) «Ελληνικό Ταμείο Βιώσιμης Ανάπτυξης», κβ) «Axia III Holdings Ltd», κγ) «Praxis II Holdings Ltd» και κδ) «Kion Holdings Ltd». Οι εταιρείες με αρίθμηση (α)-(γ) είναι πλήρως αποσβεσμένες, σε καθεστώς εκκαθάρισης. Η εταιρεία (δ) είναι σε καθεστώς αδράνειας. Οι εταιρείες με αρίθμηση (ζ)-(ι) και (κα) δεν έχουν ξεκινήσει δραστηριότητα. Οι εταιρείες με αρίθμηση (ια)-(ιβ) έχουν αδρανοποιηθεί και πρόκειται να τεθούν σε λύση. Οι εταιρείες με αρίθμηση (ιγ)-(κ) λύθηκαν και τέθηκαν σε εκκαθάριση. Οι εταιρείες με αρίθμηση (κβ)-(κδ) έχουν ως αποκλειστικό σκοπό τη συμμετοχή σε οχήματα ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση δανείων και έκδοση πιστωτικών τίτλων, τα οποία ενοποιούνται στον Όμιλο με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης. Η ενοποίηση όλων των ανωτέρω εταιρειών δεν θα είχε σημαντική επίπτωση στη χρηματοοικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα του Ομίλου.

Μεταβολές ποσοστού συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρείες που δεν οδήγησαν σε απώλεια ελέγχου

Η επίδραση της αλλαγής του ποσοστού συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρείες, που δεν οδήγησαν σε απώλεια ελέγχου, κατά τη διάρκεια των χρήσεων 2015 και 2014, παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες:

31/12/2015	Μεταβολή ποσοστού	Λογιστική αξία δικαιωμάτων τρίτων που αποκτήθηκαν	Τίμημα που καταβλήθηκε	Ποσό που αναλογεί στους μετόχους της Τράπεζας
Trastor A.E.E.A.Π.	20,83%	15.369	(16.022)	(652)
Rembo A.E.	20,83%	485	(489)	(4)
ΑΧΑΪΑ Clauss Estate A.E.	0,51%	(195)	(109)	(304)
JSC Piraeus Bank ICB	0,00%	-	(2)	(1)
ATE Insurance Romania S.A.	0,02%	1	(4)	(3)
Sinitem LLC	-0,99%	10	-	10
Σύνολο		15.670	(16.624)	(955)

31/12/2014	Μεταβολή ποσοστού	Λογιστική αξία δικαιωμάτων τρίτων που αποκτήθηκαν	Τίμημα που καταβλήθηκε	Ποσό που αναλογεί στους μετόχους της Τράπεζας
Piraeus Bank Egypt S.A.E.	0,19%	118	(278)	(161)
Γενική Τράπεζα Α.Ε.	0,06%	281	(301)	(20)
Σύνολο		399	(579)	(180)

Στη γραμμή «Εξαγορές, πωλήσεις και μεταβολές ποσοστών» της Ενοποιημένης Κατάστασης Μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια περιλαμβάνονται τα ποσά που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας και που αναφέρονται ανωτέρω.

Επίδραση απώλειας ελέγχου θυγατρικής εταιρείας λόγω πώλησης

Οι σημαντικότερες περιπτώσεις απώλειας ελέγχου θυγατρικών λόγω πώλησης, κατά τις χρήσεις 2015 και 2014, έχουν ως εξής:

1/1 - 31/12/2015	Τίμημα	Κέρδος/ζημία Ομίλου από πώληση
Piraeus Bank Egypt S.A.E.	139.703	46.082
Integrated Services Systems Co.	-	(248)
Piraeus Insurance-Reinsurance Broker Romania SRL	443	(844)
1/1 - 31/12/2014	Τίμημα	Κέρδος/ζημία Ομίλου από πώληση
Piraeus Insurance Brokerage – Egypt S.A.E.	-	29

Τα αποτελέσματα από την απώλεια ελέγχου λόγω πώλησης παρουσιάζονται στην γραμμή «Αποτελέσματα από χρεόγραφα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου» στην Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Σημαντικοί περιορισμοί θυγατρικών εταιρειών

Αναφορικά με τις θυγατρικές εταιρείες εσωτερικού του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς, πέραν των συνηθισμένων περιορισμών που επιβάλλονται στο πλαίσιο της λειτουργίας τους, δεν υφίστανται για τον Όμιλο σημαντικοί νομικοί, συμβατικοί ή κανονιστικοί περιορισμοί, σχετικά με τη δυνατότητα μεταφοράς χρημάτων με τη μορφή μερισμάτων, επιστροφής κεφαλαίων κτλ., καθώς και αποπληρωμής δανείων που έχουν συναφθεί εντός του Ομίλου.

Όσον αφορά στις θυγατρικές τράπεζες εξωτερικού υπάρχει απαγόρευση από τις τοπικές Κεντρικές Τράπεζες στις οποιασδήποτε μορφής τοποθετήσεις τους προς τον Όμιλο λόγω της κατάστασης της ελληνικής οικονομίας. Επιπροσθέτως, η πρόωρη αποπληρωμή δανείων μειωμένης εξασφάλισης απαιτεί την πρότερη έγκριση της κάθε Τοπικής Κεντρικής Τράπεζας. Τα προς ενοποίηση σύνολα ενεργητικού και υποχρεώσεων των θυγατρικών τραπεζών εξωτερικού την 31/12/2015 είναι € 3,9 δις (31/12/2014: € 6,2 δις) και € 2,8 δις (31/12/2014: € 5,5 δις) αντίστοιχα.

Γενικά, υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά στη διανομή μερισμάτων από τις θυγατρικές τράπεζες του εξωτερικού, ενώ δεν υπάρχουν περιορισμοί στην αποπληρωμή των δανείων τους, που έχουν χορηγηθεί από άλλη εταιρεία του Ομίλου, ακόμη και πριν τη λήξη τους. Εξαίρεση αποτελεί η ύπαρξη περιορισμών έως την 30/6/2016, στη μεταφορά κεφαλαίων ή στην πρόωρη αποπληρωμή των δανειακών υποχρεώσεων των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου στην Ουκρανία (πλην τραπεζών), που έχουν συναφθεί με μη κατοίκους της χώρας, βάσει της απόφασης της Κεντρικής Τράπεζας της Ουκρανίας.

Επιπρόσθετα, για τις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε. και Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ, οι οποίες είναι διακρατούμενες προς πώληση την 31/12/2015, ισχύουν περιορισμοί στη διανομή μερίσματος ή κεφαλαίου προς τον μέτοχο και στις ενδοομιλικές μεταφορές στοιχείων ενεργητικού.

Σημαντικά δικαιώματα μειοψηφίας

Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς κρίνει ότι σημαντικά δικαιώματα μειοψηφίας υπάρχουν στις θυγατρικές εταιρείες ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε. και Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη Ltd. Το ποσοστό συμμετοχής των μετόχων μειοψηφίας στις ανωτέρω θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου είναι ίδιο με το αντίστοιχο ποσοστό δικαιωμάτων ψήφου. Το ποσοστό δικαιωμάτων μειοψηφίας και η αντίστοιχη λογιστική αξία την 31/12/2015, καθώς και τα αποτελέσματα που αναλογούν στη μειοψηφία στη χρήση 2015 και στη συγκριτική χρήση 2014 για τις ως άνω θυγατρικές εταιρείες, έχουν ως εξής:

Επωνυμία εταιρείας	% δικαιωμάτων μειοψηφίας		Υπόλοιπο δικαιωμάτων μειοψηφίας		Κέρδη (ζημίες) που αναλογούν στη μειοψηφία	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	2015	2014
ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.	35,00%	35,00%	76.804	75.969	826	(1.827)
Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη Ltd	49,34%	49,34%	30.215	31.700	(1.368)	(3.012)

Ακολουθεί πίνακας που παρουσιάζει τα συνοπτικά προς ενοποίηση οικονομικά στοιχεία (πριν την απαλοιφή των ενδοεταιρικών συναλλαγών) των παραπάνω θυγατρικών:

Συνοπτικά στοιχεία συγκεντρωτικού συνολικού εισοδήματος	ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.		Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη Ltd	
	2015	2014	2015	2014
Κέρδη/(Ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος	2.361	(5.220)	(2.773)	(6.106)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	25	(13)	-	-
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	2.386	(5.233)	(2.773)	(6.106)

Συνοπτικά στοιχεία οικονομικής θέσης	ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.		Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη Ltd	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Στοιχεία ενεργητικού μέχρι 1 έτος	64.743	88.482	5.824	5.737
Στοιχεία ενεργητικού άνω του 1 έτους	172.938	146.591	68.378	71.629
Σύνολο Ενεργητικού	237.681	235.073	74.202	77.366
Υποχρεώσεις μέχρι 1 έτος	3.557	1.498	2.907	2.653
Υποχρεώσεις άνω του 1 έτους	14.683	16.521	6.200	6.606
Σύνολο Υποχρεώσεων	18.241	18.019	9.107	9.259

Συνοπτική κατάσταση ταμειακών ροών	ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.		Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη Ltd	
	2015	2014	2015	2014
Καθαρή ταμειακή εισροή/(εκροή) από λειτουργικές δραστηριότητες	(148)	494	(18)	(98)
Καθαρή ταμειακή εισροή/(εκροή) από επενδυτικές δραστηριότητες	(5.501)	(93)	-	-
Καθαρή ταμειακή εισροή/(εκροή) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	-	-	-	(238)
Καθαρή ταμειακή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων	(5.649)	400	(18)	(337)
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης χρήσης	68.870	68.469	18	355
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα λήξης χρήσης	63.221	68.870	0	18

Η θυγατρική εταιρεία Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη LTD εντός της χρήσης 2015 διένειμε μέρισμα στους μετόχους μειοψηφίας ποσό € 0,1 εκατ. (2014: € 0,1 εκατ.).

Ενοποιούμενες εταιρείες ειδικής δομής

Ο Όμιλος ασκεί έλεγχο σε, και ως εκ τούτου ενοποιεί, επτά εταιρείες ειδικού σκοπού, που συστάθηκαν για να εξυπηρετήσουν συναλλαγές τιτλοποίησης στεγαστικών, επιχειρηματικών και καταναλωτικών δανείων.

Οι ανωτέρω εταιρείες ειδικού σκοπού δημιουργήθηκαν προκειμένου να εξυπηρετήσουν την άντληση ρευστότητας του Ομίλου. Ο Όμιλος έχει στην ιδιοκατοχή του τις τιτλοποιήσεις των Axia I, Axia III, Praxis I και Praxis II, ενώ οι τιτλοποιήσεις Estia I, Estia II και Kion έχουν διατεθεί σε επενδυτές, έχοντας όμως και ο Όμιλος ένα μέρος αυτών στην κατοχή του.

Η τιτλοποίηση Kion αποκτήθηκε στο πλαίσιο της εξαγοράς της Millennium Bank και ο Όμιλος συνεχίζει την εξυπηρέτησή της.

Ανάλογα με τα κριτήρια που πρέπει να ικανοποιεί το κάθε τιτλοποιημένο χαρτοφυλάκιο δανείων, ο Όμιλος προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες, που προκύπτουν από τις συμβατικές υποχρεώσεις. Τέτοιες ενέργειες είναι η αντικατάσταση δανείων ή ακόμη και η προσθήκη νέων δανείων, όπου αυτό προβλέπεται από τους όρους της τιτλοποίησης και είναι εφικτό.

Πρόθεση του Ομίλου είναι να συνεχίσει την ανωτέρω πρακτική, προκειμένου οι τιτλοποιήσεις του να συνεχίσουν να αποτελούν εργαλεία άντλησης ρευστότητας.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η λογιστική αξία των κατεχόμενων από τον Όμιλο ομολογιών εκδόσεως εταιρειών τιτλοποιήσεων:

Επωνυμία εταιρείας	Λογιστική αξία κατεχόμενων ομολογιών	
	31/12/2015	31/12/2014
Axia Finance PLC	1.751.521	1.751.941
Axia Finance III PLC	2.352.329	2.352.370
Praxis I Finance PLC	342.010	407.258
Praxis II Finance PLC	370.052	370.052
Estia Mortgage Finance PLC	106.538	106.072
Estia Mortgage Finance II PLC	633.014	678.894
Kion Mortgage Finance PLC	43.417	51.326
Σύνολο	5.598.881	5.717.913

Έκθεση σε μη ενοποιούμενα σχήματα ειδικής δομής

Ο Όμιλος την 31/12/2015 έχει επενδύσεις σε αμοιβαία κεφάλαια ανοικτού τύπου, τα οποία διαχειρίζεται η «Πειραιώς Asset Management ΑΕΔΑΚ», 100% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου. Η διαχείριση των αμοιβαίων κεφαλαίων πραγματοποιείται για λογαριασμό των μεριδιούχων και ως εκ τούτου ο Όμιλος δεν ασκεί έλεγχο. Τα αμοιβαία κεφάλαια πληρούν τον ορισμό των σχημάτων ειδικής δομής.

Ο Όμιλος δεν εγγυάται τις αποδόσεις των εν λόγω αμοιβαίων κεφαλαίων και δεν έχει υποχρέωση χρηματοδότησής τους και ως εκ τούτου η μέγιστη έκθεση του Ομίλου σε κίνδυνο περιορίζεται στη λογιστική αξία των αμοιβαίων κεφαλαίων την 31/12/2015 ποσού περίπου € 35,3 εκατ.

Ο Όμιλος συμμετέχει και σε άλλα επενδυτικά σχήματα (funds), τα οποία δεν διαχειρίζεται. Η λογιστική αξία των εν λόγω επενδυτικών σχημάτων ανέρχονταν κατά την 31/12/2015 σε περίπου € 36,2 εκατ., ποσό το οποίο αποτελεί τη μέγιστη έκθεση του Ομίλου στα συγκεκριμένα επενδυτικά σχήματα.

Στο πλαίσιο των συμβατικών υποχρεώσεων για τη συμμετοχή στα προαναφερθέντα επενδυτικά σχήματα, ο Όμιλος έχει την υποχρέωση, εφόσον του ζητηθεί, να καταβάλει υπολειπόμενο συνολικό ποσό περίπου € 1,1 εκατ. Πέραν της προαναφερθείσας δέσμευσης, δεν υφίστανται άλλες σημαντικές υποχρεώσεις.

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων, αξιολογείται εάν ασκείται έλεγχος σε κάποιο αμοιβαίο κεφάλαιο ή επενδυτικό σχήμα (fund), βάσει των διατάξεων του Δ.Π.Χ.Α. 10.

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα υπό διαχείριση αμοιβαία κεφάλαια καθώς και το ενεργητικό τους κατά την 31/12/2015. Ο Όμιλος δεν ασκεί έλεγχο, βάσει των διατάξεων του Δ.Π.Χ.Α. 10, καθώς η διαχείριση των αμοιβαίων κεφαλαίων γίνεται για λογαριασμό των μεριδιούχων και ως εκ τούτου ο Όμιλος λειτουργεί ως εκπρόσωπός τους (agent):

Αμοιβαία κεφάλαια	Σύνολο ενεργητικού 31/12/2015
Πειραιώς A/K Θεσμικών Επενδυτών Μετοχικό Εσωτερικού	376
Πειραιώς A/K Ασφαλιστικών φορέων Μικτό Εσωτερικού	621
Πειραιώς A/K Fund of Funds Μετοχικό	19.956
Πειραιώς A/K Fund of Funds Ομολογιακό	45.044
Πειραιώς A/K Μετοχικό Εσωτερικού	51.020
Πειραιώς US A/K Μετοχικό Εξωτερικού	15.947
Πειραιώς A/K Διεθνές Fund of Funds Μικτό	44.495
Πειραιώς A/K Διαχείρισης Βραχυπρόθεσμων Διαθεσίμων (σε €)	62.559
Σύνολο	240.018

Β) Θυγατρικές εταιρείες από διακοπτόμενες δραστηριότητες

Παρατίθενται στοιχεία για τις θυγατρικές εταιρείες ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε., ΑΤΕ Insurance Romania S.A. και για τον Όμιλο εταιρειών της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ., που περιλαμβάνονται στις διακοπτόμενες δραστηριότητες:

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾
1.	ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε.	Ασφαλιστική	100,00%	Ελλάδα	2008-2010, 2013-2015
2.	ΑΤΕ Insurance Romania S.A.	Ασφαλιστική	99,49%	Ρουμανία	2007-2015
3.	Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ	Τραπεζικές υπηρεσίες	100,00%	Κύπρος	2007-2015
4.	EMF Investors Limited	Εταιρεία επενδύσεων	100,00%	Κύπρος	2008-2015
5.	Piraeus (Cyprus) Insurance Brokerage Ltd	Μεσιτεία ασφαλείων	100,00%	Κύπρος	2009-2015
6.	Curdart Holding Ltd	Εταιρεία συμμετοχών	100,00%	Κύπρος	2009-2015
7.	Adflikton Investments Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Κύπρος	2009-2015
8.	Costpleo Investments Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Κύπρος	2010-2015
9.	Cutsofiar Enterprises Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Κύπρος	2010-2015
10.	Gravieron Company Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Κύπρος	2008-2015
11.	Kaihur Investments Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Κύπρος	2007-2015
12.	Pertanam Enterprises Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Κύπρος	2007-2015
13.	Rockory Enterprises Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Κύπρος	2010-2015
14.	Alarconaco Enterprises Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Κύπρος	2011-2015

Σημείωση ⁽¹⁾: Μετά την κοινοποίηση της εγκυκλίου ΠΟΛ.1034/2016 και την κατάργηση της 18μηνιας προθεσμίας προκειμένου να καταστούν οι χρήσεις 2011, 2012 & 2013 οριστικά ελεγχόμενες φορολογικά, ενδέχεται να προκύψει φορολογικός έλεγχος σε κάποιες εταιρείες από τις ανωτέρω, εάν εμπίπτουν στα κριτήρια επιλογής ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 80 του Ν. 3842/2010.

Η Τράπεζα Πειραιώς έχει συνάψει εντός του Αυγούστου 2014 συμφωνία για την πώληση του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΤΕ Ασφαλιστικής στην ERGO Insurance Group, που είναι θυγατρική της Munich Re. Το συνολικό τίμημα ανέρχεται σε € 90,1 εκατ. σε μετρητά, το οποίο υπόκειται στις συνήθεις προσαρμογές για τη μεταβολή της καθαρής θέσης μέχρι την ολοκλήρωση της συμφωνίας. Η καθυστέρηση ολοκλήρωσης της συναλλαγής οφείλεται σε παράγοντες πέραν του ελέγχου της Τράπεζας, η οποία συνεχίζει να διατηρεί τη δέσμευσή της για την υλοποίηση του προγράμματος πώλησης της εν λόγω εταιρείας.

Στις 10 Νοεμβρίου 2015 η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της πώλησης του ποσοστού συμμετοχής της στην θυγατρική της εταιρεία στην Αίγυπτο Piraeus Bank Egypt S.A.E. στην Al Ahli Bank of Kuwait K.S.C.P, μετά τη λήψη όλων των απαιτούμενων εγκρίσεων από την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου και τις λοιπές εποπτικές αρχές Αιγύπτου, Κουβέιτ και Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Την 31/12/2015 ο Όμιλος εταιρειών της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ, θυγατρικής εταιρείας της Τράπεζας Πειραιώς, μεταφέρθηκε στις διακοπτόμενες δραστηριότητες. Για τον εν λόγω Όμιλο θυγατρικών εταιρειών υπάρχει διαδικασία πώλησης που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2016.

Γ) Συγγενείς εταιρείες (μέθοδος ενσωμάτωσης καθαρής θέσης) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾
1.	Εταιρεία Διαχείρισης & Ανάπτυξης ΕΤΕΠ Κρήτης Α.Ε.	Διαχείριση τεχνολογικού πάρκου	30,45%	Ελλάδα	2010-2015
2.	Αναπτυξιακή Εταιρεία Έβρου Α.Ε.	Διαχείριση κοινοτικών προγραμμάτων	30,00%	Ελλάδα	2010-2015
3.	Project on Line Α.Ε.	Εφαρμογών πληροφορικής	40,00%	Ελλάδα	2010-2015
4.	APE Commercial Property Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Εταιρεία συμμετοχών	27,80%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
5.	APE Fixed Assets Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική και αναπτυξιακή εταιρεία	27,80%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
6.	Trieris Real Estate Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	22,94%	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	-
7.	Ευρωπαϊκή Πίστη Α.Ε.Γ.Α.	Ασφάλειες γενικές, ζωής και αντασφάλειες	28,65%	Ελλάδα	2013-2015
8.	APE Επενδυτικής Περιουσίας Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική και αναπτυξιακή εταιρεία	27,20%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
9.	Sciens Διεθνής Α.Ε. Επενδύσεων και Συμμετοχών	Εταιρεία συμμετοχών	28,10%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
10.	Euroterra Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	39,22%	Ελλάδα	2010-2015
11.	Rebikat Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	40,00%	Ελλάδα	2010-2015
12.	Abies Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	40,00%	Ελλάδα	2010-2015
13.	Exodus Α.Ε.	Εφαρμογές πληροφορικής	49,90%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
14.	Piraeus - TANEO Capital Fund Α.Κ.Ε.Σ.	Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών κλειστού τύπου	50,01%	Ελλάδα	-
15.	Τειρεσίας Α.Ε.	Διατραπεζική εταιρεία ανάπτυξης, λειτουργίας και διαχείρισης πληροφοριακών συστημάτων	23,53%	Ελλάδα	2010, 2013-2015
16.	PJ Tech Catalyst Fund	Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών κλειστού τύπου	30,00%	Ελλάδα	-

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾
17.	Πύρριχος Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	50,77%	Ελλάδα	2010, 2012-2015
18.	Hellenic Seaways A.N.E.	Θαλάσσιες Μεταφορές - Ακτοπλοΐα	39,61%	Ελλάδα	2013-2015
19.	ΕΥΡΩΑΚ Α.Ε. Ακινήτων	Συμμετοχές Real Estate	32,81%	Ελλάδα	2010-2015
20.	Γαία Επιχειρείν Α.Ε.	Υπηρεσίες Λογισμικού	26,00%	Ελλάδα	2015
21.	Όργανος Α.Ε.	Διαχείριση και Εκμ/ση Ακινήτων/ Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Υδροηλεκτρικούς Σταθμούς	32,27%	Ελλάδα	2014-2015
22.	Exus Software Ltd	Εταιρεία Εμπορίας Προϊόντων Πληροφορικής	49,90%	Ηνωμένο Βασίλειο	2015
23.	Marfin Investment Group Α.Ε. Συμμετοχών	Εταιρεία συμμετοχών	28,43%	Ελλάδα	2013-2015
24.	Litus Advisory S.A.	Συμβουλευτικές υπηρεσίες στους τομείς των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, της επικοινωνιακής στρατηγικής και των διεθνών σχέσεων	50,00%	Βέλγιο	-
25.	Ιχθυοτροφεία Σελόντα ΑΕΓΕ	Εμπορία και εκμετάλλευση ιχθύων - εκμετάλλευση ιχθυοτροφείων	33,16%	Ελλάδα	2008-2015
26.	Νηρεύς Ιχθυοκαλλιέργιες Α.Ε.	Εμπορία και εκμετάλλευση ιχθύων - εκμετάλλευση ιχθυοτροφείων	32,71%	Ελλάδα	2009-2010, 2013-2015

Σημείωση ⁽¹⁾: Μετά την κοινοποίηση της εγκυκλίου ΠΟΛ.1034/2016 και την κατάργηση της 18μηνης προθεσμίας προκειμένου να καταστούν οι χρήσεις 2011, 2012 & 2013 οριστικά ελεγχμένες φορολογικά, ενδέχεται να προκύψει φορολογικός έλεγχος σε κάποιες εταιρείες από τις ανωτέρω, εάν εμπίπτουν στα κριτήρια επιλογής ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 80 του Ν. 3842/2010.

Οι ανωτέρω εταιρείες αξιολογήθηκαν στο πλαίσιο του Δ.Π.Χ.Α. 10 από τον Όμιλο. Από την αξιολόγηση δεν προέκυψε δυνατότητα άσκησης ελέγχου στις εν λόγω εταιρείες από τον Όμιλο και ως εκ τούτου δεν αποτελούν θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου. Βάσει των διατάξεων του Δ.Λ.Π. 28, πληρούνται τα κριτήρια κατηγοριοποίησης των εν λόγω εταιρειών στο χαρτοφυλάκιο συγγενών εταιρειών.

Με βάση τις διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 12, για τις εταιρείες όπου ο Όμιλος κατέχει το 50% και άνω των δικαιωμάτων ψήφου εταιρειών αλλά δεν ασκεί έλεγχο, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Η εταιρεία με αριθμηση 14 συμπεριλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών, διότι ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή στην επενδυτική επιτροπή του Α.Κ.Ε.Σ., η οποία λαμβάνει τις επενδυτικές αποφάσεις.

Οι εταιρείες με αριθμηση 17 και 24 συμπεριλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών καθότι ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή.

Οι μεταβολές στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών και συγγενών εταιρειών αναφέρονται στη σημείωση 47.

Εξαιρέθηκε από την ενοποίηση με τη μέθοδο της καθαρής θέσης η συγγενής εταιρεία «Ευρυτανία Α.Ε. Εταιρεία Αγροτικής Ανάπτυξης», η οποία βρίσκεται σε καθεστώς αδράνειας. Η ενοποίηση της εταιρείας αυτής δεν θα είχε σημαντική επίπτωση στη χρηματοοικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα του Ομίλου.

Συμμετοχές σε σημαντικές συγγενείς εταιρείες

Ο Όμιλος δε συμμετέχει σε συγγενή εταιρεία, η οποία να κρίνεται ως σημαντική, είτε λόγω των οικονομικών μεγεθών της είτε λόγω ενδεχόμενης στρατηγικής σημασίας.

Συμμετοχές σε μη σημαντικές συγγενείς εταιρείες

Η συνολική λογιστική αξία των συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες για τη χρήση 2015 ανέρχεται σε περίπου € 298 εκατ. (2014: € 299 εκατ.).

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται σε σύνολο η αναλογία στα μετά φόρων αποτελέσματα και στα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα των συγγενών εταιρειών του Ομίλου την 31/12/2015 και την 31/12/2014. Τα εν λόγω στοιχεία είναι τα προς ενοποίηση οικονομικά στοιχεία των συγγενών εταιρειών με βάση τα Δ.Π.Χ.Α και μετά από αναπροσαρμογές που απαιτούνται για την εναρμόνιση των προς ενοποίηση στοιχείων με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου.

Συνοπτικά οικονομικά στοιχεία	2015	2014
Κέρδη/ (ζημιές) μετά φόρων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(12.766)	4.696
Κέρδη/ (ζημιές) μετά φόρων από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(162)	325
Λοιπά συνολικά έσοδα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	4.908	4.354
Λοιπά συνολικά έσοδα από διακοπτόμενες δραστηριότητες	277	47
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα	(7.743)	9.422

Λοιπές πληροφορίες για συγγενείς εταιρείες

Ο Όμιλος σταματάει να αναγνωρίζει την αναλογία του στις ζημιές συγγενών εταιρειών μετά την πλήρη απομείωση της αξίας της συμμετοχής. Το σωρευτικό ποσό των μη αναγνωρισθέντων ζημιών από τις συγγενείς εταιρείες κατά την 31/12/2015 ανήλθε σε ποσό περίπου € 4,9 εκατ. εκ των οποίων ποσό ζημιών € 3,6 εκατ. περίπου πραγματοποιήθηκε στη χρήση 2015.

Δεν υπάρχουν σημαντικές ενδεχόμενες υποχρεώσεις του Ομίλου, που να συνδέονται με τη συμμετοχή του σε συγγενείς εταιρείες.

Κίνηση επενδύσεων σε συγγενείς εταιρείες

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	298.672	304.966
Προσθήκες	89.104	1.291
Διαθέσεις	(38.638)	-
Επιστροφή καταβεβλημένου ποσού από μείωση μετοχικού κεφαλαίου	-	(1.023)
Μερίδιο στα κέρδη/ (ζημιές) μετά φόρων	(12.766)	5.021
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(12.766)	4.696
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	325
Μεταφορές από το διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο (σημείωση 24)	1.000	31.667
Μεταφορές από το χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιρειών	-	69
Μεταφορά σε θυγατρικές εταιρείες	(25.183)	-
Μερίδιο στα πληρωθέντα μερίσματα	-	(2.069)
Απομείωση	(15.756)	(42.553)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές προσαρμογές	1.305	1.303
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	1.305	1.189
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	114
Υπόλοιπο λήξης	297.738	298.672

Βασικά οικονομικά στοιχεία συγγενών εταιρειών

			31 Δεκεμβρίου 2015				
α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα	% συμμετοχής	Κέρδη/ (ζημίες) προ φόρων	Σύνολο εσόδων	Σύνολο Ενεργητικού	Σύνολο Υποχρεώσεων
1.	Εταιρεία Διαχείρισης & Ανάπτυξης ΕΤΕΠ Κρήτης Α.Ε.	Ελλάδα	30,45%	5	75	173	6
2.	Αναπτυξιακή Εταιρεία Έβρου Α.Ε.	Ελλάδα	30,00%	(7)	43	654	621
3.	Project on Line Α.Ε.	Ελλάδα	40,00%	(59)	670	21	878
4.	APE Commercial Property Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Ελλάδα	27,80%	(2.119)	210	55.643	21
5.	APE Fixed Assets Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Ελλάδα	27,80%	(18.298)	1	50.196	2.918
6.	Trieris Real Estate Ltd	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	22,94%	(187)	192	31.189	10.543
7.	Ευρωπαϊκή Πίστη Α.Ε.Γ.Α.	Ελλάδα	28,65%	16.357	184.913	355.592	275.753
8.	APE Επενδυτικής Περιουσίας Α.Ε.	Ελλάδα	27,20%	(4.668)	0	156.534	145.002
9.	Sciens Διεθνής Α.Ε. Επενδύσεων και Συμμετοχών	Ελλάδα	28,10%	(22.358)	(12.828)	233.782	134.922
10.	Euroterra Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Ελλάδα	39,22%	(12.148)	458	114.684	14.219
11.	Rebikat Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Ελλάδα	40,00%	(87)	1	8.896	229
12.	Abies Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Ελλάδα	40,00%	(982)	36	6.087	72
13.	Exodus Α.Ε.	Ελλάδα	49,90%	315	7.500	13.612	11.574
14.	Piraeus - TANEΟ Capital Fund Α.Κ.Ε.Σ.	Ελλάδα	50,01%	(8.411)	0	6.140	589
15.	Τειρεσίας Α.Ε.	Ελλάδα	23,53%	(1.437)	9.548	4.374	3.711
16.	PJ Tech Catalyst Fund	Ελλάδα	30,00%	(376)	0	6.229	1.455
17.	Πύρριχος Α.Ε.	Ελλάδα	50,77%	(7.724)	138	7.130	18.163
18.	Hellenic Seaways Α.Ν.Ε.	Ελλάδα	39,61%	5.903	132.999	280.434	208.841
19.	ΕΥΡΩΑΚ Α.Ε. Ακινήτων	Ελλάδα	32,81%	(86)	585	17.610	12.220
20.	Γαία Επιχειρείν Α.Ε.	Ελλάδα	26,00%	1.574	39.737	8.031	4.420
21.	Όλγανος Α.Ε.	Ελλάδα	32,27%	1.745	171	11.867	10.041
22.	Exus Software Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	49,90%	219	1.855	1.356	993
23.	Marfin Investment Group Α.Ε. Συμμετοχών	Ελλάδα	28,43%	(119.825)	1.177.575	2.824.150	2.315.750
24.	Litus Advisory S.A.	Βέλγιο	50,00%	(27)	449	282	9
25.	Ιχθυοτροφεία Σελόντα ΑΕΓΕ	Ελλάδα	33,16%	*	*	*	*
26.	Νηρεύς Ιχθυοκαλλιέργιες Α.Ε.	Ελλάδα	32,71%	*	*	*	*

(*) Κατά την ημερομηνία έγκρισης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας, οι εισηγμένες συγγενείς εταιρείες Ιχθυοτροφεία Σελόντα ΑΕΓΕ και Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε. δεν είχαν ανακοινώσει τα ετήσια οικονομικά τους στοιχεία για το 2015. Συνεπώς, δεν κρίθηκε σκόπιμη η αναφορά μεγεθών και αποτελεσμάτων για τις εν λόγω εταιρείες, καθώς χρησιμοποιήθηκαν προσωρινά στοιχεία για την ενοποίησή τους με την μέθοδο της καθαρής θέσης. Με βάση τις χρηματιστηριακές τιμές της 31/12/2015, η εύλογη αξία της συμμετοχής της Τράπεζας σε εισηγμένες συγγενείς εταιρείες είναι η εξής: Ευρωπαϊκή Πίστη Α.Ε.Γ.Α. € 11,0 εκατ., Marfin Investment Group Συμμετοχών Α.Ε € 19,0 εκατ., Ιχθυοτροφεία Σελόντα ΑΕΓΕ € 5,6 εκατ. και Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε. € 5,7 εκατ.

31 Δεκεμβρίου 2014							
α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα	% συμμετοχής	Κέρδη/ (ζημιές) προ φόρων	Σύνολο εσόδων	Σύνολο Ενεργητικού	Σύνολο Υποχρεώσεων
1.	Εταιρεία Διαχείρισης & Ανάπτυξης ΕΤΕΠ Κρήτης Α.Ε.	Ελλάδα	30,45%	3	0	171	6
2.	Αναπτυξιακή Εταιρεία Έβρου Α.Ε.	Ελλάδα	30,00%	(9)	902	672	631
3.	Project on Line Α.Ε.	Ελλάδα	40,00%	(269)	780	102	900
4.	Alexandria for Development & Investment	Αίγυπτος	21,67%	181	308	8.709	8.137
5.	Nile Shoes Company	Αίγυπτος	38,74%	16	1.613	1.347	399
6.	APE Commercial Property Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Ελλάδα	27,80%	(2.274)	375	58.171	9
7.	APE Fixed Assets Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Ελλάδα	27,80%	(140)	5	68.499	2.900
8.	Trieris Real Estate Ltd	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	22,94%	(1.478)	1.926	41.343	11.190
9.	Ευρωπαϊκή Πίστη Α.Ε.Γ.Α.	Ελλάδα	30,23%	15.056	180.079	329.729	259.589
10.	APE Επενδυτικής Περιουσίας Α.Ε.	Ελλάδα	27,20%	0	4	149.476	149.476
11.	Sciens Διεθνής Α.Ε. Επενδύσεων και Συμμετοχών	Ελλάδα	28,10%	(2.321)	2.732	232.414	123.751
12.	Trastor Α.Ε.Ε.Α.Π.	Ελλάδα	33,80%	(994)	4.366	81.523	8.736
13.	Euroterra Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Ελλάδα	39,22%	(389)	390	126.215	13.602
14.	Rebikat Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Ελλάδα	40,00%	(60)	8	8.920	165
15.	Abies Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Ελλάδα	40,00%	(31)	41	7.048	52
16.	ACT Services Α.Ε.	Ελλάδα	49,00%	259	2.553	1.226	631
17.	Exus Α.Ε.	Ελλάδα	49,90%	107	7.150	13.645	11.830
18.	Piraeus - TANEΟ Capital Fund Α.Κ.Ε.Σ.	Ελλάδα	50,01%	311	760	17.204	553
19.	AIK Banka	Σερβία	20,86%	16.087	104.525	1.432.736	993.310
20.	Τειρεσίας Α.Ε.	Ελλάδα	23,53%	876	12.471	6.062	4.015
21.	PJ Tech Catalyst Fund	Ελλάδα	30,00%	(375)	0	3.566	631
22.	Πύρριχος Α.Ε.	Ελλάδα	50,77%	(2.014)	177	14.304	18.075
23.	Hellenic Seaways Α.Ν.Ε.	Ελλάδα	23,42%	(18.840)	105.695	269.230	201.827
24.	ΕΥΡΩΑΚ Α.Ε. Ακινήτων	Ελλάδα	32,81%	(125)	584	17.119	11.643
25.	Γαία Επιχειρείν Α.Ε.	Ελλάδα	30,00%	2.257	42.350	5.701	3.031
26.	Όλγανος Α.Ε.	Ελλάδα	32,27%	(19)	0	10.085	10.004
27.	Exus Software Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	49,90%	114	833	1.178	1.039
28.	Marfin Investment Group Α.Ε. Συμμετοχών	Ελλάδα	17,78%	(185.374)	1.261.435	3.028.036	2.400.003

27 Άυλα στοιχεία ενεργητικού

2015	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης 1ης Ιανουαρίου 2015	52.818	477.024	98.903	628.745
Υπόλοιπο έναρξης διακοπτόμενων εταιρειών	(579)	(19.467)	(16.537)	(36.582)
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών, τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν και εταιρειών που μεταφέρθηκαν από άλλο χαρτοφυλάκιο	2.655	519	7.828	11.001
Προσθήκες	4.632	31.074	997	36.702
Μεταφορές	-	22.199	(2.157)	20.042
Διαθέσεις	(164)	(353)	-	(517)
Διαγραφές	-	(13.104)	-	(13.104)
Απομείωση	(44.646)	-	-	(44.646)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(471)	(86)	(557)
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2015	14.716	497.422	88.947	601.085

Συσσωρευμένες αποσβέσεις	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1ης Ιανουαρίου 2015	0	(239.658)	(76.014)	(315.672)
Υπόλοιπο έναρξης διακοπτόμενων εταιρειών	-	13.439	16.537	29.975
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών, τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν και εταιρειών που μεταφέρθηκαν από άλλο χαρτοφυλάκιο	-	(330)	-	(330)
Έξοδο χρήσης	-	(44.727)	(5.822)	(50.549)
Μεταφορές	-	2	2	4
Διαθέσεις	-	313	-	313
Διαγραφές	-	8.962	-	8.962
Συναλλαγματικές διαφορές	-	415	(42)	373
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2015	0	(261.586)	(65.340)	(326.926)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2015	14.716	235.836	23.608	274.159

Εντός του 2015, ο Όμιλος πραγματοποίησε μεταφορές ποσού € 20,0 εκατ. από "Ακτινοποιήσεις υπό εκτέλεση", λόγω ένταξης των άυλων παγίων στην παραγωγική διαδικασία.

Η υπεραξία των € 14,7 εκατ. αφορά θυγατρικές εταιρείες, για τις οποίες δεν έχει προκύψει ένδειξη απομείωσης.

2014	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης 1ης Ιανουαρίου 2014	52.824	461.518	105.467	619.809
Υπόλοιπο έναρξης δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	-	(41.834)	(11.985)	(53.819)
Υπόλοιπο εταιρειών που μεταφέρθηκαν σε άλλο χαρτοφυλάκιο	-	(680)	-	(680)
Προσθήκες	241	41.823	4.539	46.603
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	241	41.154	4.539	45.934
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	669	-	669
Μεταφορές	-	15.665	1.794	17.460
Διαθέσεις	(6)	(2)	-	(8)
Διαγραφές	-	(186)	(455)	(641)
Απομείωση από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(241)	-	-	(241)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	721	(457)	264
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2014	52.818	477.024	98.903	628.745

Συσσωρευμένες αποσβέσεις	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1ης Ιανουαρίου 2014	0	(238.553)	(80.912)	(319.464)
Υπόλοιπο έναρξης δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	-	41.834	11.985	53.819
Υπόλοιπο εταιρειών που μεταφέρθηκαν σε άλλο χαρτοφυλάκιο	-	39	-	39
Έξοδο χρήσης	-	(42.707)	(7.724)	(50.431)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-	(40.861)	(7.611)	(48.472)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(1.846)	(113)	(1.959)
Διαγραφές	-	186	455	641
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(458)	182	(276)
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2014	0	(239.658)	(76.014)	(315.672)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2014	52.818	237.366	22.889	313.073

28 Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

2015	Γήπεδα και Κτίρια	Έπιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Λοιπά Ενσώματα Πάγια	Βελτιώσεις Εκμισθωμένων ακινήτων	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο έναρξης 1ης Ιανουαρίου 2015	927.202	454.703	48.231	446.561	300.551	2.177.247
Υπόλοιπο έναρξης διακοπτόμενων εταιρειών	(58.272)	(22.760)	(1.191)	(2.365)	(16.480)	(101.068)
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών, τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν και εταιρειών που μεταφέρθηκαν από άλλο χαρτοφυλάκιο	33.883	360	37.845	161	1.923	74.173
Απομείωση	(51.186)	(9.588)	-	(555)	(14.325)	(75.654)
Προσθήκες	53.664	38.475	38.136	76.739	16.359	223.374
Μεταφορές	45.861	(2.275)	(18.581)	(60.565)	(7.099)	(42.658)
Διαθέσεις	(2.939)	(15.302)	(147)	(58.627)	(3.339)	(80.353)
Διαγραφές	(1.170)	(48.656)	(482)	(2.572)	(12.002)	(64.884)
Συναλλαγματικές διαφορές	(1.565)	(1.488)	(589)	(104)	(547)	(4.293)
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2015	945.479	393.469	103.222	398.674	265.040	2.105.883

Συσσωρευμένες αποσβέσεις	Γήπεδα και Κτίρια	Έπιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Λοιπά Ενσώματα Πάγια	Βελτιώσεις Εκμισθωμένων ακινήτων	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1ης Ιανουαρίου 2015	(98.165)	(317.403)	0	(181.560)	(144.177)	(741.306)
Υπόλοιπο έναρξης διακοπτόμενων εταιρειών	17.696	20.685	-	1.444	12.270	52.096
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών, τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν και εταιρειών που μεταφέρθηκαν από άλλο χαρτοφυλάκιο	-	(97)	-	(110)	(44)	(251)
Εξοδο χρήσης	(14.766)	(30.406)	-	(45.057)	(14.605)	(104.833)
Μεταφορές	(447)	1.229	-	41.043	2.493	44.318
Διαθέσεις	40	13.561	-	36.646	3.319	53.566
Διαγραφές	200	48.661	-	1.689	11.976	62.526
Συναλλαγματικές διαφορές	164	1.254	-	76	666	2.161
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2015	(95.278)	(262.516)	0	(145.828)	(128.101)	(631.722)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2015	850.201	130.953	103.222	252.846	136.939	1.474.160

Το ανωτέρω συνολικό έξοδο της χρήσης 2015 (€ 104,9 εκατ.) των ενσώματων παγίων στοιχείων περιλαμβάνει αποσβέσεις της Olympic Εμπορικές & Τουριστικές Επιχ/σεις Α.Ε. ποσού € 43,6 εκατ., οι οποίες συμπεριλήφθηκαν στα «Λοιπά αποτελέσματα» στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων. Εντός του 2015, το έξοδο της απομείωσης των ενσώματων παγίων, επιβαρύνθηκε με ποσό ύψους € 15,5 εκατ., από διακοπή εργασιών καταστημάτων του Ομίλου.

Εντός του 2015, ο Όμιλος πραγματοποίησε α) μεταφορές προς τις "Επενδύσεις σε ακίνητα" ύψους € 13,5 εκατ., β) μεταφορές προς τα "Άυλα στοιχεία ενεργητικού" ύψους € 20,4 εκατ. λόγω ένταξής τους στην παραγωγική διαδικασία, γ) μεταφορές προς τα "Αποθέματα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού" ύψους € 20,3 εκατ., δ) από "Επενδύσεις σε ακίνητα" ύψους € 50,4 εκατ. και ε) από τα "Αποθέματα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού" ύψους € 5,4 εκατ.

Σχετική με τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων, όπως αυτή ορίζεται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α., είναι η σημείωση 4.4.

2014	Γήπεδα και Κτίρια	Έπιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	Ακίνητοποιή- σεις υπό εκτέλεση	Λοιπά Ενσώματα Πάγια	Βελτιώσεις Εκμισθωμένων ακινήτων	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο έναρξης 1ης Ιανουαρίου 2014	892.926	484.900	52.693	469.793	355.797	2.256.110
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών	80.500	2.769	-	228	-	83.497
Υπόλοιπο έναρξης δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	(43.244)	(30.153)	-	(3.217)	(20.230)	(96.844)
Απομείωση	(15.064)	(48)	(3.700)	-	(34.645)	(53.458)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(14.339)	(48)	(3.700)	-	(34.471)	(52.559)
- Από διακοπόμενες δραστηριότητες	(725)	-	-	-	(174)	(899)
Προσθήκες	33.040	39.048	27.652	79.237	27.482	206.459
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	31.318	38.529	26.589	78.845	27.151	202.431
- Από διακοπόμενες δραστηριότητες	1.722	519	1.063	392	331	4.028
Μεταφορές	(19.871)	(3.484)	(25.877)	(46.811)	(549)	(96.593)
Διαθέσεις	(3.691)	(19.050)	(742)	(50.798)	(4.738)	(79.019)
Διαγραφές	(1.433)	(15.824)	(579)	(1.700)	(22.097)	(41.633)
Συναλλαγματικές διαφορές	4.039	(3.456)	(1.215)	(170)	(469)	(1.271)
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2014	927.202	454.703	48.231	446.561	300.551	2.177.247

Συσσωρευμένες αποσβέσεις	Γήπεδα και Κτίρια	Έπιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Λοιπά Ενσώματα Πάγια	Βελτιώσεις Εκμισθωμένων ακινήτων	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1ης Ιανουαρίου 2014	(121.750)	(355.784)	0	(194.420)	(167.757)	(839.712)
Υπόλοιπο έναρξης δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	43.244	30.153	-	3.217	20.230	96.844
Εξοδο χρήσης	(17.113)	(30.481)	-	(50.880)	(20.738)	(119.211)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(14.408)	(29.737)	-	(50.668)	(19.998)	(114.810)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(2.705)	(744)	-	(211)	(740)	(4.401)
Μεταφορές	3.606	3.723	-	31.905	136	39.369
Διαθέσεις	351	17.360	-	27.811	4.370	49.892
Διαγραφές	1.433	15.824	-	1.700	20.523	39.480
Συναλλαγματικές διαφορές	(7.936)	1.803	-	(894)	(942)	(7.968)
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2014	(98.165)	(317.403)	0	(181.560)	(144.177)	(741.306)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2014	829.037	137.300	48.231	265.000	156.374	1.435.942

Η δαπάνη από τη διακοπή εργασιών καταστημάτων του Ομίλου συνολικού ύψους € 36,0 εκατ., για τη χρήση 2014, μεταφέρθηκε στα αποτελέσματα από το έξοδο των αποσβέσεων στην απομείωση ενσώματων παγίων. Στον παραπάνω πίνακα η εν λόγω δαπάνη περιλαμβάνεται στις γραμμές "Απομειώσεις" (€ 34,2 εκατ.) και "Διαγραφές" (€ 1,8 εκατ.).

29 Επενδύσεις σε ακίνητα

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	989.504	902.860
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(1.907)	-
Υπόλοιπο έναρξης δραστηριοτήτων/ θυγατρικών που εξαγοράστηκαν	42.059	2.454
Αναπροσαρμογές αξίας	(16.151)	(41.531)
Προσθήκες από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	33.999	106.898
Μεταφορές	8.758	31.866
Διαθέσεις	(11.106)	(831)
Διαγραφές	(367)	(192)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές προσαρμογές	(8.878)	(12.020)
Υπόλοιπο λήξης	1.035.911	989.504

Το έσοδο από μισθώματα επενδύσεων σε ακίνητα είναι € 16.192 χιλ. (2014: € 10.632 χιλ.). Οι λειτουργικές δαπάνες των μισθωμένων επενδύσεων σε ακίνητα είναι € 1.765 χιλ. (2014: € 2.058 χιλ.).

Εντός του 2015, ο Όμιλος πραγματοποίησε μεταφορές α) προς "Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού" ύψους € 9,6 εκατ. λόγω μη πληρότητας των προϋποθέσεων που θέτει το ΔΛΠ 40, β) προς "Ιδιοχρησιμοποιούμενα Γήπεδα και Κτίρια" ύψους € 50,4 εκατ., γ) προς " Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού" ύψους € 16,5 εκατ. , δ) από "Ιδιοχρησιμοποιούμενα Γήπεδα και Κτίρια" ύψους € 13,5 εκατ. και ε) από "Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού" ύψους € 71,8 εκατ., λόγω μίσθωσης των ακινήτων.

Η εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα ποσού € 1.035,9 εκατ. έχει κατηγοριοποιηθεί στο επίπεδο Ιεράρχησης 3. Σχετική με τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των ακινήτων είναι η σημείωση 4.4.

30 Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	38.022	34.743
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(12.461)	-
Προσθήκες	12.270	17.609
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	12.270	6.929
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	10.681
Μεταφορές	16.500	(326)
Διαθέσεις	(10.878)	(11.524)
Απομειώσεις αξίας	(9.342)	(2.170)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(9.342)	(2.150)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(20)
Συναλλαγματικές διαφορές	(22)	(311)
Υπόλοιπο λήξης	34.089	38.022

Η ζημία που προέκυψε εντός της χρήσης 2015 από την πώληση των εν λόγω στοιχείων ανήλθε σε € 854 χιλ. (2014: κέρδος € 478 χιλ.) και έχει συμπεριληφθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων στη θέση "Λοιπά αποτελέσματα".

Τα διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού της 31/12/2015 περιλαμβάνουν κυρίως ακίνητα θυγατρικών εταιρειών στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, και την Σερβία, για τα οποία η διαδικασία πώλησης είναι σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2016.

31 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	847.386	844.994
Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού (Α)	847.386	844.994
Αποθέματα αυτοκινήτων	10.332	9.723
Λοιπά αποθέματα	8.824	16.323
Αποθέματα αυτοκινήτων και λοιπά αποθέματα (Β)	19.156	26.047
Προπληρωμένα έξοδα	72.677	55.773
Έσοδα εισπρακτέα	53.248	57.750
Προπληρωμένοι φόροι και παρακρατηθέντες φόροι	55.267	72.188
Απαιτήσεις από φορολογικές αρχές και φορείς Δημοσίου	692.455	517.442
Απαιτήσεις από συναλλαγές πιστωτικών καρτών	169.470	137.718
Απαιτήσεις κατά τρίτων	61.218	67.121
Απαιτήσεις από Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων	372.015	362.355
Λοιπά στοιχεία	580.622	637.777
Λοιπές απαιτήσεις (Γ)	2.056.973	1.908.124
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού (Α)+(Β)+(Γ)	2.923.515	2.779.164

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού μέχρι ενός έτους	870.417	1.280.231
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού πάνω από ένα έτος	1.186.555	627.893
	2.056.973	1.908.124

Ορισμένα κονδύλια της χρήσης 2014 αναμορφώθηκαν για λόγους συγκρισιμότητας.

Τα ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού για τη χρήση 2015 περιλαμβάνουν ακίνητα - αποθέματα της ETBA ΒΙΠΕ Α.Ε. ποσού € 121 εκατ. (2014: € 121 εκατ.), ακίνητα της Τράπεζας ή των θυγατρικών τραπεζών που αποκτήθηκαν από πλειστηριασμούς ποσού € 707 εκατ. (2014: € 709 εκατ.) καθώς και ακίνητα - αποθέματα θυγατρικών εταιρειών διαχείρισης ακίνητης περιουσίας ποσού € 19 εκατ. (2014: € 15 εκατ.).

Σχετική με τον προσδιορισμό της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας των αποθεμάτων ακινήτων, όπως αυτή ορίζεται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α., είναι η σημείωση 4.4.

Τα "Λοιπά στοιχεία" περιλαμβάνουν κυρίως υπόλοιπα διαφόρων λογαριασμών, που σχετίζονται με την καθημερινή δραστηριότητα του Ομίλου.

Εντός του 2015, τα αποτελέσματα του Ομίλου επιβαρύνθηκαν με έξοδο απομείωσης € 158 εκατ., εκ των οποίων € 92 εκατ. αφορούν απομείωση της αξίας του χαρτοφυλακίου ακινήτων, που έχουν ταξινομηθεί στα αποθέματα, ενώ ποσό € 66 εκατ. ευρώ αφορά διάφορες απαιτήσεις, που απεικονίζονταν στα Λοιπά στοιχεία ενεργητικού (όπως κονδύλια προσωρινών λογαριασμών, ποσά από φόρους κλπ) τα οποία στο πλαίσιο της ετήσιας αξιολόγησης εισπραξιμότητάς τους από τη Διοίκηση της Τράπεζας, κρίθηκαν μερικά ή ολικά μη εισπραξιμα.

32 Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ποσά οφειλόμενα σε Κεντρικές Τράπεζες	32.694.741	14.101.145
Καταθέσεις από τράπεζες	36.369	305.809
Υποχρεώσεις προς Π.Ι. - Repos	1.705.549	8.936.297
Λοιπές υποχρεώσεις σε τράπεζες	53.924	347.078
	34.490.583	23.690.330

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα μέχρι ενός έτους	31.738.211	20.969.148
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα πάνω από ένα έτος	2.752.372	2.721.181
	34.490.583	23.690.330

Το σύνολο των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα είναι κυμαινόμενου επιτοκίου.

Στις υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα της 31/12/2015, περιλαμβάνονται οι πράξεις αναχρηματοδότησης έναντι ενεχύρων από το ευρωσύστημα ύψους € 32,7 δις (31/12/2014: € 14,1 δις). Η αύξηση της αντλούμενης αναχρηματοδότησης εντός της χρήσης οφείλεται κυρίως στη μείωση των εγχώριων καταθέσεων κατά το 1^ο εξάμηνο 2015 λόγω της οικονομικής αβεβαιότητας, αλλά και στο σημαντικό περιορισμό πρόσβασης στις διεθνείς αγορές repo. Στις παραπάνω πράξεις περιλαμβάνεται και η άντληση ρευστότητας από τον έκτακτο μηχανισμό (ELA), λόγω εν μέρει και της απόφασης της ΕΚΤ να αναστείλει την αποδοχή τίτλων εκδόσεως ή εγγύησης Ελληνικού Δημοσίου για πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης.

33 Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών

Την 31/12/2015, οι ανοιχτές θέσεις πώλησης ομολόγων κι εντόκων γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν σε € 2,5 εκατ. (2014: € 1,9 εκατ.). Τα ποσά αυτά έχουν βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα και δημιουργούνται στο πλαίσιο διαχείρισης των θέσεων του Ομίλου ως αποτέλεσμα της διαπραγματευτικής δραστηριότητας στη δευτερογενή αγορά.

34 Υποχρεώσεις προς πελάτες

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Επιχειρήσεις		
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και καταθέσεις όψεως	6.547.701	6.788.337
Καταθέσεις προθεσμίας	1.981.200	5.738.682
Δεσμευμένες καταθέσεις, καταθέσεις για εγγύηση και λοιπές καταθέσεις	207.150	148.738
Πράξεις προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων - Repos	-	22.885
Σύνολο (Α)	8.736.052	12.698.642
Ιδιώτες		
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και καταθέσεις όψεως	2.686.930	2.605.089
Ταμειυτήριο	15.248.955	13.297.822
Καταθέσεις προθεσμίας	12.190.183	26.009.845
Δεσμευμένες καταθέσεις, καταθέσεις για εγγύηση και λοιπές καταθέσεις	16.872	30.757
Πράξεις προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων - Repos	-	260
Σύνολο (Β)	30.142.940	41.943.773
Επιταγές και εμβάσματα (Γ)	72.888	90.419
Σύνολο Υποχρεώσεων προς πελάτες (Α)+(Β)+(Γ)	38.951.880	54.732.834

Η μείωση του υπολοίπου στις «Υποχρεώσεις προς πελάτες» εντός της χρήσης που έληξε την 31/12/2015, είναι απόρροια της αστάθειας στην ελληνική αγορά και οικονομία καθώς και του κλίματος αβεβαιότητας που δημιουργήθηκε κατά την περίοδο αυτή, οδηγώντας σε σημαντική μείωση των καταθέσεων στην Ελλάδα για την Τράπεζα, σε ευθυγράμμιση με την ελληνική αγορά.

Από το σύνολο των υποχρεώσεων προς πελάτες (εξαιρουμένων των επιταγών και των repos), ποσό € 24.131 εκατ. (2014: € 22.193 εκατ.) αφορά καταθέσεις κυμαινόμενου επιτοκίου, ενώ ποσό € 14.748 εκατ. (2014: € 32.426 εκατ.) αφορά καταθέσεις σταθερού επιτοκίου.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υποχρεώσεις προς πελάτες μέχρι ενός έτους	38.687.156	53.918.425
Υποχρεώσεις προς πελάτες πάνω από ένα έτος	264.724	814.408
	38.951.880	54.732.834

35 Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία

		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
EMTN - Μεσομακροπρόθεσμοι τίτλοι			
€ 60 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2015		-	60.000
€ 500 εκατ. σταθερού επιτοκίου λήξης 2017		-	448.239
Δεδουλευμένοι τόκοι και λοιπά έξοδα		-	17.503
Σύνολο (Α)		0	525.743
Υποχρέωση από τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	Μέσο επιτόκιο (%)		
€ 750 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2040	3M Euribor + 0,51 %	25.756	46.600
€ 1.250 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2054	3M Euribor + 0,59 %	56.196	59.916
€ 600 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2051	3M Euribor + 0,51 %	20.361	29.092
Σύνολο (Β)		102.314	135.607
Σύνολο πιστωτικών τίτλων σε κυκλοφορία (Α)+(Β)		102.314	661.350

		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία μέχρι ενός έτους		245	60.000
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία πάνω από ένα έτος		102.068	601.350
		102.314	661.350

Εκτός από τους πιστωτικούς τίτλους που αναφέρονται στον παραπάνω πίνακα, σημειώνεται ότι κατά την 31/12/2015 υφίστανται υποχρεώσεις από τιτλοποιήσεις δανείων, οι οποίες όμως διακρατούνται από την Τράπεζα Πειραιώς. Οι εκδόσεις αυτές είναι η πρώτη και τρίτη έκδοση ομολόγων από τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων ύψους € 1.750 εκατ. και € 2.352 εκατ. αντίστοιχα, καθώς και η πρώτη και δεύτερη έκδοση ομολόγων από τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων ύψους € 725 εκατ. και € 558 εκατ. αντίστοιχα.

Με ημερομηνία 31/12/2015 καλυμμένες ομολογίες συνολικού ύψους € 10 εκατ. έκδοσης Τράπεζας Πειραιώς, διακρατούνται στο σύνολό τους από την Τράπεζα. Πρόκειται για δύο εκδόσεις (Σειρές), στο πλαίσιο του προγράμματος καλυμμένων ομολογιών της Τράπεζας, αρχικής έκδοσης ύψους € 1.250 εκατ. και € 750 εκατ. λήξης Φεβρουαρίου 2017 και Δεκεμβρίου 2016 αντίστοιχα. Με ημερομηνία 03/07/2015, η Τράπεζα Πειραιώς προχώρησε σε μερική ακύρωση των δύο Σειρών καλυμμένων ομολογιών της, συνολικής αξίας € 1.990 εκατ. (€ 1.245 εκατ. και € 745 εκατ. απο την πρώτη και δεύτερη έκδοση αντίστοιχα) και το τρέχον υπόλοιπο των Καλυμμένων Ομολογιών είναι € 5 εκατ. ανά Σειρά.

Οι τίτλοι του προγράμματος EMTN εκδίδονται είτε απευθείας απο την Τράπεζα Πειραιώς είτε μέσω της θυγατρικής Piraeus Group Finance PLC και φέρουν την εγγύηση της Τράπεζας Πειραιώς.

Τον Ιανουάριο του 2015, η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε έκδοση ομολόγου ύψους € 3.100 εκατ. και λήξης Απριλίου του 2015. Το Μάρτιο του 2015, έληξαν ομόλογα που είχαν εκδοθεί εντός του 2014 από την Τράπεζα Πειραιώς, ποσού € 4.500 εκατ., και € 1.750 εκατ. Τον Απρίλιο του 2015, η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε δύο εκδόσεις ομολόγων μέσω του προγράμματος EMTN, ύψους € 4.500 εκατ. και € 1.750 εκατ. και λήξης Ιουλίου του 2015. Τον Μάιο του 2015, η Τράπεζα Πειραιώς προέβη στην έκδοση ομολόγου ύψους € 3.100 εκατ. και λήξης Αυγούστου του 2015. Τον Ιούλιο του 2015 η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε δύο εκδόσεις ομολόγων, ύψους € 4.500 εκατ. λήξης Οκτωβρίου 2015 και € 1.750 εκατ. λήξης Απριλίου 2016. Τον Αύγουστο του 2015 η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε δύο εκδόσεις ομολόγων € 3.100 εκατ. και € 1.050 εκατ. λήξης Μαΐου 2016, που ακυρώθηκαν το Φεβρουάριο του 2016.

Τον Οκτώβριο του 2015 η Τράπεζα προέβη στην έκδοση δύο ομολόγων ύψους € 2.500 εκατ. και € 2.000 εκατ., λήξης Μαρτίου και Φεβρουαρίου 2016 αντίστοιχα. Όλα τα παραπάνω ομόλογα που εκδίδει η Τράπεζα Πειραιώς, είναι ομόλογα με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, μέσω του προγράμματος EMTN, στο πλαίσιο του άρθρου 2 του Ν.3723/2008, κυμαινόμενου επιτοκίου με τοκομερίδιο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 600 μ.β. και διακρατούνται από την Τράπεζα Πειραιώς.

Η Τράπεζα εντός της χρήσης 2015, προέβη σε επαναγορά ομολόγων από τιτλοποιήσεις δανείων συνολικού ποσού, μετά αποσβέσεων, € 19,6 εκατ.

Από τις παραπάνω εκδόσεις τιτλοποιήσεων στεγαστικών δανείων, η Τράπεζα την 31/12/2015 ιδιοκατέχει τίτλους ονομαστικής αξίας € 106,4 εκατ. από την έκδοση των € 750 εκατ., € 632,8 εκατ. από την έκδοση των € 1.250 εκατ. και € 43,4 εκατ. από την έκδοση των € 600 εκατ.

Στις 13 Οκτωβρίου 2015, ακυρώθηκαν μεσοπρόθεσμοι τίτλοι κύριου χρέους ονομαστικής αξίας € 134,8 εκατ. από την έκδοση της Piraeus Group Finance, ύψους € 500 εκατ. σταθερού επιτοκίου 5,00% και λήξης Μαρτίου του 2017, που κατέχονταν από την Τράπεζα Πειραιώς.

Στις 15 Οκτωβρίου 2015, η Τράπεζα προσκάλεσε τους κατόχους των παραπάνω μεσοπρόθεσμων τίτλων κύριου χρέους ονομαστικής αξίας € 365,2 εκατ., σε προσφορά εθελοντικής ανταλλαγής οποιουδήποτε ή όλων από τους τίτλους αυτούς με μη μεταβιβάσιμες αποδείξεις εκδόσεως της Τράπεζας, στο πλαίσιο Άσκησης Διαχείρισης Παθητικού. Η Άσκηση Διαχείρισης Παθητικού ολοκληρώθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2015 και αναφορά στο αποτέλεσμα που προέκυψε γίνεται στη σημείωση 11.

36 Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υβριδικά Κεφάλαια (Tier I)		
€ 200 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2034	-	16.373
	0	16.373
Κεφάλαια μειωμένης εξασφάλισης (Tier II)		
€ 336 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2016	-	215.132
Δεδουλευμένοι τόκοι και λοιπά έξοδα	-	876
	0	216.008
Σύνολο υβριδικών και λοιπών δανειακών κεφαλαίων	0	232.381

Η Τράπεζα εντός της χρήσης 2015, προέβη στην επαναγορά υβριδικών τίτλων και τίτλων μειωμένης εξασφάλισης συνολικού ποσού € 4,8 εκατ.

Η ονομαστική αξία της έκδοσης € 400 εκατ. των κεφαλαίων μειωμένης εξασφάλισης (Tier II) είχε μειωθεί κατά το ποσό των € 63,8 εκατ. που αφορούν το ονομαστικό ποσό των κεφαλαίων που επαναγοράστηκαν και ακυρώθηκαν από την Τράπεζα το 2012 στο πλαίσιο της Πρότασης προς τους κατόχους των τίτλων αυτών. Στις 13 Οκτωβρίου 2015, η Τράπεζα ακύρωσε το σύνολο των ιδιοκατεχόμενων τίτλων μειωμένης εξασφάλισης Tier II, συνολικού ύψους € 124,91 εκατ.

Στις 15 Οκτωβρίου 2015, η Τράπεζα προσκάλεσε, στο πλαίσιο της Άσκησης Διαχείρισης Παθητικού, τους κατόχους των υβριδικών τίτλων ύψους € 16,2 εκατ και τίτλων μειωμένης εξασφάλισης Tier II, ύψους € 211,2 εκατ. σε εθελοντική ανταλλαγή οποιουδήποτε ή όλων από τους τίτλους αυτούς με μη μεταβιβάσιμες αποδείξεις εκδόσεως της Τράπεζας. Η Άσκηση Διαχείρισης Παθητικού ολοκληρώθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2015 και αναφορά στο αποτέλεσμα που προέκυψε γίνεται στη σημείωση 11.

37 Λοιπές υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Προεισπραγμένα έσοδα	400.840	141.946
Έξοδα πληρωτέα	95.723	89.575
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	347.702	326.117
Υποχρεώσεις από συναλλαγές μέσω ΔΙΑΣ	190.480	168.146
Παρακρατηθέντες φόροι και εισφορές	92.100	92.885
Προμηθευτές	214.051	149.939
Λοιπά στοιχεία υποχρεώσεων	153.875	239.960
Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό Δημοσίου και τρίτων	76.426	67.343
	1.571.196	1.275.911

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Λοιπές υποχρεώσεις μέχρι ενός έτους	1.104.242	823.096
Λοιπές υποχρεώσεις πάνω από ένα έτος	466.954	452.816
	1.571.196	1.275.911

Τα λοιπά στοιχεία υποχρεώσεων περιλαμβάνουν υπόλοιπα από λοιπούς πιστωτικούς λογαριασμούς που προκύπτουν από την καθημερινή δραστηριότητα της Τράπεζας.

Η υποχρέωση χρηματοδοτικής μίσθωσης του Ομίλου αναλύεται ως εξής:

Ακαθάριστες υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μέχρι ένα έτος	26.137	12.645
Από 1 έτος έως 5 έτη	120.169	116.403
Περισσότερο από 5 έτη	2.058.482	2.089.176
	2.204.788	2.218.225
Χρηματοοικονομικά έξοδα	(1.857.086)	(1.892.108)
Καθαρές υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	347.702	326.117

Οι καθαρές υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναλύονται ως εξής:

Καθαρές υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μέχρι ένα έτος	16.049	26.800
Από 1 έτος έως 5 έτη	52.341	56.911
Περισσότερο από 5 έτη	279.312	242.406
	347.702	326.117

Στις υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις περιλαμβάνεται η υποχρέωση (€ 341,4 εκατ.) από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης του ακινήτου Citylink από τη θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, Picar A.E., συνολικής διάρκειας πενήντα δύο ετών.

38 Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη

Οι προβλέψεις για κινδύνους και βάρη ανέρχονται την 31/12/2015 σε € 72.500 χιλ. και αναλύονται σε προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις ύψους € 19.251 χιλ. και σε λοιπές προβλέψεις ύψους € 163.249 χιλ.

Ακολουθούν οι σχετικές αναλύσεις στους παρακάτω πίνακες:

Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	14.600	14.452
Υπόλοιπο έναρξης εταιρειών διακοπτόμενων δραστηριοτήτων	(1.102)	-
Έξοδο χρήσης από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	6.341	868
Προβλέψεις που χρησιμοποιήθηκαν στη χρήση	(489)	(755)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(99)	35
Υπόλοιπο λήξης	19.251	14.600

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μέχρι ενός έτους	11.150	4.409
Πάνω από ένα έτος	8.100	10.192
	19.251	14.600

Λοιπές προβλέψεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	28.133	25.430
Υπόλοιπο έναρξης εταιρειών διακοπτόμενων δραστηριοτήτων	(2.044)	-
Έξοδο χρήσης	30.129	8.484
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	30.129	8.724
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(240)
Εκτίμηση δαπανών κόστους αποχώρησης	110.000	-
Προβλέψεις που χρησιμοποιήθηκαν στη χρήση	(14.736)	(5.554)
Μεταφορά από απομείωση λοιπών στοιχείων ενεργητικού	15.136	-
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(3.370)	(226)
Υπόλοιπο λήξης	163.249	28.133

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μέχρι ενός έτους	113.559	4.380
Πάνω από ένα έτος	49.690	23.753
	163.249	28.133

Οι λοιπές προβλέψεις της 31/12/2015 περιλαμβάνουν κυρίως: α) προβλέψεις που σχηματίστηκαν στο πλαίσιο των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί για τη μείωση του λειτουργικού κόστους και του αριθμού του προσωπικού μέσω του εγκεκριμένου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας Πειραιώς και αφορούν το κόστος του προγράμματος εθελούσιας αποχώρησης της Τράπεζας ύψους € 110 εκατ. (σημείωση 12), β) προβλέψεις ύψους περίπου € 11 εκατ. από θυγατρικές εταιρείες για κάλυψη εκτιμώμενων ζημιών, πέραν της αρνητικής καθαρής τους θέσης, γ) προβλέψεις για κατάπτωση εγγυητικών επιστολών ύψους περίπου € 16 εκατ., δ) προβλέψεις για λοιπούς τραπεζικούς κινδύνους ύψους € 20 εκατ. και ε) προβλέψεις για φορολογικές υποθέσεις ύψους € 3 εκατ.

39 Αναβαλλόμενοι φόροι

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται για τον Όμιλο με βάση τη μέθοδο της πλήρους υποχρέωσης (liability method) για όλες τις προσωρινές διαφορές. Οι ονομαστικοί φορολογικοί συντελεστές των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου διαφοροποιούνται από τον ονομαστικό φορολογικό συντελεστή της Τράπεζας (σημείωση 15).

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και τα αναβαλλόμενα στοιχεία ενεργητικού αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις		
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την συνταξιοδότηση	156	(6)
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	(1.292)	(592)
Λοιπές προβλέψεις	(3.849)	(1.982)
Αποτίμηση χρεογράφων	594	-
Αναγνώριση προμηθειών και απόσβεση προσαρμογών στην εύλογη αξία με βάση το πραγματικό επιτόκιο (EIR)	315	5
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	17.397	17.022
Αποσβέσεις παγίων	16.099	20.140
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	(21)	(23)
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών	(24)	(27)
Απομείωση αξίας συμμετοχών	(61)	-
Αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης από τον επιμερισμό του κόστους εξαγοράς θυγατρικών εταιρειών	178	416
Λοιπά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία	2.006	2.819
	31.499	37.772

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις		
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την συνταξιοδότηση	47.435	45.578
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	2.906.092	2.275.469
Λοιπές προβλέψεις	7.452	6.765
Αποτίμηση χρεογράφων	(13.185)	15.041
Αποτίμηση παραγώγων	2.362	12.856
Αναγνώριση προμηθειών και απόσβεση προσαρμογών στην εύλογη αξία με βάση το πραγματικό επιτόκιο (EIR)	(144.371)	(173.511)
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	(3.995)	6.374
Αποσβέσεις παγίων	(29.176)	(46.071)
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	67.044	58.945
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών	784.382	541.894
Απομείωση Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	1.436.019	1.336.926
Απομείωση αξίας συμμετοχών	-	54
Λοιπά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία	14.711	(61.576)
	5.074.769	4.018.745
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	5.043.270	3.980.973

Η κίνηση της καθαρής αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης έχει ως εξής:

	2015	2014
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση την 1η Ιανουαρίου	3.980.973	2.819.416
Υπόλοιπο έναρξης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(6.411)	-
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/(υποχρέωση) λόγω μεταβολής στο χαρτοφυλάκιο εταιρειών	(5.049)	1
Επίδραση αναβαλλόμενου φόρου στα αποτελέσματα χρήσης	1.098.629	1.093.783
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	1.098.629	1.090.075
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	3.708
Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(28.760)	53.424
Αναβαλλόμενος φόρος εξόδων αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	20.033
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που αντιστοιχεί σε αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	4.659	(5.755)
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	4.659	(5.755)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(1)
Επίδραση συναλλαγματικών διαφορών και λοιπές κινήσεις από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(771)	71
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση την 31η Δεκεμβρίου	5.043.270	3.980.973

Τα ποσά του αναβαλλόμενου φόρου που επηρέασαν απευθείας την καθαρή θέση του Ομίλου κατά τη χρήση 2015, έχουν ως εξής: α) ποσό αναβαλλόμενου φόρου € -28.760 χιλ. που αφορά αποτίμηση των διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων και καταχωρήθηκε στο αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, όπως προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α και β) ποσό € 4.659 χιλ. που αφορά αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που προέκυψε από αναλογιστικά κέρδη / (ζημίες) και επηρέασε το αποθεματικό από αναλογιστικά κέρδη/(ζημίες).

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί φορολογικών ζημιών αναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που θεωρείται πιθανή η αναγνώρισή τους στο μέλλον.

Ο αναβαλλόμενος φόρος που επηρέασε τα αποτελέσματα της χρήσης (σημείωση 15) αναλύεται ως εξής:

Αναβαλλόμενος φόρος (Κατάσταση Αποτελεσμάτων)	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την συνταξιοδότηση	(3.009)	11.494
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	634.494	737.017
Λοιπές προβλέψεις	2.558	(2.854)
Αποτίμηση χρεογράφων	(61)	5.269
Αποτίμηση παραγώγων	(10.495)	11.482
Αναγνώριση προμηθειών και απόσβεση προσαρμογών στην εύλογη αξία με βάση το πραγματικό επιτόκιο (EIR)	29.374	5.256
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	(10.715)	25.843
Αποσβέσεις παγίων	20.772	(10.432)
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	10.928	(6.628)
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών	249.285	278.791
Απομείωση Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	99.093	20.105
Απομείωση αξίας συμμετοχών	6	(47)
Αναβαλλόμενος φόρος από τον επιμερισμό του κόστους εξαγοράς θυγατρικών εταιρειών	238	238
Λοιπά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία	76.163	14.541
	1.098.629	1.090.075

Ανάλυση αναβαλλόμενης απαίτησης:	31/12/2015	31/12/2014
Μέχρι ενός έτους	135.324	130.776
Πάνω από ένα έτος	4.939.446	3.887.969
	5.074.769	4.018.745

Ανάλυση αναβαλλόμενης υποχρέωσης:	31/12/2015	31/12/2014
Μέχρι ενός έτους	15.960	8.096
Πάνω από ένα έτος	15.539	29.676
	31.499	37.772

Αναβαλλόμενοι φόροι - πρόσθετες πληροφορίες	31/12/2015	31/12/2014
Εκπτεστέες προσωρινές διαφορές για τις οποίες δεν έχει αναγνωριστεί αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση στον ισολογισμό	-	-
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές για τις οποίες δεν έχει αναγνωριστεί αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση στον ισολογισμό	136.374	301.128

40 Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση

Η συνολική υποχρέωση για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση και το αντίστοιχο έξοδο για τις χρήσεις 2015 και 2014 για τον Όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

	2015	2014
Υποχρέωση για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση την 1η Ιανουαρίου	211.944	161.397
Υπόλοιπο έναρξης δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	170	5.624
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(6.778)	-
Δαπάνες προγράμματος αποχώρησης από συνεχιζόμενες δραστηριότητες (σημείωση 12)	7.724	64.761
Δαπάνες παροχών μετά τη συνταξιοδότηση (σημείωση 12)	15.466	15.103
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	15.466	13.347
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	1.755
Εισφορές που πληρώθηκαν και παροχές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη	(14.264)	(77.089)
Σχηματισμός αποθεματικού	(21.205)	41.283
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(278)	865
Υποχρέωση για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση την 31η Δεκεμβρίου	192.780	211.944

1) Τράπεζα Πειραιώς

Η πρόβλεψη η οποία πραγματοποιείται, βασίζεται σε αναλογιστική μελέτη από ανεξάρτητο αναλογιστή με βάση τη μέθοδο “προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας υποχρέωσης”, σύμφωνα με την οποία το κόστος για αποζημιώσεις λόγω συνταξιοδότησης προσωπικού επιβαρύνει την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης με σκοπό να επιμεριστεί και να αναγνωριστεί το αναλογούν κόστος, στην περίοδο που οι υπάλληλοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους. Η αντίστοιχη υποχρέωση που εμφανίζεται στον Ισολογισμό υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των ταμειακών ροών με βάση το επιτόκιο των εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης που έχουν ληκτότητα ανάλογη με αυτή της υποχρέωσης.

Οι εργαζόμενοι της Τράπεζας δικαιούνται αποζημίωση λόγω εξόδου από την υπηρεσία, με βάση το χρόνο υπηρεσίας, τις αποδοχές και την κατάταξή τους. Η Τράπεζα υποστηρίζει επιπλέον προγράμματα, που παρέχουν εφάπαξ καθορισμένη παροχή με βάση το χρόνο υπηρεσίας, τις αποδοχές και την κατάταξη σε διάφορες ομάδες εργαζομένων.

Οι παροχές που καταβλήθηκαν στις χρήσεις 2015 και 2014, βάσει του προγράμματος εθελουσίας εξόδου που ανακοινώθηκε κατά τη χρήση 2014, περιλαμβάνονται στις απεικονίσεις για τα μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Υποχρεώσεις Ισολογισμού	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - χρηματοδοτούμενες	86.685	90.800
Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - μη χρηματοδοτούμενες	94.212	101.398
Σύνολο	180.897	192.198

Αποτελέσματα Χρήσης	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - χρηματοδοτούμενες	7.212	6.743
Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - μη χρηματοδοτούμενες	14.290	61.734
Σύνολο	21.502	68.478

Α) Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - Χρηματοδοτούμενες

Τα ποσά που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Παρούσα αξία υποχρεώσεων	113.081	117.644
Εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων	(26.396)	(26.843)
Υποχρέωση στον Ισολογισμό	86.685	90.800

Στα χρηματοδοτούμενα προγράμματα η Τράπεζα ακολουθεί τις προτάσεις της ασφαλιστικής εταιρείας σε σχέση με το ύψος των εισφορών. Οι αναμενόμενες εισφορές της Τράπεζας προς τα χρηματοδοτούμενα προγράμματα καθορισμένων παροχών στο προσωπικό ανέρχονται σε € 2,4 εκατ. για το 2016. Σημειώνεται επίσης, ότι δεν υπάρχουν δεσμεύσεις από το νόμο σχετικά με το επίπεδο χρηματοδότησης των καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου, από την υπηρεσία που παρέχει η Τράπεζα.

Η κίνηση στην αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών αναλύεται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	117.644	99.050
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	(197)	-
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	6.498	5.032
Δαπάνη τόκου	2.120	3.428
Εισφορές εργαζομένων	1.086	1.130
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα περιουσιακά στοιχεία	(2.891)	(2.863)
Παροχές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη	-	(7.134)
Ζημία / (κέρδος) περικοπών/διακανονισμών/τερματισμού υπηρεσίας	(1.011)	(1.063)
Αναλογιστικά (κέρδη)/ ζημίες	(10.166)	20.063
Υπόλοιπο λήξης	113.081	117.644

Η κίνηση στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων αναλύεται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	26.843	24.347
Αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων	464	731
Εισφορές εργοδότη	1.370	2.444
Εισφορές εργαζομένων	1.086	1.130
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα περιουσιακά στοιχεία	(2.891)	(2.863)
Εξόδα	(69)	(78)
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές)	(406)	1.132
Υπόλοιπο λήξης	26.396	26.843
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων	58	1.863

Τα περιουσιακά στοιχεία είναι επενδεδυμένα ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Διαχείριση Διαθεσίμων	55,03%	53,24%
Ομόλογα	33,51%	35,08%
Καταθέσεις	11,33%	11,57%
Μετοχές	-	0,04%
Αμοιβαία κεφάλαια	0,13%	0,06%

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στον λογαριασμό αποτελεσμάτων αναλύονται ως εξής:

Λογαριασμός αποτελεσμάτων	1/1 - 31/12/2015	1/1 - 31/12/2014
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	6.498	5.032
Καθαρή δαπάνη τόκου	1.656	2.697
Έξοδα	69	78
Κόστος περικοπών/διακανονισμών/τερματισμού υπηρεσίας	(1.011)	(1.063)
Σύνολο	7.212	6.743

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στην Καθαρή Θέση αναλύονται ως εξής:

Προσαρμογές	31/12/2015	31/12/2014
Προσαρμογές στις υποχρεώσεις από αλλαγή των υποθέσεων	7.356	(19.461)
Εμπειρικές προσαρμογές στις υποχρεώσεις	2.811	(602)
Εμπειρικές προσαρμογές στα περιουσιακά στοιχεία	(406)	1.132
Συνολικό ποσό που αναγνωρίζεται στην Καθαρή Θέση	9.760	(18.932)

Βάσει των παραπάνω, οι μεταβολές στην καθαρή υποχρέωση η οποία είναι αναγνωρισμένη στον ισολογισμό αναλύονται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	90.800	74.703
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	(197)	-
Σύνολο δαπάνης που αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	7.212	6.743
Εισφορές εργοδότη	(1.370)	(2.444)
Παροχές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη	-	(7.134)
Ποσό που αναγνωρίστηκε στην καθαρή θέση	(9.760)	18.932
Υπόλοιπο λήξης	86.685	90.800

Β) Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - Μη χρηματοδοτούμενες

Τα ποσά που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Παρούσα αξία υποχρεώσεων	94.212	101.398
Υποχρέωση στον Ισολογισμό	94.212	101.398

Η κίνηση στην παρούσα αξία της υποχρέωσης αναλύεται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	101.398	71.141
Υπόλοιπο έναρξης Τραπεζών/ τραπεζικών δραστηριοτήτων από εξαγορές	-	6.377
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	(230)	-
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	5.241	3.136
Δαπάνη τόκου	1.662	1.926
Παροχές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη	(11.390)	(57.549)
Ζημία/(κέρδος) περικοπών/διακανονισμών/τερματισμού υπηρεσίας	7.367	56.351
Κόστος προϋπηρεσίας κατά τη χρήση	19	321
Αναλογιστικά (κέρδη)/ ζημίες	(9.855)	19.695
Υπόλοιπο λήξης	94.212	101.398

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στον λογαριασμό αποτελεσμάτων αναλύονται ως εξής:

Λογαριασμός αποτελεσμάτων	1/1 - 31/12/2015	1/1 - 31/12/2014
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	5.241	3.136
Δαπάνη τόκου	1.662	1.926
Αναγνώριση κόστους προϋπηρεσίας	19	321
Κόστος περικοπών/διακανονισμών/τερματισμού υπηρεσίας	7.367	56.351
Σύνολο	14.290	61.734

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στην Καθαρή Θέση αναλύονται ως εξής:

Προσαρμογές	31/12/2015	31/12/2014
Προσαρμογές στις υποχρεώσεις από αλλαγή των υποθέσεων	7.020	(18.310)
Εμπειρικές προσαρμογές στις υποχρεώσεις	2.835	(1.385)
Συνολικό ποσό που αναγνωρίζεται στην Καθαρή Θέση	9.855	(19.695)

Βάσει των παραπάνω, οι μεταβολές στην καθαρή υποχρέωση η οποία είναι αναγνωρισμένη στον ισολογισμό αναλύονται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	101.398	71.141
Υπόλοιπο έναρξης Τραπεζών/ τραπεζικών δραστηριοτήτων από εξαγορές	-	6.377
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	(230)	-
Σύνολο δαπάνης που αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	14.290	61.734
Παροχές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη	(11.390)	(57.549)
Ποσό που αναγνωρίστηκε στην καθαρή θέση	(9.855)	19.695
Υπόλοιπο λήξης	94.212	101.398

Η αναμενόμενη σταθμισμένη μέση διάρκεια των υποχρεώσεων των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών είναι 15,3 έτη.

Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν έχουν ως εξής:

	31/12/2015	31/12/2014
Προεξοφλητικό Επιτόκιο	2,50%	2,00%
Αναμενόμενη Απόδοση Περιουσιακών Στοιχείων	2,50%	2,00%
Μελλοντικές Αυξήσεις Μισθών	1,75%	1,75%

Σύμφωνα με το αναθεωρημένο Δ.Λ.Π. 19, το επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό της αναμενόμενης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων, είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο, βάσει του οποίου υπολογίζεται η υποχρέωση για παροχές μετά την απασχόληση.

Ανάλυση ευαισθησίας στις υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών

Η ανάλυση ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία είναι η ακόλουθη:

Κύριες υποθέσεις	Επίδραση στη δεδουλευμένη υποχρέωση καθορισμένων παροχών		
	Αλλαγή στην υπόθεση	Αύξηση	Μείωση
Επιτόκιο προεξόφλησης	0,50%	-6,27%	6,94%
Αύξηση αποδοχών	0,50%	6,54%	-6,03%
Ρυθμός οικειοθελών αποχωρήσεων	μείωση κατά 50%	-	4,36%

Η ανωτέρω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στη μεταβολή κάθε παραδοχής διατηρώντας όλες τις άλλες παραδοχές σταθερές. Σε ένα οικονομικό περιβάλλον όμως οι παραδοχές δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους και συνήθως επηρεάζονται συνολικά. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση της ευαισθησίας είναι η ίδια με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται κατά τον υπολογισμό της υποχρέωσης που αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης. Το τελικό κόστος των καθορισμένων παροχών εξαρτάται από την πραγματική μελλοντική εμπειρία σχετικά με τις πραγματικές αυξήσεις μισθών και από άλλους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν το κόστος, όπως η κινητικότητα των εργαζομένων και οι νέες προσλήψεις.

2) Θυγατρικές εταιρείες

Για τον καθορισμό της υποχρέωσης που απορρέει από προγράμματα καθορισμένων παροχών θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου διενεργήθηκε αναλογιστική μελέτη από ανεξάρτητο αναλογιστή. Το συνολικό ύψος της υποχρέωσης των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων των θυγατρικών ανέρχεται σε € 11,9 εκατ. (2014: € 19,7 εκατ.). Η συνολική επιβάρυνση στα αποτελέσματα χρήσης από τα προγράμματα καθορισμένων παροχών της Τράπεζας ανέρχεται το έτος 2015, σε € 21,5 εκατ. (2014: € 68,5 εκατ.) και των θυγατρικών εταιρειών των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων του Ομίλου σε € 1,7 εκατ. (2014: € 9,6 εκατ.).

41 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις

A) Νομικές διαδικασίες

Η σχηματισθείσα στον Όμιλο πρόβλεψη για επίδικες υποθέσεις ανέρχεται την 31/12/2015 σε € 19,3 εκατ. από συνεχιζόμενες δραστηριότητες και € 8,2 εκατ. από διακοπτόμενες δραστηριότητες έναντι € 14,6 εκατ. και € 4,0 εκατ. αντίστοιχα την 31/12/2014. Οι αγωγές που εκκρεμούν κατά του Ομίλου την 31/12/2015 και έναντι των οποίων δεν έχουν σχηματιστεί προβλέψεις, δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση του Ομίλου.

B) Δανειακές δεσμεύσεις

Κατά την 31/12/2015 ο Όμιλος έχει αναλάβει τις ακόλουθες δεσμεύσεις:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Εγγυητικές επιστολές	2.964.431	3.142.020
Ενέγγυες πιστώσεις	30.316	50.710
Μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια	368.064	513.189
	3.362.810	3.705.919

Η παρουσίαση των αχρησιμοποίητων πιστωτικών ορίων της χρήσης 2014 άλλαξε για λόγους συγκρισιμότητας και αφορά στις μη ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις.

Γ) Στοιχεία ενεργητικού σε ενέχυρο

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1.173.061	1.029.003
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	41.790	117.624
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	1.223.063	1.140.238
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	24.766.404	4.046.740
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	15.252.624	5.738.198
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.562	-
	42.459.504	12.071.803

Τα ανωτέρω στοιχεία σε ενέχυρο χρησιμοποιούνται για άντληση ρευστότητας. Εκτός από τα προαναφερόμενα στοιχεία ενεργητικού, η Τράπεζα ενεχυριάζει και διακρατούμενους πιστωτικούς τίτλους ίδιας έκδοσης που ανέρχονταν την 31/12/2015 σε € 16.092 εκατ. (31/12/2014: € 6.284 εκατ.) και δεν εμφανίζονται ως στοιχεία ενεργητικού. Στο ποσό των € 16.092 εκατ. περιλαμβάνονται χρεόγραφα αξίας € 10.487 εκατ. τα οποία έχουν εκδοθεί με την εγγύηση Ελληνικού Δημοσίου, χρεόγραφα αξίας € 5.595 εκατ. τα οποία έχουν προέλθει από την πιλοποίηση καταναλωτικών, στεγαστικών και επιχειρηματικών δανείων της Τράπεζας και χρεόγραφα αξίας € 10 εκατ. από έκδοση καλυμμένων ομολογιών της Τράπεζας. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο διατραπεζικών συναλλαγών επαναγοράς χρεογράφων (repo) χρησιμοποιούνται για άντληση ρευστότητας και χρεωστικοί τίτλοι EFSF ύψους € 1.666 εκατ. (31/12/2014: € 8.531 εκατ.). Σχετική με την άντληση χρηματοδότησης έναντι ενεχύρων από το Ευρωσύστημα είναι η σημείωση 32.

Σημειώνεται επίσης ότι τα «Δάνεια και Απαιτήσεις κατά πελατών» περιλαμβάνουν δάνεια ύψους € 23.613 εκατ. τα οποία έχουν ενεχυριαστεί στο πλαίσιο χρηματοδότησης από τον E.L.A.

Δ) Υποχρεώσεις λειτουργικών μισθώσεων

Οι υποχρεώσεις του Ομίλου από μελλοντικές ελάχιστες καταβολές μισθωμάτων βάσει μη ακυρώσιμων λειτουργικών μισθώσεων αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Έως 1 έτος	60.010	71.370
Από 1 έως 5 έτη	216.827	264.654
Άνω των 5 ετών	330.706	437.184
	607.544	773.208

42 Μετοχικό κεφάλαιο και υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες

	Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το Άρτιο	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Ίδιες μετοχές	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	2.271.770	10.008.734	0	(113)	12.280.391
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	308.824	1.441.176	-	-	1.750.000
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου		(56.595)			(56.595)
Επαναγορά προνομιούχων μετοχών	(750.000)	-	-	-	(750.000)
Αγορές / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	113	113
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	1.830.594	11.393.314	0	0	13.223.909
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	1.830.594	11.393.314	0	0	13.223.909
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	2.601.649	-	2.040.000	-	4.641.649
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου		(130.915)			(130.915)
Μείωση ονομαστικής αξίας κοινών μετοχών	(1.812.288)	1.812.288	-	-	0
Αγορές / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	(460)	(460)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	2.619.955	13.074.687	2.040.000	(460)	17.734.183

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται η ανάλυση της μεταβολής του αριθμού των μετοχών της Τράπεζας:

	Αριθμός μετοχών		
	Εκδοθείσες μετοχές	Ίδιες μετοχές	Καθαρός αριθμός μετοχών
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	6.416.802.751	(15.715)	6.416.787.036
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	1.029.411.764	-	1.029.411.764
Επαναγορά προνομιούχων μετοχών	(1.344.234.800)	-	(1.344.234.800)
Αγορές ιδίων μετοχών	-	(1.430.960)	(1.430.960)
Πώληση ιδίων μετοχών	-	1.446.675	1.446.675
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	6.101.979.715	0	6.101.979.715
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	6.101.979.715	0	6.101.979.715
Προσαρμογή (μείωση) αριθμού κοινών μετοχών λόγω reverse split (αναλογία 100 προς 1)	(6.040.959.917)	-	(6.040.959.917)
Προσαρμοσμένο υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	61.019.798	0	61.019.798
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	8.672.163.482	-	8.672.163.482
Αγορές ιδίων μετοχών	-	(21.039.684)	(21.039.684)
Πώληση ιδίων μετοχών	-	19.361.054	19.361.054
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	8.733.183.280	(1.678.630)	8.731.504.650

Μετά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και την αποπληρωμή των προνομιούχων μετοχών που έλαβαν χώρα εντός του 2014, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την 31/12/2014 και την 30/9/2015 ανερχόταν λογιστικά σε € 1.830.593.914,50 διαιρούμενο σε 6.101.979.715 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας € 0,30 η κάθε μία. Η τροποποίηση του καταστατικού σχετικά με την ακύρωση των προνομιούχων μετοχών Ελληνικού Δημοσίου που είχε αποφασισθεί από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας της 30/10/2014, εγκρίθηκε από την αρμόδια εποπτική και διοικητική αρχή εντός του 4^{ου} τριμήνου του 2015.

Σε συνέχεια της απόφασης της από 15/11/2015 Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας, όπως εξειδικεύτηκε με την από 17/11/2015 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η Τράπεζα προέβη στα ακόλουθα:

α) Στην αύξηση της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής μετοχής από € 0,30 σε € 30,00 και την ταυτόχρονη μείωση, λόγω συνένωσης, του συνολικού αριθμού των κοινών μετοχών της Τράπεζας από 6.101.979.715 σε 61.019.798 (reverse split με σχέση 100 παλαιές προς 1 νέα κοινή μετοχή), ταυτόχρονα με τη συνακόλουθη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας με κεφαλαιοποίηση ποσού € 25,50 από το ειδικό αποθεματικό του άρθρου 4 παρ. 4α κ.ν.2190/1920 προς το σκοπό επίτευξης ακεραίου αριθμού μετοχών.

β) Στη δημιουργία ειδικού αποθεματικού του άρθρου 4 παρ. 4α κ.ν.2190/1920 ύψους €1.812.288.000,60, με ισόποση μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας δια μειώσεως της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής μετοχής από € 30,00 σε € 0,30, χωρίς αλλαγή του συνολικού αριθμού των 61.019.798 κοινών μετοχών.

Κατόπιν των ανωτέρω, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανήλθε σε € 18.305.939,40 διαιρούμενο σε 61.019.798 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας € 0,30 η κάθε μία.

Σύμφωνα με την από 15/11/2015 απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας, όπως εξειδικεύτηκε με τις από 20/11/2015 και 2/12/2015 αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, αποφασίσθηκε η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, η οποία καλύφθηκε ως εξής:

i. ποσό € 581.649.044,40 με κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων, εξομοιούμενη με καταβολή μετρητών, με την έκδοση 1.938.830.148 νέων κοινών ονομαστικών μετοχών ονομαστικής αξίας € 0,30 καθεμία, από την Άσκηση Διαχείρισης Παθητικού,

ii. ποσό € 1.340.000.000,10, με ιδιωτική τοποθέτηση, με καταβολή μετρητών, με την έκδοση 4.466.666.667 νέων κοινών ονομαστικών μετοχών ονομαστικής αξίας € 0,30 καθεμία και

iii. ποσό € 680.000.000,10 με την εισφορά ομολόγων εκδόσεως του ESM με την έκδοση 2.266.666.667 νέων κοινών ονομαστικών μετοχών, ονομαστικής αξίας € 0,30 καθεμία, από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, σύμφωνα με το ν. 3864/2010 και την ΠΥΣ 36/02.11.2015.

Συνεπώς, μετά την ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, και κατά την 31/12/2015, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε € 2.619.954.984,00 διαιρούμενο σε 8.733.183.280 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας € 0,30 καθεμία.

Το αποθεματικό υπέρ το άρτιο αυξήθηκε κατά € 1.681.373.286,85 περιλαμβάνοντας την μείωση του μετοχικού κεφαλαίου ποσού € 1.812.288.000,60 και τα έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου ποσού € 130.914.688,25.

Την 2/12/2015, το Διοικητικό Συμβούλιο προέβη στην έκδοση ομολογιακού δανείου με υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες συνολικού ποσού € 2.040 εκατ., το οποίο αντιστοιχεί στο 75% της διαφοράς μεταξύ του δυσμενούς σεναρίου (€ 4.933 εκατ.) και του βασικού σεναρίου (€ 2.213 εκατ.) της άσκησης συνολικής αξιολόγησης. Το ποσό αυτό καλύφθηκε αποκλειστικά από το ΤΧΣ, με ομόλογα εκδόσεως ESM.

Οι βασικότεροι όροι των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Σε περίπτωση που ο δείκτης CET 1 της Τράπεζας υπολογισμένος σε ατομική ή ενοποιημένη βάση μειωθεί κάτω από το 7%, οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες θα μετατρέπονται υποχρεωτικά σε κοινές μετοχές, ο δε αριθμός των κοινών μετοχών που εκδίδονται ανά κάτοχο καθορίζεται διαιρώντας το 116% της ονομαστικής αξίας των ανεξόφλητων υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών που έχει στην κατοχή του με την τιμή μετατροπής.
- Οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες αποφέρουν τόκο, καταβλητέο ετησίως δεδουλευμένο με ετήσιο επιτόκιο 8%. Οι καταβολές τόκου (είτε συνολικά είτε εν μέρει) εναπόκεινται αποκλειστικά στη διακριτική ευχέρεια του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας. Στην περίπτωση όπου η Τράπεζα δεν καταβάλλει εξ' ολοκλήρου οποιοδήποτε καταβλητέο τόκο στη σχετική ημερομηνία καταβολής τόκου, δεν καταβάλλονται μερίσματα επί τυχόν κοινών μετοχών.
- Οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες μετατρέπονται υποχρεωτικά σε κοινές μετοχές, εάν δεν καταβληθούν από την Τράπεζα συνολικά ή μερικά οι καταβλητέοι τόκοι σε δύο ημερομηνίες καταβολής τόκου (όχι απαραίτητα συνεχόμενες), εξαιρουμένου προς το σκοπό αυτό κάθε τόκου που καταβάλλεται με την έκδοση κοινών μετοχών αντί των καταβολών σε μετρητά.
- Οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες δεν έχουν ορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής.

Την 31/12/2015, οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες συνιστούν μέρος των Ιδίων Κεφαλαίων της Τράπεζας καθώς πληρούνται όλα τα κριτήρια των σχετικών διατάξεων του Δ.Λ.Π. 32.

Στις 7 Ιανουαρίου 2015, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι, μετά το διακανονισμό των εντολών άσκησης warrants, ασκήθηκαν συνολικά 3.568 warrants επί μετοχών έκδοσης της Τράπεζας και κατοχής του ΤΧΣ, που αντιστοιχούσαν σε 15.969 κοινές μετοχές και το αναλογούν ποσό που καταβλήθηκε στο ΤΧΣ ανήλθε σε € 28.911,87. Μετά και την ανωτέρω άσκηση των warrants (3η κατά σειρά), καθώς και την 4η που έλαβε χώρα στις 2/7/2015 και 5η άσκηση που έλαβε χώρα στις 4/1/2016 στις οποίες δεν ασκήθηκε κανένα warrant, τα εκδοθέντα warrants σε ισχύ ανέρχονται σε 843.637.022, ενώ οι μετοχές επί των οποίων σύρονται warrants και τις οποίες κατέχει το ΤΧΣ, ανέρχονται σε 37.759.281 (ποσοστό 0,43% επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου).

Η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας, που πραγματοποιήθηκε στις 29/6/2015, αποφάσισε τη μη διανομή μερίσματος για τη χρήση 2014, σύμφωνα με τις θεσπισθείσες διατάξεις του άρθρου 10 του Ν.3864/2010 σε συνδυασμό με το άρθρο 1 παρ. 3 του Ν. 3723/2008, όπως ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στο πρόγραμμα θωράκισης της οικονομίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν.3756/2009 (ΦΕΚ Α' 53/31.3.2009) δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών, για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στα προγράμματα ενίσχυσης της ρευστότητας, που προβλέπονται από τις διατάξεις του Ν. 3723/2008 (ΦΕΚ Α' 250/9.12.2008). Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 16Γ του Ν. 3864/2010, κατά το χρονικό διάστημα συμμετοχής του ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών από την Τράπεζα χωρίς έγκριση του ΤΧΣ. Οι κατεχόμενες ίδιες μετοχές στο τέλος της χρήσης σχετίζονται με συναλλαγές οι οποίες διενεργούνται από τη θυγατρική εταιρεία Πειραιώς Α.Ε.Π.Ε.Υ. στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, που απορρέουν από την ιδιότητά της ως ειδικού διαπραγματευτή.

43 Λοιπά αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Τακτικό αποθεματικό	111.965	74.809
Έκτακτο αποθεματικό	13.897	13.940
Αποθεματικό διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	22.098	(56.808)
Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών	(188.134)	(165.570)
Λοιπά αποθεματικά	38.761	56.171
Αποθεματικό από αναλογιστικά κέρδη/(ζημίες)	(6.355)	(33.782)
Λοιπά αποθεματικά συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων (Α)	(7.766)	(111.240)
Ποσά που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια και συνδέονται με στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες (Β)	21.863	18.787
Σύνολο λοιπών αποθεματικών (Α) + (Β)	14.096	(92.453)

Η κατηγορία «Ποσά που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια και συνδέονται με στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες» περιλαμβάνει το «Αποθεματικό διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου», το «Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών» και το «Αποθεματικό από αναλογιστικά κέρδη/(ζημίες)» από τις διακοπτόμενες δραστηριότητες.

Κίνηση λοιπών αποθεματικών	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	(92.453)	100.709
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	78.906	(151.298)
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	27.581	(1.663)
Εξαγορές, πωλήσεις και μεταβολές ποσοστών	(7.877)	-
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/(ζημίες)	27.427	(40.975)
Ποσά που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια και συνδέονται με στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	3.076	682
Διαφορές από συναλλαγματικές μετατροπές και λοιπές προσαρμογές	(22.564)	93
Υπόλοιπο λήξης	14.096	(92.453)

Κίνηση αποθεματικού διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	(56.808)	94.490
Υπόλοιπο έναρξης εταιρειών διακοπτόμενων δραστηριοτήτων	140	-
Κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση ομολόγων και ΕΓΕΔ	28.893	(92.630)
Κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων	66.579	(78.705)
Ανακύκλωση στα αποτελέσματα από απομείωση μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων	11.424	37.466
Ανακύκλωση της αποτίμησης των πωληθέντων χρεογράφων	(6)	(75.051)
Αναβαλλόμενοι φόροι	(28.753)	53.443
Διαφορές από συναλλαγματικές μετατροπές και λοιπές προσαρμογές	630	4.180
Υπόλοιπο λήξης	22.098	(56.808)

Τον Δεκέμβριο 2015, η Visa Europe ανακοίνωσε την πώληση των μετοχών της στη Visa Inc. Το συνολικό τίμημα της πώλησης, για το σύνολο των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθορίστηκε σε € 16,5 δις, από τα οποία € 11,5 δις θα καταβληθούν σε μετρητά και τα υπόλοιπα € 5,0 δις σε προνομιούχες μετοχές στα μέλη της Visa Europe.

Στο τέλος του 2015, ο Όμιλος αναγνώρισε στα «Κέρδη/(ζημιές) από την αποτίμηση μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων» το αναλογούν όφελος ύψους περίπου € 69,7 εκατ., όπως αυτό προσδιορίστηκε από την Visa Europe με βάση τη συνεισφορά του Ομίλου στα καθαρά έσοδα της Visa Europe για μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Κίνηση αποτελεσμάτων εις νέον	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	(5.921.295)	(3.957.191)
Κέρδη/(ζημιές) μετά φόρων αναλογούνται στους ιδιοκτήτες μητρικής	(1.892.848)	(1.965.087)
Κέρδη/(ζημιές) από πωλήσεις ιδίων μετοχών	(1.412)	(52)
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	(28.347)	1.664
Εξαγορές, πωλήσεις, απορροφήσεις, εκκαθαρίσεις και μεταβολές ποσοστών	3.268	(628)
Υπόλοιπο λήξης	(7.840.634)	(5.921.295)

44 Μέρισμα ανά μετοχή

Για τις χρήσεις του 2014 και του 2015 δεν υφίστανται διανεμητέα κέρδη ή αντίστοιχα ποσά από ελεύθερα προς διανομή αποθεματικά κατά τις διατάξεις του καταστατικού και του νόμου, οπότε τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 44α του Κ.Ν.2190/1920 και δεν επιτρέπεται η καταβολή μερισμάτων με τη μορφή μετρητών ή μετοχών.

Για το λόγο αυτό, η ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 29.6.2015 αποφάσισε τη μη διανομή μερισμάτων για τη χρήση του 2014. Για τους ίδιους λόγους, το Δ.Σ. της Τράπεζας θα εισηγηθεί στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων του 2016 τη μη διανομή μερισμάτων για τη χρήση του 2015.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3723/2008, οι Τράπεζες, για όσο διάστημα συμμετέχουν στα προγράμματα ενίσχυσης της ρευστότητας του νόμου αυτού, δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε διανομή μερισμάτων στους μετόχους, το ύψος των οποίων να υπερβαίνει το ελάχιστο ποσοστό που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 3 του Α.Ν.148/1967, όπως ισχύει.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι οι εκπρόσωποι του Ελληνικού Δημοσίου στα Διοικητικά Συμβούλια των εν λόγω Τραπεζών, έχουν το δικαίωμα της αρνησικυρίας στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης σχετικής με τη διανομή μερισμάτων.

Σημειώνεται επίσης ότι περαιτέρω περιορισμοί στη διανομή μερισμάτων προκύπτουν και με βάση τις διατάξεις του Νόμου 3864/2010 «Περί ιδρύσεως Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας», όπως ισχύει και της, κατ' εξουσιοδότηση αυτού, εκδοθείσας υπ' αρ. 36/2015 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου.

Επίσης, η διανομή μερισμάτων δεν είναι δυνατή στην περίπτωση όπου η Τράπεζα δεν καταβάλλει εξ' ολοκλήρου, στη σχετική ημερομηνία καταβολής τόκου, οποιοδήποτε καταβλητέο τόκο των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών οι οποίες εκδόθηκαν στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της Τράπεζας. Σχετική με τις υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες είναι η σημείωση 42.

Σημειώνεται τέλος ότι, στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism - SSM) και σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2013, τα πιστωτικά ιδρύματα υπάγονται στις διατάξεις της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2015/49) σχετικά με τις πολιτικές διανομής μερισμάτων, για την εφαρμογή συντηρητικής πολιτικής διανομής μερισμάτων για το οικονομικό έτος 2015, στο πλαίσιο του στόχου για την ενίσχυση της ασφάλειας και της ευρωστίας του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, καθώς και στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 και της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, που ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το Νόμο 4261/2014.

45 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα ακόλουθα υπόλοιπα τα οποία έχουν λήξη μικρότερη των 90 ημερών από την ημερομηνία απόκτησής τους.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα (σημείωση 18)	1.904.526	2.381.784
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (σημείωση 19)	140.246	262.298
Χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου (σημείωση 21)	25.889	16.129
	2.070.660	2.660.211

Το ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα των διακοπτόμενων δραστηριοτήτων την 31/12/2015 ανέρχεται σε € 206.098 χιλ. (31/12/2014: € 3.922 χιλ.).

46 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Ως συνδεδεμένα μέρη νοούνται: α) τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης της Τράπεζας, β) τα πλησιέστερα μέλη και οικονομικά εξαρτώμενα μέλη (σύζυγοι, τέκνα, κ.ά.) των μελών Δ.Σ. και Διοίκησης, γ) οι Εταιρίες οι οποίες συναλλάσσονται με τον Όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς, εφόσον η συνολική συμμετοχή σε αυτές (μελών Δ.Σ. και Διοίκησης καθώς και των εξαρτώμενων/πλησιέστερων μελών τους) υπερβαίνει αθροιστικά το 20%, δ) οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας, ε) οι συγγενείς εταιρείες της Τράπεζας και στ) το ΤΧΣ, το οποίο αποτελεί σύμφωνα με το ΔΛΠ 24 συνδεδεμένο μέρος της Τράπεζας Πειραιώς, μετά την ανακεφαλαιοποίησή της στο πλαίσιο του Νόμου 3864/2010. Σημειώνεται ότι δεν περιλαμβάνονται στα συνδεδεμένα μέρη οι εταιρείες με τις οποίες ενδεχόμενα το ΤΧΣ να θεωρείται συνδεδεμένο μέρος.

Οι συναλλαγές με τα προαναφερόμενα συνδεδεμένα μέρη διέπονται από τους συνήθεις όρους και συνθήκες αγοράς. Ειδικότερα, οι χορηγήσεις και οι εγγυητικές επιστολές προς συνδεδεμένα μέρη συνιστούν ελάχιστο ποσοστό επί του συνόλου των χορηγήσεων και εγγυητικών επιστολών αντίστοιχα της Τράπεζας. Έχουν δοθεί μέσα στα πλαίσια των εγκεκριμένων χρηματοδοτικών πολιτικών και διαδικασιών της Τράπεζας, με επαρκείς εξασφαλίσεις και καλύμματα, και ο κίνδυνος αποπληρωμής τους κυμαίνεται στα συνήθη πλαίσια των συνθηκών της αγοράς.

Οι συναλλαγές με τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης, καθώς και με τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη, τα οποία περιλαμβάνουν τα συνδεδεμένα μέρη που αναφέρονται στα ως άνω σημεία (β) και (γ), αναλύονται στον κάτωθι πίνακα. Σημειώνεται ότι δεν υπήρχαν συναλλαγές με το ΤΧΣ κατά τις χρήσεις 2015 και 2014.

	31/12/2015		31/12/2014	
	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη
Υπόλοιπο δανείων	22.148	41.898	55.340	45.791
Υπόλοιπο καταθέσεων	7.484	13.383	16.572	18.023
Εγγυητικές επιστολές και ενέγγυες πιστώσεις	-	3.474	1	3.379

	1/1-31/12/2015		1/1-31/12/2014	
	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη
Έσοδα	377	1.699	701	2.856
Έξοδα	75	1.451	263	1.352

Παροχές μελών Δ.Σ. και Διοίκησης	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Βραχυπρόθεσμες παροχές	7.936	9.341
Παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	667	943

Οι βραχυπρόθεσμες παροχές των μελών Δ.Σ. και Διοίκησης περιλαμβάνουν τους μισθούς, τις αμοιβές, τις εργοδοτικές εισφορές και τις λοιπές επιβαρύνσεις. Το κόστος των παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία έχει επιβαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης της Τράπεζας μέσω διενέργειας προβλέψεων για το σκοπό αυτό.

Το σύνολο των σχηματισμένων προβλέψεων για προγράμματα παροχών σε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης διαμορφώθηκε σε € 26,5 εκατ., από € 29,7 εκατ. την 31/12/2014. Το σύνολο των εν λόγω προβλέψεων συμπεριλαμβάνεται στις υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση (σημείωση 40).

Οι συναλλαγές με τις συγγενείς εταιρείες αναλύονται ως εξής:

	Συγγενείς εταιρείες	
	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Καταθέσεις και λοιπές υποχρεώσεις	78.523	125.463
Δάνεια και λοιπές απαιτήσεις	1.105.488	936.575
Χρεωστικοί τίτλοι	10.771	-
Παράγωγα στοιχεία ενεργητικού	2.197	18.488

Η αύξηση του υπολοίπου των δανείων και λοιπών απαιτήσεων κατά την 31/12/2015 έναντι της 31/12/2014 οφείλεται κυρίως στην ένταξη των εταιρειών «Ιχθυοτροφεία Σελόντα ΑΕΓΕ» και «Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε.» στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών. Το σύνολο των σχηματισμένων προβλέψεων επί δανείων σε συγγενείς εταιρείες διαμορφώθηκε σε € 65,6 εκατ., από € 47,1 εκατ. την 31/12/2014.

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Συνολικά έξοδα και κεφαλαιουχικές δαπάνες	(21.055)	(24.559)
Συνολικά έσοδα	60.637	12.620

Η αύξηση των συνολικών εσόδων της χρήσης 2015 συγκριτικά με τη χρήση 2014, οφείλεται κυρίως στο έσοδο τόκων δανείων του Ομίλου MIG, ο οποίος κατηγοριοποιήθηκε στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών εντός του Δεκεμβρίου 2014.

Οι εγγυητικές επιστολές προς τις συγγενείς εταιρείες του Ομίλου κατά την 31/12/2015 ανέρχονται σε € 17,3 εκατ. (31/12/2014: € 13,9 εκατ.).

47 Μεταβολές στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών και συγγενών εταιρειών

Εντός της χρήσης 2015, η Τράπεζα Πειραιώς και οι θυγατρικές της κατέβαλαν για την απόκτηση, την ίδρυση, καθώς και για τη συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών, συνολικό ποσό € 209 εκατ. Επιπρόσθετα, κατέβαλαν για την απόκτηση, την ίδρυση, καθώς και για τη συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου συγγενών εταιρειών, συνολικό ποσό € 59 εκατ. Ακολουθεί η ανάλυση των μεταβολών στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών και συγγενών εταιρειών:

α) Απόκτηση ελέγχου ή ουσιώδους επιρροής:

Την 6/2/2015, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε το 100% της «Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.» η οποία κατηγοριοποιήθηκε στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιρειών.

Στις 17/3/2015 ολοκληρώθηκε η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου € 50,4 εκατ. της εταιρείας «Ιχθυοτροφεία Σελόντα Α.Ε.Γ.Ε.», με κεφαλαιοποίηση δανειακών της υποχρεώσεων, μεταξύ των οποίων και υποχρεώσεις προς την Τράπεζα Πειραιώς. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα Πειραιώς κατέστη μέτοχος της ανωτέρω εταιρείας με ποσοστό 33,85%, εντάσσοντας την εν λόγω συμμετοχή στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών της εταιρειών.

Την 18/6/2015, η εταιρεία Alecsandri Estates SRL, προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 11 εκατ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την κατά 99,09% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, Daphne Real Estate Consultancy SRL. Κατόπιν τούτου, η Daphne Real Estate Consultancy SRL απέκτησε το 75% της Alecsandri Estates SRL, η οποία κατηγοριοποιήθηκε στο χαρτοφυλάκιο των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου.

Στις 7/10/2015, ολοκληρώθηκε η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά € 58,6 εκατ. της εταιρείας Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε., με κεφαλαιοποίηση δανειακών της υποχρεώσεων, μεταξύ των οποίων και υποχρεώσεις προς την Τράπεζα Πειραιώς. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα Πειραιώς κατέστη μέτοχος της ανωτέρω εταιρείας με ποσοστό 33,10%, εντάσσοντας την εν λόγω συμμετοχή στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών της εταιρειών.

Στις 2/12/2015, η κατά 99,98% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Piraeus Bank Bulgaria A.D. απέκτησε το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας Besticar Limited. Η εταιρεία κατηγοριοποιήθηκε στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου. Με την απόκτηση του 100% των μετοχών της εν λόγω εταιρείας, η κατά 100% άμεση θυγατρική της εταιρεία, Besticar Bulgaria EOOD και η κατά 100% έμμεση θυγατρική της εταιρεία, Besticar EOOD, κατηγοριοποιήθηκαν στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου.

β) Ιδρύσεις Εταιρειών:

Η κατά 65% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, ETBA ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε., ίδρυσε τις κατά 100% θυγατρικές της εταιρείες, ETBA Διαχείρισης Α.Κ.Ε.Σ. Α.Ε. και ETBA Αναπτυξιακή Α.Ε., καταβάλλοντας το ποσό των € 100 χιλ. και € 60 χιλ. αντίστοιχα.

Την 21/1/2015, η κατά 100% θυγατρική της Τράπεζας Πειραιώς, Green Investments Α.Ε., συμμετείχε κατά 50% στην ίδρυση της εταιρείας Litus Advisory S.A., καταβάλλοντας το ποσό των € 150 χιλ. Η εταιρεία κατηγοριοποιήθηκε στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών.

Την 4/9/2015 η κατά 99,98% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Piraeus Bank Bulgaria A.D., ίδρυσε την εταιρεία Gama Asset Management EOOD καταβάλλοντας € 1,3 χιλ. Η εταιρεία κατηγοριοποιήθηκε στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου.

Την 5/11/2015, η κατά 99,98% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Piraeus Bank Bulgaria A.D., ίδρυσε την κατά 100% θυγατρική της εταιρεία Delta Asset Management EOOD καταβάλλοντας € 255,6 χιλ. Η εταιρεία κατηγοριοποιήθηκε στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου.

γ) Συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου - Μεταβολές ποσοστών συμμετοχής:

Η κατά 99% θυγατρική του Ομίλου, Solum Enterprise LLC έχει μειώσει το ποσοστό της στην SINITEM LLC κατά 1%. Κατόπιν τούτου, το ποσοστό συμμετοχής της στη θυγατρική της εταιρεία μειώθηκε σε 99%, ενώ το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στην εταιρεία μειώθηκε σε 98% από 99%.

Στις αρχές Ιανουαρίου 2015, η Τράπεζα Πειραιώς μείωσε το ποσοστό συμμετοχής της στην Ευρωπαϊκή Πίστη Α.Ε.Γ.Α. κατά 1,59%. Κατόπιν τούτου, το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία μειώθηκε σε 28,65%.

Την 14/1/2015, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε επιπλέον 10,71% της Marfin Investment Group A.E. Συμμετοχών έναντι € 28,26 εκατ. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 28,50% της εταιρείας.

Την 22/1/2015, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε επιπλέον 51% της ACT Services A.E. έναντι € 322 χιλ. και κατέχει έκτοτε το 100% της εταιρείας. Από την ίδια ημερομηνία, η εταιρεία μεταφέρθηκε από το χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών στο χαρτοφυλάκιο των θυγατρικών εταιρειών, ενώ στις 18/5/2015 μετονομάστηκε σε Πειραιώς ACT Services A.E. Με την απόκτηση του συνόλου των μετοχών της και η κατά 100% θυγατρική της εταιρεία P - Payroll A.E., κατέστη θυγατρική του Ομίλου.

Την 13/2/2015, η κατά 30% συγγενής συμμετοχή του Ομίλου, PJ Tech Catalyst Fund, αύξησε το ενεργητικό της κατά € 223,7 χιλ. Κατόπιν τούτου, η κατά 100% θυγατρική της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε., Piraeus Equity Partners LTD, κάλυψε την αναλογία της καταβάλλοντας συνολικά € 67,1 χιλ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 26/2/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, ND Αναπτυξιακή Α.Ε., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 60 χιλ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 26/2/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, Πλειάδες Estate Α.Ε., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 210 χιλ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, χωρίς τη συμμετοχή της Πειραιώς Real Estate Α.Ε. Κατόπιν τούτου, το άμεσο ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στην εταιρεία αυξήθηκε σε 15,98% από 14,76%, ενώ της Πειραιώς Real Estate Α.Ε. μειώθηκε σε 84,02% από 85,24%.

Την 26/2/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Property Horizon Α.Ε., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 60 χιλ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 26/2/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Πειραιώς Development Α.Ε., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 170 χιλ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 23/3/2015, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε επιπλέον 37,08% των μετοχών της εταιρείας Trastor A.E.E.A.Π έναντι € 28,55 εκατ. με συνέπεια η Τράπεζα Πειραιώς να κατέχει άμεσα το 70,88% της εταιρείας, η οποία μεταφέρθηκε στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιρειών από το χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών. Ως εκ τούτου, και η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Trastor A.E.E.A.Π., Rembo A.E., έχει καταστεί πλέον θυγατρική του Ομίλου.

Την 2/4/2015, πωλήθηκε το 98% του μετοχικού κεφαλαίου της θυγατρικής εταιρείας του Ομίλου, Integrated Services Systems Co., με αποτέλεσμα η εν λόγω εταιρεία να μεταφερθεί στο χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση.

Την 6/4/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Πειραιώς Green Investments A.E., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 160 χιλ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 5/5/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Picar A.E.E., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 35 εκατ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 13/5/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Κέντρο Βιώσιμης Επιχειρηματικότητας Εξέλιξη Α.Ε., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 300 χιλ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 5/6/2015, η Τράπεζα Πειραιώς κατέβαλε στη συγγενή της συμμετοχή, Piraeus – TANEQ Capital Fund A.K.E.Σ., το ποσό των € 100,9 χιλ.

Την 12/6/2015, η Τράπεζα απέκτησε επιπλέον 16,19% της Hellenic Seaways A.N.E. έναντι τιμήματος € 25 εκατ. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 39,61% της εταιρείας.

Την 16/6/2015 ολοκληρώθηκε η Υποχρεωτική Δημόσια Πρόταση της Τράπεζας Πειραιώς προς τους μετόχους της κατά 70,88% θυγατρικής της εταιρείας Trastor A.E.E.A.Π. για την απόκτηση του συνόλου των κοινών ονομαστικών μετοχών της εταιρείας με αποτέλεσμα η Τράπεζα να αποκτήσει επιπλέον 2,52% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας καταβάλλοντας € 1,94 εκατ. Κατά την περίοδο αποδοχής της Υποχρεωτικής Δημόσιας Πρότασης (19/5/2015-16/6/2015), η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε χρηματιστηριακά επιπλέον 17,24% του μετοχικού κεφαλαίου της Trastor A.E.E.A.Π. καταβάλλοντας € 13,26 εκατ. Μετά την ολοκλήρωση της Υποχρεωτικής Δημόσιας Πρότασης και μέχρι την 26/6/2015, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε μέσω χρηματιστηρίου επιπλέον 0,49% του μετοχικού κεφαλαίου της Trastor A.E.E.A.Π. καταβάλλοντας € 376,0 χιλ. περίπου. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 91,13% της εταιρείας.

Την 25/6/2015, η συγγενής εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Trieris Real Estate LTD, επαναγόρασε 219 μετοχές της από την Τράπεζα Πειραιώς, έναντι τιμήματος € 2,08 εκατ.

Κατά τη διάρκεια του 2^{ου} τριμήνου 2015, η κατά 30% συγγενής συμμετοχή του Ομίλου, PJ Tech Catalyst Fund, αύξησε το ενεργητικό της κατά € 1,27 εκατ. Κατόπιν τούτου, η κατά 100% θυγατρική της Τράπεζας Πειραιώς, Piraeus Equity Partners LTD, κάλυψε την αναλογία της καταβάλλοντας συνολικά € 382,28 χιλ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της.

Την 6/7/2015, η κατά 91,71% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε., Trastor A.E.E.A.Π., κατέβαλε το σύνολο της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της κατά 100% θυγατρικής της εταιρείας, Rembo A.E., ύψους € 2 εκατ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 21/7/2015, καταβλήθηκε η αναλογία της Τράπεζας Πειραιώς ύψους € 4,4 εκατ. επί της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου συνολικού ύψους € 16,2 εκατ. που πραγματοποίησε η κατά 27,2% συγγενής εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, ΑΡΕ Επενδυτικής Περιούσιας Α.Ε., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της.

Την 30/7/2015, η Τράπεζα Πειραιώς, κατέβαλε το σύνολο της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της κατά 100% θυγατρικής της εταιρείας, Kosmopolis Α΄ Α.Ε. Εκμ/σης Εμπ. Κεντρων - Παροχής Υπηρεσιών, ύψους € 350 χιλ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 31/8/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε., Picar Α.Ε.Ε., κατέβαλε το σύνολο της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της κατά 100% θυγατρικής της εταιρείας, Linklife Food & Entertainment Hall Α.Ε., ύψους € 1,35 εκατ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 14/9/2015, η κατά 74,76% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, ΑΧΑΪΑ Clauss Estate Α.Ε., ολοκλήρωσε την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 1,44 εκατ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, αυξάνοντας έτσι το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία σε 75,27%.

Την 24/9/2015, η κατά 99,998% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, RE Anodus Ltd, προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 63,89 εκατ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, κυρίως με κεφαλαιοποίηση δανειακών υποχρεώσεων, αυξάνοντας έτσι το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία σε 99,999%.

Κατά τη διάρκεια του 3ου τριμήνου 2015, η κατά 30% συγγενής συμμετοχή του Ομίλου, PJ Tech Catalyst Fund, αύξησε το ενεργητικό της κατά € 317,8 χιλ. Κατόπιν τούτου, η κατά 100% θυγατρική της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε., Piraeus Equity Partners LTD, κάλυψε την αναλογία της καταβάλλοντας συνολικά € 95,3 χιλ. διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Κατά τη διάρκεια του 3ου τριμήνου 2015, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε μέσω χρηματιστηρίου επιπλέον 0,58% του μετοχικού κεφαλαίου της Trastor Α.Ε.Ε.Α.Π. καταβάλλοντας € 447,9 χιλ. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 91,71% της εταιρείας.

Κατά τη διάρκεια του 3ου τριμήνου 2015, η Τράπεζα Πειραιώς πούλησε το 0,69% του μετοχικού κεφαλαίου της συγγενούς της εταιρείας Ιχθυοτροφεία Σελόντα Α.Ε.Γ.Ε., έναντι συνολικού τιμήματος € 91,7 χιλ. περίπου. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 33,16% της εταιρείας.

Την 8/10/2015, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε από την κατά 100% διακρατούμενη προς πώληση συμμετοχή της, ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε., το 99,47% του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΤΕ Insurance Romania S.A. έναντι τιμήματος € 6,1 εκατ., διατηρώντας την εν λόγω συμμετοχή στο χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων προς πώληση εταιρειών. Την 30/12/2015, η ΑΤΕ Insurance Romania S.A., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 133,0 χιλ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 99,49% της εταιρείας.

Την 16/10/2015, η κατά 99,98% θυγατρική της Τράπεζας Πειραιώς, Piraeus Bank Bulgaria A.D., απέκτησε από την κατά 100% θυγατρική του Ομίλου, Bulfinace EAD, το 100% της Asset Management Bulgaria EOOD έναντι τιμήματος € 1,02, διατηρώντας την εν λόγω συμμετοχή στο χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου. Κατόπιν τούτου, το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στην Asset Management Bulgaria EOOD μεταβλήθηκε σε 99,98% από 100%.

Την 23/10/2015, η Τράπεζα Πειραιώς πούλησε το 8,11% του μετοχικού κεφαλαίου της συγγενούς εταιρείας Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε. έναντι τιμήματος € 2,1 εκατ. στην κατά 100% θυγατρική της εταιρεία, Πειραιώς Leasing Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στην εταιρεία, ενώ το ποσοστό της Τράπεζας Πειραιώς στην εταιρεία Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε. μειώθηκε σε 24,99%.

Την 26/10/2015, η κατά 99,99971% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Piraeus Bank Romania S.A., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 24 εκατ. περίπου (RON 105,9 εκατ.) με κεφαλαιοποίηση δανείου μειωμένης εξασφάλισης. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 99,99973% της εταιρείας.

Την 18/11/2015, η κατά 99,9900% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, JSC Piraeus Bank ICB, προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 18,34 εκατ. (\$ 19,54 εκατ.) με κεφαλαιοποίηση δανείου μειωμένης εξασφάλισης. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 99,9918% της εταιρείας.

Την 4/12/2015, η Τράπεζα Πειραιώς, κατέβαλε το σύνολο της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της κατά 100% θυγατρικής της εταιρείας, Πειραιώς Α.Ε.Π.Ε.Υ., ύψους € 40 εκατ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 21/12/2015, η κατά 91,71% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε., Trastor Α.Ε.Ε.Α.Π., κατέβαλε το σύνολο της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της κατά 100% θυγατρικής της εταιρείας, Rembo Α.Ε., ύψους € 300 χιλ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 22/12/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Ημιθέα Α.Ε., προχώρησε σε διάσπαση μετοχών (split) με αναλογία 25 νέες για μία παλιά μετοχή και σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 46,5 εκατ., με κεφαλαιοποίηση δανειακών υποχρεώσεων, η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της.

Από την 23/12/2015 διαπραγματεύονται οι 2.263.325 νέες μετοχές της κατά 28,50% συγγενούς εταιρείας της Τράπεζας Πειραιώς, Marfin Investment Group Α.Ε. Συμμετοχών που προέκυψαν από την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας λόγω μετατροπής ομολογιών, ιδιοκτησίας τρίτων, σε μετοχές. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 28,43% της εταιρείας.

Την 23/12/2015, η Τράπεζα Πειραιώς κατέβαλε στη συγγενή της συμμετοχή, Piraeus – TANEΟ Capital Fund Α.Κ.Ε.Σ. το ποσό των € 151,4 χιλ.

Την 23/12/2015, η κατά 30% συγγενής εταιρεία του Ομίλου, Γαία Επιχειρείν Α.Ε. προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 153,9 χιλ. χωρίς τη συμμετοχή της κατά 100% θυγατρικής εταιρείας της Τράπεζας, Κέντρο Βιώσιμης Επιχειρηματικότητας Εξέλιξη Α.Ε., μειώνοντας έτσι το ποσοστό της στην εταιρεία σε 26%.

Την 28/12/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Πειραιώς Leasing Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε., προχώρησε σε μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 22,1 εκατ. με συμψηφισμό ζημιών και σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 20 εκατ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, με κεφαλαιοποίηση ισόποσων δανειακών υποχρεώσεων, διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της.

Την 28/12/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε., προχώρησε σε μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 139,1 εκατ. με συμψηφισμό ζημιών και σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 230 εκατ., η οποία καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Τράπεζα Πειραιώς, με κεφαλαιοποίηση ισόποσων δανειακών υποχρεώσεων, διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της.

Κατά τη διάρκεια του 4^{ου} τριμήνου 2015, η κατά 30% συγγενής συμμετοχή του Ομίλου, PJ Tech Catalyst Fund, αύξησε το ενεργητικό της κατά € 691,5 χιλ. Κατόπιν τούτου, η κατά 100% θυγατρική της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε., Piraeus Equity Partners LTD, κάλυψε την αναλογία της καταβάλλοντας συνολικά € 207,4 χιλ. διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Η καθαρή εκροή από αυξήσεις ποσοστών σε θυγατρικές και εξαγορές θυγατρικών ανέρχεται σε € 43.905 χιλ. και αναλύεται ως εξής:

Εξαγορές θυγατρικών εταιρειών, εξαιρουμένων των ταμειακών διαθεσίμων που αποκτήθηκαν	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Αύξηση ποσοστού σε θυγατρικές του Ομίλου	-	301
Εξαγορά θυγατρικών εταιρειών	44.893	-
Μείον: Ταμείο και ταμειακά διαθέσιμα που εξαγοράστηκαν	(989)	(116)
	43.905	185

δ) Εκκαθαρίσεις - Πωλήσεις Εταιρειών:

Την 26/3/2015, η Τράπεζα Πειραιώς προχώρησε σε πλήρη αποεπένδυση από την συγγενή Σερβική Τράπεζα «AIK Banka», μεταβιβάζοντας το 20,35% επί των κοινών και το 25% επί των προνομιούχων μετοχών έναντι ποσού RSD 3.290 εκατ. και RSD 311 εκατ. αντίστοιχα (συνολικά € 30 εκατ. περίπου).

Την 8/4/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, Piraeus Bank (Cyprus) Nominees LTD, διεγράφη από το οικείο μητρώο εταιρειών.

Την 19/6/2015, η συγγενής εταιρεία του Ομίλου, Good Works Ενεργειακή Α.Ε. Φωτοβολταϊκών Έργων, της οποίας η διανομή του προϊόντος εκκαθάρισης προς τους μετόχους της πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο 2014, διεγράφη από το μητρώο της ΦΑΕ Αθηνών.

Την 7/10/2015, ο Όμιλος πώλησε το σύνολο της συμμετοχής του στην κατά 100 % θυγατρική του Piraeus Insurance Reinsurance Broker Romania S.R.L. έναντι τιμήματος € 442,9 χιλ.

Την 10/11/2015, η Τράπεζα Πειραιώς πούλησε το σύνολο της συμμετοχής της, στην κατά 98,49% διακρατούμενη προς πώληση Piraeus Bank Egypt S.A.E., έναντι τιμήματος € 139,7 εκατ. (\$ 149,7 εκατ.). Ως αποτέλεσμα της ανωτέρω πώλησης, οι κάτωθι εταιρείες που περιλαμβάνονταν στον Όμιλο εταιρειών της Piraeus Bank Egypt S.A.E., α) Piraeus Egypt Leasing Co. β) Piraeus Bank Egypt Investment Company, γ) Alexandria for Development Investment και δ) Nile Shoes Company δεν ανήκουν πλέον στον Όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς.

Την 22/12/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Συμμετοχική Θεαμάτων Α.Ε., η οποία βρισκόταν σε καθεστώς εκκαθάρισης, διαγράφηκε από το Γ.Ε.Μ.Η.

Πωλήσεις θυγατρικών εταιρειών, εξαιρουμένων των ταμειακών διαθεσίμων που αποκτήθηκαν	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Πώληση (ολική/μερική)	95.155	-
Κέρδος/(Ζημία) από πώληση	44.990	-
Μείον: Ταμείο και ταμειακά διαθέσιμα που πωλήθηκαν	(274.941)	-
	(134.795)	0

ε) Λοιπές αλλαγές - Μετασχηματισμοί:

Την 20/4/2015, η κατά 49,9% συγγενής εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Exus Α.Ε., μετονομάστηκε σε Exodus Α.Ε.

Την 2/6/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, Γενική Ασφαλιστικής Πρακτόρευσης Α.Ε., μετονομάστηκε σε Special Financial Solutions Α.Ε.

Την 4/6/2015 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση της κατά 100% θυγατρικής εταιρείας της Τράπεζας Πειραιώς, Kosmopolis Α' Ανώνυμη Εταιρεία Εκμετάλλευσης Εμπορικών Κέντρων – Παροχής Υπηρεσιών και της κατά 100% θυγατρικής της εταιρείας, Parking Kosmopolis Α.Ε. Εκμετάλλευσης Πάρκινγκ, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη.

Την 8/6/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Geniki Special Business Services Α.Ε., μετονομάστηκε σε Special Business Services Α.Ε.

Την 12/6/2015, η κατά 100% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, P - Payroll Α.Ε., μετονομάστηκε σε Α.С.Т. В.Α.С. Α.Ε.

Την 22/12/2015, ολοκληρώθηκε η συγχώνευση της κατά 24,99% συγγενούς εταιρείας της Τράπεζας Πειραιώς, Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε. και της Sea Farm Ionian Α.Ε., στην οποία ο Όμιλος κατείχε ποσοστό 17,46%, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη. Κατόπιν τούτου, ο Όμιλος κατέχει το 32,71% της Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε.

Την 24/12/2015, ολοκληρώθηκε η συγχώνευση της κατά 94,00% θυγατρικής εταιρείας της Τράπεζας Πειραιώς, Olympic Εμπορικές & Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε. και της κατά 100% θυγατρικής της εταιρείας, Visa Rent A Car Α.Ε., με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη.

48 Αμοιβές Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Ο παρακάτω πίνακας αναλύει βάσει του άρθρου 43α του Κ.Ν. 2190/1920, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 30 του Ν.3756/2009, τις συνολικές αμοιβές στις χρήσεις 2015 και 2014 του νόμιμου ελεγκτή της Τράπεζας "PricewaterhouseCoopers", για την Τράπεζα και τις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου στις οποίες είναι νόμιμος ελεγκτής.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Τακτικός - υποχρεωτικός έλεγχος	3.275	3.221
Φορολογικός έλεγχος	651	593
Άλλες υπηρεσίες ελεγκτικής φύσης	681	1.042
Λοιπές μη ελεγκτικές υπηρεσίες	2.572	551
Σύνολο	7.178	5.407

49 Ολοκλήρωση του επιμερισμού του κόστους εξαγοράς των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε.

Η Τράπεζα απέκτησε στις 17/4/2015 τα «υγιή» τμήματα των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε. έναντι τιμήματος € 17,1 εκατ. Η Τράπεζα Πειραιώς, εφαρμόζοντας τις προβλεπόμενες διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων», ολοκλήρωσε εντός 12 μηνών από την ημερομηνία εξαγοράς τον επιμερισμό του κόστους εξαγοράς στα αποκτηθέντα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε. Σημειώνεται ότι ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες καθώς και η αναγνώριση άυλων στοιχείων με βάση τα κριτήρια των Δ.Π.Χ.Α. και η επιμέτρησή τους στην εύλογη αξία, διενεργήθηκαν από ανεξάρτητο διεθνή ελεγκτικό όικο.

Οι συνολικές εύλογες αξίες των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

	Αποκτηθέντα στοιχεία πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε.
Στοιχεία Ενεργητικού	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1.594
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	1.709
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	260.684
Χρεόγραφα διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	2.679
Άυλα στοιχεία	8.012
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	3.188
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	40.201
Διαφορά αξίας μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων	296.994
Σύνολο στοιχείων ενεργητικού	615.061
Στοιχεία Υποχρεώσεων	
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	89.306
Υποχρεώσεις προς πελάτες	504.291
Λοιπές υποχρεώσεις	8.996
Σύνολο υποχρεώσεων	602.593
Καθαρή θέση	12.468
Σύνολο Καθαρής Θέσης και Υποχρεώσεων	615.061
Συνολικό Κόστος Εξαγοράς	17.100
Ποσοστό καθαρής θέσης που εξαγοράστηκε	100%
Υπεραξία εξαγοράς	4.632

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει το σύνολο των καθαρών εσόδων, των εξόδων και προβλέψεων καθώς και των αποτελεσμάτων προ φόρων της πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε. που προέκυψαν μετά την ημερομηνία απόκτησης, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά που θα είχαν προκύψει για τον Όμιλο, εάν η εξαγορά είχε πραγματοποιηθεί την 1/1/2015.

	Αποτελέσματα 2015	Αποτελέσματα μετά την εξαγορά
Σύνολο καθαρών εσόδων	(3.740)	(1.213)
Σύνολο εξόδων και προβλέψεων	(16.146)	(8.323)
Αποτελέσματα προ φόρων	(19.887)	(9.536)

50 Αναμόρφωση οικονομικών πληροφοριών συγκριτικών χρήσεων

Παρατίθενται οι αναμορφώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων και στην ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών της χρήσης που έληξε στις 31/12/2014, λόγω της μεταφοράς των εταιρειών του Ομίλου της Piraeus Bank Egypt S.A.E και των εταιρειών του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ στις διακοπτόμενες δραστηριότητες εντός του 2015, καθώς και της αναταξινόμησης ποσού € 36 εκατ. στο κονδύλι « Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού» από το κονδύλι « Αποσβέσεις» , που αφορά την επιβάρυνση από τη διακοπή εργασιών καταστημάτων του Ομίλου.

Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων	1/1-31/12/2014		
	Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα ποσά
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	3.476.093	(108.390)	3.367.703
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(1.475.647)	60.821	(1.414.826)
Καθαρά έσοδα από τόκους	2.000.446	(47.569)	1.952.877
Έσοδα προμηθειών	374.919	(23.692)	351.228
Έξοδα προμηθειών	(41.625)	4.291	(37.335)
Καθαρά έσοδα προμηθειών	333.294	(19.401)	313.893
Έσοδα από μερίσματα	15.390	(1.784)	13.606
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	(104.321)	(2.372)	(106.694)
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	74.950	(263)	74.688
Λοιπά αποτελέσματα	204.145	(812)	203.333
Σύνολο καθαρών εσόδων	2.523.904	(72.200)	2.451.704
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(771.927)	35.205	(736.722)
Έξοδα διοίκησης	(604.091)	12.363	(591.727)
Αποσβέσεις	(156.959)	42.418	(114.541)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων	(1.532.976)	89.987	(1.442.989)
Κέρδη προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	990.928	17.786	1.008.714
Απομείωση αξίας δανείων	(3.756.870)	48.032	(3.708.839)
Απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων	(165.380)	59	(165.321)
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών	(90.061)	2.693	(87.367)
Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού	(19.214)	(35.159)	(54.373)
Απομείωση αξίας διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	(2.170)	20	(2.150)
Λοιπές προβλέψεις	(9.352)	(240)	(9.592)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	5.021	(325)	4.696
Κέρδη/ (ζημίες) προ φόρων	(3.047.098)	32.866	(3.014.232)
Φόρος εισοδήματος	1.068.254	731	1.068.985
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1.978.845)	33.597	(1.945.248)
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	6.851	(33.597)	(26.746)
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος	(1.971.994)	0	(1.971.994)
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής	(1.971.940)	33.591	(1.938.349)
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	(6.905)	6	(6.899)
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής	6.853	(33.591)	(26.738)
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	(2)	(6)	(8)
Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής (σε €):			
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
- Βασικά και Προσαρμοσμένα	(0,2843)	(0,9146)	(1,1990)
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες			
- Βασικά και Προσαρμοσμένα	0,0003	(0,0169)	(0,0165)

Ενοποιημένη Κατάσταση Συγκεντρωτικού Συνολικού Εισοδήματος	1/1-31/12/2014		
	Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα ποσά
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Κέρδη/ (ζημίες) μετά φόρων (Α)	(1.978.845)	33.597	(1.945.248)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:			
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	(151.350)	(1.496)	(152.846)
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	362	(12.670)	(12.309)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	(40.997)	272	(40.725)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Β)	(191.986)	(13.894)	(205.880)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Α+Β)	(2.170.830)	19.703	(2.151.127)
- Αναλογούνται στους ιδιοκτήτες μητρικής	(2.164.120)	19.841	(2.144.279)
- Αναλογούνται στα δικαιώματα μειοψηφίας	(6.710)	(139)	(6.849)
ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Κέρδη/ (ζημίες) μετά φόρων (Γ)	6.851	(33.597)	(26.746)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:			
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	490	1.496	1.986
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	192	12.670	12.863
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	-	(272)	(272)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Δ)	683	13.894	14.577
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Γ+Δ)	7.533	(19.703)	(12.170)
- Αναλογούνται στους ιδιοκτήτες μητρικής	7.534	(19.841)	(12.307)
- Αναλογούνται στα δικαιώματα μειοψηφίας	(1)	139	138

Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών	1/1-31/12/2014		
	Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα ποσά
Σύνολο εισροών/ (εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες	1.090.254	(18.258)	1.071.996
Σύνολο εισροών/ (εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες	(1.618.281)	(10.464)	(1.628.745)
Σύνολο εισροών/ (εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	1.243.544	-	1.243.544
Σύνολο εισροών/ (εκροών) χρήσης	715.517	(28.722)	686.795
Επίδραση συναλλαγματικών διαφορών στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	58.546	1.123	59.669
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Α)	774.063	(27.598)	746.465
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα από διακοπτόμενες δραστηριότητες (Β)	1.604	27.598	29.202
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα ενάρξεως χρήσης (Γ)	1.888.466	0	1.888.466
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης (Α)+(Β)+(Γ)	2.664.133	0	2.664.133

51 Γνωστοποιήσεις του Νόμου 4151/2013

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4151/2013, κάθε πιστωτικό ίδρυμα, που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, οφείλει αμέσως μετά την παρέλευση του χρονικού ορίου της εικοσαετίας να αποδίδει στο Ελληνικό Δημόσιο συγκεντρωτικά μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους τα υπόλοιπα των αδρανών καταθέσεων, πλέον αναλογούντων τόκων. Η Τράπεζα το 2015 απέδωσε το ποσό των € 401.609,29 για κεφάλαια και τόκους καταθέσεων που παραγράφηκαν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

52 Γνωστοποιήσεις του Νόμου 4261/2014

Σύμφωνα με το άρθρο 81 του Νόμου 4261/2014, το οποίο ενσωμάτωσε το άρθρο 89 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ στην ελληνική νομοθεσία, ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς («Όμιλος») γνωστοποιεί πληροφόρηση για κάθε χώρα στην οποία δραστηριοποιείται.

Η γνωστοποιούμενη πληροφόρηση περιλαμβάνει: την επωνυμία της θυγατρικής εταιρείας, τη φύση δραστηριοτήτων, τη γεωγραφική θέση, τον κύκλο εργασιών, τον αριθμό των εργαζομένων σε ισοδύναμο καθεστώς πλήρους απασχόλησης, τα αποτελέσματα προ φόρων, τους φόρους επί των αποτελεσμάτων, καθώς και τις εισπραττόμενες δημόσιες επιδοτήσεις. Ο κύκλος εργασιών, τα αποτελέσματα προ φόρων και οι φόροι επί των αποτελεσμάτων είναι με βάση τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των χρήσεων που έληξαν την 31 Δεκεμβρίου 2015 και την 31 Δεκεμβρίου 2014, οι οποίες συντάσσονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και υιοθετήθηκαν από την Ε.Ε.

Τόσο η Τράπεζα όσο και οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου δεν έχουν εισπράξει δημόσιες επιδοτήσεις. Οι υπόλοιπες πληροφορίες παρατίθενται στους ακόλουθους πίνακες:

α. Πληροφόρηση ανά χώρα

Χώρα	31/12/2015			
	Σύνολο καθαρών εσόδων ⁽³⁾	Αποτελέσματα προ φόρων	Φόρος εισοδήματος	Αριθμός εργαζομένων ⁽⁴⁾
	(ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
Ελλάδα ⁽¹⁾	2.220.449	(2.706.794)	(1.065.603)	16.554
Ρουμανία	85.354	(85.801)	293	1.435
Βουλγαρία	45.695	(95.581)	(713)	885
Αίγυπτος	46.531	45.364	91	1
Κύπρος	(1.467)	(1.829)	(439)	6
Σερβία	25.529	(38.576)	46	452
Αλβανία	14.262	(24.465)	(949)	429
Ουκρανία	10.891	(22.403)	(1.288)	438
Λοιπές χώρες ⁽²⁾	894	132	-	-
Διεταιρικά ποσά	(55.031)	-	-	-
Όμιλος	2.393.107	(2.929.953)	(1.068.562)	20.198

Σημειώσεις:

(1) Τα ποσά που αναφέρονται περιλαμβάνουν τις δραστηριότητες των υποκαταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς που λειτουργούν σε χώρες της αλλοδαπής καθώς και τα οχήματα ειδικού σκοπού με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο.

(2) Οι λοιπές χώρες περιλαμβάνουν το Ηνωμένο Βασίλειο, το Λουξεμβούργο, τη Λιβερία, τον Παναμά, τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους και τις Η.Π.Α.

(3) Το σύνολο καθαρών εσόδων περιλαμβάνει τα καθαρά έσοδα από τόκους, τα καθαρά έσοδα προμηθειών, τα αποτελέσματα από χρεόγραφα του επενδυτικού και εμπορικού χαρτοφυλακίου, τα έσοδα από μερίσματα καθώς και τα λοιπά αποτελέσματα.

(4) Ο αριθμός των εργαζομένων στην Ελλάδα, στη Ρουμανία και στην Κύπρο περιλαμβάνει 168, 14 και 338 εργαζόμενους αντίστοιχα που σχετίζονται με διακοπτόμενες δραστηριότητες.

Χώρα	31/12/2014			
	Σύνολο καθαρών εσόδων ⁽³⁾	Αποτελέσματα προ φόρων	Φόρος εισοδήματος	Αριθμός εργαζομένων ⁽⁴⁾
	(ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
Ελλάδα ⁽¹⁾	2.274.557	(2.903.249)	(1.079.632)	16.688
Ρουμανία	133.595	(14.226)	2.331	1.621
Βουλγαρία	56.541	(21.887)	(51)	953
Αίγυπτος	1.796	(1.031)	(23)	1.270
Κύπρος	(6.164)	(1.197)	(857)	352
Σερβία	31.171	(17.366)	70	511
Αλβανία	23.483	(4.780)	95	460
Ουκρανία	(23.792)	(49.404)	9.081	517
Λοιπές χώρες ⁽²⁾	1.662	(1.093)	-	-
Διεταιρικά ποσά	(41.144)	-	-	-
Όμιλος	2.451.704	(3.014.232)	(1.068.986)	22.372

Σημειώσεις:

(1) Τα ποσά που αναφέρονται περιλαμβάνουν τις δραστηριότητες των υποκαταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς που λειτουργούν σε χώρες της αλλοδαπής καθώς και τα οχήματα ειδικού σκοπού με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο.

(2) Οι λοιπές χώρες περιλαμβάνουν το Ηνωμένο Βασίλειο, το Λουξεμβούργο, τη Λιβερία, τον Παναμά, τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους και τις Η.Π.Α.

(3) Το σύνολο καθαρών εσόδων περιλαμβάνει τα καθαρά έσοδα από τόκους, τα καθαρά έσοδα προμηθειών, τα αποτελέσματα από χρεόγραφα του επενδυτικού και εμπορικού χαρτοφυλακίου, τα έσοδα από μερίσματα καθώς και τα λοιπά αποτελέσματα.

(4) Ο αριθμός των εργαζομένων στην Ελλάδα και στη Ρουμανία περιλαμβάνει 183 και 16 εργαζόμενους αντίστοιχα που σχετίζονται με διακοπτόμενες δραστηριότητες.

(5) Το σύνολο καθαρών εσόδων, τα Αποτελέσματα προ φόρων και ο Φόρος εισοδήματος για το 2014 έχουν αναμορφωθεί (σημείωση 50).

Β. Οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, η φύση των δραστηριοτήτων τους καθώς και η γεωγραφική τους θέση παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου που περιλαμβάνονται στην ακόλουθη λίστα γνωστοποιούνται στις ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2015.

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα
1.	Πειραιώς Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Χρηματοπιστηριακές εργασίες	Ελλάδα
2.	Πειραιώς Factoring Α.Ε.	Πρακτόρευση απαιτήσεων	Ελλάδα
3.	Picar Α.Ε.	Διαχείριση χώρων City Link	Ελλάδα
4.	Γενική Εταιρεία Κατασκευών και Αναπτύξεων Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & συμμετοχών	Ελλάδα
5.	Πειραιώς Direct Services Α.Ε.	Παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών	Ελλάδα
6.	Οικιστική Ανάπτυξη Κορομηλιάς Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα
7.	Πειραιώς Real Estate Α.Ε.	Τεχνική και κατασκευαστική εταιρεία	Ελλάδα
8.	ND Αναπτυξιακή Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα
9.	Property Horizon Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα
10.	ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.	Ανάπτυξη/ διαχείριση βιομηχανικών περιοχών	Ελλάδα
11.	Πειραιώς Development Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα
12.	Πειραιώς Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων	Ελλάδα
13.	Πειραιώς Buildings Α.Ε.	Ανάπτυξη ακινήτου	Ελλάδα
14.	ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε.	Οργάνωση, εκμετάλλευση και διοίκηση νοσηλευτικών μονάδων	Ελλάδα
15.	Πειραιώς Green Investments Α.Ε.	Εταιρεία συμμετοχών	Ελλάδα
16.	New Up Dating Development Κτημ., Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική & αναπτυξιακή εταιρεία	Ελλάδα
17.	Πειραιώς Leasing Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	Ελλάδα
18.	Multicollection Α.Ε.	Αξιολόγηση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων	Ελλάδα
19.	Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε.	Βραχυχρόνια & μακροχρόνια λειτουργική μίσθωση οχημάτων	Ελλάδα
20.	Πειραιώς Πρακτορειακή Ασφαλιστικών Εργασιών Α.Ε.	Πρακτορειακή - ασφαλιστική	Ελλάδα
21.	Piraeus Capital Management Α.Ε.	Αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών	Ελλάδα
22.	ΠΡΟΣΠΕΚΤ Ν.Ε.Π.Α.	Διαχείριση σκαφών αναψυχής	Ελλάδα
23.	Πλειάδες Estate Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα
24.	ΔΙ.ΒΙ.ΠΑ.ΚΑ. Α.Ε.	Φορέας διοίκησης και διαχείρισης βιομηχανικού πάρκου Καστοριάς	Ελλάδα
25.	ΑΧΑΪΑ Clauss Estate Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα
26.	Kosmopolis Α' Α.Ε. Εκμ/σης εμπ. κέντρων - παροχής υπηρεσιών	Διαχείριση εμπορικού κέντρου	Ελλάδα
27.	Zibeno I Energy S.A.	Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας μέσω ΑΠΕ και Συμβατικών Πηγών Ενέργειας	Ελλάδα

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα
28.	Piraeus Jeremie Technology Catalyst Management A.E.	Διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών	Ελλάδα
29.	KPM Energy Εταιρεία Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας Α.Ε.	Παραγωγή και εκμετάλλευση ηλεκτρικής ενέργειας μέσω ΑΠΕ	Ελλάδα
30.	Γενική Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών & Συμβούλων Α.Ε.	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	Ελλάδα
31.	Special Financial Solutions A.E.	Παροχή συμβουλών, συμβουλευτικών, μελετητικών, οργανωτικών και επιμορφωτικών υπηρεσιών	Ελλάδα
32.	Γενική Ενημέρωσης και Ρύθμισης Α.Ε.	Αξιολόγηση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων	Ελλάδα
33.	Κέντρο Βιώσιμης Επιχειρηματικότητας Εξέλιξη Α.Ε.	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες - Ξενοδοχεία - Επαγγελματική Κατάρτιση & Εκπαίδευση	Ελλάδα
34.	Πειραιώς Μεσίτες Ασφαλ. και Αντασφαλ. Εργασιών Α.Ε.	Μεσίτεια ασφαλείων - αντασφαλείων	Ελλάδα
35.	Mille Fin A.E.	Εμπορία Οχημάτων	Ελλάδα
36.	Special Business Services A.E.	Παροχή συμβουλών, συμβουλευτικών, μελετητικών, οργανωτικών και επιμορφωτικών υπηρεσιών	Ελλάδα
37.	Linklife Food & Entertainment Hall A.E.	Εκμετάλλευση χώρων εστίασης	Ελλάδα
38.	Εντροπία Κτηματική Α.Ε.	Εταιρεία εκμετάλλευσης ακινήτων	Ελλάδα
39.	Trastor Α.Ε.Ε.Α.Π.	Εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα
40.	Πειραιώς ACT Services A.E.	Λογιστικές και φορολογικές υπηρεσίες	Ελλάδα
41.	A.C.T. B.A.S. A.E.	Παροχή συμβουλ. υπηρεσιών επί μισθοδοτικών και εργατικών θεμάτων	Ελλάδα
42.	ETBA Διαχείρισης Α.Κ.Ε.Σ. Α.Ε.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	Ελλάδα
43.	ETBA Αναπτυξιακή Α.Ε.	Πραγματοποίηση επενδύσεων και ανάπτυξη δράσεων, σύμφωνα με τις αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης	Ελλάδα
44.	Rembo A.E	Απόκτηση και εκμετάλλευση ακινήτων	Ελλάδα
45.	Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	Ελλάδα
46.	Piraeus Bank Romania S.A.	Τραπεζικές υπηρεσίες	Ρουμανία
47.	Piraeus Leasing Romania IFN S.A.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	Ρουμανία
48.	Piraeus Real Estate Consultants S.R.L.	Τεχνική & κατασκευαστική εταιρεία	Ρουμανία
49.	Proiect Season Residence SRL	Ανάπτυξη ακίνητης περιουσίας	Ρουμανία
50.	General Business Management Investitii S.R.L.	Ανάπτυξη Οικοδομικών Σχεδίων	Ρουμανία
51.	R.E. Anodus SRL	Ανάπτυξη real estate	Ρουμανία
52.	Daphne Real Estate Consultancy SRL	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Ρουμανία
53.	Rhesus Development Projects SRL	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Ρουμανία
54.	Priam Business Consultancy SRL	Ανάπτυξη real estate	Ρουμανία
55.	Alecsandri Estates SRL	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Ρουμανία
56.	Piraeus Bank Bulgaria A.D.	Τραπεζικές υπηρεσίες	Βουλγαρία

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα
57.	Piraeus Leasing Bulgaria EAD	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	Βουλγαρία
58.	Bulfin S.A.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Βουλγαρία
59.	Piraeus Insurance Brokerage EOOD	Μεσίτευση ασφαλειών	Βουλγαρία
60.	Piraeus Real Estate Bulgaria EOOD	Τεχνική & κατασκευαστική εταιρεία	Βουλγαρία
61.	Bulfinace E.A.D.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Βουλγαρία
62.	Asset Management Bulgaria EOOD	Ταξιδιωτικές υπηρεσίες, ενοικιάσεις και διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Βουλγαρία
63.	Beta Asset Management EOOD	Ενοίκιαση και διαχείριση ακινήτων	Βουλγαρία
64.	Varna Asset Management EOOD	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Βουλγαρία
65.	Gama Asset Management EOOD	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Βουλγαρία
66.	Delta Asset Management EOOD	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Βουλγαρία
67.	Besticar Bulgaria EOOD	Διαχείριση απαιτήσεων	Βουλγαρία
68.	Besticar EOOD	Διαχείριση προβληματικών απαιτήσεων	Βουλγαρία
69.	Piraeus Real Estate Egypt LLC	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Αίγυπτος
70.	Euroinvestment & Finance Public LTD	Χρηματοεπενδυτικές, κτηματικές εργασίες	Κύπρος
71.	Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη LTD	Εταιρεία εκμετάλλευσης ακινήτων	Κύπρος
72.	Φιλοκτηματική Δημόσια LTD	Ανάπτυξη γης και κτηματικής περιουσίας	Κύπρος
73.	Φιλοκτηματική Εργοληπτική LTD	Τεχνική & κατασκευαστική εταιρεία	Κύπρος
74.	Sunholdings Properties Company LTD	Ανάπτυξη γης και κτηματικής περιουσίας	Κύπρος
75.	Polytropon Properties Limited	Ανάπτυξη γης και κτηματικής περιουσίας	Κύπρος
76.	R.E Anodus LTD	Εταιρεία συμβουλευτικών υπηρεσιών για real estate και συμμετοχών	Κύπρος
77.	O.F. Investments Ltd	Εταιρεία επενδύσεων	Κύπρος
78.	Piraeus Equity Partners Ltd.	Εταιρεία συμμετοχών	Κύπρος
79.	Piraeus Equity Advisors Ltd.	Συμβουλευτική εταιρεία επενδύσεων	Κύπρος
80.	Piraeus Equity Investment Management Ltd	Διαχείριση κεφαλαίων	Κύπρος
81.	Piraeus Clean Energy GP Ltd	Γενικός εταίρος της Piraeus Clean Energy LP	Κύπρος
82.	Piraeus Clean Energy Holdings LTD	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος
83.	Zibeno Investments Ltd	Εταιρεία συμμετοχών	Κύπρος
84.	Arigeo Energy Holdings Ltd	Εταιρεία συμμετοχών σε ΑΠΕ	Κύπρος
85.	R.E. Anodus Two Ltd	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	Κύπρος
86.	Tellurion Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος
87.	Tellurion Two Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα
88.	Besticar Limited	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος
89.	Piraeus Bank Beograd A.D.	Τραπεζικές υπηρεσίες	Σερβία
90.	Piraeus Rent Doo Beograd	Λειτουργικές μισθώσεις	Σερβία
91.	Piraeus Leasing Doo Beograd	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	Σερβία
92.	Tirana Bank I.B.C. S.A.	Τραπεζικές υπηρεσίες	Αλβανία
93.	Tirana Leasing S.A.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	Αλβανία
94.	Piraeus Real Estate Tirana Sh.P.K.	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Αλβανία
95.	Cielo Conculancy Sh.p.k.	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	Αλβανία
96.	Edificio Enterprise Sh.p.k.	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	Αλβανία
97.	Tierra Projects Sh.p.k.	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	Αλβανία
98.	JSC Piraeus Bank ICB	Τραπεζικές υπηρεσίες	Ουκρανία
99.	Solum Limited Liability Company	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ουκρανία
100.	Solum Enterprise LLC	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ουκρανία
101.	Sinitem LLC	Αγοραπωλησίες ακινήτων	Ουκρανία
102.	Akinita Ukraine LLC	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Ουκρανία
103.	Piraeus Group Capital LTD	Έκδοση πιστωτικών τίτλων	Ηνωμένο Βασίλειο
104.	Piraeus Group Finance PLC	Έκδοση πιστωτικών τίτλων	Ηνωμένο Βασίλειο
105.	Estia Mortgage Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
106.	Estia Mortgage Finance II PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
107.	Axia Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
108.	Praxis I Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
109.	Axia Finance III PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
110.	Praxis II Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
111.	Axia III APC LIMITED	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
112.	Praxis II APC LIMITED	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
113.	Piraeus Clean Energy LP	Επενδυτικό Κεφάλαιο σε ΑΠΕ	Ηνωμένο Βασίλειο
114.	Kion Mortgage Finance Plc	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
115.	Kion Mortgage Finance No.3 Plc	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο
116.	Kion CLO Finance No.1 Plc	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα
117.	Capital Investments & Finance S.A.	Εταιρεία επενδύσεων	Λιβερία
118.	Vitria Investments S.A.	Εταιρεία επενδύσεων	Παναμάς
119.	Trieris Real Estate Management LTD	Διαχείριση της Trieris Real Estate Ltd	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι
120.	Piraeus FI Holding Ltd	Εταιρεία συμμετοχών	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι
121.	Piraeus Master GP Holding Ltd	Επενδυτική συμβουλευτική	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι
122.	Piraeus Asset Management Europe S.A.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων	Λουξεμβούργο
123.	Marathon 1 Greenvale Rd LLC	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Η.Π.Α.

Με τον νόμο 4261/2014, άρθρο 82, ενσωματώνεται στην Ελληνική νομοθεσία το άρθρο 90 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουνίου 2013, σύμφωνα με το οποίο θεσπίζεται η υποχρέωση δημοσιοποίησης της συνολικής απόδοσης των στοιχείων του ενεργητικού των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η συνολική απόδοση των στοιχείων του ενεργητικού για την Τράπεζα και τον Όμιλο για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 ήταν -2,85% και -2,16% αντίστοιχα (2014: -2,42% και -2,21% αντίστοιχα).

53 Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

- Στις 5 Ιανουαρίου 2016, αναφορικά με τη διαδικασία άσκησης Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών («Warrants»), η Τράπεζα ανακοινώνει ότι δεν ασκήθηκε κανένα Warrant επί μετοχών έκδοσης της Τράπεζας και κατοχής του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Συνεπώς, τα εκδοθέντα Warrants τα οποία παραμένουν σε ισχύ ανέρχονται σε 843.637.022, ενώ οι μετοχές της Τράπεζας επί των οποίων σύρονται και τις οποίες κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ανέρχονται σε 37.759.281.

- Στις 15 Ιανουαρίου 2016, ο κ. Άνθιμος Θωμόπουλος υπέβαλε την παραίτησή του από τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου & CEO της Τράπεζας Πειραιώς. Στις 18 Ιανουαρίου 2016, η αρμόδια Επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) της Τράπεζας ανέθεσε σε διεθνή συμβουλευτικό οίκο τη συνδρομή του στην επιλογή υποψηφίων που θα προταθούν στο Δ.Σ. στο αμέσως προσεχές διάστημα για την πλήρωση της θέσης του Διευθύνοντος Συμβούλου. Στις 20 Ιανουαρίου 2016, σε συνέχεια της παραίτησης Διευθύνοντος Συμβούλου & CEO κ. Άνθιμου Θωμόπουλου, το Δ.Σ. ανασυγκροτήθηκε σε σώμα και όρισε το μέλος του κ. Σταύρο Λεγκάκο, ως Διευθύνοντα Σύμβουλο & CEO, μέχρι την ανάδειξη του νέου Διευθύνοντος Συμβούλου.

Το Δ.Σ. κατά τη συνεδρίασή του την 27^η Ιανουαρίου 2016, σε συνέχεια των παραιτήσεων των κ.κ. Ν. Χριστοδουλάκη, Μη Εκτελεστικού Αντιπροέδρου Δ.Σ. και Σ. Γκολέμη, Ανεξάρτητου Μη Εκτελεστικού Μέλους Δ.Σ. και κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ. εξέλεξε ως νέο Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος για το υπόλοιπο της θητείας του Δ.Σ. τον κ. David Hexter του Richard και ως νέα μη εκτελεστικά μέλη για το υπόλοιπο της θητείας του Δ.Σ. τους κ.κ. Alexander Blades του Ζήση και Andreas Schultheis του Willi. Η αξιολόγηση της καταλληλότητας των νέων μελών από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ) εκκρεμεί.

- Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 37 στις 07.03.2016 ο Νόμος 4370/2016 «Συστήματα Εγγύησης Καταθέσεων, Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων και άλλες διατάξεις». Με το νόμο αυτό ενσωματώνεται στο ελληνικό δίκαιο η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2014/49/ΕΕ περί των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων (ΣΕΚ), και αντικαθίστανται και καταργούνται οι διατάξεις του Ν.3746/2009 για το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ). Με την Οδηγία 2014/49/ΕΕ θεσπίζονται κοινοί κανόνες για όλα τα ΣΕΚ που αποσκοπούν στην παροχή ομοιόμορφου επιπέδου προστασίας στους καταθέτες σε όλη την ΕΕ.
- Στις 23 Μαρτίου 2016 ξεκίνησε η υποβολή αιτήσεων των εργαζομένων για την υπαγωγή στο πρόγραμμα αποχώρησης εργαζομένων (εθελούσιας εξόδου), το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο των δεσμεύσεων του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας. Σχετική αναφορά γίνεται στη σημείωση 12.

Αθήνα, 30^η Μαρτίου 2016

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
& C.E.O.

Ο ΑΝΩΤΕΡΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ GROUP FINANCIAL
MANAGEMENT & CONTROL

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΜΙΛΟΥ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ Γ. ΣΑΛΛΑΣ
Α.Δ.Τ. Τ 164347

ΣΤΑΥΡΟΣ Μ. ΛΕΚΚΑΚΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΒ 570154

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΙ 696769

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. ΠΑΣΧΑΛΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΖ 630875

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.

Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2015

Βάσει των Διεθνών Προτύπων
Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε. την 30^η Μαρτίου 2016 και έχουν αναρτηθεί στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.piraeusbankgroup.com

Πίνακας Περιεχομένων των Οικονομικών Καταστάσεων

Καταστάσεις	Σελίδα
Κατάσταση Αποτελεσμάτων	2
Κατάσταση Συγκεντρωτικού Συνολικού Εισοδήματος	3
Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	4
Κατάσταση Μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια	5
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	6
Σημειώσεις επί των Ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων:	
1 Γενικές πληροφορίες για την Τράπεζα	7
2 Γενικές λογιστικές αρχές της Τράπεζας	7
2.1 Βάση κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων	7
2.2 Ξένα νομίσματα	14
2.3 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων	14
2.4 Αναγνώριση του αναβαλλόμενου αποτελέσματος της πρώτης ημέρας (deferred day one profit and loss)	17
2.5 Έσοδα και έξοδα τόκων	17
2.6 Έσοδα και έξοδα προμηθειών	18
2.7 Έσοδα από μερίσματα	18
2.8 Χρηματοπιστωτικά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων	18
2.9 Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων & δανεισμός χρεογράφων	19
2.10 Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	19
2.11 Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων	21
2.12 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	22
2.13 Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	24
2.14 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	24
2.15 Επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες	25
2.16 Άυλα στοιχεία ενεργητικού	25
2.17 Ενσώματα πάγια στοιχεία	26
2.18 Επενδύσεις σε ακίνητα	27
2.19 Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	28
2.20 Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	29
2.21 Μισθώσεις	29
2.22 Ταμείο και χρηματικά διαθέσιμα	30
2.23 Προβλέψεις	30
2.24 Συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων	31
2.25 Παροχές σε εργαζομένους	31
2.26 Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενοι φόροι	32
2.27 Επιμέτρηση εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	33
2.28 Μετοχικό κεφάλαιο	34
2.29 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους, υβριδικά κεφάλαια και λοιπά δανειακά κεφάλαια	35
2.30 Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος	35
2.31 Συναλλαγές συνδεδεμένων μερών	35

Σημειώσεις επί των Ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων:

Σημειώσεις επί των Ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων:		Σελίδα
2.32	Σύνταξη οικονομικών αναφορών ανά τομέα δραστηριότητας	36
2.33	Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων	36
2.34	Συγκριτικά στοιχεία και στρογγυλοποιήσεις	36
3	Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων	37
3.1	Πλαίσιο διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων	38
3.2	Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων	51
3.3	Πρόβλεψη απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	63
3.4	Ρυθμίσεις δανείων	66
3.5	Χρεωστικοί τίτλοι και άλλα αξιόγραφα	69
3.6	Συγκέντρωση κινδύνου χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	70
3.7	Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	72
3.8	Κίνδυνος αγοράς	74
3.9	Κίνδυνος συναλλάγματος	75
3.10	Κίνδυνος επιτοκίου	77
3.11	Κίνδυνος ρευστότητας	79
3.12	Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	83
3.13	Εύλογες αξίες στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	84
3.14	Υπηρεσίες θεματοφυλακής	89
3.15	Κεφαλαιακή επάρκεια	89
3.16	Κίνδυνος που σχετίζεται με την αναγνώριση απαιτήσεων (Tax Credits) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου	91
4	Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	92
5	Ανάλυση κατά τομέα	97
6	Καθαρά έντοκα έσοδα	101
7	Καθαρά έσοδα προμηθειών	101
8	Έσοδα από μερίσματα	102
9	Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	102
10	Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	102
11	Λοιπά αποτελέσματα	103
12	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	103
13	Έξοδα διοίκησης	103
14	Φόρος εισοδήματος	104
15	Κέρδη/(ζημιές) ανά μετοχή	106
16	Ανάλυση λοιπών συνολικών εσόδων	107
17	Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	107
18	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	107
19	Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	108
20	Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	109
21	Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	109
22	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	110
23	Χρεόγραφα διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	112
24	Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	112
25	Επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες	113
26	Άυλα στοιχεία ενεργητικού	118

Σημειώσεις επί των Ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων:

	Σελίδα
27 Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	119
28 Επενδύσεις σε ακίνητα	120
29 Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	121
30 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	121
31 Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	122
32 Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	122
33 Υποχρεώσεις προς πελάτες	123
34 Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	124
35 Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια	125
36 Λοιπές υποχρεώσεις	126
37 Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	126
38 Αναβαλλόμενοι φόροι	127
39 Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	128
40 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις	132
41 Μετοχικό κεφάλαιο και υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	134
42 Λοιπά αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	136
43 Μέρισμα ανά μετοχή	137
44 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	138
45 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	138
46 Αμοιβές Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	140
47 Ολοκλήρωση του επιμερισμού του κόστους εξαγοράς των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε.	140
48 Αλλαγή παρουσίασης οικονομικών πληροφοριών συγκριτικής χρήσης	141
49 Γνωστοποιήσεις του Ν. 4151/2013	142
50 Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού	142

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	6	2.768.755	3.001.573
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	6	(1.057.321)	(1.360.615)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ		1.711.435	1.640.958
Έσοδα προμηθειών	7	256.368	247.284
Έξοδα προμηθειών	7	(41.031)	(28.904)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ		215.337	218.381
Έσοδα από μερίσματα	8	100.163	20.442
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	9	60.919	(76.330)
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	10	16.251	72.814
Λοιπά αποτελέσματα	11	49.780	193.423
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		2.153.884	2.069.687
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	12	(651.772)	(581.678)
Έξοδα διοίκησης	13	(500.450)	(483.658)
Αποσβέσεις	26,27	(83.958)	(79.613)
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ		(1.236.181)	(1.144.950)
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ		917.703	924.737
Απομείωση αξίας δανείων	22	(3.240.220)	(3.593.805)
Απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων	30	(106.829)	(105.751)
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών	25,42	(886.363)	(314.407)
Απομείωση αξίας διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού		(2.677)	-
Απομείωση αξίας ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού	27	(63.249)	(51.528)
Λοιπές προβλέψεις	37	(98.151)	(8.408)
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ		(3.479.786)	(3.149.161)
Φόρος εισοδήματος	14	1.090.389	1.083.961
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ		(2.389.397)	(2.065.200)
Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή (σε ευρώ):			
- Βασικά και Προσαρμοσμένα	15	(1,0759)	(1,2774)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Κέρδη/ (ζημίες) μετά φόρων (Α)		(2.389.397)	(2.065.200)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:			
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων	16,42	75.420	(152.815)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	16,42	24.391	(38.365)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Β)		99.811	(191.181)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Α)+(Β)		(2.289.586)	(2.256.381)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	17	2.444.752	2.864.234
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	18	787.795	932.793
Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	20	50.462	110.173
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	19	437.028	506.941
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	21	-	63.632
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	22	49.425.753	53.987.068
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	23	2.407.828	2.059.917
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	24	16.985.336	14.273.935
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	29	48.707	10.307
Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	30	515.759	523.883
Επενδύσεις σε ακίνητα	28	317.980	321.636
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες	25	1.074.328	1.691.120
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες	25	279.597	279.154
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	27	852.644	838.804
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	26	250.765	238.448
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	38	5.012.800	3.950.983
Λοιπές απαιτήσεις	30	2.110.744	1.950.071
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		83.002.278	84.603.099
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	31	34.591.752	24.566.067
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33	36.771.355	50.240.344
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	32	2.499	1.853
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	19	444.639	538.260
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	34	102.314	661.341
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις		-	9.007
Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	39	180.897	192.198
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	37	250.414	27.665
Λοιπές υποχρεώσεις	36	1.050.392	747.116
Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια	35	-	232.381
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		73.394.262	77.216.232
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	41	2.619.955	1.830.594
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	41	13.074.688	11.393.315
Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	41	2.040.000	-
Λοιπά αποθεματικά	42	119.116	(7.449)
Αποτελέσματα εις νέον	42	(8.245.744)	(5.829.593)
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		9.608.016	7.386.867
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		83.002.278	84.603.099

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΣΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Σημείωση	Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Λοιπά Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	ΣΥΝΟΛΟ
Υπόλοιπο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2014		2.271.770	10.008.734	0	183.732	(4.195.148)	8.269.089
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	16				(191.181)		(191.181)
Αποτελέσματα μετά φόρων	42					(2.065.200)	(2.065.200)
Σύνολο αναγνωρισμένων καθαρών εσόδων χρήσης 2014		0	0	0	(191.181)	(2.065.200)	(2.256.381)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	41	308.824	1.441.177				1.750.000
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	41		(56.596)				(56.596)
Επαναγορά προνομιούχων μετοχών	41	(750.000)					(750.000)
Απορρόφηση εταιρειών	42					430.755	430.755
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2014		1.830.594	11.393.315	0	(7.449)	(5.829.593)	7.386.867
Υπόλοιπο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2015		1.830.594	11.393.315	0	(7.449)	(5.829.593)	7.386.867
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	16,42				99.811		99.811
Αποτελέσματα μετά φόρων	42					(2.389.397)	(2.389.397)
Σύνολο αναγνωρισμένων καθαρών εσόδων χρήσης 2015		0	0	0	99.811	(2.389.397)	(2.289.586)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	41	2.601.649		2.040.000			4.641.649
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	41		(130.915)				(130.915)
Μείωση ονομαστικής αξίας κοινών μετοχών	41	(1.812.288)	1.812.288				0
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	42				26.754	(26.754)	0
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015		2.619.955	13.074.688	2.040.000	119.116	(8.245.744)	9.608.016

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Κέρδη/ (Ζημίες) προ φόρων		(3.479.786)	(3.149.161)
Προσαρμογή κερδών/ ζημιών προ φόρων:			
Προστίθενται: προβλέψεις και απομειώσεις		4.397.490	4.073.898
Προστίθενται: αποσβέσεις	26,27	83.958	79.613
Προστίθενται: παροχές μετά τη συνταξιοδότηση και εκτίμηση δαπανών κόστους αποχώρησης	12,39	131.502	68.478
(Κέρδη)/ ζημίες από αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες		91.580	(98.061)
μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών			
(Κέρδη)/ ζημίες από επενδυτικές δραστηριότητες		(122.592)	(85.249)
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη μεταβολή σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων		1.102.152	889.518
Μεταβολές λειτουργικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων:			
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των διαθεσίμων στην Κεντρική Τράπεζα		(141.768)	(150.699)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες			
μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		76.135	(87.806)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πιστωτικά ιδρύματα		44.133	268.506
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες		511.769	1.603.463
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους		8.599	1.295.539
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών		63.632	(57.280)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των λοιπών στοιχείων ενεργητικού		(72.191)	(332.453)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα		9.936.379	(2.790.574)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		513	1.304
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πελάτες		(13.973.280)	(325.825)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των λοιπών υποχρεώσεων		1.232.276	196.672
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν την καταβολή του φόρου εισοδήματος		(1.211.652)	510.366
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε		(347)	(616)
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από λειτουργικές δραστηριότητες		(1.211.998)	509.750
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορά ενσώματων παγίων στοιχείων	27,28	(117.030)	(120.871)
Πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων		12.532	37.705
Αγορά άυλων στοιχείων ενεργητικού	26	(31.916)	(37.633)
Αγορά διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού		(6.222)	-
Αγορά χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	23	(8.249.248)	(6.780.095)
Πώληση/ λήξη χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	23	7.996.067	5.400.064
Εξαγορές θυγατρικών εταιρειών και συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου		(157.462)	(145.552)
Πώληση θυγατρικών εταιρειών		140.124	2.136
Εξαγορές συγγενών εταιρειών και συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου		(57.985)	(363)
Πώληση συγγενών εταιρειών		34.623	1.200
Είσπραξη μερισμάτων από θυγατρικές εταιρείες		92.500	3.000
Είσπραξη μερισμάτων από συγγενείς εταιρείες	8	-	1.694
Είσπραξη μερισμάτων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	8	7.567	13.232
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από επενδυτικές δραστηριότητες		(336.450)	(1.625.484)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Έκδοση/ (αποπληρωμή) πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων		(346.134)	305.588
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	41	1.340.000	1.750.000
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	41	(130.915)	(76.481)
Επαναγορά προνομιούχων μετοχών	41	-	(750.000)
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		862.951	1.229.107
Συναλλαγματικές διαφορές του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων		20.079	21.054
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων (Α)		(665.418)	134.428
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης χρήσης (Β)		1.926.139	1.040.989
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα κατά τη μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Πανελλήνιας Τράπεζας (Γ)		3.303	-
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα από απορροφήσεις εταιρειών (Δ)		-	750.723
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα λήξης χρήσης (Α)+(Β)+(Γ)+(Δ)	44	1.264.024	1.926.139

1. Γενικές πληροφορίες για την Τράπεζα

Η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. λειτουργεί ως ανώνυμη τραπεζική εταιρεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών, τις διατάξεις του Ν. 4261/2014 περί πιστωτικών ιδρυμάτων και τις διατάξεις των λοιπών συναφών νομοθετημάτων. Σύμφωνα με τον καταστατικό της σκοπό η Τράπεζα μπορεί να διενεργεί κάθε εργασία ή δραστηριότητα, η οποία επιτρέπεται ή επιβάλλεται στις τράπεζες από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

Η Τράπεζα Πειραιώς έχει την έδρα της στην Ελλάδα. Η διεύθυνση της έδρας της είναι Αμερικής 4, Αθήνα. Η Τράπεζα Πειραιώς αναπτύσσει δραστηριότητες στην Ελλάδα, στη Φρανκφούρτη (Γερμανία) και στο Λονδίνο (Ην. Βασίλειο). Η Τράπεζα απασχολεί συνολικά 14.326 άτομα.

Η μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς συμμετέχει, πέραν του Γενικού Δείκτη του Χ.Α., σε μία σειρά από άλλους δείκτες, όπως FTSE/X.A. (Large Cap, Banks), FTSE (All World, Emerging Europe, Mid Cap, Med 100), MSCI (Emerging Markets, EM EMEA, Greece), Euro Stoxx (TMI, TMI Banks, All Europe, Greece TM) και S&P (Global BMI, Eurozone BMI, Greece BMI), Dow Jones Sustainability Index (Emerging Markets).

2. Γενικές λογιστικές αρχές της Τράπεζας

Οι λογιστικές αρχές της Τράπεζας Πειραιώς, που ακολουθούνται κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, παρατίθενται παρακάτω. Οι λογιστικές αρχές εφαρμόζονται με συνέπεια για όλες τις χρήσεις που παρουσιάζονται.

2.1 Βάση κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων

Οι παρούσες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.), που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συγκεκριμένα σύμφωνα με τα πρότυπα και τις διερμηνείες, που εκδόθηκαν και ήταν σε ισχύ, κατά το χρόνο σύνταξης των εν λόγω οικονομικών καταστάσεων.

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Πειραιώς καταρτίζονται σε ευρώ. Στις επισυναπτόμενες οικονομικές καταστάσεις τα κονδύλια παρουσιάζονται σε χιλιάδες ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά) και οι στρογγυλοποιήσεις πραγματοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα. Σημειώνεται ότι τα κονδύλια της κατάστασης αποτελεσμάτων της χρήσης 2015 δεν είναι συγκρίσιμα με τα κονδύλια της χρήσης 2014, καθώς η Τράπεζα στις 21/11/2014 απορρόφησε τη Γενική Τράπεζα Α.Ε.

Βασική αρχή κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί το ιστορικό κόστος, το οποίο αναπροσαρμόζεται με τις αποτιμήσεις του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, που αποτελούν μέρος του εμπορικού χαρτοφυλακίου, των παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, καθώς και των επενδύσεων σε ακίνητα. Η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων απαιτεί την υιοθέτηση εκτιμήσεων, αρχών και παραδοχών, οι οποίες επηρεάζουν την αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, την αναγνώριση ενδεχόμενων υποχρεώσεων, καθώς και την καταχώρηση των εσόδων και εξόδων στις οικονομικές καταστάσεις.

Αρχή της Συνεχιζόμενης Δραστηριότητας

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Η Διοίκηση της Τράπεζας, αξιολογώντας το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα, την κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας και την ρευστότητά της, εκτιμά ότι η Τράπεζα θα συνεχίσει απρόσκοπτα τη λειτουργία της για το ορατό μέλλον, όπως αναλυτικά αναφέρεται κάτωθι:

Μακροοικονομικό περιβάλλον

Το ευμετάβλητο μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τις πολιτικές εξελίξεις, παραμένει ο κύριος παράγοντας κινδύνου για τον ελληνικό τραπεζικό τομέα. Η ενισχυμένη πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα κατά το 2015 κορυφώθηκε στις 28 Ιουνίου 2015, με την επιβολή ελέγχου κεφαλαίων και την τραπεζική αργία στη χώρα. Η τραπεζική αργία διήρκησε 3 εβδομάδες, ενώ οι τράπεζες επαναλειτούργησαν στις 20 Ιουλίου 2015 και τα μέτρα ελέγχου κεφαλαίων άρχισαν σταδιακά να χαλαρώνουν. Ο έλεγχος κεφαλαίων περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ένα εβδομαδιαίο όριο ανάληψης μετρητών (€ 420) ανά πελάτη και περιορισμούς στη μεταφορά κεφαλαίων και στις πληρωμές στο εξωτερικό, επηρεάζοντας κυρίως τις συναλλαγές με ξένους προμηθευτές και πιστωτές. Οι έλεγχοι κεφαλαίων, παρότι είναι πολύ αυστηροί, εκτιμάται ότι έχουν μάλλον περιορισμένες και βραχυπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία, κυρίως λόγω των κάτωθι παραγόντων:

α) Τη σημαντική αύξηση του φυσικού χρήματος σε κυκλοφορία στην ελληνική οικονομία, που έλαβε χώρα από το τέλος Νοεμβρίου 2014 μέχρι τα τέλη Ιουνίου 2015.

β) Τη δυνατότητα εκτέλεσης ηλεκτρονικών συναλλαγών, χωρίς περιορισμούς, μέσω εναλλακτικών καναλιών και δικτύων εντός της χώρας, η οποία δόθηκε από την πρώτη στιγμή της επιβολής των ελέγχων κεφαλαίου, μειώνοντας σημαντικά την επίδραση για τους συναλλασσόμενους και την οικονομία.

γ) Την προετοιμασία της πλειοψηφίας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των μεγαλύτερων που δραστηριοποιούνται διεθνώς) για το ενδεχόμενο κεφαλαιακών ελέγχων και ως εκ τούτου, τις μικρότερες των αρχικώς αναμενόμενων διαταραχών στη λειτουργία τους.

δ) Τις περιορισμένες επιπτώσεις στον τουρισμό. Οι αρχικές ανησυχίες σχετικά με σημαντικές επιπτώσεις στον τουρισμό δεν επαληθεύτηκαν, καθώς το 2015 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις αυξήθηκαν για τρίτο κατά σειρά έτος κατά 6,0% στα € 14,2 δις και οι αφίξεις τουριστών κατά 7,0% στα 23,6 εκατ..

Το 2015 το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 0,3% (σημαντικά καλύτερα από την πρόβλεψη του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής για -2,3%), ενώ το ποσοστό ανεργίας το πρώτο εννεάμηνο του έτους – αν και παρέμεινε υψηλό – περιορίστηκε στο 25,1% έναντι 26,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2014.

Στις 8 Ιουλίου 2015, η Ελλάδα υπέβαλε επίσημο αίτημα για στήριξη σταθερότητας - με τη μορφή δανειακής διευκόλυνσης - στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ), που θα χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη των δανειακών υποχρεώσεών της, καθώς και για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού της συστήματος. Ένα ξεχωριστό αίτημα για οικονομική βοήθεια εστάλη στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στις 23 Ιουλίου 2015. Οι Ελληνικές αρχές ψήφισαν μια σειρά νομοθετικών πράξεων στις 11, στις 15 και στις 22 Ιουλίου 2015 και στις 14 Αυγούστου 2015. Στις 19 Αυγούστου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε Μνημόνιο Συνεννόησης (ΜΣ) με την Ελλάδα, μετά την έγκριση του Συμβουλίου των Διοικητών του ΕΜΣ για περαιτέρω στήριξη της σταθερότητας, που συνοδεύεται από ένα τρίτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής. Το νέο πρόγραμμα εγκρίθηκε από μεγάλη πλειοψηφία στο κοινοβούλιο (74%). Επιπλέον, οι Ελληνικές αρχές υπέγραψαν Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης (Financial Assistance Facility Agreement) με τον ΕΜΣ με σκοπό να καθοριστούν οι όροι χρηματοδότησης του δανείου. Το συνολικό ύψος των δανείων από τον ΕΜΣ ανέρχεται έως € 86 δις (περίοδος: Αύγουστος 2015 - Αύγουστος 2018). Η εκταμίευση των κεφαλαίων συνδέεται με την πρόοδο στην ικανοποίηση προϋποθέσεων, που έχουν καθορισθεί στη συμφωνία.

Η πρώτη εκταμίευση κεφαλαίων στο πλαίσιο του προγράμματος ύψους € 13 δις έγινε στις 20 Αυγούστου 2015, ώστε να καλυφθούν οι χρηματοδοτικές ανάγκες του Ελληνικού δημοσίου, να τακτοποιηθούν οι πληρωμές που ήταν σε καθυστέρηση, καθώς και να αποπληρωθεί το βραχυπρόθεσμο δάνειο γέφυρα ύψους € 7,16 δις, το οποίο εκταμιεύτηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (EFSM) στις 20 Ιουλίου 2015. Επιπλέον, στις 20 Αυγούστου 2015, ένα πρόσθετο ποσό €10 δις κατέστη άμεσα διαθέσιμο σε διακριτό λογαριασμό στον ΕΜΣ, για την πιθανή ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και για κόστη εξυγίανσης. Στις 16 Οκτωβρίου 2015, στις 19 Νοεμβρίου 2015 και στις 15 Δεκεμβρίου 2015 ολοκληρώθηκε η ψήφιση μιας σειράς προαπαιτούμενων μέτρων οδηγώντας στην εκταμίευση των σχετικών δόσεων. Συνολικά έως το τέλος 2015, η Ελλάδα μέσω του ΕΜΣ είχε λάβει € 21,4 δις, εκ των οποίων τα € 16 δις αφορούσαν κονδύλια για την κάλυψη χρηματοδοτικών αναγκών και € 5,4 δις για την ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος, που ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2015, σε συνέχεια της ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων της Συνολικής Αξιολόγησης της ΕΚΤ στις 31/10/2015.

Ωστόσο, κρίσιμο σημείο αποτελεί η ολοκλήρωση της 1^{ης} αξιολόγησης του 3^{ου} ελληνικού προγράμματος προσαρμογής και η διασφάλιση της απρόσκοπτης εκταμίευσης των υπολειπόμενων δόσεων, καθώς έχουν ήδη ξεκινήσει οι αποπληρωμές εξυπηρέτησης του χρέους για το 2016. Η ολοκλήρωση της αξιολόγησης αναμένεται να οδηγήσει σε βελτίωση του οικονομικού κλίματος, συμβάλλοντας στην υλοποίηση αποκρατικοποιήσεων, στη σταδιακή απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων, στην επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς του ΑΕΠ, στην αποδοχή των ελληνικών ομολόγων ως ενέχυρο από την ΕΚΤ και στη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ. Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση αποτελεί προαπαιτούμενο για την έναρξη των συζητήσεων αναφορικά με το χρέος.

Η Διοίκηση της Τράπεζας παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και αξιολογεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα την αρνητική επίδραση που πιθανώς να έχουν στις εργασίες της.

Κεφαλαιακή επάρκεια

Σύμφωνα με τη δήλωση του Eurogroup σχετικά με το πρόγραμμα του ΕΜΣ για την Ελλάδα στις 14 Αυγούστου του 2015, το συνολικό κονδύλι των € 86 δις περιλαμβάνει ένα απόθεμα έως € 25 δις για τον τραπεζικό τομέα, με σκοπό την αντιμετώπιση κεφαλαιακών αναγκών, καθώς και του κόστους εξυγίανσης. Η πρώτη δόση των € 10 δις διατέθηκε σε διακριτό λογαριασμό στον ΕΜΣ, ως μέρος της δόσης των € 23 δις του προγράμματος, που καταβλήθηκε στις 20 Αυγούστου 2015. Η συμφωνία περιλάμβανε την Συνολική Αξιολόγηση - Comprehensive Assessment (δηλαδή έλεγχο της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου και άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων), που διενεργήθηκε από την ΕΚΤ/ Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (Single Supervisory Mechanism – SSM) με σκοπό την ποσοτικοποίηση των κεφαλαιακών ελλειμμάτων, τα οποία συμπεριελήφθησαν στο προαναφερθέν απόθεμα, μετά τη εφαρμογή του νομικού πλαισίου (όπως θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων – “Bank Recovery and Resolution Directive”).

Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της Συνολικής Αξιολόγησης από τα αρμόδια ευρωπαϊκά εποπτικά όργανα (ΕΚΤ/ SSM), πραγματοποιήθηκε στις 31 Οκτωβρίου 2015. Αναφορά στα αποτελέσματα της Συνολικής Αξιολόγησης γίνεται στη σημείωση 3.1.11.

Με βάση τα αποτελέσματα της Συνολικής Αξιολόγησης η Τράπεζα ολοκλήρωσε τον Δεκέμβριο του 2015 την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου ύψους € 4,6 δις με κύριο σκοπό:

- Την κάλυψη των κεφαλαιακών της αναγκών, όπως προσδιορίστηκαν από την Συνολική Αξιολόγηση της ΕΚΤ,
- Τη σημαντική ενίσχυση της κεφαλαιακής της βάσης και
- Την ενδυνάμωση της εικόνας και του κύρους της Τράπεζας, συμβάλλοντας έτσι στην αναμενόμενη επανάκτηση μέρους των απολεσθέντων καταθέσεων στην Ελλάδα το 1^ο εξάμηνο 2015 και στη μείωση της εξάρτησης από το Ευρωσύστημα και ειδικότερα από τον ELA για χρηματοδότηση.

Η Διοίκηση της Τράπεζας ενημερώθηκε εγγράφως από τις εποπτικές αρχές (SSM) ότι θα διενεργηθεί επιτόπιος έλεγχος με σκοπό την αξιολόγηση της ακρίβειας του υπολογισμού των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας. Ο έλεγχος θα ξεκινήσει εντός του Μαρτίου 2016 και η Διοίκηση της Τράπεζας, στην παρούσα φάση, δεν μπορεί να εκτιμήσει το αποτέλεσμα του προαναφερθέντος ελέγχου.

Ρευστότητα

Κατά τη χρήση 2015, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα άντλησε ρευστότητα από τον έκτακτο μηχανισμό ρευστότητας (ELA) για να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες, που προέκυψαν λόγω α) της απόφασης της ΕΚΤ να αναστείλει την αποδοχή τίτλων εκδόσεως ή εγγύησης Ελληνικού Δημοσίου για πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, β) της περιορισμένης πρόσβασης στις διεθνείς αγορές μέσω συμφωνιών επαναγοράς (repo), καθώς και γ) της σημαντικής μείωσης των εγχώριων καταθέσεων στο 1^ο εξάμηνο 2015, εξαιτίας της αβεβαιότητας που επικράτησε στη χώρα.

Στη χρήση 2015, οι καταθέσεις της εγχώριας αγοράς (ιδιωτικός και δημόσιος τομέας) μειώθηκαν κατά € 39 δις και διαμορφώθηκαν σε € 134 δις. Η έκθεση όλων των Ελληνικών τραπεζών στο Ευρωσύστημα αυξήθηκε από € 45 δις στο τέλος του Νοεμβρίου 2014 (δεν υπήρχε συμμετοχή του ELA) σε € 108 δις στο τέλος Δεκεμβρίου 2015, από τα οποία ποσό € 69 δις καλύφθηκε από τον έκτακτο μηχανισμό ρευστότητας ELA (η παροχή ρευστότητας από τον ELA χορηγείται σε κεφαλαιακά επαρκή πιστωτικά ιδρύματα με εξασφάλιση αποδεκτά στοιχεία του ενεργητικού και αξιολογείται τακτικά από την ΕΚΤ). Μετά την επαναλειτουργία των τραπεζών στις 20 Ιουλίου 2015, δεδομένων των διοικητικών μέτρων ελέγχου κεφαλαίων (capital controls) οι καταθέσεις πελατών παρουσιάζουν σταθεροποίηση με ελαφρά ανοδική τάση, ενώ η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα παρουσιάζει καθοδική τάση έναντι του μέγιστου σημείου των € 127 δις στις 30 Ιουνίου 2015, υποβοηθούμενη και από την επιτυχή ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος στο τέλος του 2015.

Ειδικότερα, εντός του 2^{ου} εξαμήνου 2015, μειώθηκε η έκθεση στο Ευρωσύστημα της Τράπεζας Πειραιώς κατά περίπου € 4,5 δις, υποβοηθούμενη και από την επιτυχή ανακεφαλαιοποίησή της στο τέλος του 2015, η οποία συνετέλεσε τόσο στην κεφαλαιακή της ενίσχυση όσο και στην αύξηση του αποθέματος αποδεκτών εγγυήσεων προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, λόγω της λήψης ομολόγων έκδοσης ESM, αξίας € 680 εκατ., κατόπιν τήρησης της διαδικασίας ενεργοποίησης του Ταμείου. Επίσης, στο πλαίσιο της Άσκησης Διαχείρισης Παθητικού, η Τράπεζα μείωσε τις υποχρεώσεις της σε μακροπρόθεσμο δανεισμό, μετριάζοντας ταυτόχρονα και τις συνολικές κεφαλαιακές της ανάγκες. Τέλος, με τη σταθεροποίηση των συνθηκών στον τραπεζικό κλάδο στο τέλος του 2^{ου} εξαμήνου του 2015, η Τράπεζα επανήλθε στη διατραπεζική αγορά Repo με συναλλαγές repo ύψους € 1,7 δις. Σχετική με τη διαχείριση της ρευστότητας είναι η σημείωση 3.11.

Η Διοίκηση της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τη θέσπιση του νέου οικονομικού προγράμματος προσαρμογής, την παροχή ρευστότητας στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα από το Ευρωσύστημα, καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, εκτιμά ότι θα μπορέσει να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτικές της ανάγκες.

Νέα Λογιστικά Πρότυπα, Διερμηνείες και Τροποποιήσεις

Ακολουθούν τα νέα λογιστικά πρότυπα, οι διερμηνείες, καθώς και οι τροποποιήσεις στα υφιστάμενα λογιστικά πρότυπα που έχουν εκδοθεί και είναι υποχρεωτικά για την κλειόμενη χρήση (ενότητα Α) ή για μεταγενέστερες χρήσεις (ενότητες Β και Γ).

(Α) Η ακόλουθη διερμηνεία και οι βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και έχουν ισχύ από 1.1.2015.

- **Διερμηνεία 21 «Εισφορές»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Η διερμηνεία ορίζει το λογιστικό χειρισμό μιας υποχρέωσης πληρωμής εισφοράς, που έχει επιβληθεί από την κυβέρνηση και δεν αφορά σε φόρο εισοδήματος. Η διερμηνεία διευκρινίζει πως το δεσμευτικό γεγονός βάσει του οποίου σχηματίζεται η υποχρέωση καταβολής εισφοράς προκύπτει από τη σχετική νομοθεσία η οποία προκαλεί την πληρωμή της εισφοράς. Η εν λόγω τροποποίηση δεν έχει σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις.

Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2011 – 2013 (Δεκέμβριος 2013)

- **Δ.Π.Χ.Α. 3 (Τροποποίηση), «Συνενώσεις επιχειρήσεων»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Η τροποποίηση διευκρινίζει, ότι τόσο τα σχήματα υπό κοινό έλεγχο, όσο και οι κοινοπραξίες είναι εκτός του πεδίου εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 3.
- **Δ.Π.Χ.Α. 13 (Τροποποίηση), «Επιμέτρηση εύλογης αξίας»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Η τροποποίηση διευκρινίζει, ότι η εξαίρεση του Δ.Π.Χ.Α. 13 για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας μίας ομάδας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων σε συμφημισμένη βάση, αφορά σε όλες τις συμβάσεις εντός του πεδίου εφαρμογής του Δ.Λ.Π. 39.
- **Δ.Λ.Π. 40 (Τροποποίηση), «Επενδύσεις σε ακίνητα»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Η τροποποίηση αφορά στην αλληλεπίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 3 και του Δ.Λ.Π. 40 κατά την ταξινόμηση ενός ακινήτου ως επενδυτικό ακίνητο, διευκρινίζοντας ότι τα εν λόγω πρότυπα δεν είναι αμοιβαίως αποκλειόμενα.

Οι ανωτέρω βελτιώσεις δεν έχουν σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις.

(Β) Οι ακόλουθες τροποποιήσεις και βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και έχουν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. έως τον Δεκέμβριο 2015. Η εφαρμογή τους δεν είναι υποχρεωτική κατά το 2015 και δεν έχουν υιοθετηθεί πρόωρα από την Τράπεζα:

- **Δ.Λ.Π. 19 (Τροποποίηση), «Παροχές σε Εργαζομένους»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Η τροποποίηση επιτρέπει την αναγνώριση των εισφορών αφαιρετικά στο κόστος προϋπηρεσίας στην περίοδο που αναφέρονται, όταν το ύψος των εν λόγω εισφορών είναι ανεξάρτητο από τα έτη προϋπηρεσίας.
- **Δ.Π.Χ.Α. 11 (Τροποποίηση), «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Η τροποποίηση παρέχει καθοδήγηση σχετικά με το λογιστικό χειρισμό κατά την απόκτηση μίας από κοινού ελεγχόμενης δραστηριότητας, η οποία συνιστά «επιχείρηση».
- **Δ.Λ.Π. 16 (Τροποποίηση) και Δ.Λ.Π. 38 (Τροποποίηση), «Διευκρίνιση για Αποδεκτές Μεθόδους Απόσβεσης»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Η τροποποίηση διευκρινίζει τις αποδεκτές μεθόδους απόσβεσης.
- **Δ.Λ.Π. 27 (Τροποποίηση), «Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Η τροποποίηση επιτρέπει τη χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης για τη λογιστικοποίηση επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις.

- **Δ.Λ.Π. 1 (Τροποποίηση) «Παρουσίαση Οικονομικών Καταστάσεων» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η εν λόγω τροποποίηση παρέχει διευκρινίσεις αναφορικά με τη δομή των οικονομικών καταστάσεων και τις γνωστοποιήσεις των λογιστικών πολιτικών, καθώς και την παρουσίαση των στοιχείων των λοιπών συνολικών εσόδων, που προκύπτουν από επενδύσεις που λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Επίσης, η τροποποίηση διευκρινίζει ότι οι κατ' ελάχιστον απαιτούμενες γνωστοποιήσεις από κάποιο Δ.Π.Χ.Α. δύναται να μην παρατεθούν στις οικονομικές καταστάσεις, εάν αυτές θεωρούνται ασήμαντες.

Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2010 – 2012 (Δεκέμβριος 2013)

- **Δ.Π.Χ.Α. 2 (Τροποποίηση), «Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει τον ορισμό των προϋποθέσεων ωρίμανσης.
- **Δ.Π.Χ.Α. 3 (Τροποποίηση), «Συνενώσεις επιχειρήσεων» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Σκοπός της συγκεκριμένης τροποποίησης είναι η αποσαφήνιση του λογιστικού χειρισμού του ενδεχόμενου τιμήματος σε μια συνένωση επιχειρήσεων.
- **Δ.Π.Χ.Α. 8 (Τροποποίηση), «Λειτουργικοί τομείς» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση απαιτεί τη γνωστοποίηση των εκτιμήσεων της Διοίκησης αναφορικά με τη συνάθροιση των προς παρουσίαση λειτουργικών τομέων.
- **Δ.Π.Χ.Α. 13 (Τροποποίηση), «Επιμέτρηση εύλογης αξίας» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις, χωρίς ονομαστικά επιτόκια, μπορούν να λογιστικοποιηθούν στην αξία του τιμολογίου, όταν η επίδραση της προεξόφλησης δεν είναι σημαντική.
- **Δ.Λ.Π. 16 (Τροποποίηση), «Ενσώματα πάγια» και Δ.Λ.Π. 38 «Άυλα περιουσιακά στοιχεία» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Σκοπός της τροποποίησης είναι να διευκρινιστούν οι απαιτήσεις για τη μέθοδο της επανεκτίμησης των παγίων.
- **Δ.Λ.Π. 24 (Τροποποίηση), «Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Φεβρουαρίου 2015 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι μια εταιρεία, που παρέχει υπηρεσίες σε βασικά διοικητικά στελέχη της επιχείρησης, αποτελεί συνδεδεμένο μέρος της επιχείρησης.

Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2012 – 2014 (Σεπτέμβριος 2014)

- **Δ.Π.Χ.Α. 5 (Τροποποίηση), «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Τα περιουσιακά στοιχεία διατίθενται είτε μέσω πώλησης είτε με διανομή στους ιδιοκτήτες. Η εν λόγω τροποποίηση διευκρινίζει, ότι η αλλαγή από τη μία μέθοδο διάθεσης στην άλλη δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως ένα νέο σχέδιο διάθεσης και συνεπώς δεν λογιστικοποιείται ως αλλαγή.

- **Δ.Π.Χ.Α. 7 (Τροποποίηση), «Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η εν λόγω τροποποίηση παρέχει πρόσθετες οδηγίες, με σκοπό η Διοίκηση να μπορεί να προσδιορίσει εάν οι όροι μίας συμφωνίας για την εξυπηρέτηση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού που έχει μεταβιβαστεί, συνιστούν συνεχιζόμενη ανάμειξη. Επιπρόσθετα, διευκρινίζεται ότι οι επιπλέον γνωστοποιήσεις βάσει Δ.Π.Χ.Α. 7, που αφορούν στον συμψηφισμό χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων δεν απαιτούνται για όλες τις ενδιάμεσες περιόδους, εκτός εάν απαιτείται και από το Δ.Λ.Π. 34.
- **Δ.Λ.Π. 19 (Τροποποίηση), «Παροχές σε εργαζομένους» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση διευκρινίζει πως ο προσδιορισμός του επιτοκίου προεξόφλησης των υποχρεώσεων παροχών προσωπικού μετά την έξοδο από την υπηρεσία, εξαρτάται από το νόμισμα στο οποίο παρουσιάζονται οι εν λόγω υποχρεώσεις και όχι από τη χώρα στην οποία αυτές προκύπτουν.
- **Δ.Λ.Π. 34 (Τροποποίηση), «Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η σχετική τροποποίηση διευκρινίζει ότι οι απαιτούμενες πληροφορίες βάσει του Δ.Λ.Π. 34 πρέπει να παρουσιάζονται στις γνωστοποιήσεις των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων. Στην περίπτωση δε, που αυτές παρουσιάζονται σε σημεία της ενδιάμεσης χρηματοοικονομικής αναφοράς εκτός των γνωστοποιήσεων, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται διασταυρούμενες παραπομπές.

(Γ) Τα ακόλουθα νέα Δ.Π.Χ.Α., τροποποιήσεις και βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αλλά δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. έως τον Δεκέμβριο 2015 και δεν εφαρμόζονται από την Τράπεζα:

- **Δ.Π.Χ.Α. 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).** Το Δ.Π.Χ.Α. 16 εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αντικαθιστά το Δ.Λ.Π. 17. Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές γνωστοποιούν πληροφόρηση που παρουσιάζει την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις, ενώ εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο απαιτεί την αναγνώριση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων από τον μισθωτή για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μη σημαντικής αξίας. Το πρότυπο δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **Δ.Λ.Π. 12 (Τροποποίηση), «Αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε μη πραγματοποιηθείσες ζημιές» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2017).** Η τροποποίηση διευκρινίζει τον λογιστικό χειρισμό σχετικά με την αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε μη πραγματοποιηθείσες ζημιές που έχουν προκύψει από δάνεια που επιμετρώνται στην εύλογη αξία. Η τροποποίηση δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» και μεταγενέστερες τροποποιήσεις στο Δ.Π.Χ.Α. 9 και Δ.Π.Χ.Α. 7 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Το Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» περιλαμβάνει διατάξεις αναφορικά με την ταξινόμηση και την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, καθώς και το αναθεωρημένο μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε αντικατάσταση του υφιστάμενου μοντέλου των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνονται οι αναθεωρημένες διατάξεις που αφορούν στη λογιστική αντιστάθμισης, οι οποίες ευθυγραμμίζουν το λογιστικό χειρισμό των σχέσεων αντιστάθμισης με τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων. Η Τράπεζα Πειραιώς έχει ξεκινήσει ειδικό έργο για την εφαρμογή του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) 9. Μέρος του εν λόγω έργου είναι και η αξιολόγηση της επίπτωσης από την

εφαρμογή του προτύπου. Στην παρούσα φάση δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αξιολόγησης των επιπτώσεων από την εφαρμογή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει υιοθετήσει το Δ.Π.Χ.Α. 9.

- **Δ.Π.Χ.Α. 15 «Έσοδο από Συμβόλαια με Πελάτες» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Το πρότυπο θεσμοθετεί τις αρχές, που πρέπει να εφαρμόζονται προκειμένου να παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, σχετικά με τη φύση, το ποσό, τη χρονική στιγμή και την αβεβαιότητα των εσόδων και των ταμειακών ροών, που προκύπτουν από ένα συμβόλαιο με έναν πελάτη.
- **Δ.Π.Χ.Α. 10, Δ.Π.Χ.Α. 12 και Δ.Λ.Π. 28 (Τροποποίηση) «Εταιρείες επενδύσεων: Εφαρμογή της απαλλαγής από την υποχρέωση ενοποίησης» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2016 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).** Η τροποποίηση παρέχει διευκρινίσεις, όσον αφορά την εφαρμογή της απαλλαγής των εταιρειών επενδύσεων και των θυγατρικών τους από την υποχρέωση ενοποίησης.
- **Δ.Λ.Π. 7 (Τροποποιήσεις) «Γνωστοποιήσεις» (εμφανίζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1^η Ιανουαρίου 2017).** Οι τροποποιήσεις εισάγουν υποχρεωτικές γνωστοποιήσεις που παρέχουν τη δυνατότητα στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές των υποχρεώσεων που προέρχονται από χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.2 Ξένα νομίσματα

(α) Νόμισμα προσμέτρησης και αναφοράς

Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται σε ευρώ (νόμισμα προσμέτρησης και αναφοράς), που είναι το νόμισμα της χώρας στην οποία έχει την έδρα της η Τράπεζα.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο νόμισμα προσμέτρησης με τη συναλλαγματική ισοτιμία κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Οι συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν από την εκκαθάριση τέτοιου είδους συναλλαγών και από τη μετατροπή με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες στο τέλος της χρήσης των νομισματικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα, καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης.

2.3 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα με σκοπό την επίτευξη κερδών εντός των προεγκεκριμένων ορίων των αρμόδιων οργάνων της, την αντιστάθμιση κινδύνων, καθώς και την εξυπηρέτηση πελατειακών αναγκών. Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα, στα οποία υπεισέρχεται η Τράπεζα, περιλαμβάνουν κυρίως συμβάσεις ανταλλαγής, προθεσμιακά συμβόλαια, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης και δικαιώματα προαίρεσης.

Οι συμβάσεις ανταλλαγής (swaps) είναι συμβατικές συμφωνίες μεταξύ δύο αντισυμβαλλόμενων (εξωχρηματιστηριακές) για την ανταλλαγή ταμειακών ροών, λόγω μεταβολής σε επιτόκια, τιμές συναλλάγματος, μετοχικούς δείκτες, τιμές προϊόντων. Στην περίπτωση συμβάσεων ανταλλαγής πιστωτικού κινδύνου (credit default swaps) συμφωνείται η ανταλλαγή πληρωμών βάσει των ονομαστικών αξιών των πιστωτικών μέσων (π.χ. ομόλογα ή δάνεια), που αποτελούν το αντικείμενο των συμφωνιών αυτής της κατηγορίας, όταν λαμβάνουν χώρα καθορισμένα πιστωτικά γεγονότα.

Τα προθεσμιακά συμβόλαια (FX forwards) είναι συμβατικές συμφωνίες μεταξύ δύο αντισυμβαλλόμενων (εξωχρηματιστηριακές) για την αγορά ενός νομίσματος έναντι κάποιου άλλου. Οι συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps) είναι συμβατικές συμφωνίες για την ανταλλαγή ταμειακών ροών επιτοκίων σε καθορισμένη τιμή και ημερομηνία στο μέλλον.

Τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) είναι συμβατικές υποχρεώσεις για την είσπραξη ή πληρωμή ενός καθαρού ποσού σύμφωνα με τις μεταβολές στην τιμή ή στο επιτόκιο του υποκείμενου χρηματοοικονομικού μέσου (underlying financial instrument). Τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης διαπραγματεύονται σε τυποποιημένα ποσά σε οργανωμένες αγορές και υπόκεινται σε καθημερινό διακανονισμό του λογαριασμού περιθωρίου.

Τα δικαιώματα προαίρεσης (options) είναι συμβατικές συμφωνίες, οι οποίες ενέχουν το δικαίωμα αλλά όχι την υποχρέωση για τον αγοραστή να αγοράσει ή να πωλήσει ένα ορισμένο ποσό ενός χρηματοοικονομικού μέσου ή ξένου νομίσματος, σε καθορισμένη τιμή ή επιτόκιο, σε μία μελλοντική ημερομηνία. Τα δικαιώματα προαίρεσης διαπραγματεύονται είτε σε οργανωμένες αγορές είτε εξωχρηματιστηριακά (OTC).

Οι ονομαστικές αξίες των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων δεν αποτελούν απαραίτητα τα ποσά των σχετικών μελλοντικών ταμειακών ροών ούτε τις τρέχουσες εύλογες αξίες των υποκείμενων μέσων και για το λόγο αυτό δεν υποδηλώνουν την έκθεση της Τράπεζας στον πιστωτικό κίνδυνο, στον κίνδυνο αγοράς ή στον κίνδυνο ρευστότητας. Η ονομαστική αξία είναι η αξία του υποκείμενου τίτλου του παραγώγου και αποτελεί τη βάση για τη μέτρηση της εύλογης αξίας των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων. Οι μεταβολές στις εύλογες αξίες καθορίζονται από τις μεταβολές στην τιμή ή το επιτόκιο του υποκείμενου τίτλου και αντανakλούν το ποσό που πρέπει να πληρωθεί (υποχρέωση) ή να εισπραχθεί (απαίτηση).

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα αρχικά καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία σύναψης του συμβολαίου (trade date) και κατόπιν αποτιμώνται καθημερινά στην εύλογη αξία τους. Στην έναρξή τους έχουν συνήθως μικρή ή μηδενική αξία. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές και από μοντέλα αποτίμησης, όπου οι αγοραίες τιμές δεν είναι διαθέσιμες.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, που διαπραγματεύονται εξωχρηματιστηριακά, προσδιορίζεται σύμφωνα με μοντέλα αποτίμησης. Τα εν λόγω μοντέλα λαμβάνουν υπόψη, τόσο τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου (Credit Valuation Adjustment "CVA"), με τον οποίο η Τράπεζα διατηρεί ανοικτή θέση, όσο και τον πιστωτικό κίνδυνο που αφορά στην ίδια την Τράπεζα (Debit Valuation Adjustment "DVA"). Η εκτίμηση του CVA/ DVA εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την ύπαρξη εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων (CSA agreement). Σημειώνεται πως στις περιπτώσεις όπου δεν υφίστανται σχετικές εξασφαλίσεις, αξιολογούνται παράμετροι, όπως το ποσό του ανοίγματος, η μέση διάρκεια του παραγώγου, το κόστος κινδύνου του αντισυμβαλλόμενου, καθώς και το επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (risk free rate), ως προεξοφλητικό επιτόκιο της αντίστοιχης μέσης διάρκειας του παραγώγου. Επιπρόσθετα, αναφορικά με την αποτίμηση των ανοιγμάτων προς το Δημόσιο γίνεται διαχωρισμός των παραγώγων, ανάλογα με το δίκαιο από το οποίο διέπονται οι σχετικές συμβάσεις των παραγώγων, σε συνδυασμό με την ύπαρξη ή μη συμφωνίας International Swaps and Derivatives Association (ISDA).

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων εμφανίζονται στα «Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών». Όταν η εύλογη αξία είναι θετική, τα παράγωγα αποτελούν στοιχεία ενεργητικού, ενώ όταν η εύλογη αξία είναι αρνητική αποτελούν υποχρεώσεις.

Τα παράγωγα που είναι ενσωματωμένα σε άλλα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται ως ξεχωριστά παράγωγα, όταν οι κίνδυνοι και τα χαρακτηριστικά τους δεν είναι στενά συνδεδεμένα με αυτά του κυρίου συμβολαίου και το κύριο συμβόλαιο δεν

λογίζεται στην εύλογη αξία μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα παράγωγα παρουσιάζονται στην εύλογη αξία και οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

Λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων

Η Τράπεζα έχει θεσμοθετήσει πολιτική για την αντιστάθμιση κινδύνων συμβατή με τις διατάξεις του αναθεωρημένου Δ.Λ.Π. 39. Για τον καθορισμό της σχέσης αντιστάθμισης και τη λογιστικοποίησή της βάσει των διατάξεων του Δ.Λ.Π. 39 πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα:

- Τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας της σχέσης αντιστάθμισης (hedge effectiveness) κατά την έναρξή της.
- Δυνατότητα υπολογισμού της αποτελεσματικότητας της σχέσης αντιστάθμισης καθ' όλη τη διάρκειά της. Η αποτελεσματικότητα της σχέσης αντιστάθμισης πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 80%-125% καθ' όλη τη διάρκειά της και υπολογίζεται σε όλες τις περιπτώσεις, ακόμη και όταν τα χαρακτηριστικά του μέσου αντιστάθμισης είναι αντίστοιχα των χαρακτηριστικών του αντισταθμιζόμενου στοιχείου.
- Αναλυτική καταγραφή των σχέσεων αντιστάθμισης (μέσο αντιστάθμισης, αντισταθμιζόμενο στοιχείο, σκοπός και στρατηγική της σχέσης αντιστάθμισης).

Η μέθοδος αναγνώρισης του προκύπτοντος κέρδους ή ζημίας από την αποτίμηση σε εύλογη αξία εξαρτάται από το κατά πόσο το παράγωγο προορίζεται ως μέσο αντιστάθμισης κινδύνου, και αν ναι, από τη φύση του αντισταθμιζόμενου στοιχείου. Η Τράπεζα καταχωρεί ορισμένα παράγωγα: α) ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας αναγνωρισμένων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων ή β) ως μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου μεταβολής των ταμειακών ροών από αναγνωρισμένα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων. Ορισμένα παράγωγα δεν πληρούν τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμισης. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων αυτών αναγνωρίζονται απευθείας στο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα, κατά τη σύναψη της συναλλαγής, καθορίζει τη σχέση μεταξύ των μέσων αντιστάθμισης και των στοιχείων που αντισταθμίζονται, καθώς και το είδος του κινδύνου που αντισταθμίζεται. Επίσης, ελέγχει κατά τη σύναψη της αντιστάθμισης και σε συνεχή βάση την αποτελεσματικότητα της σχέσης αντιστάθμισης.

Οι σχέσεις αντιστάθμισης διακρίνονται στους ακόλουθους τύπους:

(i) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας (Fair value hedge)

Μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων, που προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας, αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, όπως και οι μεταβολές της εύλογης αξίας των αντισταθμισμένων στοιχείων, οι οποίες οφείλονται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται.

Αν η αντιστάθμιση παύσει να πληροί τα κριτήρια της λογιστικής αντιστάθμισης, το ποσό της αναπροσαρμογής της λογιστικής αξίας ενός αντισταθμισμένου στοιχείου, για το οποίο χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, αποσβένεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μέχρι τη λήξη του. Το ποσό της αναπροσαρμογής της λογιστικής αξίας ενός αντισταθμισμένου μετοχικού τίτλου καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης κατά την πώληση.

(ii) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών (Cash flow hedge)

Το αποτελεσματικό τμήμα της μεταβολής της εύλογης αξίας των παραγώγων, που προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών, αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια. Το κέρδος ή η ζημία του μη αποτελεσματικού τμήματος αναγνωρίζεται απευθείας στο λογαριασμό αποτελεσμάτων. Ποσά που έχουν σωρευθεί στα ίδια κεφάλαια μεταφέρονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων στις περιόδους, κατά τις οποίες το αντισταθμισμένο στοιχείο επιδρά στο κέρδος ή τη ζημία.

Όταν ένα μέσο αντιστάθμισης λήξει ή πωληθεί ή όταν η αντιστάθμιση δεν πληροί πλέον τα κριτήρια της αντισταθμιστικής λογιστικής, τα σωρευμένα κέρδη ή ζημίες στα ίδια κεφάλαια κατά τη στιγμή εκείνη, παραμένουν στα ίδια κεφάλαια και όταν η προβλεπόμενη συναλλαγή αναγνωριστεί, τότε αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων. Όταν μια προβλεπόμενη συναλλαγή δεν αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθεί, το σωρευμένο κέρδος ή ζημία στα ίδια κεφάλαια μεταφέρεται απευθείας στο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

2.4 Αναγνώριση του αναβαλλόμενου αποτελέσματος της πρώτης ημέρας (deferred day one profit and loss)

Η καλύτερη ένδειξη για την εύλογη αξία κατά την αρχική καταχώρηση ενός χρηματοοικονομικού μέσου είναι η τιμή της συναλλαγής (π.χ. η εύλογη αξία του τιμήματος που πληρώθηκε ή εισπράχθηκε, όπως αυτή υπολογίζεται σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 13), εκτός αν η εύλογη αξία αυτού του μέσου είτε αποδεικνύεται από τη σύγκριση με άλλες τρέχουσες συναλλαγές της αγοράς για το ίδιο μέσο είτε βασίζεται σε τεχνική αποτίμησης, όπου οι μεταβλητές περιλαμβάνουν μόνο δεδομένα από παρατηρήσιμες αγορές.

Η Τράπεζα έχει συνάψει συναλλαγές, για τις οποίες η εύλογη αξία προσδιορίζεται σύμφωνα με μοντέλα αποτίμησης, όπου οι μεταβλητές δεν είναι όλες τιμές ή επιτόκια της αγοράς. Ένα τέτοιο χρηματοοικονομικό μέσο καταχωρείται αρχικά στην τιμή της συναλλαγής, η οποία είναι η καλύτερη ένδειξη για την εύλογη αξία, παρά το γεγονός ότι η αξία που προκύπτει από ένα σχετικό μοντέλο αποτίμησης μπορεί να διαφέρει. Η διαφορά ανάμεσα στην τιμή της συναλλαγής και στην τιμή, που προκύπτει σύμφωνα με το μοντέλο της αποτίμησης, συχνά αποκαλούμενη ως «αναβαλλόμενο αποτέλεσμα πρώτης ημέρας» (deferred day one profit and loss), δεν αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο χρόνος αναγνώρισης του «αναβαλλόμενου αποτελέσματος της πρώτης ημέρας» προσδιορίζεται κατά περίπτωση. Είτε αποσβένεται στη διάρκεια της συναλλαγής είτε αναβάλλεται, έως ότου η εύλογη αξία του μέσου να μπορεί να προσδιοριστεί, χρησιμοποιώντας μεταβλητές από την αγορά είτε αναγνωρίζεται με τον διακανονισμό της συναλλαγής. Το χρηματοοικονομικό μέσο καταχωρείται στην εύλογη αξία, προσαρμοζόμενο για το «αναβαλλόμενο αποτέλεσμα της πρώτης ημέρας». Μεταγενέστερες αλλαγές στην εύλογη αξία καταχωρούνται αμέσως στην κατάσταση αποτελεσμάτων, χωρίς αντιστοίχιση των «αναβαλλόμενων αποτελεσμάτων της πρώτης ημέρας».

2.5 Έσοδα και έξοδα τόκων

Τα έσοδα και έξοδα τόκων αναγνωρίζονται σε δεδουλευμένη βάση στην κατάσταση αποτελεσμάτων για όλα τα τοκοφόρα στοιχεία του ισολογισμού, χρησιμοποιώντας το πραγματικό επιτόκιο.

Τα έσοδα ή έξοδα συναλλαγών, που σχετίζονται με τη δημιουργία χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων στο αναπόσβεστο κόστος, όπως είναι τα δάνεια, «αναβάλλονται» και αποσβένονται στη διάρκεια ζωής των μέσων αυτών, με βάση το πραγματικό επιτόκιο. Τα έσοδα ή έξοδα αυτά απεικονίζονται ως έσοδα ή έξοδα από τόκους στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Το πραγματικό επιτόκιο προεξοφλεί ακριβώς τις αναμενόμενες μελλοντικές εισπράξεις ή πληρωμές κατά τη διάρκεια ζωής ενός χρηματοπιστωτικού μέσου ή μέχρι την επόμενη ημερομηνία αναπροσαρμογής του επιτοκίου του, ώστε η αξία προεξόφλησης να ισούται με τη λογιστική του αξία, συμπεριλαμβανομένων και τυχόν εσόδων ή εξόδων συναλλαγών, που έχουν εισπραχθεί ή πληρωθεί.

Τα δάνεια, που έχουν υποστεί απομείωση, λογιστικοποιούνται στο ανακτήσιμο ποσό τους και κατά συνέπεια το έσοδο από τόκους αναγνωρίζεται με βάση το πραγματικό επιτόκιο, που χρησιμοποιήθηκε για την προεξόφληση των ταμειακών ροών, με σκοπό την επιμέτρηση της ζημίας απομείωσης.

2.6 Έσοδα και έξοδα προμηθειών

Τα έσοδα και έξοδα προμηθειών αναγνωρίζονται σε δεδουλευμένη βάση, κατά το χρόνο που παρέχονται οι σχετικές υπηρεσίες προς τους πελάτες ή την Τράπεζα.

Οι προμήθειες από κοινοπρακτικά δάνεια καταχωρούνται ως έσοδα, με την προϋπόθεση ότι έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της κοινοπραξίας και η Τράπεζα δεν κρατά μέρος του δανείου ή κρατά ένα μέρος με την ίδια πραγματική απόδοση, όπως και οι άλλοι συμμετέχοντες. Οι προμήθειες που προκύπτουν από διαπραγματεύσεις ή από συμμετοχή σε διαπραγματεύσεις για λογαριασμό τρίτων, όπως για παράδειγμα ο διακανονισμός για εξαγορά μετοχών ή άλλων χρεογράφων ή η αγορά/πώληση εταιρειών, αναγνωρίζονται κατά την ολοκλήρωση της υποκείμενης συναλλαγής.

2.7 Έσοδα από μερίσματα

Το έσοδο από μερίσματα καταχωρείται, όταν κατοχυρώνεται το δικαίωμα για την είσπραξη του μερίσματος.

2.8 Χρηματοπιστωτικά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων

Τα χρηματοπιστωτικά μέσα, που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, περιλαμβάνουν:

- (α) χρεόγραφα του εμπορικού χαρτοφυλακίου, που αποκτώνται με σκοπό την βραχυπρόθεσμη πώληση ή αποτελούν μέρος ενός υπό διαχείριση χαρτοφυλακίου, για το οποίο υπάρχει ένδειξη επίτευξης κέρδους από βραχυπρόθεσμες μεταβολές των τιμών και
- (β) χρηματοπιστωτικά μέσα, τα οποία κατά την αρχική αναγνώριση κατηγοριοποιούνται ως αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων (όπως οι συμβάσεις ανταλλαγής στοιχείων ενεργητικού), όταν:
 - αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των διακυμάνσεων, που θα προέκυπταν, εάν τα εν λόγω χρηματοπιστωτικά μέσα τηρούνταν στο κόστος εξαγοράς τους και τα σχετιζόμενα με αυτά παράγωγα ως διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς ή,
 - μία ομάδα χρηματοπιστωτικών στοιχείων ενεργητικού τυγχάνει διαχείρισης σύμφωνα με την τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων ή επενδύσεων και αναφέρεται στη Διοίκηση σε εύλογη αξία ή,
 - εμπεριέχουν ενσωματωμένα παράγωγα, τα οποία επηρεάζουν σημαντικά τις ταμειακές ροές.

Τα χρηματοπιστωτικά μέσα, που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία και στη συνέχεια αποτιμώνται σε εύλογες αξίες με βάση τις τρέχουσες τιμές. Τα έξοδα από τη συναλλαγή καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Όλα τα πραγματοποιηθέντα κέρδη/ζημιές από την πώληση των χρεογράφων εμπορικού χαρτοφυλακίου και των χρηματοπιστωτικών μέσων που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, καθώς και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από την αποτίμησή τους στην εύλογη αξία, συμπεριλαμβάνονται στα «Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών».

Οι αγορές και οι πωλήσεις των χρηματοπιστωτικών μέσων, που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία συναλλαγής, ημερομηνία κατά την οποία η Τράπεζα δεσμεύεται για την αγορά ή πώληση των μέσων αυτών. Ο τόκος, που προκύπτει από τη διακράτηση των ομολόγων του εμπορικού χαρτοφυλακίου, καταχωρείται στους «Τόκους και εξομοιούμενα έσοδα». Τα μερίσματα από μετοχές του εμπορικού χαρτοφυλακίου συμπεριλαμβάνονται στα «Έσοδα από μερίσματα».

2.9 Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων & δανεισμός χρεογράφων

Τα χρεόγραφα, τα οποία πωλούνται με βάση τις συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων (repos), αναταξινομούνται ως στοιχεία ενεργητικού σε ενέχυρο στις οικονομικές καταστάσεις, όταν ο αποδέκτης έχει το δικαίωμα, βάσει συμβολαίου, να πωλήσει ή να επανεκχωρήσει το ενεχυριασμένο στοιχείο. Η υποχρέωση προς το αντισυμβαλλόμενο μέρος περιλαμβάνεται στις «Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα» ή στις «Υποχρεώσεις προς πελάτες».

Τα χρεόγραφα, τα οποία αγοράζονται και επαναπωλούνται με βάση τις συμβάσεις αγοράς και επαναπώλησης (reverse repos), καταχωρούνται ως «Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών». Οι «Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών» αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος κτήσης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής αγοράς των εν λόγω χρεογράφων λογίζεται ως τόκος και αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της σύμβασης με βάση το πραγματικό επιτόκιο.

Χρεόγραφα εκχωρημένα από την Τράπεζα σε αντισυμβαλλόμενους εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας ως στοιχεία ενεργητικού, στην περίπτωση που η Τράπεζα διατηρεί κατ' ουσία τους κινδύνους και τα οφέλη, που απορρέουν από την κατοχή των εν λόγω χρεογράφων.

Χρεόγραφα εκχωρημένα στην Τράπεζα από αντισυμβαλλόμενους δεν εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας, παρά μόνο στην περίπτωση πτώχευσης του αντισυμβαλλόμενου. Στην περίπτωση πώλησης των χρεογράφων σε τρίτο, η Τράπεζα αναγνωρίζει το εισπραχθέν τίμημα και την αντίστοιχη υποχρέωση επιστροφής των χρεογράφων στην εύλογη αξία στις οικονομικές καταστάσεις.

2.10 Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο

Οι αρμόδιες μονάδες της Τράπεζας αποφασίζουν για την κατηγοριοποίηση των χρεογράφων στα επιμέρους χαρτοφυλάκια κατά την ημερομηνία αγοράς τους.

A. Διακρατούμενο έως τη λήξη χαρτοφυλάκιο

Το διακρατούμενο ως τη λήξη είναι το χαρτοφυλάκιο που η Τράπεζα έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να κρατήσει ως τη λήξη. Το χαρτοφυλάκιο των χρεογράφων που διακρατείται ως τη λήξη λογιστικοποιείται αρχικά στην εύλογη αξία (η οποία εμπεριέχει

και το κόστος συναλλαγών). Στη συνέχεια, τα χρεόγραφα του διακρατούμενου ως τη λήξη χαρτοφυλακίου αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος κτήσης χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου μείον τις σωρευμένες απομειώσεις αξίας.

Ένα στοιχείο του ενεργητικού έχει υποστεί απομείωση, αν η λογιστική του αξία υπερβαίνει τη ρευστοποιήσιμη αξία του. Το ποσό της απομείωσης των στοιχείων ενεργητικού, που λογιστικοποιούνται στο αποσβέσιμο κόστος κτήσης, υπολογίζεται ως η διαφορά της λογιστικής αξίας του στοιχείου ενεργητικού και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του στοιχείου αυτού. Η απομείωση αξίας επιβαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης. Αντικειμενικές ενδείξεις, ότι ένα διακρατούμενο έως τη λήξη χρεόγραφο έχει απομειωθεί ή είναι μη εισπραξιμο, είναι αυτές που αναφέρονται στη σημείωση 2.12.

Αν η Τράπεζα πωλήσει ή μεταφέρει μέρος του διακρατούμενου ως τη λήξη χαρτοφυλακίου πριν από τη λήξη του, τότε το σύνολο του διακρατούμενου έως τη λήξη χαρτοφυλακίου πρέπει να μεταφερθεί στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο.

Το διακρατούμενο έως τη λήξη χαρτοφυλάκιο μετά τη μεταφορά του στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο αποτιμάται στην εύλογη αξία, απεικονίζοντας την προκύπτουσα υπεραξία ή υποαξία στο αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου. Στην περίπτωση αυτή, δεν θα είναι δυνατή η κατηγοριοποίηση ενός στοιχείου ενεργητικού στο διακρατούμενο ως τη λήξη χαρτοφυλάκιο για τα επόμενα δύο έτη.

Οι ακόλουθες περιπτώσεις πωλήσεων ή μεταφορών αποτελούν εξαίρεση στον ως άνω λογιστικό χειρισμό με βάση το Δ.Λ.Π. 39:

- τα χρεόγραφα του διακρατούμενου ως τη λήξη χαρτοφυλακίου βρίσκονται πολύ κοντά στη λήξη τους έτσι ώστε όποιες αλλαγές στο επιτόκιο της αγοράς να μην επηρεάζουν την εύλογη αξία τους,
- η πώληση ή η μεταφορά των χρεογράφων λαμβάνει χώρα αφού έχει εισπραχθεί το σύνολο του αρχικού κεφαλαίου,
- η πώληση ή η μεταφορά των χρεογράφων οφείλεται σε γεγονός μεμονωμένο, μη αναμενόμενο κατά την απόκτησή τους, πέραν του ελέγχου της Τράπεζας και μη επαναλαμβανόμενο.

Οι συνήθεις αγορές και πωλήσεις των χρεογράφων του διακρατούμενου έως τη λήξη χαρτοφυλακίου αναγνωρίζονται με βάση την ημερομηνία της συναλλαγής, ημερομηνία κατά την οποία η Τράπεζα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει τα χρεόγραφα.

B. Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο

Το διαθέσιμο προς πώληση είναι το χαρτοφυλάκιο χρεογράφων, για το οποίο δεν υπάρχει καθορισμένος χρονικός ορίζοντας διακράτησης και μπορεί να ρευστοποιηθεί ανάλογα με τις ανάγκες ρευστότητας, τις μεταβολές των επιτοκίων ή των τιμών. Η αρχική κατηγοριοποίηση χρεογράφων στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο δεν είναι δεσμευτική και συνεπώς επιτρέπεται η μεταγενέστερη αλλαγή κατηγοριοποίησης.

Οι συνήθεις αγορές και πωλήσεις των χρεογράφων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου αναγνωρίζονται με βάση την ημερομηνία της συναλλαγής, ημερομηνία κατά την οποία η Τράπεζα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει τα χρεόγραφα.

Τα χρεόγραφα του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων συναλλαγής, που είναι άμεσα σχετιζόμενα με την απόκτηση των χρεογράφων) και μετέπειτα αποτιμώνται σε εύλογες αξίες, με βάση τις τρέχουσες τιμές ή τις αξίες που προκύπτουν από μοντέλα αποτίμησης, όπου τρέχουσες τιμές δεν είναι διαθέσιμες, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 39. Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες, που προκύπτουν από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των προαναφερόμενων χρεογράφων, καταχωρούνται σε ειδικό αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια.

Κατά την πώληση των χρεογράφων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, τα αντίστοιχα σωρευμένα κέρδη/ζημίες μεταφέρονται από το ειδικό αποθεματικό στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα εξετάζει για κάθε περίοδο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων την ύπαρξη ενδείξεων μόνιμης απομείωσης (σημαντικές ή παρατεταμένες μειώσεις της εύλογης αξίας σε σχέση με το κόστος κτήσης) των χρεογράφων αυτών, χρησιμοποιώντας διάφορα μοντέλα αποτίμησης. Σημαντική ή παρατεταμένη μείωση εύλογης αξίας ορίζεται ως:

- α) η μείωση στην εύλογη αξία κάτω του κόστους της επένδυσης για ποσοστό μεγαλύτερο του 40%, ή
- β) η επί δωδεκάμηνο μείωση της εύλογης αξίας σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% της αξίας κτήσης.

Ειδικά για τις μετοχές τα χρησιμοποιούμενα μοντέλα, περιλαμβάνουν αποτίμηση με βάση την τιμή προς την εσωτερική λογιστική αξία (P/BV), την τιμή προς τα κέρδη ανά μετοχή (P/E) ή την απόκλιση από την χρηματιστηριακή τους αξία, για μετοχές που έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά με εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά.

Όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι το διαθέσιμο προς πώληση στοιχείο ενεργητικού έχει υποστεί μόνιμη απομείωση, η σωρευμένη ζημία, που έχει αναγνωριστεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρεται στα αποτελέσματα. Η ζημία αυτή είναι η διαφορά μεταξύ του κόστους κτήσης και της τρέχουσας αξίας, αφού αφαιρεθεί τυχόν ζημία απομείωσης, που αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα σε προηγούμενη περίοδο.

Η ζημία απομείωσης των μετοχών του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, που έχει καταχωρηθεί στα αποτελέσματα, δεν μπορεί να αντιστραφεί. Αντίθετα, η ζημία απομείωσης των ομολόγων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου μπορεί να αντιστραφεί στα αποτελέσματα, στην περίπτωση μόνον, που η αύξηση της τρέχουσας αξίας του διαθέσιμου προς πώληση ομολόγου μπορεί να συνδεθεί με γεγονός, που συνέβη μετά την αρχική αναγνώριση απομείωσης αξίας στα αποτελέσματα.

2.11 Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων

Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων, εκτός παραγώγων, από το χαρτοφυλάκιο «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» στις κατηγορίες «Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα» ή «Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» επιτρέπεται, εφόσον συντρέχουν σπάνιες οικονομικές συνθήκες, τα στοιχεία αυτά δεν διακρατούνται πλέον με σκοπό την πώλησή τους στο άμεσο μέλλον και πληρούν τα χαρακτηριστικά της κατηγορίας στην οποία μεταφέρονται.

Αναταξινόμηση από την κατηγορία «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» ή «Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» στην κατηγορία «Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες» επιτρέπεται, εφόσον τα στοιχεία πληρούν τον ορισμό των δανείων και απαιτήσεων κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησής τους και υπάρχει πρόθεση και δυνατότητα διακράτησής τους στο άμεσο μέλλον ή μέχρι τη λήξη τους. Ο Όμιλος έχει ορίσει τις ακόλουθες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται, έτσι ώστε να αποδεικνύεται η πρόθεση και δυνατότητα διακράτησης των εν λόγω χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στο άμεσο μέλλον ή μέχρι τη λήξη τους:

- το επιχειρησιακό πλάνο δεν πρέπει να περιλαμβάνει την επίτευξη κέρδους από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις στις τιμές,
- δεν πρέπει να υπάρχει πρόθεση πώλησης του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού εντός έξι μηνών και
- δεν πρέπει να υφίσταται εσωτερικός ή εξωτερικός περιορισμός στη δυνατότητα του Ομίλου για διακράτηση του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που μεταφέρονται ως ανωτέρω, ήτοι από την κατηγορία «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» ή «Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» στην κατηγορία «Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες», η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία μεταφοράς θεωρείται το νέο αποσβέσιμο κόστος κατά την ημερομηνία αυτή. Το κέρδος ή η ζημία από την αποτίμηση, που είχε αναγνωριστεί στο αποτέλεσμα ή στο αποθεματικό διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου μέχρι την ημερομηνία της αναταξινόμησης, δεν αναστρέφεται. Το νέο πραγματικό επιτόκιο των χρηματοοικονομικών στοιχείων που μεταφέρονται στις κατηγορίες «Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες» και «Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα» προσδιορίζεται με βάση τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές κατά την ημέρα της αναταξινόμησης.

Αναταξινόμηση από την κατηγορία «Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» στην κατηγορία «Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα» επιτρέπεται, εφόσον τα στοιχεία πληρούν τα σχετικά χαρακτηριστικά και υπάρχει πρόθεση και δυνατότητα διακρατήσεώς τους μέχρι τη λήξη.

2.12 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνουν μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία με σταθερές ή καθορισμένες πληρωμές, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές και δεν εμπίπτουν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- i. χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία είτε κατηγοριοποιούνται ως στοιχεία του χαρτοφυλακίου «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» είτε κατά την αρχική τους αναγνώριση αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
- ii. χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία η Τράπεζα κατά την αρχική τους αναγνώριση κατηγοριοποιεί ως διαθέσιμα προς πώληση,
- iii. χρηματοοικονομικά στοιχεία για τα οποία είναι πιθανόν να μην ανακτηθεί όλο το ποσό της αρχικής επένδυσης, για λόγους που δεν σχετίζονται με την αδυναμία αποπληρωμής του αντισυμβαλλόμενου.

Τα δάνεια που εκταμιεύονται από την Τράπεζα καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία, η οποία εμπεριέχει το κόστος συναλλαγής και μεταγενέστερα επιμετρώνται στην αποσβέσιμη αξία τους, εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι τόκοι των δανείων συμπεριλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας ως «Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα».

Όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι η Τράπεζα δεν θα μπορέσει να εισπράξει όλα τα οφειλόμενα ποσά, που ορίζονται στους συμβατικούς όρους των δανείων, σχηματίζεται πρόβλεψη για απομείωση της αξίας. Το ποσό της σωρευμένης πρόβλεψης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο του δανείου.

Ένα δάνειο έχει υποστεί απομείωση αξίας, όταν η λογιστική του αξία είναι μεγαλύτερη από το αναμενόμενο ανακτήσιμο ποσό του.

Η Τράπεζα σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων εξετάζει, αν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις, ότι ένα δάνειο ή ομάδα δανείων έχουν υποστεί απομείωση της αξίας τους. Εάν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις, υπολογίζεται το ανακτήσιμο ποσό του δανείου ή της ομάδας δανείων και σχηματίζεται πρόβλεψη για απομείωση της αξίας τους. Το ποσό της πρόβλεψης καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αντικειμενικές ενδείξεις, ότι ένα δάνειο ή μία ομάδα δανείων έχουν απομειωθεί ή είναι μη εισπράξιμα, αποτελούν οι ακόλουθες:

- i. Σημαντική οικονομική δυσχέρεια του πιστούχου.
- ii. Αθέτηση των όρων δανειακής σύμβασης (π.χ. παράλειψη ή καθυστέρηση στις πληρωμές τόκου ή κεφαλαίου).
- iii. Συμφωνία με την Τράπεζα για κάποια ρύθμιση, για οικονομικούς ή νομικούς λόγους, που σχετίζονται με την οικονομική δυσχέρεια του πιστούχου, την οποία η Τράπεζα δεν θα εξέταζε κάτω από διαφορετικές συνθήκες.
- iv. Πιθανότητα πτώχευσης ή οικονομικής αναδιοργάνωσης του πιστούχου.
- v. Στοιχεία τα οποία δείχνουν, από την ημερομηνία αρχικής καταχώρησης των δανείων αυτών και ύστερα, την ύπαρξη μετρήσιμης μείωσης στις εκτιμώμενες μελλοντικές εισπράξεις μίας ομάδας δανείων, παρότι η μείωση αυτή δεν μπορεί να εντοπιστεί ακόμη, εξετάζοντας κάθε δάνειο της ομάδας ξεχωριστά, περιλαμβάνοντας:
 - Δυσμενείς μεταβολές στο καθεστώς αποπληρωμής των υπολοίπων των πιστούχων της ομάδας (π.χ. αύξηση του αριθμού των καθυστερημένων πληρωμών λόγω προβλημάτων του κλάδου), ή
 - Οικονομικές συνθήκες σε εθνική ή τοπική κλίμακα, που σχετίζονται με καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση των δανείων της ομάδας (π.χ. αύξηση του ποσοστού ανεργίας σε μία γεωγραφική περιοχή πιστούχων, μείωση της αξίας των ακινήτων, που έχουν ληφθεί ως εξασφαλίσεις στην ίδια περιοχή ή δυσμενείς αλλαγές στις συνθήκες λειτουργίας ενός κλάδου, οι οποίες επηρεάζουν τους πιστούχους, που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη ομάδα).

Η εκτίμηση της ύπαρξης απομείωσης διενεργείται εξατομικευμένα σε επίπεδο δανείου, για τις χορηγήσεις που η Τράπεζα θεωρεί σημαντικές και για αυτές που δεν θεωρεί σημαντικές σε επίπεδο ομάδας δανείων. Οι χορηγήσεις που έχουν αξιολογηθεί σε ατομική βάση και για τις οποίες δεν υπήρξαν ενδείξεις απομείωσης, σημαντικές ή όχι, κατατάσσονται σε ομάδες δανείων με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου και αξιολογούνται σε συλλογική βάση.

Για το σκοπό εκτίμησης της απομείωσης αξίας σε συλλογική βάση, οι χορηγήσεις ομαδοποιούνται σύμφωνα με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου (π.χ. κατηγορία καθυστέρησης οφειλέτη, κλάδος οικονομικής δραστηριότητας οφειλέτη, μονάδα διαχείρισης επιχειρηματικής χορήγησης, κατηγορία εξασφάλισης, είδος εξασφάλισης, νόμισμα δανείου και άλλους σχετικούς παράγοντες). Αυτά τα χαρακτηριστικά σχετίζονται με την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών για ομάδες τέτοιων δανείων, υποδηλώνοντας τη δυνατότητα του οφειλέτη να αποπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οφειλές, σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους των υπό αξιολόγηση χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Οι μελλοντικές ταμειακές ροές μίας ομάδας δανείων, που εξετάζονται συλλογικά για απομείωση αξίας, εκτιμώνται στη βάση των συμβατικών ταμειακών ροών των στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας και σύμφωνα με ιστορικότητα απωλειών για περιουσιακά στοιχεία με χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου παρόμοια με αυτά για την Τράπεζα. Τα ιστορικά δεδομένα ζημιών προσαρμόζονται σύμφωνα με τις τρέχουσες παρατηρήσεις, έτσι ώστε να αντανakλούν τις τρέχουσες συνθήκες, οι οποίες δεν επηρέασαν την περίοδο, στην οποία αναφέρονται τα ιστορικά δεδομένα ζημιών και παράλληλα, για να αφαιρέσουν τις επιδράσεις συνθηκών της ιστορικής περιόδου, που δεν υφίστανται σήμερα.

Οι εκτιμήσεις για τις μεταβολές στις μελλοντικές ταμειακές ροές ομάδων δανείων αντανakλούν και είναι ευθέως ανάλογες με τις μεταβολές στα δεδομένα από περίοδο σε περίοδο (για παράδειγμα, μεταβολές στους δείκτες ανεργίας, στο επίπεδο των τιμών, στην κανονικότητα ή μη των αποπληρωμών ή οποιοδήποτε άλλοι παράγοντες είναι ενδεικτικοί μεταβολών στην πιθανότητα απωλειών για την Τράπεζα, καθώς και στο ύψος αυτών των μεταβολών).

Η μεθοδολογία και οι παραδοχές, που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών, επανεξετάζονται τακτικά από την Τράπεζα.

Αν σε μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της σχηματιζόμενης πρόβλεψης μειωθεί και η μείωση σχετίζεται με αντικειμενικά γεγονότα, που συνέβησαν μετά το σχηματισμό της πρόβλεψης, όπως για παράδειγμα βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου, τότε η πρόβλεψη μειώνεται και η διαφορά καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ως ρυθμισμένα χαρακτηρίζονται όλα τα δάνεια στα οποία πραγματοποιήθηκε μετατροπή των συμβατικών όρων και προϋποθέσεων ή αναχρηματοδότηση των οφειλών πιστούχου με ευνοϊκότερους όρους λόγω τρέχουσας ή αναμενόμενης οικονομικής δυσκολίας, που δεν εφαρμόζονται σε πιστούχους παρόμοιου προφίλ κινδύνου.

Οι τόκοι των ρυθμισμένων δανείων συμπεριλαμβάνονται στους «Τόκους και εξομοιούμενα έσοδα» στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα δάνεια, που είναι σε καθεστώς ρύθμισης, ελέγχονται για απομείωση της αξίας τους, σύμφωνα με την πολιτική απομείωσης και σχηματισμού προβλέψεων, που αναφέρεται στην παρούσα ενότητα.

Σχετική με την πολιτική ρύθμισης δανείων είναι η ενότητα 3.1.12.

2.13 Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους

Οι επενδυτικοί τίτλοι που κατηγοριοποιούνται στις απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα με σταθερές ή προκαθορισμένες ταμειακές ροές, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά και δεν εμπίπτουν στις παρακάτω κατηγορίες:

- i. χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία είτε κατηγοριοποιούνται στο χαρτοφυλάκιο «Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών» είτε κατά την αρχική τους αναγνώριση αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
- ii. χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία η Τράπεζα κατά την αρχική τους αναγνώριση τα κατηγοριοποιεί ως διαθέσιμα προς πώληση,
- iii. χρηματοοικονομικά στοιχεία για τα οποία είναι πιθανό να μην ανακτηθεί όλο το ποσό της αρχικής επένδυσης για λόγους που δεν σχετίζονται με την αδυναμία αποπληρωμής του αντισυμβαλλόμενου.

Οι απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους αποτιμούνται στο αναπόσβεστο κόστος, ενώ σε κάθε περίοδο αναφοράς διενεργείται έλεγχος για πιθανή απομείωση της αξίας τους.

2.14 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή μέρος αυτού αποαναγνωρίζεται όταν:

- τα συμβατικά δικαιώματα για τη λήψη των ταμειακών ροών, που απορρέουν από το εν λόγω χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, έχουν λήξει,
- η Τράπεζα έχει μεταβιβάσει τα συμβατικά δικαιώματα για τη λήψη των ταμειακών ροών που προκύπτουν από το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, καθώς και τους κινδύνους και τα οφέλη που σχετίζονται με την κατοχή του εν λόγω στοιχείου,

- η Τράπεζα έχει διατηρήσει τα συμβατικά δικαιώματα για τη λήψη των ταμειακών ροών, αλλά έχει επίσης αναγνωρίσει την υποχρέωση να καταβάλλει τις σχετικές ταμειακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια,
- η Τράπεζα έχει μεταβιβάσει τόσο τα συμβατικά δικαιώματα για τη λήψη των ταμειακών ροών όσο και τον έλεγχο του εν λόγω στοιχείου, χωρίς όμως να έχει μεταβιβάσει ούτε να έχει διατηρήσει τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κατοχή του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Εάν, σε αντίθετη περίπτωση, η Τράπεζα διατηρήσει τον έλεγχο του μεταβιβασθέντος στοιχείου, το στοιχείο αναγνωρίζεται στο βαθμό της συνεχιζόμενης ανάμειξης.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Μία χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή λήγει.

Στις περιπτώσεις όπου, μία υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση αντικαθίσταται από μία άλλη από τον ίδιο δανειστή με σημαντικά διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται σημαντικά, αυτή η αλλαγή θεωρείται ως αποαναγνώριση της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας, με τη διαφορά μεταξύ των λογιστικών υπολοίπων να αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

2.15 Επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες

Οι επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες καταχωρούνται στο κόστος κτήσης, μειωμένο κατά τις απομειώσεις αξίας. Η Τράπεζα ελέγχει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, εάν υπάρχει ένδειξη ότι μια επένδυση σε θυγατρική ή συγγενή εταιρεία έχει υποστεί απομείωση. Ενδείξεις απομείωσης αξίας αποτελούν κυρίως η επιδείνωση των οικονομικών στοιχείων των εταιρειών, καθώς και οι δυσμενείς εξελίξεις σε ορισμένες χώρες και κλάδους της ελληνικής οικονομίας, που δραστηριοποιούνται εταιρείες από το χαρτοφυλάκιο θυγατρικών και συγγενών εταιρειών. Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη, τότε διενεργείται έλεγχος απομείωσης (impairment test) συγκρίνοντας το ανακτήσιμο ποσό της επένδυσης με τη λογιστική αξία της επένδυσης. Στην περίπτωση όπου η λογιστική αξία της επένδυσης υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία, τότε η λογιστική αξία απομειώνεται στην ανακτήσιμη.

Η ζημία απομείωσης που έχει αναγνωριστεί σε προηγούμενες χρήσεις μπορεί να αντιστραφεί μόνο στην περίπτωση όπου υπάρχει μεταβολή στις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό του ανακτήσιμου ποσού της επένδυσης από την τελευταία φορά που είχε αναγνωριστεί ζημία απομείωσης. Στην περίπτωση αυτή, η λογιστική αξία της επένδυσης αυξάνεται μέχρι το ανακτήσιμο ποσό και η εν λόγω αύξηση αποτελεί αντιστροφή της ζημίας απομείωσης.

2.16 Άυλα στοιχεία ενεργητικού

2.16.1 Λογισμικό

Η δαπάνη για αγορά λογισμικού, το οποίο θα επιφέρει μελλοντικά οικονομικά οφέλη στην Τράπεζα για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους, καταχωρείται ως άυλο στοιχείο του ενεργητικού. Η συντήρηση των προγραμμάτων λογισμικού αναγνωρίζεται ως έξοδο, όταν πραγματοποιείται η δαπάνη.

Αντίθετα, οι δαπάνες που βελτιώνουν ή επιμηκύνουν την απόδοση των προγραμμάτων λογισμικού πέραν των αρχικών τεχνικών προδιαγραφών ή αντίστοιχα τα έξοδα μετατροπής λογισμικού, ενσωματώνονται στο κόστος κτήσεως του λογισμικού, με απαραίτητη προϋπόθεση να μπορούν να μετρηθούν με αξιοπιστία.

Το λογισμικό αποσβένεται στις περισσότερες περιπτώσεις σε 3-4 χρόνια, με εξαίρεση το λογισμικό κεντρικών μηχανογραφικών εφαρμογών, η ωφέλιμη ζωή του οποίου, εξετάζεται κατά περίπτωση. Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού εξετάζονται και γίνονται τυχόν προσαρμογές στην ωφέλιμη ζωή του λογισμικού.

Το λογισμικό εξετάζεται για τυχόν απομείωση, όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν, ότι η λογιστική του αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας του, το λογισμικό απομειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό.

2.16.2 Λοιπά άυλα στοιχεία ενεργητικού

Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο ενεργητικού αναγνωρίζεται, όταν αναμένεται να προκύψουν μελλοντικές οικονομικές ωφέλειες από τη χρήση του. Στο κόστος του άυλου περιουσιακού στοιχείου συμπεριλαμβάνεται και κάθε άμεσο κόστος, που απαιτείται για τη δημιουργία, την παραγωγή και την προετοιμασία για τη σωστή λειτουργία του. Παραδείγματα άμεσου κόστους είναι:

- Το κόστος προσωπικού, το οποίο είναι δυνατόν να εξακριβωθεί και να αποδοθεί άμεσα στο συγκεκριμένο άυλο στοιχείο.
- Οι αμοιβές εξωτερικών συνεργατών, που αφορούν στη δημιουργία του άυλου περιουσιακού στοιχείου.

Τα στοιχεία αυτά αποσβένονται κατά βάση σε 5-10 χρόνια, ανάλογα με την ωφέλιμη ζωή του κάθε στοιχείου, η οποία εξετάζεται κατά περίπτωση. Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού εξετάζονται και γίνονται τυχόν προσαρμογές στην ωφέλιμη ζωή των λοιπών άυλων παγίων.

Τα ανωτέρω στοιχεία εξετάζονται για τυχόν απομείωση, όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν, ότι η λογιστική τους αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας τους, τα λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία απομειώνονται στο ανακτήσιμο ποσό.

2.17 Ενσώματα πάγια στοιχεία

Η Τράπεζα κατέχει ενσώματα πάγια στοιχεία με σκοπό τη χρήση τους στη λειτουργική δραστηριότητα ή τη χρήση τους για διοικητικούς σκοπούς. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία περιλαμβάνουν: οικόπεδα, ιδιοχρησιμοποιούμενα κτίρια, βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, εξοπλισμό, έπιπλα και μεταφορικά μέσα.

Τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποτιμώνται στο ιστορικό κόστος, μειωμένο κατά τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις σωρευμένες απομειώσεις αξίας. Στο ιστορικό κόστος περιλαμβάνονται δαπάνες, που συνδέονται άμεσα με την αγορά των ενσώματων στοιχείων. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία εξετάζονται για τυχόν απομείωση αξίας, όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες παρέχουν ενδείξεις, ότι η λογιστική αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη. Η λογιστική αξία ενός ενσώματου παγίου στοιχείου μειώνεται στην ανακτήσιμη αξία, όταν η λογιστική αξία είναι μεγαλύτερη από την εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία. Η ανακτήσιμη αξία είναι η μεγαλύτερη μεταξύ της εύλογης αξίας του ενσώματου παγίου στοιχείου, μειωμένης κατά τις δαπάνες για την πώλησή του και της αξίας λόγω χρήσης (value in use).

Η Τράπεζα εφαρμόζει το Δ.Λ.Π. 23 «Κόστος Δανεισμού», σύμφωνα με το οποίο το κόστος δανεισμού μεταφέρεται σε αύξηση του κόστους του σχετικού περιουσιακού στοιχείου, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του Δ.Λ.Π. 23. Συγκεκριμένα, οι προϋποθέσεις του Δ.Λ.Π. 23 αναφέρουν ότι: α) το κόστος δανεισμού πρέπει να σχετίζεται άμεσα με την απόκτηση, κατασκευή ή παραγωγή ενός περιουσιακού στοιχείου, που απαιτεί σημαντική χρονική περίοδο προετοιμασίας για τη χρήση, για την οποία προορίζεται ή για την πώλησή του και β) το κόστος δανεισμού θα είχε αποφευχθεί, εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η δαπάνη για το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο.

Οι μεταγενέστερες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται στην αξία του παγίου, ή αναγνωρίζονται ως ξεχωριστό πάγιο ανάλογα με την περίπτωση, μόνο όταν πιθανολογείται, ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στην Τράπεζα και οι δαπάνες αυτές μπορούν να αποτιμηθούν αξιόπιστα. Όλες οι υπόλοιπες δαπάνες επισκευών και συντηρήσεων καταχωρούνται στα αποτελέσματα, κατά τη χρήση στην οποία πραγματοποιούνται.

Τα οικόπεδα δεν αποσβένονται. Οι αποσβέσεις των υπολοίπων ενσώματων παγίων υπολογίζονται χρησιμοποιώντας την ευθεία μέθοδο, με βάση την εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων, ως εξής:

- Εξοπλισμός και συστήματα υπολογιστών: 3-5 χρόνια
- Βελτιώσεις επί μισθωμένων ακινήτων: χαμηλότερη διάρκεια μεταξύ ωφέλιμης ζωής και διάρκειας μίσθωσης
- Λοιπός εξοπλισμός και έπιπλα: 5-10 χρόνια
- Μεταφορικά μέσα: 6-9 χρόνια
- Ιδιοχρησιμοποιούμενα κτίρια: 25-50 χρόνια

Η διενέργεια αποσβέσεων αρχίζει με την έναρξη χρήσης του ενσώματου παγίου στοιχείου και διακόπτεται μόνο με την πώληση του εν λόγω στοιχείου. Στην περίπτωση όπου το ενσώματο πάγιο παύει να χρησιμοποιείται, συνεχίζεται η απόσβεσή του μέχρι να αποσβεσθεί πλήρως.

Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού εξετάζονται και γίνονται τυχόν προσαρμογές, τόσο στην ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων, όσο και στην υπολειμματική αξία τους. Τα κέρδη ή οι ζημιές από εκποιήσεις παγίων περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα χρήσης και προσδιορίζονται από τη διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της αναπόσβεστης αξίας του παγίου.

2.18 Επενδύσεις σε ακίνητα

Τα ακίνητα που κατέχονται με σκοπό τη μακροπρόθεσμη εκμίσθωση ή την απόκτηση υπεραξίας και δεν μισθώνονται στην Τράπεζα, κατατάσσονται ως επενδύσεις σε ακίνητα. Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν οικόπεδα, κτίρια ή τμήματα κτιρίων, οικόπεδα και κτίρια λειτουργικής μίσθωσης, καθώς και κτίρια χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Τα ακίνητα, που κατέχονται από τον μισθωτή με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, μπορούν να κατηγοριοποιηθούν και να λογιστικοποιηθούν στις οικονομικές καταστάσεις του μισθωτή ως επενδύσεις σε ακίνητα, όταν πληρούνται ο ορισμός των επενδύσεων σε ακίνητα.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα καταχωρούνται αρχικά στο κόστος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών εξόδων συναλλαγής.

Μετά την αρχική καταχώρηση, οι επενδύσεις σε ακίνητα καταχωρούνται στην εύλογη αξία, όπως αυτή εκτιμάται από εκτιμητή. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές ή αναπροσαρμόζεται, αν κρίνεται απαραίτητο, αναλόγως της φύσης, της τοποθεσίας και της κατάστασης του συγκεκριμένου παγίου. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 13, η επιμέτρηση της εύλογης αξίας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ικανότητα δημιουργίας οφελών από τη μέγιστη και βέλτιστη χρήση του περιουσιακού στοιχείου ή από την πώλησή του σε τρίτον, που θα χρησιμοποιήσει το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο κατά τη μέγιστη και βέλτιστη χρήση του. Εάν η πληροφόρηση για τις εύλογες αξίες δεν είναι διαθέσιμη, χρησιμοποιούνται μέθοδοι, όπως:

- i. Μέθοδος συγκριτική ή στοιχείων κτηματαγοράς: Με αυτήν, η αξία που δίδεται στο προς εκτίμηση ακίνητο, προσδιορίζεται κατόπιν σύγκρισης των αξιών ακινήτων που έχουν ομοειδή χαρακτηριστικά.

- ii. Μέθοδος εναπομένουσας αξίας: Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται κυρίως για τον υπολογισμό της αξίας οικοπέδων κατάλληλων για αξιοποίηση ή ακινήτων που χρήζουν ανακαίνισης. Υπολογίζεται η αξία του τελικού προϊόντος της ανάπτυξης από την οποία αφαιρείται το κόστος της ανάπτυξης, καθώς και το προσδοκώμενο κέρδος. Το αποτέλεσμα της αφαίρεσης αυτής αποτελεί την εναπομένουσα αξία του ακινήτου. Με την εφαρμογή του τύπου της προεξόφλησης επί της εναπομένουσας αξίας, βρίσκεται η παρούσα αξία του προς εκτίμηση ακινήτου.
- iii. Μέθοδος υπολειμματικού κόστους αντικατάστασης: Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο υπολογίζεται η τρέχουσα αξία της γης και στη συνέχεια υπολογίζεται η αξία για την κατασκευή των κτισμάτων εκ νέου. Εφαρμόζεται συντελεστής απόσβεσης με βάση τον οποίο απομεινώνεται η αξία κατασκευής των κτισμάτων εκ νέου. Οι δύο αξίες, δηλαδή η αξία γης και η αναπόσβεστη αξία κτισμάτων, προστίθενται και προκύπτει η τρέχουσα αξία του ακινήτου.
- iv. Επενδυτική μέθοδος: Ο σκοπός της μεθόδου αυτής είναι να υπολογίσει την κεφαλαιακή αξία του δικαιώματος, που έχει ένας επενδυτής να λαμβάνει κάποιο ετήσιο εισόδημα από ένα συγκεκριμένο ακίνητο.

Αυτές οι μέθοδοι επανεξετάζονται ετησίως από εκτιμητές. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα αντανakλούν εισοδήματα από τρέχουσες μισθώσεις, καθώς και παραδοχές για μελλοντικές μισθώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Οι εύλογες αξίες αντανakλούν επίσης, οποιεσδήποτε εκροές αναμένονται για τις επενδύσεις σε ακίνητα.

Μερικές από αυτές τις εκροές καταχωρούνται στις υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις οικοπέδων και κτιρίων, που κατατάσσονται στις επενδύσεις σε ακίνητα.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται στη λογιστική αξία του ακινήτου, μόνο όταν είναι πιθανόν, ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη, τα οποία σχετίζονται με το ακίνητο, θα εισρεύσουν στην Τράπεζα και το κόστος του ακινήτου μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα. Όλες οι άλλες δαπάνες βελτίωσης και συντήρησης καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της χρήσης, στην οποία πραγματοποιούνται.

Για τα ακίνητα που δεν εκτιμώνται από εκτιμητές, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με μεθοδολογία που βασίζεται σε τιμές από πραγματοποιηθείσες εκτιμήσεις.

Μεταβολές στην εύλογη αξία καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Εάν μία επένδυση σε ακίνητο μετατραπεί σε ιδιοχρησιμοποιούμενη, κατηγοριοποιείται στα ενσώματα πάγια και η εύλογη αξία της κατά την ημερομηνία της αλλαγής θεωρείται ως το νέο κόστος.

2.19 Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού

Στα «Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού» περιλαμβάνονται μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού, τα οποία: α) είναι διαθέσιμα για άμεση πώληση στην παρούσα κατάστασή τους, β) η πώλησή τους είναι πιθανή, γ) η Διοίκηση έχει δεσμευθεί για την πώληση και δ) το κόστος τους θα ανακτηθεί από την πώληση και όχι από τη χρήση τους. Η πώληση των στοιχείων αυτών θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός 12 μηνών από την κατηγοριοποίησή τους ως «Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού».

Τα διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ λογιστικής και εύλογης αξίας (αφαιρουμένων των εξόδων για την πώλησή τους). Τα στοιχεία της κατηγορίας αυτής δεν αποσβένονται. Κέρδη/ζημιές από την πώληση των διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

2.20 Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού

Τα ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού περιλαμβάνουν ακίνητα από πλειστηριασμούς προς πλήρη ή μερική ικανοποίηση των απαιτήσεων της Τράπεζας και που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του Δ.Λ.Π. 40. Τα ακίνητα αυτά λογιστικοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 2 ως αποθέματα και αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος κτήσης των ακινήτων καθορίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, μείον τα έξοδα πώλησης.

2.21 Μισθώσεις

A. Η Τράπεζα ως μισθωτής

Λειτουργικές μισθώσεις

Οι συμβάσεις μισθώσεων παγίων στοιχείων, από τις οποίες προκύπτει, ότι ο εκμισθωτής διατηρεί ένα σημαντικό μέρος από τους κινδύνους και τα οφέλη, που σχετίζονται με τα μισθωμένα πάγια, καταχωρούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Το μισθωμένο πάγιο δεν καταχωρείται ως στοιχείο ενεργητικού στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

Οι πληρωμές, που πραγματοποιούνται για συμβάσεις λειτουργικών μισθώσεων, καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στη διάρκεια της λειτουργικής μίσθωσης.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Μισθώσεις, στις οποίες η Τράπεζα διατηρεί ουσιαστικά το σύνολο από τους κινδύνους και τα οφέλη, που σχετίζονται με τα μισθωμένα πάγια, καταχωρούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις.

Στην περίπτωση που η Τράπεζα είναι μισθωτής παγίων μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα μισθωμένα αυτά πάγια αναγνωρίζονται ως ενσώματα πάγια (στην ανάλογη κατηγορία παγίων) και η αντίστοιχη υποχρέωση για καταβολή των μισθωμάτων προς τον εκμισθωτή ως στοιχείο του παθητικού.

Τα ενσώματα μισθωμένα πάγια αρχικά καταχωρούνται στη μικρότερη αξία, μεταξύ της εύλογης αξίας του μισθωμένου παγίου και της παρούσας αξίας των μελλοντικών μισθωμάτων. Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα μισθωμένα πάγια αποσβένονται στην ωφέλιμη ζωή του παγίου, εάν είναι μεγαλύτερη από τη διάρκεια της μίσθωσης, μόνο στην περίπτωση όπου εκτιμάται ότι τα μισθωμένα πάγια θα έρθουν στην κυριότητα της Τράπεζας στο τέλος της μίσθωσης. Κάθε πληρωμή μισθώματος διαχωρίζεται σε κεφάλαιο και τόκο. Το ποσό του μισθώματος, που αφορά κεφάλαιο, μειώνει την υποχρέωση, ενώ ο τόκος καταχωρείται ως έξοδο στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

B. Η Τράπεζα ως εκμισθωτής

Λειτουργικές μισθώσεις

Στην περίπτωση που η Τράπεζα εκμισθώνει πάγια σε τρίτους με συμβάσεις λειτουργικής μίσθωσης, τα πάγια αυτά εμφανίζονται και αποτιμώνται στις οικονομικές καταστάσεις, όπως και τα λοιπά πάγια της ίδιας κατηγορίας. Τα έσοδα μισθωμάτων της Τράπεζας αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Στις περιπτώσεις που η Τράπεζα εκμισθώνει ενσώματα πάγια, για τα οποία συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, η παρούσα αξία των καταβληθέντων μισθωμάτων καταχωρείται ως απαίτηση. Η διαφορά μεταξύ της συνολικής απαίτησης και της παρούσας αξίας της απαίτησης καταχωρείται ως μη δεδουλευμένο χρηματοοικονομικό έσοδο. Οι εισπράξεις μισθωμάτων διαχωρίζονται και μειώνουν τη συνολική απαίτηση από μισθώματα, ενώ το αναλογούν έσοδο τόκων αναγνωρίζεται σε δεδουλευμένη βάση στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Γ. Συμβάσεις πώλησης και επαναμίσθωσης

Μία συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης συνεπάγεται την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου και την εν συνεχεία επαναμίσθωση του ίδιου περιουσιακού στοιχείου. Ο λογιστικός χειρισμός μιας συναλλαγής πώλησης και επαναμίσθωσης εξαρτάται από το είδος της σχετικής μίσθωσης.

Αν μία συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης καταλήξει σε χρηματοδοτική μίσθωση, οποιαδήποτε θετική διαφορά ανάμεσα στο τίμημα πώλησης του περιουσιακού στοιχείου και στη λογιστική αξία του, δεν θα αναγνωρισθεί άμεσα ως έσοδο από τον πωλητή - μισθωτή αλλά ως έσοδο επόμενων χρήσεων, το οποίο θα μεταφέρεται τμηματικά στα αποτελέσματα καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

Αν μία συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης καταλήξει σε λειτουργική μίσθωση και είναι φανερό ότι η συναλλαγή αυτή έχει γίνει στην εύλογη αξία, τότε οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται αμέσως. Αν η τιμή πώλησης του περιουσιακού στοιχείου διαφέρει από την εύλογη αξία του, τότε οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται αμέσως στα αποτελέσματα χρήσης. Εξαιρέση αποτελούν οι περιπτώσεις διαφοροποίησης των μελλοντικών μισθωμάτων. Έτσι, εάν προκύπτει μιν ζημία, η οποία όμως αντισταθμίζεται από οφέλη, που προκύπτουν από χαμηλότερα μελλοντικά μισθώματα, σε σχέση με τις τρέχουσες τιμές, τότε η ζημία αυτή παραμένει στον ισολογισμό και αποσβένεται αναλογικά με τα μισθώματα σε ολόκληρη την προβλεπόμενη διάρκεια χρήσης του περιουσιακού στοιχείου. Ομοίως, το κέρδος που θα προκύψει, στην περίπτωση που η τιμή πώλησης του περιουσιακού στοιχείου είναι μεγαλύτερη από την εύλογη αξία του, λόγω αυξημένων μελλοντικών μισθωμάτων, παραμένει ως έσοδο επόμενων περιόδων και αποσβένεται καθ' όλη την προβλεπόμενη διάρκεια χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

2.22 Ταμείο και χρηματικά διαθέσιμα

Το ταμείο και τα χρηματικά διαθέσιμα εμπεριέχουν υπόλοιπα με ληκτότητα μικρότερη των τριών μηνών από την ημέρα απόκτησής τους, όπως μετρητά, μη δεσμευμένα χρηματικά διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα, χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι υποχρεωτικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα δεν είναι διαθέσιμες για χρήση καθημερινών δραστηριοτήτων από την Τράπεζα και συνεπώς δεν συμπεριλαμβάνονται στα υπόλοιπα με ληκτότητα μικρότερη των τριών μηνών.

2.23 Προβλέψεις

Προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν: α) η Τράπεζα έχει μία παρούσα υποχρέωση (νομική ή τεκμαιρόμενη), ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος, β) το ενδεχόμενο ότι μία εκροή πόρων θα απαιτηθεί για το διακανονισμό της υποχρέωσης είναι περισσότερο πιθανό από το ενδεχόμενο να μην απαιτηθεί και γ) το ποσό της υποχρέωσης μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα. Εάν δεν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, τότε δεν αναγνωρίζεται πρόβλεψη.

Στην περίπτωση πλήθους όμοιων υποχρεώσεων, η πιθανότητα ότι θα απαιτηθεί εκροή κατά τον διακανονισμό των υποχρεώσεων αυτών, καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των εν λόγω υποχρεώσεων ως μια ενιαία κατηγορία. Η πρόβλεψη καταχωρείται, ακόμα και αν η πιθανότητα εκροής για μία υποχρέωση από το σύνολο των υποχρεώσεων είναι μικρή.

Οι προβλέψεις προσμετρώνται στην παρούσα αξία των δαπανών, που αναμένεται να απαιτηθούν για τον διακανονισμό της υποχρέωσης, χρησιμοποιώντας ένα επιτόκιο, που αντανάκλα τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για τη χρονική αξία του χρήματος και τους συναφείς με την υποχρέωση κινδύνους. Η αύξηση της πρόβλεψης λόγω της παρόδου του χρόνου καταχωρείται ως έξοδο στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Το ύψος της πρόβλεψης αποτελεί την καλύτερη εκτίμηση του τιμήματος, που απαιτείται για τον διακανονισμό της υποχρέωσης, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων, που σχετίζονται με την υποχρέωση. Το ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης επανεξετάζεται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.

2.24 Συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων

Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων είναι συμβόλαια, τα οποία απαιτούν από τον εκδότη να κάνει συγκεκριμένες πληρωμές προς αποζημίωση του κομιστή για ζημία, που έχει υποστεί, επειδή ένας συγκεκριμένος χρεώστης αδυνατεί να προβεί σε πληρωμές όταν πρέπει, σύμφωνα με τους όρους ενός πιστωτικού μέσου. Τέτοια συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων δίνονται από τράπεζες, χρηματοοικονομικά ιδρύματα και άλλους φορείς για λογαριασμό πελατών, ώστε να διασφαλίζονται δάνεια, υπεραναλήψεις και άλλες τραπεζικές εργασίες.

Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία στις οικονομικές καταστάσεις, την ημέρα που δόθηκε η εγγύηση. Μετά την αρχική καταχώρηση, οι υποχρεώσεις της Τράπεζας στο πλαίσιο τέτοιων συμβολαίων καταχωρούνται στη μεγαλύτερη αξία μεταξύ: α) της αρχικής, μείον τις υπολογισμένες αποσβέσεις, ώστε να αναγνωριστεί με την ευθεία μέθοδο στην κατάσταση αποτελεσμάτων το έσοδο από προμήθειες, που έχει καταστεί δεδουλευμένο στη διάρκεια του συμβολαίου και β) της βέλτιστης εκτίμησης της απαιτούμενης δαπάνης για το διακανονισμό τυχόν χρηματοοικονομικής υποχρέωσης κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στην εμπειρία και την κρίση της Διοίκησης από παρόμοιες πράξεις στο παρελθόν και το ιστορικό προηγούμενων ζημιών. Οποιαδήποτε μεταβολή σε υποχρέωση, που σχετίζεται με εγγυήσεις, μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.25 Παροχές σε εργαζομένους

A. Χρηματοδοτούμενα προγράμματα μετά την έξοδο από την υπηρεσία

Τα προγράμματα συνταξιοδότησης, που υιοθετούνται από την Τράπεζα, χρηματοδοτούνται μέσω πληρωμών σε ασφαλιστικές εταιρίες ή σε κοινωνικά ασφαλιστικά ιδρύματα.

Οι υποχρεώσεις της Τράπεζας για συνταξιοδότηση σχετίζονται, τόσο με προγράμματα καθορισμένων εισφορών, όσο και με προγράμματα καθορισμένων παροχών.

Τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών περιλαμβάνουν την καταβολή εισφορών σε Κρατικά Ταμεία (π.χ. Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων) και σε ασφαλιστικές εταιρείες, με αποτέλεσμα να μην ανακύπτει νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση της Τράπεζας σε περίπτωση που το Κρατικό Ταμείο ή η ασφαλιστική εταιρεία περιέλθει σε αδυναμία καταβολής των προβλεπόμενων παροχών στον ασφαλιζόμενο. Οι εργοδοτικές εισφορές που αναλογούν σε κάθε έτος, περιλαμβάνονται στις δαπάνες προσωπικού και επιβαρύνουν αντίστοιχα την κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα προγράμματα καθορισμένων παροχών είναι προγράμματα συνταξιοδότησης με βάση τα οποία καταβάλλεται στον εργαζόμενο παροχή ανάλογα με τα χρόνια προϋπηρεσίας, την ηλικία και το μισθό. Η διαφορά με τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών είναι ότι ο εργοδότης φέρει την ευθύνη για την καταβολή των συμφωνημένων παροχών στον εργαζόμενο, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων από τα ασφαλιστικά ταμεία-οργανισμούς.

Η υποχρέωση που καταχωρείται στον Ισολογισμό, σχετικά με προγράμματα καθορισμένων παροχών, είναι η παρούσα αξία της υποχρέωσης κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, μείον την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος.

Η υποχρέωση των καθορισμένων παροχών υπολογίζεται ετησίως από ανεξάρτητους αναλογιστές με τη μέθοδο «προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας υποχρέωσης» (projected unit credit method).

Αναλογιστικά κέρδη και ζημίες

Τα αναλογιστικά κέρδη/ζημίες αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας κατά τη χρονική περίοδο που αυτά πραγματοποιούνται. Η ανακύκλιση των εν λόγω κερδών/ζημιών στα αποτελέσματα δεν είναι δυνατή.

Κόστος προϋπηρεσίας

Το κόστος προϋπηρεσίας είναι η μεταβολή στην παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών, που προκύπτει από τροποποίηση ή περικοπή προγραμμάτων. Το εν λόγω κόστος αναγνωρίζεται απευθείας στα αποτελέσματα κατά την περίοδο, που τροποποιείται το πρόγραμμα.

B. Μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα μετά την έξοδο από την υπηρεσία

Η Τράπεζα παρέχει μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα στους συνταξιοδοτούμενους υπαλλήλους. Η θεμελίωση δικαιώματος συμμετοχής σε αυτά τα προγράμματα βασίζεται συνήθως στα χρόνια προϋπηρεσίας του υπαλλήλου μέχρι την συνταξιοδότησή του και στη συμπλήρωση ενός κατώτερου αριθμού ετών προϋπηρεσίας.

Τα αναμενόμενα κόστη αυτών των προγραμμάτων λογιστικοποιούνται, εφαρμόζοντας μεθοδολογία παρόμοια με αυτή που χρησιμοποιείται στα χρηματοδοτούμενα προγράμματα καθορισμένων παροχών. Αυτές οι υποχρεώσεις αποτιμώνται σε ετήσια βάση από ανεξάρτητους αναλογιστές.

2.26 Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενοι φόροι

Ο φόρος εισοδήματος, με βάση τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή, αναγνωρίζεται ως έξοδο στην τρέχουσα χρήση. Ο αναβαλλόμενος φόρος επί των φορολογικών ζημιών αναγνωρίζεται ως στοιχείο ενεργητικού, αν είναι πιθανόν ότι τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν για τον συμψηφισμό των ζημιών αυτών.

Οι αναβαλλόμενοι φόροι υπολογίζονται με βάση τη μέθοδο της πλήρους υποχρέωσης (liability method) για όλες τις προσωρινές διαφορές, που προκύπτουν από τη φορολογική βάση των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων και από την αντίστοιχη λογιστική αξία τους. Οι αναβαλλόμενοι φόροι καθορίζονται με τη χρήση των ισχυόντων φορολογικών συντελεστών ή των φορολογικών συντελεστών που τίθενται σε ισχύ κατά την ημερομηνία Ισολογισμού και αναμένεται να εφαρμοστούν κατά την ημερομηνία κατά την οποία η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση θα χρησιμοποιηθεί και η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση θα τακτοποιηθεί.

Οι βασικές προσωρινές διαφορές προκύπτουν από τις αποσβέσεις των ενσώματων ακινητοποιήσεων, την αναγνώριση προμηθειών με βάση το πραγματικό επιτόκιο, τις διαφορές κατά την αποτίμηση των χρεογράφων μεταξύ της λογιστικής και φορολογικής βάσης, την επανεκτίμηση των διαφόρων στοιχείων ενεργητικού (όπως των επενδύσεων σε ακίνητα), την απομείωση αξίας απαιτήσεων και ομολόγων και από την αναγνώριση της υποχρέωσης από παροχές σε εργαζομένους κατά τη συνταξιοδότηση. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται για όλες τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές όταν εκτιμάται ότι οι προσωρινές αυτές διαφορές θα αντιστραφούν στο μέλλον και ότι επίσης θα υπάρξει φορολογητέο αποτέλεσμα έναντι του οποίου η προσωρινή διαφορά μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Ο αναβαλλόμενος φόρος που αναγνωρίζεται επί: α) της αποτίμησης των χρεογράφων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου και β) της αποτίμησης των παραγώγων αντιστάθμισης ταμειακών ροών, που αναγνωρίστηκαν απευθείας στην καθαρή θέση, πιστώνεται ή χρεώνεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια. Κατά την πώληση του χρεογράφου ή κατά την τμηματική αναγνώριση της αποτίμησης του παραγώγου στα αποτελέσματα, το μέρος του αναβαλλόμενου φόρου που αντιστοιχεί, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Επίσης, ο αναβαλλόμενος φόρος που αναλογεί στα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές της υποχρέωσης από παροχές σε εργαζομένους κατά τη συνταξιοδότηση, καθώς και στην μελλοντική μεταβολή των αναλογιστικών κερδών/ζημιών, κατά τον χρόνο που αυτά πραγματοποιούνται, αναγνωρίζεται απευθείας στην καθαρή θέση.

Η Τράπεζα συμψηφίζει τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις μόνο όταν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις από το Δ.Λ.Π. 12. Ειδικότερα, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις συμψηφίζονται μόνο σε επίπεδο νομικής οντότητας, όταν και μόνο όταν: α) η Τράπεζα έχει ένα νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίσει τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις έναντι τρεχουσών φορολογικών υποχρεώσεων και β) οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις αφορούν σε φόρους εισοδήματος, που επιβάλλονται από την ίδια φορολογική αρχή.

2.27 Επιμέτρηση εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Εύλογη αξία είναι η τιμή στην οποία θα πωληθεί ένα στοιχείο ενεργητικού ή στην οποία θα μεταφερθεί μια υποχρέωση μεταξύ αντισυμβαλλομένων μερών υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης, και ανεξάρτητα εάν η τιμή είναι άμεσα παρατηρήσιμη ή έχει προσδιοριστεί με μέθοδο αποτίμησης.

Οι μέθοδοι αποτίμησης, που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, μεγιστοποιούν τη χρήση παρατηρήσιμων μεταβλητών και ελαχιστοποιούν της χρήση μη παρατηρήσιμων. Οι παρατηρήσιμες μεταβλητές αναφέρονται σε στοιχεία της αγοράς, που προκύπτουν από ανεξάρτητες πηγές. Οι μη παρατηρήσιμες μεταβλητές αντανακλούν τις εκτιμήσεις της Τράπεζας για την αγορά.

Οι μεταβλητές των μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, κατηγοριοποιούνται σε 3 επίπεδα ιεραρχίας, ως ακολούθως:

1ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται βάσει εισηγμένων τιμών (άνευ προσαρμογών) σε οργανωμένες αγορές για πανομοιότυπα στοιχεία ενεργητικού ή υποχρεώσεων. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει μετοχές και ομόλογα διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστήρια ή σε χρηματαγορές, καθώς και παράγωγα, όπως συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures).

2ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών εκτός των εισηγμένων τιμών, που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1, που θεωρούνται άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμες. Το επίπεδο αυτό περιλαμβάνει εξωχρηματιστηριακά παράγωγα (OTC), ομόλογα και έντοκα γραμμάτια, η αποτίμηση των οποίων βασίζεται σε καμπύλες επιτοκίων, που έχουν προκύψει με βάση τις τιμές διαπραγμάτευσης ομολόγων, προερχόμενες από αξιόπιστες πηγές (π.χ. Bloomberg, Reuters), καθώς και σε άλλες παραμέτρους, τιμές αποτίμησης και υποδείγματα τιμολόγησης παραγώγων.

3ο Επίπεδο

Η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Το επίπεδο 3 περιλαμβάνει μετοχές του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα καθώς και επενδυτικά ακίνητα. Οι μετοχές, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και τα επενδυτικά ακίνητα του επιπέδου 3 δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά ή δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές από τρίτους διαπραγματευτές για να προσδιοριστεί η εύλογη αξία τους.

Η αποτίμηση των μετοχών του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των εν λόγω μετοχών χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτά μοντέλα και τεχνικές αποτίμησης, κατά περίπτωση, όπως: μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, υπολογισμού των δικαιωμάτων προαίρεσης, συγκρίσιμες συναλλαγές, εκτιμήσεις της εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού (π.χ. παγίων στοιχείων) και καθαρή αξία του ενεργητικού και των μεριδίων. Η Τράπεζα, με βάση την πρότερη εμπειρία της, προσαρμόζει περαιτέρω, όπου κριθεί απαραίτητο, τις σχετικές αξίες προκειμένου να απεικονίζονται οι τρέχουσες συνθήκες που επικρατούν. Η εύλογη αξία των μετοχών του επιπέδου 3 λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση όπου προκύπτουν ενδείξεις απομείωσης της αξίας των εν λόγω μετοχών, ενώ σε αντίθετη περίπτωση αυτές τηρούνται στο κόστος κτήσης.

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα παρακολουθούνται στην εύλογη αξία. Η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται βάσει τεχνικών αποτίμησης με βασικές παραμέτρους: α) την υποκείμενη μετοχή, β) τη διακύμανση της υποκείμενης μετοχής, γ) τα επιτόκια και δ) τα πιστωτικά περιθώρια.

Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτές μέθοδοι αποτίμησης από εκτιμητές, οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά στην ενότητα 2.18 «Επενδύσεις σε ακίνητα» των λογιστικών αρχών της Τράπεζας.

Το επίπεδο 3 μπορεί να περιλαμβάνει επίσης κάθε άλλο στοιχείο ενεργητικού ή υποχρέωσης, που πρέπει να αποτιμάται σε εύλογη αξία υπό την προϋπόθεση ότι η βάση προσδιορισμού της εύλογης αξίας δεν πληροί τις προϋποθέσεις κατάταξης στα προηγούμενα επίπεδα ιεράρχησης.

Το συγκεκριμένο μοντέλο ιεραρχίας (επίπεδα 1-3) απαιτεί την χρησιμοποίηση παρατηρήσιμων δεδομένων, όποτε είναι διαθέσιμα. Η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη παρατηρήσιμα δεδομένα στις αποτιμήσεις του, όποτε αυτό είναι εφικτό.

2.28 Μετοχικό κεφάλαιο

Στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας περιλαμβάνονται, εκτός από τις κοινές μετοχές, οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης τον Δεκέμβριο 2015. Οι εν λόγω υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες έχουν τα χαρακτηριστικά των ιδίων κεφαλαίων με βάση τις προβλεπόμενες οικείες διατάξεις του ΔΛΠ 32. Ειδική αναφορά γίνεται στη σημείωση 41.

Τα έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου καταχωρούνται αφαιρετικά των Ιδίων Κεφαλαίων.

Τα μερίσματα, που αναλογούν στις κοινές μετοχές, αναγνωρίζονται ως υποχρέωση κατά την περίοδο, στην οποία εγκρίνονται από την Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας. Τυχόν προμερίσματα αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας, όταν εγκριθούν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Το κόστος απόκτησης ιδίων μετοχών, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων απόκτησής τους, εμφανίζεται αφαιρετικά των Ιδίων Κεφαλαίων, μέχρι την ακύρωση ή την πώλησή τους. Τα κέρδη/ζημίες από την πώληση των ιδίων μετοχών καταχωρούνται απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια. Ο αριθμός των ιδίων μετοχών, που κατέχονται από την Τράπεζα, δεν μειώνει τον αριθμό των μετοχών, που βρίσκονται σε κυκλοφορία. Οι ίδιες μετοχές, που κατέχονται από την Τράπεζα δεν ενσωματώνουν δικαίωμα είσπραξης μερίσματος. Οι ειδικές διατάξεις βάσει των οποίων δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας αναφέρονται στη σημείωση 41.

2.29 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους, υβριδικά κεφάλαια και λοιπά δανειακά κεφάλαια

α) Αρχική αναγνώριση και επιμέτρηση:

Οι υποχρεώσεις από έκδοση πιστωτικών τίτλων, υβριδικών κεφαλαίων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων λογιστικοποιούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους (έσοδο από την έκδοσή τους, μείον τα πραγματοποιηθέντα έξοδα έκδοσής τους).

β) Επιμέτρηση μετά την αρχική αναγνώριση:

Μετά την αρχική αναγνώριση, οι πιστωτικοί τίτλοι και τα δανειακά κεφάλαια απεικονίζονται στο αποσβέσιμο κόστος. Όποια διαφορά, μεταξύ του εσόδου από την έκδοση (μείον το κόστος έκδοσης) και της αξίας αποπληρωμής, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα για όλη τη διάρκεια των τίτλων με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι υποχρεώσεις από τίτλους και δανειακά κεφάλαια της Τράπεζας περιλαμβάνουν μεσοπρόθεσμους τίτλους (EMTN), ομολογιακά δάνεια από τιτλοποίηση στεγαστικών, καταναλωτικών και επιχειρηματικών δανείων, υβριδικά κεφάλαια και κεφάλαια μειωμένης εξασφάλισης.

Εάν η Τράπεζα εξαγοράσει τους τίτλους ή τα δανειακά κεφάλαια, που έχει εκδώσει, τότε οι τίτλοι ή τα κεφάλαια αποαναγνωρίζονται από την Κατάσταση Οικονομικής Θέσης και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της υποχρέωσης και της αναμενόμενης εκταμίευσης καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης.

2.30 Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος

Οι λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία, ενώ μεταγενέστερα επιμετρώνται στην αποσβέσιμη αξία τους και περιλαμβάνουν υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα και υποχρεώσεις προς πελάτες.

2.31 Συναλλαγές συνδεδεμένων μερών

Ως συνδεδεμένα μέρη νοούνται: α) τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης της Τράπεζας, β) τα πλησιέστερα μέλη και οικονομικά εξαρτώμενα μέλη (σύζυγοι, τέκνα, κ.ά.) των μελών Δ.Σ. και Διοίκησης, γ) οι εταιρείες οι οποίες συναλλάσσονται με την Τράπεζα Πειραιώς, εφόσον η συνολική συμμετοχή σε αυτές (μελών Δ.Σ. και Διοίκησης καθώς και των εξαρτώμενων/ πλησιέστερων μελών τους) υπερβαίνει αθροιστικά το 20%, δ) οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας, ε) οι συγγενείς εταιρείες της Τράπεζας και στ) το Τ.Χ.Σ. Δεν περιλαμβάνονται στα συνδεδεμένα μέρη οι εταιρείες με τις οποίες ενδεχόμενα το Τ.Χ.Σ. να θεωρείται συνδεδεμένο μέρος.

Συναλλαγές παρόμοιας φύσεως γνωστοποιούνται συγκεντρωτικά. Όλες οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη διέπονται από τους συνήθεις όρους και συνθήκες της αγοράς.

2.32 Σύνταξη οικονομικών αναφορών ανά τομέα δραστηριότητας

Η οικονομική πληροφόρηση των τομέων δραστηριότητας της Τράπεζας γνωστοποιείται σύμφωνα με τις εσωτερικές αναφορές προς το όργανο της Διοίκησης (Εκτελεστική Επιτροπή), το οποίο έχει την ευθύνη της λήψης αποφάσεων αναφορικά με τις δραστηριότητες της Τράπεζας και είναι αρμόδιο για να προβεί στον επιμερισμό πόρων στους τομείς δραστηριότητας, καθώς και στην αξιολόγησή τους.

Όλες οι συναλλαγές ανάμεσα στους επιχειρηματικούς τομείς διεξάγονται σε όρους αγοράς.

Η Τράπεζα δραστηριοποιείται σε τέσσερις κύριους επιχειρηματικούς τομείς: Λιανική Τραπεζική, Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων, Επενδυτική Τραπεζική, Διαχείριση Κεφαλαίων & Treasury. Τα έσοδα και οι δαπάνες, που αφορούν άμεσα κάθε τομέα, λαμβάνονται υπόψη, προκειμένου να καθοριστεί η απόδοση των επιχειρηματικών τομέων.

2.33 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης, όταν και μόνο όταν, η Τράπεζα έχει ένα νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των αναγνωρισμένων ποσών και προτίθεται να διακανονίσει το καθαρό ποσό ή να αναγνωρίσει την απαίτηση και να διακανονίσει την υποχρέωση ταυτόχρονα.

2.34 Συγκριτικά στοιχεία και στρογγυλοποιήσεις

Στις περιπτώσεις που κρίθηκε απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία των προηγούμενων χρήσεων αναμορφώθηκαν, για να καταστούν ομοειδή με τα στοιχεία της τρέχουσας χρήσης. Σχετική είναι η σημείωση 48.

Διαφορές που παρουσιάζονται, μεταξύ των ποσών στις οικονομικές καταστάσεις και των αντίστοιχων ποσών στις σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων, οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

3 Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Η συνετή εφαρμογή και διαρκής εξέλιξη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων αποτελεί προτεραιότητα και συνυπολογίζεται στη χάραξη των ετήσιων επιχειρηματικών σχεδίων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ), έχει τη συνολική ευθύνη για την ανάπτυξη και την επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων. Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, ως επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου συνεδριάζει σε μηνιαία βάση ή/ και εκτάκτως, διαμορφώνει τη στρατηγική ανάληψης κινδύνων και διαχείρισης κεφαλαίων σε συνάρτηση με τους επιχειρηματικούς στόχους του Ομίλου, ενώ αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων, καθώς και την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Στο πλαίσιο αυτό, τα επιχειρηματικά σχέδια και στόχοι δύνανται να προσαρμοσθούν σε τυχόν τρέχουσες εξελίξεις, ικανές να μεταβάλουν το προφίλ κινδύνου της Τράπεζας.

Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων αξιολογείται και εξελίσσεται διαρκώς λαμβάνοντας υπόψη τη βάση ιστορικών δεδομένων της Τράπεζας, τη δυναμική των αγορών, την εναρμόνιση με εποπτικές απαιτήσεις και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Την ευθύνη για το σχεδιασμό, την εξειδίκευση και την υλοποίηση του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του ΔΣ, έχει ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου. Ο επικεφαλής του τομέα αναφέρεται απευθείας στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Δ.Σ.

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου συνίσταται από τις παρακάτω Διευθύνσεις:

- Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου Ομίλου,
- Κεφαλαιακής Διαχείρισης Ομίλου,
- Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς, Ρευστότητας και Λειτουργικού Κινδύνου Ομίλου,
- Group Risk Coordination και
- Corporate Credit Control

Οι δραστηριότητες του Τομέα υπόκεινται στον ανεξάρτητο έλεγχο της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία αξιολογεί την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων. Η Τράπεζα διαθέτει αρμοδίως εγκεκριμένη Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνων & Κεφαλαίου (Risk & Capital Strategy), η οποία περιλαμβάνει καθορισμένο Πλαίσιο Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνων (Risk Appetite Framework).

Η Στρατηγική της Τράπεζας λαμβάνει υπόψη τις τρέχουσες ειδικές συνθήκες, παρέχει κατευθυντήριες γραμμές και αποτελεί το θεμέλιο για τη διαμόρφωση και τον καθορισμό μιας ευρύτερης κουλτούρας διαχείρισης κινδύνων, βάσει των επιχειρηματικών στόχων και των δεσμεύσεων, που έχει αναλάβει η Τράπεζα προς τις εποπτικές αρχές.

Η αποτελεσματικότητα της Στρατηγικής παρακολουθείται με παράλληλη αξιολόγηση:

- των οικονομικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας έναντι των επιχειρησιακών της στόχων και
- του προφίλ κινδύνου της Τράπεζας σε σχέση με τις ποιοτικές και ποσοτικές διατυπώσεις (qualitative and quantitative statements) του Πλαισίου Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνων.

3.1 Πλαίσιο διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου

3.1.1 Στρατηγικές και διαδικασίες για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου

Οι δραστηριότητες της Τράπεζας είναι συνυφασμένες με την ανάληψη πιστωτικού κινδύνου. Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος πραγματοποίησης χρηματοοικονομικής ζημιάς για την Τράπεζα, ο οποίος απορρέει από το ενδεχόμενο αδυναμίας των αντισυμβαλλομένων να εκπληρώσουν τις συμβατικές/ συναλλακτικές τους υποχρεώσεις. Ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί την πιο σημαντική πηγή κινδύνου για την Τράπεζα και για τον λόγο αυτό η αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείρισή του αποτελεί πρωταρχικό μέλημα της Διοίκησης. Η συνολική έκθεση της Τράπεζας στον πιστωτικό κίνδυνο προέρχεται κατά κύριο λόγο από τις πιστοδοτήσεις της Επιχειρηματικής και της Ιδιωτικής Πίστης, τις επενδυτικές δραστηριότητες της Τράπεζας, τις συναλλαγές στην εξωχρηματιστηριακή αγορά, τις πράξεις διαπραγμάτευσης στις αγορές παραγώγων, καθώς επίσης και από το διακανονισμό συναλλαγών. Ο βαθμός του κινδύνου, που εμπεριέχεται σε κάθε πιστωτικό άνοιγμα, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι γενικότερες συνθήκες της οικονομίας και της αγοράς, η χρηματοοικονομική θέση των οφειλετών, το ύψος, το είδος και η διάρκεια των ανοιγμάτων, καθώς και η ύπαρξη καλυμμάτων και εξασφαλίσεων.

Η εφαρμογή της πιστωτικής πολιτικής, η οποία περιγράφει τις αρχές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου της Τράπεζας, διασφαλίζει την ενιαία και αποτελεσματική αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου. Στην Τράπεζα Πειραιώς εφαρμόζεται ενιαία πολιτική και πρακτική αναφορικά με τις μεθόδους αξιολόγησης και τις διαδικασίες έγκρισης, ανανέωσης και παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων. Όλα τα πιστοδοτικά όρια αναθεωρούνται ή/ και ανανεώνονται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, ενώ τα αρμόδια εγκριτικά κλιμάκια καθορίζονται με βάση το ύψος και την κατηγορία του συνολικού πιστωτικού κινδύνου, που αναλαμβάνει η Τράπεζα για κάθε οφειλέτη ή ομάδα οφειλετών, που σχετίζονται μεταξύ τους (έννοια ενός οφειλέτη).

Στον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου λειτουργεί η Διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου με αντικείμενο τη διαρκή παρακολούθηση, τον έλεγχο και τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου των ανοιγμάτων του Ομίλου έναντι επιχειρήσεων, ιδιωτών, πιστωτικών ιδρυμάτων, κεντρικών κυβερνήσεων και χωρών.

3.1.2 Μέτρηση και συστήματα αναφοράς του πιστωτικού κινδύνου

Κεντρική θέση στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας κατέχει η αξιόπιστη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου. Η διαρκής ανάπτυξη υποδομών, συστημάτων και μεθοδολογιών για την ποσοτικοποίηση και την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την έγκαιρη και αποτελεσματική υποστήριξη της Διοίκησης και των επιχειρηματικών μονάδων στη λήψη αποφάσεων, τον καθορισμό πολιτικών και την εκπλήρωση των εποπτικών απαιτήσεων.

α) Δάνεια και απαιτήσεις

Για την παρακολούθηση και μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου, που σχετίζεται με τα δάνεια και τις απαιτήσεις της Τράπεζας σε επίπεδο αντισυμβαλλομένου:

- αξιολογείται συστηματικά η πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη και εκτιμάται το ενδεχόμενο αθέτησης των συμβατικών του υποχρεώσεων,
- εκτιμάται με βάση τα υφιστάμενα καλύμματα και εξασφαλίσεις το πιθανό ποσοστό ανάκτησης, το οποίο ενδέχεται να εισπράξει η Τράπεζα στην περίπτωση, που ο πιστούχος αθετήσει τις υποχρεώσεις του. Οι εν λόγω συνιστώσες μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου είναι ενσωματωμένες στις καθημερινές λειτουργικές δραστηριότητες της Τράπεζας.

(i) Συστηματική αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας πελατών και εκτίμηση ενδεχόμενης αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων

Η Τράπεζα αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα των αντισυμβαλλομένων και εκτιμά το ενδεχόμενο αθέτησης των συμβατικών τους υποχρεώσεων, χρησιμοποιώντας υποδείγματα πιστοληπτικών διαβαθμίσεων (ratings), προσαρμοσμένα στις κατηγορίες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αντισυμβαλλομένων. Τα υποδείγματα αυτά έχουν αναπτυχθεί εσωτερικά και συνδυάζουν τη χρηματοοικονομική και στατιστική ανάλυση με την κρίση των αρμοδίων στελεχών, ενώ υποβάλλονται σε αξιολόγηση, όπου είναι εφικτό, μέσω της αντιπαράβολής τους με εξωτερικά διαθέσιμη πληροφόρηση.

Βάσει πολιτικής, η διαβάθμιση για κάθε πιστούχο εφαρμόζεται κατά τον καθορισμό των πιστοδοτικών ορίων και ανανεώνεται συστηματικά σε ετήσια βάση. Επικαιροποίηση των διαβαθμίσεων γίνεται ακόμη και στις περιπτώσεις, όπου προκύπτουν νέες πληροφορίες, οι οποίες μπορούν να διαφοροποιήσουν σημαντικά τον ενεχόμενο πιστωτικό κίνδυνο. Η Τράπεζα επικυρώνει τουλάχιστον σε ετήσια βάση την προβλεπτική ικανότητα των υποδειγμάτων πιστοληπτικής αξιολόγησης, που χρησιμοποιούνται, τόσο στην Επιχειρηματική, όσο και στην Ιδιωτική Πίστη, εξασφαλίζοντας έτσι τη δυνατότητα ορθής απεικόνισης του ενεχόμενου πιστωτικού κινδύνου και επιτρέποντας την έγκαιρη λήψη ενεργειών για την αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων.

Επιχειρηματική Πίστη

Οι πιστούχοι της Επιχειρηματικής Πίστης κατηγοριοποιούνται σε πιστοληπτικές διαβαθμίσεις (credit rating grades), οι οποίες αντιπροσωπεύουν διαφορετικούς βαθμούς πιστωτικού κινδύνου και συνδέονται με διαφορετικές πιθανότητες αθέτησης. Για κάθε βαθμίδα αντιστοιχεί και διαφορετική πολιτική συνεργασίας της Τράπεζας με τις επιχειρήσεις-πιστούχους.

Η ταξινόμηση και η πολιτική πιστοδότησης ανά διαβάθμιση των επιχειρηματικών πιστούχων παρουσιάζονται με λεπτομέρεια σε σχετικό κεφάλαιο του Εγχειριδίου Πιστωτικής Πολιτικής και Πρακτικής για το Επιχειρηματικό Χαρτοφυλάκιο. Η κλίμακα διαβάθμισης αποτελείται συνολικά από 23 βαθμίδες από τις οποίες 19 βαθμίδες αντιστοιχούν σε πιστούχους, οι οποίοι δεν έχουν παρουσιάσει αθέτηση υποχρέωσης, 1 βαθμίδα αντιστοιχεί σε πιστούχους με ενήμερες πιστοδοτήσεις αυξημένου κινδύνου (special mention), 1 βαθμίδα αντιστοιχεί σε πιστούχους σε ρύθμιση και 2 βαθμίδες σε πιστούχους σε αθέτηση.

Στον κάτωθι πίνακα παρατίθενται οι ενέργειες της πιστωτικής πολιτικής ανά βαθμίδα πιστούχου:

RATING	ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ
1 2 3 4	Excellent (Άριστη)	Ανάπτυξη Συνεργασίας
5 6 7	Very Strong (Πολύ Ισχυρή)	Ανάπτυξη Συνεργασίας
8 9 10	Strong (Ισχυρή)	Ανάπτυξη Συνεργασίας
11 12	Good (Καλή)	Ανάπτυξη της συνεργασίας ανάλογη της ανάπτυξης της επιχείρησης
13	Satisfactory (Ικανοποιητική)	Ανάπτυξη της συνεργασίας με εξασφαλίσεις ή διατήρηση της συνεργασίας
14	Adequate (Μέτρια)	Προσεκτική ανάπτυξη της συνεργασίας με επαρκείς εξασφαλίσεις ή διατήρηση της συνεργασίας με επαρκείς εξασφαλίσεις
15	Marginal (Οριακή)	Ανάπτυξη της συνεργασίας με ισχυρές εξασφαλίσεις ή διατήρηση με επαρκείς εξασφαλίσεις ή περιορισμός της συνεργασίας
16	Weak (Αδύναμη)	Διατήρηση της συνεργασίας με ισχυρές εξασφαλίσεις ή περιορισμός της συνεργασίας
17	Very Weak (Πολύ Αδύναμη)	Περιορισμός της συνεργασίας με ισχυρές εξασφαλίσεις και ενδεχόμενος χαρακτηρισμός/ υποβάθμιση ή Διακοπή της συνεργασίας
18	Poor (Χαμηλή)	Ενδεχόμενος χαρακτηρισμός/ υποβάθμιση ή Διακοπή της συνεργασίας
19	Very Poor (Πολύ Χαμηλή)	Ενδεχόμενος χαρακτηρισμός/ υποβάθμιση ή Διακοπή της συνεργασίας
20	Special Mention (Ειδικής Αναφοράς)	Ενδεχόμενη Αναδιάρθρωση της πιστοδότησης. Λήψη πρόσθετων ισχυρών εξασφαλίσεων ή Διακοπή της συνεργασίας. Συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων
21	Restructured (Ρύθμιση)	Συστηματική παρακολούθηση της εξυπηρέτησης της ρύθμισης
22	Substandard (Προσωρινή καθυστέρηση)	Είσπραξη ή ρύθμιση της πιστοδότησης με επιχειρηματικές ή δικαστικές διαδικασίες. Συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων
23	Doubtful/Loss (Οριστική καθυστέρηση/Ζημία)	Είσπραξη της απαίτησης κυρίως με δικαστικές διαδικασίες. Συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων

Για την ταξινόμηση σε βαθμίδες, η Τράπεζα εφαρμόζει υποδείγματα που διαφοροποιούνται ανάλογα με τον τύπο και το μέγεθος της επιχείρησης.

Συγκεκριμένα:

- Πιστούχοι/ επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των € 2,5 εκατ. ταξινομούνται με τη χρήση του υποδείγματος MRA > € 2,5 εκατ.
- Πιστούχοι/ επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και κύκλο εργασιών έως € 2,5 εκατ. ταξινομούνται με τη χρήση του υποδείγματος MRA < € 2,5 εκατ.
- Πιστούχοι που αποτελούν ειδικές περιπτώσεις (π.χ. νεοσύστατες επιχειρήσεις χωρίς πλήρη οικονομικά στοιχεία, κοινοπραξίες τεχνικών εταιρειών, ασφαλιστικές εταιρίες, φυσικά πρόσωπα, ατομικές επιχειρήσεις που δεν εντάσσονται στο χαρτοφυλάκιο πιστοδοτήσεων ιδιωτών), ταξινομούνται με το εμπειρικό υπόδειγμα "Manual Rating".
- Για τις πιστοδοτήσεις ειδικού δανεισμού (specialised lending) που αφορούν στην ποντοπόρο ναυτιλία (object finance) η Τράπεζα έχει αναπτύξει και εφαρμόζει διακριτό υπόδειγμα πιστοληπτικής αξιολόγησης (slotting criteria model), το οποίο είναι ευθυγραμμισμένο με τα κριτήρια ειδικής δανειοδότησης της μεθόδου εσωτερικών διαβαθμίσεων (M.E.Δ.) της Βασιλείας.
- Για τις μικρές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας χρησιμοποιείται εσωτερικά ανεπτυγμένο σύστημα αξιολόγησης (B' μοντέλο).

Η Τράπεζα έχει προβεί στην αυτοματοποίηση των ασκήσεων επικύρωσης των παραπάνω υποδειγμάτων για επαρκέστερη και άμεση παρακολούθηση της προβλεπτικής τους ικανότητας.

Η κλίμακα πιστοληπτικής διαβάθμισης για τα επιχειρηματικά δάνεια η οποία χρησιμοποιείται για την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 7 είναι η ακόλουθη:

1. Ικανοποιητικής Διαβάθμισης (Standard monitoring)
2. Υπό παρακολούθηση (Special monitoring)

Οι βαθμίδες πιστοληπτικής διαβάθμισης α) 1-19 των υποδειγμάτων MRA και Manual Rating και β) 1-7 του υποδείγματος B' αντιστοιχίζονται στην κατηγορία «Ικανοποιητικής Διαβάθμισης (Standard monitoring)». Η κατηγορία «Υπό παρακολούθηση (Special monitoring)», συμπεριλαμβάνει πιστούχους βάσει των κατηγοριών ειδικού χαρακτηρισμού με διαβάθμιση 20, 21, 22, 23.

Ιδιωτική πίστη

Αναφορικά με το χαρτοφυλάκιο ιδιωτών, εφαρμόζονται διαφορετικά υποδείγματα αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας πελατών, που καλύπτουν διαφορετικά στάδια του πιστωτικού κύκλου, ως εξής:

1. Υποδείγματα αιτήσεων (Application Scorecards)

Τα υποδείγματα αιτήσεων έχουν βασιστεί αποκλειστικά σε ιστορικά στοιχεία αιτήσεων και συμπεριφοράς και έχουν προκύψει από στατιστική ανάλυση (logistic regression). Είναι προσαρμοσμένα στους πελάτες της Τράπεζας και διαφοροποιούνται βάσει προϊόντος και βάσει σκοπού. Έτσι, η Τράπεζα έχει σε λειτουργία 9 μοντέλα αιτήσεων βάσει προϊόντος και 3 μοντέλα βάσει σκοπού στα στεγαστικά δάνεια.

2. Υποδείγματα συμπεριφοράς (Behavior Scorecards)

Τα υποδείγματα συμπεριφοράς έχουν βασιστεί αποκλειστικά σε ιστορικά στοιχεία συμπεριφοράς των πελατών σε προϊόντα της Τράπεζας και έχουν προκύψει από στατιστική ανάλυση (logistic regression). Είναι προσαρμοσμένα στους πελάτες της Τράπεζας και διαφοροποιούνται βάσει προϊόντος και κατάστασης εξυπηρέτησης του δανείου (bucket and days past due). Έτσι, η Τράπεζα έχει 2 κατηγορίες μοντέλων, τα συμπεριφορικά υποδείγματα μικρής καθυστέρησης (early bucket behavior scores - bucket 0-2) και τα συμπεριφορικά υποδείγματα μεγάλης καθυστέρησης (late bucket behavior scores - bucket 3+). Συνολικά η Τράπεζα έχει 23 υποδείγματα συμπεριφοράς.

3. Εσωτερικά υποδείγματα αξιολόγησης πληροφοριών Τειρεσία Α.Ε. (Internal Bureau Scorecard)

Υπάρχει επίσης ένα υπόδειγμα που αφορά στη συμπεριφορά των πελατών της Τράπεζας στην αγορά τη στιγμή της αίτησης. Έχει και αυτό βασιστεί αποκλειστικά σε ιστορικά στοιχεία και έχει προκύψει από στατιστική ανάλυση (logistic regression). Είναι προσαρμοσμένο στους πελάτες της Τράπεζας και δεν διαφοροποιείται βάσει προϊόντος.

4. Συνολικά (Overall) υποδείγματα αίτησης

Πρόκειται για τα υποδείγματα που συμμετέχουν στην εγκριτική διαδικασία (origination process) και τα οποία στην ουσία αποτελούν συνδυασμό των τριών προαναφερθέντων μοντέλων. Έτσι, όταν ένας πελάτης κάνει μία αίτηση αξιολογείται το δημογραφικό προφίλ του (application score), η συμπεριφορά του στα προϊόντα της Τράπεζας, αν είναι ήδη υφιστάμενος πελάτης (behavior score), καθώς και η συμπεριφορά του σε προϊόντα της αγοράς (bureau score). Πρόκειται για 5 υποδείγματα, που διαφοροποιούνται βάσει κατηγορίας προϊόντος, έχουν βασιστεί σε ιστορικά στοιχεία αιτήσεων και συμπεριφοράς και έχουν προκύψει και αυτά από στατιστική ανάλυση (logistic regression).

Επιπλέον υπάρχουν τέσσερα μοντέλα αξιολόγησης της συμπεριφοράς των πελατών μετά την καταγγελία, με σκοπό την αύξηση της εισπραξιμότητας (180+dpd) (recovery models).

Επιπρόσθετα, χρησιμοποιείται και το υπόδειγμα αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας της Τειρεσίας Α.Ε., η οποία λαμβάνει υπόψη το σύνολο των ανοιγμάτων των δανειοληπτών στην ελληνική αγορά. Η χρήση του συγκεκριμένου υποδείγματος βελτίωσε την απόδοση των υφιστάμενων υποδειγμάτων.

Η πιστωτική πολιτική, αν και διαφοροποιείται μεταξύ ενυπόθηκων και μη ενυπόθηκων δανείων Λιανικής Τραπεζικής, εντούτοις βασίζεται, επιπροσθέτως των προαναφερθέντων υποδειγμάτων πιστοληπτικής ικανότητας (credit scoring) και σε μια σειρά πιστωτικών κριτηρίων, που λαμβάνονται υπόψη στην εγκριτική διαδικασία και προσδιορίζουν, τόσο την προθυμία, όσο και την ικανότητα του αιτούντος να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του, όπως:

- Ελάχιστα επίπεδα εισοδήματος,
- Μηνιαίο Διαθέσιμο Εισόδημα (MDI),
- Πιστωτική ιστορία πελάτη,
- Είδος, ποσό και σημαντικότητα δυσμενών στοιχείων,
- Ανώτατα επίπεδα σχέσης δανείου προς αξία εξασφάλισης (LTV) (για τα ενυπόθηκα δάνεια), σε συνδυασμό με το σκοπό του δανείου.

Τα προαναφερθέντα εσωτερικά υποδείγματα αποτελούν και τις βασικές συνιστώσες, οι οποίες χρησιμοποιούνται στα υποδείγματα εκτίμησης παραμέτρων κινδύνων της Τράπεζας Πειραιώς (υποδείγματα εκτίμησης Πιθανότητας Αθέτησης και Ζημίας σε περίπτωση Αθέτησης) για το σύνολο των προϊόντων Ιδιωτικής Πίστης αλλά και της Επιχειρηματικής Πίστης. Τα εν λόγω υποδείγματα εξετάζονται ενδελεχώς κατ' ελάχιστο ανά εξάμηνο ως προς:

- τη σταθερότητα της διαβάθμισης των πληθυσμών,
- κατά πόσο η διαχρονική μεταβολή των παραμέτρων κινδύνου είναι στατιστικώς σημαντική,
- τη διαχωριστική τους ικανότητα.

(ii) Ποσοστό ανάκτησης με βάση τα υφιστάμενα καλύμματα και εξασφαλίσεις

Παράλληλα με την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων, η Τράπεζα κατά τον καθορισμό και την ανανέωση των πιστοδοτικών ορίων εκτιμά και το ποσοστό ανάκτησης σε σχέση με το άνοιγμα (recovery rate) στην περίπτωση που οι πιστούχοι αδυνατούν να εκπληρώσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται με βάση το είδος της πιστοδότησης και την ύπαρξη ή όχι συνδεδεμένων καλυμμάτων και εξασφαλίσεων. Κατά πάγια τακτική, όσο χαμηλότερη είναι η πιστοληπτική διαβάθμιση ενός πιστούχου, τόσο ισχυρότερα είναι τα απαιτούμενα καλύμματα και οι εξασφαλίσεις, προκειμένου το ποσοστό ανάκτησης να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερο σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων του πιστούχου προς την Τράπεζα.

β) Χρεόγραφα

Η Τράπεζα διατηρεί χαρτοφυλάκιο κυβερνητικών, τραπεζικών και εταιρικών χρεογράφων, με ελληνικές και διεθνείς εκδόσεις, ομόλογα εκδόσεως του EFSF, καθώς και ομόλογα εκδόσεως του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) που εισφέρθηκαν από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας κατά τη συμμετοχή του στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς και κατά την κάλυψη της έκδοσης των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών στο 4ο τρίμηνο 2015. Για την ορθή διαχείριση και παρακολούθηση των κινδύνων, όλες οι θέσεις σε χρεόγραφα υπόκεινται σε θεσπισμένα και εγκεκριμένα όρια, σύμφωνα με τις πολιτικές και διαδικασίες της Τράπεζας. Σχετική με τις απαιτήσεις από EFSF ομόλογα και ESM ομόλογα είναι η σημείωση 24.

Για τη μέτρηση και την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου ο οποίος σχετίζεται με τα χρεόγραφα, χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο οι διαβαθμίσεις εξωτερικών οργανισμών πιστοληπτικής αξιολόγησης, όπως για παράδειγμα εκείνες της Moody's, της Standard & Poor's ή της Fitch. Το ύψος της έκθεσης της Τράπεζας στον πιστωτικό κίνδυνο χρεογράφων και άλλων εντόκων γραμματίων παρακολουθείται ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των ΔΠΧΑ.

3.1.3 Προσαρμοσμένη έναντι κινδύνου τιμολόγηση (Risk Based Pricing)

Τα υποδείγματα που εφαρμόζονται στην αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών αποτέλεσαν βασικά εργαλεία στη μεθοδολογία υπολογισμού της προσαρμοσμένης έναντι κινδύνου τιμολόγησης (Risk Based Pricing), που αναπτύχθηκε και θα εφαρμοστεί τόσο στο επιχειρηματικό, όσο και στο χαρτοφυλάκιο ιδιωτών στην Τράπεζα.

Μέσω της συνεκτίμησης του πιστωτικού κινδύνου στην τιμολόγηση των δανείων, η Τράπεζα στοχεύει στη δημιουργία αποθεμάτων εσόδων για την κάλυψη των αναμενόμενων και μη αναμενόμενων κινδύνων, καθώς και στην πληρέστερη και ορθότερη αποτύπωση της κερδοφορίας των παρεχόμενων υπηρεσιών της. Παράλληλα, ενισχύει τη διάχυση της κουλτούρας διαχείρισης κινδύνων σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα.

3.1.4 Διαχείριση σημαντικής συγκέντρωσης κινδύνου

Η συγκέντρωση έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο μπορεί να προέλθει από δύο τύπους ατελούς διαφοροποίησης των κινδύνων μέσα σε ένα χαρτοφυλάκιο: (α) τη συγκέντρωση σε μεγάλους οφειλέτες (name concentration) και (β) την κλαδική συγκέντρωση (sector concentration). Η συγκέντρωση σε μεγάλους οφειλέτες σχετίζεται με την ατελή διαφοροποίηση του κινδύνου που απορρέει από την υψηλή έκθεση σε μεμονωμένους αντισυμβαλλόμενους ή ομάδες συνδεδεμένων αντισυμβαλλόμενων. Η κλαδική συγκέντρωση πηγάζει από υψηλή έκθεση σε ομάδες πελατών, που επηρεάζονται από κοινούς παράγοντες όπως το μακροοικονομικό περιβάλλον, η γεωγραφική θέση, ο κλάδος δραστηριότητας, το νόμισμα κ.α.

Στην Τράπεζα Πειραιώς, ο κίνδυνος συγκέντρωσης παρακολουθείται, τόσο σε επίπεδο κλάδου οικονομικής δραστηριότητας του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου (ανοιγμάτων εντός και εκτός ισολογισμού), βάσει της πρωτοβάθμιας κατηγοριοποίησης NACE II, όσο και σε ατομικό επίπεδο, εξετάζοντας τα ανοίγματα των μεγαλύτερων πελατών. Για την αξιολόγηση του κινδύνου συγκέντρωσης χρησιμοποιείται ο δείκτης Herfindahl-Hirschman (HHI).

Επίσης, υφίσταται σύστημα ανωτάτων ορίων ανά πιστοληπτική διαβάθμιση αντισυμβαλλομένου, όπου εφαρμόζεται παράλληλα με τα υφιστάμενα πιστωτικά όρια ανά αντισυμβαλλόμενη τράπεζα, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα συγκεντρωτικής παρακολούθησης και διαχείρισης του αναλαμβανόμενου κινδύνου αντισυμβαλλομένου, καθώς και τη διατήρηση των υφισταμένων επιχειρηματικών σχέσεων.

Πέραν της συμμόρφωσης με τα εποπτικά όρια, η Τράπεζα θέτει συγκεκριμένα όρια για τον κίνδυνο συγκέντρωσης, τα οποία αναθεωρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ανάλογα με τα οικονομικά γεγονότα, που λαμβάνουν χώρα και μεταβάλλουν τη δομή του (Ενεργητικό, Ίδια Κεφάλαια κ.α.). Τα όρια αυτά είναι απόλυτα (απόλυτο ύψος θέσης) ή/ και σχετικά (σε σχέση με το κεφάλαιο). Για την αντιμετώπιση του υψηλού κινδύνου συγκέντρωσης, οι ενέργειες που γίνονται αφορούν σε:

- Μείωση των ανωτάτων ορίων
- Περιορισμό της έκθεσης στους συγκεκριμένους κλάδους/ πελάτες
- Μεταφορά του κινδύνου, με αγορά προστασίας (πιστωτικά παράγωγα, εγγυήσεις κ.α.)
- Επαναπροσδιορισμό του εσωτερικού κεφαλαίου

3.1.5 Κίνδυνος χώρας

Ο κίνδυνος χώρας συνοψίζει και αντανακλά: (α) τον κίνδυνο επέλευσης μείωσης της αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού της Τράπεζας που μπορεί να προκληθεί από την αδυναμία της κυβέρνησης μιας χώρας (στην οποία η Τράπεζα έχει πραγματοποιήσει ή σκοπεύει να πραγματοποιήσει επενδυτικά ανοίγματα) να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις της σε ξένο νόμισμα (sovereign risk) και (β) τον κίνδυνο επιβολής περιορισμών στην μετατροπή και στη μεταφορά κεφαλαίων σε ξένο νόμισμα εκτός χώρας (transfer risk).

Μέσω των διασυνοριακών της ανοιγμάτων, η Τράπεζα Πειραιώς υπόκειται και στον πιστωτικό κίνδυνο χωρών, ο οποίος συνδέεται άμεσα με τις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτές. Για τον έγκαιρο και αποτελεσματικό έλεγχο του εν λόγω κινδύνου, η Τράπεζα Πειραιώς έχει δημιουργήσει και εφαρμόζει ένα εξειδικευμένο πλαίσιο αξιολόγησης και διαχείρισης, βάσει του οποίου θεσπίζονται, παρακολουθούνται και αξιολογούνται σε τακτή βάση (τουλάχιστον ετήσια) ανώτατα όρια έκθεσης στον κίνδυνο χωρών. Κατά την αξιολόγηση του κινδύνου, χρησιμοποιούνται (ποσοτικά και ποιοτικά) κριτήρια, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τόσο την εξέλιξη των παραμέτρων κινδύνου, όσο και το ύψος/διάρθρωση των ανοιγμάτων του Ομίλου.

3.1.6 Κίνδυνος αντισυμβαλλομένου

Η παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου αποτελεί βασικό πυλώνα της Διαχείρισης Κινδύνων. Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου ορίζεται ως ο κίνδυνος αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων του αντισυμβαλλομένου σε μία συναλλαγή μέχρι και τον τελικό διακανονισμό των χρηματοροών της και πηγάζει από τη δραστηριοποίηση της Τράπεζας σε εξωχρηματοπιστηριακά παράγωγα, καθώς επίσης και σε διατραπεζικές χρηματοδοτικές συναλλαγές.

Για την αποτελεσματική διαχείριση του εν λόγω κινδύνου, υφίσταται διαδικασία καθορισμού, αναθεώρησης και παρακολούθησης πιστωτικών ορίων, καθώς επίσης και ανώτατα όρια σε επίπεδο πιστοληπτικής διαβάθμισης αντισυμβαλλομένων. Τα όρια αντισυμβαλλομένου καλύπτουν όλο το φάσμα των χρηματοοικονομικών προϊόντων στα οποία δραστηριοποιείται η Τράπεζα στη διατραπεζική αγορά και με επιχειρηματικούς πελάτες. Η παρακολούθηση των πιστωτικών ορίων αντισυμβαλλομένου πραγματοποιείται με ημερήσια συχνότητα. Ο καθορισμός των ορίων πραγματοποιείται σε ονομαστικά ποσά ή σε μονάδες κινδύνου, αναλόγως της συναλλαγής και η αναθεώρησή τους τουλάχιστον ετησίως. Παράλληλα, η Τράπεζα με σκοπό τη βέλτιστη διαχείριση των εν λόγω κινδύνων και δεδομένων των αυξημένων συνθηκών κινδύνου λόγω της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, έχει θεσπίσει και εφαρμόζει πολιτική άμεσης ακύρωσης ή άμεσης μείωσης εγκεκριμένων πιστωτικών ορίων σε περιπτώσεις υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων της.

Η Τράπεζα με στόχο τον περιορισμό του μέγιστου δυνητικού κινδύνου, την παρακολούθηση της συγκέντρωσης και την ορθολογικότερη διαμόρφωση του προφίλ κινδύνου του Ομίλου, εφαρμόζει σύστημα ανωτάτων ορίων ανάληψης πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου ανά κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης. Η αναθεώρηση των ανωτάτων ορίων πραγματοποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (εξάμηνο).

Με κύριο γνώμονα τη βέλτιστη διαχείριση, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τεχνικές απομείωσης πιστωτικού κινδύνου, έχοντας συνάψει νομικές συμβάσεις με τους αντισυμβαλλομένους, όπως International Swap Derivatives Association (ISDA), Credit Support Annex (CSA) και Global Master Repurchase Agreement (GMRA). Σύμφωνα με το παραπάνω πλαίσιο, τίθενται οι όροι αναφορικά με τον διακανονισμό των καθαρών ποσών, που προκύπτουν μετά τον συμψηφισμό των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων, καθώς και τη διμερή ανταλλαγή εξασφαλίσεων με ημερήσια συχνότητα σύμφωνα με τη τρέχουσα αξία των συναλλαγών. Επιπροσθέτως, για την παρακολούθηση και διαχείριση των ποσών υπό εκκαθάριση, η Τράπεζα έχει θεσπίσει όριο μέγιστου επιτρεπτού ποσού ημερήσιου διακανονισμού (Daily Settlement Limit).

3.1.7 Διαχείριση ορίων και τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου

Η Τράπεζα Πειραιώς διαχειρίζεται, ελέγχει και περιορίζει το ύψος και τη συγκέντρωση του πιστωτικού κινδύνου, εφαρμόζοντας σύστημα πιστοδοτικών ορίων. Τα πιστοδοτικά όρια προσδιορίζουν τη μέγιστη αποδεκτή ανάληψη κινδύνου ανά αντισυμβαλλόμενο, ανά ομάδα αντισυμβαλλομένων, ανά βαθμίδα πιστοληπτικής αξιολόγησης, ανά προϊόν, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και ανά χώρα. Επιπρόσθετα, όρια θεσπίζονται και εφαρμόζονται έναντι ανοιγμάτων προς πιστωτικά ιδρύματα. Η συνολική έκθεση της Τράπεζας στον πιστωτικό κίνδυνο οφειλετών, συμπεριλαμβανομένων και των πιστωτικών ιδρυμάτων, ελέγχεται περαιτέρω και με την εφαρμογή υποορίων, τα οποία καλύπτουν ανοίγματα εντός και εκτός ισολογισμού.

Για τον καθορισμό των ορίων πελατών λαμβάνονται υπόψη τυχόν καλύμματα ή εξασφαλίσεις, που μειώνουν το ύψος του αναλαμβανόμενου κινδύνου. Η Τράπεζα κατατάσσει τον κίνδυνο των πιστοδοτήσεων της σε κατηγορίες κινδύνου ανάλογα με το είδος των συνδεδεμένων καλυμμάτων ή εξασφαλίσεων και τη δυνατότητα ρευστοποίησής τους. Τα ανώτατα πιστοδοτικά όρια, που μπορούν να εγκριθούν ανά κατηγορία κινδύνου, καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Στην Τράπεζα Πειραιώς καμιά πιστοδότηση δεν εγκρίνεται από ένα μόνο πρόσωπο, με εξαίρεση τα καταναλωτικά δάνεια και τις πιστωτικές κάρτες, εφόσον τηρούνται τα κριτήρια που ορίζονται στην πιστωτική πολιτική, καθώς κατά κανόνα απαιτείται η έγκριση τριών στελεχών. Ανάλογα με το ύψος του κινδύνου έχουν οριστεί εγκριτικά κλιμάκια, ο ρόλος των οποίων στη διαμόρφωση της συνολικής ποιότητας του χαρτοφυλακίου πιστοδοτήσεων της Τράπεζας είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Τα πιστοδοτικά όρια στην Τράπεζα Πειραιώς έχουν διάρκεια ισχύος μέχρι δώδεκα μήνες και υπόκεινται σε ετήσια ή συχνότερη αναθεώρηση. Τα αρμόδια ή τα ανώτερα εγκριτικά κλιμάκια μπορούν, όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι, να επιλέξουν διάρκεια ισχύος των πιστοδοτικών ορίων μικρότερη των δώδεκα μηνών. Η παρακολούθηση των εκκρεμών υπολοίπων έναντι των θεσπισμένων ορίων πραγματοποιείται σε ημερήσια βάση, ενώ τυχόν υπερβάσεις αναφέρονται και αντιμετωπίζονται εγκαίρως.

Στις παραγράφους που ακολουθούν, περιγράφονται και άλλες τεχνικές, οι οποίες χρησιμοποιούνται στην Τράπεζα για τον έλεγχο και τον περιορισμό του πιστωτικού κινδύνου.

α) Καλύμματα και εξασφαλίσεις

Παράλληλα με την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων, η Τράπεζα εκτιμά κατά τον καθορισμό και την ανανέωση των πιστοδοτικών ορίων και το ποσοστό ανάκτησης σε σχέση με το άνοιγμα (recovery rate) στην περίπτωση που οι πιστούχοι αδυνατούν να εκπληρώσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται με βάση το είδος της πιστοδότησης και την ύπαρξη ή όχι συνδεδεμένων καλυμμάτων και εξασφαλίσεων.

Κατά πάγια τακτική, όσο χαμηλότερη είναι η πιστοληπτική διαβάθμιση ενός πιστούχου, τόσο ισχυρότερα είναι τα απαιτούμενα καλύμματα και οι εξασφαλίσεις, προκειμένου το ποσοστό ανάκτησης να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερο, σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων του πιστούχου προς τον Όμιλο.

Η Τράπεζα λαμβάνει καλύμματα ή/ και εξασφαλίσεις έναντι των πιστοδοτήσεων σε πελάτες, μειώνοντας το συνολικό πιστωτικό κίνδυνο και διασφαλίζοντας την έγκαιρη αποπληρωμή των απαιτήσεών τους.

Για το σκοπό αυτό, έχει προσδιορίσει και ενσωματώσει στην πιστωτική της πολιτική, κατηγορίες αποδεκτών καλυμμάτων και εξασφαλίσεων. Η Τράπεζα θεωρεί ως καλύμματα τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία, τα οποία ενεχυριάζονται για την ομαλή αποπληρωμή των πάσης φύσεως πιστοδοτήσεων, ενώ ως εξασφαλίσεις θεωρεί τα στοιχεία, που δεν είναι άμεσα ρευστοποιήσιμα. Τα κυριότερα είδη καλυμμάτων και εξασφαλίσεων είναι τα ακόλουθα:

- Ενέχυρα επί καταθέσεων,
- Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου,
- Εγγυήσεις ΤΕΜΠΕ,
- Εγγυητικές επιστολές τραπεζών,
- Ενέχυρα επί μεριδίων μετοχικών ή μεικτών Α/Κ, μετοχών, ομολόγων ή εντόκων γραμματίων,
- Ενέχυρα επί επιταγών,
- Προσημειώσεις/ υποθήκες ακινήτων,
- Υποθήκες πλοίων,
- Απαιτήσεις έναντι Τρίτων.

Η αποτίμηση των συνδεδεμένων καλυμμάτων ή/ και εξασφαλίσεων πραγματοποιείται αρχικά κατά τη στιγμή της έγκρισης της πιστοδότησης με βάση την τρέχουσα ή την εύλογη αξία τους, και επανεκτιμάται σε τακτά χρονικά διαστήματα ανάλογα με το είδος. Για τη διαχείριση και παρακολούθηση των καλυμμάτων και των εξασφαλίσεων, χρησιμοποιείται μηχανογραφική εφαρμογή στην Τράπεζα, η οποία παρέχει τη δυνατότητα άντλησης στοιχείων σε διαφορετικά επίπεδα. Καλύμματα ή εξασφαλίσεις δεν λαμβάνονται γενικά έναντι ανοιγμάτων προς πιστωτικά ιδρύματα.

β) Πιστοδοτικές δεσμεύσεις

Η Τράπεζα προβαίνει σε δεσμεύσεις πιστοδοτήσεων προς πελάτες, διασφαλίζοντας τη μελλοντική χρηματοδότησή τους όταν και εφόσον απαιτηθεί. Οι δεσμεύσεις πιστοδοτήσεων ενέχουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο με τα δάνεια και τις απαιτήσεις της Τράπεζας και αφορούν κατά κύριο λόγο ενέγγυες πιστώσεις και εγγυητικές επιστολές. Η εναπομένουσα διάρκεια των πιστοδοτικών δεσμεύσεων αναλύεται και παρακολουθείται συστηματικά, καθώς σε γενικές γραμμές, δεσμεύσεις με μεγαλύτερη διάρκεια ενέχουν μεγαλύτερο βαθμό κινδύνου από εκείνες με μικρότερη διάρκεια.

3.1.8 Πολιτική απομείωσης και σχηματισμού προβλέψεων

Η Τράπεζα εξετάζει συστηματικά αν υπάρχουν βάσιμες και αντικειμενικές ενδείξεις ότι μία απαίτηση έχει υποστεί απομείωση της αξίας της. Για το σκοπό αυτό διενεργεί σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων έλεγχο απομείωσης της αξίας των δανείων του (impairment test), σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τη μεθοδολογία που περιγράφονται στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, και σχηματίζει ανάλογες προβλέψεις.

Μία απαίτηση έχει υποστεί απομείωση όταν η λογιστική της αξία είναι μεγαλύτερη από το αναμενόμενο ανακτήσιμο ποσό της. Το ανακτήσιμο ποσό προσδιορίζεται από το σύνολο της παρούσας αξίας των εισπράξεων και της παρούσας αξίας από τη ρευστοποίηση τυχόν καλυμμάτων ή εξασφαλίσεων σε περίπτωση αδυναμίας του πιστούχου να αποπληρώσει το δάνειο. Όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι η Τράπεζα δεν θα μπορέσει να εισπράξει όλα τα οφειλόμενα ποσά σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους μιας απαίτησης, σχηματίζεται πρόβλεψη για την απομείωση της αξίας της απαίτησης. Το ποσό της πρόβλεψης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του ανακτήσιμου ποσού της απαίτησης.

Η Τράπεζα, σύμφωνα και με το ΔΛΠ 39, θεωρεί ως βάσιμες και αντικειμενικές ενδείξεις ότι μία απαίτηση ή μία ομάδα απαιτήσεων έχει απομειωθεί, τα κριτήρια που αναφέρονται στην ενότητα 2.12.

Η εκτίμηση ύπαρξης απομείωσης και ο σχηματισμός προβλέψεων διενεργείται εξατομικευμένα σε επίπεδο δανείου για όλες τις χορηγήσεις που η Τράπεζα θεωρεί σημαντικές και συλλογικά σε επίπεδο ομάδας δανείων για όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις. Σημαντικές θεωρούνται οι χορηγήσεις οι οποίες σε επίπεδο πιστούχου ξεπερνούν το € 1 εκατ.

Η εκτίμηση για απομείωση διενεργείται συλλογικά για απαιτήσεις (χαρτοφυλάκια απαιτήσεων) με κοινά χαρακτηριστικά κινδύνου, οι οποίες σε ατομική βάση δεν θεωρούνται σημαντικές. Επίσης, συλλογικά αξιολογούνται και οι απαιτήσεις που σε ατομική βάση δεν έχουν υποστεί απομείωση.

3.1.9. Συλλογική αξιολόγηση απομείωσης για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο

Όλα τα δάνεια που δεν αξιολογούνται μεμονωμένα για απομείωση καθώς και τα δάνεια που υπόκεινται σε ατομική αξιολόγηση από την οποία όμως δεν προέκυψε ζημιά απομείωσης, αξιολογούνται σε συλλογική βάση.

Για τον σκοπό εκτίμησης της απομείωσης αξίας σε συλλογική βάση, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ομαδοποιούνται σύμφωνα με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου. Παραδείγματα κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου είναι:

- Κατηγορία καθυστέρησης οφειλέτη,
- Κλάδος Οικονομικής δραστηριότητας οφειλέτη,
- Μονάδα Διαχείρισης Επιχειρηματικής χορήγησης,
- Κατηγορία εξασφάλισης,
- Χαρακτηρισμός δανείων ως ρυθμισμένα

Αυτά τα χαρακτηριστικά σχετίζονται με την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών για ομάδες τέτοιων στοιχείων ενεργητικού, υποδηλώνοντας τη δυνατότητα του οφειλέτη να αποπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οφειλές σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους των υπό αξιολόγηση χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Οι μελλοντικές ταμειακές ροές μίας ομάδας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που εξετάζονται συλλογικά για απομείωση αξίας, εκτιμώνται στη βάση των συμβατικών ταμειακών ροών των στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου και σύμφωνα με ιστορική απώλειαν για περιουσιακά στοιχεία με χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου παρόμοια με αυτά για τον Όμιλο. Τα ιστορικά δεδομένα ζημιών προσαρμόζονται σύμφωνα με τις τρέχουσες παρατηρήσεις, αφενός για να αντανakλούν τις τρέχουσες συνθήκες οι οποίες δεν επηρέασαν την περίοδο στην οποία αναφέρονται τα ιστορικά δεδομένα ζημιών και αφετέρου, για να αφαιρέσουν τις επιδράσεις συνθηκών της ιστορικής περιόδου που δεν υφίστανται κατά την διενέργεια της αξιολόγησης.

Σημειώνεται ότι χρησιμοποιούνται εξελιγμένα στατιστικά μοντέλα πιστωτικού κινδύνου για την εκτίμηση της πιθανότητας αθέτησης, των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών και των ζημιών απομείωσης, λαμβάνοντας υπόψη και μακροοικονομικές μεταβλητές (όπως ΑΕΠ, δείκτης ανεργίας, κλπ).

3.1.10. Συλλογική αξιολόγηση απομείωσης για το χαρτοφυλάκιο ιδιωτικής πίστης

Για το σχηματισμό των αναγκαίων κατά τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικών Αναφορών (ΔΠΧΑ) συλλογικών απομειώσεων της αξίας των δανείων του χαρτοφυλακίου Λιανικής Τραπεζικής της Τράπεζας Πειραιώς, αφαιρούνται καταρχήν από το συνολικό χαρτοφυλάκιο δανείων της Λιανικής Τραπεζικής τα δάνεια, για τα οποία έχουν σχηματιστεί εξατομικευμένες απομειώσεις της αξίας τους χωρίς όμως να αφαιρούνται τα δάνεια για τα οποία δεν προέκυψε ποσό εξατομικευμένης απομείωσης αξίας.

Εν συνεχεία, γίνεται τμηματοποίηση (segmentation) του εναπομένοντος χαρτοφυλακίου σε επί μέρους υποχαρτοφυλάκια, έτσι ώστε τα δάνεια που εντάσσονται στο κάθε υποχαρτοφυλάκιο (segment) να έχουν τη μεγαλύτερη δυνατή ομοιογένεια και ομοιομορφία από πλευράς χαρακτηριστικών τους. Οι βασικές παράμετροι που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία τμηματοποίησης του χαρτοφυλακίου και ένταξης στα επιμέρους υποχαρτοφυλάκια είναι οι ακόλουθες:

- το προϊόν (Στεγαστικό, Καταναλωτικό, Κάρτα),
- η κατάσταση εξυπηρέτησης του δανείου,
- χαρακτηρισμός δανείων ως ρυθμισμένα,
- το είδος των εξασφαλίσεων/καλυμμάτων του δανείου,
- το νόμισμα του δανείου.

Προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσό της απομείωσης αξίας για κάθε υποχαρτοφυλάκιο, ποσοτικοποιούνται όχι μόνο τα ιδιαίτερα στοιχεία του, αλλά και η επίδραση στην τελική διαμόρφωσή τους, των βασικών μακροοικονομικών παραμέτρων όπως η μεταβολή του ΑΕΠ και τα επίπεδα ανεργίας.

Αν σε μεταγενέστερη περίοδο το ποσό της σχηματιζόμενης πρόβλεψης μειωθεί (τόσο στο επιχειρηματικό όσο και στο χαρτοφυλάκιο Ιδιωτικής Πίστης) και η μείωση σχετίζεται με αντικειμενικά γεγονότα που συνέβησαν μετά το σχηματισμό της πρόβλεψης, τότε η πρόβλεψη μειώνεται και η διαφορά καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

3.1.11 Άσκηση συνολικής αξιολόγησης (AQR & Stress tests)

Η Τράπεζα Πειραιώς συμμετείχε στην άσκηση συνολικής αξιολόγησης των τεσσάρων Ελληνικών συστημικών τραπεζών, που διενεργήθηκε στο πλαίσιο εποπτείας τους από την ΕΚΤ, τα αποτελέσματά της οποίας δημοσιοποιήθηκαν στις 31/10/2015.

Η άσκηση πραγματοποιήθηκε με σημείο αναφοράς τον προσωρινό ισολογισμό της 30ης Ιουνίου 2015 και περιελάμβανε: (i) επισκόπηση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού («Asset Quality Review-AQR») που συνιστά λεπτομερή αξιολόγηση της λογιστικής αξίας του εγχώριου δανειακού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας και (ii) άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) υπό τις παραδοχές «βασικού» και «δυσμενούς» σεναρίου.

Ο έλεγχος της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού είχε ως αποτέλεσμα συνολικές προσαρμογές ύψους € 3,2 δις.

Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι, σε ενοποιημένη βάση, προκύπτουν για την Τράπεζα κεφαλαιακές ανάγκες (προ των δυνατών ενεργειών μετριασμού του κεφαλαιακού ελλείμματος) ίσες με το μέγιστο των κάτωθι:

- € 2.213 εκατ. υπό το «βασικό» σενάριο, αφού συνυπολογισθούν τα αποτελέσματα του AQR και της άσκησης προσομοίωσης,
- € 4.933 εκατ. υπό το «δυσμενές» σενάριο, αφού συνυπολογισθούν τα αποτελέσματα του AQR και της άσκησης προσομοίωσης.

Η Τράπεζα Πειραιώς κατέθεσε αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Νοεμβρίου 2015. Η Τράπεζα Πειραιώς ολοκλήρωσε με επιτυχία την ανακεφαλαιοποίηση για την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών της τον Δεκέμβριο του 2015. Σχετική αναφορά για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου γίνεται στη σημείωση 41.

3.1.12 Ρυθμίσεις και πολιτική ρύθμισης δανείων

Η Τράπεζα εφαρμόζει τα τεχνικά πρότυπα του EBA ITS (European Banking Authority, Implementing Technical Standards) που αφορούν στα ρυθμισμένα δάνεια, εναρμονιζόμενο με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 42/30.5.14 της Τράπεζας της Ελλάδος που αφορά στο «Πλαίσιο εποπτικών υποχρεώσεων για τη διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων».

Η εναρμόνιση της πολιτικής ρύθμισης δανείων της Τράπεζας με τους σχετικούς ορισμούς της ΕΒΑ και τις οδηγίες της ΤτΕ, υποστηρίχθηκε με νέες δομές και διαδικασίες, ανάπτυξη συστημάτων πληροφορικής και τροποποίηση υφιστάμενων εφαρμογών, με στόχο την αποτελεσματική και αξιόπιστη διαχείριση των δανείων σε καθυστέρηση, με τη διενέργεια βιώσιμων ρυθμίσεων και την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων τύπων ρυθμίσεων.

Ως ρυθμισμένα χαρακτηρίζονται όλα τα δάνεια στα οποία πραγματοποιήθηκε μετατροπή των συμβατικών όρων και προϋποθέσεων ή αναχρηματοδότηση των οφειλών πιστούχου με ευνοϊκότερους όρους λόγω τρέχουσας ή αναμενόμενης οικονομικής δυσκολίας, που δεν εφαρμόζονται σε πιστούχους παρόμοιου προφίλ κινδύνου.

Προκειμένου ένα ρυθμισμένο δάνειο να αποχαρακτηριστεί από ρυθμισμένο, απαιτείται να περάσουν τουλάχιστον 2 έτη από τη στιγμή του χαρακτηρισμού του, να μην υπάρχουν καθυστερήσεις, ανησυχία για πλήρη αποπληρωμή, απομείωση ή εκ νέου ρύθμιση και να υφίστανται τακτές ουσιώδεις καταβολές τουλάχιστον στο διάστημα των τελευταίων 12 μηνών.

Τα δάνεια που είναι σε καθεστώς ρύθμισης, ελέγχονται για απομείωση της αξίας τους είτε σε μεμονωμένο είτε σε συλλογικό επίπεδο, σύμφωνα με την πολιτική απομείωσης και σχηματισμού προβλέψεων της Τράπεζας, χωρίς καμία διαφοροποίηση από τα δάνεια που δεν είναι σε καθεστώς ρύθμισης.

Ο Τομέας Αναδιαρθρώσεων & Διαχείρισης Προβληματικού Χαρτοφυλακίου Ομίλου (RBU), διαχειρίζεται τα σε καθυστέρηση δάνεια, με στόχο την εύρεση της κατάλληλης βιώσιμης ρύθμισης για κάθε πιστόχο, την εξασφάλιση δίκαιης αντιμετώπισης των πιστούχων και τη μεγιστοποίηση της αξίας για την Τράπεζα. Στην κατεύθυνση αυτή χρησιμοποιούνται εξειδικευμένα ανά είδος πιστούχου εργαλεία, όπως "δέντρα αποφάσεων", πιλοτικές μετρήσεις και αξιολογήσεις αποτελεσμάτων σε επιλεγμένα δείγματα του χαρτοφυλακίου και εφαρμόζονται κατάλληλες διαδικασίες και τύποι ρυθμίσεων και αναδιαρθρώσεων ανάλογα με τις ημέρες καθυστέρησης και τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.

Το «Συμβούλιο Εποπτείας και Διαχείρισης Καθυστερήσεων (ΣΕΚ)» που έχει μεταξύ άλλων την ευθύνη της στρατηγικής διαχείρισης των δανείων σε καθυστέρηση, συνεργάζεται με την μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων για την αμοιβαία κατανόηση και ανάπτυξη της κατάλληλης μεθοδολογίας αναφορικά με την αξιολόγηση των κινδύνων του χαρτοφυλακίου αρμοδιότητας RBU. Η υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων παρακολουθεί τη διαδικασία των ρυθμίσεων και αξιολογεί τους σχετικούς κινδύνους ανά χαρτοφυλάκιο και τύπο ρύθμισης. Ο Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων ενημερώνεται κατ' ελάχιστο σε τριμηνιαία βάση για την εξέλιξη του χαρτοφυλακίου αρμοδιότητας RBU και εκφράζει τη γνώμη του στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων.

3.1.13 Διαγραφές

Η Τράπεζα προβαίνει σε διαγραφές απαιτήσεων έναντι των σχετικών προβλέψεων που έχουν ληφθεί για απομείωση της αξίας τους, είτε στις περιπτώσεις που βάσιμα εκτιμά ότι αυτές είναι ανεπίδεκτες είσπραξης και αφού έχουν εξαντληθεί όλες οι προσπάθειες είσπραξής τους, είτε στο πλαίσιο εφαρμογής τύπων ρύθμισης, είτε στο πλαίσιο συμβιβαστικής εξόφλησης, εφόσον αιτιολογημένα κρίνεται προς το συμφέρον της Τράπεζας. Οι διαγραφές απαιτήσεων εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ή εξουσιοδοτημένα από αυτό όργανα. Εξαιρουμένων των περιπτώσεων συμβιβαστικής εξόφλησης, η Τράπεζα συνεχίζει την παρακολούθηση των απαιτήσεων που διαγράφει για τυχόν αναβίωση των δυνατοτήτων είσπραξης. Σε περίπτωση που μεταγενέστερα της διαγραφής εισπραχθεί κάποιο ποσό, αυτό άγεται απευθείας προς όφελος των αποτελεσμάτων.

3.2 Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων

Τα κονδύλια προ προβλέψεων για τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, τις συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών, καθώς και τις απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους συνοψίζονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015			31 Δεκεμβρίου 2014		
	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους
A) Δάνεια και απαιτήσεις χωρίς καθυστέρηση ή απομείωση αξίας	787.795	-	16.979.825	932.793	63.632	14.268.783
B) Δάνεια και απαιτήσεις σε καθυστέρηση χωρίς απομείωση αξίας	-	-	5.511	-	-	5.152
Γ) Δάνεια και απαιτήσεις με απομείωση αξίας	-	-	23.846	-	-	23.846
Σύνολο	787.795	0	17.009.181	932.793	63.632	14.297.780

Ακολουθεί η ποιοτική διαβάθμιση των κονδυλίων "Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων" και "Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών" για την κατηγορία χωρίς καθυστέρηση ή απομείωση αξίας.

Διαβαθμίσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Εξαιρετικής σταθερότητας	-	46.753
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	-	45.036
Ειδικής αναφοράς	787.795	841.003
Σύνολο	787.795	932.793

Διαβαθμίσεις συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	-	63.632
Σύνολο	0	63.632

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται οι απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους προ και μετά προβλέψεων. Σχετική με την πιστοληπτική διαβάθμιση των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους είναι η σημείωση 3.5.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	17.009.181	14.297.780
Μείον: Προβλέψεις για απομείωση αξίας απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους	(23.846)	(23.846)
Μετά προβλέψεων	16.985.336	14.273.935

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις κατά πελατών συνοψίζονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015			
	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων και προσαρμογών	Ατομική πρόβλεψη για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	Συλλογική πρόβλεψη για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών μετά προβλέψεων και προσαρμογών
A) Δάνεια και απαιτήσεις χωρίς καθυστέρηση ή απομείωση αξίας	30.771.672	-	(611.031)	30.160.641
B) Δάνεια και απαιτήσεις σε καθυστέρηση χωρίς απομείωση αξίας	7.334.179	-	(588.939)	6.745.240
Γ) Δάνεια και απαιτήσεις με απομείωση αξίας	27.673.096	(10.355.092)	(4.798.132)	12.519.872
Σύνολο	65.778.947	(10.355.092)	(5.998.102)	49.425.753

	31 Δεκεμβρίου 2014			
	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων και προσαρμογών	Ατομική πρόβλεψη για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	Συλλογική πρόβλεψη για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών μετά προβλέψεων και προσαρμογών
A) Δάνεια και απαιτήσεις χωρίς καθυστέρηση ή απομείωση αξίας	33.026.518	-	(252.329)	32.774.189
B) Δάνεια και απαιτήσεις σε καθυστέρηση χωρίς απομείωση αξίας	8.090.310	-	(221.972)	7.868.337
Γ) Δάνεια και απαιτήσεις με απομείωση αξίας	27.465.892	(10.523.156)	(3.598.194)	13.344.541
Σύνολο	68.582.720	(10.523.156)	(4.072.496)	53.987.068

Σημειώνεται ότι οι σχηματισμένες, κατά την ημερομηνία εξαγοράς τους από την Τράπεζα Πειραιώς, προβλέψεις για απομείωση δανείων του Ομίλου της πρώην ATEbank, των ελληνικών τραπεζικών δραστηριοτήτων Κυπριακών Τραπεζών (Τράπεζας Κύπρου, Cyprus Popular Bank, Ελληνικής Τράπεζας), της Millennium Bank A.E., της Γενικής Τράπεζας A.E. και της Πανελληνίας Τράπεζας A.E. έχουν μειώσει τα δάνεια προ προβλέψεων της σημείωσης 22, καθώς βάσει του ΔΠΧΑ 3 είχαν περιληφθεί στην προσαρμογή των δανείων σε εύλογη αξία κατά τη διαδικασία επιμερισμού κόστους. Ωστόσο, για σκοπούς παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7, η προαναφερόμενη προσαρμογή αποτελεί μέρος των προβλέψεων.

3.2.1. Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών με βάση την ποιότητά τους (απομειωμένα ή μη - προβλέψεις απομείωσης - αξία εξασφαλίσεων)

31/12/2015	Μη απομειωμένα Δ&Α		Απομειωμένα Δ&Α		Συνολική αξία προ απομείωσης	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης		Συνολική Καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		
Ιδιώτες	11.667.903	3.271.074	267.985	7.414.447	22.621.409	(222.280)	(3.991.013)	18.408.116	14.425.014
Στεγαστικά	9.398.752	2.733.359	214.452	3.972.641	16.319.205	(131.761)	(1.541.245)	14.646.198	13.189.195
Καταναλωτικά	1.697.537	503.260	53.533	2.699.745	4.954.075	(90.519)	(1.870.497)	2.993.058	1.235.819
Πιστωτικές κάρτες	571.392	34.453	-	740.633	1.346.478	-	(579.271)	767.207	-
Λοιπά	222	1	-	1.428	1.651	-	-	1.651	-
Επιχειρηματικά	17.747.607	4.059.402	16.799.319	3.176.385	41.782.714	(10.131.163)	(2.006.649)	29.644.901	18.267.471
Μεγάλες επιχειρήσεις	10.310.025	1.563.532	6.541.193	43.247	18.457.997	(3.996.648)	(146.334)	14.315.015	5.900.385
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	7.437.583	2.495.870	10.258.126	3.133.138	23.324.718	(6.134.516)	(1.860.315)	15.329.887	12.367.086
Δημόσιος τομέας (Ελλάδα)	1.356.161	3.703	13.373	1.586	1.374.823	(1.648)	(439)	1.372.736	1.231.654
Σύνολο	30.771.672	7.334.179	17.080.677	10.592.419	65.778.947	(10.355.092)	(5.998.102)	49.425.753	33.924.139

31/12/2014	Μη απομειωμένα Δ&Α		Απομειωμένα Δ&Α		Συνολική αξία προ απομείωσης	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης		Συνολική Καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		
Ιδιώτες	12.344.855	3.525.609	258.526	7.135.175	23.264.165	(157.106)	(3.403.592)	19.703.467	15.174.209
Στεγαστικά	9.900.564	2.942.277	214.640	3.730.241	16.787.722	(117.993)	(951.876)	15.717.853	13.910.154
Καταναλωτικά	1.819.840	527.315	43.886	2.645.606	5.036.647	(39.113)	(1.852.616)	3.144.918	1.264.055
Πιστωτικές κάρτες	624.178	56.004	-	757.748	1.437.930	-	(599.100)	838.830	-
Λοιπά	272	14	-	1.580	1.866	-	-	1.866	-
Επιχειρηματικά	18.521.092	4.530.337	18.404.360	1.645.165	43.100.954	(10.359.134)	(668.295)	32.073.524	19.465.263
Μεγάλες επιχειρήσεις	10.126.930	1.467.207	6.318.861	41.056	17.954.054	(3.311.183)	(59.501)	14.583.370	6.329.924
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	8.394.162	3.063.130	12.085.499	1.604.109	25.146.900	(7.047.951)	(608.794)	17.490.154	13.135.339
Δημόσιος τομέας (Ελλάδα)	2.160.571	34.364	19.213	3.453	2.217.601	(6.916)	(608)	2.210.077	2.056.557
Σύνολο	33.026.518	8.090.310	18.682.099	8.783.793	68.582.720	(10.523.156)	(4.072.496)	53.987.068	36.696.029

Από τις απαιτήσεις κατά πελατών (προ προβλέψεων), ποσό € 3.517 εκατ. (2014: € 3.239 εκατ.) αφορά χορηγήσεις σταθερού επιτοκίου, ενώ ποσό € 62.262 εκατ. (2014: € 65.344 εκατ.) αφορά χορηγήσεις κυμαινόμενου επιτοκίου.

Στα απομειωμένα δάνεια Καταναλωτικής Πίστης ταξινομούνται δάνεια με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών (συμπεριλαμβανομένης της Οριστικής Καθυστέρησης). Στα απομειωμένα δάνεια Στεγαστικής Πίστης συμπεριλαμβάνονται όλα τα δάνεια σε Οριστική καθυστέρηση, καθώς και εκείνα που βρίσκονται σε 90+ ημέρες καθυστέρησης και έχουν LTV>80%. Παράλληλα όλα τα δάνεια για τα οποία λαμβάνεται ατομική πρόβλεψη θεωρούνται απομειωμένα.

Στην περίπτωση των στεγαστικών δανείων της Τράπεζας, η «αξία εξασφαλίσεων» αφορά κυρίως την εύλογη αξία ακινήτων, για τα οποία η Τράπεζα έχει στην κατοχή της την πρώτη (Α') προσημείωση ή υποθήκη. Όταν η αξία του εξασφαλιστικού ακινήτου ξεπερνά το υπόλοιπο του δανείου, το ποσό της περιορίζεται στο ύψος του δανείου.

3.2.2. Ποιοτική διαβάθμιση των χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

31/12/2015	Ικανοποιητικής Διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο των χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	Αξία εξασφαλίσεων
Ιδιώτες	11.667.903	0	11.667.903	8.415.328
Στεγαστικά	9.398.752	-	9.398.752	7.869.318
Καταναλωτικά	1.697.537	-	1.697.537	546.010
Πιστωτικές κάρτες	571.392	-	571.392	-
Λοιπά	222	-	222	-
Επιχειρηματικά	15.989.358	1.758.249	17.747.607	7.284.046
Μεγάλες επιχειρήσεις	9.631.234	678.790	10.310.025	2.946.142
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	6.358.124	1.079.458	7.437.583	4.337.905
Δημόσιος τομέας (Ελλάδα)	1.353.355	2.806	1.356.161	1.227.975
Σύνολο	29.010.617	1.761.055	30.771.672	16.927.349

31/12/2014	Ικανοποιητικής Διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο των χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	Αξία εξασφαλίσεων
Ιδιώτες	12.344.855	0	12.344.855	9.053.225
Στεγαστικά	9.900.564	-	9.900.564	8.457.527
Καταναλωτικά	1.819.840	-	1.819.840	595.698
Πιστωτικές κάρτες	624.178	-	624.178	-
Λοιπά	272	-	272	-
Επιχειρηματικά	16.462.544	2.058.548	18.521.092	7.941.080
Μεγάλες επιχειρήσεις	9.516.794	610.136	10.126.930	3.254.160
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	6.945.750	1.448.412	8.394.162	4.686.920
Δημόσιος τομέας (Ελλάδα)	2.160.176	396	2.160.571	2.039.582
Σύνολο	30.967.575	2.058.944	33.026.518	19.033.886

3.2.3. Ανάλυση ενηλικίωσης των καθυστερημένων και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά κατηγορία δανείων

31/12/2015	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Σύνολο των καθυστερημένων και μη απομειωμένων Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	
1-29 ημέρες	1.171.947	228.180	16.768	1	182.399	723.172	2.267	2.324.735
30-59 ημέρες	667.381	131.586	10.359	-	328.950	363.223	1.436	1.502.935
60-89 ημέρες	343.625	143.494	7.327	-	258.226	361.078	-	1.113.749
90-179 ημέρες	116.921	-	-	-	407.172	155.251	-	679.344
180-360 ημέρες	132.042	-	-	-	91.658	119.407	-	343.107
>360 ημέρες	301.442	-	-	-	277.785	537.918	-	1.117.145
Καταγγελμένα	-	-	-	-	17.343	235.820	-	253.164
Σύνολο	2.733.359	503.260	34.453	1	1.563.532	2.495.870	3.703	7.334.179
Αξία εξασφαλίσεων	2.278.925	190.998	-	-	951.491	1.917.718	-	5.339.132

31/12/2014	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Σύνολο των καθυστερημένων και μη απομειωμένων Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	
1-29 ημέρες	1.178.273	265.309	29.907	13	294.813	847.741	7.243	2.623.298
30-59 ημέρες	699.760	150.551	15.446	1	156.027	424.310	13.356	1.459.451
60-89 ημέρες	441.793	111.455	10.650	-	295.936	564.231	8.208	1.432.274
90-179 ημέρες	207.689	-	-	-	109.118	165.026	1.657	483.491
180-360 ημέρες	202.168	-	-	-	146.936	220.337	-	569.441
>360 ημέρες	212.593	-	-	-	410.870	609.186	160	1.232.810
Καταγγελμένα	-	-	-	-	53.506	232.300	3.739	289.546
Σύνολο	2.942.277	527.315	56.004	14	1.467.207	3.063.130	34.364	8.090.310
Αξία εξασφαλίσεων	2.550.862	190.297	-	-	1.002.837	2.366.490	4.000	6.114.487

3.2.4 Απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών:

3.2.4.1 Συμφωνία των απομειωμένων Δ&Α ανά κατηγορία δανείων

	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2015	3.944.881	2.689.492	757.748	1.579	6.359.916	13.689.608	22.666	27.465.890
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	30.336	4.334	509	-	12.130	59.293	-	106.602
Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της χρήσης	587.079	365.784	115.699	16	832.831	2.162.490	7.293	4.071.192
Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(350.481)	(200.336)	(71.967)	(1.170)	(268.396)	(552.521)	(1.083)	(1.445.953)
Εισπράξεις από απομειωμένα δάνεια	(67.152)	(31.147)	(30.874)	(101)	(359.209)	(454.263)	-	(942.746)
Διαγραφές απομειωμένων Δ&Α	-	(76.022)	(28.419)	(9)	(193.671)	(231.505)	-	(529.626)
Αναταξινομήσεις απομειωμένων δανείων	229	723	(2.064)	1.111	659.018	(645.101)	(13.917)	0
Αποαναγνωρίσεις απομειωμένων δανείων	-	-	-	-	(500.107)	(181.802)	-	(681.910)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	42.200	451	-	-	85.344	82.984	-	210.979
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	-	-	-	(43.415)	(537.919)	-	(581.334)
Σύνολο απομειωμένων Δ&Α 31.12.2015	4.187.093	2.753.278	740.633	1.426	6.584.440	13.391.265	14.960	27.673.094
Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(1.330.719)	(1.670.819)	(562.657)	-	(4.008.752)	(7.578.428)	(1.849)	(15.153.224)
Υπόλοιπο απομειωμένων Δ&Α της 31.12.2015 (Καθαρή Αξία)	2.856.374	1.082.459	177.976	1.426	2.575.688	5.812.837	13.110	12.519.870

Τα ποσά που αναφέρονται στην γραμμή «Αναταξινομήσεις Απομειωμένων Δανείων» στον ανωτέρω πίνακα, αφορούν σε μεταφορές ορισμένων δανείων μεταξύ των μικρομεσαίων και των μεγάλων επιχειρήσεων που διενεργούνται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης των πελατών, όσον αφορά την εκπλήρωση των κριτηρίων κατάταξης στις εν λόγω κατηγορίες επιχειρήσεων.

	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2014	1.359.752	2.113.532	536.013	6.680	7.244.691	8.650.505	8.782	19.919.955
Υπόλοιπο έναρξης νέων εταιρειών/ τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	468.838	289.588	201.851	-	265.330	327.548	23.508	1.576.663
Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της χρήσης	2.351.902	590.911	93.389	2.918	1.478.323	4.623.185	3.983	9.144.610
Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(171.834)	(134.965)	(5.614)	(3.942)	(245.474)	(372.846)	(1.830)	(936.505)
Εισπράξεις από απομειωμένα δάνεια	(64.700)	(101.927)	(37.466)	(34)	(433.571)	(586.354)	(339)	(1.224.391)
Διαγραφές απομειωμένων Δ&Α	(493)	(70.274)	(30.425)	-	(517.776)	(229.150)	-	(848.118)
Αναταξινομήσεις απομειωμένων δανείων	1.415	2.627	-	(4.043)	(1.309.739)	1.321.178	(11.439)	0
Αποαναγνωρίσεις απομειωμένων δανείων	-	-	-	-	(118.989)	-	-	(118.989)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	-	-	(2.877)	(44.458)	-	(47.335)
Σύνολο απομειωμένων Δ&Α 31.12.2014	3.944.881	2.689.492	757.748	1.579	6.359.916	13.689.608	22.666	27.465.890
Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(1.028.599)	(1.682.969)	(596.153)	-	(3.314.847)	(7.491.388)	(7.394)	(14.121.350)
Υπόλοιπο απομειωμένων Δ&Α της 31.12.2014 (Καθαρή Αξία)	2.916.281	1.006.523	161.595	1.579	3.045.069	6.198.220	15.272	13.344.540

3.2.4.2. Ανάλυση ενηλικίωσης των απομειωμένων Δ&Α ανά κατηγορία δανείων

31/12/2015	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	
Χωρίς καθυστέρηση	-	-	-	-	936.035	1.020.737	530	1.957.302
1-29 ημέρες	-	-	-	-	69.777	253.367	-	323.144
30-59 ημέρες	-	-	-	-	73.116	52.173	-	125.289
60-89 ημέρες	-	-	-	-	104.419	92.716	-	197.135
90-179 ημέρες	142.138	59.486	7.863	-	97.410	429.865	1.357	738.118
180-360 ημέρες	162.405	63.000	11.800	-	253.785	276.192	556	767.737
>360 ημέρες	398.310	202.824	13.831	318	761.883	1.696.586	817	3.074.569
Καταγγελμένα	2.153.522	757.150	144.483	1.109	279.263	1.991.201	9.851	5.336.578
Καθαρή αξία απομειωμένων Δ&Α	2.856.374	1.082.459	177.976	1.428	2.575.688	5.812.837	13.110	12.519.872
Αξία εξασφαλίσεων	3.040.952	498.811	-	-	2.002.752	6.111.463	3.679	11.657.657

31/12/2014	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	
Χωρίς καθυστέρηση	3.599	-	-	-	987.701	968.333	-	1.959.633
1-29 ημέρες	895	-	-	-	160.431	156.735	-	318.061
30-59 ημέρες	128	-	-	-	19.546	68.227	-	87.901
60-89 ημέρες	973	-	-	-	66.211	216.122	-	283.305
90-179 ημέρες	174.752	72.232	9.121	-	184.867	367.194	1.274	809.440
180-360 ημέρες	181.789	81.873	8.355	-	441.512	392.154	77	1.105.760
>360 ημέρες	219.781	149.159	21.333	421	974.862	1.889.114	1.612	3.256.282
Καταγγελμένα	2.334.366	703.259	122.787	1.159	209.939	2.140.341	12.309	5.524.160
Καθαρή αξία απομειωμένων Δ&Α	2.916.282	1.006.523	161.595	1.580	3.045.070	6.198.220	15.271	13.344.541
Αξία εξασφαλίσεων	2.901.764	478.060	-	-	2.072.928	6.081.929	12.974	11.547.655

Η διαφορά μεταξύ καθαρής αξίας και εξασφαλίσεων σχετίζεται με την ανακτησιμότητα, που εκτιμάται βάσει των ιστορικών στοιχείων εισπραξιμότητας, για τα δάνεια που αξιολογούνται συλλογικά και των αναμενόμενων ταμειοροών για τα δάνεια που αξιολογούνται εξατομικευμένα.

3.2.5 Δείκτης δανείου προς αξία εξασφάλισης

Ακολουθεί η σχέση μεταξύ του δανείου και της αξίας του ακινήτου που κατέχεται ως εξασφάλιση.

31/12/2015	Στεγαστικά δάνεια (προ προβλέψεων)	Δάνεια για αγορά ακινήτων για εμπορική χρήση (προ προβλέψεων)
Μικρότερο από 50%	3.552.418	326.476
50%-70%	2.675.272	205.766
71%-80%	1.410.641	133.043
81%-90%	1.326.213	237.704
91%-100%	1.285.290	246.952
101%-120%	2.128.666	154.998
121%-150%	2.001.498	272.705
Μεγαλύτερο από 150%	1.939.205	1.302.963
Συνολική αξία Δ&Α	16.319.205	2.880.607
Μέσος Όρος του Δείκτη	85%	184%

31/12/2014	Στεγαστικά δάνεια (προ προβλέψεων)	Δάνεια για αγορά ακινήτων για εμπορική χρήση (προ προβλέψεων)
Μικρότερο από 50%	4.330.769	239.491
50%-70%	3.289.646	308.484
71%-80%	1.761.395	143.011
81%-90%	1.636.942	254.830
91%-100%	1.463.782	131.648
101%-120%	2.092.335	254.084
121%-150%	1.456.846	341.805
Μεγαλύτερο από 150%	756.007	928.405
Συνολική αξία Δ&Α	16.787.722	2.601.758
Μέσος Όρος του Δείκτη	80%	153%

Τα "Δάνεια για αγορά ακινήτων για εμπορική χρήση" καθώς και ο "Μέσος όρος του δείκτη" έχουν αναμορφωθεί με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2014 στο πλαίσιο των έργων ορθότερης απεικόνισης δεδομένων στα οποία προέβη η Τράπεζα Πειραιώς κατά το τελευταίο εξάμηνο του 2015, κατόπιν των πολλαπλών μεταπτώσεων στα συστήματά της.

3.2.6 Ανάκτηση εξασφαλίσεων

Οι ανακτηθείσες εξασφαλίσεις, που παρουσιάζονται παρακάτω στη γραμμή “Ακίνητη Περιουσία”, αφορούν σε ακίνητα τα οποία, συμπεριλαμβανομένων προκαταβολών για απόκτηση ακινήτων ύψους € 31,4 εκατ., εμφανίζονται στο κονδύλι “Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού” της κατάστασης οικονομικής θέσης.

	Αξία ανακτηθεισών εξασφαλίσεων	Εκ των οποίων: εντός της χρήσης	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	Εκ της οποίας: εντός της χρήσης	Καθαρή αξία ανακτηθεισών εξασφαλίσεων	Καθαρή Αξία Πώλησης	Καθαρό Κέρδος ή ζημία από την πώληση
31/12/2015							
Ακίνητη Περιουσία	561.206	140.497	(76.803)	(53.615)	484.403	22.790	(6.128)
- Αστικά ακίνητα	421.837	101.130	(54.414)	(44.947)	367.423	16.784	(3.075)
- Εμπορικά ακίνητα	139.369	39.367	(22.389)	(8.668)	116.980	6.007	(3.053)
Χρηματοοικονομικά μέσα	85.310	85.310	-	-	85.310	-	-

Πέραν των ανωτέρω ακινήτων, εντός του 2015 περιήλθαν στην κυριότητα της Τράπεζας για την ίδια αιτία και ακίνητα συνολικής αξίας € 8,7 εκατ. (2014: € 13 εκατ.), τα οποία όμως, λόγω των διαφορετικών χαρακτηριστικών τους, ταξινομήθηκαν σύμφωνα με τα οριζόμενα από τα ΔΠΧΑ στο χαρτοφυλάκιο των επενδυτικών ακινήτων.

	Αξία ανακτηθεισών εξασφαλίσεων	Εκ των οποίων: εντός της χρήσης	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	Εκ της οποίας: εντός της χρήσης	Καθαρή αξία ανακτηθεισών εξασφαλίσεων	Καθαρή Αξία Πώλησης	Καθαρό Κέρδος ή ζημία από την πώληση
31/12/2014							
Ακίνητη Περιουσία	529.772	92.109	(11.980)	0	517.792	340	(45)
- Αστικά ακίνητα	328.628	76.915	(7.227)	-	321.401	340	(45)
- Εμπορικά ακίνητα	201.144	15.194	(4.753)	-	196.391	-	-
Λοιπές εξασφαλίσεις	12.845	198	-	-	12.845	1.059	-

Η Τράπεζα χορηγεί δάνεια με εξασφάλιση ακίνητα και σε περίπτωση μη εξυπηρέτησής τους προβαίνει σε αποκτήσεις των σχετικών ακινήτων, όταν αυτό κρίνεται ως η βέλτιστη λύση, από τις αρμόδιες μονάδες της Τράπεζας, που έχουν εξουσιοδοτηθεί προς το σκοπό αυτό.

Στο πλαίσιο αυτό, αξιολογούνται κάθε φορά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε ακινήτου (όπως ενδεικτικά το είδος και η κατάσταση του ακινήτου, η τοποθεσία, οι δυνατές χρήσεις του κλπ) και το κόστος απόκτησής του, σε σχέση με την αξία μεταγενέστερης πώλησής του ή με το όφελος ιδιόχρησης.

Η ανωτέρω αξιολόγηση εντάσσεται στην εκάστοτε στρατηγική της Τράπεζας και εναρμονίζεται με τους στόχους της για την κερδοφορία, τη ρευστότητα και την κεφαλαιακή επάρκεια.

Η υποδοχή και η διαχείριση των ακινήτων από πλειστηριασμούς, γίνεται από τη Μονάδα Τεχνικών Έργων και Ακίνητης Περιουσίας με βάση εγκεκριμένες εσωτερικές διαδικασίες. Από την ίδια Μονάδα επανεξετάζεται περιοδικά η βέλτιστη χρήση των αποκτηθέντων ακινήτων.

Τα ακίνητα που κρίνεται ότι πρέπει να πωληθούν προωθούνται από το Τμήμα Αξιοποίησης Ακινήτων της ανωτέρω Μονάδας στο δίκτυο καταστημάτων της Τράπεζας, σε μεσιτικά γραφεία ή σε εξειδικευμένες θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, ενώ τα ακίνητα προς ενοικίαση ή ιδιοχρηση (από την Τράπεζα ή εταιρείες του Ομίλου) προωθούνται στο Τμήμα Εκμισθώσεων της ίδιας Μονάδας, που επιλαμβάνεται για την ενοικιάσή τους και την παρακολούθηση των σχετικών μισθώσεων. Επιπλέον, ειδικά ακίνητα που μπορούν να αξιοποιηθούν με περαιτέρω επενδύσεις, εξετάζονται μεμονωμένα.

Τα ανωτέρω αποτελούν τη βασική πολιτική και το πλαίσιο διαδικασιών της Τράπεζας σε συνθήκες ομαλής λειτουργίας της αγοράς ακινήτων. Ωστόσο, λόγω της συνεχιζόμενης ύφεσης, η Τράπεζα εξετάζει και εναλλακτικά σενάρια για μαζική εκποίηση των ακινήτων ή τη συνεισφορά τους σε διάφορα επενδυτικά σχήματα, σε συνεργασία με εξωτερικούς επενδυτικούς συμβούλους, σε μια προσπάθεια εξορθολογισμού του ενεργητικού της.

3.2.7. Ανάλυση των ληφθεισών εξασφαλίσεων και εγγυήσεων

31/12/2015	Αξία εξασφαλίσεων				Αξία εγγυήσεων
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κές εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	
Ιδιώτες	14.048.742	247.325	128.947	14.425.014	-
Επιχειρηματικά	15.727.813	841.860	1.697.799	18.267.471	10.715.768
Δημόσιος τομέας	7.060	1.468	1.223.126	1.231.654	38
Σύνολο	29.783.614	1.090.653	3.049.872	33.924.139	10.715.806

31/12/2014	Αξία εξασφαλίσεων				Αξία εγγυήσεων
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κές εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	
Ιδιώτες	14.802.759	263.543	107.906	15.174.209	-
Επιχειρηματικά	16.547.028	1.193.884	1.724.351	19.465.263	9.789.283
Δημόσιος τομέας	10.588	1.493	2.044.476	2.056.557	686
Σύνολο	31.360.375	1.458.920	3.876.733	36.696.029	9.789.969

Η αξία εγγυήσεων περιλαμβάνει κυρίως προσωπικές ή εταιρικές εγγυήσεις.

3.3 Πρόβλεψη απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

3.3.1 Μεταβολή της συσσωρευμένης πρόβλεψης απομείωσης ανά κατηγορία δανείων (συμπεριλαμβανομένων των προσαρμογών)

	Στεγαστικά Δάνεια	Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	Πιστωτικές Κάρτες	Ιδιώτες	Επιχειρηματικά	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο Έναρξης 1.1.2015	1.069.868	1.891.729	599.100	3.560.698	11.027.429	7.525	14.595.652
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	14.624	1.624	493	16.741	94.641	-	111.382
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. στις							
θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	-	-	-	(319.328)	-	(319.328)
Υπόλοιπο έναρξης δανείων που αποκτήθηκαν από την Τράπεζα	6.340	33.810	-	40.149	111.688	-	151.838
Έξοδο χρήσης	644.617	165.991	24.466	835.075	2.410.410	(5.265)	3.240.220
Διαγραφές	(7)	(84.534)	(34.801)	(119.342)	(426.734)	-	(546.076)
Προβλέψεις αποαναγνωρισθέντων δανείων	-	-	-	-	(693.107)	-	(693.107)
Επίδραση πραγματικού επιτοκίου (unwinding)	(78.171)	(60.415)	(9.988)	(148.573)	(173.292)	(173)	(322.038)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	15.734	12.812	-	28.546	106.104	-	134.651
Υπόλοιπο 31.12.2015	1.673.006	1.961.016	579.271	4.213.293	12.137.813	2.087	16.353.194

	Στεγαστικά Δάνεια	Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	Πιστωτικές Κάρτες	Ιδιώτες	Επιχειρηματικά	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο Έναρξης 1.1.2014	484.998	1.544.884	426.725	2.456.606	8.707.681	1.955	11.166.242
Υπόλοιπο απορροφηθείσας εταιρείας	86.258	252.986	187.244	526.488	684.453	17.370	1.228.312
Έξοδο χρήσης	581.374	218.956	22.655	822.985	2.782.620	(11.800)	3.593.804
Διαγραφές	(16.957)	(73.902)	(30.425)	(121.283)	(752.610)	-	(873.893)
Προβλέψεις αποαναγνωρισθέντων δανείων	-	-	-	-	(209.927)	-	(209.927)
Επίδραση πραγματικού επιτοκίου (unwinding)	(65.805)	(51.194)	(7.099)	(124.098)	(163.516)	-	(287.614)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	-	-	(21.272)	-	(21.272)
Υπόλοιπο 31.12.2014	1.069.868	1.891.729	599.100	3.560.698	11.027.429	7.525	14.595.652

3.3.2 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, απομειωμένα δάνεια και προβλέψεις απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή

31.12.2015	Ελλάδα			Λοιπή Ευρώπη		
	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης
Ιδιώτες	22.405.096	7.622.854	(4.157.866)	216.313	59.578	(55.427)
Στεγαστικά	16.243.563	4.175.394	(1.663.833)	75.641	11.698	(9.173)
Καταναλωτικά	4.813.403	2.705.398	(1.914.762)	140.672	47.880	(46.254)
Πιστωτικές κάρτες	1.346.478	740.633	(579.271)	-	-	-
Λοιπά	1.651	1.428	-	-	-	-
Επιχειρηματικά	39.712.241	18.679.413	(11.562.732)	2.070.473	1.296.292	(575.081)
Εμπόριο και Υπηρεσίες	5.676.778	3.245.639	(2.004.481)	260.876	205.840	(101.460)
Βιομηχανία	6.415.177	2.985.868	(1.658.877)	140.121	129.025	(53.014)
Ναυτιλία	2.786.490	687.153	(364.460)	-	-	-
Κατασκευές	4.434.643	3.010.508	(1.741.825)	261.039	247.494	(148.263)
Τουρισμός	2.804.959	928.978	(434.393)	16.935	14.297	(4.185)
Ενέργεια	982.326	66.193	(37.628)	7.499	3.629	(86)
Γεωργία-Κτηνοτροφία	1.235.012	377.435	(254.828)	44.607	41.416	(12.857)
Ακτοπλοΐα	320.130	139.728	(56.236)	-	-	-
Μεταφορές και Logistics	1.091.309	538.024	(424.468)	95.581	59.291	(37.864)
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	4.478.347	1.964.947	(1.406.841)	242.703	46.877	(2.644)
Επιχειρήσεις Εκμετάλλευσης Ακινήτων	2.373.224	1.363.845	(718.184)	505.948	261.768	(121.136)
Κοινοπραξίες	1.379.644	267.447	(197.208)	248.830	122.475	(73.185)
Λοιπές	5.734.202	3.103.648	(2.263.303)	246.335	164.181	(20.386)
Δημόσιος Τομέας	1.374.823	14.959	(2.087)	-	-	-
Σύνολο	63.492.161	26.317.226	(15.722.686)	2.286.786	1.355.870	(630.508)

31.12.2014	Ελλάδα			Λοιπή Ευρώπη		
	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης
Ιδιώτες	23.173.200	7.374.307	(3.554.683)	90.965	19.394	(6.014)
Στεγαστικά	16.731.308	3.940.116	(1.067.380)	56.414	4.765	(2.488)
Καταναλωτικά	5.002.096	2.674.863	(1.888.203)	34.551	14.629	(3.526)
Πιστωτικές κάρτες	1.437.930	757.748	(599.100)	-	-	-
Λοιπά	1.866	1.580	-	-	-	-
Επιχειρηματικά	40.675.007	18.624.669	(10.312.181)	2.425.947	1.424.855	(715.249)
Εμπόριο και Υπηρεσίες	5.848.655	3.177.860	(1.899.679)	219.895	149.590	(76.712)
Βιομηχανία	6.555.414	2.949.839	(1.527.336)	133.013	108.147	(40.923)
Ναυτιλία	3.182.421	844.658	(399.124)	-	-	-
Κατασκευές	4.541.139	2.791.367	(1.483.771)	328.975	293.975	(146.855)
Τουρισμός	3.014.488	967.581	(377.605)	10.175	4.387	(140)
Ενέργεια	1.145.920	67.198	(32.605)	3.163	334	(82)
Γεωργία-Κτηνοτροφία	1.262.350	354.406	(189.673)	30.946	29.240	(3.076)
Ακτοπλοΐα	293.649	100.484	(38.350)	-	-	-
Μεταφορές και Logistics	1.040.990	522.739	(345.959)	118.658	29.117	(16.519)
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	4.092.463	2.214.299	(1.325.686)	296.032	45.616	(26.944)
Επιχειρήσεις Εκμετάλλευσης Ακινήτων	2.683.296	1.397.378	(613.951)	577.685	332.336	(167.241)
Κοινοπραξίες	1.186.695	257.739	(191.353)	407.831	243.619	(126.662)
Λοιπές	5.827.527	2.979.122	(1.887.089)	299.574	188.493	(110.095)
Δημόσιος Τομέας	2.217.601	22.666	(7.525)	-	-	-
Σύνολο	66.065.808	26.021.642	(13.874.389)	2.516.912	1.444.250	(721.263)

3.3.3. Ανάλυση εσόδων από τόκους, με βάση την ποιότητα των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά κατηγορία δανείων

2015	Έσοδα από μη- απομειωμένα Δ&Α	Έσοδα από απομειωμένα Δ&Α	Σύνολο εσόδων από τόκους
Ιδιώτες	598.196	195.719	793.915
Επιχειρηματικά	1.261.246	419.599	1.680.845
Δημόσιος τομέας	20.515	321	20.836
Σύνολο εσόδων από τόκους	1.879.957	615.639	2.495.596

2014	Έσοδα από μη- απομειωμένα Δ&Α	Έσοδα από απομειωμένα Δ&Α	Σύνολο εσόδων από τόκους
Ιδιώτες	675.847	176.097	851.944
Επιχειρηματικά	1.401.413	470.127	1.871.540
Δημόσιος τομέας	23.512	206	23.717
Σύνολο εσόδων από τόκους	2.100.771	646.430	2.747.202

3.4 Ρυθμίσεις δανείων

Σχετική με την πολιτική ρυθμίσεων είναι η σημείωση 3.1.12.

3.4.1. Ανάλυση ρυθμισμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά είδος ρύθμισης

Είδη Ρύθμισης	Ρυθμισμένα Δάνεια (Καθαρή Αξία)	
	31/12/2015	31/12/2014
Μετάθεση πληρωμής τόκου	274.633	306.140
Πρόγραμμα μειωμένων πληρωμών	2.726.486	2.153.347
Παροχή περιόδου χάριτος	678.948	1.057.082
Επέκταση διάρκειας δανείου	811.050	576.884
Κεφαλαιοποίηση καθυστερούμενων δόσεων	899.864	882.396
Συνδυασμός μέτρων ρύθμισης	3.217.457	3.087.316
Λοιπά	710.446	1.205.658
Συνολική καθαρή αξία	9.318.884	9.268.824

3.4.2. Ανάλυση ρυθμίσεων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, με βάση την πιστωτική τους ποιότητα

31/12/2015	Συνολικό Ποσό Δ&Α	Συνολικό Ποσό Ρυθμισμένων Δ&Α	% Ρυθμισμένων Δ&Α
Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	30.771.672	4.607.836	14,97%
Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	7.334.179	2.502.171	34,12%
Απομειωμένα	27.673.096	5.596.804	20,22%
Συνολική αξία (προ απομείωσης)	65.778.947	12.706.811	19,32%
Ατομική πρόβλεψη απομείωσης	(10.355.092)	(2.499.911)	24,14%
Συλλογική πρόβλεψη απομείωσης	(5.998.102)	(888.016)	14,80%
Συνολική καθαρή αξία	49.425.753	9.318.884	18,85%
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	33.924.139	7.580.669	22,35%
Αξία μετά από απομειώσεις και ληφθείσες εξασφαλίσεις	15.501.614	1.738.215	11,21%

31/12/2014	Συνολικό Ποσό Δ&Α	Συνολικό Ποσό Ρυθμισμένων Δ&Α	% Ρυθμισμένων Δ&Α
Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	33.026.518	4.151.238	12,57%
Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	8.090.310	2.418.003	29,89%
Απομειωμένα	27.465.892	4.700.880	17,12%
Συνολική αξία (προ απομείωσης)	68.582.720	11.270.121	16,43%
Ατομική πρόβλεψη απομείωσης	(10.523.156)	(1.739.839)	16,53%
Συλλογική πρόβλεψη απομείωσης	(4.072.496)	(261.458)	6,42%
Συνολική καθαρή αξία	53.987.068	9.268.824	17,17%
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	36.696.029	6.669.761	18,18%
Αξία μετά από απομειώσεις και ληφθείσες εξασφαλίσεις	17.291.039	2.599.063	15,03%

3.4.3. Συμφωνία ρυθμισμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

	31/12/2015
Υπόλοιπο έναρξης	9.268.824
Δ&Α που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της χρήσης	4.263.385
Αποπληρωμές Δ&Α (μερικώς ή ολικώς)	(709.477)
Δ&Α που εξήλθαν από το καθεστώς της ρύθμισης εντός της χρήσης	(2.518.487)
Ζημιά απομείωσης	(716.007)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	147.403
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	(416.756)
Υπόλοιπο τέλους	9.318.884

Δεν έχει περιληφθεί η συμφωνία των ρυθμισμένων δανείων για τη χρήση 2014 καθώς εντός της χρήσης αυτής τα ρυθμισμένα δάνεια υπολογίστηκαν σύμφωνα με τα νέα πρότυπα. Ειδικότερα, εντός του 2014, η Τράπεζα εφάρμοσε τα τεχνικά πρότυπα του EBA ITS (European Banking Authority, Implementing Technical Standards) που αφορούν στα ρυθμισμένα δάνεια, εναρμονιζόμενα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 42/30.5.14 της Τράπεζας της Ελλάδος που αφορά στο «Πλαίσιο εποπτικών υποχρεώσεων για τη διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων». Ως εκ τούτου, ήταν πρακτικά αδύνατη η παραγωγή αναμορφωμένων στοιχείων για τα ρυθμισμένα δάνεια για τη χρήση 2013.

3.4.4. Ρυθμισμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ανά κατηγορία

	31/12/2015	31/12/2014
Ιδιώτες	3.049.310	2.595.425
Στεγαστικά	2.419.928	1.995.852
Καταναλωτικά	629.381	599.574
Επιχειρηματικά	6.267.574	6.673.029
Μεγάλες επιχειρήσεις	2.686.443	2.851.105
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	3.581.130	3.821.924
Δημόσιος Τομέας (Ελλάδα)	2.001	370
Συνολική καθαρή αξία	9.318.884	9.268.824

3.4.5. Ρυθμισμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ανά γεωγραφική περιοχή

	31/12/2015	31/12/2014
Ελλάδα	9.145.382	8.963.165
Λοιπή Ευρώπη	173.502	305.659
Συνολική καθαρή αξία	9.318.884	9.268.824

3.4.6. Ανταλλαγές χρέους με απόκτηση συμμετοχής

Η Τράπεζα Πειραιώς, σε ορισμένες περιπτώσεις συμφωνιών αναδιάρθρωσης χρεών, συμμετέχει σε συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με απόκτηση συμμετοχής σε μια προσπάθεια να καταστούν οι επιχειρήσεις βιώσιμες και να μπορούν να εξυπηρετηθούν οι υποχρεώσεις τους προς την Τράπεζα. Οι ανταλλαγές χρέους με απόκτηση συμμετοχής αναφέρονται σε συναλλαγές, στις οποίες ο δανειολήπτης και η Τράπεζα επαναδιαπραγματεύονται τους όρους του δανείου, με στόχο την πλήρη ή μερική μείωση του δανείου με την παράλληλη έκδοση συμμετοχικών τίτλων στην Τράπεζα. Οι εν λόγω συμφωνίες αναδιάρθρωσης χρεών οδηγούν στην απόκτηση ελέγχου ή ουσιώδους επιρροής ή μειοψηφικής συμμετοχής από την Τράπεζα επί του δανειολήπτη.

Παρατίθενται αναλυτικοί πίνακες με τις ανταλλαγές χρέους με μετοχές που έλαβαν χώρα το 2014 και το 2015:

2015				
A/A	Επωνυμία Εταιρείας	Αποκτηθέν Ποσοστό	Ημερομηνία Απόκτησης	Κόστος Απόκτησης Συμμετοχής (€ εκατ)
1	ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ Α.Ε.Γ.Ε.	33,85%	31/3/2015	20,73
2	ΝΗΡΕΥΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Ε.	33,10%	7/10/2015	25,72
3	ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	1,00%	18/2/2015	1,17

2014				
A/A	Επωνυμία Εταιρείας	Αποκτηθέν Ποσοστό	Ημερομηνία Απόκτησης	Κόστος Απόκτησης Συμμετοχής (€ εκατ)
1	ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΘΕΑΜΑΤΩΝ Α.Ε.Τ.Ε.	100,00%	3/11/2014	19,81
2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΑΜΑΤΩΝ Α.Ε.	87,13%	3/11/2014	16,52
3	FLEXOPACK	0,18%	11/12/2014	0,05
4	MARFIN INVESTMENT GROUP Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	17,78%	18/9/2014	90,00

3.5 Χρεωστικοί τίτλοι και άλλα αξιόγραφα

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν ανάλυση των ομολόγων και εντόκων γραμματίων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, καθώς και των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους ανά κατηγορία πιστωτικής διαβάθμισης κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2015, σύμφωνα με τις διαβαθμίσεις της Standard & Poor's ή τα ισοδύναμά τους:

31 Δεκεμβρίου 2015	Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια επενδυτικού χαρτοφυλακίου	Σύνολο
AAA	56	2.719.362	23.643	2.743.061
AA- έως AA+	-	14.244.680	-	14.244.680
A- έως A+	-	-	-	0
BBB- έως BBB+	-	-	-	0
BB- έως BB+	55	-	-	55
Λιγότερο από BB-	50.351	5.511	2.022.471	2.078.333
Μη διαβαθμισμένα	-	15.783	-	15.783
Σύνολο	50.462	16.985.336	2.046.114	19.081.912

Τα χρεόγραφα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου με πιστωτική διαβάθμιση μικρότερη από BB- περιλαμβάνουν κυρίως ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του ελληνικού Δημοσίου.

31 Δεκεμβρίου 2014	Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια επενδυτικού χαρτοφυλακίου	Σύνολο
AAA	-	-	-	0
AA- έως AA+	-	14.268.783	5.792	14.274.575
A- έως A+	-	-	-	0
BBB- έως BBB+	-	-	-	0
BB- έως BB+	-	-	-	0
Λιγότερο από BB-	110.173	5.152	1.768.727	1.884.052
Μη διαβαθμισμένα	-	-	228	228
Σύνολο	110.173	14.273.935	1.774.747	16.158.855

3.6 Συγκέντρωση κινδύνου χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο

α) Γεωγραφικοί τομείς

Ο παρακάτω πίνακας κατηγοριοποιεί σε γεωγραφικές περιοχές τις λογιστικές αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο.

	Ελλάδα	Υπόλοιπη Ευρώπη	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	787.609	185	787.795
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	437.028	-	437.028
Ομόλογα και έντοκα γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	50.462	-	50.462
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	47.769.475	1.656.279	49.425.753
Δάνεια προς ιδιώτες	18.247.230	160.886	18.408.116
- Στεγαστικά	14.579.730	66.468	14.646.198
- Καταναλωτικά - προσωπικά δάνεια	2.900.292	94.417	2.994.710
- Πιστωτικές κάρτες	767.207	-	767.207
Δάνεια προς επιχειρήσεις και προς το Δημόσιο Τομέα	29.522.245	1.495.393	31.017.637
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	16.979.825	5.511	16.985.336
Ομόλογα και έντοκα γραμμάτια επενδυτικού χαρτοφυλακίου	2.046.114	-	2.046.114
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	2.075.071	35.673	2.110.744
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	70.145.583	1.697.648	71.843.231
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	71.656.750	1.942.610	73.599.361

β) Τομείς δραστηριότητας

Ο παρακάτω πίνακας κατηγοριοποιεί σε τομείς δραστηριότητας τις λογιστικές αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο. Η κατανομή πραγματοποιήθηκε βάσει του κλάδου δραστηριότητας των αντισυμβαλλομένων.

	Χρηματο-πιστωτικά ιδρύματα	Βιομηχανία/ Βιοτεχνία	Οικοδομικές/ Κατάσκευαστικές	Επιχειρήσεις Εκμετάλλευσης Ακινήτων	Project Finance	Εμπορικές εταιρείες	Δημόσιος τομέας	Ναυτιλία	Ενέργεια, Μεταφορές & Logistics	Ξενοδοχεία	Γεωργία-Κτηνοτροφία	Λοιποί τομείς	Ιδιώτες	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	787.795	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	787.795
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	16.611	1.003	-	808	27.886	131	347.370	2.966	14.034	-	-	26.219	-	437.028
Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	56	-	-	-	-	-	50.406	-	-	-	-	-	-	50.462
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	3.311.565	4.843.407	2.805.593	2.039.852	1.358.080	3.831.713	1.372.736	2.685.924	1.676.669	2.383.316	1.011.934	3.696.847	18.408.116	49.425.753
Δάνεια προς ιδιώτες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18.408.116	18.408.116
Δάνεια προς επιχειρήσεις/ Δημόσιο Τομέα	3.311.565	4.843.407	2.805.593	2.039.852	1.358.080	3.831.713	1.372.736	2.685.924	1.676.669	2.383.316	1.011.934	3.696.847	-	31.017.637
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	5.012	5.511	-	-	-	-	16.964.042	-	-	-	-	10.771	-	16.985.336
Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης επενδυτικού χαρτοφυλακίου	4.740	-	-	-	-	-	2.053.895	-	-	-	-	-	-	2.058.635
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	148.710	570	-	7.736	9	-	1.074.114	703	380	-	-	667.710	210.810	2.110.744
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	4.274.489	4.850.491	2.805.593	2.048.397	1.385.975	3.831.844	21.862.564	2.689.594	1.691.083	2.383.316	1.011.934	4.401.547	18.618.926	71.855.752
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	4.296.590	5.127.264	3.239.488	2.488.577	1.324.053	4.092.389	19.743.876	2.795.182	2.185.505	2.646.917	1.100.548	4.637.664	19.951.531	73.629.584

Στα δάνεια του Δημοσίου Τομέα ύψους 1,4 δις ευρώ κατά την 31/12/2015 περιλαμβάνεται και το εποχικό δάνειο προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ ύψους 1 δις ευρώ. Στο κονδύλι "Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης επενδυτικού χαρτοφυλακίου" του ανωτέρω πίνακα περιλαμβάνονται και οι λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης. Για το λόγο αυτό, αναμορφώθηκε το συνολικό κονδύλι για τον Δημόσιο Τομέα για τη συγκριτική χρήση 2014.

Τομείς δραστηριότητας στοιχείων εκτός Ισολογισμού	Χρηματο-πιστωτικά ιδρύματα	Βιομηχανία/ Βιοτεχνία	Οικοδομικές/ Κατάσκευαστικές	Επιχειρήσεις Εκμετάλλευσης Ακινήτων	Project Finance	Εμπορικές εταιρείες	Δημόσιος τομέας	Ναυτιλία	Ενέργεια, Μεταφορές & Logistics	Ξενοδοχεία	Γεωργία-Κτηνοτροφία	Λοιποί τομείς	Ιδιώτες	Σύνολο
Εγγυητικές Επιστολές	598.010	405.235	1.087.921	105.922	166.216	189.827	-	-	98.928	100.367	14.906	287.766	-	3.055.098
Ενέγγυες Πιστώσεις	910	12.589	-	-	-	4.927	-	-	-	-	30	10.838	-	29.294
Μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια	18.556	12.501	6.862	7.856	12.803	32.586	-	-	37.940	13.584	4.154	31.935	78.681	257.458
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	617.476	430.325	1.094.783	113.778	179.019	227.341	0	0	136.869	113.951	19.089	330.538	78.681	3.341.850
Εγγυητικές Επιστολές	478.383	489.112	1.123.701	117.616	96.706	203.707	12.321	-	142.062	97.768	14.691	347.313	-	3.123.380
Ενέγγυες Πιστώσεις	122	14.692	934	-	-	6.070	-	-	-	-	-	9.043	-	30.861
Μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια	51.476	15.787	7.443	125	5.477	29.136	7	-	94.541	3.709	3.538	43.825	73.524	328.589
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	529.981	519.591	1.132.078	117.741	102.184	238.913	12.328	0	236.602	101.476	18.229	400.181	73.524	3.482.829

Η παρουσίαση των αχρησιμοποίητων πιστωτικών ορίων της χρήσης 2014 άλλαξε για λόγους συγκρισιμότητας και αφορά στις μη ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις.

3.7 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 7, γνωστοποιείται η επίδραση ή η πιθανή επίδραση που έχουν συμφωνίες για διακανονισμό χρηματοοικονομικών μέσων στη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας. Ειδικότερα, στις γνωστοποιήσεις περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- i. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων, που συμψηφίζονται σύμφωνα με τα κριτήρια του ΔΛΠ 32 και το καθαρό ποσό που προκύπτει παρουσιάζεται στην κατάσταση οικονομικής θέσης της Τράπεζας, όταν υπάρχει νόμιμο δικαίωμα συμψηφισμού και πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού αυτών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης.
- ii. Οι συναλλαγές που εμπίπτουν σε συμβάσεις ISDA και παρόμοιες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού ανεξάρτητα εάν αυτές συμψηφίζονται ή όχι στον ισολογισμό.

Η Τράπεζα δεν έχει συμψηφίσει κανένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού και υποχρεώσεων την 31/12/2015 και 31/12/2014, δεδομένου ότι τα κριτήρια συμψηφισμού που αναφέρονται στην πρώτη περίπτωση (i) δεν πληρούνται.

Οι πίνακες που ακολουθούν απεικονίζουν τα αναγνωρισθέντα στις 31/12/2015 και 31/12/2014 χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία υπόκεινται σε κύριες ή παρεμφερείς συμβάσεις συμψηφισμού [περίπτωση (ii)], καθώς επίσης και την καθαρή επίδραση που θα επέφερε στην κατάσταση οικονομικής θέσης της Τράπεζας η πλήρης εξάσκηση των δικαιωμάτων συμψηφισμού («καθαρό ποσό»). Οι εν λόγω πίνακες περιλαμβάνουν κυρίως τα εξής χρηματοοικονομικά στοιχεία: α) Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (IRSs) και συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων σε ξένο νόμισμα (cross currency interest rate swaps), για τα οποία υπάρχουν συμβάσεις ISDA και β) διατραπεζικά repos που καλύπτονται από GMRA.

31/12/2015	Συναφή ποσά που δεν συμψηφίστηκαν στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
	Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού (ποσό προς συμψηφισμό)	Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων (ποσό που συμψηφίστηκε)	Καθαρή αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	Ληφθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	Ληφθείσες χρηματικές εγγυήσεις	Καθαρό ποσό
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	434.257	-	434.257	236.289	-	197.968
Σύνολο	434.257	-	434.257	236.289	-	197.968

31/12/2015	Συναφή ποσά που δεν συμψηφίστηκαν στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
	Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων (ποσό προς συμψηφισμό)	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού (ποσό που συμψηφίστηκε)	Καθαρή αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων υποχρεώσεων	Δοθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	Δοθείσες χρηματικές εγγυήσεις	Καθαρό ποσό
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	444.629	-	444.629	-	444.629	-
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων	1.655.402	-	1.655.402	-	1.338	1.654.064
Σύνολο	2.100.032	-	2.100.032	-	445.967	1.654.064

31/12/2014	Συναφή ποσά που δεν συμψηφίστηκαν στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
	Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού (ποσό προς συμψηφισμό)	Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων (ποσό που συμψηφίστηκε)	Καθαρή αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	Ληφθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	Ληφθείσες χρηματικές εγγυήσεις	Καθαρό ποσό
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	487.790	-	487.790	-	-	487.790
Σύνολο	487.790	-	487.790	-	-	487.790

31/12/2014	Συναφή ποσά που δεν συμψηφίστηκαν στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
	Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων (ποσό προς συμψηφισμό)	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού (ποσό που συμψηφίστηκε)	Καθαρή αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων υποχρεώσεων	Δοθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	Δοθείσες χρηματικές εγγυήσεις	Καθαρό ποσό
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	538.173	-	538.173	-	538.173	-
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων	8.919.209	-	8.919.209	-	1.660	8.917.549
Σύνολο	9.457.382	-	9.457.382	-	539.833	8.917.549

3.8 Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς αφορά την πιθανότητα απωλειών λόγω μεταβολής στο επίπεδο ή στη μεταβλητότητα των τιμών αγοράς, όπως είναι οι τιμές μετοχών, επιτοκίων ή συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας έχει εγκρίνει ενιαία πολιτική διαχείρισης κινδύνου αγοράς, η οποία εφαρμόζεται στην Τράπεζα και περιγράφει τους βασικούς ορισμούς που αφορούν τη διαχείριση του κινδύνου αγοράς και καθορίζει τους ρόλους και τις ευθύνες των εμπλεκόμενων μονάδων και στελεχών.

Η Τράπεζα Πειραιώς εφαρμόζει σύγχρονες και ευρέως αποδεκτές τεχνικές για τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς. Συγκεκριμένα, υπολογίζονται δείκτες ευαισθησίας, όπως η μέτρηση PV100 (δυσμενής επίπτωση στην καθαρή τρέχουσα αξία όλων των στοιχείων ισολογισμού έναντι παράλληλης μετατόπισης των καμπυλών επιτοκίων κατά 100 μ.β. σε όλα τα νομίσματα), καθώς και η Αξία σε Κίνδυνο (Value at Risk), η οποία ενσωματώνει το σύνολο των παραγόντων κινδύνου.

Για κάθε δραστηριότητα που ενέχει κίνδυνο αγοράς έχουν θεσπιστεί κατάλληλα όρια ανά είδος κινδύνου, τα οποία ελέγχονται σε συστηματική βάση. Η διαχείριση του κινδύνου αγοράς δεν περιορίζεται στις δραστηριότητες διαπραγμάτευσης του χαρτοφυλακίου συναλλαγών αλλά καλύπτει το σύνολο των στοιχείων ισολογισμού.

Η εκτίμηση Αξίας σε Κίνδυνο είναι η εκτίμηση της μέγιστης δυνητικής μείωσης (ζημίας) στην καθαρή τρέχουσα αξία ενός χαρτοφυλακίου, που μπορεί να συμβεί σε ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα και για ένα συγκεκριμένο επίπεδο εμπιστοσύνης (confidence level). Η Τράπεζα Πειραιώς εφαρμόζει τις ακόλουθες τρεις μεθόδους για τον υπολογισμό του Value at Risk:

- α) την παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value-at-Risk, με χρονικό ορίζοντα μιας ημέρας και επίπεδο εμπιστοσύνης 99% με ιστορικές παρατηρήσεις δυο ετών και ίση στάθμιση μεταξύ των παρατηρήσεων,
- β) την παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value at Risk με δεδομένα αγοράς στα οποία λαμβάνονται υπόψη με μεγαλύτερη βαρύτητα οι πρόσφατες παρατηρήσεις (μεταβλητότητες και συντελεστές συσχέτισης που υπολογίζονται με τη μεθοδολογία εκθετικής εξομάλυνσης) και
- γ) την παραμετρική μέθοδο υπολογισμού Value at Risk με τη χρήση μεταβλητοτήτων και συντελεστών συσχέτισης που αφορούν σε περίοδο κρίσης (Stressed Value at Risk), ώστε να εκτιμάται η δυνητική επίπτωση στις σημερινές θέσεις.

Η μεθοδολογία Value at Risk δεν μπορεί να καλύψει εκτίμηση οικονομικών απωλειών που μπορεί να προκύψουν από ακραίες συνθήκες αγοράς και γι' αυτό το λόγο οι μετρήσεις συνοδεύονται από έναν αριθμό σεναρίων προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης. Τα σενάρια αυτά βασίζονται στους κύριους παράγοντες κινδύνου που μπορεί να επηρεάσουν την αξία των στοιχείων του ισολογισμού.

Η Τράπεζα εφαρμόζει πρόγραμμα εκ των υστέρων ελέγχου (back-testing) για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών της Τράπεζας και για τις εκτιμήσεις του μεγέθους Αξίας-σε-Κίνδυνο. Σε καθημερινή βάση συγκρίνεται η τιμή Value-at-Risk όπως αυτή υπολογίζεται, με την αντίστοιχη μεταβολή στην αξία του χαρτοφυλακίου, λόγω μεταβολής των τιμών της αγοράς.

Η τιμή Value-at-Risk στις 31/12/2015 ήταν για το σύνολο του χαρτοφυλακίου συναλλαγών της Τράπεζας € 3,87 εκατ. Η εκτίμηση αυτή αναλύεται σε € 2,85 εκατ. τιμή Value-at-Risk για τον επιτοκιακό κίνδυνο και € 2,62 εκατ. για τον συναλλαγματικό κίνδυνο. Με τη διάρθρωση του χαρτοφυλακίου συναλλαγών στις 31/12/2015, επιτυγχάνεται μείωση € -1,60 εκατ. στην συνολική τιμή Value-at-Risk, λόγω του βαθμού διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου.

Η τιμή Value-at-Risk στις 31/12/2014 ήταν για το σύνολο του χαρτοφυλακίου συναλλαγών της Τράπεζας € 3,44 εκατ. Η εκτίμηση αυτή αναλύεται σε € 3,32 εκατ. τιμή Value-at-Risk για τον επιτοκιακό κίνδυνο, € 1,24 εκατ. για τον συναλλαγματικό κίνδυνο και € 0,07 εκατ. για τον κίνδυνο εμπορευμάτων. Με τη διάρθρωση του χαρτοφυλακίου συναλλαγών στις 31/12/2014, επιτυγχάνεται μείωση € -1,19 εκατ. στην συνολική τιμή Value-at-Risk, λόγω του βαθμού διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου.

Κατά το 2015, το VaR του χαρτοφυλακίου συναλλαγών της Τράπεζας αυξήθηκε λόγω της αύξησης της συναλλαγματικής θέσης της Τράπεζας.

Τα παραπάνω συνοψίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Ποσά σε € εκατ.	Χαρτοφυλάκιο Συναλλαγών Τράπεζας - Συνολικό VaR	VaR Επιτοκιακός Κίνδυνος	VaR Κίνδυνος Μετοχών	VaR Συναλλα- γματικός Κίνδυνος	VaR Κίνδυνος Εμπορευμάτων	Μείωση Λόγω Διαφοροποίησης Χαρτοφυλακίου
2015	3,87	2,85	0	2,62	0.00	-1,60
2014	3,44	3,32	0	1,24	0,07	-1,19

Η τιμή του Value at Risk για το διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο ανέρχεται σε € 11,74 εκατ. κατά την 31/12/2015 ενώ αντίστοιχα την 31/12/2014 ήταν € 9,37 εκατ. Η αύξηση στο Value at Risk του Διαθεσίμου προς πώληση χαρτοφυλακίου οφείλεται στην αύξηση των θέσεων σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου κατά € 71 εκατ. και των θέσεων σε Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου κατά € 166 εκατ.

3.9 Κίνδυνος συναλλάγματος

Οι επιδράσεις της μεταβολής των ισοτιμιών των διαφόρων νομισμάτων επηρεάζουν την χρηματοοικονομική θέση και τις ταμειακές ροές της Τράπεζας. Η Διοίκηση θέτει όρια στην έκθεση της Τράπεζας στις μεταβολές του συναλλάγματος τα οποία παρακολουθούνται καθημερινά. Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τη συναλλαγματική έκθεση της Τράπεζας Πειραιώς στις 31/12/2015. Παρουσιάζονται σε λογιστικές αξίες τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις ανά νόμισμα, ενώ περιλαμβάνονται και οι θέσεις σε παράγωγα οι οποίες μειώνουν σημαντικά τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο:

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	EUR	USD	GBP	JPY	CHF	Λοιπά Νομίσματα	Σύνολο
Κίνδυνος συναλλάγματος στοιχείων ενεργητικού							
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	2.287.328	46.733	40.711	6.797	18.808	44.375	2.444.752
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	469.794	47.494	164	153	36.629	233.561	787.795
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	419.776	2.990	-	-	14.261	-	437.028
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	50.406	56	-	-	-	-	50.462
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	44.258.840	2.849.506	62.931	107.588	2.083.186	63.702	49.425.753
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	16.979.825	5.511	-	-	-	-	16.985.336
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	2.382.335	24.964	-	-	-	529	2.407.828
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	2.068.436	42.065	210	33	-	-	2.110.744
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	68.916.740	3.019.319	104.016	114.571	2.152.884	342.168	74.649.697
Κίνδυνος συναλλάγματος υποχρεώσεων							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	34.581.393	7.308	319	87	1.021	1.624	34.591.752
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	2.499	-	-	-	-	-	2.499
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	408.081	36.557	1	-	-	-	444.639
Υποχρεώσεις προς πελάτες	35.059.826	1.310.335	111.714	3.676	14.101	271.704	36.771.355
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	102.314	-	-	-	-	-	102.314
Λοιπές υποχρεώσεις	559.138	5.177	-	-	64.548	421.529	1.050.393
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	70.713.250	1.359.377	112.034	3.763	79.670	694.857	72.962.952
Καθαρή χρηματοοικονομική θέση στοιχείων ενεργητικού - υποχρεώσεων	(1.796.510)	1.659.942	(8.018)	110.807	2.073.214	(352.689)	1.686.745
Καθαρή θέση μη-χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού - υποχρεώσεων	(2.149.941)	36.578	1.877	-	(14.261)	818.848	(1.306.899)
Καθαρή θέση στοιχείων εκτός ισολογισμού	3.891.436	(1.677.433)	5.431	(110.389)	(2.077.485)	(407.849)	(376.288)
Συνολική συναλλαγματική θέση	(55.015)	19.087	(710)	419	(18.533)	58.310	3.559

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	EUR	USD	GBP	JPY	CHF	Λοιπά Νομίσματα	Σύνολο
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	70.441.080	3.475.308	111.927	165.137	2.242.682	312.631	76.748.764
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	74.086.250	2.137.788	146.950	3.767	24.830	587.778	76.987.363
Καθαρή θέση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού - υποχρεώσεων	(3.645.170)	1.337.520	(35.023)	161.370	2.217.852	(275.147)	(238.599)
Καθαρή θέση μη-χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού - υποχρεώσεων	(519.558)	222.949	1.768	(47.944)	5.191	656.765	319.171
Καθαρή θέση στοιχείων εκτός ισολογισμού	4.068.278	(1.557.383)	9.363	(106.727)	(2.242.245)	(281.047)	(109.761)
Συνολική συναλλαγματική θέση	(96.450)	3.086	(23.892)	6.698	(19.202)	100.571	(29.189)

3.10 Κίνδυνος επιτοκίου

Ο Επιτοκιακός Κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος ζημίας που προκύπτει από μεταβολές στις αγορές επιτοκίων. Αλλαγές στις τιμές των επιτοκίων επηρεάζουν τα αποτελέσματα της Τράπεζας, μεταβάλλοντας το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα, καθώς και την αξία άλλων εσόδων ή εξόδων ευαίσθητων σε μεταβολές επιτοκίων. Οι μεταβολές των επιτοκίων επηρεάζουν επίσης την αξία των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, αφού η παρούσα αξία μελλοντικών χρηματορροών (και σε ορισμένες περιπτώσεις οι ίδιες οι χρηματοροές) μεταβάλλεται όταν τα επιτόκια αλλάζουν.

Η Τράπεζα Πειραιώς εφαρμόζει πολιτική διαχείρισης επιτοκιακού κινδύνου και υιοθετεί τεχνικές εκτίμησης κινδύνων που βασίζονται στην Ανάλυση Επιτοκιακού Ανοίγματος (Interest Rate Gap Analysis).

Σύμφωνα με αυτήν, τα στοιχεία απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατανέμονται σε χρονικές περιόδους ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη τους (περίπτωση στοιχείων σταθερού επιτοκίου), ή σύμφωνα με την ημερομηνία του επόμενου επαναπροσδιορισμού του επιτοκίου τους (περίπτωση στοιχείων κυμαινόμενου επιτοκίου).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το βαθμό έκθεσης της Τράπεζας στον επιτοκιακό κίνδυνο, σύμφωνα με την Ανάλυση Επιτοκιακού Ανοίγματος. Σε περιπτώσεις όπου για οποιεσδήποτε απαιτήσεις ή υποχρεώσεις δεν υπάρχει τακτή συμβατική ημερομηνία λήξης (ανοιχτοί αλληλόχρεοι λογαριασμοί) ή ημερομηνία επαναπροσδιορισμού επιτοκίου (καταθέσεις όψεως ή ταμειυτηρίου), τότε αυτές κατατάσσονται στη χρονική περίοδο μέχρι ένα μήνα.

Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις όψεως, ταμειυτηρίου, καθώς και οι τρεχούμενοι λογαριασμοί έχουν κατανεμηθεί στη χρονική περίοδο μέχρι ένα μήνα.

Στον πίνακα, οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται σε € με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες της 31/12/2015.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Άτοκα	Σύνολο
Ενεργητικό							
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	2.444.752	-	-	-	-	-	2.444.752
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	478.420	263.375	46.000	-	-	-	787.795
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε							
εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	-	-	111	50.351	-	50.462
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες							
(μετά από προβλέψεις)	38.387.498	6.651.519	3.271.743	682.314	432.679	-	49.425.753
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	-	-	-	9.796.898	7.188.438	-	16.985.336
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	4.082	926.374	695.969	281.161	138.529	361.714	2.407.828
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	-	-	-	-	2.110.744	2.110.744
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	41.314.752	7.841.268	4.013.712	10.760.483	7.809.997	2.472.458	74.212.670
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	31.852.833	36.076	2.842	2.700.000	-	-	34.591.752
Υποχρεώσεις προς πελάτες	29.861.344	4.477.584	2.340.951	19.305	-	72.171	36.771.355
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία							
μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	-	-	2.499	-	-	2.499
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	45.749	56.162	245	157	-	-	102.314
Λοιπές υποχρεώσεις	-	-	-	-	-	1.050.392	1.050.392
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	61.759.926	4.569.823	2.344.038	2.721.961	0	1.122.563	72.518.312
Καθαρή ονομαστική αξία παραγώγων	(92.258)	(190.197)	(86.507)	0	0	0	(368.962)
Συνολικό άνοιγμα επιτοκιακού κινδύνου	(20.537.432)	3.081.249	1.583.167	8.038.522	7.809.997	1.349.894	1.325.396

Τα εκτός Ισολογισμού στοιχεία που εμφανίζονται στο κάτω μέρος του πίνακα περιλαμβάνουν τα ανοίγματα που προέρχονται από συναλλαγές σε παράγωγα οι οποίες εκτελούνται είτε για σκοπούς διαχείρισης ενεργητικού - παθητικού, είτε για σκοπούς διαπραγμάτευσης, είτε για σκοπούς αντιστάθμισης - χωρίς να γίνεται απαραίτητα χρήση αντισταθμιστικής λογιστικής (hedge accounting).

Ακολουθούν τα συγκριτικά στοιχεία για την προηγούμενη χρήση:

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Άτοκα	Σύνολο
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού	45.466.323	8.435.191	18.563.866	1.034.396	506.806	2.235.240	76.241.823
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	54.252.463	8.819.626	9.323.659	3.216.940	1.853	834.562	76.449.103
Καθαρή ονομαστική αξία παραγώγων	(111.985)	94.879	(26.779)	5.955	(70.000)	-	(107.930)
Συνολικό άνοιγμα επιτοκιακού κινδύνου	(8.898.125)	(289.556)	9.213.428	(2.176.589)	434.953	1.400.678	(315.210)

Παράλληλα, στην Τράπεζα Πειραιώς, ως μέγεθος εκτίμησης του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζεται και η μεταβολή της καθαρής παρούσας αξίας των στοιχείων ενεργητικού - υποχρεώσεων, αναφορικά με μεταβολή των επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης (PV100).

Η Ανάλυση Επιτοκιακού Ανοίγματος επιτρέπει την εκτίμηση του επιτοκιακού κινδύνου μέσω του δείκτη “Επιτοκιακών Αποτελεσμάτων σε Κίνδυνο”, ο οποίος εκφράζει την αρνητική επίπτωση στο προβλεπόμενο ετήσιο επιτοκιακό αποτέλεσμα από μια παράλληλη σε όλες τις διάρκειες μεταβολή των επιτοκίων σε όλα τα νομίσματα.

Για το PV100 έχουν θεσπιστεί κατάλληλα όρια, τα οποία ελέγχονται σε καθημερινή βάση.

Η δυσμενής επίπτωση στην καθαρή τρέχουσα αξία όλων των στοιχείων Ισολογισμού της Τράπεζας Πειραιώς, έναντι παράλληλης μετατόπισης των καμπυλών επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης σε όλα τα νομίσματα, εκτιμάται σε € 6,3 εκατ. (2014: € 25,32 εκατ.).

Επιπλέον, σε τακτά χρονικά διαστήματα υπολογίζεται η επίπτωση στην αξία του χαρτοφυλακίου ομολόγων μιας μεταβολής στα πιστωτικά περιθώρια (credit spreads) τόσο για τους εκδότες κρατικών ομολόγων (government issuers), όσο και για τους εταιρικούς εκδότες (corporate issuers).

Τέλος, στην Τράπεζα Πειραιώς αποτιμώνται πιθανές οικονομικές απώλειες αναφορικά με υποθετικά σενάρια κρίσης στις αγορές των επιτοκίων. Τα πιθανά σενάρια κρίσης περιλαμβάνουν έντονες μεταβολές στα επίπεδα των επιτοκίων, αλλαγές στην κλίση και το σχήμα των καμπυλών επιτοκίων, ή μεταβολές στη μεταβλητότητα των τιμών αγοράς.

3.11 Κίνδυνος ρευστότητας

Η Τράπεζα Πειραιώς αναγνωρίζει ότι η αποτελεσματική διαχείριση του Κινδύνου Ρευστότητας συμβάλλει ουσιαστικά στην ικανότητα εκπλήρωσης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, χωρίς τον κίνδυνο να προκύψουν σημαντικές οικονομικές απώλειες.

Ο κίνδυνος ρευστότητας που διατρέχει ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι ο κίνδυνος αδυναμίας εκπλήρωσης των χρηματοοικονομικών του υποχρεώσεων, όταν αυτές γίνουν απαιτητές.

Στις μονάδες της Τράπεζας εφαρμόζεται ενιαία Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας. Η πολιτική αυτή είναι σύμφωνη με διεθνώς εφαρμοσμένες πρακτικές και εποπτικές διατάξεις και είναι προσαρμοσμένη στις επιμέρους δραστηριότητες και οργανωτικές δομές της Τράπεζας Πειραιώς.

Η πολιτική αυτή περιγράφει τους βασικούς ορισμούς και μεθοδολογίες εκτίμησης του κινδύνου ρευστότητας, καθορίζει τους ρόλους και τις υπευθυνότητες των εμπλεκόμενων μονάδων και στελεχών και περιγράφει οδηγίες για το χειρισμό καταστάσεων κρίσης ρευστότητας. Η πολιτική επικεντρώνεται στις ανάγκες ρευστότητας που αναμένεται να προκύψουν για το χρονικό διάστημα μιας εβδομάδας και ενός μήνα, αναφορικά με υποθετικά σενάρια κρίσης ρευστότητας.

Επιπλέον, η πολιτική ορίζει και Σχέδιο Διαχείρισης Καταστάσεων Κρίσης Ρευστότητας, το οποίο τίθεται σε εφαρμογή σε περίπτωση κρίσης ρευστότητας. Μία τέτοια κρίση μπορεί να οφείλεται είτε σε συγκεκριμένο γεγονός που σχετίζεται με δραστηριότητες της Τράπεζας Πειραιώς, είτε με τις γενικότερες συνθήκες των αγορών. Στο σχέδιο καταγράφονται συγκεκριμένες συνθήκες ενεργοποίησής του, καθώς και ενδείξεις αυξημένης ετοιμότητας.

Από το Νοέμβριο του 2014 η Τράπεζα Πειραιώς εποπτεύεται απευθείας από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) σε συνεργασία με την Τράπεζα Ελλάδος.

Η Τράπεζα Πειραιώς υπολογίζει τους δείκτες "Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio)" και "Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio)" σε μηνιαία και τριμηνιαία βάση αντίστοιχα όπως ορίζει ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 στο πλαίσιο της εφαρμογής της Βασιλείας III σε ευρωπαϊκό επίπεδο και της εναρμόνισης του ευρωπαϊκού εποπτικού πλαισίου (Single Rulebook). Από την 1/10/2015 ισχύει σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία το όριο του πρώτου δείκτη ρευστότητας Liquidity Coverage Ratio στα επίπεδα του 60%. Ο δείκτης της Τράπεζας Πειραιώς εξαιτίας των συνθηκών της ελληνικής οικονομίας και ως εκ τούτου της χρήσης του μηχανισμού έκτακτης ρευστότητας δεν ικανοποιεί το όριο αυτό.

Επιπρόσθετα συνεχίζεται η παρακολούθηση των δεικτών ρευστότητας, «Δείκτης Ρευστών Διαθεσίμων» και «Δείκτης Ασυμφωνίας Ληκτότητας Απαιτήσεων - Υποχρεώσεων», όπως αυτοί ορίζονται σύμφωνα με την Πράξη Διοικητή 2614/07.04.2009, με θέμα το πλαίσιο ελέγχου από την Τράπεζα της Ελλάδος της επάρκειας ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Τα επίπεδα των δεικτών κοινοποιούνται στις αρμόδιες Διαχειριστικές Μονάδες, ενώ όλα τα σχετικά σχόλια και εκτιμήσεις της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς και Λειτουργικού Κινδύνου συμπεριλαμβάνονται στην παρουσίαση της συνεδρίασης της Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού - Υποχρεώσεων (ALCO).

Επιπλέον, η Τράπεζα εφαρμόζει σενάρια προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης (Stress Testing) και αξιολογεί την επίπτωσή τους επί της θέσης και επί των υποχρεωτικών δεικτών ρευστότητας.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου 2015 οι καταθέσεις της Τράπεζας Πειραιώς μειώθηκαν κατά € 14.200 εκατ. εξαιτίας της αυξημένης πολιτικής και οικονομικής αβεβαιότητας. Η διαφυγή καταθέσεων παρατηρήθηκε σε ολόκληρο το ελληνικό τραπεζικό σύστημα καταλήγοντας στην επιβολή ελέγχων μεταφοράς κεφαλαίων από πλευράς της κυβέρνησης. Η επιβολή αυτή είχε ως αποτέλεσμα να διακοπεί η διαφυγή καταθέσεων με το συνολικό ποσό καταθέσεων στις 31/12/2015 να διαμορφώνεται στο ύψος των € 36.771 εκατ. έναντι € 50.240 εκατ. το 2014.

Επιπλέον, το πρώτο εξάμηνο του 2015 σταμάτησε και η δραστηριότητα στην διατραπεζική αγορά Repo με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί επιπλέον χρηματοδοτικό κενό σε σχέση με τις 31/12/2014. Στο τέλος του δεύτερου εξαμήνου με την σταθεροποίηση των συνθηκών στο τραπεζικό κλάδο, η Τράπεζα Πειραιώς επανήλθε στην διατραπεζική αγορά Repo με συναλλαγές repo ύψους € 1.655 εκατ. (2014: € 9.169 εκατ.).

Το χρηματοδοτικό κενό από την διαφυγή καταθέσεων και διατραπεζικής αγοράς καλύφθηκε από το μηχανισμό έκτακτης ρευστότητας (ELA) με χρηματοδότηση ύψους € 16.700 εκατ. με ημερομηνία αναφοράς 31/12/2015. Η χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ύψους € 15.980 εκατ. κινήθηκε σε ελαφρώς αυξημένα επίπεδα σε σχέση με το Δεκέμβριο 2014 (€ 14.100 εκατ.). Η Τράπεζα αντλεί χρηματοδότηση από την ΕΚΤ μέσω της παραχώρησης ως εξασφαλίσεων, κυρίως, ομολόγων εκδόσεως του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) και ομολόγων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας. Εντός της χρήσης 2015, αυξήθηκε το απόθεμα αποδεκτών εξασφαλίσεων προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, τόσο λόγω α) της λήψης ομολόγων έκδοσης ESM, ονομαστικής αξίας € 680 εκατ., από τη συμμετοχή του ΤΧΣ στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας όσο και β) της λήψης ομολόγων έκδοσης ESM, ονομαστικής αξίας € 2.040 εκατ. στο πλαίσιο της αποκλειστικής κάλυψης από το ΤΧΣ, της έκδοσης των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών από την Τράπεζα. Σχετικές με την άντληση χρηματοδότησης έναντι ενεχύρων από το Ευρωσύστημα είναι οι σημειώσεις 31 και 40.

Στο τέλος του 2015, η Τράπεζα ολοκλήρωσε με επιτυχία την αύξηση κεφαλαίου, συνεισφέροντας στη βελτίωση της ρευστότητας. Επιπλέον κατά το 2015, σημαντική μείωση παρατηρήθηκε στο κόστος καταθέσεων.

α) Ταμειακές ροές εκτός παραγώγων

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται, κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, οι πληρωτέες ταμειακές ροές από την Τράπεζα από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων με βάση τις εναπομένουσες συμβατικές ημερομηνίες λήξης. Τα ποσά που αναφέρονται είναι οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές. Η Τράπεζα διαχειρίζεται τον κίνδυνο ρευστότητας βάσει των εκτιμώμενων μη προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα έχουν μετατραπεί σε ευρώ με βάση τις τρέχουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Ρευστότητα υποχρεώσεων						
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	31.848.337	6.209	2.317	2.746.055	12.828	34.615.745
Υποχρεώσεις προς πελάτες	29.919.920	4.394.973	2.391.673	28.054	102.732	36.837.352
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	-	-	2.499	-	2.499
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	53	140	725	102.338	-	103.257
Λοιπές υποχρεώσεις	1.050.392	-	-	-	-	1.050.392
Συνολικές υποχρεώσεις (συμβατικές ημερομηνίες λήξης)	62.818.702	4.401.322	2.394.715	2.878.946	115.560	72.609.245
Σύνολο ενεργητικού (αναμενόμενες ημερομηνίες λήξης)	4.422.000	2.505.051	5.765.145	30.782.889	36.296.055	79.771.140

Στις "Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα" στην χρονική ζώνη "έως 1 μήνα" εμφανίζονται η χρηματοδότηση μέσω μηχανισμού έκτακτης ρευστότητας (ELA) και η χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), καθώς έχουν συμβατική λήξη εντός μιας εβδομάδας.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Ρευστότητα υποχρεώσεων						
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	21.799.318	66.123	485	2.718.372	1.037	24.585.335
Υποχρεώσεις προς πελάτες	32.293.687	8.766.379	9.425.461	71.937	420	50.557.885
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία						
μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	-	-	1.853	-	1.853
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	9.185	25.738	215.248	497.921	-	748.092
Λοιπά δανειακά κεφάλαια	8.926	-	3.553	219.373	-	231.852
Υβριδικά κεφάλαια	867	-	191	1.097	23.595	25.750
Λοιπές υποχρεώσεις	-	-	-	-	744.717	744.717
Συνολικές υποχρεώσεις (συμβατικές ημερομηνίες λήξης)	54.111.983	8.858.240	9.644.939	3.510.553	769.769	76.895.484
Σύνολο ενεργητικού (αναμενόμενες ημερομηνίες λήξης)	11.908.466	2.648.969	6.864.819	26.274.703	37.710.305	85.407.262

β) Ταμειακές ροές παραγώγων

βi) Παράγωγα που εκκαθαρίζονται με συμψηφισμό

Τα παράγωγα προϊόντα της Τράπεζας που εκκαθαρίζονται με συμψηφισμό περιλαμβάνουν: α) παράγωγα συναλλάγματος: εξω-χρηματιστηριακά δικαιώματα προαίρεσης σε συνάλλαγμα, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης συναλλάγματος, δικαιώματα προαίρεσης σε συνάλλαγμα διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστηριακή αγορά και β) παράγωγα επιτοκίου: συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων, προθεσμιακές συμφωνίες επιτοκίων, εξω-χρηματιστηριακά δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίου, λοιπά συμβόλαια επιτοκίων, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επιτοκίων διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστηριακή αγορά και δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίου διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστηριακή αγορά.

Οι παρακάτω πίνακες αναλύουν, κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, τις συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές των παραγώγων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Τράπεζας που εκκαθαρίζονται με συμψηφισμό σύμφωνα με την εναπομένουσα χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη τους βάσει του συμβολαίου.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
- Παράγωγα επιτοκίου	250	1.473	(228)	8.516	7.147	17.158
Σύνολο	250	1.473	(228)	8.516	7.147	17.158

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
- Παράγωγα επιτοκίου	826	1.618	(1.277)	9.600	9.401	20.168
Σύνολο	826	1.618	(1.277)	9.600	9.401	20.168

βii) Παράγωγα που εκκαθαρίζονται χωρίς συμψηφισμό

Τα παράγωγα προϊόντα της Τράπεζας που εκκαθαρίζονται χωρίς συμψηφισμό περιλαμβάνουν: α) παράγωγα συναλλάγματος: προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος, συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων και β) παράγωγα επιτοκίου: διανομισματικές συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και γ) δικαιώματα προαίρεσης.

Οι παρακάτω πίνακες αναλύουν, κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία της εταιρείας (ενεργητικού και υποχρεώσεις) που εκκαθαρίζονται χωρίς συμψηφισμό σύμφωνα με την εναπομένουσα χρονική περίοδο μέχρι την λήξη τους βάσει του συμβολαίου. Οι συνολικές εκροές και συνολικές εισροές για κάθε κατηγορία παραγώγου και ομάδας ληκτότητας γνωστοποιούνται ως μη προεξοφλημένες ροές βάσει συμβολαίου.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
- Παράγωγα συναλλάγματος						
Εκροή	(1.137.015)	(711.429)	(2.120.784)	(1.222.021)	(144.887)	(5.336.137)
Εισροή	1.127.838	697.460	1.947.063	1.055.583	119.116	4.947.061

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
- Παράγωγα συναλλάγματος						
Εκροή	(2.375.131)	(850.433)	(479.285)	(2.530.225)	(220.205)	(6.455.279)
Εισροή	2.369.266	850.982	459.533	2.430.496	199.112	6.309.388

βiii) Στοιχεία εκτός Ισολογισμού

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Εγγυητικές Επιστολές	118.691	62.595	579.472	2.291.242	3.097	3.055.098
Ενέγγυες Πιστώσεις	10.613	15.500	3.181	-	-	29.294
Μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια	11.529	2.601	32.560	146.568	64.200	257.458

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1 - 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Εγγυητικές Επιστολές	112.265	132.721	693.825	2.173.987	10.582	3.123.380
Ενέγγυες Πιστώσεις	13.786	16.201	874	-	-	30.861
Μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια	62.479	1.368	53.619	143.888	67.235	328.589

Η παρουσίαση των αχρησιμοποίητων πιστωτικών ορίων της χρήσης 2014 άλλαξε για λόγους συγκρισιμότητας και αφορά στις μη ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις.

3.12 Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 7, η Τράπεζα μεταβιβάζει το σύνολο ή μέρος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εάν και μόνο εάν (α) μεταβιβάζει τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή (β) διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, αλλά αναλαμβάνει συμβατική υποχρέωση να καταβάλει τις ταμειακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες σε μία συμφωνία.

Η Τράπεζα, στο πλαίσιο της συνήθους δραστηριότητάς της, μεταβιβάζει χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε τρίτους ή σε οχήματα ειδικού σκοπού, τα οποία όμως δεν αποαναγνωρίζονται από τον Ισολογισμό της, καθώς η Τράπεζα διατηρεί έκθεση στους κινδύνους και στα οφέλη που απορρέουν από τα χρηματοοικονομικά αυτά στοιχεία ενεργητικού. Σημειώνεται ότι, η Τράπεζα δεν έχει μεταβιβάσει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, τα οποία να αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις στο βαθμό της συνεχιζόμενης συμμετοχής της.

Ακολουθούν πίνακες όπου παρουσιάζεται η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβασθεί και συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στο σύνολό τους στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης, καθώς και των υποχρεώσεων που σχετίζονται με τα εν λόγω στοιχεία:

31/12/2015	Μεταβιβασθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού			Σχετιζόμενες υποχρεώσεις		
	Λογιστική αξία	ΕΚ των οποίων: τιτλοποιήσεις	ΕΚ των οποίων: συμφωνίες επαναγοράς	Λογιστική αξία	ΕΚ των οποίων: τιτλοποιήσεις	ΕΚ των οποίων: συμφωνίες επαναγοράς
Χρεόγραφα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες						
μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	8.707	-	-	3.699	-	-
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	1.192.301	-	-	506.491	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις	30.875.157	6.108.753	-	13.151.046	1.897.006	-
Χρεωστικοί τίτλοι	16.898.862	-	1.666.333	16.953.511	-	1.655.405
Σύνολο	48.975.027	6.108.753	1.666.333	30.614.747	1.897.006	1.655.405

31/12/2014	Μεταβιβασθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού			Σχετιζόμενες υποχρεώσεις		
	Λογιστική αξία	ΕΚ των οποίων: τιτλοποιήσεις	ΕΚ των οποίων: συμφωνίες επαναγοράς	Λογιστική αξία	ΕΚ των οποίων: τιτλοποιήσεις	ΕΚ των οποίων: συμφωνίες επαναγοράς
Χρεόγραφα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες						
μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	74.330	-	-	41.540	-	-
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	1.726.333	-	644.605	1.539.288	-	574.525
Δάνεια και απαιτήσεις	10.270.972	6.224.232	-	2.709.291	135.607	43.040
Χρεωστικοί τίτλοι	14.268.783	-	8.530.585	14.170.772	-	8.461.441
Σύνολο	26.340.418	6.224.232	9.175.190	18.460.891	135.607	9.079.005

Τιτλοποίηση απαιτήσεων

Η Τράπεζα τιτλοποιεί στεγαστικά, επιχειρηματικά και καταναλωτικά δάνεια, καθώς και πιστωτικές κάρτες και ανοικτούς αλληλόχρεους λογαριασμούς, μέσω εταιρειών ειδικού σκοπού, πλήρως ενοποιούμενων από την Τράπεζα, με σκοπό την άντληση ρευστότητας. Οι εν λόγω εταιρείες ειδικού σκοπού έχουν προβεί σε έκδοση τίτλων. Η Τράπεζα διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη από τα εν λόγω χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, ως εκ τούτου δεν προβαίνει στην αποαναγνώρισή τους από την Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.

Άντληση ρευστότητας μέσω Ευρωσυστήματος και πράξεις repo

Η Τράπεζα αντλεί ρευστότητα από το Ευρωσύστημα μέσω ενεχυρίασης τίτλων. Επίσης προβαίνει σε συμφωνίες επαναγοράς τίτλων. Οι εν λόγω τίτλοι δεν αποαναγνωρίζονται από τον Ισολογισμό, καθώς η Τράπεζα διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις αποδόσεις των τίτλων.

3.13 Εύλογες αξίες στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

α) Στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν τηρούνται σε εύλογες αξίες

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τις λογιστικές και εύλογες αξίες για τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν τηρούνται σε εύλογες αξίες στον ισολογισμό της Τράπεζας.

Στοιχεία Ενεργητικού	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	787.795	932.793	787.795	932.793
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	49.425.753	53.987.068	47.661.676	53.230.068
- Δάνεια προς ιδιώτες	18.408.116	19.703.467	17.350.134	19.591.467
- Δάνεια προς επιχειρήσεις	29.644.901	32.073.524	28.955.936	31.428.524
- Δάνεια δημοσίου τομέα	1.372.736	2.210.077	1.355.606	2.210.077
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	16.985.336	14.273.935	17.286.346	14.641.345
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	-	63.632	-	63.632

Υποχρεώσεις	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	34.591.752	24.566.067	34.591.752	24.566.067
Υποχρεώσεις προς πελάτες	36.771.355	50.240.344	36.771.355	50.240.344
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	102.314	661.341	75.354	532.140
Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια	-	232.381	-	197.327

Η εύλογη αξία κατά την 31/12/2015 των δανείων και απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, των συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών, των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα και των υποχρεώσεων προς πελάτες που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος δεν διαφέρει ουσιωδώς από την αντίστοιχη λογιστική, καθώς πρόκειται κατά κανόνα για βραχυπρόθεσμες συναλλαγές που φέρουν επιτόκια αγοράς, τα επιτόκια αναπροσαρμόζονται τακτικά και λόγω της μικρής διάρκειάς τους προεξοφλούνται με το χωρίς κίνδυνο επιτόκιο.

Η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών έχει προσδιοριστεί με μοντέλο προεξόφλησης χρηματοροών (discounted cash flow model), στο οποίο χρησιμοποιούνται κατάλληλες καμπύλες επιτοκίων προεξόφλησης και λαμβάνονται υπόψη προσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο.

Οι εύλογες αξίες των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους βασίζονται σε τιμές που καθορίζονται από την αγορά. Όπου οι αγοραίες τιμές δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία έχει καθορισθεί με βάση τις τιμές άλλων χρεογράφων με παρόμοια χαρακτηριστικά ή με τη μέθοδο της προεξόφλησης χρηματοροών (discounted cash flow model).

Η εύλογη αξία των πιστωτικών τίτλων σε κυκλοφορία βασίζεται σε τιμές αγοράς. Όπου αυτές δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία έχει καθορισθεί με βάση τις τιμές άλλων χρεογράφων με παρόμοια χαρακτηριστικά (λήξη, απόδοση) ή με τη μέθοδο της προεξόφλησης χρηματοροών.

Η εύλογη αξία των λοιπών δανειακών και υβριδικών κεφαλαίων βασίζεται σε τιμές αγοράς. Όταν δεν υπάρχουν αξιόπιστες τιμές αγοράς, γίνεται προεξόφληση χρηματοροών με κατάλληλες καμπύλες επιτοκίων.

Στους ακόλουθους πίνακες παρουσιάζεται η κατάταξη της εύλογης αξίας στα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που τηρούνται στο αποσβέσιμο κόστος με βάση τα επίπεδα ιεράρχησης του Δ.Π.Χ.Α. 13:

Ανάλυση εύλογων αξιών σε επίπεδα κατά την 31/12/2015	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού			
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	-	47.661.676	47.661.676
- Δάνεια προς ιδιώτες	-	17.350.134	17.350.134
- Δάνεια προς επιχειρήσεις	-	28.955.936	28.955.936
- Δάνεια Δημοσίου Τομέα	-	1.355.606	1.355.606
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	17.286.346	-	17.286.346
Υποχρεώσεις			
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	75.354	-	75.354

Ανάλυση εύλογων αξιών σε επίπεδα κατά την 31/12/2014	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού			
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	-	53.230.067	53.230.067
- Δάνεια προς ιδιώτες	-	19.591.467	19.591.467
- Δάνεια προς επιχειρήσεις	-	31.428.524	31.428.524
- Δάνεια Δημοσίου Τομέα	-	2.210.076	2.210.076
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	14.641.345	-	14.641.345
Υποχρεώσεις			
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	532.140	-	532.140
Υβριδικά κεφάλαια και λοιπά δανειακά κεφάλαια	197.327	-	197.327

β) Στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που τηρούνται σε εύλογες αξίες

Το Δ.Π.Χ.Α. 7 ιεραρχεί τις μεθόδους αποτίμησης ανάλογα με το αν οι πληροφορίες που λαμβάνονται υπόψη σε κάθε μέθοδο είναι παρατηρήσιμες ή όχι. Η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη παρατηρήσιμα δεδομένα στις αποτιμήσεις της όποτε αυτό είναι εφικτό. Οι παρατηρήσιμες πληροφορίες αναφέρονται σε στοιχεία της αγοράς που προκύπτουν από ανεξάρτητες πηγές. Οι μη παρατηρήσιμες πληροφορίες αντανακλούν τις εκτιμήσεις της Τράπεζας για την αγορά. Αυτές οι δύο διαφορετικές πηγές πληροφόρησης έχουν δημιουργήσει τα παρακάτω επίπεδα προσδιορισμού της εύλογης αξίας:

1ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται βάσει εισηγμένων τιμών (άνευ προσαρμογών) σε οργανωμένες αγορές για πανομοιότυπα στοιχεία ενεργητικού ή υποχρεώσεων. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει μετοχές και ομόλογα διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστήρια ή σε χρηματαγορές, καθώς και παράγωγα, όπως futures.

2ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών εκτός των εισηγμένων τιμών που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1, που θεωρούνται άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμες. Το επίπεδο αυτό περιλαμβάνει εξωχρηματιστηριακά παράγωγα (OTC) και ομόλογα, η αποτίμηση των οποίων βασίζεται σε καμπύλες επιτοκίων ή τιμές προερχόμενες από αξιόπιστες πηγές (π.χ. Bloomberg, Reuters).

3ο Επίπεδο

Η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Το επίπεδο 3 περιλαμβάνει μετοχές του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, καθώς και επενδυτικά ακίνητα. Οι μετοχές, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και τα επενδυτικά ακίνητα του επιπέδου 3 δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά ή δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές από τρίτους διαπραγματευτές για να προσδιοριστεί η εύλογη αξία τους.

Μετοχές του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου

Η αποτίμηση διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των εν λόγω μετοχών χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτά μοντέλα και τεχνικές αποτίμησης, κατά περίπτωση, όπως: μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, υπολογισμού των δικαιωμάτων προαίρεσης, συγκρίσιμες συναλλαγές, εκτιμήσεις της εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού (π.χ. παγίων στοιχείων) και καθαρή αξία του ενεργητικού και των μεριδίων. Η Τράπεζα, με βάση την πρότερη εμπειρία της, προσαρμόζει περαιτέρω, όπου κριθεί απαραίτητο, τις σχετικές αξίες προκειμένου να απεικονίζονται οι τρέχουσες συνθήκες που επικρατούν. Η εύλογη αξία των μετοχών του επιπέδου 3 λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση όπου προκύπτουν ενδείξεις απομείωσης της αξίας των εν λόγω μετοχών, ενώ σε αντίθετη περίπτωση αυτές τηρούνται στο κόστος κτήσης.

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Στο επίπεδο 3 των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνονται ενσωματωμένα παράγωγα μετατρέψιμων ομολογιακών δανείων, έκδοσης Marfin Investment Group και Νηρέυς Α.Ε.

Τα εν λόγω παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα παρακολουθούνται στην εύλογη αξία. Η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται βάσει τεχνικών αποτίμησης με βασικές παραμέτρους: α) την υποκείμενη μετοχή, β) τη διακύμανση της υποκείμενης μετοχής, γ) τα επιτόκια και δ) τα πιστωτικά περιθώρια.

Επενδυτικά ακίνητα

Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτές μέθοδοι αποτίμησης από εκτιμητές, οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά στην ενότητα 2.18 «Επενδύσεις σε ακίνητα» των λογιστικών αρχών της Τράπεζας. Για τα επενδυτικά ακίνητα της Τράπεζας δεν διενεργήθηκε ανάλυση ευαισθησίας λόγω του σημαντικού αριθμού των ακινήτων και των διαφορετικών χαρακτηριστικών τους. Η κίνηση των επενδύσεων σε ακίνητα του επιπέδου 3 αποτυπώνεται στη σημείωση 28.

Στη συνέχεια παρατίθεται η ανάλυση των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποτιμώνται σε εύλογη αξία στα τρία προαναφερόμενα επίπεδα:

Στοιχεία Ενεργητικού & Υποχρεώσεων αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες κατά την 31/12/2015	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	-	434.831	2.197	437.028
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών				
- Ομόλογα	50.462	-	-	50.462
Αξιόγραφα Διαθέσιμα προς Πώληση				
- Ομόλογα	424.419	-	-	424.419
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	141.476	-	220.238	361.714
- Έντοκα γραμμάτια	1.621.695	-	-	1.621.695
Υποχρεώσεις				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	-	444.639	-	444.639
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	2.499	-	-	2.499

Στοιχεία Ενεργητικού & Υποχρεώσεων αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες κατά την 31/12/2014	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	-	488.453	18.488	506.941
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών				
- Ομόλογα	110.173	-	-	110.173
Αξιόγραφα Διαθέσιμα προς Πώληση (AFS)				
- Ομόλογα	317.373	228	-	317.601
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	118.617	-	166.553	285.170
- Έντοκα γραμμάτια	1.457.146	-	-	1.457.146
Υποχρεώσεις				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	-	538.260	-	538.260
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	1.853	-	-	1.853

Η Τράπεζα εξετάζει τη μεταφορά μεταξύ των επιπέδων ιεράρχησης της εύλογης αξίας στο τέλος της κάθε περιόδου αναφοράς.

Από τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποτιμώνται σε εύλογη αξία την 31/12/2015 και την 31/12/2014, δεν μεταφέρθηκε ποσό εντός των χρήσεων 2015 και 2014 από το επίπεδο 1 στο επίπεδο 2 και αντίστροφα.

Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων - απαιτήσεων, καθώς και των μετοχών του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου του επιπέδου 3 κατά την 31/12/2015 και την 31/12/2014:

Κίνηση στοιχείων επιπέδου 3 (2015)	Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	Διαθέσιμες προς πώληση Μετοχές & Άλλοι τίτλοι μεταβλ. απόδοσης
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2015	18.488	166.553
Υπόλοιπο της Πανελλήνιας Τράπεζας κατά την ημερομηνία εξαγοράς	-	176
Αγορές	1.258	107
Κέρδος/ (ζημιά) χρήσης	(17.549)	-
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	65.715
Μόνιμη απομείωση	-	(12.021)
Λήξεις - Διαθέσεις	-	(16)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	(275)
Υπόλοιπο λήξης 31/12/2015	2.197	220.238

Κίνηση στοιχείων επιπέδου 3 (2014)	Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	Διαθέσιμες προς πώληση Μετοχές & Άλλοι τίτλοι μεταβλ. απόδοσης
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2014	-	175.772
Αγορές	35.000	(249)
Κέρδος/ (ζημιά) χρήσης	2.448	(360)
Μόνιμη απομείωση	-	(9.047)
Διαθέσεις	(18.960)	-
Συναλλαγματικές διαφορές	-	437
Υπόλοιπο λήξης 31/12/2014	18.488	166.553

Η ανάλυση ευαισθησίας του 3^{ου} επιπέδου των διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων και των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων - απαιτήσεων παρουσιάζεται στους κάτωθι πίνακες:

	31/12/2015	
Ανάλυση ευαισθησίας του 3ου Επιπέδου ιεράρχησης: (ποσά σε € εκατ.)	Ευνοϊκές αλλαγές	Μη ευνοϊκές αλλαγές
Κατάσταση Αποτελεσμάτων		
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	-	(22)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	5	(5)
Κατάσταση Ιδίων Κεφαλαίων		
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	16	-

	31/12/2014	
Ανάλυση ευαισθησίας του 3ου Επιπέδου ιεράρχησης: (ποσά σε € εκατ.)	Ευνοϊκές αλλαγές	Μη ευνοϊκές αλλαγές
Κατάσταση Αποτελεσμάτων		
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	-	(21)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	4	(5)
Κατάσταση Ιδίων Κεφαλαίων		
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	21	(3)

Η εκτίμηση της μεταβολής της αξίας των μετοχών του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου του επιπέδου 3 προσεγγίστηκε με διάφορες μεθόδους, όπως:

- την καθαρή αξία του ενεργητικού (NAV),
- την προεξόφληση των μελλοντικών μερισμάτων λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις του εκδότη και το σχετικό κόστος κεφαλαίου,
- τις τιμές κλεισίματος αντίστοιχων διαπραγματεύσιμων κατηγοριών μετοχών ή δεικτών ομοειδών εισηγμένων εταιρειών,
- την αναμορφωμένη καθαρή θέση λαμβάνοντας υπόψη τις εύλογες αξίες των στοιχείων του ενεργητικού (π.χ. παγίων στοιχείων) και των σχετικών παρατηρήσεων των ορκωτών ελεγκτών της εταιρείας.

Επίσης, έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες που ενδέχεται να αναπροσαρμόζουν τις αξίες αυτές, όπως ο κλάδος και το επιχειρηματικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται οι εταιρείες, οι τρέχουσες εξελίξεις αλλά και οι προοπτικές. Επίσης, η Τράπεζα βάσει της πρότερης εμπειρίας της προσαρμόζει περαιτέρω, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο, τις αξίες έτσι ώστε να εκτιμηθούν οι ενδεχόμενες μεταβολές.

3.14 Υπηρεσίες θεματοφυλακής

Η Τράπεζα παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής προς τρίτους για πλήθος χρηματοοικονομικών προϊόντων. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν διαδικασίες όπως φύλαξη αξιών, εκκαθάριση χρηματιστηριακών συναλλαγών επί αξιών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, διενέργεια εταιρικών πράξεων, είσπραξη εισοδήματος κτλ, για λογαριασμό ιδιωτών, εταιρειών και θεσμικών επενδυτών. Τα εν λόγω χρηματοοικονομικά προϊόντα προς φύλαξη, καθώς και το έσοδο που προκύπτει από αυτά για τους τρίτους, δεν αποτελούν ιδιοκτησία της Τράπεζας και ως εκ τούτου δεν περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας. Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες ενέχουν μόνο λειτουργικούς κινδύνους, καθώς η Τράπεζα δεν παρέχει καμία εγγύηση στους κατόχους των περιουσιακών στοιχείων για την απόδοση των τοποθετήσεων τους και συνεπώς δεν διατρέχει κανένα πιστωτικό κίνδυνο.

3.15 Κεφαλαιακή επάρκεια

Η Τράπεζα Πειραιώς, ακολουθεί από την 1^η Ιανουαρίου 2014 το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο "CRD IV" (εφαρμογή της Βασιλείας III από την Ε.Ε.), όπως αυτή αποτυπώθηκε στην οδηγία 2013/36/ΕΕ (CRD) και στον Κανονισμό 575/2013 (CRR). Η οδηγία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον νόμο 4261/2014.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο απαιτεί από κάθε Πιστωτικό Ίδρυμα να διαθέτει ένα ελάχιστο επίπεδο εποπτικών ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το ύψος των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Οι ελάχιστοι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, βάσει του άρθρου 92 του CRR, διαμορφώνονται ως εξής:

- Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET1 ratio): 4,5%
- Δείκτης Κεφαλαίου της Κατηγορίας 1 (Tier 1 ratio): 6%
- Συνολικός Δείκτης κεφαλαίου (CAD ratio): 8%.

Από τις 4/11/2014, στο πλαίσιο λειτουργίας του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM), η Τράπεζα Πειραιώς υπόκειται στην άμεση εποπτεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Οι βασικοί στόχοι της Τράπεζας Πειραιώς σχετικά με τη διαχείριση της κεφαλαιακής της επάρκειας είναι:

- η συμμόρφωση με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι αναλαμβανόμενων κινδύνων, σύμφωνα με το εποπτικό πλαίσιο,
- η διαφύλαξη της δυνατότητας της Τράπεζας να συνεχίσει απρόσκοπτα τις δραστηριότητές της, έτσι ώστε να προσφέρει αποδόσεις και οφέλη στους μετόχους και να διασφαλίσει την εμπιστοσύνη των συναλλασσόμενων,
- η διατήρηση μίας ισχυρής και σταθερής κεφαλαιακής βάσης, η οποία να στηρίζει τα επιχειρηματικά σχέδια της Διοίκησης της Τράπεζας και
- η διατήρηση και ενίσχυση των υφιστάμενων υποδομών, πολιτικών, διαδικασιών και μεθοδολογιών για την επαρκή κάλυψη των εποπτικών της αναγκών, στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ακολουθεί η ανάλυση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων και οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας Πειραιώς για την 31/12/2014 και την 31/12/2015, όπως υπολογίστηκαν βάσει των κανόνων του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου και μετά την εφαρμογή, όπου αυτό απαιτείται, των μεταβατικών διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μετοχικό κεφάλαιο	2.619.955	1.830.594
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	13.074.688	11.393.315
Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	2.040.000	-
Αποθεματικό διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	30.643	(44.777)
Τακτικό αποθεματικό και λοιπά αποθεματικά	88.473	37.328
Αποτελέσματα εις νέον	(8.245.744)	(5.829.593)
Μείον: Άυλα πάγια στοιχεία	(250.765)	(238.448)
Σύνολο εποπτικών προσαρμογών των βασικών ιδίων κεφαλαίων	(257.279)	(98.860)
Σύνολο κυρίων βασικών & βασικών ιδίων κεφαλαίων (Α)	9.099.971	7.049.559
Συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια		
Υποχρεώσεις από μειωμένης εξασφάλισης δάνεια	-	216.008
Σύνολο εποπτικών προσαρμογών των συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων	-	(140.405)
Σύνολο συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων (Β)	0	75.603
Εποπτικά κεφάλαια (Α+Β)	9.099.971	7.125.162
Σύνολο σταθμισμένου έναντι των κινδύνων ενεργητικού (εντός & εκτός ισολογισμού στοιχεία)	49.871.054	51.105.375
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET 1)	18,2%	13,8%
Δείκτης Κεφαλαίου της Κατηγορίας 1 (Tier I)	18,2%	13,8%
Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (CAD Ratio)	18,2%	13,9%

Κατά τη διάρκεια του 2015, σε συνέχεια της συμφωνίας μεταξύ της Ελλάδος και των Θεσμών, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εποπτείας (ΕΕΜ) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας διενήργησε Συνολική Αξιολόγηση, τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάζονται στη σημείωση 3.1.11.

Η Τράπεζα Πειραιώς, μέσω συντονισμένων ενεργειών με τις εποπτικές αρχές και μίας σειράς ιδίων πρωτοβουλιών (αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, πώληση θυγατρικών, άσκηση διαχείρισης παθητικού), ολοκλήρωσε με επιτυχία την πλήρη κάλυψη των κεφαλαιακών της αναγκών. Σχετική αναφορά γίνεται στη σημείωση 41.

3.16 Κίνδυνος που σχετίζεται με την αναγνώριση απαιτήσεων (Tax Credits) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου

Για τον υπολογισμό των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας, λαμβάνονται υπόψη οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που έχουν αναγνωρισθεί με βάση τις οικείες διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α. Κατά την 31/12/2015, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας ανέρχονταν σε περίπου € 5,0 δις (31/12/2014: € 4,0 δις).

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, η Τράπεζα προβαίνει στην επανεκτίμηση της αξίας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, γεγονός που είναι πιθανό να οδηγήσει στη μεταβολή του υπολοίπου τους στην κατάσταση οικονομικής θέσης και κατά επέκταση να επιδράσει στον υπολογισμό των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας.

Με βάση την ισχύουσα οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις («CRD IV»), οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αναγνωρίζονται με βάση τα Δ.Π.Χ.Α. και στηρίζονται στη μελλοντική κερδοφορία της Τράπεζας, αφαιρούνται από το Δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 («CET1») εάν υπερβαίνουν συγκεκριμένα όρια. Σύμφωνα όμως με τις διατάξεις του άρθρου 27Α του νέου ΚΦΕ (Ν. 4172/2013), όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 4302/2014 και αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 4 του Ν. 4340/2015, περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επιτρέπεται υπό προϋποθέσεις στα πιστωτικά ιδρύματα, από το 2017 και μετά, να μετατρέψουν τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, προερχόμενες από τις ζημίες του προγράμματος ανταλλαγής ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου «PSI» και από συσσωρευμένες προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου οι οποίες έχουν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις (Tax Credits) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω απαιτήσεις δεν αφαιρούνται από τον CET1 αλλά προσμετρώνται στο σταθμισμένο ενεργητικό της Τράπεζας με βάση τους ισχύοντες συντελεστές.

Κατά την 31/12/2015, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας, που πληρούσαν τα κριτήρια των ανωτέρω νομοθετικών διατάξεων ανέρχονταν σε € 4,1 δις, εκ των οποίων ποσό € 1,4 δις αφορούσε τον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στο υπολειπόμενο αναπόσβεστο ποσό της χρεωστικής διαφοράς από τη συμμετοχή στο PSI και ποσό € 2,7 δις τον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στις διαφορές των κατά Δ.Π.Χ.Α. συσσωρευμένων προβλέψεων απομείωσης δανείων από τις αντίστοιχες φορολογικές προβλέψεις.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων καθώς και η ενδεχόμενη μετατροπή τους σε απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (Tax Credits) μπορεί να επηρεαστούν αρνητικά από: α) τη μελλοντική μείωση των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος, β) την δυσμενή αλλαγή των κανονισμών που διέπουν τον χειρισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στα εποπτικά κεφάλαια και γ) την τυχόν δυσμενή αλλαγή στην ερμηνεία των προαναφερθέντων τροποποιήσεων της νομοθεσίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στην περίπτωση όπου κάποιος από τους ανωτέρω κινδύνους λάβει χώρα, αυτό πιθανόν θα έχει δυσμενή επίπτωση στην επάρκεια των εποπτικών κεφαλαίων της Τράπεζας.

4. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Η κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων απαιτεί τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών από τη Διοίκηση, που επηρεάζουν την εφαρμογή των λογιστικών αρχών και των δημοσιευμένων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων. Τα απολογιστικά στοιχεία ενδέχεται να διαφέρουν από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις.

Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις όπου η Τράπεζα, κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών, προβαίνει σε λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές είναι οι κάτωθι:

4.1. Απομείωση δανείων και λοιπών απαιτήσεων

Η Τράπεζα σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων εξετάζει αν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι μία απαίτηση ή ομάδα απαιτήσεων έχει υποστεί απομείωση αξίας. Εάν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις, υπολογίζεται το ανακτήσιμο ποσό της απαίτησης ή της ομάδας απαιτήσεων και σχηματίζεται πρόβλεψη για απομείωση της αξίας των απαιτήσεων. Το ποσό της πρόβλεψης καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι εκτιμήσεις, οι παραδοχές και η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται εξετάζονται τακτικά προκειμένου οι αποκλίσεις ανάμεσα στις εκτιμώμενες απομειώσεις και τις πραγματικές ζημιές από την αδυναμία είσπραξης των απαιτήσεων να μην είναι σημαντικές. Σχετική με την προσαρμογή στις εκτιμήσεις αναφορικά με τον έλεγχο απομείωσης της αξίας των δανείων, που διενήργησε η Τράπεζα το 2015, είναι η σημείωση 22 των ατομικών οικονομικών καταστάσεων.

4.2. Εύλογη αξία εξωχρηματιστηριακών παραγώγων προϊόντων

Η εύλογη αξία παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες εξω-χρηματιστηριακές αγορές (Over The Counter), με διαπραγματευτικούς αντισυμβαλλόμενους, προσδιορίζεται με κοινώς αποδεκτά υποδείγματα αποτίμησης.

Τα εν λόγω υποδείγματα κάνουν πλήρη χρήση παρατηρήσιμων τιμών και στοιχείων αγοράς. Στις περιπτώσεις που αυτό δεν είναι εφικτό, απαιτούνται εκτιμήσεις και παραδοχές της Διοίκησης αναφορικά με τις παραμέτρους που επηρεάζουν την εύλογη αξία των παραγώγων. Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές αυτές επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και όταν οι συνθήκες των αγορών μεταβάλλονται σημαντικά.

Η εύλογη αξία των παραγώγων προϊόντων συμπεριλαμβάνει τις προσαρμογές έναντι πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου και της Τράπεζας σε μια διμερή συναλλαγή παραγώγου (CVA/DVA).

Ο υπολογισμός των πιστωτικών προσαρμογών λαμβάνει υπόψη την μελλοντική αναμενόμενη πιστωτική έκθεση, η οποία εκτιμάται χρησιμοποιώντας τεχνικές προσομοίωσης για τις μελλοντικές αξίες του παραγώγου συμβολαίου, τις εν ισχύ συμφωνίες συμψηφισμού (ISDA-Nettings) και τις ληφθείσες εξασφαλίσεις με βάση τις ισχύουσες συμβάσεις ISDA-CSA.

Επιπρόσθετα ο υπολογισμός των πιστωτικών προσαρμογών βασίζεται στους συντελεστές αναμενόμενων ζημιών (LGD) και στις καμπύλες πιθανότητας πιστωτικών αθετήσεων (PD), της Τράπεζας και του εκάστοτε αντισυμβαλλομένου, όπως αυτά εξάγονται από τις τιμές αγοράς των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης (Credit Default Swap Market).

Στην περίπτωση που οι τελευταίες δεν είναι διαθέσιμες από την αγορά ή οι διαθέσιμες τιμές αγοράς κρίνονται μη αξιόπιστες λόγω πολύ χαμηλής ρευστότητας, τότε ο υπολογισμός βασίζεται σε ισοδύναμες (proxy) πιστωτικές καμπύλες και συντελεστές ζημιών που είναι εγκεκριμένα από την Διοίκηση.

Τα μοντέλα εύλογης αξίας εφαρμόζονται με συνέπεια από περίοδο σε περίοδο, εξασφαλίζοντας έτσι την συγκρισιμότητα και την συνέχεια της αποτίμησης διαχρονικά.

4.3. Απομείωση του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου και των επενδύσεων σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες

Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο

Το διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο απεικονίζεται σε εύλογη αξία, οι μεταβολές της οποίας καταχωρούνται στο αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου. Απομείωση της αξίας του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου μετοχών και ομολόγων αναγνωρίζεται, όταν η μείωση της εύλογης αξίας, σε σχέση με το κόστος κτήσης, είναι σημαντική ή παρατεταμένη στην περίπτωση των μετοχών ή υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις αδυναμίας αποπληρωμής του εκδότη στην περίπτωση των ομολόγων. Στην περίπτωση αυτή, το αποθεματικό μεταφέρεται στα αποτελέσματα.

Σημαντική ή παρατεταμένη μείωση εύλογης αξίας ορίζεται (α) η μείωση στην εύλογη αξία κάτω του κόστους της επένδυσης για ποσοστό μεγαλύτερο του 40% ή (β) η επί δωδεκάμηνο μείωση της εύλογης αξίας σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% της αξίας κτήσης.

Εκτιμήσεις χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρεογράφων, που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά. Για τα χρεόγραφα αυτά, η εύλογη αξία που υπολογίζεται από διάφορα οικονομικά μοντέλα αποτίμησης, συνυπολογίζεται μαζί με εκτιμήσεις για κλαδικές διακυμάνσεις και προοπτικές, καθώς και με την οικονομική κατάσταση των εκδοτών των εν λόγω χρεογράφων.

Επένδυση σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες

Η Τράπεζα εξετάζει για απομείωση την αξία των επενδύσεών της σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες, συγκρίνοντας το ανακτήσιμο ποσό της εκάστοτε επένδυσης (την υψηλότερη αξία μεταξύ της αξίας λόγω χρήσης και της εύλογης αξίας μείον τα κόστη της πώλησης) με τη λογιστική της αξία.

Στις περιπτώσεις αυτές, χρησιμοποιείται παρόμοια μεθοδολογία με αυτή που περιγράφεται ανωτέρω για τις μετοχές του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, ενώ λαμβάνεται υπόψη και η παρούσα αξία των υπολογιζόμενων μελλοντικών ταμιακών ροών, που αναμένεται να δημιουργηθούν από τη θυγατρική ή τη συγγενή εταιρεία. Το ποσό της μόνιμης απομείωσης της αξίας της επένδυσης, που προκύπτει από την αξιολόγηση, καταχωρείται στα αποτελέσματα.

Την 31/12/2015, η Τράπεζα ανέθεσε σε ανεξάρτητους εκτιμητές τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας ορισμένων θυγατρικών του εξωτερικού. Για τις περιπτώσεις όπου η προσδιορισθείσα ανακτήσιμη αξία υπολειπόταν της αντίστοιχης λογιστικής αξίας της θυγατρικής εταιρείας, αναγνωρίστηκε μόνιμη απομείωση της αξίας της επένδυσης με αντίστοιχη επιβάρυνση των αποτελεσμάτων χρήσης. Σχετική αναφορά γίνεται στη σημείωση 25.

4.4. Προσδιορισμός εύλογης αξίας ακινήτων

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία, η οποία προσδιορίζεται σε συνεργασία με εκτιμητές.

Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα εξετάζονται για απομείωση αξίας όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες παρέχουν ενδείξεις, ότι η λογιστική αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη. Η ανακτήσιμη αξία είναι η μεγαλύτερη μεταξύ της εύλογης αξίας του ενσώματου παγίου στοιχείου, μειωμένης κατά τις δαπάνες για την πώλησή του και της αξίας λόγω χρήσης.

Τα αποθέματα ακινήτων αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, μείον τα έξοδα πώλησης.

Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές ή αναπροσαρμόζεται, αν κρίνεται απαραίτητο, αναλόγως της φύσης, της τοποθεσίας και της κατάστασης του ακινήτου. Εάν η πληροφόρηση για τις εύλογες αξίες δεν είναι διαθέσιμη, χρησιμοποιούνται μέθοδοι εκτίμησης. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα αντανakλούν εισοδήματα από τρέχουσες μισθώσεις, καθώς και παραδοχές για μελλοντικά μισθώματα, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς.

Για τα ακίνητα, των οποίων η αξία δεν κρίνεται μεμονωμένα σημαντική, η εύλογη αξία ενδέχεται να προσδιορίζεται με την εφαρμογή των ιδίων ως άνω μεθοδολογιών ή με την αναγωγή των συμπερασμάτων των εκτιμήσεων, σε ομάδες επενδύσεων, που έχουν ομοειδή χαρακτηριστικά.

Την 31/12/2015, για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των ακινήτων της Τράπεζας επιλέχθηκε δείγμα επενδυτικών, ιδιοχρησιμοποιούμενων και αποθεμάτων ακινήτων. Η διενέργεια των αποτιμήσεων για τα ακίνητα αυτά ανατέθηκε σε ανεξάρτητους εκτιμητές. Στη συνέχεια έγινε αναγωγή των αποτελεσμάτων των εκτιμήσεων στον υπόλοιπο πληθυσμό ακινήτων βάσει της κατηγορίας, του είδους και της τοποθεσίας των ακινήτων.

4.5. Υποχρεώσεις προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

Ο προσδιορισμός της παρούσας αξίας των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών βασίζεται σε αναλογιστική μελέτη που διενεργείται στο τέλος κάθε χρήσης από ανεξάρτητους αναλογιστές. Οι βασικές εκτιμήσεις και παραδοχές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της αναλογιστικής μελέτης είναι το επιτόκιο προεξόφλησης, η μελλοντική εξέλιξη των αποδοχών και των συντάξεων, καθώς και ο ρυθμός αύξησης των τιμών. Για τον καθορισμό του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου λαμβάνονται υπόψη τα επιτόκια εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστοληπτικής αξιολόγησης, με διάρκεια ανάλογη των αντίστοιχων υποχρεώσεων και ίδιου νομίσματος.

4.6. Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Η Τράπεζα αναγνωρίζει προβλέψεις, στις περιπτώσεις όπου υφίσταται παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση, η οποία έχει προκληθεί από γεγονότα, που έχουν λάβει χώρα στο παρελθόν και είναι σχεδόν βέβαιο, πως για την τακτοποίησή της απαιτείται μία εκροή πόρων, που μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Αντίθετα, στις περιπτώσεις όπου η πιθανότητα εκροής πόρων για την τακτοποίηση της υποχρέωσης είναι απόμακρη ή το ποσό της εκροής πόρων δεν μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα, δεν σχηματίζεται πρόβλεψη αλλά γνωστοποιείται στις οικονομικές καταστάσεις το σχετικό γεγονός.

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, η Τράπεζα προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις και παραδοχές αναφορικά με την αξιολόγηση της πιθανότητας τακτοποίησης της υποχρέωσης, τη δυνατότητα αξιόπιστης επιμέτρησης του ύψους της εκροής που απαιτείται για τον διακανονισμό της εν λόγω υποχρέωσης, καθώς και για το χρόνο τακτοποίησής της.

Ειδικότερα, για τις σημαντικές υποθέσεις όπου εκτιμάται ότι ο διακανονισμός των υποχρεώσεων θα λάβει χώρα σε σημαντικά μεταγενέστερο χρόνο σε σχέση με την ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων, με συνέπεια η επίδραση από τη διαχρονική αξία του χρήματος να είναι σημαντική, η πρόβλεψη προσμετράται στην παρούσα αξία των δαπανών, που αναμένεται να απαιτηθούν για το διακανονισμό των υποχρεώσεων. Για την εκτίμηση του προεξοφλητικού επιτοκίου λαμβάνονται υπόψη οι τρέχουσες συνθήκες της αγοράς για τη διαχρονική αξία του χρήματος, καθώς και οι κίνδυνοι που συνδέονται με τη συγκεκριμένη υποχρέωση. Επιπρόσθετα, το χρησιμοποιούμενο προεξοφλητικό επιτόκιο δεν λαμβάνει υπόψη τυχόν φόρους.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα στην περίπτωση των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων, έχει υιοθετήσει την αναλυτική αξιολόγησή τους, κάθε φορά που συντάσσονται οικονομικές καταστάσεις, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες εκτιμήσεις της Νομικής Υπηρεσίας της Τράπεζας ή ακόμα και εξειδικευμένων ανεξάρτητων Νομικών Συμβούλων, στις περιπτώσεις όπου το υπό εξέταση ποσό είναι σημαντικό.

4.7. Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενων φόρων εισοδήματος

Η Τράπεζα αναγνωρίζει αναβαλλόμενους φόρους επί των προσωρινών φορολογικών διαφορών, λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για τα εισοδήματα, που αποτελούν αντικείμενο του φόρου, διαχωρίζοντάς τα από αυτά που απαλλάσσονται και συνεκτιμώντας παράλληλα τα μελλοντικά οφέλη αλλά και τις υποχρεώσεις από φόρους.

Κατά τη διαδικασία υπολογισμού και αξιολόγησης της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, λαμβάνονται υπόψη οι κατάλληλες εκτιμήσεις της Διοίκησης για την εξέλιξη των φορολογικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας στο ορατό μέλλον.

Οι εκτιμήσεις της Διοίκησης για τη μελλοντική εξέλιξη των φορολογικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη το από 29 Νοεμβρίου 2015 εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης, βασίζονται σε μία σειρά παραδοχές, εκ των οποίων ορισμένες σχετίζονται με την πορεία της ελληνικής οικονομίας, ενώ ορισμένες άλλες με ενέργειες ή αλλαγές, που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και επηρεάζουν τη μελλοντική εξέλιξη των αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

Επιπρόσθετα, συνεξετάζεται η φύση των προσωρινών διαφορών και των φορολογικών ζημιών και η δυνατότητα ανάκτησής τους, σε σχέση με το εκάστοτε ισχύον φορολογικό καθεστώς για τον συμψηφισμό τους με κέρδη επόμενων χρήσεων (π.χ. πενταετία) ή με άλλες ειδικότερες ρυθμίσεις, όπως για παράδειγμα αυτές, που έχουν θεσπιστεί από την ελληνική νομοθεσία και με τις οποίες προβλέπεται η προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί συγκεκριμένων προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και όρους.

4.8. Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού

Στα «Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού», η Τράπεζα εντάσσει το κόστος συμμετοχής των θυγατρικών και των συγγενών εταιριών που πληρούν τις προϋποθέσεις κατάταξης στο συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο με βάση τις οικείες διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 5. Για τις εν λόγω θυγατρικές εταιρείες, η Διοίκηση της Τράπεζας προβαίνει σε εκτιμήσεις αναφορικά με τη δυνατότητα

ολοκλήρωσης της συναλλαγής, ήτοι πώλησης της θυγατρικής εταιρείας, εντός διαστήματος ενός έτους από την αρχική κατηγοριοποίηση, όπως προβλέπεται από το Δ.Π.Χ.Α. 5.

4.9. Αναγνώριση υπεραξίας/ αρνητικής υπεραξίας

Η λογιστική μέθοδος εξαγοράς (acquisition method) χρησιμοποιείται από την Τράπεζα για τη λογιστικοποίηση των εξαγορών. Η Τράπεζα για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, καθώς και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων των εξαγοραζόμενων δραστηριοτήτων, χρησιμοποιεί τη μέθοδο επιμερισμού του κόστους αγοράς (purchase price allocation) εφαρμόζοντας τις προβλεπόμενες διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων». Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα χρησιμοποιεί εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.

Στην περίπτωση προκύπτουσας υπεραξίας, η Τράπεζα διενεργεί έλεγχο απομείωσης της αξίας της σε ετήσια βάση ή όποτε υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης, συγκρίνοντας τη λογιστική αξία της κάθε μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών (cash generating unit), συμπεριλαμβανομένης της σχετικής υπεραξίας, με το αντίστοιχο ανακτήσιμο ποσό. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, η Τράπεζα προβαίνει σε εκτιμήσεις για τον καθορισμό του ανακτήσιμου ποσού (recoverable amount), οι οποίες περιλαμβάνουν βασικές παραδοχές της Διοίκησης για την περίοδο των εκτιμώμενων ταμειακών ροών, τις ταμειακές ροές, τον ρυθμό ανάπτυξής τους (growth rate), καθώς και το επιτόκιο προεξόφλησης. Οι εν λόγω παραδοχές γνωστοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας, στην περίπτωση υπεραξιών που κρίνονται σημαντικές σε σχέση με τη συνολικά σχηματισμένη υπεραξία, με βάση τις σχετικές διατάξεις του Δ.Λ.Π. 36. Σχετική με την υπεραξία είναι η σημείωση 26 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

4.10. Ελληνικό Δημόσιο

Η Διοίκηση της Τράπεζας προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις και παραδοχές αναφορικά με τη πορεία της Ελληνικής οικονομίας. Η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας δημιουργεί αβεβαιότητες που ενδέχεται να έχουν επίδραση στην πιστοληπτική ικανότητα του Ελληνικού δημοσίου. Αναφορά στις εκτιμήσεις της Διοίκησης για τις οικονομικές εξελίξεις γίνεται στη σημείωση 2.

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, η συνολική λογιστική αξία των απαιτήσεων της Τράπεζας από το Ελληνικό Δημόσιο είναι:

	2015	2014
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – απαιτήσεις	347.370	393.286
Ομόλογα και έντοκα γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	50.351	110.151
Δάνεια προς επιχειρήσεις/ Δημόσιο τομέα	1.372.736	2.210.077
Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης επενδυτικού χαρτοφυλακίου	2.034.992	1.798.168
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.073.808	957.242
Σύνολο	4.879.257	5.468.924

5 Ανάλυση κατά τομέα

α) Επιχειρηματικοί τομείς

Η Τράπεζα Πειραιώς έχει αναγνωρίσει τους ακόλουθους επιχειρηματικούς τομείς:

Λιανική Τραπεζική – Ο τομέας περιλαμβάνει εργασίες εμπορικής τραπεζικής της Τράπεζας που απευθύνονται σε νοικοκυριά, καθώς και σε μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις (καταθέσεις, χορηγήσεις, κίνηση κεφαλαίων, εισαγωγές – εξαγωγές, εγγυητικές επιστολές κ.α.).

Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων – Ο τομέας περιλαμβάνει εργασίες εμπορικής τραπεζικής της Τράπεζας που απευθύνονται σε μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς επίσης και σε ναυτιλιακές εταιρείες, οι οποίες εξυπηρετούνται από κεντρικές υπηρεσίες, λόγω των εξειδικευμένων αναγκών τους (καταθέσεις, χορηγήσεις, ομολογιακά δάνεια, χρηματοδότηση έργων, κίνηση κεφαλαίων, εισαγωγές – εξαγωγές, εγγυητικές επιστολές κ.α.).

Επενδυτική Τραπεζική – Ο τομέας περιλαμβάνει εργασίες επενδυτικής τραπεζικής της Τράπεζας (συμβουλευτικές και επενδυτικές υπηρεσίες, αναδοχές, χρηματιστηριακές συναλλαγές κ.α.).

Διαχείριση Κεφαλαίων και Treasury – Ο τομέας περιλαμβάνει εργασίες διαχείρισης περιουσίας τρίτων, καθώς και για ίδιο λογαριασμό της Τράπεζας (εργασίες wealth management, αμοιβαία κεφάλαια, διαχείριση διαθεσίμων).

Λοιποί Τομείς – Οι λοιποί τομείς περιλαμβάνουν εργασίες της Τράπεζας που δεν συμπεριλαμβάνονται σε κάποιον από τους προηγούμενους τομείς (εργασίες κεντρικών υπηρεσιών κ.α.).

Με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 8, ο καθορισμός των επιχειρηματικών τομέων προκύπτει από τις εσωτερικές αναφορές που αποστέλλονται στην Εκτελεστική Επιτροπή, βάσει των οποίων παρακολουθείται και αξιολογείται η απόδοση του κάθε τομέα. Κρίσιμα στοιχεία αποτελούν η εξέλιξη των μεγεθών και των αποτελεσμάτων ανά τομέα.

Παρατίθεται ανάλυση των αποτελεσμάτων και των λοιπών στοιχείων κατά επιχειρηματικό τομέα της Τράπεζας:

1/1 - 31/12/2015	Λιανική Τραπεζική	Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων	Επενδυτική Τραπεζική	Διαχείριση κεφαλαίων & Treasury	Λοιποί τομείς	Σύνολο
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.326.431	599.289	3	117.133	(331.421)	1.711.435
Καθαρά έσοδα προμηθειών	176.262	30.673	306	5.105	2.991	215.337
Λοιπά έσοδα	(2.373)	2.056	7	51.837	175.586	227.113
Σύνολο καθαρών εσόδων	1.500.319	632.018	316	174.076	(152.844)	2.153.884
Αποσβέσεις	(24.070)	(109)	(8)	(2.620)	(57.151)	(83.958)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	(1.010.407)	(75.202)	(2.983)	(63.631)	-	(1.152.223)
Αποτελέσματα προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	465.842	556.707	(2.676)	107.825	(209.995)	917.703
Απομείωση αξίας δανείων	(2.333.447)	(906.774)	-	-	-	(3.240.220)
Απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων	-	-	-	-	(106.829)	(106.829)
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών	-	-	-	-	(886.363)	(886.363)
Απομείωση αξίας ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού	(14.630)	-	-	-	(48.619)	(63.249)
Απομείωση αξίας διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	-	-	-	-	(2.677)	(2.677)
Λοιπές προβλέψεις	(1.652)	(601)	-	-	(95.899)	(98.151)
Αποτελέσματα προ φόρων	(1.883.886)	(350.667)	(2.676)	107.825	(1.350.382)	(3.479.786)
Φόρος εισοδήματος						1.090.389
Αποτελέσματα μετά από φόρο εισοδήματος						(2.389.397)
Λοιπά στοιχεία κατά την 31/12/2015						
Σύνολο ενεργητικού	37.451.178	12.940.203	189	22.339.913	10.270.795	83.002.278
Σύνολο υποχρεώσεων	35.009.300	1.255.610	29	36.027.628	1.101.694	73.394.262
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	48.113	409	237	1.533	98.654	148.946

1/1 - 31/12/2014	Λιανική Τραπεζική	Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων	Επενδυτική Τραπεζική	Διαχείριση κεφαλαίων & Treasury	Λοιποί τομείς	Σύνολο
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.075.145	642.440	2	90.279	(166.908)	1.640.958
Καθαρά έσοδα προμηθειών	165.114	43.761	1.320	6.013	2.173	218.381
Λοιπά έσοδα	9.441	164.307	24	(52.677)	89.254	210.349
Σύνολο καθαρών εσόδων	1.249.699	850.508	1.346	43.615	(75.481)	2.069.687
Αποσβέσεις	(20.889)	(95)	-	(1.322)	(57.307)	(79.613)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	(931.311)	(71.606)	(2.289)	(60.131)	-	(1.065.337)
Αποτελέσματα προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	297.500	778.807	(943)	(17.838)	(132.788)	924.738
Απομείωση αξίας δανείων	(2.775.949)	(817.855)	-	-	-	(3.593.805)
Απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων	-	-	-	-	(105.751)	(105.751)
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών	-	-	-	-	(314.407)	(314.407)
Απομείωση αξίας ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού	(35.139)	-	-	-	(16.389)	(51.528)
Λοιπές προβλέψεις	(1.520)	(553)	-	-	(6.336)	(8.408)
Αποτελέσματα προ φόρων	(2.515.108)	(39.601)	(943)	(17.838)	(575.670)	(3.149.161)
Φόρος εισοδήματος						1.083.961
Αποτελέσματα μετά από φόρο εισοδήματος						(2.065.200)
Λοιπά στοιχεία κατά την 31/12/2014						
Σύνολο ενεργητικού	41.089.096	13.904.497	22	19.879.050	9.730.434	84.603.099
Σύνολο υποχρεώσεων	46.463.251	1.842.336	257	27.039.817	1.870.571	77.216.233
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	67.128	2.077	142	6.805	82.353	158.505

Στους ανωτέρω πίνακες, τα έντοκα έσοδα παρουσιάζονται μετά την αφαίρεση των εντόκων εξόδων, καθώς η Διοίκηση βασίζεται πρωτίστως στα καθαρά έντοκα έσοδα προκειμένου να αξιολογήσει την απόδοση του τομέα.

Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες περιλαμβάνουν προσθήκες άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού, που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια των περιόδων αναφοράς από τους επιμέρους επιχειρηματικούς τομείς.

Στο ενεργητικό των επιχειρηματικών τομέων «Λιανική Τραπεζική» και «Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων» περιλαμβάνονται οι παρακάτω χορηγήσεις, τις οποίες διαχειρίζεται η ειδική μονάδα της Τράπεζας με τίτλο «Αναδιάρθρωσεις & διαχείριση προβληματικού χαρτοφυλακίου (Recovery Business Unit)» που συστάθηκε στο έτος 2014.

31 Δεκεμβρίου 2015	Υπόλοιπο προ προβλέψεων και προσαρμογών	Σωρευμένες προβλέψεις και προσαρμογές	Υπόλοιπο μετά από προβλέψεις και προσαρμογές
Επιχειρηματικά	19.037.227	(9.853.613)	9.183.614
Στεγαστικά	4.748.082	(1.344.007)	3.404.075
Καταναλωτικά	3.357.285	(2.161.579)	1.195.706
Σύνολο	27.142.594	(13.359.199)	13.783.394

31 Δεκεμβρίου 2014	Υπόλοιπο προ προβλέψεων και προσαρμογών	Σωρευμένες προβλέψεις και προσαρμογές	Υπόλοιπο μετά από προβλέψεις και προσαρμογές
Επιχειρηματικά	17.516.163	(8.380.185)	9.135.978
Στεγαστικά	4.585.295	(1.030.602)	3.554.693
Καταναλωτικά	3.373.641	(2.131.069)	1.242.572
Σύνολο	25.475.099	(11.541.856)	13.933.243

Στο σύνολο υποχρεώσεων περιλαμβάνονται καταθέσεις πελατών της μονάδας «Αναδιάρθρωσεις & διαχείριση προβληματικού χαρτοφυλακίου (Recovery Business Unit)» ύψους € 426.154 χιλ. (31/12/2014: € 430.828 χιλ.).

β) Γεωγραφικοί τομείς

Η Τράπεζα δραστηριοποιείται σε 3 χώρες. Η Ελλάδα είναι η κύρια χώρα δραστηριοποίησης της Τράπεζας Πειραιώς. Οι δραστηριότητες στην Ελλάδα περιλαμβάνουν όλους τους επιχειρηματικούς τομείς. Κύριο αντικείμενο στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι η Τραπεζική Μεγάλων Επιχειρήσεων, η Επενδυτική Τραπεζική και η Διαχείριση Κεφαλαίων & Treasury. Κύριο αντικείμενο στη Γερμανία αποτελεί η Λιανική Τραπεζική.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη γεωγραφική κατανομή των μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού και των καθαρών εσόδων της Τράπεζας Πειραιώς, όπως προβλέπεται από το Δ.Π.Χ.Α. 8:

31 Δεκεμβρίου 2015	Καθαρά Έσοδα	Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού
Ελλάδα	2.096.278	1.420.778
Ην. Βασίλειο	56.843	511
Γερμανία	764	99
Σύνολο	2.153.884	1.421.389

31 Δεκεμβρίου 2014	Καθαρά Έσοδα	Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού
Ελλάδα	1.978.992	1.398.154
Ην. Βασίλειο	91.112	614
Γερμανία	(417)	122
Σύνολο	2.069.687	1.398.889

Το κόστος άντλησης ρευστότητας μέσω πιστωτικών τίτλων, κεφαλαίων μειωμένης εξασφάλισης και υβριδικών κεφαλαίων περιλαμβάνεται στα καθαρά έσοδα της Ελλάδας.

6 Καθαρά έντοκα έσοδα

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		
Τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης	152.241	153.393
Τόκοι δανείων πελατών και πράξεων προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων	2.495.608	2.748.606
Τόκοι δανείων και απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	117.588	96.064
Λοιποί τόκοι έσοδα	3.319	3.509
Σύνολο τόκων και εξομοιούμενων εσόδων	2.768.755	3.001.573
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		
Τόκοι καταθέσεων πελατών και πράξεων προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων	(381.593)	(903.192)
Τόκοι πιστωτικών τίτλων σε κυκλοφορία και λοιπών δανειακών κεφαλαίων	(34.260)	(55.242)
Τόκοι υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα	(488.485)	(242.747)
Εισφορά Ν. 128	(151.154)	(154.256)
Λοιποί τόκοι έξοδα	(1.829)	(5.178)
Σύνολο τόκων και εξομοιούμενων εξόδων	(1.057.321)	(1.360.615)
Καθαρά έντοκα έσοδα	1.711.435	1.640.958

7 Καθαρά έσοδα προμηθειών

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Έσοδα προμηθειών		
Εμπορική τραπεζική	231.175	221.358
Επενδυτική τραπεζική	7.759	10.412
Διαχείριση κεφαλαίων	17.434	15.515
Σύνολο εσόδων προμηθειών	256.368	247.284
Έξοδα προμηθειών		
Εμπορική τραπεζική	(37.356)	(25.379)
Επενδυτική τραπεζική	(1.494)	(1.093)
Διαχείριση κεφαλαίων	(2.181)	(2.431)
Σύνολο εξόδων προμηθειών	(41.031)	(28.904)
Καθαρά έσοδα προμηθειών	215.337	218.381

8 Έσοδα από μερίσματα

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Μερίσματα από θυγατρικές εταιρείες	92.595	5.515
Μερίσματα από συγγενείς εταιρείες	-	1.694
Μερίσματα χρεογράφων διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	7.568	13.233
Σύνολο	100.163	20.442

Το έσοδο των μερισμάτων από θυγατρικές εταιρείες ποσού € 92,6 εκατ. προέρχεται κυρίως από μερίσματα που διένειμαν οι θυγατρικές εταιρείες Πειραιώς Μεσίτες Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών Α.Ε. (€ 15,0 εκατ.), Πειραιώς Πρακτορειακή Ασφαλιστικών Εργασιών Α.Ε. (€ 66,5 εκατ.) και Πειραιώς Factoring Α.Ε. (€ 11,0 εκατ.).

9 Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κέρδη μείον ζημιές συναλλάγματος	(9.284)	(27.452)
Κέρδη μείον ζημιές παραγώγων	27.969	(43.162)
Κέρδη μείον ζημιές ομολόγων και εντόκων γραμματίων	42.662	(4.448)
Κέρδη μείον ζημιές υποχρεώσεων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	(429)	-
Σύνολο αποτελεσμάτων από χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου (Α)	60.919	(75.061)
Κέρδη μείον ζημιές μετοχών αποτιμώμενων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών (Β)	0	(1.269)
Σύνολο (Α) + (Β)	60.919	(76.330)

Κατά τη χρήση του 2015 τα «Κέρδη μείον ζημιές παραγώγων» περιλαμβάνουν κυρίως κέρδη € 17,2 εκατ. από συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίου. Επιπλέον, τα «Κέρδη μείον ζημιές ομολόγων και εντόκων γραμματίων» περιλαμβάνουν κέρδη κυρίως € 26,4 εκατ. από επαναγορές μεσομακροπρόθεσμων τίτλων (EMTN) και € 10,7 εκατ. επί ομολόγων και γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου.

10 Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κέρδη μείον ζημιές μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου (σημείωση 42)	27	63.146
Κέρδη μείον ζημιές ομολόγων διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου (σημείωση 42)	(15)	9.032
Κέρδη μείον ζημιές από πώληση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών	16.239	636
Σύνολο	16.251	72.814

Τα αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου διαμορφώθηκαν σε κέρδη ύψους € 16,3 εκατ. για τη χρήση 2015, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην πώληση της θυγατρικής εταιρείας Piraeus Bank Egypt S.A.E. και της συγγενούς εταιρείας AIK Banka.

Οι απομειώσεις του επενδυτικού χαρτοφυλακίου εμφανίζονται στην "Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου" στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Σχετική αναφορά γίνεται στη σημείωση 25 και στη σημείωση 42.

11 Λοιπά αποτελέσματα

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Έσοδα ενοικίων	7.107	5.965
Κέρδη μείον ζημιές από αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	6.282	(7.569)
Λοιπά έσοδα τραπεζικών εργασιών	15.281	1.337
Κέρδη από κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων στο πλαίσιο της άσκησης διαχείρισης παθητικού	17.629	-
Λοιπά κονδύλια	3.480	193.689
Σύνολο	49.780	193.423

Τα «Λοιπά αποτελέσματα» της χρήσης 2015 εμφανίζονται σημαντικά χαμηλότερα από τα αντίστοιχα του 2014 καθώς το συγκεκριμένο κονδύλι για τη χρήση 2014 επηρεάστηκε κυρίως από: α) το κέρδος ύψους € 144 εκατ. από την αντικατάσταση του ενός εκ των δύο αποκτηθέντων δανείων εταιρειών του ομίλου MIG, έναντι του συνόλου € 165 εκατ., με ΜΟΔ έκδοσης MIG και β) ποσό € 39 εκατ. περίπου που προέκυψε από την αναγνώριση πρόσθετης αξίας επί εξαγορασθέντων δανείων λόγω απόκτησης πρόσθετων εξασφαλίσεων.

12 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Μισθοί και ημερομίσθια	(396.021)	(388.902)
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	(99.970)	(101.522)
Λοιπές δαπάνες προσωπικού	(24.279)	(22.777)
Δαπάνες προγράμματος αποχώρησης (σημείωση 39)	(6.841)	(55.288)
Δαπάνες παροχών μετά τη συνταξιοδότηση (σημείωση 39)	(14.660)	(13.190)
Εκτίμηση δαπανών κόστους αποχώρησης	(110.000)	-
Σύνολο	(651.772)	(581.678)

Ο αριθμός προσωπικού της Τράπεζας Πειραιώς στις 31 Δεκεμβρίου 2015 ήταν 14.326 έναντι 14.418 στο τέλος το 2014.

Στο πλαίσιο του από 29 Νοεμβρίου 2015 εγκεκριμένου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας Πειραιώς, η Τράπεζα έχει δεσμευθεί για την περαιτέρω μείωση του προσωπικού της και του προσωπικού των θυγατρικών της με σκοπό την επίτευξη ωφελειών στο λειτουργικό κόστος. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα προέβη στο σχηματισμό πρόβλεψης ύψους € 110 εκατ. την 31/12/2015 για Πρόγραμμα Αποχωρήσεων (Εθελουσίας Εξόδου). Το τελικό ύψος της δαπάνης θα προσδιορισθεί το 2016 κατά την οριστικοποίηση του αριθμού των εργαζομένων που θα συμμετάσχουν σε αυτό.

13 Έξοδα διοίκησης

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Ενοίκια	(52.100)	(62.370)
Φόροι - τέλη	(81.733)	(84.144)
Έξοδα προβολής και διαφήμισης	(39.113)	(39.500)
Εξυπηρέτηση - προώθηση τραπεζικών προϊόντων	(45.905)	(47.262)
Αμοιβές και δαπάνες τρίτων	(89.357)	(86.591)
Έξοδα φύλαξης και συντήρησης παγίων	(32.285)	(32.979)
Έξοδα τηλεπικοινωνιών και ηλεκτρικής ενέργειας	(18.579)	(22.376)
Εισφορές ΤΕΚΕ (Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων, Επενδύσεων & Σκέλος Εξυγίανσης)	(77.562)	(36.082)
Λοιπά διάφορα έξοδα	(63.816)	(72.353)
Σύνολο	(500.450)	(483.658)

Η αύξηση του κονδυλίου "Εισφορές ΤΕΚΕ (Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων, Επενδύσεων & Σκέλος Εξυγίανσης)" στη χρήση 2015, οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εισφορών προς το ΤΕΚΕ.

Τα διαθέσιμα του Σκέλους Εξυγίανσης (ΣΕ) του ΤΕΚΕ, ως Ταμείου Εξυγίανσης για τα πιστωτικά ιδρύματα, προέρχονται από τακτικές εκ των προτέρων εισφορές, έκτακτες εκ των υστέρων εισφορές και εναλλακτικά μέσα χρηματοδότησης σύμφωνα με τον Ν. 4335/2015. Τα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα κατά τον χρόνο χορήγησης των δανείων στο ΣΕ, καταβάλλουν εισφορές με τις οποίες το ΣΕ αποπληρώνει τις υποχρεώσεις του από δάνεια για σκοπούς εξυγίανσης.

Στη χρήση 2015, το συνολικό ποσό των εισφορών ύψους € 77,6 εκατ. αφορούν στην α) ετήσια εισφορά για το Σκέλος Εξυγίανσης (ΣΕ) που ανέρχεται σε ποσό περίπου € 43,5 εκατ., β) τακτική εκ των προτέρων εισφορά στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Εξυγίανσης για το έτος 2015 ύψους περίπου € 21,2 εκατ. και γ) συμπληρωματική εισφορά για την κάλυψη της χρηματοδότησης των μέτρων εξυγίανσης συνεταιριστικής Τράπεζας ύψους περίπου € 12,9 εκατ.. Στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν.3746/2009, για το ενεργητικό του ΤΕΚΕ που τίθεται προς εξυπηρέτηση του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων, δεν προέκυψε εισφορά για το έτος 2015 όπως και για το προηγούμενο έτος 2014.

14 Φόρος εισοδήματος

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Τρέχων Φόρος	-	(3.804)
Αναβαλλόμενος Φόρος (σημείωση 38)	1.090.389	1.087.765
Σύνολο	1.090.389	1.083.961

Σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν.4172/2013), όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4334/2015 (ΦΕΚ Α'80/16-07-2015) και ισχύει σήμερα, θεσπίστηκε αυξημένος συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των νομικών προσώπων από 26% σε 29% για το φορολογικό έτος 2015 και εφεξής. Η παρακράτηση φόρου για τα μερίσματα που θα εγκριθούν προς διανομή από την 1/1/2014 και μεταγενέστερα έχει ορισθεί σε 10%. Η ανωτέρω μεταβολή του φορολογικού συντελεστή επηρέασε θετικά τα αποτελέσματα (φόροι) της χρήσης 2015 κατά € 0,5 δις περίπου (3^ο τρίμηνο 2015), αυξάνοντας ισόποσα και το ύψος του αναβαλλόμενου φόρου, που είχε αναγνωρισθεί στις οικονομικές καταστάσεις.

Το έσοδο φόρου της χρήσης 2015 συνολικού ύψους € 1,09 δις, επηρεάστηκε κυρίως από τον επανυπολογισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων με τον νέο (αυξημένο) φορολογικό συντελεστή για την Τράπεζα και τις ελληνικές θυγατρικές της, που προαναφέρθηκε, από τον αναβαλλόμενο φόρο που σχετίζεται με τις φορολογικές ζημιές της περιόδου αυτής, καθώς και από τις επιπλέον προβλέψεις για την απομείωση της αξίας των δανείων που καταχωρήθηκαν στις κατά ΔΠΧΑ οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με τις φορολογικές προβλέψεις. Σχετική αναφορά γίνεται και στη σημείωση 38.

Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις συνολικού ύψους € 5 δις, βασιζόμενη στις κατάλληλες εκτιμήσεις της Διοίκησης για τη μελλοντική εξέλιξη των φορολογικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη το από 29 Νοεμβρίου 2015 εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης και συνεκτιμώντας μια σειρά άλλων παραγόντων για την ανακτησιμότητά τους (π.χ., τη φύση των προσωρινών φορολογικών διαφορών, τους χρονικούς περιορισμούς για το συμψηφισμό των ζημιών, κ.λπ.).

Τα μέτρα που έχουν ήδη εφαρμοστεί στο πλαίσιο του υφιστάμενου σχεδίου αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, καθώς και εκείνα που προβλέπονται στο αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης, θα επιτρέψουν στην Τράπεζα να αποκαταστήσει πλήρως τη μελλοντική κερδοφορία της και να ξεπεράσει τις συνέπειες της παρατεταμένης οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27Α του νέου ΚΦΕ (Ν. 4172/2013), όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 4302/2014 και αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 4 του Ν. 4340/2015, περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων («ΑΦΑ»), επιτρέπεται υπό προϋποθέσεις στα πιστωτικά ιδρύματα, από το 2017 και μετά, να μετατρέψουν τις ΑΦΑ, προερχόμενες από τις ζημιές του PSI και από συσσωρευμένες προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου οι οποίες έχουν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, σε απαίτηση (Tax Credit) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Ως βασική προϋπόθεση συνίσταται η ύπαρξη λογιστικής ζημίας ξεκινώντας από το φορολογικό έτος 2016 και μετά. Η απαίτηση θα συμψηφίζεται με τον φόρο εισοδήματος. Το μη συμψηφιζόμενο μέρος αναγνωρίζεται άμεσα ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο. Στην περίπτωση αυτή, η Τράπεζα υποχρεούται στην έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών (δικαιώματα μετατροπής) υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου που αντιστοιχούν σε κοινές μετοχές συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με το 100% του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης φορολογικής απαίτησης και στο σχηματισμό ισόποσου ειδικού αποθεματικού προοριζόμενο αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού του κεφαλαίου. Οι κοινοί μέτοχοι θα έχουν δικαίωμα προτίμησης επί των ανωτέρω δικαιωμάτων. Το εν λόγω αποθεματικό θα κεφαλαιοποιηθεί και θα εκδοθούν κοινές μετοχές υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της Τράπεζας της 19/12/2014 ενέκρινε την ένταξή της στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, σχετικά με την προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επί προσωρινών διαφορών σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου και παράλληλα εξουσιοδότησε το Διοικητικό της Συμβούλιο να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων.

Κατά την 31/12/2015, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας, που πληρούσαν τα κριτήρια του ανωτέρω Νόμου ανέρχονταν σε € 4,1 δις, εκ των οποίων ποσό € 1,4 δις αφορούσε τον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στο υπολειπόμενο αναπόσβεστο ποσό της χρεωστικής διαφοράς από τη συμμετοχή στο PSI και ποσό € 2,7 δις τον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στις διαφορές των κατά Δ.Π.Χ.Α. συσσωρευμένων προβλέψεων απομείωσης δανείων από τις αντίστοιχες φορολογικές προβλέψεις.

Ο Φόρος που αναλογεί στα αποτελέσματα προ φόρων της Τράπεζας, διαφέρει από το ποσό, που θα προέκυπτε, αν εφαρμοζόταν ο ονομαστικός φορολογικός συντελεστής της Τράπεζας, ως εξής:

	2015	2014
Αποτελέσματα προ φόρων	(3.479.786)	(3.149.161)
Φόρος που αντιστοιχεί	1.009.138	818.782
Εισόδημα μη υποκείμενο σε φόρο (φόρος που αναλογεί)	42.177	-
Μη εκπιπτόμενα έξοδα και απομειώσεις (φόρος που αναλογεί)	(449.971)	(206.748)
Επίδραση στον αναβαλλόμενο φόρο από την νομοθετημένη μεταβολή του φορολογικού συντελεστή	452.941	-
Χρήση προηγούμενων μη αναγνωρισθεισών φορολογικών ζημιών	36.104	471.927
Φόρος εισοδήματος	1.090.389	1.083.961

Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό

Από τη χρήση 2011 μέχρι και τη χρήση 2013, ο φορολογικός έλεγχος της Τράπεζας, διενεργήθηκε από τον ίδιο ελεγκτή, που διενεργεί τον τακτικό έλεγχο, ο οποίος υποχρεούται στην έκδοση σχετικής «Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης». Η έκθεση αυτή υποβάλλεται στο Υπουργείο Οικονομικών και εφόσον αυτή εκδοθεί χωρίς επιφύλαξη δεν διενεργείται καταρχήν, πλήρης φορολογικός έλεγχος, επιφυλασσομένων των κριτηρίων επιλογής υποθέσεων προς έλεγχο από την Φορολογική Διοίκηση.

Από την χρήση 2014 και εντεύθεν, οι Ελληνικές Ανώνυμες Εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης, των οποίων οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις ελέγχονται υποχρεωτικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», σύμφωνα με τα προβλεπόμενα του άρθρου 65Α του Ν.4174/2013. Η φορολογική αρχή διατηρεί το δικαίωμα να προχωρήσει σε φορολογικό έλεγχο εντός του θεσπισθέντος πλαισίου όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 36 του Ν.4174/2013.

Ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Η Τράπεζα Πειραιώς έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές και έχει περαιώσει οριστικά όλες τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις μέχρι και τη χρήση του 2010.

Για τις χρήσεις 2011 και 2012, σύμφωνα με το άρθρο 82 παρ. 5 του Ν.2238/1994, έχει ολοκληρωθεί ο φορολογικός έλεγχος της Τράπεζας και έχει εκδοθεί η σχετική «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» από την εταιρεία PricewaterhouseCoopers Α.Ε. χωρίς επιφύλαξη και ευρήματα.

Ο φορολογικός έλεγχος για την χρήση 2013 έχει ολοκληρωθεί και η σχετική «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» έχει εκδοθεί και υποβληθεί στο Υπουργείο Οικονομικών, διατυπώνεται δε, θέμα έμφασης, αναφορικά με τις διατάξεις που εφαρμόστηκαν για την φορολογική αντιμετώπιση των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού ελληνικών υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με βάση τις οποίες στοιχειοθετείται η απαλλαγή από φορολογικές επιβαρύνσεις.

Για τη χρήση του 2014, ολοκληρώθηκε ο φορολογικός έλεγχος της Τράπεζας από την PricewaterhouseCoopers Α.Ε. και εκδόθηκε η «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» χωρίς να διατυπώνεται επιφύλαξη και ευρήματα, ενώ για τη χρήση 2015 διενεργείται ήδη από την PricewaterhouseCoopers Α.Ε. ο φορολογικός έλεγχος, χωρίς να έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Η Διοίκηση δεν αναμένει να προκύψουν σημαντικές φορολογικές υποχρεώσεις κατά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου, πέραν αυτών, που καταχωρήθηκαν και απεικονίζονται ήδη στις οικονομικές καταστάσεις.

15 Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή

Τα βασικά κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας τα κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρους που αναλογούν στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας με το μέσο σταθμισμένο αριθμό κοινών μετοχών που βρισκόταν σε κυκλοφορία κατά την διάρκεια της χρήσης. Δεν συντρέχει λόγος που να διαφοροποιεί τα προσαρμοσμένα από τα βασικά κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή.

Βασικά και Προσαρμοσμένα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούνται στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας	(2.389.397)	(2.065.200)
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών	2.220.775.782	1.616.709.639
Βασικά και Προσαρμοσμένα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (σε €)	(1,0759)	(1,2774)

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 33, ο μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών για τη συγκριτική χρήση του 2014, έχει προσαρμοστεί με συντελεστή 27,6294 προκειμένου να απεικονιστεί στα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή η επίπτωση της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, που πραγματοποιήθηκε κατά το 4^ο Τρίμηνο του 2015 σε τιμή διάθεσης χαμηλότερη της τρέχουσας. Για την απεικόνιση της επίπτωσης της σύμπτυξης μετοχών (reverse split) στα αποτελέσματα ανά μετοχή, ο μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών της συγκριτικής χρήσης προσαρμόστηκε με συντελεστή 1/100 (σημείωση 41).

16 Ανάλυση λοιπών συνολικών εσόδων

1/1 - 31/12/2015	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων (σημείωση 42)	103.678	(28.258)	75.420
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες) (σημείωση 42)	19.615	4.777	24.392
Λοιπά συνολικά έσοδα	123.293	(23.481)	99.812

1/1 - 31/12/2014	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	(206.507)	53.692	(152.815)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	(38.365)	-	(38.365)
Λοιπά συνολικά έσοδα	(244.873)	53.692	(191.181)

17 Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ταμείο	416.232	516.082
Λογαριασμοί ανταποκριτών και όψεως σε τράπεζες	331.784	106.484
Υπόλοιπα στην Κεντρική Τράπεζα	438.399	1.017.389
Επιταγές εισπρακτέες - Γραφείο Συμψηφισμού Κεντρικής Τράπεζας	74.580	182.289
Συμπεριλαμβανόμενα στο Ταμείο και Χρηματικά διαθέσιμα κάτω των 90 ημερών (σημείωση 44)	1.260.995	1.822.245
Δεσμευμένες καταθέσεις	1.172.785	1.028.484
Υποχρεωτικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα	10.972	13.505
Σύνολο	2.444.752	2.864.234

Οι υποχρεωτικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα και οι δεσμευμένες καταθέσεις δεν είναι διαθέσιμες για χρήση καθημερινών δραστηριοτήτων από την Τράπεζα. Οι λογαριασμοί ανταποκριτών και όψεως σε τράπεζες έχουν κυμαινόμενο επιτόκιο. Τα ποσά των δεσμευμένων καταθέσεων αποτελούν κυρίως παρασχεθείσες εγγυήσεις σε πιστωτικά ιδρύματα.

18 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Τοποθετήσεις σε Τράπεζες	3.029	12.770
Επιταγές εισπρακτέες	-	6
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων	-	91.118
Συμπεριλαμβανόμενα στο Ταμείο και χρηματικά διαθέσιμα κάτω των 90 ημερών (σημείωση 44)	3.029	103.894
Τοποθετήσεις σε Τράπεζες άνω των 90 ημερών	784.766	828.899
Σύνολο απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	787.795	932.793

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων μέχρι ενός έτους	182.188	205.193
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων πάνω από ένα έτος	605.607	727.599
	787.795	932.793

Το σύνολο των απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων είναι κυμαινόμενου επιτοκίου.

19 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που κατέχει η Τράπεζα Πειραιώς περιλαμβάνουν συμβόλαια συναλλάγματος, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επιτοκίου, συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος ή/και επιτοκίου, δικαιώματα προαίρεσης αγοράς/πώλησης συναλλάγματος ή/και επιτοκίου ή/και μετοχών.

Οι ονομαστικές και οι εύλογες αξίες των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχονταν στο τέλος του 2015 και του 2014 παρουσιάζονται παρακάτω:

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Ονομαστικές Αξίες	Εύλογες Αξίες	
		Ενεργητικού	Υποχρεώσεων
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς			
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps)	3.569.705	422.986	416.065
Συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps)	1.563.085	-	-
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος (FX forwards)	52.279	401	-
Δικαιώματα προαίρεσης (options) και λοιπά παράγωγα	31.455	565	10
Διανομισματικές συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	3.157.077	10.849	28.564
		434.801	444.639
Ενσωματωμένα παράγωγα			
Καταθέσεις/ δάνεια πελατών συνδεμένες με δικαιώματα προαίρεσης	958	29	-
Λοιπά ενσωματωμένα παράγωγα	172.607	2.197	-
Σύνολο αναγνωρισμένων παραγώγων στοιχείων ενεργητικού/ υποχρεώσεων		437.028	444.639

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	Εύλογες Αξίες	
	Ενεργητικού	Υποχρεώσεων
Μέχρι ενός έτους	7.155	3.136
Πάνω από ένα έτος	429.872	441.503
	437.028	444.639

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Ονομαστικές Αξίες	Εύλογες Αξίες	
		Ενεργητικού	Υποχρεώσεων
Παράγωγα διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς			
Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures)	70.000	-	-
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps)	3.055.242	478.481	497.181
Συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps)	1.645.675	-	-
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος (FX forwards)	87.770	10	-
Δικαιώματα προαίρεσης (options) και λοιπά παράγωγα	967.509	633	87
Διανομισματικές συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	3.145.012	9.309	40.992
		488.433	538.260
Ενσωματωμένα παράγωγα			
Καταθέσεις/ δάνεια πελατών συνδεμένες με δικαιώματα προαίρεσης	4.512	21	-
Λοιπά ενσωματωμένα παράγωγα	161.836	18.488	-
Σύνολο αναγνωρισμένων παραγώγων στοιχείων ενεργητικού/ υποχρεώσεων		506.942	538.260

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014	Εύλογες Αξίες	
	Ενεργητικού	Υποχρεώσεων
Μέχρι ενός έτους	974	968
Πάνω από ένα έτος	505.967	537.292
	506.941	538.260

Στις συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων για εμπορικούς σκοπούς συμπεριλαμβάνονται κατά βάση συμβάσεις με την πελατεία και οι αντίθετές τους, που συνάπτονται με άλλες τράπεζες για την κάλυψη της Τράπεζας (back to back συμβάσεις).

Η Τράπεζα Πειραιώς συναλλάσσεται με άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, για το μεγαλύτερο ποσοστό των συμβολαίων της σε συναλλαγματικές ισοτιμίες και επιτόκια. Ειδικά για τις συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων, περίπου το 60,11% των συναλλαγών γίνονται με άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (ονομαστικό ποσό). Το 78,42% του ονομαστικού ποσού των συμφωνιών ανταλλαγής επιτοκίων έχει συναφθεί με τέσσερις αντισυμβαλλομένους. Το υπόλοιπο 21,58% έχει συναφθεί με διάφορους αντισυμβαλλομένους.

20 Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ομόλογα εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου	50.351	110.151
Ομόλογα εκδόσεως δημοσίου άλλων κρατών	55	-
Ομόλογα εταιρειών	-	23
Ομόλογα Τραπεζών	56	-
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	50.462	110.173

Από τα ανωτέρω χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου της 31/12/2015 ποσό € 50 εκατ. είναι σταθερού επιτοκίου (2014: € 109,2 εκατ.), € 0,5 εκατ. μεταβλητού επιτοκίου (2014: € 1 εκατ.), ενώ δεν υπάρχουν ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου για τις χρήσεις 2014 και 2015.

Τα χρεόγραφα σε ενέχυρο εμφανίζονται στη σημείωση 40.

21 Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων - Ιδιωτών	-	57.058
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων - Επιχειρήσεων	-	6.574
Σύνολο συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών	0	63.632

22 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Στεγαστικά δάνεια	16.004.066	16.493.547
Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	3.747.777	3.865.998
Πιστωτικές κάρτες	973.811	1.065.755
Δάνεια προς ιδιώτες	20.725.654	21.425.300
Δάνεια προς επιχειρήσεις και Δημόσιο τομέα	36.943.509	39.310.855
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών (προ προβλέψεων)	57.669.163	60.736.155
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(8.243.410)	(6.749.087)
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	49.425.753	53.987.068

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών μέχρι ενός έτους	7.296.327	15.045.658
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών πάνω από ένα έτος	42.129.426	38.941.410
	49.425.753	53.987.068

Σημειώνεται ότι τα επιμέρους κονδύλια των δανείων έχουν επηρεαστεί από την αναπροσαρμογή σε εύλογη αξία στο πλαίσιο της άσκησης επιμερισμού του κόστους των δραστηριοτήτων που αποκτήθηκαν.

Σημειώνεται ότι οι σχηματισμένες, κατά την ημερομηνία εξαγοράς τους από την Τράπεζα Πειραιώς, προβλέψεις για απομείωση δανείων του Ομίλου της πρώην ΑΤΕbank, των ελληνικών τραπεζικών δραστηριοτήτων Κυπριακών Τραπεζών (Τράπεζας Κύπρου, Cyprus Popular Bank, Ελληνικής Τράπεζας), της Millennium Bank Α.Ε., της Γενικής Τράπεζας Α.Ε. και της Πανελληνίας Τράπεζας Α.Ε., έχουν μειώσει τα δάνεια προ προβλέψεων στον παραπάνω πίνακα, καθώς βάσει του ΔΠΧΑ 3 είχαν περιληφθεί στην προσαρμογή των δανείων σε εύλογη αξία κατά τη διαδικασία επιμερισμού κόστους. Ωστόσο, για σκοπούς παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7, η προαναφερόμενη προσαρμογή αποτελεί μέρος των προβλέψεων.

Κίνηση πρόβλεψης (απομείωσης) δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

	Στεγαστικά Δάνεια	Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	Πιστωτικές Κάρτες	Σύνολο Δανείων προς ιδιώτες	Δάνεια προς επιχειρήσεις και Δημόσιο τομέα	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης 2014	277.721	624.842	242.219	1.144.782	3.373.376	4.518.158
Έξοδο χρήσης	581.374	218.956	22.655	822.985	2.770.820	3.593.804
Διαγραφές δανείων	(16.957)	(73.902)	(30.425)	(121.283)	(752.610)	(873.892)
Προβλέψεις αποαναγνωρισθέντων δανείων	-	-	-	0	(209.927)	(209.927)
Επίδραση πραγματικού επιτοκίου (unwinding)	(65.805)	(51.194)	(7.099)	(124.098)	(163.516)	(287.614)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(640)	513	(426)	(553)	9.112	8.559
Υπόλοιπο λήξης χρήσης 2014	775.693	719.215	226.925	1.721.833	5.027.255	6.749.087
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης 2015	775.693	719.215	226.925	1.721.833	5.027.255	6.749.087
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	-	-	0	(319.328)	(319.328)
Έξοδο χρήσης	644.617	165.991	24.466	835.075	2.405.146	3.240.220
Διαγραφές δανείων	(7)	(84.534)	(34.801)	(119.342)	(426.734)	(546.076)
Προβλέψεις αποαναγνωρισθέντων δανείων	-	-	-	0	(693.107)	(693.107)
Επίδραση πραγματικού επιτοκίου (unwinding)	(78.171)	(60.415)	(9.988)	(148.573)	(173.464)	(322.038)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	15.734	12.812	-	28.546	106.104	134.651
Υπόλοιπο λήξης χρήσης 2015	1.357.868	753.068	206.603	2.317.538	5.925.871	8.243.410

Στη χρήση 2015, η Διοίκηση της Τράπεζας αξιολόγησε τις πληροφορίες και τα δεδομένα της οικονομίας, όπως το ΑΕΠ, την απασχόληση, την πορεία της κτηματαγοράς και τους επιβληθέντες περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων. Ως αποτέλεσμα, η Τράπεζα προχώρησε στην προσαρμογή των εκτιμήσεων της στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της απομείωσης αξίας του δανειακού χαρτοφυλακίου, προκειμένου να αντανakλώνται καλύτερα οι τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και το μακροοικονομικό περιβάλλον. Ειδικότερα, η Τράπεζα προσάρμοσε τις μεταβλητές των μοντέλων υπολογισμού των συλλογικών προβλέψεων στα νέα δεδομένα της οικονομίας, τα οποία λήφθηκαν υπόψη και κατά τον προσδιορισμό του ανακτήσιμου ποσού των δανείων σε εξατομικευμένη βάση και κατ'επέκταση τον υπολογισμό των απαιτούμενων εξατομικευμένων προβλέψεων. Επίσης, η Τράπεζα έλαβε υπόψη τα αποτελέσματα της Επισκόπησης της Ποιότητας των Στοιχείων Ενεργητικού ("AQR") της χρήσης 2015, και στο βαθμό που εναρμονίζονται με τις προβλέψεις των Δ.Π.Χ.Α., ενσωματώθηκαν στα μοντέλα υπολογισμού των προβλέψεων του δανειακού χαρτοφυλακίου αλλά και στην προαναφερθείσα προσαρμογή στις εκτιμήσεις της Διοίκησης. Αναφορά στα αποτελέσματα του AQR γίνεται στη σημείωση 3.1.11.

23 Χρεόγραφα διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ομόλογα εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου	400.776	310.799
Ομόλογα εκδόσεως Δημοσίου άλλων κρατών	18.903	5.792
Έντοκα γραμμάτια εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου	1.621.695	1.457.146
Ομόλογα εταιρειών	-	782
Ομόλογα τραπεζών	4.740	228
Σύνολο ομολογιών και άλλων τίτλων σταθερής απόδοσης (Α)	2.046.114	1.774.747
Μετοχές εισηγμένες	64.054	50.082
Μη εισηγμένες μετοχές	224.512	158.027
Αμοιβαία κεφάλαια	60.626	46.838
Λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	12.521	30.223
Σύνολο μετοχών και άλλων τίτλων μεταβλητής απόδοσης (Β)	361.714	285.170
Σύνολο διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου (Α) + (Β)	2.407.828	2.059.917

Από τα ανωτέρω ομόλογα και έντοκα γραμμάτια της 31/12/2015 ποσό € 424,4 εκατ. είναι σταθερού επιτοκίου (2014: € 316,8 εκατ.), ποσό € 1.621,7 εκατ. αφορά σε ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου (2014: € 1.457,1 εκατ.), ενώ δεν υπάρχουν ομόλογα μεταβλητού επιτοκίου (2014: € 0,8 εκατ.).

Η κίνηση του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	2.059.917	888.538
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	2.679	2.618
Αγορές	8.249.248	6.780.095
Διαθέσεις	(7.996.067)	(5.400.064)
Μεταβολές στην εύλογη αξία (σημείωση 42)	92.306	(169.899)
Απομείωση αξίας διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	-	(9.723)
Συναλλαγματικές διαφορές	745	17
Μεταφορές σε θυγατρικές (σημείωση 25)	-	-
Μεταφορές σε συγγενείς (σημείωση 25)	(1.000)	(31.667)
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	2.407.828	2.059.917

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Χρεόγραφα διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου μέχρι ενός έτους	1.626.425	1.463.167
Χρεόγραφα διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου άνω του ενός έτους	419.689	311.581
	2.046.114	1.774.747

24 Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους εταιρειών	16.282	5.152
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους Τραπεζών	28.858	23.846
Απαιτήσεις από EFSF και ESM ομόλογα	16.964.042	14.268.783
Σύνολο απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους	17.009.181	14.297.780
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους	(23.846)	(23.846)
Σύνολο απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους (μετά από προβλέψεις)	16.985.336	14.273.935

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους μέχρι ενός έτους	-	-
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους πάνω από ένα έτος	16.985.336	14.273.935
	16.985.336	14.273.935

Η αύξηση του κονδυλίου «Απαιτήσεις από EFSF Ομόλογα και ESM ομόλογα» στη χρήση 2015, οφείλεται α) στη συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς, που πραγματοποιήθηκε στο 4^ο τρίμηνο 2015, με την εισφορά σε είδος ομολόγων εκδόσεως του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) ονομαστικής αξίας € 680 εκατ. καθώς και β) στην κάλυψη με ομόλογα εκδόσεως του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) ονομαστικής αξίας € 2.040 εκατ., αποκλειστικά από το ΤΧΣ, της έκδοσης των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών από την Τράπεζα. Σχετική είναι η σημείωση 41.

25 Επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες

Οι επενδύσεις της Τράπεζας Πειραιώς σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες είναι:

Α) Θυγατρικές εταιρείες

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα
1.	Tirana Bank I.B.C. S.A.	Τραπεζικές υπηρεσίες	98,83%	Αλβανία
2.	Piraeus Bank Romania S.A.	Τραπεζικές υπηρεσίες	100,00%	Ρουμανία
3.	Piraeus Bank Beograd A.D.	Τραπεζικές υπηρεσίες	100,00%	Σερβία
4.	Piraeus Bank Bulgaria A.D.	Τραπεζικές υπηρεσίες	99,98%	Βουλγαρία
5.	JSC Piraeus Bank ICB	Τραπεζικές υπηρεσίες	99,99%	Ουκρανία
6.	Piraeus Leasing Romania IFN S.A.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	99,85%	Ρουμανία
7.	Πειραιώς Leasing Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	Ελλάδα
8.	Πειραιώς Μεσίτες Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών Α.Ε.	Μεσιτεία ασφαλειών - αντασφαλειών	100,00%	Ελλάδα
9.	Tirana Leasing S.A.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	Αλβανία
10.	Πειραιώς Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Χρηματιστηριακές εργασίες	100,00%	Ελλάδα
11.	Piraeus Group Capital Ltd	Έκδοση πιστωτικών τίτλων	100,00%	Ηνωμένο Βασίλειο
12.	Piraeus Leasing Bulgaria EAD	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	94,83%	Βουλγαρία
13.	Piraeus Group Finance P.L.C.	Έκδοση πιστωτικών τίτλων	100,00%	Ηνωμένο Βασίλειο
14.	Multicollection A.E.	Αξιολόγηση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων	51,00%	Ελλάδα
15.	Πειραιώς Factoring A.E.	Πρακτόρευση απαιτήσεων	100,00%	Ελλάδα
16.	Picar A.E.	Διαχείριση χώρων City Link	100,00%	Ελλάδα
17.	Bulfin S.A.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Βουλγαρία
18.	Γενική Εταιρεία Κατασκευών και Αναπτύξεων Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & συμμετοχών	66,66%	Ελλάδα

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα
19.	Πειραιώς Direct Services A.E.	Παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών	100,00%	Ελλάδα
20.	Οικιστική Ανάπτυξη Κομοτηνής Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ελλάδα
21.	Πειραιώς Real Estate A.E.	Τεχνική και κατασκευαστική εταιρεία	100,00%	Ελλάδα
22.	ND Αναπτυξιακή Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ελλάδα
23.	Property Horizon A.E.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ελλάδα
24.	ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.	Ανάπτυξη/ διαχείριση βιομηχανικών περιοχών	65,00%	Ελλάδα
25.	Πειραιώς Development A.E.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	100,00%	Ελλάδα
26.	Πειραιώς Asset Management A.E.Δ.Α.Κ.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων	100,00%	Ελλάδα
27.	Estia Mortgage Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
28.	Euroinvestment & Finance Public Ltd	Χρηματοεπενδυτικές, κτηματικές εργασίες	90,85%	Κύπρος
29.	Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη Ltd	Εταιρεία εκμετάλλευσης ακινήτων	40,00%	Κύπρος
30.	Φιλοκτηματική Δημόσια Ltd	Ανάπτυξη γης και κτηματικής περιουσίας	6,39%	Κύπρος
31.	ΗΜΙΟΕΑ Α.Ε.	Οργάνωση, εκμετάλλευση και διοίκηση νοσηλευτικών μονάδων	100,00%	Ελλάδα
32.	Πειραιώς Green Investments A.E.	Εταιρεία συμμετοχών	100,00%	Ελλάδα
33.	Capital Investments & Finance S.A.	Εταιρεία επενδύσεων	100,00%	Λιβερία
34.	Vitria Investments S.A.	Εταιρεία επενδύσεων	100,00%	Παναμάς
35.	Trieris Real Estate Management LTD	Διαχείριση της Trieris Real Estate Ltd	100,00%	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι
36.	Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε.	Βραχ/νια & μακροχρόνια λειτουργική μίσθωση οχημάτων	94,00%	Ελλάδα
37.	Piraeus Rent Doo Beograd	Λειτουργικές μισθώσεις	100,00%	Σερβία
38.	Estia Mortgage Finance II PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
39.	Piraeus Leasing Doo Beograd	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	51,00%	Σερβία
40.	Piraeus Capital Management A.E.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	100,00%	Ελλάδα
41.	New Up Dating Development Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική & αναπτυξιακή εταιρεία	83,52%	Ελλάδα
42.	Axia Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
43.	Praxis I Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
44.	Πειραιώς Πρακτορειακή Ασφαλιστικών Εργασιών Α.Ε.	Πρακτορειακή - ασφαλιστική	95,00%	Ελλάδα
45.	Axia Finance III PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
46.	Praxis II Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
47.	Axia III APC LIMITED	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
48.	Praxis II APC LIMITED	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα
49.	R.E. Anodus LTD	Εταιρεία συμβουλευτικών υπηρεσιών για real estate και συμμετοχών	100,00%	Κύπρος
50.	Piraeus Equity Partners Ltd	Εταιρεία συμμετοχών	100,00%	Κύπρος
51.	ΑΧΑΪΑ Clauss Estate A.E.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	75,27%	Ελλάδα
52.	Kosmopolis A' A.E. Εκμ/σης εμπορικών κέντρων - παροχής υπηρεσιών	Διαχείριση εμπορικού κέντρου	100,00%	Ελλάδα
53.	Πλειάδες Estate A.E.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	15,98%	Ελλάδα
54.	Piraeus Real Estate Egypt LLC	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	99,90%	Αίγυπτος
55.	Κέντρο Βιώσιμης Επιχειρηματικότητας Εξέλιξη Α.Ε.	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες - Ξενοδοχεία - Επαγγελματική Κατάρτιση & Εκπαίδευση	100,00%	Ελλάδα
56.	Piraeus Asset Management Europe S.A.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων	99,94%	Λουξεμβούργο
57.	R.E. Anodus Two Ltd	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	99,09%	Κύπρος
58.	Mille Fin A.E.	Εμπορία Οχημάτων	100,00%	Ελλάδα
59.	Kion Mortgage Finance Plc	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
60.	Kion Mortgage Finance No.3 Plc	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
61.	Kion CLO Finance No.1 Plc	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	-	Ηνωμένο Βασίλειο
62.	Tellurion Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	100,00%	Κύπρος
63.	Special Business Services A.E.	Παροχή συμβουλών, συμβουλευτικών, μελετητικών, οργανωτικών και επιμορφωτικών υπηρεσιών	100,00%	Ελλάδα
64.	Γενική Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών & Συμβούλων Α.Ε.	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	100,00%	Ελλάδα
65.	Special Financial Solutions A.E.	Παροχή συμβουλών, συμβουλευτικών, μελετητικών, οργανωτικών και επιμορφωτικών υπηρεσιών	80,00%	Ελλάδα
66.	Γενική Ενημέρωσης και Ρύθμισης Α.Ε.	Αξιολόγηση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων	100,00%	Ελλάδα
67.	Marathon 1 Greenvale Rd LLC	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	99,95%	Η.Π.Α.
68.	Πειραιώς ACT Services A.E.	Λογιστικές και φορολογικές υπηρεσίες	100,00%	Ελλάδα
69.	Trastor A.E.E.A.Π.	Εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας	91,71%	Ελλάδα
70.	Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Ανώνυμη Εταιρεία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	Ελλάδα

Οι εταιρείες με αρίθμηση 27, 38, 42, 43, 45-48 και 59-61 αποτελούν οχήματα ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση δανείων και έκδοση πιστωτικών τίτλων. Οι εταιρείες με αρίθμηση 29, 30 και 53 αποτελούν θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας λόγω άσκησης ελέγχου σε επίπεδο Ομίλου. Επίσης, κατά την 31/12/2015 σε καθεστώς εκκαθάρισης βρίσκονται οι εταιρείες με αρίθμηση 14, 33, 34, 60 και 61. Τα αποτελέσματα των εταιρειών με αρίθμηση 60 και 61 περιλαμβάνονται στα ατομικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς. Τα αποτελέσματα της εταιρείας με αρίθμηση 70 περιλαμβάνονται στα ατομικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς για την περίοδο 1/1 - 31/7/2015, ενώ για την περίοδο 1/8 - 31/12/2015 η εταιρεία ενοποιήθηκε ως θυγατρική εταιρεία.

Η κίνηση των επενδύσεων σε θυγατρικές εταιρείες αναλύεται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	1.691.120	1.707.317
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	-	4.191
Προσθήκες	80.687	2.696
Συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών	273.602	214.132
Πωλήσεις	(28)	(1.678)
Απομείωση αξίας	(867.469)	(225.875)
Μεταφορά στο διακρατούμενο προς πώληση χαρτοφυλάκιο	(140.240)	-
Συναλλαγματικές διαφορές	310	-
Απορρόφηση θυγατρικών εταιρειών	-	(9.663)
Μεταφορά από συγγενείς	36.345	-
Υπόλοιπο λήξης	1.074.328	1.691.120

Οι προσθήκες της Τράπεζας εντός του 2015 αφορούν κυρίως την απόκτηση επιπλέον 20,83% των μετοχών της Trastor Α.Ε.Ε.Α.Π. και την απόκτηση του 100% της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε..

Η "μεταφορά στο διακρατούμενο προς πώληση χαρτοφυλάκιο" αφορά την Piraeus Bank Egypt S.A.E. και την Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ. Σχετική αναφορά γίνεται στη σημείωση 29.

Β) Συγγενείς εταιρείες

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα
1.	Εταιρία Διαχείρισης & Ανάπτυξης ΕΤΕΠ Κρήτης Α.Ε.	Διαχείριση τεχνολογικού πάρκου	30,45%	Ελλάδα
2.	Αναπτυξιακή Εταιρία Έβρου Α.Ε.	Διαχείριση κοινοτικών προγραμμάτων	30,00%	Ελλάδα
3.	Project on Line Α.Ε.	Εφαρμογών πληροφορικής	40,00%	Ελλάδα
4.	APE Commercial Property Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Εταιρεία συμμετοχών	27,80%	Ελλάδα
5.	APE Fixed Assets Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική και αναπτυξιακή εταιρεία	27,80%	Ελλάδα
6.	Trieris Real Estate LTD	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	22,94%	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι
7.	Ευρωπαϊκή Πίστη Α.Ε.Γ.Α.	Ασφάλειες γενικές, ζωής και αντασφάλειες	28,65%	Ελλάδα
8.	APE Επενδυτικής Περιουσίας Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική και αναπτυξιακή εταιρεία	27,20%	Ελλάδα
9.	Sciens Διεθνής Α.Ε. Επενδύσεων και Συμμετοχών	Εταιρεία συμμετοχών	28,10%	Ελλάδα
10.	Euroterra Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	39,22%	Ελλάδα
11.	Rebikat Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	40,00%	Ελλάδα
12.	Abies Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	40,00%	Ελλάδα
13.	Exodus Α.Ε.	Εφαρμογές πληροφορικής	49,90%	Ελλάδα
14.	Piraeus - TANEO Capital Fund Α.Κ.Ε.Σ.	Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών κλειστού τύπου	50,01%	Ελλάδα
15.	Τειρεσίας Α.Ε.	Διατραπεζική εταιρεία ανάπτυξης, λειτουργίας και διαχείρισης πληροφοριακών συστημάτων	23,53%	Ελλάδα
16.	Πύρριχος Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	50,77%	Ελλάδα
17.	Hellenic Seaways Α.Ν.Ε.	Θαλάσσιες Μεταφορές - Ακτοπλοΐα	39,61%	Ελλάδα
18.	ΕΥΡΩΑΚ Α.Ε. ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Συμμετοχές Real Estate	32,81%	Ελλάδα

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα
19.	Όλγανος Α.Ε.	Διαχείριση και Εκμετάλλευση από Ακινήτων/Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας Υδροηλεκτρικούς Σταθμούς	32,27%	Ελλάδα
20.	Exus Software Ltd.	Εταιρεία Εμπορίας Προϊόντων Πληροφορικής	49,90%	Ηνωμένο Βασίλειο
21.	Marfin Investment Group Α.Ε. Συμμετοχών	Εταιρεία συμμετοχών	28,43%	Ελλάδα
22.	Ιχθυοτροφεία Σελόντα ΑΕΓΕ	Εμπορία και Εκμετάλλευση ιχθύων - Εκμετάλλευση ιχθυοτροφείων	33,16%	Ελλάδα
23.	Νηρέυς ιχθυοκαλλιέργειες ΑΕ	Εμπορία και Εκμετάλλευση ιχθύων - Εκμετάλλευση ιχθυοτροφείων	24,84%	Ελλάδα

Οι ανωτέρω εταιρείες αξιολογήθηκαν στο πλαίσιο του Δ.Π.Χ.Α. 10 από την Τράπεζα. Από την αξιολόγηση δεν προέκυψε δυνατότητα άσκησης ελέγχου στις εν λόγω εταιρείες από την Τράπεζα και ως εκ τούτου δεν αποτελούν θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας. Βάσει των διατάξεων του Δ.Λ.Π. 28, πληρούνται τα κριτήρια κατηγοριοποίησης των εν λόγω εταιρειών στο χαρτοφυλάκιο συγγενών εταιρειών.

Με βάση τις διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 12, για τις εταιρείες όπου η Τράπεζα κατέχει το 50% και άνω των δικαιωμάτων ψήφου εταιρειών αλλά δεν ασκεί έλεγχο, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Η εταιρεία με αριθμηση 14 συμπεριλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών, διότι η Τράπεζα ασκεί ουσιώδη επιρροή στην επενδυτική επιτροπή του Α.Κ.Ε.Σ, η οποία λαμβάνει τις επενδυτικές αποφάσεις.

Η εταιρεία με αριθμηση 16 συμπεριλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών καθότι η Τράπεζα ασκεί ουσιώδη επιρροή.

Η κίνηση των επενδύσεων σε συγγενείς εταιρείες αναλύεται ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	279.154	291.901
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	-	281
Συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου συγγενών εταιρειών	4.722	331
Προσθήκες	83.479	32
Απομείωση αξίας	(7.510)	(44.037)
Επιστροφή καταβεβλημένου ποσού από μείωση μετοχικού κεφαλαίου	-	(1.023)
Πωλήσεις	(44.903)	-
Μεταφορές από το διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο (σημείωση 23)	1.000	31.668
Μεταφορές σε θυγατρικές	(36.345)	-
Υπόλοιπο λήξης	279.597	279.154

Οι προσθήκες της Τράπεζας εντός του 2015 αφορούν κυρίως την απόκτηση επιπλέον 10,71% των μετοχών της Marfin Investment Group Α.Ε. Συμμετοχών, την απόκτηση επιπλέον 16,19% των μετοχών της Hellenic Seaways Α.Ν.Ε., καθώς και στην απόκτηση των συγγενών εταιρειών Ιχθυοτροφεία Σελόντα ΑΕΓΕ και Νηρέυς ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε..

Οι πωλήσεις της Τράπεζας εντός του 2015 περιλαμβάνουν κυρίως την πώληση της συγγενούς εταιρείας AIK Banka.

Εντός της χρήσης 2015, η Τράπεζα απομείωσε κατά € 875 εκατ. την αξία των θυγατρικών και συγγενών της εταιρειών. Ο υπολογισμός της ανακτήσιμης αξίας των εταιρειών αυτών έγινε λαμβάνοντας υπόψη τις δυσμενείς εξελίξεις σε ορισμένες χώρες

και κλάδους της ελληνικής οικονομίας, στους οποίους δραστηριοποιούνται οι θυγατρικές και οι συγγενείς εταιρείες. Η εν λόγω απομείωση εμφανίζεται στο κονδύλι «Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών». Τα σημαντικότερα κονδύλια αφορούν εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ρουμανία (€ 196,2 εκατ.), την Κύπρο (€ 145,6 εκατ.), την Σερβία (€ 105,5 εκατ.), την Ελλάδα (€ 251,9 εκατ.), την Ουκρανία (€ 62,2 εκατ.), την Βουλγαρία (€ 78,6 εκατ.) και την Αλβανία (€ 34,9 εκατ.). Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι οι απομειώσεις του εξωτερικού αφορούν κυρίως πιστωτικά ιδρύματα, ενώ οι απομειώσεις του εσωτερικού αφορούν κυρίως εταιρείες που δραστηριοποιούνται είτε στη διαχείριση ακινήτων είτε στη χρηματοδοτική μίσθωση.

26 Άυλα στοιχεία ενεργητικού

2015	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	0	410.735	31.339	442.073
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	-	185	7.828	8.012
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	(4)	-	(4)
Προσθήκες	4.632	27.284	-	31.916
Διαθέσεις	-	(29)	-	(29)
Διαγραφές	-	(8.663)	-	(8.663)
Μεταφορές	-	22.321	(2.195)	20.126
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2015	4.632	451.828	36.972	493.432

2015	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	0	(188.186)	(15.439)	(203.625)
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	1	-	1
Έξοδο χρήσης	-	(40.351)	(3.217)	(43.568)
Διαθέσεις	-	1	-	1
Διαγραφές	-	4.521	-	4.521
Μεταφορές	-	2	2	4
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2015	0	(224.013)	(18.653)	(242.666)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2015	4.632	227.815	18.318	250.765

Εντός του 2015, η Τράπεζα πραγματοποίησε μεταφορές ποσού € 20,1 εκατ. από "Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση" λόγω ένταξης των άυλων παγίων στην παραγωγική διαδικασία.

2014	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	0	360.522	26.795	387.318
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που απορροφήθηκαν	-	2.966	570	3.536
Προσθήκες	-	34.982	2.652	37.633
Διαγραφές	-	(114)	(451)	(565)
Μεταφορές	-	12.378	1.772	14.150
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2014	0	410.735	31.339	442.073

2014	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	0	(152.996)	(11.895)	(164.891)
Έξοδο χρήσης	-	(35.281)	(3.994)	(39.276)
Διαγραφές	-	91	451	542
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2014	0	(188.186)	(15.439)	(203.625)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2014	0	222.548	15.900	238.448

27 Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

2015	Γήπεδα και Κτίρια	Έπιπλα, ηλεκτρον.& λοιπός εξοπλισμ.	Ακίνητοποιήσεις υπο εκτέλεση	Λοιπά Ενσώματα Πάγια	Βελτιώσεις Εκμισθωμένων ακινήτων	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	577.371	324.818	44.135	9.342	220.403	1.176.069
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	814	204	-	-	1.865	2.884
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	(372)	-	-	-	(372)
Απομειώσεις	(40.028)	(9.560)	-	(208)	(13.453)	(63.249)
Αγορές	34.409	32.337	28.466	814	14.404	110.430
Μεταφορές	28.347	248	(20.205)	(200)	(114)	8.075
Πωλήσεις	(2.744)	(8.992)	-	(1.065)	-	(12.801)
Διαγραφές	(1.134)	(48.208)	(482)	(751)	(11.733)	(62.308)
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2015	597.035	290.475	51.914	7.931	211.372	1.158.728

2015	Γήπεδα και Κτίρια	Έπιπλα, ηλεκτρον.& λοιπός εξοπλισμ.	Ακίνητοποιήσεις υπο εκτέλεση	Λοιπά Ενσώματα Πάγια	Βελτιώσεις Εκμισθωμένων ακινήτων	Σύνολο
Συσσωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	(25.070)	(217.384)	0	(6.981)	(87.830)	(337.265)
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	362	-	-	-	362
Έξοδο χρήσης	(7.204)	(22.514)	-	(365)	(10.307)	(40.390)
Μεταφορές	805	(212)	-	210	116	919
Πωλήσεις	14	8.501	-	722	-	9.237
Διαγραφές	158	48.216	-	751	11.928	61.053
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2015	(31.297)	(183.030)	0	(5.662)	(86.093)	(306.084)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2015	565.739	107.445	51.914	2.269	125.279	852.644

Εντός του 2015, η Τράπεζα πραγματοποίησε : α) μεταφορές προς τις "Επενδύσεις σε ακίνητα" ύψους € 6,1 εκατ., β) μεταφορές προς τα "Άυλα στοιχεία ενεργητικού" ύψους € 20,2 εκατ. λόγω ένταξής τους στην παραγωγική διαδικασία, γ) μεταφορές από τις "Επενδύσεις σε Ακίνητα" ύψους € 35,1 εκατ. και δ) μεταφορές από "Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού" ύψους € 0,2 εκατ.. Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι εντός του 2015, το έξοδο της απομείωσης αξίας των ενσώματων παγίων, επιβαρύνθηκε με ποσό ύψους € 14,6 εκατ. από διακοπή εργασιών καταστημάτων της Τράπεζας.

Σχετική με τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων, όπως αυτή ορίζεται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α., είναι η σημείωση 4.4.

2014	Γήπεδα και Κτίρια	Έπιπλα, ηλεκτρον. & λοιπός εξοπλισμ.	Ακίνητοποιήσεις υπο εκτέλεση	Λοιπά Ενσώματα Πάγια	Βελτιώσεις Εκμισθωμένων ακινήτων	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	514.580	301.211	41.689	8.918	244.713	1.111.112
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που απορροφήθηκαν	58.721	1.338	-	189	2.200	62.449
Απομειώσεις	(12.689)	-	(3.700)	-	(33.325)	(49.713)
Αγορές	27.231	33.139	20.517	501	25.114	106.502
Μεταφορές	(10.459)	36	(14.215)	-	(321)	(24.959)
Πωλήσεις	-	(10.808)	(155)	(241)	-	(11.204)
Διαγραφές	(13)	(98)	-	(26)	(17.980)	(18.117)
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2014	577.371	324.818	44.135	9.342	220.403	1.176.069

2014	Γήπεδα και Κτίρια	Έπιπλα, ηλεκτρον. & λοιπός εξοπλισμ.	Ακίνητοποιήσεις υπο εκτέλεση	Λοιπά Ενσώματα Πάγια	Βελτιώσεις Εκμισθωμένων ακινήτων	Σύνολο
Συσσωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	(19.777)	(208.198)	0	(6.833)	(90.490)	(325.298)
Έξοδο χρήσης	(6.616)	(19.623)	-	(377)	(13.721)	(40.337)
Μεταφορές	1.319	-	-	-	18	1.338
Πωλήσεις	-	10.339	-	224	-	10.562
Διαγραφές	4	98	-	5	16.361	16.468
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2014	(25.070)	(217.384)	0	(6.981)	(87.830)	(337.266)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2014	552.302	107.433	44.135	2.361	132.573	838.804

Η δαπάνη από τη διακοπή εργασιών καταστημάτων της Τράπεζας συνολικού ύψους € 35,1 εκατ., για τη χρήση 2014, μεταφέρθηκε στα αποτελέσματα από το έξοδο των αποσβέσεων στην απομείωση ενσώματων παγίων. Στον παραπάνω πίνακα η εν λόγω δαπάνη περιλαμβάνεται στις γραμμές "Απομειώσεις" (€ 33,3 εκατ.) και "Διαγραφές" (€ 1,8 εκατ.).

28 Επενδύσεις σε ακίνητα

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	321.636	291.058
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	303	-
Αγορές	6.599	14.369
Αναπροσαρμογή αξίας	6.282	(7.569)
Μεταφορές	(13.469)	24.196
Πωλήσεις	(3.085)	(226)
Διαγραφές	(288)	(193)
Υπόλοιπο λήξης	317.980	321.636

Εντός του 2015, η Τράπεζα πραγματοποίησε μεταφορές α) προς "Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού" ύψους € 9,6 εκατ. λόγω μη πληρότητας των προϋποθέσεων που θέτει το ΔΛΠ 40, β) προς "Ιδιοχρησιμοποιούμενα Γήπεδα και Κτίρια" ύψους € 35,1 εκατ., γ) από "Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού" ύψους € 25,2 εκατ., λόγω μίσθωσης των ακινήτων και δ) από τα "Ιδιοχρησιμοποιούμενα Γήπεδα και Κτίρια" ύψους € 6,1 εκατ..

Η εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα ποσού € 318 εκατ. έχει κατηγοριοποιηθεί στο Επίπεδο Ιεράρχησης 3. Σχετική με τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας ακινήτων είναι η σημείωση 4.4.

29 Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού

Στα διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού ύψους 10,3 εκατ. ευρώ για την 31/12/2015 και την 31/12/2014 περιλαμβάνεται η λογιστική αξία της θυγατρικής εταιρείας ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε. Η Τράπεζα Πειραιώς έχει συνάψει εντός του Αυγούστου 2014 συμφωνία για την πώληση του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΤΕ Ασφαλιστικής στην ERGO Insurance Group, που είναι θυγατρική της Munich Re. Το συνολικό τίμημα ανέρχεται σε € 90,1 εκατ. σε μετρητά, το οποίο υπόκειται στις συνήθεις προσαρμογές για τη μεταβολή της καθαρής θέσης μέχρι την ολοκλήρωση της συμφωνίας. Η καθυστέρηση ολοκλήρωσης της συναλλαγής οφείλεται σε παράγοντες πέραν του ελέγχου της Τράπεζας, η οποία συνεχίζει να διατηρεί τη δέσμευσή της για την υλοποίηση του προγράμματος πώλησης της εν λόγω εταιρείας.

Στις 10 Νοεμβρίου 2015 η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της πώλησης του ποσοστού συμμετοχής της στην θυγατρική της εταιρεία στην Αίγυπτο Piraeus Bank Egypt S.A.E. στην Al Ahli Bank of Kuwait K.S.C.P, μετά τη λήψη όλων των απαιτούμενων εγκρίσεων από την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου και τις λοιπές εποπτικές αρχές Αιγύπτου, Κουβέιτ και Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Την 31/12/2015 η εταιρεία Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ μεταφέρθηκε από το χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιρειών στα «Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού» καθώς πληρούνται οι προϋποθέσεις του ΔΠΧΑ 5. Για την εν λόγω θυγατρική υπάρχει διαδικασία πώλησης που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2016.

Στα «Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού» περιλαμβάνονται και οι παρακάτω εταιρείες:

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	% συμμετοχής	Χώρα
1.	Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου ΛΤΔ	Τραπεζικές υπηρεσίες	100%	Κύπρος
2.	ΑΤΕ Ασφαλιστική Α.Ε.	Ασφαλιστική	100%	Ελλάδα
3.	ΑΤΕ Insurance Romania S.A.	Ασφαλιστική	99,49%	Ρουμανία

30 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	515.759	523.883
Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού (Α)	515.759	523.883
Προπληρωμένα έξοδα	52.480	33.345
Έσοδα εισπρακτέα	47.621	47.576
Προπληρωμένοι φόροι και παρακρατηθέντες φόροι	49.559	55.051
Απαιτήσεις από φορολογικές αρχές και φορείς Δημοσίου	655.475	510.836
Εισπρακτέα μερίσματα	1.247	3.493
Απαιτήσεις από συναλλαγές πιστωτικών καρτών	168.054	137.208
Απαιτήσεις κατά θυγατρικών εταιρειών	319.352	316.671
Απαιτήσεις από Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ)	372.015	362.355
Λοιπά στοιχεία	444.942	483.536
Λοιπές απαιτήσεις (Β)	2.110.744	1.950.071
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού (Α) + (Β)	2.626.503	2.473.954

Τα κονδύλια "Απαιτήσεις από φορολογικές αρχές και φορείς Δημοσίου" και "Λοιπά στοιχεία" της χρήσης 2014 αναμορφώθηκαν για λόγους συγκρισιμότητας.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού μέχρι ενός έτους	973.344	1.325.906
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού πάνω από ένα έτος	1.137.399	624.165
	2.110.744	1.950.071

Τα "Λοιπά στοιχεία" περιλαμβάνουν κυρίως υπόλοιπα διαφόρων λογαριασμών, που σχετίζονται με την καθημερινή δραστηριότητα της Τράπεζας.

Εντός του 2015, τα αποτελέσματα της Τράπεζας επιβαρύνθηκαν με έξοδο απομείωσης € 107 εκατ., εκ των οποίων € 57 εκατ. αφορούν απομείωση της αξίας του χαρτοφυλακίου ακινήτων, που έχουν ταξινομηθεί στα αποθέματα, ενώ ποσό € 50 εκατ. ευρώ αφορά διάφορες απαιτήσεις, που απεικονίζονταν στα Λοιπά στοιχεία ενεργητικού (όπως κονδύλια προσωρινών λογαριασμών, ποσά από φόρους κλπ) τα οποία στο πλαίσιο της ετήσιας αξιολόγησης εισπραξιμότητάς τους από τη Διοίκηση της Τράπεζας, κρίθηκαν μερικά ή ολικά μη εισπραξιμα.

Σχετική με τον προσδιορισμό της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας των αποθεμάτων ακινήτων, όπως αυτή ορίζεται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α., είναι η σημείωση 4.4.

31 Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υποχρεώσεις προς την Κεντρική Τράπεζα	32.686.463	14.101.145
Καταθέσεις από τράπεζες	207.687	974.405
Υποχρεώσεις προς Π.Ι. - Repors	1.655.402	9.169.248
Λοιπές υποχρεώσεις σε τράπεζες	42.200	321.269
	34.591.752	24.566.067

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα μέχρι ενός έτους	31.852.123	21.863.194
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα πάνω από ένα έτος	2.739.629	2.702.873
	34.591.752	24.566.067

Το σύνολο των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα είναι κυμαινόμενου επιτοκίου.

Στις υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα της 31/12/2015, περιλαμβάνονται οι πράξεις αναχρηματοδότησης έναντι ενεχύρων από το ευρωσύστημα ύψους € 32,7 δις (31/12/2014: € 14,1 δις). Η αύξηση της αντλούμενης αναχρηματοδότησης εντός της χρήσης οφείλεται κυρίως στη μείωση των εγχώριων καταθέσεων κατά το 1^ο εξάμηνο 2015 λόγω της οικονομικής αβεβαιότητας, αλλά και στο σημαντικό περιορισμό πρόσβασης στις διεθνείς αγορές repo. Στις παραπάνω πράξεις περιλαμβάνεται και η άντληση ρευστότητας από τον έκτακτο μηχανισμό (ELA), λόγω εν μέρει και της απόφασης της ΕΚΤ να αναστείλει την αποδοχή τίτλων εκδόσεως ή εγγύησης Ελληνικού Δημοσίου για πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης.

32 Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών

Την 31/12/2015, οι ανοιχτές θέσεις πώλησης ομολόγων κι εντόκων γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν σε € 2,5 εκατ. (2014: € 1,9 εκατ.). Τα ποσά αυτά έχουν βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα και δημιουργούνται στο πλαίσιο διαχείρισης των θέσεων της Τράπεζας ως αποτέλεσμα της διαπραγματευτικής δραστηριότητας στη δευτερογενή αγορά.

33 Υποχρεώσεις προς πελάτες

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Επιχειρήσεις		
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και καταθέσεις όψεως	6.529.057	6.161.212
Καταθέσεις προθεσμίας	1.671.899	4.980.518
Δεσμευμένες καταθέσεις, καταθέσεις για εγγύηση και λοιπές καταθέσεις	183.505	101.221
Πράξεις προσωρινής εκχώρησης χρεογράφων - Repos	-	1.476
Σύνολο (Α)	8.384.461	11.244.427
Ιδιώτες		
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και καταθέσεις όψεως	2.606.560	2.402.931
Ταμιευτήριο	15.010.615	12.897.426
Καταθέσεις προθεσμίας	10.691.063	23.599.427
Δεσμευμένες καταθέσεις, καταθέσεις για εγγύηση και λοιπές καταθέσεις	6.485	8.688
Σύνολο (Β)	28.314.723	38.908.471
Επιταγές και εμβάσματα (Γ)	72.171	87.446
Σύνολο Υποχρεώσεων προς πελάτες (Α)+(Β)+(Γ)	36.771.355	50.240.344

Η μείωση του υπολοίπου στις «Υποχρεώσεις προς πελάτες» εντός της χρήσης που έληξε την 31.12.2015, είναι απόρροια της αστάθειας στην ελληνική αγορά και οικονομία καθώς και του κλίματος αβεβαιότητας που δημιουργήθηκε κατά την περίοδο αυτή, οδηγώντας σε σημαντική μείωση των καταθέσεων στην Ελλάδα για την Τράπεζα, σε ευθυγράμμιση με την ελληνική αγορά.

Στις λοιπές καταθέσεις περιλαμβάνονται επιταγές πληρωτέες και εμβάσματα ύψους € 72,2 εκατ. (2014: € 87,4 εκατ.). Από τις καταθέσεις εταιρειών και ιδιωτών, ποσό € 24.285,4 εκατ. (2014: € 21.551 εκατ.) αφορά καταθέσεις κυμαινόμενου επιτοκίου, ενώ ποσό € 12.413,8 εκατ. (2014: € 28.601,7 εκατ.) αφορά καταθέσεις σταθερού επιτοκίου.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υποχρεώσεις προς πελάτες μέχρι ενός έτους	36.652.614	50.169.673
Υποχρεώσεις προς πελάτες πάνω από ένα έτος	118.741	70.671
	36.771.355	50.240.344

34 Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία

		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
EMTN - Μεσομακροπρόθεσμοι τίτλοι			
€ 60 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2015		-	60.000
€ 500 εκατ. σταθερού επιτοκίου λήξης 2017		-	447.805
Δεδουλευμένοι τόκοι και λοιπά έξοδα		-	17.928
Σύνολο (Α)		0	525.733
Υποχρέωση από τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων			
	Μέσο επιτόκιο%		
€ 750 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2040	3M Euribor + 0,51 %	25.756	46.600
€ 1.250 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2054	3M Euribor + 0,59 %	56.196	59.916
€ 600 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2051	3M Euribor + 0,51 %	20.361	29.092
Σύνολο (Β)		102.314	135.607
Σύνολο πιστωτικών τίτλων σε κυκλοφορία (Α)+(Β)		102.314	661.341

		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία μέχρι ενός έτους		245	60.000
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία πάνω από ένα έτος		102.068	601.341
		102.314	661.341

Εκτός από τους πιστωτικούς τίτλους που αναφέρονται στον παραπάνω πίνακα, σημειώνεται ότι κατά την 31/12/2015 υφίστανται υποχρεώσεις από τιτλοποιήσεις δανείων, οι οποίες όμως διακρατούνται από την Τράπεζα Πειραιώς. Οι εκδόσεις αυτές είναι η πρώτη και τρίτη έκδοση ομολόγων από τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων ύψους € 1.750 εκατ. και € 2.352 εκατ. αντίστοιχα, καθώς και η πρώτη και δεύτερη έκδοση ομολόγων από τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων ύψους € 725 εκατ. και € 558 εκατ. αντίστοιχα.

Με ημερομηνία 31/12/2015 καλυμμένες ομολογίες συνολικού ύψους € 10 εκατ. έκδοσης Τράπεζας Πειραιώς, διακρατούνται στο σύνολό τους από την Τράπεζα. Πρόκειται για δύο εκδόσεις (Σειρές), στο πλαίσιο του προγράμματος καλυμμένων ομολογιών της Τράπεζας, αρχικής έκδοσης ύψους € 1.250 εκατ. και € 750 εκατ. λήξης Φεβρουαρίου 2017 και Δεκεμβρίου 2016 αντίστοιχα. Με ημερομηνία 03/07/2015, η Τράπεζα Πειραιώς προχώρησε σε μερική ακύρωση των δύο Σειρών καλυμμένων ομολογιών της, συνολικής αξίας € 1.990 εκατ. (€ 1.245 εκατ. και € 745 εκατ. απο την πρώτη και δεύτερη έκδοση αντίστοιχα) και το τρέχον υπόλοιπο των Καλυμμένων Ομολογιών είναι € 5 εκατ. ανά Σειρά.

Οι τίτλοι του προγράμματος EMTN εκδίδονται είτε απευθείας απο την Τράπεζα Πειραιώς είτε μέσω της θυγατρικής Piraeus Group Finance PLC και φέρουν την εγγύηση της Τράπεζας Πειραιώς.

Τον Ιανουάριο του 2015, η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε έκδοση ομολόγου ύψους € 3.100 εκατ. και λήξης Απριλίου του 2015. Το Μάρτιο του 2015, έληξαν ομόλογα που είχαν εκδοθεί εντός του 2014 από την Τράπεζα Πειραιώς, ποσού € 4.500 εκατ., και € 1.750 εκατ. Τον Απρίλιο του 2015, η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε δυο εκδόσεις ομολόγων μέσω του προγράμματος EMTN, ύψους € 4.500 εκατ. και € 1.750 εκατ. και λήξης Ιουλίου του 2015. Τον Μάιο του 2015, η Τράπεζα Πειραιώς προέβη στην έκδοση ομολόγου ύψους € 3.100 εκατ. και λήξης Αυγούστου του 2015. Τον Ιούλιο του 2015 η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε δύο εκδόσεις ομολόγων, ύψους € 4.500 εκατ. λήξης Οκτωβρίου 2015 και € 1.750 εκατ. λήξης

Απριλίου 2016. Τον Αύγουστο του 2015 η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε δύο εκδόσεις ομολόγων € 3.100 εκατ. και € 1.050 εκατ. λήξης Μαΐου 2016, που ακυρώθηκαν το Φεβρουάριο του 2016. Τον Οκτώβριο του 2015 η Τράπεζα προέβη στην έκδοση δύο ομολόγων ύψους € 2.500 εκατ. και € 2.000 εκατ., λήξης Μαρτίου και Φεβρουαρίου 2016 αντίστοιχα. Όλα τα παραπάνω ομόλογα που εκδίδει η Τράπεζα Πειραιώς, είναι ομόλογα με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, μέσω του προγράμματος EMTN, στο πλαίσιο του άρθρου 2 του Ν.3723/2008, κυμαινόμενου επιτοκίου με τοκομερίδιο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 600 μ.β. και διακρατούνται από την Τράπεζα Πειραιώς.

Η Τράπεζα εντός της χρήσης 2015, προέβη σε επαναγορά ομολόγων από τιτλοποιήσεις δανείων συνολικού ποσού, μετά αποσβέσεων, € 19,6 εκατ..

Από τις παραπάνω εκδόσεις τιτλοποιήσεων στεγαστικών δανείων, η Τράπεζα την 31/12/2015 ιδιοκατέχει τίτλους ονομαστικής αξίας € 106,4 εκατ. από την έκδοση των € 750 εκατ., € 632,8 εκατ. από την έκδοση των € 1.250 εκατ. και € 43,4 εκατ. από την έκδοση των € 600 εκατ..

Στις 13 Οκτωβρίου 2015, ακυρώθηκαν μεσοπρόθεσμοι τίτλοι κύριου χρέους ονομαστικής αξίας € 134,8 εκατ. από την έκδοση της Piraeus Group Finance, ύψους € 500 εκατ. σταθερού επιτοκίου 5,00% και λήξης Μαρτίου του 2017, που κατέχονταν από την Τράπεζα Πειραιώς.

Στις 15 Οκτωβρίου 2015, η Τράπεζα προσκάλεσε τους κατόχους των παραπάνω μεσοπρόθεσμων τίτλων κύριου χρέους ονομαστικής αξίας € 365,2 εκατ., λήξης Μαρτίου 2017, σε προσφορά εθελοντικής ανταλλαγής οποιουδήποτε ή όλων από τους τίτλους αυτούς με μη μεταβιβάσιμες αποδείξεις εκδόσεως της Τράπεζας, στο πλαίσιο Άσκησης Διαχείρισης Παθητικού. Η Άσκηση Διαχείρισης Παθητικού ολοκληρώθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2015 και αναφορά στο αποτέλεσμα που προέκυψε γίνεται στη σημείωση 11.

35 Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υβριδικά Κεφάλαια (Tier I)		
€ 200 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2034	-	16.373
	0	16.373
Κεφάλαια μειωμένης εξασφάλισης (Tier II)		
€ 336 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2016	-	215.132
Προϋπολογισμένοι τόκοι και λοιπά έξοδα	-	876
	0	216.008
Σύνολο υβριδικών και λοιπών δανειακών κεφαλαίων	0	232.381

Η Τράπεζα εντός της χρήσης 2015, προέβη στην επαναγορά υβριδικών τίτλων και τίτλων μειωμένης εξασφάλισης συνολικού ποσού € 4,8 εκατ..

Η ονομαστική αξία της έκδοσης € 400 εκατ. των κεφαλαίων μειωμένης εξασφάλισης (Tier II) είχε μειωθεί κατά το ποσό των € 63,8 εκατ. που αφορούν το ονομαστικό ποσό των κεφαλαίων που επαναγοράστηκαν και ακυρώθηκαν από την Τράπεζα το 2012 στο πλαίσιο της Πρότασης προς τους κατόχους των τίτλων αυτών. Στις 13 Οκτωβρίου 2015, η Τράπεζα ακύρωσε το σύνολο των ιδιοκατεχόμενων τίτλων μειωμένης εξασφάλισης Tier II, συνολικού ύψους € 124,91 εκατ..

Στις 15 Οκτωβρίου 2015, η Τράπεζα προσκάλεσε, στο πλαίσιο της Άσκησης Διαχείρισης Παθητικού, τους κατόχους των υβριδικών τίτλων ύψους € 16,2 εκατ και τίτλων μειωμένης εξασφάλισης Tier II, ύψους € 211,2 εκατ. σε εθελοντική ανταλλαγή οποιουδήποτε ή όλων από τους τίτλους αυτούς με μη μεταβιβάσιμες αποδείξεις εκδόσεως της Τράπεζας. Η Άσκηση Διαχείρισης Παθητικού ολοκληρώθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2015 και αναφορά στο αποτέλεσμα που προέκυψε γίνεται στη σημείωση 11.

36 Λοιπές υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Προεισπραγμένα έσοδα	379.513	117.432
Έξοδα πληρωτέα	75.835	66.698
Παρακρατηθέντες φόροι και εισφορές	80.005	79.401
Υποχρεώσεις από συναλλαγές μέσω ΔΙΑΣ	190.203	158.140
Προμηθευτές	155.302	88.408
Λοιπά στοιχεία υποχρεώσεων	93.116	169.697
Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό Δημοσίου και τρίτων	76.419	67.340
	1.050.392	747.116

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Λοιπές υποχρεώσεις μέχρι ενός έτους	962.923	643.044
Λοιπές υποχρεώσεις πάνω από ένα έτος	87.469	104.072
	1.050.392	747.116

Τα λοιπά στοιχεία υποχρεώσεων περιλαμβάνουν υπόλοιπα από λοιπούς πιστωτικούς λογαριασμούς που προκύπτουν από την καθημερινή δραστηριότητα της Τράπεζας.

37 Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη

Οι προβλέψεις για κινδύνους και βάρη ανέρχονται την 31/12/2015 σε € 250.413 χιλ. και αναλύονται σε προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις ύψους € 13.456 χιλ. και σε λοιπές προβλέψεις ύψους € 236.957 χιλ. Ακολουθούν οι σχετικές αναλύσεις στους παρακάτω πίνακες:

Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	11.210	5.541
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	-	3.597
Έξοδο χρήσης	2.252	2.073
Λοιπές κινήσεις	(6)	-
Υπόλοιπο λήξης	13.456	11.210

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μέχρι ενός έτους	10.396	2.891
Πάνω από ένα έτος	3.061	8.320
	13.457	11.211

Λοιπές προβλέψεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	16.454	15.337
Έξοδο χρήσης	95.899	6.336
Εκτίμηση δαπανών κόστους αποχώρησης	110.000	-
Προβλέψεις που χρησιμοποιήθηκαν στη χρήση	(15)	(4.200)
Μεταφορά από απομείωση λοιπών στοιχείων ενεργητικού	15.136	-
Λοιπές κινήσεις	(517)	(1.019)
Υπόλοιπο λήξης	236.957	16.454

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Μέχρι ενός έτους	110.144	22
Πάνω από ένα έτος	126.813	16.432
	236.957	16.454

Οι λοιπές προβλέψεις της 31/12/2015 περιλαμβάνουν: α) προβλέψεις που σχηματίστηκαν στο πλαίσιο των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί για τη μείωση του λειτουργικού κόστους και του αριθμού του προσωπικού μέσω του εγκεκριμένου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας Πειραιώς και αφορούν το κόστος του προγράμματος εθελούσιας αποχώρησης της Τράπεζας ύψους € 110 εκατ. (σημείωση 12), β) εκτιμώμενες ζημιές ύψους περίπου € 80,6 εκατ. από θυγατρικές εταιρείες, η αξία των οποίων έχει απομειωθεί πλήρως και η καθαρή τους θέση είναι αρνητική, γ) προβλέψεις για κατάπτωση εγγυητικών επιστολών ύψους περίπου € 28,6 εκατ. και δ) προβλέψεις για λοιπούς τραπεζικούς κινδύνους ύψους € 17,5 εκατ..

38 Αναβαλλόμενοι φόροι

Οι αναβαλλόμενοι φόροι υπολογίζονται με βάση τη μέθοδο της πλήρους υποχρέωσης (liability method) για όλες τις προσωρινές διαφορές με βάση τον ισχύοντα ονομαστικό φορολογικό συντελεστή για την Τράπεζα. Τα αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία της Τράπεζας αναλύονται ως εξής:

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την συνταξιοδότηση	46.263	44.434
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	2.895.313	2.263.654
Λοιπές προβλέψεις	69	823
Αποτίμηση χρεογράφων	(12.582)	15.676
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών	764.215	515.069
Αποτίμηση παραγώγων	2.362	12.856
Αναγνώριση προμηθειών και απόσβεση προσαρμογών στην εύλογη αξία με βάση το πραγματικό επιτόκιο (EIR)	(146.308)	(175.380)
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	(5.936)	2.282
Αποσβέσεις παγίων	(42.859)	(59.006)
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	66.886	58.758
Απομείωση Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	1.436.019	1.336.926
Λοιπά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία	9.359	(65.109)
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	5.012.800	3.950.983

Η κίνηση της καθαρής αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης έχει ως εξής:

	2015	2014
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση την 1η Ιανουαρίου	3.950.983	2.706.304
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση απορροφηθείσας εταιρείας	-	83.189
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση αποκτηθέντων εταιρειών	(5.092)	-
Επίδραση αναβαλλόμενου φόρου στα αποτελέσματα χρήσης	1.090.389	1.087.765
Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο (σημείωση 42)	(28.258)	53.692
Αναβαλλόμενος φόρος εξόδων αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	20.033
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημιές) (σημείωση 16)	4.778	-
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση την 31^η Δεκεμβρίου	5.012.800	3.950.983

Τα ποσά του αναβαλλόμενου φόρου που επηρέασαν απευθείας την καθαρή θέση της Τράπεζας κατά τη χρήση του 2015 έχουν ως εξής: α) ποσό αναβαλλόμενου φόρου € -28.258 χιλ. που αφορά αποτίμηση των διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων και καταχωρήθηκε στο αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου (σημείωση 42), όπως προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α. και β) ποσό € 4.778 χιλ. που αφορά αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που προέκυψε από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημιές) και επηρέασε το αποθεματικό από αναλογιστικά κέρδη (σημείωση 16).

Ο αναβαλλόμενος φόρος που επηρέασε τα αποτελέσματα της χρήσης αναλύεται ως εξής:

Αναβαλλόμενος φόρος (Κατάσταση Αποτελεσμάτων)	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την συνταξιοδότηση	(2.950)	11.173
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	633.921	737.313
Λοιπές προβλέψεις	(754)	(1.112)
Αποτίμηση χρεογράφων	-	4.468
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών	249.146	288.732
Αποτίμηση παραγώγων	(10.495)	11.482
Αναγνώριση προμηθειών και απόσβεση προσαρμογών στην εύλογη αξία με βάση το πραγματικό επιτόκιο (EIR)	29.072	6.921
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	(8.219)	18.697
Αποσβέσεις παγίων	16.148	(17.006)
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	10.959	(6.591)
Απομείωση Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	99.093	20.105
Λοιπά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία	74.468	13.583
	1.090.389	1.087.765

Ανάλυση αναβαλλόμενης απαίτησης:	31/12/2015	31/12/2014
Μέχρι ενός έτους	131.276	126.541
Πάνω από ένα έτος	4.881.525	3.824.442
	5.012.800	3.950.983

Αναβαλλόμενοι φόροι - πρόσθετες πληροφορίες	31/12/2015	31/12/2014
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές για τις οποίες δεν έχει αναγνωρισθεί αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση στον ισολογισμό	-	124.495

39 Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση

Η πρόβλεψη η οποία πραγματοποιείται, βασίζεται σε αναλογιστική μελέτη από ανεξάρτητο αναλογιστή με βάση τη μέθοδο της «προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας υποχρέωσης», σύμφωνα με την οποία το κόστος για αποζημιώσεις λόγω συνταξιοδότησης προσωπικού επιβαρύνει την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, με σκοπό να επιμεριστεί και να αναγνωρισθεί το αναλογούν κόστος, στην περίοδο που οι εργαζόμενοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους. Η αντίστοιχη υποχρέωση που εμφανίζεται στον Ισολογισμό υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των ταμειακών ροών με βάση το επιτόκιο των εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης, που έχουν ληκτότητα ανάλογη με αυτή της υποχρέωσης.

Οι εργαζόμενοι της Τράπεζας δικαιούνται αποζημίωση λόγω εξόδου από την υπηρεσία, με βάση το χρόνο υπηρεσίας, τις αποδοχές και την κατάταξή τους. Η Τράπεζα υποστηρίζει επιπλέον προγράμματα, που παρέχουν εφάπαξ καθορισμένη παροχή με βάση το χρόνο υπηρεσίας, τις αποδοχές και την κατάταξη σε διάφορες ομάδες εργαζομένων.

Οι παροχές που καταβλήθηκαν στις χρήσεις 2015 και 2014, βάσει του προγράμματος εθελούσιας εξόδου που ανακοινώθηκε κατά τη χρήση 2014, περιλαμβάνονται στις απεικονίσεις για τα μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Υποχρεώσεις Ισολογισμού	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Παροχές μετά την συνταξιοδότηση - χρηματοδοτούμενες	86.685	90.800
Παροχές μετά την συνταξιοδότηση - μη χρηματοδοτούμενες	94.212	101.398
Σύνολο	180.897	192.198

Αποτελέσματα Χρήσης	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - χρηματοδοτούμενες	7.212	6.743
Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - μη χρηματοδοτούμενες	14.290	61.734
Σύνολο (Σημείωση 12)	21.502	68.478

Α) Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - Χρηματοδοτούμενες

Τα ποσά που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Παρούσα αξία υποχρεώσεων	113.081	117.644
Εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων	(26.396)	(26.843)
Υποχρέωση στον Ισολογισμό	86.685	90.800

Στα χρηματοδοτούμενα προγράμματα η Τράπεζα ακολουθεί τις προτάσεις της ασφαλιστικής εταιρίας σε σχέση με το ύψος των εισφορών. Οι αναμενόμενες εισφορές της Τράπεζας προς τα χρηματοδοτούμενα προγράμματα καθορισμένων παροχών στο προσωπικό ανέρχονται σε € 2,4 εκατ. για το 2016. Σημειώνεται επίσης, ότι δεν υπάρχουν δεσμεύσεις από το νόμο σχετικά με το επίπεδο χρηματοδότησης των καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου, από την υπηρεσία που παρέχει η Τράπεζα.

Η κίνηση στην αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών αναλύεται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	117.644	99.050
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. στις θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου	(197)	-
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	6.498	5.032
Δαπάνη τόκου	2.120	3.428
Εισφορές εργαζομένων	1.086	1.130
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα περιουσιακά στοιχεία	(2.891)	(2.863)
Παροχές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη	-	(7.134)
Ζημία/ (κέρδος) περικοπών/διακανονισμών/τερματισμού υπηρεσίας	(1.011)	(1.063)
Αναλογιστικά (κέρδη)/ ζημίες	(10.166)	20.063
Υπόλοιπο λήξης	113.081	117.644

Η κίνηση στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων αναλύεται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	26.843	24.347
Αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων	464	731
Εισφορές εργοδότη	1.370	2.444
Εισφορές εργαζομένων	1.086	1.130
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα περιουσιακά στοιχεία	(2.891)	(2.863)
Έξοδα	(69)	(78)
Αναλογιστικά κέρδη/ (ζημιές)	(406)	1.132
Υπόλοιπο λήξης	26.396	26.843
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων	58	1.863

Τα περιουσιακά στοιχεία είναι επενδεδυμένα ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Διαχείριση Διαθεσίμων	55,03%	53,24%
Ομόλογα	33,51%	35,08%
Καταθέσεις	11,33%	11,57%
Μετοχές	-	0,04%
Αμοιβαία κεφάλαια	0,13%	0,06%

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στον λογαριασμό αποτελεσμάτων αναλύονται ως εξής:

Λογαριασμός αποτελεσμάτων	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	6.498	5.032
Καθαρή δαπάνη τόκου	1.656	2.697
Έξοδα	69	78
Κόστος περικοπών/διακανονισμών/τερματισμού υπηρεσίας	(1.011)	(1.063)
Σύνολο	7.212	6.743

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στην Καθαρή Θέση αναλύονται ως εξής:

Προσαρμογές	31/12/2015	31/12/2014
Προσαρμογές στις υποχρεώσεις από αλλαγή των υποθέσεων	7.356	(19.461)
Εμπειρικές προσαρμογές στις υποχρεώσεις	2.811	(602)
Εμπειρικές προσαρμογές στα περιουσιακά στοιχεία	(406)	1.132
Συνολικό ποσό που αναγνωρίζεται στην Καθαρή Θέση	9.760	(18.932)

Βάσει των παραπάνω, οι μεταβολές στην καθαρή υποχρέωση η οποία είναι αναγνωρισμένη στον ισολογισμό αναλύονται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	90.800	74.703
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. στις θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου	(197)	-
Σύνολο δαπάνης που αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	7.212	6.743
Εισφορές εργοδότη	(1.370)	(2.444)
Παροχές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη	-	(7.134)
Ποσό που αναγνωρίστηκε στην καθαρή θέση	(9.760)	18.932
Υπόλοιπο λήξης	86.685	90.800

Β) Παροχές μετά τη συνταξιοδότηση - Μη χρηματοδοτούμενες

Τα ποσά που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Παρούσα αξία υποχρεώσεων	94.212	101.398
Υποχρέωση στον Ισολογισμό	94.212	101.398

Η κίνηση στην παρούσα αξία της υποχρέωσης αναλύεται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	101.398	71.141
Υπόλοιπο έναρξης Τραπεζών/ τραπεζικών δραστηριοτήτων από εξαγορές	-	6.377
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. στις θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου	(230)	-
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	5.241	3.136
Δαπάνη τόκου	1.662	1.926
Παροχές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη	(11.390)	(57.549)
Ζημία/(κέρδος) περικοπών/διακανονισμών/τερματισμού υπηρεσίας	7.367	56.351
Κόστος προϋπηρεσίας κατά τη χρήση	19	321
Αναλογιστικά (κέρδη)/ ζημίες	(9.855)	19.695
Υπόλοιπο λήξης	94.212	101.398

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στον λογαριασμό αποτελεσμάτων αναλύονται ως εξής:

Λογαριασμός αποτελεσμάτων	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	5.241	3.136
Δαπάνη τόκου	1.662	1.926
Αναγνώριση κόστους προϋπηρεσίας	19	321
Κόστος περικοπών/διακανονισμών/τερματισμού υπηρεσίας	7.367	56.351
Σύνολο	14.290	61.734

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στην Καθαρή Θέση αναλύονται ως εξής:

Προσαρμογές	31/12/2015	31/12/2014
Προσαρμογές στις υποχρεώσεις από αλλαγή των υποθέσεων	7.020	(18.310)
Εμπειρικές προσαρμογές στις υποχρεώσεις	2.835	(1.385)
Συνολικό ποσό που αναγνωρίζεται στην Καθαρή Θέση	9.855	(19.695)

Βάσει των παραπάνω, οι μεταβολές στην καθαρή υποχρέωση η οποία είναι αναγνωρισμένη στον ισολογισμό αναλύονται ως εξής:

	2015	2014
Υπόλοιπο έναρξης	101.398	71.141
Υπόλοιπο έναρξης Τραπεζών/ τραπεζικών δραστηριοτήτων από εξαγορές	-	6.377
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. στις θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου	(230)	-
Σύνολο δαπάνης που αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	14.290	61.734
Παροχές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη	(11.390)	(57.549)
Ποσό που αναγνωρίστηκε στην καθαρή θέση	(9.855)	19.695
Υπόλοιπο λήξης	94.212	101.398

Η αναμενόμενη σταθμισμένη μέση διάρκεια των υποχρεώσεων των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών είναι 15,3 έτη.

Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν έχουν ως εξής:

	31/12/2015	31/12/2014
Προεξοφλητικό Επιτόκιο	2,50%	2,00%
Αναμενόμενη Απόδοση Περιουσιακών Στοιχείων	2,50%	2,00%
Μελλοντικές Αυξήσεις Μισθών	1,75%	1,75%

Σύμφωνα με το αναθεωρημένο Δ.Λ.Π. 19, το επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό της αναμενόμενης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων, είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο βάσει του οποίου υπολογίζεται η υποχρέωση για παροχές μετά την απασχόληση.

Ανάλυση ευαισθησίας στις υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών

Η ανάλυση ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία είναι η ακόλουθη:

Κύριες Υποθέσεις	Επίδραση στη δεδουλευμένη υποχρέωση καθορισμένων παροχών		
	Αλλαγή στην υπόθεση	Αύξηση	Μείωση
Επιτόκιο προεξόφλησης	0,50%	-6,27%	6,94%
Αύξηση αποδοχών	0,50%	6,54%	-6,03%
Ρυθμός οικειοθελών αποχωρήσεων	μείωση κατά 50%	-	4,36%

Η ανωτέρω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στη μεταβολή κάθε παραδοχής, διατηρώντας όλες τις άλλες παραδοχές σταθερές. Σε ένα οικονομικό περιβάλλον όμως οι παραδοχές δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους και συνήθως επηρεάζονται συνολικά. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση της ευαισθησίας, είναι η ίδια με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται κατά τον υπολογισμό της υποχρέωσης, που αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης. Το τελικό κόστος των καθορισμένων παροχών εξαρτάται από την πραγματική μελλοντική εμπειρία σχετικά με τις πραγματικές αυξήσεις μισθών και από άλλους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν το κόστος, όπως η κινητικότητα των εργαζομένων και οι νέες προσλήψεις.

40 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις

A) Νομικές διαδικασίες

Σημειώνεται ότι στην Τράπεζα κατά την 31/12/2015 έχει σχηματισθεί πρόβλεψη για επίδικες υποθέσεις ύψους €13,5 εκατ. έναντι € 11,2 εκατ. την 31/12/2014. Οι αγωγές που εκκρεμούν κατά της Τράπεζας την 31/12/2015, και έναντι των οποίων δεν έχουν σχηματιστεί προβλέψεις, δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική της κατάσταση.

B) Δανειακές δεσμεύσεις

Κατά την 31/12/2015 η Τράπεζα είχε τις ακόλουθες κεφαλαιακές δεσμεύσεις:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Εγγυητικές επιστολές	3.055.098	3.123.380
Ενέγγυες πιστώσεις	29.294	30.861
Μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια	257.458	328.589
	3.341.850	3.482.829

Η παρουσίαση των αχρησιμοποίητων πιστωτικών ορίων της χρήσης 2014 άλλαξε για λόγους συγκρισιμότητας και αφορά στις μη ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις.

Γ) Στοιχεία ενεργητικού σε ενέχυρο

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1.172.785	1.028.484
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	8.707	74.330
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	1.192.301	1.081.727
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	24.766.404	4.046.740
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	15.252.624	5.738.198
	42.392.821	11.969.479

Τα ανωτέρω στοιχεία σε ενέχυρο χρησιμοποιούνται για άντληση ρευστότητας. Εκτός από τα προαναφερόμενα στοιχεία ενεργητικού, η Τράπεζα ενεχυριάζει και διακρατούμενους πιστωτικούς τίτλους ίδιας έκδοσης που ανέρχονταν την 31/12/2015 σε € 16.092 εκατ. (31/12/2014: € 6.284 εκατ.) και δεν εμφανίζονται ως στοιχεία ενεργητικού. Στο ποσό των € 16.092 εκατ. περιλαμβάνονται χρεόγραφα αξίας € 10.487 εκατ. τα οποία έχουν εκδοθεί με την εγγύηση Ελληνικού Δημοσίου, χρεόγραφα αξίας € 5.595 εκατ. τα οποία έχουν προέλθει από την τιλοποίηση καταναλωτικών, στεγαστικών και επιχειρηματικών δανείων της Τράπεζας και χρεόγραφα αξίας € 10 εκατ. από έκδοση καλυμμένων ομολογιών της Τράπεζας. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο διαπραγματικών συναλλαγών επαναγοράς χρεογράφων (repo) χρησιμοποιούνται για άντληση ρευστότητας και χρεωστικοί τίτλοι EFSF ύψους € 1.666 εκατ. (31/12/2014: € 8.531 εκατ.). Σχετική με την άντληση της χρηματοδότησης έναντι ενεχύρων από το Ευρωσύστημα είναι η σημείωση 31.

Σημειώνεται επίσης ότι τα «Δάνεια και Απαιτήσεις κατά πελατών» περιλαμβάνουν δάνεια ύψους € 23.613 εκατ. τα οποία έχουν ενεχυριαστεί στο πλαίσιο χρηματοδότησης από τον E.L.A.

Δ) Υποχρεώσεις λειτουργικών μισθώσεων

Η υποχρέωση που απορρέει από μελλοντικές ελάχιστες καταβολές μισθωμάτων βάσει μη ακυρώσιμων λειτουργικών μισθώσεων, αναλύεται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Έως 1 έτος	56.763	65.673
Από 1 έως 5 έτη	231.373	267.155
Μετά από 5 έτη	425.616	496.204
	713.752	829.032

41 Μετοχικό κεφάλαιο και υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες

	Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το Άρτιο	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	2.271.770	10.008.734	-	12.280.505
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	308.824	1.441.177	-	1.750.000
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	(56.596)	-	(56.596)
Επαναγορά προνομιούχων μετοχών	(750.000)	-	-	(750.000)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	1.830.594	11.393.315	0	13.223.910
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	1.830.594	11.393.315	0	13.223.910
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	2.601.649	-	2.040.000	4.641.649
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	(130.915)	-	(130.915)
Μείωση ονομαστικής αξίας κοινών μετοχών	(1.812.288)	1.812.288	-	0
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	2.619.955	13.074.688	2.040.000	17.734.644

	Αριθμός μετοχών
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	6.416.802.751
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	1.029.411.764
Επαναγορά προνομιούχων μετοχών	(1.344.234.800)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	6.101.979.715
Προσαρμογή (μείωση) αριθμού κοινών μετοχών λόγω reverse split (αναλογία 100 προς 1)	(6.040.959.917)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	8.672.163.482
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	8.733.183.280

Μετά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και την αποπληρωμή των προνομιούχων μετοχών που έλαβαν χώρα εντός του 2014, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την 31/12/2014 και την 30/9/2015 ανερχόταν λογιστικά σε € 1.830.593.914,50 διαιρούμενο σε 6.101.979.715 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας € 0,30 η κάθε μία. Η τροποποίηση του καταστατικού σχετικά με την ακύρωση των προνομιούχων μετοχών Ελληνικού Δημοσίου που είχε αποφασισθεί από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας της 30/10/2014, εγκρίθηκε από την αρμόδια εποπτική και διοικητική αρχή εντός του 4^{ου} τριμήνου του 2015.

Σε συνέχεια της απόφασης της από 15/11/2015 Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας, όπως εξειδικεύτηκε με την από 17/11/2015 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η Τράπεζα προέβη στα ακόλουθα:

α) Στην αύξηση της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής μετοχής από € 0,30 σε € 30,00 και την ταυτόχρονη μείωση, λόγω συνένωσης, του συνολικού αριθμού των κοινών μετοχών της Τράπεζας από 6.101.979.715 σε 61.019.798 (reverse split με σχέση 100 παλαιές προς 1 νέα κοινή μετοχή), ταυτόχρονα με τη συνακόλουθη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας με κεφαλαιοποίηση ποσού € 25,50 από το ειδικό αποθεματικό του άρθρου 4 παρ. 4α κ.ν.2190/1920 προς το σκοπό επίτευξης ακεραίου αριθμού μετοχών.

β) Στη δημιουργία ειδικού αποθεματικού του άρθρου 4 παρ. 4α κ.ν.2190/1920 ύψους € 1.812.288.000,60, με ισόποση μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας δια μείωσης της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής μετοχής από € 30,00 σε € 0,30, χωρίς αλλαγή του συνολικού αριθμού των 61.019.798 κοινών μετοχών.

Κατόπιν των ανωτέρω, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανήλθε σε € 18.305.939,40 διαιρούμενο σε 61.019.798 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας € 0,30 η κάθε μία.

Σύμφωνα με την από 15/11/2015 απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας, όπως εξειδικεύτηκε με τις από 20/11/2015 και 2/12/2015 αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, αποφασίσθηκε η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, η οποία καλύφθηκε ως εξής:

- i. ποσό € 581.649.044,40 με κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων, εξομοιούμενη με καταβολή μετρητών, με την έκδοση 1.938.830.148 νέων κοινών ονομαστικών μετοχών ονομαστικής αξίας € 0,30 καθεμία, από την Άσκηση Διαχείρισης Παθητικού,
- ii. ποσό € 1.340.000.000,10, με ιδιωτική τοποθέτηση, με καταβολή μετρητών, με την έκδοση 4.466.666.667 νέων κοινών ονομαστικών μετοχών ονομαστικής αξίας € 0,30 καθεμία και
- iii. ποσό € 680.000.000,10 με την εισφορά ομολόγων εκδόσεως του ESM με την έκδοση 2.266.666.667 νέων κοινών ονομαστικών μετοχών, ονομαστικής αξίας € 0,30 καθεμία, από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, σύμφωνα με το ν. 3864/2010 και την ΠΥΣ 36/02.11.2015.

Συνεπώς, μετά την ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, και κατά την 31/12/2015, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε € 2.619.954.984,00 διαιρούμενο σε 8.733.183.280 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας € 0,30 καθεμία.

Το αποθεματικό υπέρ το άρτιο αυξήθηκε κατά € 1.681.373.286,85 περιλαμβάνοντας την μείωση του μετοχικού κεφαλαίου ποσού € 1.812.288.000,60 και τα έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου ποσού € 130.914.688,25.

Την 2/12/2015, το Διοικητικό Συμβούλιο προέβη στην έκδοση ομολογιακού δανείου με υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες συνολικού ποσού € 2.040 εκατ., το οποίο αντιστοιχεί στο 75% της διαφοράς μεταξύ του δυσμενούς σεναρίου (€ 4.933 εκατ.) και του βασικού σεναρίου (€ 2.213 εκατ.) της άσκησης συνολικής αξιολόγησης. Το ποσό αυτό καλύφθηκε αποκλειστικά από το ΤΧΣ, με ομόλογα εκδόσεως ESM.

Οι βασικότεροι όροι των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Σε περίπτωση που ο δείκτης CET 1 της Τράπεζας υπολογισμένος σε ατομική ή ενοποιημένη βάση μειωθεί κάτω από το 7%, οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες θα μετατρέπονται υποχρεωτικά σε κοινές μετοχές, ο δε αριθμός των κοινών μετοχών που εκδίδονται ανά κάτοχο καθορίζεται διαιρώντας το 116% της ονομαστικής αξίας των ανεξόφλητων υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών που έχει στην κατοχή του με την τιμή μετατροπής.
- Οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες αποφέρουν τόκο, καταβλητέο ετησίως δεδουλευμένο με ετήσιο επιτόκιο 8%. Οι καταβολές τόκου (είτε συνολικά είτε εν μέρει) εναπόκεινται αποκλειστικά στη διακριτική ευχέρεια του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας. Στην περίπτωση όπου η Τράπεζα δεν καταβάλλει εξ' ολοκλήρου οποιοδήποτε καταβλητέο τόκο στη σχετική ημερομηνία καταβολής τόκου, δεν καταβάλλονται μερίσματα επί τυχόν κοινών μετοχών.
- Οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες μετατρέπονται υποχρεωτικά σε κοινές μετοχές, εάν δεν καταβληθούν από την Τράπεζα συνολικά ή μερικά οι καταβλητέοι τόκοι σε δύο ημερομηνίες καταβολής τόκου (όχι απαραίτητα συνεχόμενες), εξαιρουμένου προς το σκοπό αυτό κάθε τόκου που καταβάλλεται με την έκδοση κοινών μετοχών αντί των καταβολών σε μετρητά.

- Οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες δεν έχουν ορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής.

Την 31/12/2015, οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες συνιστούν μέρος των Ιδίων Κεφαλαίων της Τράπεζας καθώς πληρούνται όλα τα κριτήρια των σχετικών διατάξεων του Δ.Λ.Π. 32.

Στις 7 Ιανουαρίου 2015, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι, μετά το διακανονισμό των εντολών άσκησης warrants, ασκήθηκαν συνολικά 3.568 warrants επί μετοχών έκδοσης της Τράπεζας και κατοχής του ΤΧΣ, που αντιστοιχούσαν σε 15.969 κοινές μετοχές και το αναλογούν ποσό που καταβλήθηκε στο ΤΧΣ ανήλθε σε € 28.911,87. Μετά και την ανωτέρω άσκηση των warrants (3η κατά σειρά), καθώς και την 4η που έλαβε χώρα στις 2/7/2015 και 5η άσκηση που έλαβε χώρα στις 4/1/2016 στις οποίες δεν ασκήθηκε κανένα warrant, τα εκδοθέντα warrants σε ισχύ ανέρχονται σε 843.637.022, ενώ οι μετοχές επί των οποίων σύρονται warrants και τις οποίες κατέχει το ΤΧΣ, ανέρχονται σε 37.759.281 (ποσοστό 0,43% επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου).

Η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας, που πραγματοποιήθηκε στις 29/6/2015, αποφάσισε τη μη διανομή μερίσματος για τη χρήση 2014, σύμφωνα με τις θεσπισθείσες διατάξεις του άρθρου 10 του Ν.3864/2010 σε συνδυασμό με το άρθρο 1 παρ. 3 του Ν. 3723/2008, όπως ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στο πρόγραμμα θωράκισης της οικονομίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν.3756/2009 (ΦΕΚ Α' 53/31.3.2009) δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών, για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στα προγράμματα ενίσχυσης της ρευστότητας, που προβλέπονται από τις διατάξεις του Ν. 3723/2008 (ΦΕΚ Α' 250/9.12.2008). Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 16Γ του ν. 3864/2010, κατά το χρονικό διάστημα συμμετοχής του ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών από την Τράπεζα χωρίς έγκριση του ΤΧΣ.

42 Λοιπά αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Τακτικό αποθεματικό	69.442	69.442
Αποθεματικό διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	30.643	(44.777)
Αποθεματικό από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	(7.723)	(32.114)
Λοιπά αποθεματικά	26.754	-
Σύνολο λοιπών αποθεματικών	119.116	(7.449)

Η κίνηση του αποθεματικού διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου αναλύεται ως εξής:

Κίνηση αποθεματικού διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	(44.777)	108.039
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	-	798
Κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση ομολόγων και ΕΓΕΔ	30.217	(95.331)
Κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων	62.089	(74.568)
Ανακύκλωση στα αποτελέσματα από απομείωση μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων	11.383	34.772
Ανακύκλωση της αποτίμησης των πωληθέντων χρεογράφων (σημείωση 10)	(11)	(72.179)
Αναβαλλόμενοι φόροι (σημείωση 38)	(28.258)	53.692
Υπόλοιπο λήξης	30.643	(44.777)

Τον Δεκέμβριο 2015, η Visa Europe ανακοίνωσε την πώληση των μετοχών της στη Visa Inc. Το συνολικό τίμημα της πώλησης, για το σύνολο των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθορίστηκε σε € 16,5 δις, από τα οποία € 11,5 δις θα καταβληθούν σε μετρητά και τα υπόλοιπα € 5 δις σε προνομιούχες μετοχές στα μέλη της Visa Europe. Στο τέλος του 2015, η Τράπεζα αναγνώρισε στα «Κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων» το αναλογούν όφελος ύψους περίπου € 65,9 εκατ., όπως αυτό προσδιορίστηκε από την Visa Europe με βάση τη συνεισφορά της Τράπεζας στα καθαρά έσοδα της Visa Europe για μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Κίνηση αποτελεσμάτων εις νέον	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Υπόλοιπο έναρξης	(5.829.593)	(4.195.148)
Κέρδη/(ζημίες) χρήσης μετά φόρων	(2.389.397)	(2.065.200)
Απορρόφηση εταιρειών	-	430.755
Μεταφορά από λοιπά αποθεματικά	(26.754)	-
Υπόλοιπο λήξης	(8.245.744)	(5.829.593)

43 Μέρισμα ανά μετοχή

Για τις χρήσεις του 2014 και του 2015 δεν υφίστανται διανεμητέα κέρδη ή αντίστοιχα ποσά από ελεύθερα προς διανομή αποθεματικά κατά τις διατάξεις του καταστατικού και του νόμου, οπότε τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 44α του Κ.Ν.2190/1920 και δεν επιτρέπεται η καταβολή μερισμάτων με τη μορφή μετρητών ή μετοχών.

Για το λόγο αυτό, η ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 29.6.2015 αποφάσισε τη μη διανομή μερισμάτων για τη χρήση του 2014. Για τους ίδιους λόγους, το Δ.Σ. της Τράπεζας θα εισηγηθεί στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων του 2016 τη μη διανομή μερισμάτων για τη χρήση του 2015.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3723/2008, οι Τράπεζες, για όσο διάστημα συμμετέχουν στα προγράμματα ενίσχυσης της ρευστότητας του νόμου αυτού, δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε διανομή μερισμάτων στους μετόχους, το ύψος των οποίων να υπερβαίνει το ελάχιστο ποσοστό που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 3 του Α.Ν.148/1967, όπως ισχύει.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι οι εκπρόσωποι του Ελληνικού Δημοσίου στα Διοικητικά Συμβούλια των εν λόγω Τραπεζών, έχουν το δικαίωμα της αρνησικυρίας στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης σχετικής με τη διανομή μερισμάτων.

Σημειώνεται επίσης ότι περαιτέρω περιορισμοί στη διανομή μερισμάτων προκύπτουν και με βάση τις διατάξεις του Νόμου 3864/2010 «Περί ιδρύσεως Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας», όπως ισχύει και της, κατ' εξουσιοδότηση αυτού, εκδοθείσας υπ' αρ. 36/2015 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου.

Επίσης, η διανομή μερισμάτων δεν είναι δυνατή στην περίπτωση όπου η Τράπεζα δεν καταβάλλει εξ' ολοκλήρου, στη σχετική ημερομηνία καταβολής τόκου, οποιοδήποτε καταβλητέο τόκο των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών οι οποίες εκδόθηκαν στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης της Τράπεζας. Σχετική με τις υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες είναι η σημείωση 41.

Σημειώνεται τέλος ότι, στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism - SSM) και σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2013, τα πιστωτικά ιδρύματα υπάγονται στις διατάξεις της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2015/49) σχετικά με τις πολιτικές διανομής μερισμάτων, για την εφαρμογή συντηρητικής πολιτικής διανομής μερισμάτων για το οικονομικό έτος 2015, στο πλαίσιο του στόχου για την ενίσχυση της ασφάλειας και της ευρωστίας του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, καθώς και στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 και της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, που ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το Νόμο 4261/2014.

44 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα ακόλουθα υπόλοιπα τα οποία έχουν λήξη μικρότερη των 90 ημερών από την ημερομηνία απόκτησής τους.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα (σημείωση 17)	1.260.995	1.822.245
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (σημείωση 18)	3.029	103.894
	1.264.024	1.926.139

45 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Ως συνδεδεμένα μέρη νοούνται: α) τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης της Τράπεζας, β) τα πλησιέστερα μέλη και οικονομικά εξαρτώμενα μέλη (σύζυγοι, τέκνα, κ.ά.) των μελών Δ.Σ. και Διοίκησης, γ) οι εταιρείες οι οποίες συναλλάσσονται με την Τράπεζα Πειραιώς, εφόσον η συνολική συμμετοχή σε αυτές (μελών Δ.Σ. και Διοίκησης καθώς και των εξαρτώμενων/πλησιέστερων μελών τους) υπερβαίνει αθροιστικά το 20%, δ) οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας, ε) οι συγγενείς εταιρείες της Τράπεζας και στ) το ΤΧΣ, το οποίο αποτελεί σύμφωνα με το ΔΛΠ 24 συνδεδεμένο μέρος της Τράπεζας Πειραιώς, μετά την ανακεφαλαιοποίησή της στο πλαίσιο του Νόμου 3864/2010. Σημειώνεται ότι δεν περιλαμβάνονται στα συνδεδεμένα μέρη οι εταιρείες με τις οποίες ενδεχόμενα το ΤΧΣ να θεωρείται συνδεδεμένο μέρος.

Οι συναλλαγές με τα προαναφερόμενα συνδεδεμένα μέρη διέπονται από τους συνήθεις όρους και συνθήκες αγοράς. Ειδικότερα, οι χορηγήσεις και οι εγγυητικές επιστολές προς συνδεδεμένα μέρη συνιστούν ελάχιστο ποσοστό επί του συνόλου των χορηγήσεων και εγγυητικών επιστολών αντίστοιχα της Τράπεζας. Έχουν δοθεί μέσα στα πλαίσια των εγκεκριμένων χρηματοδοτικών πολιτικών και διαδικασιών της Τράπεζας, με επαρκείς εξασφαλίσεις και καλύμματα και ο κίνδυνος αποπληρωμής τους κυμαίνεται στα συνήθη πλαίσια των συνθηκών της αγοράς.

Οι συναλλαγές με τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης καθώς και με τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη, τα οποία περιλαμβάνουν τα συνδεδεμένα μέρη που αναφέρονται στα ως άνω σημεία (β) και (γ) αναλύονται στον κάτωθι πίνακα. Σημειώνεται ότι δεν υπήρχαν συναλλαγές με το ΤΧΣ κατά τις χρήσεις 2015 και 2014.

	31/12/2015		31/12/2014	
	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη
Υπόλοιπο δανείων	22.147	41.898	55.323	45.778
Υπόλοιπο καταθέσεων	6.023	4.648	15.544	8.176
Εγγυητικές επιστολές και ενέγγυες πιστώσεις	-	3.463	-	3.357

	1/1-31/12/2015		1/1-31/12/2014	
	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη
Έσοδα	375	1.689	700	2.673
Έξοδα	73	1.246	229	1.162

Παροχές μελών Δ.Σ. και Διοίκησης	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Βραχυπρόθεσμες παροχές	7.936	9.341
Παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	667	943

Οι βραχυπρόθεσμες παροχές των μελών Δ.Σ. και Διοίκησης περιλαμβάνουν τους μισθούς, τις αμοιβές, τις εργοδοτικές εισφορές και τις λοιπές επιβαρύνσεις. Το κόστος των παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία έχει επιβαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης της Τράπεζας μέσω διενέργειας προβλέψεων για τον σκοπό αυτό.

Το σύνολο των σχηματισμένων προβλέψεων για προγράμματα παροχών σε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης διαμορφώθηκε σε € 26,5 εκατ., από € 29,7 εκατ. την 31/12/2014. Το σύνολο των εν λόγω προβλέψεων έχει συμπεριληφθεί στις υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση (σημείωση 39).

Τα υπόλοιπα των συναλλαγών της Τράπεζας με τις θυγατρικές και τις συγγενείς της εταιρείες, καθώς και τα σχετικά με τις συναλλαγές αυτές αποτελέσματα έχουν ως εξής:

Ι. Θυγατρικές εταιρείες

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Ενεργητικό		
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	10.940	16.844
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	745.943	806.975
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	2.569.950	2.092.153
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	319.352	316.671
Σύνολο	3.646.184	3.232.644
Υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	181.045	1.051.396
Υποχρεώσεις προς πελάτες	515.194	842.169
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	180.172	731.367
Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια	-	232.381
Λοιπές υποχρεώσεις	20.494	11.871
Σύνολο	896.904	2.869.184

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Έσοδα		
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	71.925	76.395
Έσοδα προμηθειών	9.538	11.615
Λοιπά έσοδα	1.783	1.560
Σύνολο	83.246	89.569
Έξοδα		
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(57.455)	(108.370)
Έξοδα προμηθειών	(18.850)	(8.939)
Λειτουργικά έξοδα	(45.091)	(42.501)
Σύνολο	(121.396)	(159.810)

Οι εγγυητικές επιστολές και οι ενέγγυες πιστώσεις προς τις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου κατά την 31/12/2015 ανέρχονται σε € 165,5 εκατ. (31/12/2014: € 181,9 εκατ.).

II. Συγγενείς εταιρείες

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Καταθέσεις και λοιπές υποχρεώσεις	76.314	124.661
Δάνεια και λοιπές απαιτήσεις	1.081.109	908.522
Χρεωστικοί τίτλοι	10.771	-
Παράγωγα στοιχεία ενεργητικού	2.197	18.488

Η αύξηση του υπολοίπου των δανείων και λοιπών απαιτήσεων κατά την 31/12/2015 έναντι της 31/12/2014 οφείλεται κυρίως στην ένταξη των εταιρειών «Ιχθυοτροφεία Σελόντα ΑΕΓΕ» και «Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργιες Α.Ε.» στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών. Το σύνολο των σχηματισμένων προβλέψεων επί δανείων σε συγγενείς εταιρείες διαμορφώθηκε σε € 65,6 εκατ. από € 47,1 εκατ. την 31/12/2014.

	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Συνολικά έξοδα και κεφαλαιουχικές δαπάνες	(8.313)	(10.757)
Συνολικά έσοδα	51.823	8.517

Η αύξηση των συνολικών εσόδων της χρήσης 2015 συγκριτικά με τη χρήση 2014, οφείλεται κυρίως στο έσοδο τόκων δανείων του Ομίλου MIG, ο οποίος κατηγοριοποιήθηκε στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών εντός του Δεκεμβρίου 2014.

Οι εγγυητικές επιστολές προς τις συγγενείς εταιρείες του Ομίλου κατά την 31/12/2015 ανέρχονται σε € 17,3 εκατ. (31/12/2014: €13,9 εκατ.).

46 Αμοιβές Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Για τις χρήσεις που έληξαν την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014 οι αμοιβές του νόμιμου ορκωτού ελεγκτή λογιστή (PricewaterhouseCoopers) της Τράπεζας αναλύονται στον παρακάτω πίνακα, βάσει του άρθρου 43α του Κ.Ν. 2190/1920, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 30 του Ν.3756/2009.

	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Τακτικός - υποχρεωτικός έλεγχος	1.490	1.493
Φορολογικός έλεγχος	211	222
Άλλες υπηρεσίες ελεγκτικής φύσης	544	791
Λοιπές μη ελεγκτικές υπηρεσίες	2.462	475
Σύνολο	4.708	2.980

47 Ολοκλήρωση του επιμερισμού του κόστους εξαγοράς των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε.

Η Τράπεζα απέκτησε στις 17/4/2015 τα «υγιή» τμήματα των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε. έναντι τιμήματος € 17,1 εκατ. Η Τράπεζα Πειραιώς, εφαρμόζοντας τις προβλεπόμενες διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων», ολοκλήρωσε εντός 12 μηνών από την ημερομηνία εξαγοράς τον επιμερισμό του κόστους εξαγοράς στα αποκτηθέντα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της πρώην Πανελλήνιας Τράπεζας Α.Ε. Σημειώνεται ότι ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες καθώς και η αναγνώριση άυλων στοιχείων με βάση τα κριτήρια των Δ.Π.Χ.Α. και η επιμέτρησή τους στην εύλογη αξία, διενεργήθηκαν από ανεξάρτητο διεθνή ελεγκτικό όικο.

Οι συνολικές εύλογες αξίες των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Αποκτηθέντα στοιχεία πρώην Πανελληνίας Τράπεζας Α.Ε.	
Στοιχεία Ενεργητικού	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1.594
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	1.709
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	260.684
Χρεόγραφα διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	2.679
Άυλα στοιχεία	8.012
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	3.188
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	40.201
Διαφορά αξίας μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων	296.994
Σύνολο στοιχείων ενεργητικού	615.061
Στοιχεία Υποχρεώσεων	
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	89.306
Υποχρεώσεις προς πελάτες	504.291
Λοιπές υποχρεώσεις	8.996
Σύνολο στοιχείων υποχρεώσεων	602.593
Καθαρή θέση	12.468
Σύνολο Καθαρής Θέσης και Υποχρεώσεων	615.061
Συνολικό Κόστος Εξαγοράς	17.100
Ποσοστό καθαρής θέσης που εξαγοράστηκε	100%
Υπεραξία εξαγοράς	4.632

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει το σύνολο των καθαρών εσόδων, των εξόδων και προβλέψεων καθώς και των αποτελεσμάτων προ φόρων της πρώην Πανελληνίας Τράπεζας Α.Ε. που προέκυψαν μετά την ημερομηνία απόκτησης, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά που θα είχαν προκύψει για την Τράπεζα, εάν η εξαγορά είχε πραγματοποιηθεί την 1/1/2015.

	Αποτελέσματα 2015	Αποτελέσματα μετά την εξαγορά
Σύνολο καθαρών εσόδων	(3.740)	(1.213)
Σύνολο εξόδων και προβλέψεων	(16.146)	(8.323)
Αποτελέσματα προ φόρων	(19.887)	(9.536)

48 Αλλαγή παρουσίασης οικονομικών πληροφοριών συγκριτικής χρήσης

Στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης 2015, η επίδραση από τη διακοπή εργασιών καταστημάτων της Τράπεζας επιβαρύνει το έξοδο της «Απομείωσης των ενσωμάτων παγίων». Ως εκ τούτου, στην κατάσταση αποτελεσμάτων του 2014 για λόγους συγκρισιμότητας, αναταξινομήθηκε ποσό € 35,1 εκατ. στο κονδύλι «Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού» από το κονδύλι «Αποσβέσεις» τις οποίες και είχε επιβαρύνει κατά τη χρήση 2014 η διακοπή εργασιών καταστημάτων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Από 1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2014		
	Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα ποσά
Αποσβέσεις	(114.752)	35.139	(79.613)
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	(1.180.088)	35.139	(1.144.950)
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ	889.599	35.139	924.737
Απομείωση αξίας ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού	(16.389)	(35.139)	(51.528)

49 Γνωστοποιήσεις του Ν. 4151/2013

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4151/2013, κάθε πιστωτικό ίδρυμα, που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, οφείλει αμέσως μετά την παρέλευση του χρονικού ορίου της εικοσαετίας να αποδίδει στο Ελληνικό Δημόσιο συγκεντρωτικά μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους τα υπόλοιπα των αδρανών καταθέσεων, πλέον αναλογούντων τόκων. Η Τράπεζα το 2015 απέδωσε το ποσό των € 401.609,29 για κεφάλαια και τόκους καταθέσεων που παραγράφηκαν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

50 Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

- Στις 5 Ιανουαρίου 2016, αναφορικά με τη διαδικασία άσκησης Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών («Warrants»), η Τράπεζα ανακοινώνει ότι δεν ασκήθηκε κανένα Warrant επί μετοχών έκδοσης της Τράπεζας και κατοχής του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Συνεπώς, τα εκδοθέντα Warrants τα οποία παραμένουν σε ισχύ ανέρχονται σε 843.637.022, ενώ οι μετοχές της Τράπεζας επί των οποίων σύρονται και τις οποίες κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ανέρχονται σε 37.759.281.

- Στις 15 Ιανουαρίου 2016, ο κ. Άνθιμος Θωμόπουλος υπέβαλε την παραίτησή του από τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου & CEO της Τράπεζας Πειραιώς. Στις 18 Ιανουαρίου 2016, η αρμόδια Επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) της Τράπεζας ανέθεσε σε διεθνή συμβουλευτικό οίκο τη συνδρομή του στην επιλογή υποψηφίων που θα προταθούν στο Δ.Σ. στο αμέσως προσεχές διάστημα για την πλήρωση της θέσης του Διευθύνοντος Συμβούλου. Στις 20 Ιανουαρίου 2016, σε συνέχεια της παραίτησης Διευθύνοντος Συμβούλου & CEO κ. Άνθιμου Θωμόπουλου, το Δ.Σ. ανασυγκροτήθηκε σε σώμα και όρισε το μέλος του κ. Σταύρο Λεγκάκο, ως Διευθύνοντα Σύμβουλο & CEO, μέχρι την ανάδειξη του νέου Διευθύνοντος Συμβούλου.

Το Δ.Σ. κατά τη συνεδρίασή του την 27η Ιανουαρίου 2016, σε συνέχεια των παραιτήσεων των κ.κ. Ν. Χριστοδουλάκη, Μη Εκτελεστικού Αντιπροέδρου Δ.Σ. και Σ. Γκολέμη, Ανεξάρτητου Μη Εκτελεστικού Μέλους Δ.Σ. και κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ. εξέλεξε ως νέο Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος για το υπόλοιπο της θητείας του Δ.Σ. τον κ. David Hexter του Richard και ως νέα μη εκτελεστικά μέλη για το υπόλοιπο της θητείας του Δ.Σ. τους κ.κ. Alexander Blades του Ζήση και Andreas Schultheis του Willi. Η αξιολόγηση της καταλληλότητας των νέων μελών από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ) εκκρεμεί.

- Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 37 στις 07.03.2016 ο Νόμος 4370/2016 «Συστήματα Εγγύησης Καταθέσεων, Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων και άλλες διατάξεις». Με το νόμο αυτό ενσωματώνεται στο ελληνικό δίκαιο η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2014/49/ΕΕ περί των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων (ΣΕΚ), και αντικαθίστανται και καταργούνται οι διατάξεις του Ν.3746/2009 για το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ). Με την Οδηγία 2014/49/ΕΕ θεσπίζονται κοινοί κανόνες για όλα τα ΣΕΚ που αποσκοπούν στην παροχή ομοιόμορφου επιπέδου προστασίας στους καταθέτες σε όλη την ΕΕ.

- Στις 23 Μαρτίου 2016 ξεκίνησε η υποβολή αιτήσεων των εργαζομένων για την υπαγωγή στο πρόγραμμα αποχώρησης εργαζομένων (εθελούσιας εξόδου), το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο των δεσμεύσεων του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας. Σχετική αναφορά γίνεται στη σημείωση 12.

Αθήνα, 30^η Μαρτίου 2016

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ & C.E.O.

Ο ΑΝΩΤΕΡΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ GROUP FINANCIAL
MANAGEMENT & CONTROL

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΜΙΛΟΥ

ΜΙΧΑΛΗΣ Γ. ΣΑΛΛΑΣ
Α.Δ.Τ. Τ 164347

ΣΤΑΥΡΟΣ Μ. ΛΕΚΚΑΚΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΒ 570154

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΙ 696769

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. ΠΑΣΧΑΛΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΖ 630875

Πληροφορίες βάσει του άρθρου 10 του Ν. 3401/ 2005

Οι πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/ 2005 που αφορούν την Τράπεζα Πειραιώς, τις μετοχές της καθώς και την αγορά κινητών αξιών στην οποία διαπραγματεύονται οι μετοχές της και οι οποίες έχουν δημοσιευθεί και καταστεί διαθέσιμες στους επενδυτές κατά τη διάρκεια της χρήσης 2015, έχουν ενσωματωθεί στην παρούσα Ετήσια Οικονομική Έκθεση μέσω παραπομπής. Για το λόγο αυτό, παρατίθεται πίνακας αντιστοιχίας των παραπομπών:

α) Ανακοινώσεις στο Χ.Α. - Δελτία Τύπου	Ημερομηνία
Οριστικά αποτελέσματα άσκησης Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (Warrants) – 3η Άσκηση (02/01/2015)	7/1/2015
Ανακοίνωση	15/1/2015
Ανακοίνωση	16/1/2015
Αλλαγή σύνθεσης Διοικητικού Συμβουλίου	21/1/2015
Γνωστοποίηση Συμμετοχών Δυνάμει του Ν. 3864/2010	30/1/2015
Γνωστοποίηση σημαντικών αλλαγών στα δικαιώματα ψήφου σύμφωνα με το ν. 3556/2007	4/2/2015
Γνωστοποίηση δικαιωμάτων ψήφου δυνάμει του Ν. 3864/2010	5/2/2015
Ανακοίνωση	25/2/2015
Οικονομικό Ημερολόγιο 2015	4/3/2015
Γνωστοποίηση δικαιωμάτων ψήφου δυνάμει του Ν. 3864/2010	18/3/2015
Ανακοίνωση	18/3/2015
Αποτελέσματα Έτους 2014	19/3/2015
Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Έτους 2014	19/3/2015
Ανακοίνωση	19/3/2015
Ανακοίνωση	27/3/2015
Γνωστοποίηση δικαιωμάτων ψήφου δυνάμει του Ν. 3864/2010	27/3/2015
Εταιρική ανακοίνωση	2/4/2015
Ανακοίνωση	7/4/2015
Η Τράπεζα Πειραιώς ανακοινώνει την απόκτηση του “υγιούς” τμήματος της Πανελλήνιας Τράπεζας	17/4/2015
Ανακοίνωση	22/4/2015
Δελτίο Τύπου	23/4/2015
Ανακοίνωση ημερομηνίας των Αποτελεσμάτων 1ου Τριμήνου 2015	6/5/2015
Ανασυγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου σε σώμα	6/5/2015
Υποχρεωτική Δημόσια Πρόταση της εταιρείας Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε. προς τους μετόχους της εταιρείας Trastor Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων Ακίνητης Περιουσίας	15/5/2015
Ανακοίνωση	20/5/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	21/5/2015
Ανακοίνωση	21/5/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	22/5/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	25/5/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	26/5/2015
Ανάληψη υποχρέωσης εκ μέρους της Τράπεζας Πειραιώς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. δ) του ν. 3461/2006	26/5/2015

α) Ανακοινώσεις στο Χ.Α. - Δελτία Τύπου	Ημερομηνία
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	27/5/2015
Δελτίο Τύπου	27/5/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	28/5/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 2 του ν. 3461/2006	29/5/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 2 του ν. 3461/2006	2/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 2 του ν. 3461/2006	3/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	4/6/2015
Πρόσκληση σε Τακτική Γενική Συνέλευση	5/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	5/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	8/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	9/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	10/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	11/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	12/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	15/6/2015
Ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3461/2006	16/6/2015
Αποτελέσματα Υποχρεωτικής Δημόσιας Πρότασης της Τράπεζας Πειραιώς προς τους μετόχους της εταιρείας Trastor ΑΕΕΑΠ	18/6/2015
Διαδικασία άσκησης των Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (Warrants) και διακανονισμού των εντολών συμμετοχής δικαιούχων	22/6/2015
Αποφάσεις Τακτικής Γενικής Συνέλευσης	29/6/2015
Αποτελέσματα ψηφοφορίας της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας Πειραιώς που πραγματοποιήθηκε στις 29.06.2015	3/7/2015
Οριστικά αποτελέσματα άσκησης Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (Warrants) – 4η Άσκηση (02/07/2015)	3/7/2015
Ανακοίνωση	3/8/2015
Γνωστοποίηση δικαιωμάτων ψήφου δυνάμει του Ν. 3864/2010	24/9/2015
Ανακοίνωση ημερομηνίας των Αποτελεσμάτων Α' Εξαμήνου 2015	12/10/2015
Ανακοίνωση	14/10/2015
Συνοπτική Επικαιροποίηση Βασικών Οικονομικών Στοιχείων 2ου τριμήνου 2015	14/10/2015
Ανακοίνωση	15/10/2015
Ανακοίνωση	15/10/2015
Συνοπτική Επικαιροποίηση Βασικών Οικονομικών Στοιχείων 3ου τριμήνου 2015	19/10/2015
Ανακοίνωση Ημερομηνίας Αποτελεσμάτων 1ου Εξαμήνου και Εννεαμήνου 2015	29/10/2015
Αποτελέσματα 1ου 6μήνου & 9μήνου 2015	31/10/2015
Αποτελέσματα της Συνολικής Αξιολόγησης που διενεργήθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	31/10/2015
Ανακοίνωση-Πρόσκληση ΕΓΣ	3/11/2015
Δελτίο Τύπου	4/11/2015
Ανακοίνωση	5/11/2015
Ανακοίνωση	6/11/2015

α) Ανακοινώσεις στο Χ.Α. - Δελτία Τύπου	Ημερομηνία
Ανακοίνωση	6/11/2015
Ολοκλήρωση Πώλησης Piraeus Bank Egypt στην ABK	11/11/2015
Δελτίο Τύπου	13/11/2015
Αποφάσεις Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης	15/11/2015
Αποφάσεις Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Πειραιώς για reverse split και μείωση της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής μετοχής	18/11/2015
Αποτελέσματα Ψηφοφορίας της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας Πειραιώς που Πραγματοποιήθηκε στις 15.11.2015	19/11/2015
Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου με Μετρητά - Ολοκλήρωση της Διαδικασίας Βιβλίου Προσφορών και ορισμός της Τιμής Διάθεσης των Νέων Μετοχών	21/11/2015
Ανακοίνωση	23/11/2015
Ανακοίνωση της Τράπεζας Πειραιώς Ανώνυμος Εταιρεία για reverse split και μείωση της ονομαστικής αξίας της κοινής μετοχής	25/11/2015
Ανακοίνωση - Έγκριση Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης Τράπεζας Πειραιώς	30/11/2015
Ανακοίνωση	2/12/2015
Ανακοίνωση Διάθεσης Ενημερωτικού Δελτίου	3/12/2015
Ανακοίνωση σε συνέχεια της περάτωσης της Περιόδου Άσκησης αναφορικά με τις Μη Μεταβιβάσιμες Αποδείξεις που εκδόθηκαν από την Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.	3/12/2015
Αναπροσαρμογή των Όρων και Προϋποθέσεων Άσκησης των Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (Warrants)	3/12/2015
Ανακοίνωση για την Εισαγωγή Προς Διαπραγμάτευση των Νέων Μετοχών που Προέκυψαν από την Ολοκληρωθείσα Αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς	3/12/2015
Ανακοίνωση Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας Ν.3556/2007	7/12/2015
Ανακοίνωση - Γνωστοποίηση σημαντικών αλλαγών στα δικαιώματα ψήφου σύμφωνα με το Ν.3556/2007	8/12/2015
Ανακοίνωση - Γνωστοποίηση σημαντικών αλλαγών στα δικαιώματα ψήφου σύμφωνα με το Ν.3556/2007 (Ορθή Επανάληψη)	9/12/2015
Ανακοίνωση - Γνωστοποίηση σημαντικών αλλαγών στα δικαιώματα ψήφου σύμφωνα με το ν. 3556/2007	11/12/2015
Ανακοίνωση - Γνωστοποίηση σημαντικών αλλαγών στα δικαιώματα ψήφου σύμφωνα με το ν. 3556/2007	11/12/2015
Ανακοίνωση - Γνωστοποίηση σημαντικών αλλαγών στα δικαιώματα ψήφου σύμφωνα με το Ν. 3556/2007	11/12/2015
Ανακοίνωση - Γνωστοποίηση σημαντικών αλλαγών στα δικαιώματα ψήφου σύμφωνα με το Ν. 3556/2007	11/12/2015
Ανακοίνωση - Γνωστοποίηση σημαντικών μεταβολών σε δικαιώματα ψήφου δυνάμει του Ν. 3864/2010	14/12/2015
Διαδικασία άσκησης των παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσης μετοχών «Warrants» και διακανονισμού των εντολών συμμετοχής δικαιούχων	23/12/2015
Γνωστοποίηση συμμετοχών δυνάμει του Ν. 3864-2010	31/12/2015

Οι ανακοινώσεις στο Χ.Α. και τα Δελτία Τύπου είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.piraeusbankgroup.com στην ενότητα Γραφείο Τύπου – Αναρτήσεις Γραφείου Τύπου (παραπομπή: <http://www.piraeusbankgroup.com/el/press-office>).

Οι "Ανακοινώσεις ρυθμιζόμενης πληροφορίας Ν. 3556/2007" είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.piraeusbankgroup.com στην ενότητα Ενημέρωση Επενδυτών, στην υποενότητα Στοιχεία μετοχής - Γνωστοποίηση συναλλαγών (παραπομπή: http://www.piraeusbankgroup.com/~media/Com/2016/Files/Investor-Relations/Notification-of-transactions/Notification-of-Transactions_22022016_Gr.xls).

β) Ενδιάμεσες ατομικές και ενοποιημένες οικονομικές πληροφορίες	Ημερομηνία
Στοιχεία και πληροφορίες Ομίλου και Τράπεζας Πειραιώς 31/3/2015	27/5/2015
Ενδιάμεσες συνοπτικές ατομικές οικονομικές πληροφορίες 31/3/2015	27/5/2015
Ενοποιημένες ενδιάμεσες συνοπτικές οικονομικές πληροφορίες 31/3/2015	27/5/2015
Στοιχεία και πληροφορίες Ομίλου και Τράπεζας Πειραιώς 30/6/2015	31/10/2015
Εξαμηνιαία οικονομική έκθεση	31/10/2015
Στοιχεία και πληροφορίες Ομίλου και Τράπεζας Πειραιώς 30/9/2015	31/10/2015
Ενδιάμεσες συνοπτικές ατομικές οικονομικές πληροφορίες 30/9/2015	31/10/2015
Ενοποιημένες ενδιάμεσες συνοπτικές οικονομικές πληροφορίες 30/9/2015	31/10/2015

Οι ενδιάμεσες ατομικές και ενοποιημένες οικονομικές πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.piraeusbankgroup.com στην ενότητα Ενημέρωση Επενδυτών, στην υποενότητα Βασικά Οικονομικά Μεγέθη - Οικονομικές Καταστάσεις (παραπομπή: <http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/financial-statements>).

γ) Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2014

Η ετήσια οικονομική έκθεση της χρήσης 2014 της Τράπεζας Πειραιώς είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.piraeusbankgroup.com στην ενότητα Ενημέρωση Επενδυτών, στην υποενότητα Βασικά Οικονομικά Μεγέθη - Οικονομικές Καταστάσεις (παραπομπή: <http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/financial-statements>).

δ) Ετήσια έκθεση 2014 - Έκθεση εταιρικής υπευθυνότητας 2014

Η ετήσια έκθεση της χρήσης 2014 είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.piraeusbankgroup.com στην ενότητα Ενημέρωση Επενδυτών, στην υποενότητα Βασικά Οικονομικά Μεγέθη - Ετήσιες Εκθέσεις (παραπομπή: <http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/annual-reports>).

Η έκθεση εταιρικής υπευθυνότητας της χρήσης 2014 είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.piraeusbankgroup.com στην ενότητα Ενημέρωση Επενδυτών, στην υποενότητα Βασικά Οικονομικά Μεγέθη - Ετήσιες Εκθέσεις (παραπομπή: <http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/annual-reports>).

ε) Ενημερωτικό Δελτίο Αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου

Το Ενημερωτικό Δελτίο Αύξησης Μετοχικού κεφαλαίου Τράπεζας Πειραιώς είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.piraeusbankgroup.com στην ενότητα Ενημέρωση Επενδυτών – Στοιχεία Μετοχής – Κεφαλαιακή Ενίσχυση 2015 – Ενημερωτικό Δελτίο - (παραπομπή <http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/share/capital-increase-2015/enimerotiko-deltio>).

στ) Εκδόσεις πιστωτικών τίτλων

Οι εκδόσεις πιστωτικών τίτλων είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.piraeusbankgroup.com στην ενότητα Ενημέρωση Επενδυτών, στην υποενότητα Επενδυτής πιστωτικών τίτλων – Πιστωτικοί τίτλοι (παραπομπή: <http://www.piraeusbankgroup.com/el/investors/financials/debt-issuance-capacity>).

Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις θυγατρικών Εταιρειών

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς, συμπεριλαμβανομένων των εκθέσεων ελέγχου των ανεξάρτητων ορκωτών ελεγκτών λογιστών, καθώς και των εκθέσεων του Διοικητικού Συμβουλίου των θυγατρικών αυτών εταιρειών, που είχαν οριστικοποιηθεί κατά την ημερομηνία έκδοσης της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης της χρήσης 2015, έχουν αναρτηθεί στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.piraeusbankgroup.com στην ενότητα Ενημέρωση Επενδυτών, στην υποενότητα Οικονομικά Στοιχεία - Οικονομικές Καταστάσεις - Ενοποιούμενες θυγατρικές εταιρείες. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των υπολοίπων θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα της Τράπεζας Πειραιώς κατά την οριστικοποίησή τους

(παραπομπή:<http://www.piraeusbankgroup.com/el/Investors/Financials/Financial-statements?category=Consolidated-Companies>).

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.
ΑΡ. Γ.Ε.ΜΗ. 225501000
[ΠΡΩΗΝ ΑΡ.Μ.Α.Ε. 6065/06/Β/86/04]

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΝΤΛΗΘΕΝΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Διάθεση αντληθέντων κεφαλαίων από την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε. με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των παλαιών μετόχων, με καταβολή μετρητών, κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων εξομοιούμενη με καταβολή μετρητών και εισφορά ομολόγων εκδόσεως ESM μέσω έκδοσης νέων κοινών ονομαστικών μετοχών, καθώς και με έκδοση υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών, σύμφωνα με απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας της 15.11.2015 που εγκρίθηκε με τις από 20.11.2015 και 02.12.2015 αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Γνωστοποιείται, σύμφωνα με το άρθρο 4.1.2 του κανονισμού του Χρηματιστηρίου Αθηνών, καθώς και τις αποφάσεις 25/17.07.2008 του Δ.Σ. του Χ.Α. και 7/448/11.10.2007 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ότι το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας αυξήθηκε με την έκδοση 8.672.163.482 νέων κοινών άυλων ονομαστικών μετά ψήφου μετοχών, καθώς και με την έκδοση υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών, και αντλήθηκαν συνολικά κεφάλαια ύψους € 4.641.649.044,60. Τα έξοδα της έκδοσης ανήλθαν σε € 130.914.688,25 και καλύφθηκαν εξ' ολοκλήρου από τα κεφάλαια που αντλήθηκαν από την παραπάνω αύξηση. Ως εκ τούτου, το συνολικό ποσό που αντλήθηκε μετά από την αφαίρεση των εξόδων της έκδοσης ανήλθε σε € 4.510.734.356,35. Η πιστοποίηση της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας έλαβε χώρα την 02.12.2015. Το Χρηματιστήριο Αθηνών ενέκρινε την 03.12.2015 την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση στο Χ.Α. των 8.672.163.482 νέων μετοχών. Η διαπραγμάτευση των νέων μετοχών στο Χ.Α. ξεκίνησε την 08.12.2015.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΝΤΛΗΘΕΝΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Περιγραφή χρήσης αντληθέντων κεφαλαίων	Σύνολο αντληθέντων κεφαλαίων (Ποσά σε €)	Διατεθέντα κεφάλαια έως 31/12/2015 (Ποσά σε €)	Υπόλοιπο κεφαλαίων κατά την 31/12/2015 προς διάθεση (Ποσά σε €)
1. Ενίσχυση Κυρίων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων	4.510.734.356,35	4.510.734.356,35	-
2. Έξοδα έκδοσης	130.914.688,25	130.914.688,25	-
Σύνολο	4.641.649.044,60	4.641.649.044,60	-

Αθήνα, 30^η Μαρτίου 2016

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
& C.E.O.

Ο ΑΝΩΤΕΡΟΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
GROUP FINANCIAL
MANAGEMENT & CONTROL

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΜΙΛΟΥ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ Γ. ΣΑΛΛΑΣ
Α.Δ.Τ. Τ 164347

ΣΤΑΥΡΟΣ Μ. ΛΕΚΚΑΚΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΒ 570154

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΙ 696769

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. ΠΑΣΧΑΛΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΖ 630875

Έκθεση Ευρημάτων από την Εκτέλεση Προσυμφωνημένων Διαδικασιών επί της «Έκθεσης Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων»

Προς το Διοικητικό Συμβούλιο της «Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.»

Σύμφωνα με την εντολή που λάβαμε από το Διοικητικό Συμβούλιο της «Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.» («η Τράπεζα»), διενεργήσαμε τις κατωτέρω προσυμφωνημένες διαδικασίες στο πλαίσιο όσων προβλέπονται από το κανονιστικό πλαίσιο του Χρηματιστηρίου Αθηνών, και το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο της κεφαλαιαγοράς, σχετικά με την Έκθεση Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων της Τράπεζας («η Έκθεση»), που αφορά στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, που διενεργήθηκε το 2015. Η Διοίκηση της Τράπεζας έχει την ευθύνη για τη σύνταξη της προαναφερόμενης Έκθεσης. Αναλάβαμε αυτή την εργασία σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Συναφών Υπηρεσιών 4400, το οποίο ισχύει σε «Αναθέσεις Εκτέλεσης Προσυμφωνημένων Διαδικασιών Συναφών με Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση». Ευθύνη μας είναι να εκτελέσουμε τις κατωτέρω προσυμφωνημένες διαδικασίες και να σας γνωστοποιήσουμε τα ευρήματά μας.

Διαδικασίες:

1. Εξετάσαμε εάν το περιεχόμενο της Έκθεσης είναι σύμφωνο με τα όσα προβλέπονται από την Απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 7/448/11.10.2007 και την Απόφαση 25/17.07.2008 του Χρηματιστηρίου Αθηνών.
2. Εξετάσαμε τη συνέπεια του περιεχομένου της Έκθεσης με τα αναφερόμενα στο Ενημερωτικό Δελτίο, που εκδόθηκε από την Τράπεζα την 4^η Νοεμβρίου 2015, καθώς και με τις σχετικές αποφάσεις και ανακοινώσεις των αρμόδιων οργάνων της Τράπεζας.
3. Συμφωνήσαμε το ποσό της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου που αναφέρεται στην Έκθεση με (α) το αντίστοιχο ποσό που εγκρίθηκε με απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας την 15^η Νοεμβρίου 2015 (β) το ποσό που αναφέρεται στο ως άνω Ενημερωτικό Δελτίο (γ) το ποσό που έχει κατατεθεί στον σχετικό τραπεζικό λογαριασμό που τηρεί η Τράπεζα.
4. Εξετάσαμε εάν το ποσό που πιστοποιήσει το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, στην από 2 Δεκεμβρίου 2015 απόφασή του, συμφωνεί με το ποσό που έχει καταχωρηθεί στα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας, από την εν λόγω αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, εξετάζοντας και τις σχετικές λογιστικές εγγραφές.
5. Εξετάσαμε εάν το ποσό των εξόδων της έκδοσης του μετοχικού κεφαλαίου που αναφέρεται στην Έκθεση συμφωνεί με το αντίστοιχο ποσό που προκύπτει από τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας, εξετάζοντας δειγματοληπτικά τα σχετικά δικαιολογητικά.
6. Εξετάσαμε εάν το αντληθέν ποσό από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου έχει διατεθεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες χρήσεις του και εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος, με βάση τα οριζόμενα του Ενημερωτικού Δελτίου που εκδόθηκε την 4^η Νοεμβρίου 2015.

Ευρήματα:

1. Το περιεχόμενο της Έκθεσης είναι σύμφωνο με τα όσα προβλέπονται από την Απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 7/448/11.10.2007 και την Απόφαση 25/17.07.2008 του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

2. Το περιεχόμενο της Έκθεσης συμφωνεί με τα αναφερόμενα στο Ενημερωτικό Δελτίο, που εκδόθηκε από την Τράπεζα την 4^η Νοεμβρίου 2015, καθώς και με τις σχετικές αποφάσεις και ανακοινώσεις των αρμόδιων οργάνων της Τράπεζας.
3. Το ποσό της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου που αναφέρεται στην Έκθεση είναι σύμφωνο με (α) το αντίστοιχο ποσό που εγκρίθηκε με απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας την 15^η Νοεμβρίου 2015(β) το ποσό που αναφέρεται στο ως άνω Ενημερωτικό Δελτίο (γ) το ποσό που έχει κατατεθεί στον σχετικό τραπεζικό λογαριασμό που τηρεί η Τράπεζα.
4. Το ποσό που πιστοποίησε το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, στην από 2 Δεκεμβρίου 2015 απόφασή του, συμφωνεί με το ποσό που έχει καταχωρηθεί στα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας, από την εν λόγω αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, εξετάζοντας και τις σχετικές λογιστικές εγγραφές.
5. Το ποσό των εξόδων της έκδοσης του μετοχικού κεφαλαίου που αναφέρεται στην Έκθεση συμφωνεί με το αντίστοιχο ποσό που προκύπτει από τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας, εξετάζοντας δειγματοληπτικά τα σχετικά δικαιολογητικά.
6. Το αντληθέν ποσό από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου έχει διατεθεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες χρήσεις του και εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος, με βάση τα οριζόμενα του Ενημερωτικού Δελτίου που εκδόθηκε την 4^η Νοεμβρίου 2015.

Με δεδομένο ότι η διενεργηθείσα εργασία, δεν αποτελεί έλεγχο ή επισκόπηση, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου ή τα Διεθνή Πρότυπα Ανάθεσης Εργασιών Επισκόπησης, δεν εκφράζουμε οποιαδήποτε άλλη διαβεβαίωση πέραν των όσων αναφέρουμε ανωτέρω. Αν είχαμε διενεργήσει επιπρόσθετες διαδικασίες ή είχαμε εκτελέσει έλεγχο ή επισκόπηση ενδεχομένως να είχαμ υποπέσει στην αντίληψη μας και άλλα θέματα, πέραν των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο.

Η παρούσα έκθεση απευθύνεται αποκλειστικά προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας στα πλαίσια της τήρησης των υποχρεώσεων της προς το κανονιστικό πλαίσιο του Χρηματιστηρίου Αθηνών και το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο της κεφαλαιαγοράς. Ως εκ τούτου, η έκθεση αυτή δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί για άλλους σκοπούς αφού περιορίζεται μόνο στα στοιχεία που αναφέρονται παραπάνω και δεν επεκτείνεται στις οικονομικές καταστάσεις που συνέταξε η Τράπεζα για την χρήση από 1 Ιανουαρίου 2015 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2015, για τις οποίες εκδώσαμε ξεχωριστή έκθεση ελέγχου, με ημερομηνία 31 Μαρτίου 2016.

ΠΡΑΙΣΓΟΥΩΤΕΡΧΑΟΥΣΚΟΥΠΕΡΣ
Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία,
Λεωφ. Κηφισίας 268,
15232 Χαλάνδρι
ΑΜ ΣΟΕΛ 113

Αθήνα, 31 Μαρτίου 2016

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

Δημήτρης Σούρμης
Α.Μ. ΣΟΕΛ 16891